

A
DESCRIPTIVE CATALOGUE
OF THE
SANSKRIT MANUSCRIPTS
IN
H. H. THE MAHARAJAH'S PALACE LIBRARY,
TRIVANDRUM.

EDITED
BY
K. SĀmbaśivaśāstri,
Curator for the publication of Oriental Manuscripts
TRIVANDRUM

Published under the authority
of the Government of

H H THE MAHARAJAH OF TRAVANCORE

VOL. I.

Veda, Śrauta, Smṛti and Purāṇa

PRINTED AT THE
V V PRESS BRANCH, TRIVANDRUM

1937

(All Rights Reserved)

CONTENTS.

	<i>Page.</i>
List of Abbreviations	I
Introduction	III—VIII
Detailed contents of works noticed in Vol. I.	} IX—XVIII
Descriptive notices of works catalogued in Vol. I.	} 1—380

ABBREVIATIONS.

— *—* —

C C	Catalogus Catalogorum
C O M L } C O L }	Curator's Office Manuscripts Library
C S M Adyar	Catalogue of the Sanskrit Manuscripts in the Adyar Library
C S M G A S } Bengal }	Catalogue of Sanskrit Manuscripts, Government Collection (Asiatic Society of Bengal)
D C G C M } Deccan College, } Poona }	Descriptive Catalogue of the Government Collections of Manuscripts, Deccan College, Poona
D C S M G O } M L Madras }	Descriptive Catalogue of the Sanskrit Manuscripts, Government Oriental Manuscripts Library, Madras
D C S M } Tanjore }	Descriptive Catalogue of the Sanskrit Manuscripts, Tanjore
M P L	Maharajah's Palace Library
M O L	Mysore Oriental Library Series
S M M S	Sri Mūlam Malayālam Series
T C M Madras } T C M M }	Triennial Catalogue of Manuscripts Madras
T S S	Trivandrum Sanskrit Series

— *—* —

INTRODUCTION.

The Oriental Manuscripts Library of His Most Gracious Highness the Mahārāja of Travancore, Śrī Citra Tiruvīl, is one of the most remarkable institutions in the State, evidencing the extraordinary interest taken by His Highness in the collection and preservation of ancient and unpublished works in Sanskrit Malayalam and Tamil and the dissemination of the knowledge enshrined therein. The ruling sovereigns and other members of the Royal family of Travancore have, from very early times, been deservedly famous for the keen solicitude evinced by them in this respect. They not only patronised scholars, both indigenous and foreign, but their own erudition in literature and science was remarkable and the contributions made by them to arts and letters were substantial—a fact referred to by the Dewan, Sacivottama Sir C P Ramaswami Aiyar, K C I E in his foreword to the Souvenir of the Silver Jubilee Celebrations of this Department, published by the Government.

“Sanskrit and vernacular learning and literature as well as the arts have, throughout the ages, owed a great deal to the discerning and lavish patronage of successive Rulers in every part of India and Travancore has not only taken a high place in this

worthy race but has produced kings who have achieved renown in musical composition and in poetry."

Many illustrations of this fact may be easily given, but I shall content myself with citing one or two. In the drama *Eālamārtāṇḍavijayam*, there is indubitable evidence to prove that Mahārāja Bālamārtāṇḍavarma, the maker of modern Travancore (1729—1758 A. D.), after exterminating his enemies and extending his kingdom, encouraged poets and scholars by means of liberal grants, and that he conferred the title "Nava-kālidāsa," on Devaiājakavi, the author of that drama.* Similarly *Mārtāṇḍacaritam*, a Malayālam poem detailing some of the conquests of the Mahārāja, shows that he could freely hold discourses in Sanskrit.†

Mahārāja Bālarāma Varma, who was the nephew and successor of Mārtāṇḍavarma, and who ruled over Travancore for 40 years from 1758 to 1798 A. D., immortalised himself by making a new venture in the field of dramaturgy. His work "*Bālarāmabharatam*" has been published as No. 118 in the *Trivandrum*

Sanskrit Series. Many kings of Travancore displayed remarkable enthusiasm in the fields of poetry, music and research. The imperishable musical compositions of the celebrated Śrī Svētī Tirunāl Mahārāja (1829—1847 A D) published from this office as No 113 of the Tiruvandrum Sanskrit Series, are well-known in every part of South India. They possess a rare charm and are highly appreciated by all talented musicians. His other works such as Kucelopākhyāna, Ajṭ nūlopākhyāna, Bhaktimañjarī and Syānandūrapuravarnanaprabandha, also published from this office, deserve prominent mention. All the successors of that Mahārāja were distinguished patrons of oriental learning. Mahārāja Viṣṭham Tirunāl (1880-1885) developed very keen interest in literary research. He collected several important palm-leaf manuscripts from the private libraries of the State. In a manuscript obtained from the Manakkara Matham a reference to Bhāsa's dramas was found in the following lines from Bhaṭṭa's Harsacarita

“सूत्रधारकृतारम्भैर्नाटैर्नहुभूमिकैः ।

मपतार्येशो लेभे भासो देवकुलैरिव” ॥

It is widely known that when he realised that the manuscripts of those dramas were very common in the State, he issued commands for their early publication. In this connection I have been reliably informed that the Mahārāja identified Svapna-vīśavadata of this library as that of Bhāsa on the

basis of the statement of Bhaṭṭabāna and that of Rājśekhara:

“भासनाटकचक्रेऽपिच्छेकैः क्षिप्ते परिक्षितुम् ।
स्वमवासवदत्तस्य दाहकोऽभून्न पावकः” ॥

Rao Sahib Mahākavi S. Parameśwara Aiyar assures me that he too has heard of this discovery of the Mahārāja. It was this circumstance that induced Dr. T. Ganapati Śāstri, my learned predecessor in office, to publish them, and thus the primary credit of that research must go to Mahārāja Viśākham Tirunāl. Moreover, he contributed a paper on Sandeśakāvyas to the Journal of the Royal Asiatic Society. A cyclostyle copy of Śukasandeśa with the commentary of the late Kerala Varma Valia Koil Tampurān, C. S. I. was also published by him. A catalogue of the available manuscripts in the library was printed and published by the Nirnayasagar Press, Bombay, at his instance in 1895 A.D.

The tender plant of enthusiasm for the preservation of ancient works nurtured by the earlier Mahārājas of Travancore put forth its leaves and flowers during the reign of Mahārāja Śrī Mūlam Tirunāl owing to the establishment of the Sanskrit and Āyurvedic Colleges and the Department for the Publication of Oriental Manuscripts. His Highness Śrī Citra Tirunāl Mahārāja has been graciously giving generous support to this Department and this has elicited the warm-hearted appreciation of Dr. A. B. Keith, Prof. Franklin Edgerton and other distinguished European and American scholars,

The publication of a Descriptive Catalogue of Manuscripts is only one more conspicuous evidence of that support

This volume comprises the first portion of the catalogue of the Sanskrit Manuscripts of the Palace Library. It includes 199 manuscripts under the main head, the number of works comprised in the volume being 232. Some of the works in the first catalogue published in 1895 A D having been lost, a further revised catalogue of the manuscripts was prepared and printed in 1929 A D. But since it fails to furnish any detailed information, there is ample and urgent necessity for the publication of a Descriptive Catalogue. This first volume embraces Sanskrit subjects such as Veda, Śrauta, Smṛti and Purāṇa.

The Scope of the Catalogue The catalogue aims at giving a general insight into the contents of the manuscripts concerned and thereby creating a desire to consult and peruse them. Information about an author or his works supported by authoritative citations is also useful from a research point of view.

Some errors which are likely to have crept in owing to the nature of the work itself and to the anxiety of seeing it through the Press before the ensuing session of the Oriental Conference deserve to be excused. Any suggestions from scholars are welcome, and in the event of their acceptance, they will be incorporated in an appendix at the end of the catalogue. A detailed table of contents

of the works catalogued and a note explaining the symbols and abbreviations employed therein are appended to this volume.

I am happy in the reflection that the Government of His Highness the Mahārāja thought me competent to undertake this onerous work, and I may add, with pardonable pride, that it is a fitting reward to my arduous labours as the head of this Department for the past twelve years.

Before concluding it is my grateful duty to acknowledge the help derived from many sources. I owe much to Rao Sahib Mahākavi Ullūr S. Parameśwara Aiyar for the timely advice given by him for the rectification of defects in the catalogue and its improvement. No less am I indebted to Prof: P. P. S. Śāstrī of the Presidency College, Madras, and to Paṇḍit R. Anantakiṣṇa Śāstrī of Arināyakiṣṇam, Tinnevely District, my revered father's disciple and an Ex-Curator of the Baroda State. I also extend my cordial thanks to all the Paṇḍits in my Office who have strained every nerve to make this great undertaking a success.

TRIVANDRUM. }
10-1-1113 }

K. Sāmbaśiva Śāstrī,
Curator.

DETAILED CONTENTS

OF

WORKS NOTICED IN VOL. I.

VEDA

General No.	Catalogue No.	Name of work	Page
1	1	Ākhyāṇanāmānukramanī	1
2	2	Udāharanamandikā	3
3	3	Do.	8
4	4	Do.	11
5	5	Ṛgvedaprātiśākhyaṃ	„
6	6 (a)	Do.	12
7	(b)	Ṛkpādalakṣaṇa	13
8	(c)	Ṛganuvākapratikasūktā- śākhyaṣparimāṇakrama	14
9	(d)	Śaunakaśikṣā	15
10	(e)	Pāṇiniyaśikṣā	16
11	7	Ṛksarvānukramanī	18
12	8	Do.	20
13	9	Vedārthadīpikā (Ṛksarvānukramanivṛtti)	21
14	10 (a)	Ṛksamhitā (with Sāyanabrāhṃya)	25
15	(b)	Ṛgarthadīpikā	26
16	11	Ṛgvidhānam	27
17	12	Ṛgvedapadaṣṭha	29
18	13	Ṛgvedalakṣaṇam	30
19	14	Ēkāgnikāṇḍavyākhyā	33
20	15	Gāyatrīviśayam	34
21	16	Gopāthabrāhṃaṇam	36
22	17	Taittirīyaprātiśākhyaṃ	37

General No.	Catalogue No.	Name of work	Page
23	18	Niruktam	38
24	19 (a)	Do.	39
25	(b)	Ākhyānukramaṇī	41
26	(c)	Nārānukramaṇī	42
27	20	Pañcmedhikamantravyākhyā	„
28	21	Mokṣapradā	44
29	22 (a)	Yajurvedanakṣatīnāṣṭakavyākhyā	45
30	(b)	Nakṣatropacharaṇavidhi	46
31	(c)	Mahāvratam	47
32	23	Yajussamhitābhāṣyam	48
33	24	Rudrādhyāyabhāṣyam	50
34	25	Śākhālakṣanam	51
35	26 (a)	Śākhābhāṣyam	53
36	(b)	Gāyatrīvyākhyā	54
37	(c)	Trīṣṭubhyākhyā	55
38	(d)	Puruṣasūktabhāṣyam	56
39	27	Ṣaḍvimsābrāhmaṇam	59
40	28	Ṣaḍvimsābrāhmaṇabhāṣyam	61
41	29	Sukhapradā	63
42	30	Do.	67

ŚRAUTA

43	31 (a)	Agnihotrarakṣāmaṇi	68
44	(b)	Do. with commentary	69
45	(c)	Agnihotraprāyaścittavidhi	70
46	32	Āpastambaśrautadīpikā	71
47	33 (a)	Āpastambaśrautaprayogadīpikā	73

General No	Catalogue No	Name of work	Page
48	33(b)	Vājapeyakārikā	75
49	(c)	Śrautasūtram	76
50	(d)	Āpastambasrautaprayoga	77
51	34	Śrautabhāsyam	78
52	35	Āśvalāyanagrhyam	80
53	36 (a)	Āśvalāyanagṛhyasūtram	81
54	(b)	Rksarvānukramam	82
55	(c)	Chandessāstram	83
56	(d)	Rgvedapadalakṣanam	84
57	(e)	Rgvedapādalakṣanam	85
58	37	Āśvalāyanagṛhyabhāsyam	86
59	38 (a)	Āśvalāyanagṛhyavyākhyā	87
60	(b)	Vratakhandavyākhyā	88
61	39	Gṛhyasūtrā (with Tātparyadaiśana)	89
62	40	Dharmasūtram (with Ujvalā)	91
63	41	Do.	93
64	42	Śrautaprayasītapradīpikā	95
65	43	Śrautaprayasītatavivaranam	97
66	44	Śrautapīṭhyasīttasādhyaī	100
67	45	Śrautapīṭhyasīttasangraha	102
68	46	Śrautasūtram	104
69	47	Do.	105
70	48	Do. (with Paddhati)	107

 SMṚTI

71	49	Agastyapratimādhānavidhi	110
----	----	--------------------------	-----

General No.	Catalogue No.	Name of work	Page
72	50	Āśaucanirṇaya (with com- mentary)	111
73	51	Āśaucaṣṭakavṛtti	112
74	52	Karmaviṛūkaprāyaścittasudhā- nidhi	114
75	53	Karmaviṛākamahānava	115
76	54	Do.	121
77	55	Kālanirṇaya	122
78	56	Kā'ādarsa	124
79	57	Dattanirūpaṇam	127
80	58	Dānamayūkha	128
81	59	Dharmapravṛtti	130
82	60	Dharmasūtra (with Mitākṣara)	133
83	61	Do.	134
84	62	Nirṇayasindhu	136
85	63 (a)	Ēālakrīḍāvyākhyā	138
86	(b)	Yājñavalkyasmṛti (with Ēālakrīḍā)	141
87	64	Bhāradvājapaitṛmedhikam	142
88	65	Manusmṛti	145
89	66	Do.	146
90	67	Do.	147
91	68	Manusmṛtivyākhyā	148
92	69	Yājñavalkyasmṛti (with Ēālakrīḍā)	150
93	70	Do. (with Rjunitakṣarā)	151
94	71	Vyavahāramāla	154
95	72	Do.	158
96	73	Do.	159
97	74	Do.	"

General No	Catalogue No	Name of work	Page
98	75	Vyavahāramāla	161
99	76	Sapindikaranaprayoga	162
100	77	Smārtapradīpikā	163
101	78	Smāticandrikā	165
102	79 (a)	Smṛtimuktaphalam	169
103	(b)	Do	172
104	80	Do	173
105	81	Do	175
106	82	Do	177
107	83	Do	179
108	84	Do	180
109	85	Do	181

PURĀNA

110	86	Adhyātmarūpyanam	183
111	87	Do.	185
112	88	Anantasayanam dhātmyam	"
113	89	Amitakatakam	187
114	90	Do	190
115	91	Amitataraṅginī (commentary on the Bhagavata)	191
116	92	Do	194
117	93 (a)	Do	195
118	(b)	Do	"
119	94	Do	197
120	95	Do.	198

General No.	Catalogue No.	Name of work	Page
121	96	Amṛtataṅgiṇī (commentary on the Bhāgavata)	200
122	97	Do.	201
123	98	Do.	203
124	99	Do.	204
125	100	Do.	205
126	101	Ātmapriyā	206
127	102	Ādikeśavsthalamāhātmyam	207
128	103	Do.	209
129	104	Ekādaśīmāhātmyam	211
130	105	Kanyāpurīmāhātmyam	212
131	106	Kalkipurāṇam	214
132	107	Kāvaṣṭyagīta (with com- mentary)	216
133	108	Do.	218
134	109	Kāśīmāhātmyasārasaṅgraha	219
135	110	Kūrmapurāṇa	222
136	111	Do.	224
137	112	Do.	225
138	113	Kṛttikāmāhātmyam	227
139	114	Kṛṣṇapadī (commentary on the Bhāgavata)	229
140	115	Do.	233
141	116	Do.	234
142	117	Do.	235
143	118	Do.	237
144	119	Do.	238
145	120	Do.	239
146	121	Do.	242

General No	Catalogue No	Name of work	Page
147	122	Kṛṣṇapadī (commentary on the Bhāgavata)	245
148	123	Do	248
149	124	Do	250
150	125	Do	254
151	126	Do	255
152	127	Do	256
153	128	Do	261
154	129	Do	262
155	130	Keralamāhātmyam	266
156	131	Gen sapuṭṇam	268
157	132	Gokarnakṣatran vātmyam	271
158	133	Do	272
159	134	Jaiminiyasamhita	275
160	135	Do	277
161	136—	Do	278
162	137	Do	279
163	138	Do	„
164	139	Do	281
165	140	Jñānapañjari (commentary on the Bhāgavata)	282
166	141	Do	284
167	142	Do	286
168	143	Tikasārasaṅgraha (commentary on the Bhāgavata)	287
169	144	Do	288
170	145	Do	289
171	146	Do,	291

General No.	Catalogue No.	Name of Work	Page
172	147	Tattvapradīpikā	292
173	148	Do.	294
174	149	Do.	296
175	150	Do.	297
176	151	Tāmrapaṇḍīmāhātmyam	299
177	152	Do.	301
178	153	Tulasīmāhātmyam	302
179	154	Tulasīmāhātmyam	304
180	155 (a)	Do.	305
181	(b)	Gopīcandanamāhātmyam	306
182	(c)	Nārāḍavyāmohanam	308
183	(d)	Ekādaśīmāhātmyam	309
184	156 (a)	Tulasīmāhātmyam	310
185	(b)	Gopīcandanamāhātmyam	311
186	(c)	Nārāḍavyāmohanam	312
187	(d)	Śrīpadmanābhakṣaramālikā	313
188	(e)	Śrīkṛṣṇāṣṭottaraśataṇḍama	314
189	157	Tulākāveṇīmāhātmyam	315
190	158	Do.	317
191	159	Trikūṭācalaṇḍīmāhātmyam	318
192	160	Dakṣiṇāmūrtipaṇḍjaram	320
193	161	Dīpikā (commentary on the Rāmāyaṇa)	322
194	162	Devīmāhātmyam	324
195	163	Do.	326
196	164	Do.	327
197	165	Do.	328
198	166	Do.	329

General No.	Catalogue No.	Name of work	Page
199	167	Devīmāhātmyam	330
200	168	Do.	"
201	169	Do.	331
202	170	Do.	"
203	171	Do.	333
204	172	Do.	"
205	173	Do.	334
206	174	Do.	335
207	175	Devīmāhātmyavyākhyā	337
208	176	Dvādaśīmāhātmyam	340
209	177	Dvārakāmāhātmyam	341
210	178	Dharmasamhita	343
211	179	Do.	345
212	180	Do.	346
213	181	Nayamañjarī (Śrutigītā- vyākhyā)	347
214	182	Narasimhapurāṇam	348
215	183	Do.	350
216	184	Do.	351
217	185 (a)	Paḍadīpikā (commentary on the Bhārata)	352
218	(b)	Vyākhyānaratnāvalī	353
219	186	Puruṇjanorākhyānam (with commentary in Malayāḷam)	355
220	187	Purāṇasaṅgraha	357
221	188	Do.	359
222	189	Do.	360
223	190	Purāṇasaṁkṣepa	362

General No.	Catalogue No.	Name of work	Page
224	191	Bilvādrimāhātmyam	365
225	192	Do.	367
226	193	Do.	368
227	194	Do.	369
228	195	Brhannāradyapurāṇam	"
229	196	Bodhasudhā (commentary on the Bhāgavata)	372
230	197	Brahmaṇḍapurāṇam	374
231	198	Bhāktidīpikā (commentary on the Bhāgavata)	376
232	199	Bhaviṣyatpurāṇam	378

॥ श्री ॥

A
DESCRIPTIVE CATALOGUE
OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

OF

H. H. THE MAHARAJA'S PALACE LIBRARY
TRIVANDRUM.

॥ वेदाः ॥

॥ आख्यातनामानुक्रमणी ॥

1 ĀKHYĀTANĀMĀNUKRAMANĪ.

Substance—Palm leaf. Size—14"×1½". Leaves—33.

7 lines on a page and 52 letters in a line.

Script—Malayalam. No. of Granthas—750.

Complete.

Subject—An Index to Ākhyātas and Nāmas' in Vedas.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविन्नमस्तु ॥

लोकः पदं स्वरो वाक्यं ममभिव्याहृतिश्रुतिः ।

आर्पाण्यपि च शास्त्राणि पदार्थज्ञानहेतवः ॥

व्युत्पत्तिस्तत्र लोकः स्यात्पारम्पर्यक्रमागता ।

अग्निवाग्वादयः शब्दास्तत्र सर्वे निदर्शनम् ॥

प्रकृतिप्रत्ययव्यूहात् पदार्थपरिनिश्चयः ।

पदमित्युक्तमस्माभिर्धनो हन्ता हनो यथा ॥

स्वरः प्रसिद्धो बहवस्तेन चार्थाः प्रकल्पिताः ।

नामाख्यातविभागश्च स्वरादेवावगम्यते ॥

ज्ञातार्थानि पदानि स्युरर्थनिर्णयेतवः ।

वाक्यं तदुक्तमस्माभिरपामर्थं निदर्शनम् ॥

अर्थो हि निम्नवाच्यतः क्लृप्तोर्ते(?)र्वाक्ययोगतः ।

पदयोरेव संयोगः समभिव्याहृतिर्मता ॥

बृहन्ताश्चिद्वहते तत्र प्रसिद्धार्थं पदं बृहत् ।

पदेन तेन संयोगादमहान् स्याद्वहन्निति ॥

द्रविणोदास्त नरस्य स नरं स्थावरं भवेत् ।

द्रविणसस्तुरस्येति जङ्गमो हि तुरा यतः ॥

पलायमाना धावन्तो जिग्युभिः स्यात्समन्वयात् ।

योधावभिहृत्यतेऽत्र जिज्यवो जयिनो नरः ॥

आच पुरा च सदनमद्याचि आचित्तदपः ।

पुराद्याद्याः समायोगा आशब्दार्थो द्विधा कृतः ॥

१ ममचु नः परिज्ञेति परिज्ञा परितो गतेः ।

वासार्हत्वाद्दर्शा च पृथिव्या वाचके इति ॥

End :

गुपणो रुग्मा च सरस्वांस्तरणिस्तथा ।

श्वेतः पतङ्गश्शुन्ध्यश्च जातवेदाश्च वायसः ॥

भास्वानमर्त्यो दूरेदगात्मा जीवस्तथा रतिः ।
 अर्को विभ्राद् तथायुर्गो धाता आदित्य एव च ॥
 आदित्यस्तथा विष्णुर्ब्रह्महंसोऽतिजागतः ।

Colophon :

(ॐ ?) नामानुक्रमणी समाप्ता ।

Author :

Remarks—The work is a compendium of synonyms in Veda composed in the form of Kārikas. At the end of Akhyātanukramanī the following colophon is seen :—

अध्येयानुक्रमण्येषा कृतोपनयनैर्द्विजैः ।

दाशतय्यर्थमिच्छद्भिः केशवाय नमो नमः ॥

आख्यातानुक्रमणी समाप्ता । (ॐ)

॥ उदाहरणमण्डिका (पार्थदृष्टिः) ॥

2. UDĀHARAṆAMĀṆDIKĀ

(Pārsadavṛtti)

Substance—Palm leaf. Size—15½ × 2". Leaves—32.
 10 lines on a page and 56 letters in a line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—1150.
 Incomplete.

Subject—A commentary on Ṛkprātiśākhya (Patalas
 1—3 complete and Patala 4 incomplete).

Beginning :

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । -

यस्त्रयीजङ्गमात्मानं विचरामीति विग्रहम् ।

आतस्थौ तं मुनिं श्रेष्ठं शौनकं प्रणमाम्यहम् ॥

प्रणम्याथ गुरुनन्यानादौ सत्वीयसम्पदः ।

तत्प्रसादात् करिष्येऽहं प्रातिशाख्यस्य मण्डिकाम् ॥

प्रसन्नमनसः सन्तो बह्वृचा बह्वलङ्कृतिम् ।

परिगृह्णन्तु तां सर्वे विद्वद्द्विजवरा इव ॥

सन्तो हि वचनं सर्वं परिगृह्णन्त्वमत्सराः ।

येषां प्रणयिवाक्यत्वं तेषां तु वचनं किमु ॥ -

आदौ तावदिष्टदेवतानमस्कारं करोति—परावरे ब्रह्मणी—इति । परं चावरं च परावरे । परं महीयः, अवरमणीयः, महतो महीयो यद् ब्रह्म, यच्चाणोरणीयः । यद्वा सत्यं ज्ञानमनन्तमित्यादिना लक्षणवाक्येनोक्तं तत् सर्वं यं वेदात्मानं वेदनिधिं मुनीन्द्रा आहुः ब्रुवन्ति, वेदा आत्मा यस्य सः वेदानां निधिं वेदनिधिम् । मुनीनामिन्द्राः स्वामिनो मुनीन्द्राः वसिष्ठभरद्वाजादयः, तं पद्मगर्भं परमं त्वादिदेवमिति । तुशब्दः पादपूरणाय । वेदात्मानं वेदनिधिं मुनीन्द्रा एवमाहुः । तमादिदेवं पद्मगर्भं पद्मभुवं पद्मयोनिं परममुत्कृष्टं प्रणम्य अभिवन्द्य इत्यर्थः ॥

श्रीगणेशायनमः । अविघ्नमस्तु ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।

प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

आचार्येभ्यो नमः । ॐ ।

सूत्रभाष्यकृतः सर्वान् ग्रन्थान् प्रयतः शुचिः ।

शौनकां तं विशेषेण येनंदं पार्षदं कृतम् ॥

शौनकां authors

तस्य वृत्तिः कृता येन तं सत्ययशसं तथा ।

तेषां प्रसादादेवाहं स्वशक्त्या वृत्तिमारभे ॥

लेख्यदोषनिवृत्त्यर्थं विस्तरार्थं क्वचित् क्वचित् ।

बहूदाहरणार्थं तु योज्यते सा मया पुनः ॥

तस्याः समापने शक्तिं त एव प्रदिशन्तु मे ।

लब्धकामस्त्वहं तेभ्यो गमेयं ? पारमीप्सितम् ॥

पम्पायां न्यवसत् पूर्वं चत्स्तानां कुलमृद्धिमत् ।

यस्मिन् द्विजवरा जाता बह्वृचां पारगोत्तमाः ॥

देवमित्र इति ख्यातस्तस्मिन् जातो महायशः ।

चर्चापारः कुलश्रेष्ठः सुतस्तस्य महात्मनः ॥

नाम्ना यो विष्णुमित्रः सन् कुमार इति शब्धते ।

तेनेयं योजिता वृत्तिरुदाहरणमण्डिका ॥

प्रतिगृह्णन्तु विप्रेन्द्राः सुप्रमत्ता इमां मम ।

अज्ञानादयथोक्तं स्यात् तद्वजूकृत्य योज्यताम् ॥

अष्टौ समानाक्षराण्यादितः ।

वर्णममाम्नायस्यादितः अष्टावक्षराणि समानाक्षरमंजितानि वेदितव्यानि ॥

अ आ ऋ ॠ इ ई उ ऊ इति ।

समानाक्षरसंज्ञायाः प्रयोजनं समानाक्षरे संस्थान इति । अत्रोच्यते ।

वर्णसमाम्नाये विप्रतिपत्तिर्दिश्यते । अवर्णात् परमृवर्णमेके उपदिशन्ति ।

उवर्णात्परं परं ऋवर्णम् ॥

End :

स्पर्शाः पूर्वे व्यञ्जनान्युत्तराण्यास्थापिता नाम वशङ्गसं तत् ।

स्पर्शाः पूर्वे यदा भवन्ति व्यञ्जनानि चोत्तराणि तदा आस्थापिता
नाम सन्धयो भवन्ति ।

पृथुकश्वासः पुत्रः पातु पथा पयः ।

पायुः पृष्ठं पदं तेषां प्रवाद उदये दिवः ।

कवन्धं पृथुकश्वासौ पुत्रं पातु पथा पयः ॥

पायुः पृष्ठं पदमित्येतेषां प्रवादे प्रत्यये दिव-इत्येतदुपचरति दिव-
स्तवयमपदर्पत् अरित्रं चान्दिवस्पृथु दिवस्कण्वास इदवा दिवस्पुत्रा आङ्गि-
रसः

Colophon :

इति पार्षदत्रयख्यायामुदाहरणमण्डिकायां तृतीयः पटलः ।

Author—From the introductory verses it is presumed that the author was one Viṣnumitra alias Kumāra, son of Devamitra, a great Brahmin of the Vatsakula, who resided on the bank of the Pampā. If it be the river Pampā of Travancore, he might have been a native of Ceṅgannūr or Āraṇmuḷa. He refers to Śaunaka, the author of Pārṣada and Satyayaśas, the author of Pārṣadavṛtti. The Pārṣadavṛtti of Satyayaśas, is a comprehensive commentary on Pārṣada.

If Campā is the correct form in place of Pampā as seen in Tanjore and other Mss., Campā may be identified with Campāpuri, a place about four miles to the west of Bhagalpūr. Campā was the capital of Aṅga and

be mentioned that there is a town called Pampāpura, five miles to the west of Mirzapur in the United Provinces

Remarks—Udāharanamandikā, otherwise known as Pūṣadavṛtti is replete with illustrations. It comprises 20 Patalas as evinced by the Ms. No. 3 and commences with the explanation of the Mangalasloka of the Pratisākhya. The name is seen as Udāharanamandikā in this Ms, but Udāharanamandita in No. 3 as well as in D C S M G O M L Madras (Vol II, Page 621, No. 883), which also discloses that the work bears the title Rkpratisākhya Vṛtti Vyākhyā. Rgveda Pratisākhya Vṛtti is attributed to one Viṣnumitra (Vide D C S M Tanjore Vol III, p. 1251). The introductory verses given there are slightly different. Satyayasas is replaced by Sutrayasas in it. The Ms. under reference has the following lines in addition —

यस्ययीजङ्गमात्मानं निचरामीति विग्रहम् * ~ *
प्रणम्य—अभिनन्द्य इत्यर्थः ॥

One leaf at the end is devoted to define metres like Brhātī and others

॥ उदाहरणमण्डिता ॥

(पार्षदवृत्तिः)

3. UDĀHARAṆAMANDITĀ.

(Pārṣada Vṛtti)

Substance—Palm leaf. Size—19"×1½". Leaves—143.

7 lines on a page and 64 letters in a line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—4050.

Complete.

Subject—A commentary on Rkprātisākhya.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ।

अभिप्रेतार्थसिद्ध्यर्थं पूजितो यः सुरैरपि ।

सर्वविघ्नच्छिदे तस्मै गणाधिपतये नमः ॥

श्रुतिस्मृतिनदीपूर्णं शास्त्रकल्लोलसङ्कुलम् ।

विष्णुभक्तिमहापोतं वन्देऽहं शौनकार्णवम् ॥

नमोज्जु चेदन्विष्ये हिरण्यगर्भाय ब्रह्मणे ।

सूत्रभाष्यकृतः सर्वान् प्रणम्य प्रयतः शुचिः ॥

शौनकं तु विशेषेण येनेदं पार्षदं कृतम् ।

तस्य वृत्तिः कृता येन तं सत्ययशसं तथा ॥

तेषां प्रसादादेवाहं स्वशक्त्या वृत्तिमारभे ।

लेख्यदोषनिवृत्त्यर्थं विस्तरार्थं क्वचित् क्वचित् ॥

बहूदाहरणार्थं तु योज्यते सा मया पुनः ।

तस्याः समापने शक्तिं त एव प्रदिशन्तु मे ॥

लब्धकामस्त्वहं तेभ्यो गमेयं ? पारमीक्षितम् ।
 पम्पायां न्यवसत् पूर्वं वत्सानां कुलमृद्धिमत् ॥
 यस्मिन् द्विजवरा जाता बह्वृचाः पारगोत्तमाः ।
 देवामित्र इति ख्यातस्तास्मिन् जातो महायशाः ॥
 चर्चापारः कुलश्रेष्ठः सुतस्तस्य महात्मनः ।
 नाम्ना यो विष्णुमित्रः सन् कुमार इति शब्धते ॥
 तेनेयं योजिता वृत्तिरुदाहरणमण्डिता ।
 प्रतिगृह्णन्तु विभेन्द्राः सुप्रसन्ना इमां मम ॥
 अज्ञानादयथोक्तं यत् तद्वज्रकृत्य योज्यताम् ।

अष्टौ समानाक्षराण्यादितः । वर्णसमाम्नायस्यादितः अष्टावक्ष-
 राणि समानाक्षरसंज्ञितानि वेदितव्यानि । अ आ ऋ ॠ उ ऊ इति ।
 समानाक्षरसंज्ञायाः श्रयोजनं समानाक्षरे संस्थाने इति । तत्रोच्यते
 वर्णसमाम्नाये विप्रतिपत्तिर्दृश्यते । अवर्णात् परमवर्णमेके उपदिश-
 न्ति । उवर्णात् परमपरे । तथा एकारात् परमोकारमेके उपदिशन्ति ।
 ऐकारात् परमपरे ॥

End :

लघ्वक्षराणां लघुवृत्तिः सर्वं लघ्वक्षरं जागतमेव विद्यात् ।
 यत् किञ्चित् स्थावरं जङ्गमञ्च लघुवृत्तिः, तत् सर्वं, लघ्वक्षराणामेव वि-
 द्यात् । किं पुनस्तल्लघ्वक्षरं जागतमेव ।

यश्छन्दसां वेदविशेषमेतं भूतानि च त्रैष्टुभजागतानि ।

सर्वाणि रूपाणि च भक्तितः स स्वर्गं जयत्येभिरधामृतत्वम् ॥

यो ब्राह्मणश्छन्दसामेतं विशेषं वेद । भूतानि च त्रैष्टुभजागतानि
 यो वेद । सर्वाणि च रूपाणि त्रैष्टुभजागतानि यो वेद । भक्तितः स

स्वर्गं लोकं जयति । अथ एभिः छन्दोभिरमृतत्वं गच्छति इत्याह
भगवान् शौनकः ॥

गायत्र्यादीनि छन्दांसि सोममाहुतयः पुरा ।
तानि सर्वमिदं कृत्स्नं त्रैलोक्यं सचराचरम् ॥
धन्यं यशस्यमायुष्यं पुण्यं पुष्टिकरं शुभम् ।
आत्यन्तिकं चापवर्गं छन्दसां ज्ञानमुत्तमम् ॥
छन्दोज्ञानात् परं ज्ञानं नान्यदस्तीति मे मतिः ।
आहुर्यस्माद् द्विजश्रेष्ठास्तस्मात्तत्र प्रयत्यते ॥

Colophon :

इति पार्षदव्याख्यायां चतुर्थोऽध्यायः । विंशतिः पटलाः ॥
समाप्ता चोदाहरणमण्डिता नाम वृत्तिः ॥

प्रातिशाख्यव्याख्यानं समाप्तम् ।

शौनकाय नमः । नमः शिवाय । शिवायै नमः । श्रीवेदव्यासाय
नमः । श्रीमहागणपतये नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।
हरिः ॐ ।

Author—Same as No. 2.

Remarks—This work is complete and comprises 20
paṭalas. It is an elucidative commentary on
the Pārṣadavṛtti of Satyayaśas. It omits
the commentary on the Maṅgalaśloka of
Rkprātiśākhya.

॥ उदाहरणमण्डिता ॥

4. UDAHARANAMANDITĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14" x 2". Leaves—44
in good condition. 8 lines on a page and 50
letters in a line. Script—Malayālam. No. of
Granthas—1100. Incomplete.

The work is the same as No. 3.

॥ ऋग्वेदप्रातिशाख्यम् ॥

5. R̥GVEDAPRĀTISĀKHYAM.

Substance—Palm leaf. Size—15" x 2". Leaves—19.
9 lines per page and 47 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—500.
Incomplete.

Subject—The phonetics of R̥gveda.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अधिष्ठातृस्तु ।

परावरे ब्रह्मणी यं सदाहु-

वेदात्मानं वेदनिधिं मुनीन्द्राः ।

तं पद्मगर्भं परमं त्वादिदेवं

ग्रणम्यर्चा लक्षणमाह शौनकः ॥

अकारकारावि उ ए ओ ऐ औ ।

पदान्तयोर्न लकारः स्वरेषु ।

End:

इतरे निपाताः ।

विंशतेरुपसर्गाणामुच्चा एकाक्षरा नव ।

आद्युदात्ता दशैतेषां अन्तोदात्ता स्वरिता ॥

Colophon :

इति प्रातिशाख्ये द्वादशः पटलः ॥

Author—Śaunaka.

Remarks—The Ms. contains only 12 out of 18 chapters.

॥ ऋग्वेदप्रातिशाख्यम् ॥

6 A. R̥GVEDAPRĀTISĀKHYAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—1-33.

8 lines on a page and 42 letters in a line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—700.

Incomplete.

Subject—Same as No. 5.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ॥

परावरे ब्रह्मणी यं सदाहुर्वेदात्मानं वेदानिधिं मुनीन्द्राः ।

तं पद्मगर्भं परमं त्वादिदेवं प्रणम्यर्चां लक्षणमाह शौनकः ॥

अकारर्कारावि उ ए ओ ऐ औ

पदाद्यन्तयोर्न लकारः स्वरेषु ।

आकारादीन् दीर्घरूपान् द्वितीयान्

ह्रस्वेषु पञ्चस्वपि तानि सन्ति ॥

कखौ गघौ ङः चछौ जझौ जः टठौ ढढौ णः तथौ दधौ नः ।

पफौ बभौ मः यरलवाः इशपसाः अः ष्कः प्पः अम् वर्णराशिक्रमश्च ॥

आकारादीन् दीर्घरूपान् द्वितीयान्
 ह्रस्वेषु पञ्चस्यापि तानुशन्ति ।
 माण्डूकेयस्संहितां वायुमाह
 तथाकाशं चास्य माक्षव्य एव ॥

End :

लघ्वक्षराणां लघुवृत्ति सर्वं लघ्वक्षरं जागतमेव विद्यात् ।
 यच्छन्दसां वेद विशेषमेता भूतानि च त्रैष्टुभजागतानि ॥
 सर्वाणि रूपाणि च भक्तितः स स्वर्गं जयत्येभिरथामृतत्वम् ।
 स्वर्गं जयत्येभिरथामृतत्वम् ॥

Colophon :

इति प्रातिशाख्ये अष्टादशः पटलः
 प्रातिशाख्यं समाप्तम् ॥

Author—Śaunaka.

Remarks—The work is a combination of prose and poetry. It contains patalas 1—4 and the 18th. It also comprises four other works, catalogued as 6, b, c, d, and e.

॥ ऋक्पादलक्षणम् ॥

6 B. RKPĀDALAKṢAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—11"×1½". Leaves—2½.
 8 lines per page and 45 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—60,
 Incomplete,

Subject—Prescription of lākṣaṇas to keep the
Ākpādas in entirety.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

ऋक्षु पादाः सांशैका भवन्ति दूराम्नाताश्चापि भांति केचित् ।

तदनुसन्दश्येदंति योधताचार्येण शौनकेनोदितं यत् ॥

सम्पातेऽध्वेति पादान्तो देवाः सप्तविंशके ।

End:

आद्या वा । एवमादित्यैः पादादिष्वेति तत्पदं त्रिंशत्प्रकृतान्येतद-
श्वत्वेत्य उत्तमा ।

इन्द्रः स्वा न चैतस्मिन्निमा कामं तथा शुनम् ।

यथा वा मृतिरेवापामानुपूर्व्यं प्रचक्षते ॥

आनुपूर्व्यं प्रचक्षते ॥

Colophon:

इति शैनकाय नमः ॥

Author:

Remarks—This is an important work for keeping
the Samhita intact.

॥ ऋगनुवाकप्रतीकसूक्तसंख्यापरिमाणक्रमाः ॥

6 C. ṚGANUVĀKAPRATĪKA—
SŪKTASĀṆKHYĀPARIMĀNAKRAMA.

Substance—Palm leaf. Size—11" x 1½". Leaves—21.

8 lines on a page and 42 letters in a line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—50.

Subject—A short index to Anuvāka, Pratīka
Sūkti, etc., of Ṛks.

Beginning :

हरिः ।

पितृदेवसाध्यैभ्यो ब्राह्मणेभ्यश्च सर्वशः ।

आचार्यैभ्यो गुरुभ्यश्च प्रणम्य प्रयतद्गुचिः ॥

मधुच्छन्दप्रभृतिभिर्ऋषिभिर्हि तपोबलात् ।

दृष्टानामनुवाकानामृक्षु वक्ष्याम्यतन्द्रितः ॥

आदिं सूक्तपरिमाणं संख्यां च क्रममेव च ।

मण्डले मण्डले चैव यावन्तो हि समीरिताः ॥

पदाक्षरसमाग्रायश्छन्दस्त्रेव प्रतिष्ठितः ।

End :

अर्धर्चानां सहस्राणामेतद्दिशतिकं तथा ।

अतद्वयं च द्वात्रिंशत् सपादं मुनिभिः पुरा ॥

शाकल्यदृष्टे पदलक्षमेकं सार्धं च वेदे त्रिसहस्रयुक्तम् ।

अतानि चाष्टौ दशकद्वयं च पदानि पङ्क्तेः च चर्चितानि ॥

Colophon :

Author :

Remarks—This work is also intended for preserving the Samhita unimpaired.

॥ शौनकाशिक्षां ॥

6 D. ŚAUNAKAŚIKṢĀ.

Substance—Palm leaf. Size 11" × 1½". Leaves—4.

8 lines on a page and 42 letters in a line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—85.

Complete.

Subject—Science of proper articulation and pronunciation.

Beginning :

ओं गणपतये नमः ।

सर्वज्ञं सर्वकर्तारं सर्वात्मानं शिवङ्करम् ।

प्रणम्य तु प्रवक्ष्यामि वर्णोच्चारणलक्षणम् ॥

वेदस्य लक्षणं सम्यग् बालानां बुद्धिवर्धनम् ।

यथोक्तं पूर्वशास्त्रेषु तथा संक्षिप्तमर्थवत् ॥

End :

कामात् तद्वेद सर्वज्ञो ब्रह्मलोके महीयते ।

एतत् पुण्यं पापहरं वाङ्मनस्यविशोधनम् ॥

भक्त्या ज्ञात्वा च संगृह्य ब्रह्मलोकं स गच्छति ।

अनेन विधिना वेदं योऽधीते श्रद्धयान्वितः ॥

सर्वपापैर्विमुक्तः स ब्रह्मलोके महीयते ।

ब्रह्मलोके महीयते

Colophon :

इति नमश्शौनकाय । नमश्शौनकाय । शौनकीयाशिक्षा समाप्ता ।

Author—Śaunaka.

Remarks :

Śaunaka may be the author of the Dharma Śāstra published as No. 120 of T. S. S.

॥ पाणिनीयशिक्षा ॥

6 E. PĀNINĪYĀŚIKṢĀ.

Substance—Palm leaf. Size 11" x 1½". Leaves—2.

8 lines on a page and 37 letters in a line.

Script—Malayalam. No. of Granthas—40.

Incomplete.

Subject—The science of proper articulation and pronunciation.

Beginning :

अथ शिक्षां प्रवक्ष्यामि पाणिनीयमतं यथा ।

शास्त्रानुपूर्वं तद् विद्याद् यथोक्तं-लोकवेदयोः ॥

प्रसिद्धमपि शब्दार्थमविज्ञातमबुद्धिभिः ।

पुनर्व्यक्तीकरिष्यामि वाच उच्चारणे विधिम् ॥

End :

अचोऽस्पृष्टा यणस्त्वीप (नेमि?न्नेम)स्पृष्टाः शलः स्मृताः ।

तेषां स्पृष्टा हलः प्रोक्ता निबोधाम प्रयत्नतः ॥

(न?न्)मोऽनुनासिको न होदासीनोऽथ(?)ज्ञपः स्मृताः ॥

ईपन्नादा यणस्त्वीपच्छ्वासिनस्तु खफादयः ॥

ईपच्छ्वासाश्चरो विद्याद् गौणमेतत् प्रचक्षते ।

वाङ्मयेभ्यः समाहृत्य देवीं वाचमिति-स्थितिः ॥

शङ्करः(श?शा)ङ्करीं प्रादादपिपुत्राय धीमते ।

दाक्षीपुत्रः (?)पाणि(न)ये तेनेयं (प्रो?प्रथि)ता भुवि ।

येनाक्षरसमाम्नायमधिगम्य महेश्वरात् ।

कृत्स्नं व्याकरणं प्रोक्तं तस्मै पाणिनये नमः ॥

Colophon :

Author—Pingalācārya, younger brother of Pāṇini.

Remarks :

The following is found in Śikṣāsaṅgraha:—

व्याख्याय पिङ्गलाचार्यसूत्राण्यादौ यथायथम् ।

शिक्षां तदीयां व्याख्यास्ये पाणिनीयानुसारिणीम् ॥

ज्येष्ठभ्रातृभिर्विहितो व्याकरणेनुजनुस्तत्र च भगवान् पिङ्गलाचार्य-

स्तन्मतमनुभाव्य शिक्षां वक्तुं प्रतिजानीते—अथ शिक्षामिति—

(Vide Śikṣāsaṅgraha—p. 385—Benares Sanskrit series). From the above statement it is seen that Piṅgalācārya was the younger brother of Pāṇini and that he composed Pāṇinīyaśikṣā.

॥ ऋक्सर्वानुक्रमणी ॥

7. RKSARVĀNUKRAMANĪ

Substance—Palm leaf. Size—5" × 1½". 10 lines per page and 16 letters per line. Leaves—114. Some of the leaves are damaged. Script—Malayālam. No. of Granthas—1140. Incomplete.

Subject—Index to Ṛṣi, Chandas, Devata, Sūkta etc., of the Ṛgveda.

Beginning:

ऋग्वेदमखिलं ये हि द्रष्टारो मुनिपुङ्गवाः ।

तदनुक्रमणायाहं नमामि परमेश्वरीम् ॥

अत्राग्निमीळ इत्यादि प्रथमं मण्डलं प्रति ।

शतर्चिनस्तु विज्ञेया ऋषयः सुखसिद्धये ॥

तेषां पूर्वो मधुच्छन्दा मेधातिथिरनन्तरः ।

शुनश्शेषस्तृतीयोऽयं हिरण्यस्तूप उत्तरः ॥

कण्वस्तु पञ्चमः षष्ठः प्रस्तम्भः सव्य उत्तरः ।

नोधाः पराशरश्चान्यो गौतमः कुत्स उत्तरः ।

कश्यपश्चाथ तक्षीवान् परुच्छेप्स्तदुत्तरः ॥

End :

अशेषमन्त्रैरिह या प्रगीता सा देवतानन्दमयी समस्ता ।
सङ्कीर्तितासाभिरनुक्रमेण सा चापि नः सर्वसुखप्रदा स्यात् ॥

(२) मोऽमावामीद् भृगुश्रेष्ठः शौनको नाम भास्करः ।

अज्ञानध्वान्तनाशाय चन्दे तत्पादपङ्कजम् ॥
विन्देवर्षिमाध्येभ्यो ब्राह्मणेभ्यश्च सर्वशः ।
आचार्येभ्यो गुरुभ्यश्च प्रणम्य प्रयतः शुचिः ॥
मधुच्छन्दप्रभृतिभिर्ऋषिभिर्हि तपोबलात् ।
दृष्टानामनुवाकानामृधु वक्ष्याम्यतन्द्रितः ॥
आदिं सूक्तमगीमार्णं मङ्ग्याञ्च क्रममेव च ।
मण्डले मण्डले चैव यावन्तो हि समीरिताः ॥
सूक्तमङ्ग्यानुवाकानां सूक्तानामृक्षमाहिता ।
पदाक्षरममाम्नायं छन्दस्तेन प्रतिष्ठितम् ॥

(३) सूक्तमङ्ग्या स्त्रीकाठिन्यं धैर्यस्य खरस्य निर्भयम् ।

धरापवीगस्य तटाकतामकं शुचीन्द्रपत्नीन्द्रमुरारिर्नाम ।
राजा बालगोपालजभारचत्वरः प्रमन्दने च जोहूतस्यथा वैश्वानराय च ॥
प्रयुज्यन्ति अथ द्वित्रा पुनीपे पान्तमोवच ।
प्रोस्य प्रसुन आस्य प्रमवः सप्तदशाधिकम् ॥
धन्यो गोसार्धको मान्यो धिया वन्द्यो दयाधनः ।
मायया स्त्रीजनैर्दीव्यन् चौर्यः (शौर्यालयोमया) ॥

Colophon :

(१) आप्पानुक्रम गी समाप्ता ।

यैवोमन्त्राः सकलामुदृष्टा येन चार्पानुक्रमगी प्रदिष्टा ।

नमोऽस्तु तेभ्यो मुनिपुङ्गवेभ्यो भवन्तु ते चापि मयि प्रसन्नाः ।

(२) इतिच्छन्दोनुक्रमणी समाप्ता ॥

छन्दांस्यशेषाण्यनुकीर्तितानि गायत्र्यादीनि चतुर्दशानि ।
तत्तद्विशेषैस्सहैवैदिकानि कल्याणदायानि भवन्तु ममम् ॥

(३) देवतानुक्रमणी समाप्ता ।

Author—The revised Palace Library Catalogue attributes the work to Kātyāyana.

Remarks—The Tanjore Catalogue mentions the Ṛgvedasarvānukramanīkā (No. 1739). But the beginning in it is different. The last portion deals with the numbers of the Sūktānuvākas.

॥ ऋक्सर्वानुक्रमणी ॥

8. RKSARVĀNUKRAMANĪ.

Substance—Palm leaf. Size—8×1". 4 to 6 lines on a page and about 20 letters in a line.
Leaves—74. Script—Malayālam. No. of Granthas—500. Complete.

Subject—Index to the Vedas.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अथ ऋग्वेदाम्नाये शाकलके सूक्तप्रतीक-

ऋक्षमंख्यऋषिदेवतच्छन्दांसि अनुक्रमिष्यामो यथोपदेशम् ।
 न हेतव्ज्ञानमृते श्रौतसार्तकर्मप्रसिद्धिमन्त्राणां ब्राह्मणोपयच्छन्दोदेव-
 तविद् याजनाध्यापनाभ्यां श्रेयोऽधिगच्छत्येताभ्यामेवंविदोऽयान
 यामानि छन्दांसि भवन्ति ।

End :

चतुष्कं संवननः मंज्ञानमाद्याग्नेयी तृतीया त्रिष्टुप् । तृतीया त्रिष्टुप् ।

Colophon :

नमः शानकाय नमः शानकाय ।

Author—From the following verse found in
 Vedānta Dipikā,— Sarvānukramanī Vyākhyā
 (No. 9 of M. P. L.) by Śadguruśiṣya, the author
 is known to be KĀTYĀYANA.

सर्वानुक्रमणी सैषा कात्यायनमुनेः कृतिः ।

व्यक्तं व्याख्यायते भक्त्या जन्ममाकृत्यसिद्धये ॥

Remarks—The Ms. is very old and worn out.
 Many leaves are decayed in the middle and
 hence the text is imperfect.

॥ वेदार्थदीपिका (ऋक्सर्वानुक्रमणीवृत्तिः) ॥

9. VEDĀRTHA DĪPIKĀ

(Rksarvānukramanī Vṛtti)

Substance—Palm leaf. Size—14" × 1½". 1—8 leaves
 8 lines on a page and 48 letters in a line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—200.
 Incomplete,

(२) इतिच्छन्दोनुक्रमणी समाप्ता ॥

छन्दांस्यशेषाण्यनुकीर्तितानि गायत्र्यादीनि चतुर्दशानि ।
तत्तद्विशेषैस्सहवैदिकानि कल्याणदायीनि भवन्तु मयम् ॥

(३) देवतानुक्रमणी समाप्ता ।

Author—The revised Palace Library Catalogue attributes the work to Kātyāyana.

Remarks—The Tanjore Catalogue mentions the R̥gvedasarvānukramanīkā (No. 1739). But the beginning in it is different. The last portion deals with the numbers of the Suktā-nuvākas.

॥ ऋक्सर्वानुक्रमणी ॥

8. R̥KSARVĀNUKRAMANĪ.

Substance—Palm leaf. Size—8×1". 4 to 6 lines on a page and about 20 letters in a line. Leaves—74. Script—Malayālam. No. of Granthas—500. Complete.

Subject—Index to the Vedas.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अथ ऋग्वेदान्नाये शाकलके सूक्तप्रतयि-

ऋक्संख्यप्रविदेवतच्छुन्दांमि अनुक्रमिष्यामो यथोपदेशम् ।
 न हेतव्ज्ञानमृते श्रौतसार्तकर्मप्रसिद्धिमन्त्राणां ब्राह्मणोपेयच्छुन्दोदैव-
 तविद् याजनाध्यापनाभ्यां श्रेयोऽधिगच्छत्येताभ्यामेवंविदोऽयान-
 यामानि छुन्दांमि भवन्ति ।

End :

चतुष्कं संवननः संज्ञानमाद्यप्रेयी तृतीया त्रिष्टुप् । तृतीया त्रिष्टुप् ।

Colophon :

नमः शानकाय नमः शानकाय ।

Author—From the following verse found in
 Vedānta Dīpikā,— Sarvānukramani Vyākhyā
 (No. 9 of M. P. L.) by Śaḍguruśiṣya, the author
 is known to be KĀTYĀYANA.

सर्वानुक्रमणी सैषा कात्यायनमुनेः कृतिः ।

व्यक्तं व्याख्यायते भक्त्या जन्मसाफल्यमिद्वये ॥

Remarks—The Ms. is very old and worn out.
 Many leaves are decayed in the middle and
 hence the text is imperfect.

॥ वेदार्थदीपिका (ऋक्सर्वानुक्रमणीवृत्तिः) ॥

9. VEDĀRTHA DĪPIKĀ

(Rksarvānukramanī Vṛtti)

Substance—Palm leaf. Size—14" × 1½". 1—8 leaves
 8 lines on a page and 48 letters in a line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—200.
 Incomplete,

Subject—Commentary on Sarvaṇukramanī.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः । अविममस्तु ।

विनायकस्त्रिशूलाङ्को गोविन्दः सूर्य एव च ।

व्यासश्च शिवयोगी च ये पद तेभ्यो नमः सदा ॥ १ ॥

ललाटडिण्डिमध्वनिप्रकारभक्तवत्सलो

महेश्वरप्रियात्मजः प्रयातु मां विनायकः

नमस्त्रिशूलपाणये गुहप्रियाय शंकृते

उमाकुचार्द्रकुङ्कुमप्रलुप्तभूतिवक्षसे ॥ २ ॥

योऽजातशत्रोः प्रचकार दौत्यं

पार्थस्य सारथ्यमयानिनाय ।

आश्चर्यधन्यश्चतुरस्तनूजान्

पायात् सदा यादवराजमिहः ॥ ३ ॥

गाङ्गं कूर्मं नारदः प्राह धन्य-

माश्चर्यं त्वं नाहमेषां ततोऽगात् ।

गङ्गाब्धयुर्वीशैलसुराजवेद-

क्रतूनयो दक्षिणां वृष्टिर्गतिहम् ॥ ४ ॥

दधिकुण्डमण्डपमिमोक्षमण्डितं

परिमण्डलाकृति विविक्तकण्डलम् ।

रविमण्डलस्थमखिलाण्डनायकं

श्रुतिडिण्डिमप्रथितकीर्तिमण्डलम् ॥ ५ ॥

नमतार्जुनासमुद्दं महानिधिं

कृष्णाजदूतमखिलावहारिणम् ।

स्तुतमिन्धुराजतनयाकुचारुण-

दुतकुङ्कुमाङ्कितविशालवक्षसम् ॥ ६ ॥

नम आदित्यदेवाय भक्ताभीष्टार्थदायिने ।
 स्वपादपङ्कजच्छायापालिताखिलजन्तवे ॥ ७ ॥
 योऽपौ मण्डलपुरुषो जगदिदमखिलं निभात्रयन् याति ।
 सोऽस्मा...भू...नकृद्धिदधद्वती धर्माभिमुखद्वाम् ॥ ८ ॥
 नमः सूर्याय देवाय सर्वलोकाय चक्षुषे ।
 लोभो जयति संवोध्य सैः करैरखिलं जगत् ॥ ९ ॥
 यन्मनस्मागरे जातं महाभारतपङ्कजम् ।
 तस्य व्यामस्य दासोऽस्मि सर्वसम्पत्प्रदायिनः ॥ १० ॥
 नमोऽस्तु शिवयोगिने गिरिसुताकुचकुहकुम्भ-
 प्रलुम्भसिताङ्गिने शशिकलानदीधारिणे ।
 (नमः)मस्तभुवनस्थिते प्रतरणप्रसादं गत-
 मिताननविशोभिने भगभिदेऽनिशं शंकृते ॥ ११ ॥
 सर्वानुक्रमणी वृत्तिर्नाम्ना वेदार्थदीपिका
 तद्वान्नाम पूर्वेषामुपदेशागता कथा ॥
 कथ्यते श्रुतवृत्तान्ताः सम्यक् श्रद्धधते खलु ।
 वेदश्चत्वार उद्दिष्टाः षडङ्गानि तथैव च ॥

* * *
 * * *

सर्वानुक्रमणी मैपा कात्यायनमुनेः कृतिः ।
 व्यक्तं व्याख्यायते भक्त्या जन्मसाफल्यसिद्धये ॥
 विनायकस्त्रिशूलाङ्को गोविन्दः सूर्य एव च ।
 व्यासश्च शिवयोगी च ये षट् ते यमयूसुजन् ॥

ऋग्वेदार्थामृतास्वादे बहुस्वप्ननिदर्शनात् ।
 प्रतायते तेन वृत्तिर्नाम्ना वेदार्थदीपिका ॥
 कात्यायनप्रसादेन वर्णनोदाहृतिक्षमा ।
 यथाश्रुतं यथाज्ञातं यथाव्याप्तिं यथामति ॥
 सर्वानुक्रमणीविद्या प्रसीदत्विति भक्तितः ॥

अथ ऋग्वेदान्नये शाकलके सूक्तप्रतीकऋक्संख्य ऋषिदैवतच्छ-
 न्दांस्यनुक्रमिष्यामो यथोपदेशम् । अथेति मङ्गले प्रस्तावे वा । ऋग-
 शचाहुल्याद् ऋग्वेदः ॥

End :

बृहद्देवतायां निरुक्तशास्त्रव्याख्येयदेवताकाण्डे च पृथि-
 व्यादिस्थानभेदेन पठ्यमाना अन्यदेवतास्तद्विभूतयः ॥

Colophon—Nil.

Author—Ṣadguruśiṣya.

Remarks—This work has been published by the Oxford University. In the introductory verses it is said that six divinities, Vināyaka, Trisūlāṅka (Śūlapāṇi), Govinda, Sūrya, Vyāsa and Śivayogi, inspired him in dreams to compose the treatise and hence his name. The printed work omits a portion of the Prastāvana. Only the Commentary of the Text beginning from, अथेति मङ्गले प्रस्तावे वा, is seen in it. The Prastāvana of this treatise embodies the Maṅgalācaraṇam, the tradition about Vedic teachers as well as the occasion for its composition. It consists of only 150 Granthas.

॥ ऋक्संहिता (सायणभाष्यसंहिता) ॥

10 A. RKSAMHITĀ

with -

Sāyana's Bhāṣya. .

Substance—Palm leaf. Size—13½" x 1½". Leaves--181.

About 6 lines on a page and 56 letters in a line.

Script—Tamil grantha. No. of granthas 3000.

Incomplete.

Subject—Rksamhitā with Sāyana's commentary.

Beginning :

एकोनविंशे (सूक्ते? अनुवाके) सप्त सूक्तानि । तत्राग्निं होतार-
भिति प्रथमं भुक्तम् । एकादशर्चं दिवोदामपुत्रस्य परच्छेपस्याम् ।

End :

एतत् सर्वं विद्याम । युष्मास्वागतेषु यज्ञसंपूर्तेष्टृपथादिः ।।
लभेमहि ॥

Colophon :

इति द्वितीयस्य तृतीये पञ्चविंशो वरगः ।

वेदार्थस्य प्रकाशेन तमो हार्दं विदारयन् ।

पुमर्थश्चतुरो देवाद् विद्यातीर्थमहेश्वरः ॥

इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरैदिकमार्गप्रवर्तकश्रीवीरबुक्कभू-
पालसाम्राज्यधुरन्धरेण सायणा (र्यैर्येण) विरचिते माधवीये

वेदार्थप्रकाशे ऋक्संहिताभाष्ये द्वितीयेऽष्टके तृतीयोऽध्यायः ।
 हरिः ॐ । शुभमस्तु । करुणावरुणालयानां निरतिशयगुणगणमणि-
 गणप्रसाधितानामसद्गुरुचरणानां शरच्चन्द्रचन्द्रिकाप्रसादः प्रसादः
 सर्वदा स्यान्मयि । गुरुचरणारविन्दाभ्यां नमः । हरिः ॐ ।
 श्रीरामचन्द्रः प्रसीदतु ॥ ॐ ॥

Author—Śāyaṇācārya.

Remarks—The Ms. begins from the 12th Varga of the 1st Adhyāya in the second Aṣṭaka and ends in the third Adhyāya in the 3rd Aṣṭaka. It comprises another work Ṛgartha dipikā, see 10 B.

॥ ऋगर्थदीपिका ॥

10 B. ṚGARTHA DĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size and script—Same as 10 A. Leaves—12. No. of granthas—300. Incomplete.

Subject—Commentary on the first Adhyāya and a few hymns of the second Adhyāya in the first Aṣṭaka of Ṛk-saṃhita.

Beginning :

वागीशोवाः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ।

यं नत्वा रुवेकृत्वाः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥

यं ब्रह्मवेदान्तविदो वदन्ति परं प्रधानं पुरुषं तथान्ये ।
 विश्वोद्भूतेः कारणमीश्वरं वा तस्मै नमो विघ्नविनायकाय ॥
 श्रीवेङ्कटार्गतनयो व्याचिकीर्षति माधवः
 ऋक्संहितामस्य देवः प्रसीदतु विनायकः ॥
 लोकसिद्धं विभक्त्यर्थं

 संहरान्निव चान्तेषु सूक्तं ज्ञेयमतो बुधैः ॥
 मधुच्छन्दा वैश्वामित्र ऋषिः । अग्निं स्तामि । निहितमुत्तरवेद्याम् ।
 यज्ञस्य द्युस्थानं स्ये स्वे काले... ..

End :

तादृशम् । अविद्यमानवच्चे च एष एकरीतिस्थितिरिति । अयं
 देवाय ॥

Colophon :

ऋक्संहितायां प्रथममध्यायं व्याकरोति यः ।

कुशिकानां कुले जातो माधवः सुन्दरीसुतः ॥

Author—Mādhava, the son of Sundari and
 Venkatārya.

Remarks—R̥garthadīpikā has been published as
 No. 96 of T. S. Series.

॥ ऋग्विधानम् ॥

11. R̥GVIDHĀNAM.

Substance—Palm leaf. Size—7" × 1½". Leaves—133.
 9 lines per page and 24 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of granthas—2000.
 Complete, Condition good.

Subject—An elaborate metrical treatise, dealing with Devata, Ṛṣi, Chandas and the use of Sūktas of Ṛgveda.

Beginning :

अविन्नमस्तु ।

पारायणफलं तस्य वेदानां चैव तत् सदा ।
आग्नेयमाद्यं सूक्तं तु मुख्यं ब्रह्मर्षिसंमितम् ॥
रायस्पोषकरं धन्यं जपन् विप्रोऽर्थभाप्नुयात् ।
ऋषिः सर्वमिदं जप्त्वा स पूतो नियतः शुचिः ॥

End :

आचार्येभ्यो नमस्कुर्यात् कुर्याच्चोदकतर्पणम् ।
नाशमन्येत वचसा न वृषानपि रित्सरेत् (?)
श्रद्धधानोऽनसूयः स्याज्जपंस्तु विजितेन्द्रियः ।
कुत्सकस्य प्रजास्तस्य नित्यं सर्वादिशान्तिकः ॥
क्रूरस्य श्रद्धधानस्य कर्मसिद्धिं नियच्छति ।
कृते कर्मणि मन्त्राणामृषीणामात्मनस्तथा ॥
... .. ध्यायाध्ययनं पुनः ।
स्वाध्यावाध्ययनं पुनर्गति ॥

अरण्ये वा त्रिरभ्यस्य प्रयतो वेदमभ्यसेत् ।
मुच्यते पातकैः सर्वैः पराकैः शोधितस्त्रिभिः ॥

Colophon :

इति प्रथमेऽष्टके.....ध्यायः ।
प्रथमेऽष्टके अष्टमोऽध्यायः । प्रथमोऽष्टकः समाप्तः ।
वेदपुरुषाय नमः । ऋषिचिदानं समाप्तम् । ॐ द्यौनकाय नमः ।

उदसां कुक्षिमूले तु जयेत् सक्तं शिवालये ।

अयुतं माघमासे तु मुच्यते कुक्षिरोगतः ॥

ॐ वेदव्यासाय नमः । देव्यै नमः । स्थाणुनाथो रक्षतु । ॐ ॥

Author—Śaunaka.

Remarks—The work deals with the *Mantras* in Ṛgveda and their usage. It also treats of *Chandas*, *Daivatam* etc. From the *Vedārtha Dipikā* of Śadguruśiṣya, it is known that the author is Śaunaka who composed *Dharmaśāstra*, mentioned in No. 6 D. From स्थाणुनाथो रक्षतु it may be presumed that the scribe belonged to Śucīndram. Sthānunātha is the presiding deity of the Śucīndram Temple.

॥ ऋग्वेदपदपाठः ॥

12. ṚGVEDAPADAPĀTHA.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—

419. 5 lines per page and 54 letters per line.

Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—7000.

Incomplete.

Subject—An analysis of Ṛksamhitā in the form of word text.

Beginning :

यः । सूनो इति । सहसः । मत्स्येणु । आ । छदिः यच्छ । वीति +
हव्याय । स + प्रथः । भरत् । वाजाय । स + प्रथः ।

End :

समानेन । वः । हविषा । जुहोमि । समानी । वः । आ + कृतिः ।
 सप्ताना । हृदयानि । वः । समानम् । अस्तु । वः । मत्तः । यथा । वः ।
 सु । सहा । असति । ॐ नमो ब्रह्मणे नमो अस्त्वग्नये नमः पृथिव्यै नम
 ओर्ध्वारिभ्यः । नमो वाचे नमो वाचस्पतये नमो विष्णवे सहते करोमि ।
 ॐ नमो ब्रह्मणे ... महते करोमि । ॐ नमो ब्रह्मणे
 ... महते करोमि ॥

Colophon :

श्रीगुरवे नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।
 करकृतमपरात्रं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

Author :

Remarks—The Ms. begins from Fol. 483 and
 ends on Fol. 901. The work has been
 printed at Nirnaya Sagar Press, Bombay.
 It extends from the 17th Sūktā of the 5th
 Adhyāya in the 4th Aṣṭaka to the end of the
 8th Aṣṭaka.

॥ ऋग्वेदलक्षणम् ॥

13. RĠVEDALAKṢAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—5" × 1½". Leaves—
 131. 9—10 lines per page and 18 letters per
 line. Script—Malayālam. No. of Grantha—
 1400. Incomplete.

Subject—Vedalakṣana.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

नमस्तस्मै गणेशाय प्रणतार्तिप्रहारिणे ।

प्रारम्भाः फलपर्यन्ता यत्प्रसादाद् भवन्ति हि ॥

चिद्वीर्यं समयः सप्ती विश्वमिन्वे पृथूरथः ।

अभीतीरपमोनस्तरुद्यामिव जगद्भुवः ॥

... ..

पदानां समयारव्यानां वर्गस्थानां यथाक्रमम् ।

वर्गादिगणविंशत्या त्र्यादिसंख्या निगद्यते ॥

आदौ मध्ये तथान्ते चा सन्निकर्षेण बह्वृचाम् ।

नोच्यन्तेऽनेकश्रुक्तानामन्ते च समया इह ॥

अनेकश्रुक्तान्तगतां पादान् पञ्च न कुर्वते ।

समयां पदकारांस्ते तान् न विप्रतिपद्यताम् ॥

सुवीरासः सुवीरस्य तथा भक्षीमहि प्रजाम् ।

End :

पाठावतो निरेकश्च गंरिष्टिरपरीणसौ ।

दुन्दुभिप्रधणार्मानप्रस्कण्वो भरगो मता ॥

अच्छानहूत इत्य०

Colophon :

Author :

Remarks—There are many works known as Naparam, Taparam, Aningyalaksanam, Vilāṅghyalaksanam etc., relating to Vedalakṣana. This work treats in full all the subjects dis-

cussed in them, with words ending in N. T. A. E., words having the same form, and with words that are Sarvānudātta, Antodātta, Dvyudātta etc. Small sentences based on the numerals of Kaṭapayādi (कटपयादि) are given to show the Varga, Anuvāka, Sūkta etc.

On the 99th (नवमे) leaf of the Ms. is seen the following part of the verse denoting the end:—

लिखितं माधयेनैतत् पुस्तकं हरये नमः ।
अक्षरं यत् परिभ्रष्टं भावाहीनं च यद् भवेत् ।
क्षन्तुमर्हन्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥

But the work is still continued and there is a recurrence of the prakaraṇa of Dvyudāttapada-saṅkhyā found on leaves 121 (चयन) and 57 (यम). On leaves 123 and 126 are seen writings which have no relation with the subject dealt with. A verse defining Samāsōkti is also seen:—

वस्तु किञ्चिदभिप्रेत्य तत्तुल्यस्यान्यवस्तुनः ।
उक्तिप्रत्युक्तिरूपत्वात् समासोक्तिरिति स्मृता ॥

The number of Granthas is given as 1400 on the presumption that the whole Ms. contains a homogeneous work. The Ms. is about 450 years old and is almost worn out.

॥ एकाग्रिकाण्डव्याख्या ॥

14. EKĀGNIKĀNDAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—19' × 1½'. Leaves—66.
7 lines per page and 50 letters per line. Script—
Tamil Grantha. No of Granthas — 1500.
Complete.

Subject—Commentary on *Grhyamantras* referring
to the *Pūriabhāga* of Veda.

Beginning :

शुक्लाम्बरधरं त्रिष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रमन्नपदनं ध्यायेत् सर्वभिन्नोपशान्तये ॥
प्रणिपत्य महादेवं हरदत्तेन धीमता ।
एकाग्रिकाण्डमन्त्राणां व्याख्या सम्यग् विधीयते ॥
अत्र तानदार्या आदितो वैश्वदेवमन्त्रानधीयते । तत्र चोक्त-
मुभयतः परिपेचनं यथा पुरस्तादिति । ततः परिपेचनमन्त्राः पूर्वं
व्याख्येयाः । अदितेऽनुमन्यस्येति । अदितिर्नाम देवानां माता-
End .

बहून् दिवमान् व्याप्नुवतीर्जीमन्तु । मृत्युं तु अनेन पर्वतेना-
श्माना तिरोदधतां तिरोहितं कुर्वन्तु ॥

Colophon

इत्येकाग्रिकाण्डव्याख्या हरदत्ताचार्यविरचिता संपूर्णा ।
हरिः ॐ । शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु । श्रीवेदव्यासाय नमः ।

Author—Haradattācārya, the author of Pada-
mañjarī, the well-known commentary on *Kaśika*
and of many other works like the *Grhyaman-*
travyākhyā, *Anāvīḍā*, etc., in the Vedic line.

A DESCRIPTIVE CATALOGUE OF

Remarks—This has been printed in Tamil Grantha character. The printed book begins from the Vivāhaprakaraṇa; but in this Ms. that Prakaraṇa occurs only after Vaiśvadeva and Baliharṇa. Five leaves are left blank at the end of the Ms.

॥ गायत्रीविषयम् ॥

15. GĀYATRĪVIŚAYĀM.

Substance—Palm leaf. Size— $10\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—71. 10 lines per page and 38 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1700. Complete.

Subject—Exposition : of *Mantras* relating to Gāyatri.

Beginning :

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।

प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

ॐ भूः प्राणानायम्य । ममोपात्त-प्रीत्यर्थं प्रातः सन्ध्यामुपासिष्ये ।

त्रिकोणमध्ये हींकारं कोणाग्रे प्रणवं लिखेत् ।

End :

लभते च ततः कामानन्ते ब्रह्मपुरं ययौ ।

सर्वशत्रुजयं सद्यो मातङ्गमिव केसरी ॥

Colophon: *...*

इति श्रीउमामहेश्वरसंवादे गायत्रीचतुर्विंशत्यक्षरदिन्य-
नमस्तोत्रं सम्पूर्णम् । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः । महागण-
पतये नमः । गायत्रीसावित्रीमरस्वत्यै नमः । वाग्देवतायै नमः । माणो
देवी सरस्वती वाजेभिर्वाजिनीवति । धर्माविद्भ्यवतु । आनो दिवां
बृहतः पर्वतादा सरस्वती यजतागन्तु यज्ञम् । हवं देवी जृजुपाणा
धृताची शश्मान्नो वाचमुशती शृणोतु । श्रीवासुदेवाय नमः ।

അയിരത്തി അറുപത്തി എഴാമാണ്ടു ധനുമാസം ഇരുപ-
ത്തി ഒന്നാംതീയതി ചന്ദ്രവാറെ ചത്തം നക്ഷത്രത്തിൽ പഞ്ച
മീദിനത്തിൽ വൃശ്ചികാതപുണ്യകാലത്തിൽ ഗ്രന്ഥം സൂക്ഷിപ്പു
പാമാശാസ്ത്രീയരും എഴുതി രീതിയ്ക്കു്. ശ്രീ ലളിതാംബികാദൈവ
നമഃ । ശ്രീ വേദവ്യാസായ നമഃ॥

Author:

Remarks—The work dwells at length on the
rituals from Sandhyāsāṅkalpa to Arghyapra-
dāna prior to the discussion on Gāyatri. It
deals with Bhūtaśuddhi, Prāṇapraśītha, Bahir-
mārka, Antarāmārka, Bhuvaneśvarīmantra,
Ācamana, Prāṇīyāma, Campakanyāsa, Turiya-

॥ गोपथब्राह्मणम् ॥

16. GOPATHABRĀHMAṆA.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 2". Leaves—124.

9 lines on a page and 32 letters in a line.

Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—2250. Complete.

Subject—Brāhmaṇa of Atharva Veda. (A Theological treatise).

Beginning :

ॐ नमो ब्रह्मणे । ॐ नमोऽथर्ववेदाय । गोपथब्राह्मणपूर्वभागे
प्रथमः प्रपाठकः ।

ॐ ब्रह्महवा इदमग्र आसीत् । स्वयं त्वेकमेव । तदैक्षत । महद्वै-
यक्षम् । तदेकमेवास्मि हन्ताहं मदेव मन्मात्रं द्वितीयं देवं.....

End :

ऐन्द्रचार्हस्पत्या परिधानीया विशो अदेवीम् । न ह्यजस्यापरजनं
भयं भवति शान्ताः प्रजाः सप्ताः सहन्ते य एवंविदं शंसति य एवं-
विदं शंसतीति ब्राह्मणम् ॥ १६ ॥

Colophon :

इत्यथर्ववेदोत्तरगोपथब्राह्मणस्य षष्ठः प्रपाठकः समाप्तः

॥ ६ ॥ समाप्तश्चायं ग्रन्थः । श्रीपद्मनाभोज्वतु नः ।

செந்திரமங்கலம் புத்தகாலயம் ௨௦௨௨

Author :

Remarks—6 leaves are left blank at the end. The work has been published by the Royal Asiatic Society, Calcutta.

॥ तैत्तिरीयप्रातिशाख्यम् ॥

17. TAITTIRĪYA PRĀTISĀKHYAM.

(with three Commentaries.)

Substance—Palm leaf. Size—11" × 1½". Leaves—114.

8 lines per page and 36 letters per line.

Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—2100.

Subject—Phonetics relating to Taittirīyasamhitā.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः । तैत्तिरीयप्रातिशाख्यं त्रिभाष्यरत्न-
नामकविवरणसहितम् । तत्प्रथमाध्यायः ।

भक्तियुक्तः प्रणम्याहं गणेशचरणद्वयम् ।

गुरुनपि गिरं देवीमिदं वक्ष्यामि लक्षणम् ॥

व्याख्यानं प्रातिशाख्यस्य वीक्ष्य वाररुचादिकम् ।

कृतं (तृ? लि)भाष्यरत्नं यद् भामते भूसुरप्रियम् ॥

श्लोकयोरनयोरयमर्थः—भक्तियुक्तः अहं गणेशचरणद्वयं गुरुन्
गिरम् अपि देवीं, वाग्देवीमित्यर्थः । तां च प्रणम्य लक्षणमिदं
वक्ष्यामि । यत् लक्षणम् त्रिभाष्यरत्ननामकं भूसुरप्रियं विद्वत्प्रियं
सन् भामते । कीदृशं लक्षणम् । प्रातिशाख्यस्य व्याख्यानरूपं
वाररुचादिकं भाष्यजातं वीक्ष्य न्यूनातिरेकपरिहारेण विरचितम् ।
आदिशब्देन अत्रेयमाहिषेयौ गृह्येते । अत एव त्रिभाष्यरत्न-
मिति नाम्न उपपत्तिः । त्रयाणां भाष्याणां समाहारः त्रिभाष्यम्,
तस्य रत्नं भूषणम् ।

अथ वर्णसमाज्ञायः । मङ्गलानन्तरारम्भप्रश्नकात्स्नर्येऽप्यथो
अथ.....

End:

द्वाद्दशमिष्टोमस्य स्तोत्राणि आरभ्य रापरां निः...पशुकशो-
चिषा उश्मसीपोपमित्यादौ तु वर्तते । गच्छेदाचार्यसंसदम् ।
वीप्सा शास्त्रसमाप्तिं घोतयति ।

Cōlophon :

इति त्रिभाष्यरत्ने प्रातिशख्यविचरणे चतुर्विंशोऽध्यायः । समाप्त-
श्चायं ग्रन्थः । शुभमस्तु । नः पद्मनाभोऽवतु । ௩௦௮ துவாம் பதம்

Author :

Remarks—The work has been published as No. 133
of the Mysore Sanskrit Series, and is ascribed
to one Somayārya.

॥ निरुक्तम् ॥

18. NIRUKTAM.

Substance—Palm leaf. Size—14"×1½". Leaves—
24. 7 lines per page and 42 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—450.
Incomplete.

Subject—Definition of words in Veda.

Beginning :

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । समाम्नायः समाम्नातः
स व्याख्यातव्यः । तमिमं समाम्नायं निघण्टव. इत्याचक्षते ।
निघण्टवः कस्मात् । निगमा इमे भवन्ति । रुन्दोभ्यः ममाहृत्य
समाहृत्य

End :

यथा पृथिव्यां मनुष्याः पशवो देवा इति सस्थानैकत्वं संभोगैकत्वं
दृश्यते। यथा... .. पर्जन्येन च वाय्वादित्याभ्यां च
मंयोगोऽग्निना चैतरस्य लोकस्य०

Colophon :

इति निरुक्तभाष्ये प्रथमस्याध्यायस्य पादः ।

Author—Yāska.

Remarks—The work has been published by the Royal Asiatic Society, Calcutta, and the author is designated Yāska. The title in it is given as Nirukta while the colophon in this Ms. reads “इति निरुक्तभाष्ये” etc., and hence this work may be named Nirukta Bhāṣya. Yāska after defining the words common to them further with illustrations. In the printed work there is only “अध्यायावसान” at the close of chapters but in this Ms. are found both पादावसान and अध्यायावसान. The Ms. extends up to the 7th chapter.

॥ निरुक्तम् ॥

19 A. NIRUKTAM.

Substance—Palm leaf. Size—4" × 2". Leaves 35.
7 lines on a page and 10 letters in a line.
Script—Malayālam. No. of Granthas 150.
Complete.

Subject—Nirukta—Naighandukakāṇḍa.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

गौः । ग्मा । ज्मा । क्षमा । क्षा । क्षमा । क्षोणी । क्षोणिरिति
केचित् । क्षितिः । अवनिः । उर्वी । पृथ्वी । मही । रिपः । अदितिः ।
इळा । निर्ऋतिः । भूः । भूमिः । पूषा । मातुः । गोत्रा । इत्येक-
विंशतिः पृथिवीनामधेयानि ।

End :

अश्विनौ । उषाः । सूर्या । वृषाकपायी । सरण्युः । सविता । भगः ।
सूर्यः । पूषा । विष्णुः । विश्वानरः । वरुणः । केशी । वृषाकपिः ।
यमः । अज एकपात् । पृथिवी । समुद्रः । दध्यङ् । अथर्वा ।
मनुः । दध्यङ् । आदित्याः । सप्तऋषयः । देवाः । विश्वेदेवाः ।
साध्याः । वसवः । वाजिनः । देवपत्न्यः । इति द्युस्थाना देवताः ॥

Colophon :

इति निघण्टौ पञ्चमोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—The commentator refers to Skanda-
swāmin thus :—

उरुव्यचाः वित्रे इति स्कन्दस्वामी । (Fol. 16).

The first part of the Ms. is Nirukta Naighaṇḍuka,
while the subsequent parts are Ākhyātānukra-
maṇī and Nāmānukramaṇī catalogued, as 19 B
and 19 C.

॥ आख्यातानुक्रमणी ॥

19 B. ĀKHYĀTĀNUKRAMANĪ.

Substance—Palm leaf. Size—4" x 2'. Leaves—53 (36 to 88). 8 lines on a page and 15 letters in a line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—400.
Complete.

Subject—Index to Ākhyātas in Veda.

Beginning—Same as No. 1.

End :

अपच्योष्टा विवहीति चत्वारः प्रच्युतिक्रियाः ।

मरैर्ममर्तुं शुश्रुत् तथा ममृमरामहे ॥

रूपाणि मरणार्थानि पृच्छ प्राश्नश्चमाह तु ।

रणद्रणन्तररणरमन्तेराणिपुस्तथा ॥

रणन्धरतिकर्माणो निर्वापय शमक्रिया ॥

Colophon :

अध्येयानुक्रमण्येषा कृतोपनयनैर्द्विजैः ।

दाशतयर्थमिच्छद्भिः केशवाय नमो नमः ॥

आख्यातानुक्रमणी समाप्ता (२१०२)

Author :

Remarks—A rare work.

॥ नामानुक्रमणी ॥

19 C. NĀMANUKRAMAṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size—4" × 2". Leaves—67 (89 to 155). 8 lines per page. 10 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—335.
Incomplete.

Subject—Index to the nouns in Veda.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

ओं नमो वासुदेवाय नामधेयाविनिर्णयः ।

वृद्धोपदेशादाख्याताद् विशेषणसमन्वयात् ॥

स्वरतो ब्राह्मणैरर्थाद् भूर्भूमिः क्षमा क्षमा दितिः ।

ग्मावनिर्गो रसा वज्रा जमा माता दुहिता क्षितिः ॥

पृथिवीयं वर्धयन्ती पद्या पूषा रिपोर्जनी ।

वसहेतोर्वरागोत्र मीमोर्वी निर्ऋतिर्मही ॥

क्षोण्युरुर्चा गातु रमः क्षमा श्रेष्ठा क्षेत्रफर्वरे ।

विशिष्टे सोदके पथ्या अधिका बृहती तथा ।

गोगोत्रे शाकलैर्हये इति केचन वैदिकाः ॥

End—Colophon—Author—Remarks—Same as No. 1.

॥ पैतृमेधिकमन्त्रव्याख्या ॥

20. PAITRME DHIKAMANTRAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. - Size—18½" × 2". Leaves—22. 10 lines per page and 48 letters per line.
Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—700.
Complete.

Subject—Veda-Commentary on Paitrmedhamantras.

Beginning:

हरिः ॐ ।

प्रणिपत्य महादेवं हरदत्तेन धीमता ।

पैतृमेधिकमन्त्राणां व्याख्यानं क्रियतेऽधुना ॥

जघनेन गार्हपत्यं दक्षिणाशिरसं प्रेतं दर्भेषु संवेशयन्ति सर्वस्य
इति । सर्वस्य भूतजातस्य प्रतिशित्वरी शेते । कनिष्
वनोरचेति । प्रतिशयनं स्वभायः सर्वोऽपि शयानो भूमौ
शेते । सा तं प्रतिशेते । एवम्भूता भूमिस्त्वा त्वां उपस्थे
स्वाङ्गे आधीत आहितवती । इदं प्रेतं प्रत्युक्तम् । अथ भूमिं
प्रति असौ प्रेताय स्योना सुसरूपा सुवदा कृत्यत्युदो बहुलं छन्द-
सीत्यधिकरणे खलु । सुखेन सीदन्त्यस्यामिति सुवदा । एवम्भूता
त्वमसौ भव । यच्छ देहि चासौ शर्म सुखं शरणम् ।

End

विश्वपति विशां मनुष्यादीनां पिता स्वामी । सर्वस्य पितृ-
स्थानीय । पुराणा, 'सुभां सुलुगित्यादिना शस आकार । पुराणान् ।
तथैव बह्वृचा पठन्ति— चिरन्तनाभिप्रवृत्तानसाननुवेनति ।
वेनति कान्तिकर्मा । अन्यत्र त्वनुज्ञाने द्रष्टव्या । पञ्चमलकारः ।
भोगायानुजानीयात् । इतिरुद्धरति । नाके सुवर्णम् ।
गता । प्रमाह्वयति । उरुं हि गजेति ॥

Colophon:

इति हरदत्तमिश्रप्ररचितं पैतृमेधीयव्याख्यानं सम्पूर्णम् ।

हरिः ॐ । शुभमस्तु । गुरुभ्यो नमः ॥

Author—Haradattācārya (Refer to No 14 for further information)

Remarks—The Ms is in a fairly good condition,

॥ मोक्षप्रदा ॥

21. MOKṢĀPRADĀ.

Substance—21" x 2". Leaves—107. 8 lines per page
and 48 letters per line. Script—Malayālam.

No. of Granthas—2600. Incomplete.

Subject—Vedā—Commentary on Altareyāranya.

Beginning:

श्रीमहागणपतये नमः ।

वर्ण्यतेऽथ प्रसादेन पङ्गुरूपां

..... हिदासैदरेयकी ॥

तत एवानेसा ... नेति नात्र सा खलु वर्ण्यते ।

अथ महाव्रतम् । अथेत्यानन्तर्ये । मर्त्यहविषुवादिश्च-
जिच्छब्दे देशमरूपाणामह्नां चतुर्विंशतिः संप्रासङ्गिका
ब्राह्मणेनोक्ताः

तशब्दे निराह— इन्द्रो वै ... महानेभवद् यन्महानेभवत्
तन्महाव्रतमेभवत् । तन्महाव्रतस्य महानेव्रतत्वं ... यत्
टालुक् । येन दुष्करो मह...ष्टवधो येन कर्मणेन्द्रस्याभूत् तत्किमिति
विमृश्यमानं महाव्रतमेभूत् त ... दात्वेन महाव्रतशब्दस्य
प्रवृत्तिनिमित्तं विद्यादित्यर्थः ॥

End :

पूर्वार्धचर्पदानि पूर्वाणि भवन्ति । मत्तम्याः उत्तरमर्धचर्मविकृत-
मष्टमी चाविकृतां श ... तद्यथा इन्द्र ...
द्रव्य च संगिरः । रथीतमम् । रथीनां सख्ये त इन्द्रवाजिनोम् ।
वाजानां सत्पतिं पतिं मा भेमशवसस्पते त्वामभिप्रणोनुमः ...
... तयः । यदि वाजस्य गोमतः । पुरां भिन्दुर्युवाकवीम् । स्तोतृभ्यो

Colophon :

इति पङ्गुरुशिष्यविरचितायमारण्यकवृत्तौ मोक्षप्रदायां
चतुर्थारण्यके सूत्रे द्वितीयोऽध्यायः ॥

Author—Ṣadguruśiṣya. For further information see Nos. 9 and 29.

Remarks—Ṣadguruśiṣya is the commentator on the Aitareya Brāhmaṇa Vṛtti. The first chapter contains only four Āraṇyakas. The second chapter is complete. A few leaves are damaged at the beginning and end.

॥ यजुर्वेदनेक्षत्राष्टकवाक्यम् ॥

22A. YAJURVEDANAKṢATRĀṢṬAKAVĀKYAM.

Substance—Palm leaf. Size—10½" × 1½". Leaves—11.

Lines, 8 per page and letters, 34 per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—200

Complete.

Subject—Vedic Mantras in eulogy of the presiding deities of the twenty-seven asterisms to be used when offering is made on fire.

Beginning :

हरिः ।

अग्निर्नः पातु कृत्तिका नक्षत्रं देवमिन्द्रियम् । इदमामां विचक्षणम् ।
हविरासं जुहोतन । यस्य भन्ति रश्मयो यस्य केतवो यस्येमा विश्वा
भुवनानि मर्वा । म कृत्तिकाभिरभिषंवमानोऽग्निर्नो देवस्सुविते दधातु
स्याहा ।

End :

... व्युष्टायै नक्षत्राय उदेष्यते । उद्यते उदिताय । हरसे भरसे ।
 अदित्यै प्रतिष्ठायै । विष्णवे यज्ञाय-प्रतिष्ठायै स्वाहा ॥
 ... भ्राजसे । तेजसे । तपसं । ब्रह्मवर्चसाय सूर्याय । नक्षत्रेभ्यः
 प्रतिष्ठायै ।

Colophon—Nil.

Author :

Remarks—The rites of Homa to be performed on each asterism are described in the work. The following additional information is also furnished in Malayalam :—

“ഈരാണ്ടു തികയിന്നു ആട്ടുപുറന്നാന്നാറു പകുപം മൂന്നും കഴിഞ്ഞാൽ നവോനവഃ എന്നു നൂതടുങ്ങി ഏഴുപകുപവുണ്ടെങ്കിൽ അജ്ഞാതതി ചന്ദ്രമസേ എന്നു ഏഴും കഴിഞ്ഞാൽ അഗ്നേ സ്വാഹാ എന്നു തുടങ്ങി ഇരുപത്താറും ചെയ്തു. ഏഴു പകുപമിരുപത്താറുജ്ഞാതതിയുമൊഴിച്ചുള്ളതും”

॥ नक्षलोपचरणविधिः [भाषा] ॥

22 B. NAKṢATROPACĀRAṆAVIDHI.

(Bhṣṣ)

Substance—Palm leaf. Size—10½" × 1½". Leaves—7.

8 lines on a page and 32 letters in a line.

Script—Malayalam. No. of Granthas—110

Incomplete.

Subject—Veda.

Beginning:

ഒരു പക്ഷമും ചെയ്താൽ അജ്ഞാതരി ചന്ദ്രമസേ എ
ന്നവ. എന്നും കഴിഞ്ഞാൽ അഗ്നേ സപാഥാ എന്നു തുടങ്ങി
ഇതപത്താറുംചെയ്തു സപിഷ്ടകൃൽ തുടങ്ങി എല്ലാം പ്രസിദ്ധമാം.

End:

ചതുര ല്ലാശ് സപിഷ്ടകൃൽകൃണം സ്രാവഃ പരിഭോമ
മിദം വചഃ യജുൽസക്താനയാജം ച പാരം ചിത്തം
യസ്യ ച ।

Colophon:

Author:

Remarks—This work is found between the Ms.
of Yajurvedanaksatrāstakā and that of
Mahāvrata. The language used is a mixture
of Sanskrit and Malayālam. This was not
mentioned in the Revised Palace Catalogue
as a separate work as it is closely connected
with the Yajurvedanaksatrāstakavākyaṃ
which precedes it.

॥ महाव्रतम् ॥

22 C. MAHĀVRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—10½" × 1½". Leaves—

17. 7 lines on a page and 28 letters in a line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—200.

Complete.

Subject—Veda.

Beginning :

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । अथ महाव्रतं व्याख्यास्यामः । अथशब्दोऽत्र मङ्गलार्थः । महाव्रतम् । इन्द्रो वै वृत्रं हत्वा महानभवत् । यत्नमहानभवत् । तन्महाव्रतमभवत् । तन्महाव्रतस्य महाव्रतत्वम् ॥

End :

स्वस्त्ययनं वै जातवेदः स्या स्वस्तितायै स्वस्त्ययनमेव तत् कुरुते । इमं स्तोममर्हते । जातवेदस इति जातवेदस्यम् । समानोदकिं समानोदकिं वा एतत् । इति हि तस्य महाव्रतस्याहो रूपमनुवर्णितम् ।

Colophon :

स्वस्त्यस्तु । हरिः । ॐ ॥

Remarks—The Ms. is worn out. It describes the Mahāvraṭa. It is the source of the Vratākhaṇḍa of Hemādri.

॥ यजुस्संहिताभाष्यम् ॥

23. YAJUSSAMHITĀBHĀṢYAM.

(Vedāṭhaprakāśa).

Substance—Palm leaf. Size— $13\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—113. 9 lines per page and 54 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—3400. Incomplete.

Subject—Commentary on Veda.

Beginning :

हरिः ॐ ।

कमलाकुच (करतूरीमस्तूरी ? विस्तारकस्तूरी) वासितोरसम् । सम्पूर्णचन्द्रसुभगं भजे नरहरिं हरिम् ॥

कृपालुर्माधवाचार्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यतः ।

ब्राह्मणं कल्पसूत्रे द्वे मीमांसां व्याकृतिं तथा ॥

उदाहृत्याथ तैः सर्वैर्मन्त्रार्थः स्पष्टमार्गिते ।

ननु कोऽयं वेदो नाम । के वास्य विषयप्रयोजनसम्बन्धाधिका-
रिणः । कथं वा तस्य प्रामाण्यम् । न खल्वेतस्मिन् सर्वस्मिन्न-
सति वेदो व्याख्यानयोग्यो भवति । अत्रोच्यते— इष्टप्राप्त्य-
निष्टपरिहारयोरलौकिकमुपायं यो ग्रन्थो वेदयति स वेदः । अलौ-
किकपदेन प्रत्यक्षानुमाने व्यावर्त्यते । अनुभूयमानस्य स्रक्चन्दन-
वनितादेरिष्टप्राप्तिहेतुत्वमनागतस्य च तथात्वमनुमानम् । एवं
तर्हि भाविजन्मगतमप्यनुमानमिति चेन्न । तद्विशेष्यस्यानवगमात् ।
न खलु ज्योतिष्टोमादिरिष्टप्राप्तिहेतुः । कलञ्जमक्षणवर्जनादि-
रनिष्टपरिहारहेतुरित्यमुमर्थं वेदव्यतिरेके नानुमानसहस्रेण
वार्तिकशिरोमाणिरप्यवगन्तुं शक्नोति । तस्मादलौकिकोपायबोधको
वेद इति लक्षणस्य नातिव्याप्तिः ।

End :

तत्र पुरोनुवाक्या— अग्रे नय सुपथा राये अस्मान् विश्वानि देव
ववुनानि विद्वान् । युयोध्यस्सज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठां ते नम उक्तिं
विधेम इति । अग्रे त्वं दर्शपूर्णमासेष्टिफलरूपायनायासानति
सुमार्गेण नय.... देह देव त्वं विश्वा ।

Colophon :

इति माधवीयवेदार्थप्रकाशे त्रयोदशानुवाकः ।

Author—Mādhava (Sāyana).

Remarks—The author is the commentator on
Rksamhita as well

॥ रुद्राध्यायभाष्यम् ॥

24. RUDRĀDHYĀYA BHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size—10" x 1½". Leaves—61.
 6 lines per page and 36 letters per line.
 Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—800.
 Complete.

Subject—An elaborate exposition of Śrī Rudra
 Sūkta.

Beginning:

रुद्रभाष्यम् । अतः परमत्रिकाण्डमग्न्याधेयम् । तत्र चरमायामिष्ट-
 कायां शतरुद्रीयं जुहोति नमस्ते रुद्रमन्य इति । रुद्रो वा एष यदग्निः
 स एतर्हि जात इति ब्राह्मणम् । अत्र श्रुतिस्मृतिपुराणादिषु प्रसिद्धं
 मोक्षस्वर्गवित्तारोग्यायुष्यादिफलानि बहूनि विद्यन्ते । तेषु केषुचित्
 प्रयोगविशेषा...

नम इति प्रह्वये । रुद्र इति रोदयति सर्वमन्त्यकाल इति
 रुद्रः । रुजं संसारं द्रावयति रुद्रः । अशुभद्रावको वा । जह्वा पुन-
 र्भवमिति वा रुद्रं प्रणवः, तेन आत्मानं प्रतिपादयतीति वा रुद्रः ।
 मन्यवे सर्वेषां हिंसा...

End:

सार्धभौमकरं होमं कलशस्थापनं तथा ।

जातिसराक्रियापुण्यं सर्वमुक्तमशेषतः ॥

अपमृत्युजयं कर्म राज्ञामेव विशेषतः ।

सर्वमेतदेनैव साध्यं तद्भक्तियोगतः ॥

इत्येकादशोऽनुवाकः ।

सर्गात् पुरा निरालोकं यदेतन्निष्कलं परम् ।

चिदानन्दमयं ज्योतिः स आद्यः केवलः शिवः ॥

• • • •
• • • •
रुद्राध्यायजपात् मद्यस्तेऽपि यान्ति परां गतिम् ।
इति ब्रह्मोत्तरखण्डे रुद्राध्यायजपप्रशंसाभिहिता ।

Colophon :

रुद्रभाष्यं समाप्तम् ।

ॐ शिवाय परमगुप्ते नमः । माम्बरब्रह्मणे नमः । शुभमस्तु ।
हरिः ॐ ।

Author—In the Rudrādhyaṅya published in the Anandāśrama Series, Poona, this commentary is attributed to Bhaṭṭa Bhāskara.

Remarks—The style adopted is similar to that in Sāyanācārya's Rudrādhyaṅyabhāṣyam.

॥ शाखालक्षणम् ॥

25. ŚĀKHĀLAKṢAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—5 $\frac{1}{2}$ " × $\frac{3}{4}$ ". Leaves—76.

4 lines on a page and 18 letters in a line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—350.

Subject—Definitions of Vedaśākhā based on Varna, Svara etc.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः । अविघ्नमस्तु ।

गजाननयतीशाय मक्तविघ्नप्रणाशिने ।

नमो गणे(श)रूपाय विष्णवे दशवाहवे ॥ .

जगत्संभृतिसंरक्षासंहारैकविनोदिने ।
 नमो भगवते तस्मै चिदानन्दाय विष्णवे ॥
 मृदलो भालवो गार्ग्यः शाकल्यः शैशिरस्तथा ।
 पञ्चैतै शौनकाः शिष्याः शास्त्राभेदप्रवर्तकाः ॥
 शैशिरस्य तु शिष्यस्य शा(कटा)यन एव च ।
 सर्वज्ञं सर्वकर्तारमाचार्यं तु प्रणम्य च ।
 शैशिरोऽहं प्रवक्ष्यामि शास्त्राया लक्षणं विधिम् ॥
 त्रिपष्टिश्चतुःपष्टिर्वा वर्णाः संभवतो मताः ।

End :

तैष्टुयजागतयोः षष्टनवमे अक्षरे लघुनी प्राय अष्टमदशमे गुरुणी ।
 गायत्रस्य पञ्चमसप्तमे लघुनी षष्ठः गुरुः । वैराजस्याष्टमनवमे
 लघुगुरुणी । सर्वेषु प्रथमवर्णाः कान्तिम...लघुद्वयम् ।

संज्ञा च परिभाषा च विधिर्नियम एव च ।
 अधिकारोऽतिदेशश्च पद्विधं सूत्रलक्षणम् ॥
 सुनिष्ठमभिधृष्टं शुद्धिमन्तः कति स्युः
 पणिकुलमणिवद्धाध्यायसूत्राणि कीदृक् ।
 पशुपतिरपि वक्षोगाहिरूपकलसौ
मलशशिमौलिः सज्जटोद्भासिताङ्गः ॥

Colophon :

Author—Śaśira (disciple of Śaunaka).

Remarks—The leaves of the Ms. are not numbered
 in order. The following passages,

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । उदात्तथानुदात्तश्च....
लक्षणं वर्णविष्यामि दैवतं स्थानमेव च ।

occurring in the middle, point to the commencement of another work. One leaf ends thus:—

“इति याज्ञवल्क्यशीक्षा समाप्ता । नमः शिवाय नमो नारायणाय
श्रीकृष्णाय नमः । हरिः हरिः । ”

॥ श्रीसूक्तभाष्यम् ॥

26 A. ŚRĪSŪKTABHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size—9" × 1½". Leaves—11.
12 lines per page and 20 letters per line.
Script—Malayāḷam. No. of Granthas—85.

Subject—An exposition of Śrī Sūkta leading to prosperity.

Beginning:

श्रीमहागणपतये नमः ।

अथ श्रीसूक्तभाष्यं लिख्यते । हिरण्यवर्णाम् । श्रीर्नाम हिरण्यव-
र्णामित्येतत् सूक्तं पञ्चदशर्चमपश्यत् । सैव देवता । अनुष्टुप् प्रथम-
स्तृचा । प्रस्तारपङ्क्तिश्चतुर्थी । पञ्चमीपष्ठ्यौ त्रिष्टुभौ । उत्तमा बृह-
ती । शेषा अनुष्टुभः । लिङ्गोक्तदैवतं वा । हिरण्यवर्णा हिरण्यस्य वर्ण
इव वर्णो यस्याः सा हिरण्यवर्णा ।

End:-

पुरुषान् सामर्थाचकारो द्रष्टव्यः । पुरुषांश्च परिचारकमनुष्णांश्चाहं
लभेयम् । हे जातवेदः, तां लक्ष्मीं मदर्थमावहेति सम्बन्धः । यस्याः
प्रसादात् सर्वसम्पत्समृद्धिर्भवति तां लक्ष्मीं मम मदर्थं हे जातवेद
आवहेति समस्तार्थः ।

Colophon :

श्रीसूक्तभाष्यं समाप्तम् ।

Author :

Remarks—At the close of the work is a verse defining Gāyatrī. Besides, the Ms. contains three other works, catalogued as 26 B. C. & D. It is very much decayed and appears to be about 400 years old.

॥ गायत्रीव्याख्या ॥

26 B. GĀYATRĪVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size 9"×1½". Leaves—2.

6 lines on a page and 20 letters in a line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—15.

Subject—A disquisition on Brahmajñāna and Brahmasvarūpa based on Gāyatrī.

Beginning :

अथ गायत्र्या व्याख्यानं लिख्यते ।

वेदा यत्रैव तिष्ठन्ति देवाः कर्माणि चाग्रयः ।

लोकाश्च तं महामन्त्रं व्याख्यास्यामि गुणातिगम् ॥

आत्मा ब्रह्मेति विज्ञानमस्मिन् मन्त्रे विवक्षितम् ।
 स य इत्यादिवाक्येषु यथा तदिह वर्ण्यते ॥
 भर्गो ब्रह्मेति विज्ञेयं विज्ञानानन्दलक्षणम् ।
 तद्धीमहीति विज्ञानं ज्ञाने ब्रह्माहमद्वयम् ॥

End :

मण्डलान्तर्गतं देवं विराड्ब्रह्मेति शब्दितम् ।
 उपासेऽहं प्रयत्नेन स मां धर्मे प्रयोजयेत् ॥
 पूर्वपूर्वासमर्थस्य ह्युत्तरोऽर्थो विधीयते ।
 त्रयोऽप्यर्था इह ज्ञेया अन्येऽपि ब्रह्मवादिभिः ॥
 सूक्ष्मार्थप्रतिपत्त्यर्थं स्थूलानां शेषता यथा ।
 यो देवः सवितास्माकं धियो धर्मादिगोचराः ॥
 प्रेरयेत् तस्य यद् भर्गस्तद्वरेण्यमुपासहे ।

Colophon :

अक्षरं यत् परिभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद् भवेत् ।
 क्षन्तुमर्हन्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥ [हरिः]

Author :

Remarks—A simple and lucid exposition of *Gāyatrī*,
 in *Kārikas*.

॥ त्रिष्टुब्धव्याख्यानम् ॥

26 C. TRISTUBVYĀKHYĀNAM.

Substance—Palm leaf. Size—9"×1½". Leaves—3.

6 lines on a page and 20 letters in a line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—25.

Subject—A commentary on 'Jātavedase Sunavāma'
Rk.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अथाखिलमन्त्रसारभूतस्य त्रिष्टुभोऽव्याख्यानं
लिख्यते । जातवेदसे प्रज्ञा वा धनं वा वेदः । उत्पन्नप्रज्ञाय उत्पन्नधनाय
वा अग्नये मुनुवाम अभिपवं कुर्मः । तं सोमं उक्तप्रकारेण सोम-
द्रव्येणाग्निं यजेमहि इत्यर्थः ।

End :

अरातीयतः तद्विरोधिनः अविद्याकामादीन् वेद जीवतत्त्वविमर्शिनी
बुद्धिर्निर्दहेत् । उत्तरार्धर्चे दुरितान्यज्ञानतत्कार्याणि भेदप्रतीतिनि-
मित्तभूतान्यज्ञानतत्कार्याणि अपोह्य ज्ञानेन ब्रह्मात्मैक्यमनुभवाम
इत्यर्थः ।

Colophon—Nil.

Author :

Remarks—The work begins with the words त्रिष्टुभो-
ऽव्याख्यानं लिख्यते, but really comments upon the Rk
जातवेदसे मुनुवाम in Triṣṭub metre.

॥ पुरुषसूक्तव्याख्या ॥

26 D. PURUṢASŪKTAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—9" × 1½". Leaves—17.
6 lines per page and 20 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—130.
Incomplete.

Subject—An elucidative description of the Supreme
Being on the basis of the Puruṣasūkta.

Beginning :

यतः प्रपञ्चसम्भूतिविभूतिपरिभूतयः ।

भवन्ति तं हरिं वन्दे जगतामादिकारणम् ॥

दुर्ज्ञानं पौरुषं सूक्तं व्याकरोमि यथामति ।

श्रुतिस्मृतिपुराणानि सेतिहासानि वीक्ष्य च ॥

विलोक्य पूर्वभाष्याणि पूर्वाचार्यकृतानि च ।

श्रीमच्छास्त्रं सुदुर्ज्ञानं साक्षान्नारायणेरितम् ॥

तदप्यालोच्य च तथा गुरुणाञ्चोपदेशतः ।

स्वमनीषिकया चात्र न किञ्चिदभिधीयते ॥

सुखग्रहार्थं भाष्याणि केवलं संक्षिपाम्यहम् ।

उक्तज्ञानेऽशक्तानामनुक्तोक्तौ तु का कथा ॥

नल्लब्ध्यानुगमनः क्रोडारोहाय रोदिति ।

अर्थानां विप्रकीर्णानां संक्षेपेणावधारणम् ॥

सुखग्रहार्थमिदं हि पण्डितानां बहुश्रुताम् ।

तदेतत् पौरुषं सूक्तं यजुःषष्टादशर्चकम् ॥

ऋग्वेदे षोडशर्चं स्यात् पञ्च वाजसनेयके ।

सप्तर्चं सामवेदे तु तथैवाथर्वणेऽपि ॥

एतेषु याजुषं वेदमवलम्ब्य वदाम्यहम् ।

उक्तञ्च मोक्षधर्मे * * *

* * * * *

अस्य सूक्तस्य जप एव मोक्षस्य पन्था इति । एवमृषिच्छन्दोदेव-
तादीन्युक्त्वा सूक्तमवतार्यते । सहस्रशीर्षा पुरुष इति । सहस्रं शि-

रांसि यस्य सः सहस्रशीर्षा । शीर्षच्छन्दसीति शिरःशब्दस्य
शीर्षादेशः । सहस्रशब्दोऽनन्तवचनः ।

End :

अत्र के परिधित्वेन ध्याता आसन् ते समिचेन । मैत्रायण्युप-
निषदि मेघवर्णने पृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशाहङ्कारबुद्धयः
परिधित्वेन ध्याता आसन् । तथा पृथिव्यादिभूतानि पञ्चतन्मा-
त्राश्च.....

Colophon—Nil.

Author :

Remarks—The Nos. 209—212 D. C. S. M. Madras
Vol. I, Part II are Puruṣasūktas but the
beginning given there differs. This may be
another commentary on the same sūkta.

The author refers to certain other works and
authors. Eg.

Works	Authors
मोक्षधर्मः	शौनकः
यमस्मृतिः	मनुः
पाद्मपुराणम्	
स्कान्दपुराणम्	

The first 9 pages of the Ms. describe the greatness
of the Puruṣasūkta. Seven leaves are devoted
to Navanitaprasāna, etc., written in old
Malayālam.

॥ पङ्क्तिशतब्राह्मणम् ॥

27. ŚADVIMŚABRĀHMANAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}$ " \times $1\frac{3}{4}$ ". Leaves—51.

9 lines per page and 26 letters per line.

Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—750.

Incomplete.

Subject—Description of Karmas pertaining to the Sāmaveda.

Beginning :

ब्रह्म च वा इदमग्रे सुब्रह्म चास्ताम् । ततः सुब्रह्मोदकामदथ
ह देवा यज्ञेन ब्रह्म पर्यगृह्णतामिदं ब्रह्मामावादित्यः सुब्रह्म तद्
देवा यज्ञस्य सन्धावन्वैच्छन्नेष वै यज्ञस्य सन्धिर्यत्रैष उत्त-
रस्तस्मादुत्तरे तिष्ठत्सुब्रह्मण्यः सुब्रह्मण्यामाह्वयति ।

End :

सूर्याय स्वाहा सर्वग्रहाधिपतये स्वाहा किरणपाणये स्वाहेश्व-
राय स्वाहा सर्वपापशमनाय स्वाहेति व्याहृतिभिर्हुत्वाथ माम
गायेत् ॥ १२ ॥

Colophon :

इति पङ्क्तिशतब्राह्मणे पञ्चमप्रपाठके द्वादशः खण्डः । इति
पञ्चमः प्रपाठकः ।

Author :

Remarks—This work has been printed at Calcutta.

Mādhavācārya, the commentator on Veda designates it as the 2nd Brāhmana. The scribe explains its propriety at the close thus :—

अथा(सो ? सौ) षड्विंशं सुप्रसिद्धाचार्योऽपेक्षभाष्यकारः सायणा-
 मात्यः पडध्यायीति ताण्ड्याख्यमाद्यं ब्राह्मणं विंशतिप्रपाठकात्मक-
 मिदं हि द्वितीयं परिशिष्टरूपं पडध्यायि, ततश्चानयोः सङ्कलनया षड-
 विंशतित्वं सुलभम् । अत एवास्य ताण्ड्यपरिशिष्टग्रन्थस्य षड्विंशेति
 नाम चेति तदाशयः । तदीयभाष्ये च तथैव छेदाः । परं मूलग्रन्थे तु
 न कापि तथोपलभ्यते । प्रत्युत पञ्चप्रपाठकात्मकत्वमेवैतस्य सर्वत्र ।
 अस्तु तावद् यथायथं मूलभाष्ययोः प... छेदानैक्यपरं श्रुतिसं-
 ख्यानां तु नेत्यमसामञ्जस्यपरमपरमपीह चित्रं, यदेतद्ब्राह्मणान्तिमै
 'सोऽधस्तादि'त्यादि, 'सः सर्वे'त्यादि चेमे खण्डे भाष्यकृता कथं न
 परिगृहीते, नापि व्याख्याते स्तथैते सर्वमूलपुस्तकेषु । तत्र च का-
 चिदध्यायाद् बहिरेकं द्वितीयमिति, कचिदध्यायान्तिमत्वेनैकादशं
 द्वादशमिति वा । अत्र परं च वक्तव्यं, यदस्यैव शेषाध्यायभागे
 मणिदरणाद्यद्भुतदर्शने यथायथं शान्तिर्विहिता । अत एवास्यापरं
 नामाद्भुतब्राह्मणं चेति । अथेहेदमपि ज्ञाप्यमस्ति । यदत्र लब्धादर्श-
 दोषा यावच्छक्यं तिरोहिता अपि राजन्त एव । तत्र न वयं तिर-
 स्करणीयाः साधु विचक्षणीयैः । किञ्च मुद्राकरदोषेष्वपि प्रायस्तथैव
 शोधनादौ भ्रमप्रमादादीनामप्यस्ति सम्भवोऽस्तु तेषां वर्जनीयत्वासं-
 भवात् । अत एव भट्टकुमारिलः—

आगमग्रवणश्चाहं नापवादः स्खलन्नपि ।

नहि सद्वर्त्मना गच्छन् स्खलितेष्व(प्य ?) योद्यते इति ॥

The work is also known by the name *Sīmaśadvim-
 ābrahmana*.

॥ पड्विंशब्राह्मणभाष्यम् ॥

28. ṢADVIMŚABRĀHMANABHĀṢYAM:

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—163.
 8 lines on a page and 22 letters in a line.
 Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—1800.
 Complete.

Subject—An exposition of Ṣadvimśabrāhmaṇa relating to Sāmaveda.

Beginning:

अथ पड्विंशब्राह्मणभाष्यम् । प्रथमं प्रपाठकं । ॐ नमः सामवेदाय ।

वागीशाद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ।

यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥

यस्य निःश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।

निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥

तत्कटाक्षेण तद्रूपं दधद् बुद्धमहीपतिः ।

आदिशत् सायणाचार्य वेदार्थस्य प्रकाशने ॥

ये पूर्वोत्तरमीमांसे ते व्याख्यायातिसंग्रहात् ।

कृपालुः सायणाचार्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यतः

व्याख्यातावृग्यजुर्वेदा मामवेदेऽपि संहिता ।

व्याख्याता ब्राह्मणं चाद्यं ग्रीढमाख्यातमादरात् ।

अथ द्वितीयं पड्विंशब्राह्मणं व्याचिकीर्षति ॥

अस्मिन् ताण्ड्यशेषब्राह्मणे पूर्वाण्युक्तानि कर्माणि । उक्तानामपि
 ये भेदास्ते च पठ्यन्ति । तत्र प्रथमं सुब्रह्मण्योच्यते । तच्च मयन-
 त्रये विज्ञेयम् । ततो ब्रह्म कर्तव्यम् । ततो व्याहृतिहोमादिर्नैमित्तिकं

प्रायश्चित्तम् । ततः सौम्यचरुविधिः । ततो ऋहिष्पवमानधर्माः ततः
 किञ्चित् प्रकीर्णकम् । ततो होत्राद्युपहवः । तत आर्त्विज्येषु कृत्वि-
 गादिविधानम् । ततो नैमित्तिका होमाः । ततोऽध्वर्युप्रशंसा । ततो देव-
 यजने विज्ञेयं कर्म । ततोऽवभृथः । ततः अभिचारसंज्ञका विवृतयः ।
 ततो द्वादशाहस्तुतिः । अथ श्येनादिविधिः । ततो वैश्वदेवसत्रम् ।
 इत्येवं प्रतिपाद्यमानार्थानामनुक्रमणिका । तत्र प्रथमं तदुत्तरे तिष्ठ-
 त्सुब्रह्मण्यः सुब्रह्मण्यामाह्वयतीति विवर्जयेदमाम्नायते । अग्रे
 सुप्यादौ निरुपपदस्याग्रशब्दवदर्थत्वात् । इदं वक्ष्यमाणं ब्रह्म सुब्रह्म
 एते द्वे (सु?)ब्रह्मसुब्रह्मणी ते द्वे एवास्ताम्

End :

अथो एवं सामहोमानन्तरं अद्भुतादिस्त्रुचितो दोषः शाम्यत्येव ।
 एष यथोक्तपष्ठाध्यायप्रतिपादित एष होमः शान्त्यर्थः ऐन्द्राद्यद्भु-
 तस्त्रुचितदुरितशान्त्यर्थः । ठिरुक्तीरादरार्था, अध्यायपरिममाप्तिघो-
 तनार्था वा ।

Colophon :

इति श्रीसायणाचार्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे
 षड्विंशब्राह्मणारूपे द्वितीयब्राह्मणे षष्ठाध्याये दशमः [कण्ठे?
 खण्डः] ॥ १० ॥

वेदार्थस्य प्रकाशेन तमो हार्दं निवारयन् ।

पुमर्धाश्चतुरो देवाद् विद्यातीर्थमहेश्वरः ॥

इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरैवदिकमार्गप्रवर्तकश्रीवीरबुक्क-
 भूपालमाम्राज्यधुरन्धरेण सायणाचार्येण विरचिते माध-
 वीये वेदार्थप्रकाशे द्वितीये षड्विंशारूपे ब्राह्मणे षष्ठाध्यायः
 समाप्तः ।

समाप्तश्चायं षड्विंशारूपो ब्राह्मणग्रन्थः ॥

ॐ श्रीगणेशाय नमः

Author—Sāyanācārya.

Remarks—This has been printed at Calcutta. The Ms. No. 27 is the text and this is the *Bhāṣya* on it, beginning from Fol. 52. The *Bhāṣya* of the last two khandas of the text is missing. The table of contents of the text is given at the beginning of the *Bhāṣya*.

॥ सुखप्रदा (ऐतरेयब्राह्मणवृत्तिः) ॥

29. SUKHAPRADĀ.

(Āitareyabrāhmanavṛtti)

Substance—Palm leaf. Size—19" × 2". Leaves—165.

9 lines on a page and 48 letters in a line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—4500

Incomplete.

Subject—Detailed description of rules and sacrificial materials relating to Jyotiṣtomayāga etc.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः ।

विनायकः शूलपाणिर्मुकुन्दः

सूर्यो व्यासः शिवयोगीति ये पृष्ट ।

तेभ्यो नमः सप्तविद्यामृतस्य

प्रदातृभ्यः स्वाश्रितवत्सलेभ्यः ॥

आद्या सर्वानुक्रमणी द्वितीया

महाव्रतं चोपनिषद्द्वयं च ।

महाव्रतं सूत्रमासां तृतीया ।
 चत्वारिंशद्व्रत्तणं वै चतुर्थी ॥
 सूत्रं पञ्चम्यत्र पष्ठी तु गृह्यं
 शाकल्यस्य संहिता सप्तमीति ।
 इत्येतद् वै सप्तवेदामृताख्यं
 दत्तं स्वयं गुरुभिः पद्भिरेतैः ॥
 वेदानङ्गोपाङ्गपूर्णस्तु वन्दे
 यजुःसामाथर्ववाद्बृह्यरूपान् ।
 तेषां प्रवक्तृनपि शौनकादीन्
 ब्रह्मादिका देवताब्राह्मणांश्च ॥
 छन्दःशास्त्रं व्याकरणं निरुक्तं
 शिक्षा ज्योतिष्शासनं कल्पसूत्रम् ।
 अङ्गानि पद् न्यायविद्यापुराणं
 मीमांसनं स्मृतयश्चेत्युपाङ्गम् ॥
 विनायको गृहप्रियो गिरिन्द्रजेशनन्दनः ।
 सुरेन्द्रध्वन्द्वन्दितस्त्रिशूलपाणिरिन्दुभृत् ॥
 श्रुतीस्तु गा ररक्ष यः स देवकीसुतः प्रभुः ।
 तमस्तलोलोचनं च सूर्य इष्टदृष्टिदः ॥
 प्रणीतभारतामृतः पराशरात्मजो मुनिः ।
 वरप्रदः स्मिताननः शिवादियोगिनामकः ॥
 इमे हि पदं प्रपान्तु मां सदा नमामि तानहम् ।
 इमे हि मामयुयुजन् यथाश्रुतं वंदरिति ॥

* * * * *
 * * * * *

किंवा कामक्रोधलोभाः शास्त्राणां प्रतिषेधताम् ।
 किंवा पिपासतामर्थं स्वादुतामेति सागरः ॥
 सुदुष्करतमं चेदं ब्राह्मणार्थोपवर्णनम् ।
 मातुरङ्गे निषण्णेन यथा चालेन चन्द्रमाः ॥
 आहूयमानो नाभ्येति तद्वद् वेदार्थ ईप्सितः ।
 तथापि गुरुपद्कोक्तेरेषा वृत्तिः प्रवर्तते ॥
 ब्राह्मणारण्यकद्रष्ट्रे मातृशोकौघहारिणे ।
 महीदासैतरेयाय नमो भूयो नमो नमः ॥
 अत्रैतरेयपिमहेतिहासं पुराणवेदोदितमाहुरार्याः ।
 आसीद् विप्रो यज्ञवल्को द्विभार्यस्तस्य द्वितीयामितरेति चाहुः ॥
 स ज्येष्ठयाकृष्टचित्तः प्रियां तां मुक्त्वा द्वितीयामितरेति होचे ।
 तस्यां जातोऽथ शिशुः संरुदन् स(सो?तृ) क्तो मात्रा दुष्ट तूष्णीं भवेति ॥
 अनेकजन्मस्मृतियोगभाजा भूकायितं तेन महात्मनापि ।

* * * *

महीप्रणीतासन आसनाच्च स्वाम्यासपत्नीमदनाशनाच्च ।
 महादानाद्वेदरूपाच्च नाम त्रिधा निरुक्तं तु पृषोदरादि ॥
 कथा चैषामहीदासैतरेयी श्रुता प्रोक्ता सा स्मृता पूजिता च ।
 श्रुतान्त्रितैरास्तिकैः सर्वसाध्यैः प्रकल्पितेत्येवमाहुर्महान्तः ॥

प्रथमं तावद् दीक्षणीयां ज्योतिष्टोमाङ्गभूतामिष्टिं विधातुं तदेव ते
 अग्राविष्णू स्तौति— “ ॐ अग्निर्वै देवानामवमः ” । अवमः
 प्रथमः, मुख्यमित्यर्थः । यदिन्द्राग्नी अवमस्यां पृथिव्यामिति यथा ।
 वक्ष्यति च “अग्निर्मुखं प्रथमो देवतानाम् ” इति ।

End :

तत् तत्र शंसति यत् । एनसः पापात् सर्वस्मात् । एनान्
 सन्निधः होता प्रमुञ्चति तत् ।

Colophon:

इति षड्गुरुशिष्यविरचितायां महीदासैतरेय-
ब्राह्मणवृत्तौ सुखप्रदायां त्रयोविंशोऽध्यायः ॥

Author—Śaḍguruśiṣya. Other works by the same author are:—

- (1) Āśvalāyanaśrautasūtratīkā.
- (2) Vedāṛthadīpikā.
- (3) Ṛgvedasarvānukramāṇivṛtti.
- (4) Siddhāntakalpavallī.

The introductory verses disclose that the author's six preceptors blessed him with *Saptavedāmrta* viz.—*Sarvānukramāṇī*, *Mahāvratam Upaniṣaddvayam*, *Mahāvratam sūtram*, *Catvāriṃśat-brāhmaṇam*, *Sūtram*, *Gṛhyam*, and *Śākala-saṃhita*.

The author acknowledges his indebtedness to the commentaries of Govindasvāmin, Kṛṣṇa, and others in the following line,

“गोविन्दस्वामिकृष्णादिभाष्यदृष्टार्थमपिणी.”

Remarks—C. O. M. L. No. 4. contains 30 chapters.

It is known from the following verse that the original consists of 40 chapters:—

“अग्निर्वा इति हारभ्य स्तृणुते स्तृणुतेऽन्तिकम् ।

चत्वारिंशाख्यमध्यायं चत्वारिंशदिहेति उण् ॥

प्रतापते तस्य वृत्तिर्नाम्ना चैषा सुखप्रदा ।”

The last page of the Ms. gives the number of

Granthas in the Samhita. Chapters 1 to 16 and 20 to 23 are complete. There are only portions of Chapters 17 and 27. The Ms. is about 400 years old and worn out.

॥ सुखेप्रदा (ऐतरेयब्राह्मणवृत्तिः) ॥

30. SUKHAPRADĀ.

(Āitareyabrāhmaṇavṛtti)

Substance—Palm leaf. Size— $22\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—110
 9 lines per page and 76 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—4800.
 Incomplete.

Subject—Same as No. 29.

Beginning—Same as No. 29.

End:

न त्वनाशयतात् । वीर्यं गर्भस्य रेतसः सत् ।

तस्मात् सद्विरेता वाजी सद्विरेतायरेतो

Colophon:

इति ब्राह्मणवृत्तौ सुखप्रदायां षोडशोऽध्यायः

Author—Sadguruśiśya.

Remarks—Chapters 1 to 16, complete and 17, incomplete.

॥ श्रौतम् ॥

॥ अग्निहोत्ररक्षामणिः ॥

31 A. AGNIHOTRARA KṢĀMAṆI

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2½". Ff.—1 A
—8 A. 11 lines per page. 55 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—300.
Complete.

Subject—Details of the rites and time of perfor-
mance of the *Agnihotra*, in accordance with
Āpastamba's School.

Beginning:

हरिः श्रीगणपतये नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।
यं सन्तः फलदं मत्वा यज्ञात् कर्माणि कुर्वते ।
चिदम्बरेशमालम्बे तं सदांम्बिकया सह ॥
सुखबोधाय बालानामग्निहोत्रस्य कर्मणः ।
आपस्तम्बोदीरितस्य विवेकः क्रियते मया ॥
सायं घृष्ट्याग्रदृष्ट्यंशौ भानोः प्राक् कृत्स्ननाशतः ।
प्रातस्तूपसि तस्य प्राक् कृत्स्नमण्डलदर्शनात् ॥

End:

इत्थं प्रदर्शितान्यत्र प्रायाधित्तानि कानिचित् ।
ज्ञेयानि स्वयमन्यानि सूत्रभाष्यादिवेदिभिः ॥

Colophon;

इति पदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणभारद्वाजकुलतिलकश्रीम-
दनन्तसोमयाजिवरतनयस्य रामचन्द्रदीक्षितस्य कृतावग्निहोत्र-
रक्षामणौ पञ्चमो मयूखः ॥ श्रीसाम्बशिवचरणाभ्यां नमः ॥

Author—Rāmacandra Dīksita.

Remarks—Kāmakotidīksita, son of Nārāyaṇa
Somayājī, has also written a work of the same
title. (Vide, p. 804 Vol. II, D. C. S. M. Madras).

॥ अग्निहोत्ररक्षामणिः (सटीकः) ॥

31 B. AGNIHOTRARAḢṢĀMANI

with

Tilaka Vyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2½". Leaves—
8 B—55 B. 11 lines per page and 55 letters
per line. Script—Malayālam. No. of Gran-
thas—1900. Complete.

Subject—Same as No. 31 A.

Beginning :

प्रारिप्सितप्रतिवन्धिविघ्नविघाताय स्वेष्टदेवतां नमस्करोति—

यं सन्तः फलदं मत्वा यत्तात्कर्माणि कुर्वते ।

चिदम्बरेशमालम्बे तं सदाभ्यिकया सह ॥

सन्तो महात्मानः । यं फलदं यत्तादिकर्मफलदायिनं मत्वा
अचेतनानां कर्मणां फलप्रदत्वानुपपत्तेः कर्मणाराधितः परमेश्वर
एव फलप्रद इति निश्चित्येत्यर्थः ।

End :

निमित्तानां नैमित्तिकानां च बहुत्वात् शृङ्गग्राहिकया संवेपां वक्तुम-
शक्यत्वात् सूक्तभाष्याद्युक्तन्यायानुसारेण स्वयमेव बोद्धव्यानि ।
अतः स्वग्रन्थे न्यूनत्वशङ्का न कार्येति भावः । इति सर्वमवेदांतम् ।

Colophon—Same as No. 31 A

Author—Rāmacandra Dikṣita.

Remarks—It seems that Rāmacandra Dikṣita
abridged the Agnihotrakarmas enjoined by
Āpastamba in the form of Kārikās and com-
mented on the same.

॥ आग्निहोत्रप्रायश्चित्तविधिः ॥

31 C. AGNIHOTRA-PRĀYAŚCITTAVIDHI.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2 $\frac{3}{4}$ ". Loaves—
56 A—76 B. 11 lines on a page and 56 letters
in a line. Script—Malayālam. No. of Gran-
thas—750. Incomplete.

Subject—Expiatory rites to be done when the
sacrifices are performed against the dictates
of the Vedas.

अथ प्रायश्चित्तान्युच्यन्ते । श्रुतिलक्षणं प्रायश्चित्तं विध्यपराधे
विधीयते । श्रुतौ लक्षणं मात्रमेव (चिसिःविधि) मात्रस्यैव प्रायश्चित्तो ...
तस्माद् यस्य हविषः क्षायतीत्यत्र द्वयोर्वह्नांमपि क्षामे प्रायश्चित्तम् ॥

End :

प्रातरहुतेऽग्निहोत्रे ध्रियमाणे आहवनीये तदा न कालावृत्तिः। उपस्यु-
पोदये वा होमः कार्य इति न कालापगजया ? प्रायश्चित्तम्। आहवनी-
यानुगमनादि पूर्ववत् कृत्वा प्रातर्होमं कृत्यानुगतोष्टिमित्रादिर्वा
अनन्तरमेव पि.....

Colophon :

ककृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीपार्वत्यै नमः ।
श्रीसाम्बपरमेश्वराय नमः ललिताम्बिकायै नमः ।

1059-ஆ பாக்முடி 16" 30-உ கராலனா பாடகாஸ்திரி
யன் எழுதினாது.

Author :

Remarks—This work is of great service to
Purohitas.

॥ आपस्तम्बश्रौतदीपिका ॥

32. ĀPASTAMBAŚRAUTADĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—18½" × 1¾". Leaves—
185. 11 lines per page and 60 letters per line.
Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—7500.
Incomplete.

Subject—Explanation of the Śrauta Śūtras of

Āpastamba, giving the proper time and context of using the hymns of *Vidhi* and *Ārthavāda*.

Beginning:

स्वं स्वं मनोरथमवाप्नुमुपोदविघ्नं

यस्य प्रसादमनवाप्य न शक्नुवन्ति ।

पद्मासनप्रभृतयः प्रथमेऽपि देवा—

स्तद्वस्तु हस्तिमुखमस्तु मम प्रसन्नम् ॥

आज्ञा श्रुतिस्मृती यस्य यस्य यज्ञाः सभाजनम् ।

नमः परस्मै विश्वस्मात् तस्मै श्रीवत्सवक्षसे ॥

आदिमं ब्रह्मणः कोशं मध्यस्थितपरावरम् ।

अपास्तशेषवाप्मानमापस्तम्बमुनिं स्तुमः ॥

अस्यादस्तम्बस्यार्थप्रज्ञानज्ञानसंशयान् ।

सूत्रदीपिकयादित्यं (वृत्त्या) रुद्रदत्तः परास्यति ॥

सन्तु ये सुविवेक्तारः सन्तः स्युर्गुणसाक्षिणः ।

रत्नं रत्नमिति ग्राह्यं मूल्यं किं तस्य गृह्यते ॥

अत्र भगवान् आपस्तम्बः समस्तलोकहितचिकीर्षया विध्यर्थवाद-
मन्त्रात्मकविविधवेदभागव्याकीर्णं विविक्तानेकशाखाव्यासक्तं च
विश्वस्य वैतानिकस्य कर्मणो याजुर्वेदिकं प्रयोगं व्याचिख्या-
सुः तत्र सर्वत्र प्रथमभाविनोऽग्न्याधेयस्यापि इष्ट्यपेक्षत्वात् सर्वे-
ष्टीनां च दर्शपूर्णमासप्रकृतित्वात् समाम्नाये दर्शपूर्णमासमन्त्रा-
णामेव प्राथम्यात् तस्यैवाग्रे व्याख्यानं दर्शयति—अथातो
दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्याम इति ।

End:

भारद्वाजः । तत्राह—सुत्या यदग्निहोत्रकालमभ्यतीयात् साय-
मग्निहोत्रमभ्यतीयात् सायमग्निहोत्रप्रभृत्यग्निहोत्राणि अतिपदादि
प्रतिजुहुयात् । यथाप्रकृति जुहुयादिति सन्तिष्ठतेऽग्निष्टोमः गतः ।

Colophon :

इति सप्तमः पटलः ।

इति भट्टरुद्रदत्तप्रणीतायां आपस्तम्बसूत्रवृत्तौ सूत्रदीपिकायां
त्रयोदशः प्रश्नः समाप्तः । शुभमस्तु । श्रीरामचन्द्रपरब्रह्मणे
नमः ॥

Author—Bhaṭṭa Rudradatta.

Remarks—This is the same as No. 1062 of the
D. C. S. M. Madras, Vol. II. The beginning is
not found therein.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगदीपिका ॥

33 A. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGADĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—22"×2½". Leaves—
185. 12 lines per page and 78 letters per line.
Script—Malayālam No. of Granthas—10800.
Subject—The treatment of Śrautaprayogas of the
Kṛṣṇayajurveda.

Beginning:

वेदवेद्याय देवाय निगमैः संस्कृतात्मने ।

नमो निज्ञानदेहाय शिवाय परमात्मने ॥

आपस्तम्बाय मुनये नमः सूत्रकृतां पुरा ।

चूडामणित्वमभ्येत्य ब्रह्मभूयमुपेयुषे ।

आपस्तम्बीयः । सूत्रस्य धूर्तस्वामिव्याख्यानानुसारेण शास्त्रान्तरसिद्धान्तानपेक्षितानविरुद्धानप्युपसंहृत्य दर्शपूर्णमासावोरभ्य विश्वसृजामयनपर्यन्तानां कर्मणां प्रयोगवृत्तिः क्रियते । सोमान्तानि नित्यानित्यानि अफलार्थिनामपि कर्तव्यानि नैमित्तिकं हेतुद्वयसंस्तुतमिति वचनात् । सर्वज्ञोपसंहारात् समर्थस्यापि कर्तव्यानि ।

End :

संवत्सरं गुरुमपि प्राशान्न प्रत्यवरोहेत् । अभियुक्तस्य यावज्जीवं क्रमेणोढां शूद्रां संवत्सरेणोपेयात् । संवत्सरं पक्षिमांसस्यापि न भक्षणम् । मस्तिष्कं मस्तकमांसं , तस्यायान्न अग्निचिद्वर्मेति ? । न वापेत् । यस्माद् देशानां कृतं तत् स्थापनमावर्तते । वायव्येन पशुनेव संवत्सरादर्वाक् सोमेन यजेत । अन्यासामपि स्त्रीणामुपगमनं क्षत्रियवैश्यविषये । पक्षिमांसप्रातिषेधः सा न्य उक्त्यविषय इति केचित् ।

समाप्तश्चाग्निचित्यः क्रतुः । तत्र श्लोकः—

यदा त्वनभिषेकः स्यात् सम्पातावनयो नहि ।

ऋचो हुत्वा प्रभृतैश्च दभैस्तरणमेव च ॥

आग्नेयाद्याः पशोः काले न कल्पेन विधीयते ।

एकादशाय यूषे वाप्येकेनापि (न) लभ्यते ॥

Colophon :

एषा त्रैविध्यवृद्धेन तालवृन्तनिवासिना । . . .

सोममेव कृता वृत्तिः प्रयोगस्य प्रदीपिका ॥

इत्यापस्तम्बसूत्रप्रयोगवृत्त्यां तालवृन्तनिवासिकृतायां प्रये-

गदीपिकायामभिचयनं समाप्तम् । हरिः ओम् । हरये नमः ।
शुभमस्तु ॥

(पञ्चमः पटलः) (On leaf 88)

പ്രകാരം. മാണ്ടു ചിത്തിന്റെ മാസം ൧൨൯ എഴുതിത്തീർത്തതു.
ഗ്രന്ഥം സൂക്ഷിച്ച് രാമാശാസ്ത്രികൾ എഴുതിയതു.

Author—Traividyavarddha. He resided in the village of Tiruppantāl near Kumbhakonam.

Remarks—The Ms. contains three other works also, catalogued as 33 B, C and D.

॥ वाजपेयकारिका ॥

33 B. VĀJAPEYĀKĀRIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—22" x 2½". Leaves—6.

12 lines per page and 62 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—300.

Complete.

Subject—The rites of the Vājapeya sacrifice.

Beginning :

शुभमस्तु ।

त्रिकाण्डमण्डनकृता वाजपेयस्य कारिका ।

जीयात् सर्वोत्तरा लोके ह्यापस्तम्बानुसारिणी ॥

वाजपेयविधिं वक्ष्ये सर्वविद्वदनुज्ञया ।

आपस्तम्बानुसारेण...न ह्यविपर्ययः ॥

वाजपेय इति प्रोक्तो नित्योऽसौ जीवतश्च स ।

कामाधिकार एवैवमक्रियायां हि दुःखदः ॥

अतो वा नित्यवत् प्रोक्तेन जीवदधिकारतः ।

ऋद्ध्यर्थं वापि यजते ब्राह्मणः क्षत्रियोऽपि वा ॥

End :

सर्वेषां वयसां संख्या सम्भूयैतादृशी विदुः ।

सहस्रं पञ्चचत्वारिंशत् ... श्वितचतुष्टयम् ॥

अस्मिन् पक्षे यजुर्युक्तरथदानं न विद्यते ॥

आश्वलायनमार्गेण दक्षिणाकलप्तिरुच्यते ॥

तत्रैषा दक्षिणा पूर्वगणैः सप्त निरूपिताः ।

एवं सप्तदशैवेते तेभ्यः सप्तदशा गणाः ॥

यद्युत्तरेषु दशसु क्षण एव न सम्भवेत् ।

पूर्वसप्तकमध्ये तु लब्धमन्यस्य पूरयेत् ॥

अन्ये दश गुणान् पूर्वं सप्ताभिः पाक्षिका विदुः ।

समं विभागतो वापि दक्षिणानां विदुर्बुधाः ॥

हरिः ॐ । श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीरस्तु ॥

Colophon—Nil.

Author—Trikāṇḍamaṇḍana.

Remarks—It is supposed that Trikāṇḍamaṇḍana is a title of Bhāskaramiśra Somayājīn, the author of the Vajapeyakārikā.

॥ श्रौतसूत्रम् ॥

33 C. ŚRAUTASŪTRAM.

Substance—Palm leaf. Size— $22\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves— $1\frac{1}{2}$.

11 lines on a page and 57 letters in a line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—100.
Incomplete.

Subject—Śrautasūtra of Āpastamba dealing with
the Vājapeya sacrifice.

Beginning :

अरदि वाजपेयेन यजेत ब्राह्मणो राजन्यो वार्थकामो नित्यव-
देके समामनन्ति । प्रजापतिमाप्नोति । तस्य षोडशिवत् कल्पः ।
सप्त सप्तदशो भवति । सप्तदश दीक्षास्तिष्ठ उपसदः एकविंशीं
प्रसूतः । त्रयोदश चात्र दीक्षाः । तिस्र उपसदः । सप्तदशीं प्रसूतः ।
सप्तदशारत्नैर्दो यूय ।

End :

मप्तिरसीति । तयाश्चान् समवाक्षिणोऽत्यनभ्यामादयन्त इतरे रथा-
पश्चादनुयान्तिवाजिनो वाजिन्धावतेति चतसृभिर्धावनोऽनुमन्त्रय-
तेऽग्निरेकाक्षरेति यावत् स्रजजिति ? र्यजमानं वाचयति लक्षणं प्रा-
प्योदश्च आवृत्य प्रदक्षिणमावर्तन्ते मितद्रव इति चतसृभिः प्रत्या-
यावतोऽनुमन्त्रयते ।

Colophon—Nil.

Author—Āpastamba.

Remarks—Vājapeya sacrifice helps the performer
in the attainment of Svārājya.

॥ आपस्तम्बश्रौतप्रयोगः ॥

33 D. ĀPASTAMBAŚRAUTAPRAYOGA.

Substance—Palm leaf. Size—22" × 2½". Leaves—7.

11 lines per page and 64 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—300.

Incomplete.

Subject—Description of Vājapeya sacrifice.

Beginning :

अमा वाजस्य प्रसवोजिगम्यादिति प्रत्याहृतेषु हुत्वा नैवारम-
वघ्रापयति सहस्रवांस इति । त्रे पाश्च (?) निमार्ष्टि यं वस्तासत्या
सन्वाभूदिति दुन्दुभिविमोचनीयं जुहोति ॥

End :

श्वेत यतो० श्वेतच्छत्रमस्पृष्टीति श्वेतच्छत्री । इदंशब्दो वाक्य-
पूरणार्थो वा विज्ञायते । ब्राह्मणवचनविधानार्थम् । नन्यास्य इति ।
किञ्चार्थान्तरमेतद् विधीयते । तन्नित्यगुणविकार इति गुणविधाना-
र्थम् । तस्माद् गुणपररन्यथा वाक्यभेदप्रसङ्गात् । छत्रं
च विभक्तस्य गुणमिति ।

Colophon :

द्वितीयः पटलः । वाजपेयकृतुः समाप्तः । राज्ञोः स्वर्गकामो
राजसूयेन यजेत ॥

Author :

Remarks—In the revised Palace Catalogue it is
stated that Rāmāṇḍar is the author. He is also
called 'Rāmāgniṣit' (Vide p. 520 C. C.)

॥ श्रौतभाष्यम् ॥

34. ĀPASTAMBAŚRAUTABHĀSYAM.

Substance—Palmleaf. Size—12½" × 2". Leaves—130.

10 lines on a page and 50 letters in a line.

Script—Grantha. No. of Granthas—4050.

Subject—An elaborate exposition of Āpastamba's Śrautasūtra discussing the rituals according to the different Śākhās.

Beginning:

शुभमस्तु ! श्रीमहागणपतये नमः । सरस्वत्यै नमः ।

शरणागतहृत्पद्मतरुणारुणसारथिः ।

शरणं रघुनाथो मे करुणावरुणालयः ॥

अथातो दर्शपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः । अथोपोद्धातः । यज्ञं व्याख्यास्याम इति परिभाषायां. यज्ञजातिवचनशब्देनैकविंशतिसंस्थस्य यज्ञस्य व्याख्या(तः ?) प्रतिज्ञाता । कथमेकविंशतिसंस्थो यज्ञ इति चेत् । सप्त पाकयज्ञसंस्थाः, औपासनहोमो वैश्वदेवं पार्वणमष्टका मासि श्राद्धं सर्पबलिरीशानबलिरिति सप्त हविर्यज्ञसंस्थाः ॥

End :

यद्यपि मानं सर्वव्यापद्वा भूर्भुवस्तुवरित्याहवनीयजुह्वार्थः ? इति । अतः समाप्ता व्याहृतयः । सर्वप्रायश्चित्तमेकाहुतिः । अनुदुत्येति वचनादाहवनीय एव उपदेश एकैकया व्याहृत्या एकैकस्मिन्नग्नौ पूर्ववद्भोमः । जुहुयादिति । द्विरुक्तिः प्रपाठकपरिसमाप्त्यर्था ॥

Colophon :

इति धूर्त्तस्वामिनः कृतौ आपस्तम्बश्रौतभाष्ये सप्तमः प्रश्नः समाप्तः ॥ ७ ॥ हरिः ॐ । पञ्चमः पटलः परिसमाप्तः । नवमः प्रश्नः समाप्तः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । शुभमस्तु । श्री-गुरुभ्यो नमः । सरस्वत्यै नमः । महागणपतये नमः ।

വെ.മാങ്ങ. വൈകാശിമാസം ൧൫-നു ചെറുമാള

വെങ്കിട്ടരാമയ്യർ കൈപ്പട്ട ഐഴ്കിരിയിൽ.

Author—Āpastamba—Text.

Dhūrtasvāmin—Commentary,

Remarks—There are 9 praśnas in this work. A few leaves are left blank at the end. Sāmānya sūtrabhāṣya and Baudhāyanasūtrabhāṣya also are works by the same commentator.

॥ आश्वलायनगृह्यम् ॥

35. ĀSVALĀYANAGRHYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—58.

6 lines on a page and 26 letters in a line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—525.

Complete.

Subject—Domestic rituals, dealing with the 16 *Vedic saṃskāras*.

Beginning :

ह्रीः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

उक्तानि वैतानिकानि । गृहाणि वक्ष्यामः । त्रयः पाकयज्ञाः ।
हुता अग्नौ हूयमाना अनग्नौ प्रहुता ब्राह्मणभोजने ब्रह्मणि हुताः ।
अथाष्टृच उदाहरति यः सभिधा य आहुती यो वेदेनेति ॥

End :

स्थालीपाकं सर्वहुतम् । बहिराज्यं चानुग्रहत्य धूमतो गाव आन-
येत् । शन्तातीयं जपन् पशूनां मध्यमियान्मध्यमियात् ।

नमः शौनकाय नमः शौनकाय ॥

Colophon :

इत्याश्वलायनगृह्ये तृतीयोऽध्यायः ।

Author—Āśvalāyana (prior to the 6th Century B. C.)

Remarks—Āśvalāyana was a disciple of Śaunakā-
cārya, the author of *Smṛti*, *Sikṣa* and other
works in the *Vedic* line.

॥ आश्वलायनगृह्यसूत्रम् ॥

36 A. ĀŚVALĀYANAGRHYASŪTRAM

Substance—Palm-leaf. Size—18½" × 2". Leaves—1
—11. About 11 lines per page and 68 letters
per line. Script—Malayālam. No. of Gran-
thas—500. Complete.

Subject—Gr̥hya. Rules for the observance of
domestic rituals.

Beginning and End : Same as No. 35.

Colophon :

इत्याश्वलायनगृह्ये चतुर्थोऽध्यायः ।

अक्षरं यत् परिभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद् भवेत् ।

क्षन्तुमर्हन्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥

शोदवर्मणाच्युतशिष्येण लिखितमिदम् ।

Author—Same as No. 35.

Remarks—This work has been published with the Vṛtti Anāvila of Haradaṭṭa (Vide No. 78, T. S. S.). Four other works are attached to the Ms. and are catalogued as 36 B, C, D & E.

॥ ऋक्सर्वानुक्रमणी ॥

36 B. ṚKSARVĀNUKRAMAṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size— $18\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—12—23. About 11 lines per page and 68 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—500. Complete.

Subject—An Index to Ṛsis, Devatas, Metres etc., of the Ṛgveda.

Beginning :

ह्रिः । श्रीगणपतये नमः । अविममस्तु ।

ॐ अथ ऋग्वेदाभाये आकलके सूक्तप्रतीकऋक्संग्रह्यऋषिर्देवत-
छन्दांस्यनुक्रमिष्यामो यथोपदेशम् । नयेतज्ज्ञानमृते श्रौतस्मार्तक-
र्मप्रसिद्धिर्मन्त्राणां ब्राह्मणा(रिषेर्षिं)यच्छन्दोर्देवतविज्ञानाध्यापनाभ्यां
थेयोजिह्मच्छत्येताभ्यामेवानेवंविदोऽज्यातयामानि छन्दांसि

End :

— मानुष्टुभं संसं चतुष्कं संवननः संज्ञानमाद्याग्नेयी तृतीया त्रि-
ष्टुप् तृतीया त्रिष्टुप् । तदेतत् सूक्तसाहस्रं सप्तसप्तदशकं सापादादिकम् ।

Colophon :

नमो ब्रह्मणे नमो ब्रह्मणे नम आचार्येभ्यो नम आचार्येभ्यो
नमः शौनकाय ।

Author :

Remarks—From the line “सर्वानुक्रमणी सेवा कात्यायनमुनेः
कृतिः ।” occurring in *Vedārohadāpikā*, a com-
mentary on the work by Śadguruisya it is
clear that the author is Kātyāyana. A similar
reference is also seen in the Deccan College
Ms. of *Sarvānukramaṇīka* (Vide page 25.
D. C. G. C. M. Deccan College, Poona.)

॥ छन्दःशास्त्रम् ॥

36 C. CHANDAŚŚĀSTRAM.

Substance—Palm leaf. Size—18½' 2". Leaves—2 ;
24 & 25. About 11 lines per page and 66
letters per line. Script—Malayālam. No of
Granthas—100.

Subject—Description of Vedic metres,

Beginning :

धी श्री स्त्री । बेरा । सार्यकागुहार । वसुधार्धसति त्वक् । कदा
सज । किं वेद । नहसद् । गृह् । नन्ते । भ्राविपरः । हि । लौ
सः । ग्लो । अष्टौ । पशवः ।

End :

तद्गुणितं द्विद्यूनं तदन्तानां एको नैयाः परे पूर्ण परे
पूर्णमिति ।

Colophon :

इति पैङ्गले छन्दःशास्त्रे अष्टमोऽध्यायः ।

Author—Piṅgaḷācārya. He may be identical
with the author of Pāṇiniyaśikṣā referred to
in No. 6 E.

Remarks—This has been printed.

॥ ऋग्वेदपादलक्षणम् ॥

36 D. R̥GVEDAPĀDALAKṢAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—18½" x 2". Leaf—1(26).

11 lines per page and 68 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—50.

Subject—Same as 6 B.

Beginning :

ॐ ऋधु पादाः सांकेतिका भवन्ति । दुराम्नाताश्चापि भवन्ति ।
केचित् तदनुसदन्त्ये ? दं निबोधताचार्येण शानकेनेङ्कितं यत् संपा-
तेऽप्रेति पादान्तो देववान्सप्तविंशकमेतेन मिश्रावरुणेन पुष्पाकवः सु-
ताः स चा ।

End :

पादादिष्वेति तत् पदम् ।

त्रिंशत् प्रकृतान्येतद्वर्षाञ्च त्वेत्तृगुत्तमा ।

इन्द्रस्वा (?) इन्द्रस्वाहा चैतस्मिन्निमं कर्म तथा शुनम् ॥

यथा वामं त्रिरेवावामानुपूर्व्यं प्रचक्षत इति ।

Colophon :

शौनकाय नमः श्रीशौनकाय नमः ।

Author :

Remarks—Same as 6 B, but containing more variants in reading.

॥ ऋग्वेदपदलक्षणम् ॥

36 E. ṚGVEDAPADALAKṢANAM.

Substance—Palm leaf. Size—18½" x 2". Leaves—27
—35. About 11 lines per page and 68 letters
per line. Script—Malayālam. No. of Gran-
thas—375. Incomplete.

Subject—Prescription of Lakṣana to keep the
words of the Ṛgveda in tact.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

ॐ शार्यातस्य प्रभृता विसर्जनीयाः । नमागरन्निति दामाः ।
घारावरा इति सृगा भीमाः प्रभृता इति स्रृताः । इन्धूर्यमिति
चोदयः । विप्रस्य मेघ्यातिथेरिति मेघ्यातिथेः यस्ते स्वर इति स्वं यो
चो...धृन्ताम्य इति मक्षाः इन्द्रं नमस्य इति नमस्याः ।

End :

नूनं देवेभ्यो यमच्छावर्जं समापाद्यान्युत्तरेषु पकारैराधेरथोग्रादि-
वांजा ऋतश्च अञ्जस्वादुप्प्रेति च पूर्ववद्यावनिङ्गयन् विक्रममेस्मृ(?)
कुर्यात् इच्छन्ति न कामिनन्ति महीमहे प्रव्रज्य जोहवीति ।

Colophon—Nil.

Author :

Remarks—A few unconnected sentences of the
type of,

‘स्वरान्ताः समाप्ताः’, ‘नग्रगृह्यं समाप्तम्’, ‘एकपदं समाप्तम्’,
‘एकारं समाप्तम्’, ‘ककारं समाप्तम्’ ।

are found in the Ms

॥ आश्वलायनगृह्यभाष्यम् ॥

37. ĀśVALĀYANAGRHYABHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size—7" × 1½". Leaves—232.

7 to 9 lines per page and 22 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2500.

Subject—A gloss on the aphorisms of Āśvalāyana
in relation to domestic rituals.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अविज्ञमस्तु । श्रीशौनकाय नमः ।

नमस्कृत्य सगम्यत्येव गुरुभ्यश्चैव सर्वज्ञः ।

शौनकं तु विशेषेण प्रणम्य प्रयतः शुचिः ॥

अर्थमिस्सरणार्थं तु किञ्चिद् वक्ष्यामि... ।

... .. तिप्पे यथास्मृतम् ॥

गृह्याणां यानि सूत्राणि तेषां चादौ यथान्ततः ।

ग्रहणं वक्ष्यते यत्तु तदेतत् सूत्रमुच्यते ॥

उक्तानि वैतानिष्ठानि । गृह्याणि उक्ष्यामः । तवेदं प्रतिज्ञासूत्रम् ।

उत्तरत्रास्य विधिर्विस्तरेण वक्ष्यते । गृह्याणीति । गृहभग्नानि यानि

कर्माणि तानि गृह्याणि । तत्रायं गृह-

End

प्रतिषेधः क्रियते । एतमादि सधीयन्नाभ्यापद्येतेति इदं तु प्राण-
संशयं नाभ्यापद्येतेत्येतदुक्तं भवति । महद्वै + ज्ञायते । यन्महद् भृतं
स्नातकस्तस्मान्नाभ्यापद्येतेत्येतदुच्यते ।

Colophon

इत्याश्वलायनगृह्यव्याख्याने प्रथमोऽध्याय ।

इति गृह्यव्याख्याने द्वितीयोऽध्याय ।

Author

Remarks—The Ms ends abruptly at the close of
the 9th Khanda in the 3rd Chapter. The
Revised Palace Library Catalogue mentions
Bhagavaddevasvami as the author

The Colophon 'इति देवस्वामिकृते आश्वलायनगृह्यभाष्ये'
found in transcript No 380 of C O M L cor-
roborates this view

॥ आश्वलायनगृह्यव्याख्या ॥

38 A ASVALĀYANAGRHYAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf Size—11"×1½ Leaves—90
9 lines per page and 42 letters per line.

Script—Malayālam, No. of Granthas—2000.
Complete.

Subject—Domestic rituals.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

आश्वलायनमाचार्यं ग्राणिपत्य जगद्गुरुम् ।

देवस्वामिप्रसादेन क्रियते वृत्तिरीदृशी ॥

उक्तानि वैतानिकानि । गृह्याणि वक्ष्यामः । वैतानिकान्युक्तानि ।
अतः परं गृह्याणि वक्ष्यामः । वितानोऽग्नीनां विस्तारः , तत्र भवानि
वैतानिकानि । स्वभव(ना)प्रिसाध्यानि कर्माणीत्यर्थः । गृहनिमित्तोऽ
ग्निर्गृह्यः ।

End :

अन्ये शन्तातीयशब्दवन्ति सूक्तानि शन्तातीयशब्देनोच्यन्त
इति व्याचक्षुः । कानि तानीळे घावाशुथिवी इदं हनमेपाम् । उक्त-
देवा अव इहितमित्येतानि । शं न इन्द्राग्नी इतीदं शन्ता(ती)यं
न्तलक्षणं द्विवचनम् । नमः शौनकाय नमः शौनकाय ।

Colophon :

इत्याश्वलायने नारायणीये चतुर्थोऽध्यायः ।

Author—Nārāyaṇa.

Remarks—This has been printed at Bombay.
Devasvāmin mentioned in the introductory
verse may be identical with the reputed
Bhāṣyakāra.

॥ व्रतखण्डव्याख्या ॥

38 B. VRATAKHAṆḌAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14"×1½". Leaves—4.
9 lines per page and 36 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—75.

Subject—Same as No. 38 A.

Beginning :

एतद्विदं + अहः । यान्येतानि महाव्रतवर्जितानि अनुको-
शन्तान्यहानि तानि मन्त्रब्राह्मणसूत्राध्ययने(न) तदर्थज्ञानेन च वि-
दित्वा तेषामहामेकाहाहीनस्वाभावं च यो वेद , स एत—

End :

तैषाद्य—पूर्वाणां येऽधीतपूर्वास्ते तस्मिन् कालेऽधीयीरन्
श्राव परावधि तैषी पूर्णमासी पूर्वावधिर्यस्य
कालस्य स काल इति ।

Colophon :

हरिः ॐ शुभमस्तु ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥

Author :

Remarks—Vratakhandavyākhyā is not a separate
treatise, dealing as it does with only a Khanda
in relation to Mahānāmrvrata found in
certain Sūtras. Āśvalāyana does not deal with
that holy ceremony at length.

॥ गृह्यसूत्रम् (तात्पर्यदर्शनोपेतम्) ॥

39 GRHYASŪTRAM

with

the commentary Tātparyadarśana.

Substance—Palm leaf. Size—14½' x 2". Leaves—112.
10 to 13 lines per page and 36 letters per line.
Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—2500.
Complete.

Subject—Aphorisms on domestic rituals by Āpas-
tamba with a concise gloss.

Beginning :

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
यो वर्णैरिज्यते नित्यैः कर्मभिश्चोदितैर्निजैः ।
तेभ्योऽपवर्गदो यश्च तं नमाम्यद्वयं हरिम् ॥
आपस्तम्बमुनिं वन्दे मन्दधीहितकाम्यया ।
योऽनुष्ठेयपरार्थानां क्रमकल्पमकल्पयत् ॥
यत्कृतं वेदवद् भाष्यमाद्रियन्ते विपश्चितः ।
स कपर्दी चिरं जीयाद् वेदवेदार्थतत्त्ववित् ॥
सुदर्शनार्थः कुरुते गृह्यतात्पर्यदर्शनम् ।
केवलं वैदिकश्रद्धाघोरितो मन्दधीरपि ॥

श्रीगुरुभ्यो नमः । अथ कर्माण्याचाराद्यानि गृह्यन्त ।
अथ आनन्तर्यार्थः । तदर्थं पूर्ववृत्तान्तः ? च) मुच्यते । इह हि यज्ञा
एकविंशतिभेदाः । तत्र च औपासनहोमो वैश्वदेवं पार्वणमष्ट.....

End :

केचित् । निदधाति प्रतिष्ठापयति । परिधिचचनाच्च तस्याश्मनः
प्रच्यावनं न कर्तव्यमिति । दधातीति द्विरुक्तिः प्रश्नपरिसमाप्तिश्च-
नार्था । तत्र श्लोकः—

इत्थं सुदर्शनार्थेण गृह्यतात्पर्यदर्शनम् ।

कृतं भाष्यानुसारेण यथामति यथाश्रुतम् ॥

अत्रानुक्तं दुरुक्तं वा मतेमान्द्याच्छ्रुतस्य वा ।

सन्मार्गप्रवणानां नः धन्तुमर्हन्ति पण्डिताः ।

Colophon :

इति गृह्यतात्पर्यदर्शने अष्टमः पटलः समाप्तः । हरिः ॐ ।
शुभमस्तु । श्रीमते हयग्रीवाय नमः । श्रीरामजयम् ॥

Author—Sūtra—Āpastamba.

Vyākhyā—Sudarśanārya.

Remarks—The work has been published at Kumbhakonam in Tamil script. The important treatises of Sudarśanārya are:—

Āhnikasāra, Bhāgavatapurānabhāṣya, Śrautaprakāśika etc. Kapardin referred to in the introductory verse is the reputed author of Āpastambaśrautasūtrabhāṣya, Bhāradvājagrhyasūtrabhāṣya etc.

॥ धर्मसूत्रम् (उज्ज्वलोपेतम्) ॥

40. DHARMASŪTRAM

with

the commentary Ujvalā.

Substance—Palm leaf. Size—15" x 1½". Leaves—74.

9 lines per page and 64 letters per line.

Script—Malayālam. No of Granthas—2700.

Subject—Codification of rules regulating the social and religious observances,

Beginning :

प्रणिपित्य महादेवं हरदत्तेन धीमता ।

धर्मस्य प्रश्नयोर्येषां क्रियते वृत्तिरुज्ज्वला ॥

अथातः सामयाचरिकान् धर्मान् व्याख्यास्यामः । अथशब्द
आनन्तर्ये । अतःशब्दो हेतौ । उक्तानि श्रौतानि (ग्रा? गृ)ह्याणि च
कर्माणि । तानि च वक्ष्यमाणान् धर्मानपेक्षन्ते । कथम् । आचान्तेन
कर्तव्यम्, पवित्रपाणिना कर्तव्यम्, यज्ञोपवीतिना कर्तव्यम्, इति
वचनाद् आचमनशौचादीनपेक्षन्ते ।

End :

तृणच्छेदनलोष्टविमर्दनप्रेवनानि चाकारणात् । तृणच्छेदनादीनि
नांकारणात् कुर्यात् । प्लेवनस्य कारणं प्रतिश्यायादि । इतस्त्र मृग्यम् ।
यश्चान्यत् परिचक्षते । यश्चान्यदेवं युक्तंमार्याः परिवर्जयन्ति । तद-
प्यक्षक्रीडादि वर्जयेत् । द्विरुक्तिः प्रश्नपरिसमाप्तिकृता ।

Colophon :

इति (हास ? हर) दत्तविरचितायां धर्मप्रश्नोज्ज्वलायामे-
कादशपटलेन प्रथमप्रश्नः समाप्तः । हरिः ॐ । शुभम् ।

Author : Text—Āpastamba.

Commentary—Haradatta.

Remarks—The Dharmasūtra of Āpastamba com-
prises two *prāśnas*. The Ms. contains only
the 1st *prāśna* with commentary.

॥ धर्मसूत्रम् (उज्ज्वलोपेतम्) ॥

41. DHARMASŪTRAM

with

the commentary Ujjvalā.

Substance—Palm leaf. Size—15" × 1½". Leaves—55.

11 lines per page and 52 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1800.

Incomplete.

Subject—Same as No. 40.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

पाणिग्रहणादधि गृहमेधिनो व्रतम् । पूर्वसिन् प्रश्ने आद्ययोः
 पटलयोः प्रायेण ब्रह्मचारिधर्मा उक्ताः । उत्तरेऽष्टसु सर्वाश्रमाणाम् ।
 एकादशे समावृत्तस्य । इदानीं पाणिग्रहणादारभ्य कर्तव्यानि कर्मा-
 ण्युच्यन्ते । पाणिर्यसिन्नहनि गृह्यते तत् पाणिग्रहणम् । अधिशब्द
 ऊर्ध्वार्थे वर्तते । तस्मादूर्ध्वं गृहमेधिनो गृहस्थाश्च (म ? मे) वसतो यद्
 व्रतं कर्तव्यं, जाल्येकवचनम् । तदुच्यते । पाणि

End :

स्त्रीभ्यः स(सप ? वेव)र्णेभ्यश्च धर्मविशेषान् प्रतीयादित्येक इत्येके ।
 उक्तव्यतिरिक्ता धर्मा धर्मशेषास्तान् स्त्र्यादीनामपि सकाशात्
 प्र(दी ? ती)याद् इत्येके मन्यन्ते । यतः प्रतिजनपदं प्रतिकुलं च भिन्ना-
 स्तथैव प्रत्येतन्याः । तत्र द्राविडाः कन्या (मेप ?) मेपस्ये सवितरि
 आदित्यपूजामाचरन्ति भूमौ मण्डलमालिख्येत्यादीन्युदाहरणानि ।
 द्विरुक्तिरध्यायसमाप्त्यर्था ।

Colophon :

इति हरदत्तमिश्रविरचितायां धर्मव्याख्यायामुज्ज्वलायां द्वितीयप्रश्ने एकादशः पटलः । इति द्वितीयप्रश्नः समाप्तः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु । श्रीमते वेदान्तगुरवे नमः ।

प्रयोजयिता मन्ता कर्तेति क्षेत्रं परिगृह्य चरिते यथापुरम् । भृत्यानामनुपरोधेन । व्याख्यातः सर्ववर्णानाम् । अथाप्यस्य प्रजा किं भूयांसि पानीयमनिच्छन् । तस्यारण्यमाच्छादनं पिहितं चत्वार आश्रमाः मासि श्राद्धे तिलानां द्रोणं द्रोणं गौरसर्पपाणां चूर्णानि कारयित्वा । विलयनं मथितम् । पिण्यकं खड्गोपस्तरणसहदेवमनुप्या । एतेन देशकुलधर्मा व्याख्याताः । जीवन् पुत्रेभ्यो दायं विभजेत् समं सर्ववर्णां ? सर्ववर्णानां पूर्वशास्त्रविहितायां शक्तिविषयेण द्रव्याणि दत्त्वा इतरेषां वर्णानां भिक्षणे मित्रं श्रोभूते यथामनसं तर्पयित्वा येन कृतावसथा स्यात् । स एष प्राजापत्यः कुटुम्बिनः जात्याचारसंशये सर्वविद्यानामप्युपनिषदाम् । शय्यादेशकालिङ्गना आर्याः प्रयता वैश्वदेवैः । अपि वा लेपान् प्रक्षाल्य । पाणिग्रहणादधि गृहमेधिनो व्रतम् । पाणिग्रहणादार्या जात्याचार येन कृता भिक्षणे सर्ववर्णा सह विलयनं चत्वारो व्याख्याताः क्षेत्रमेकादश । पाणिग्रहणादित्येक इत्येके । श्रीगुरवे नमः । श्रीमते वेदान्तगुरवे नमः ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

श्रीवामुदेवाय नमः । श्रीमरस्वर्त्य नमः ।

Author—Same as No. 40.

.Remarks—This Ms. is a continuation of No. 40.

The second *prasha* is completed herein. After the colophon one paragraph is inserted regarding the Dharmashastra—a treatise on Smṛti.

॥ श्रौतप्रायश्चित्तप्रदीपिका ॥

42. ŚRAUTAPRĀYAŚCITTAPRADĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—18"×1½". Leaves—72.
8 lines per page and 64 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—2500. Incomplete.

Subject—Description of the expiatory rites in Śrauta.

Beginning :

... ..
... ..

अत्रोपवामस्तु अर्थान्निवर्तते । प्रयोगक्रमः पूर्ववदेव । एव-
मिष्टिं समाप्य प्रणयनादि पुनर्दशेष्टिः कर्त्तव्या । केचित्तु दधि
पयो वा यदार्त्तिगतं प्रणयनादि तन्त्रेण सह तेनैव पुनर्यागं कुर्वन्ति ।
इतरयोरदुष्टत्वात् । अपरे तु यदार्त्तिगतं तस्य स्थाने पूर्वोक्तेन
प्रकारेण पुरोडाशं कृत्वा आतर्देहेन सह यागं कृत्वा तदानीमेव
वत्सापकरणादि तदेव हविरुत्पाद्य तेन च यागं कृत्वा पार्वणहो-
मादिशेषं सर्वेषां तन्त्रेण कुर्वन्ति । केचित् त्वेवमाहुः यद्यपि
अन्यतरार्त्तवपि ब्राह्मणे पुनर्याग उक्तः , तथापि सूत्रकारे-
णानुक्तत्वादन्यतरार्त्तां न पुनर्यागः । तस्य स्थाने पुरोडाशा-
न्निरूप्य पूर्ववद् यागमात्रं कर्त्तव्यमिति ।

End:

अनलदग्धारिष्यरा(?)नलोज्ज्वलः तायै ॥

Colophon—Nil.

Author—Varadādhiśayajvā.

यस्य प्रसादान्मूकोऽपि भवत्यागमपाण्डितः ।

... ..

.....वंशदासेन वरदाधीशयज्वना ।

क्रियते सोमपेनैषा प्रायश्चित्तप्रदीपिका ।

बालानां सुखबोधाय

... .. पुनरुक्तयः ॥

From the above lines seen in Transcript No. 2238 of H. H. The Maha Raja's Palace Library, the author of the work is known to be one Varadādhīśa. We also learn that he performed the soma sacrifice. C. C. (Page 550) makes mention of one Varadarāja, the author of Yājñapriyaścittavyākhyā. The Adyar Library Catalogue (Part I, page 74) refers to Śrautapriyaścittapradīpikā of Varadarāja.

Remarks—The work deals with the expiatory rites for shortcomings in the performance of the Darśapūṣamāsa and other sacrifices according to the different sūtrakāras. It is based on Śrautasūtras and Brāhmaṇas. It is very old and worn out.

॥ श्रौतप्रायश्चित्तविवरणम् ॥

43. ŚRAUTAPRĀYAŚCITTAVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 1½". Leaves—114.

7 lines per page and 40—42 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2000.

Subject—Discussion on the expiatory rites relating to yajñas.

Beginning :

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

वत्तद् ब्रह्म जगद्धीजमामनन्त्यागमोक्तयः ।

श्रीमच्छिवकरग्रामवास्तव्यं वस्तु तत् स्तुमः ॥

अथातो मन्त्रगणाम्नातानि प्रायश्चित्तानि व्याख्यास्यामः ।
अथशब्द आनन्तर्यार्थः । उक्तानि दर्शपूर्णमासादीनि श्रौतानि
कर्माणि । अनन्तरं तेषां करणेऽन्यथाकरणे वा प्रायश्चित्तानि व्या-
ख्यास्यामः । अतःशब्दो हेत्वर्थः । यस्माद् दर्शपूर्णमासादिकर्मणां
सकलावगतिर्वैगुण्यावगतेर्हेतुस्तस्मादिति । तत्र प्रथमं मन्त्रग-
णाम्नातानि प्रायश्चित्तानि व्याख्यास्यामः । मन्त्रेणाम्नातानि
गणेनाम्नातानि च मन्त्रगणाम्नातानि । कानिचिन्मन्त्रेणावगम्यन्ते
कानिचिद् गणेन । ब्रह्म प्रतिष्ठा मनस इत्येवमादीनां प्रायश्चित्तत्वं
मन्त्रसामर्थ्यादवगम्यते ।

End :

अतस्तदेवावष्टुं मित्रो जनानित्यादिना हुत्वान्यान्
वेत्यादि । यदि पूर्वस्यामाहुत्यामहुतायामुत्तराहुतिं तनोति
यदि वे.....

पूर्वमाहुतिमभिजुहुयात् । यत्र वेत्थं(ननपुतः ? वनस्पत) इत्यादिना
समिधमादध्यात् । स्कन्ने यदि सुचि शेषमेव पुनर्जुहुयात् ।
अथान्यान् दुग्धेत्यादि । यान् पुरा प्रयाजेभ्य इत्यादि । गर्भं
स्रवन्तमित्यादिनामिहोत्रस्थालीं स्रवन्तीमभिमन्त्र्य विधुं दद्राण-
मिति सन्दध्यादिति भगवानापस्तम्बः ।

Colophon :

इति गोपालकृते यज्ञप्रायश्चित्तविवरणे

तृतीयप्रश्ने नवमोऽध्यायः ।

समाप्तश्चायं ग्रन्थः ।

इत्थं याज्ञिषु चिन्तसुः रममाणश्चकार हत इमात् वैवम्यय्या
सीकीद् व्याख्याद् गोणे यज्ञाङ्गलक्षणः (?) ।

यो यवण्डृत्येत्वन देवतान्यजति चरुपुरोडाशसोमादिभावं
गत्वा यो ह्ययतेऽग्नौ वहति तदखिलं योऽग्निभावं दधानः ।
सन्तप्तो देवतात्मा पितरिति निखिलं काङ्क्षितं यश्च कर्त्रे ।
तथो यज्ञमूर्तिर्दिशतु शिवकरग्रामवासी शिवो नः ॥ (?)

हरिहरहिरण्यगर्भेभ्यो नमः ।

अस्ति सखाद्रिपादेषु तीरे पश्चिमवारिधेः ।

केरलाख्यो जनपदः सुसमृद्धजनाकुलः ॥

यः स्वचाहुवलेनैव वरुणादाहृतः पुरा । जामद हरिहर (?)

Author—Gopāla.

Remarks—The Ms. comprises three *prashnas* con-
taining 11, 10 and 9 chapters respectively. It
is decayed.

‘उक्तानि दर्शपूर्णमासादीनि श्रौतानि कर्माणि । अनन्तरं तेषा-
मकरणेऽन्यथाकरणे वा प्रायश्चित्तानि व्याख्यास्यामः’

It was perhaps on the above basis that the title was given as Śrautaprāyaścittavivarāna in the revised Palace Catalogue. But from the colophons it is seen that the name is Yajña-prāyaścittavivarāna. The author praises the *mahas* that presides over the Śivakaragrāma, at the opening of the work. In the beginning of the second chapter he says,

“वटतरुनिकटनिषण्णं

विघटितभजमानमोहमहिमानम् ।

प्रणमत शिवकरवसतिं

शिवकरमीशं जगत्त्रयाधीशम्” ॥

and at the beginning of the 7th chapter, adds,

“नमामि दक्षिणामूर्तिं वटमूलनिवासिनम् ।

कृता शिवकरे येन वसतिः करुणालुना ॥”

He thus eulogises Śankara, the presiding deity of the Śivakaragrāma.

Two additional leaves are attached to the Ms. dealing with other subjects, one relating to the Goddess Durga and the other regarding the rituals of the Agnistoma, in old Malayalam.

॥ श्रौतप्रायश्चित्तशतद्वयी [सव्याख्या] ॥

44. ŚRAUTAPRAYAŚCITTASATADVAYĪ.

Substance—Palm leaf. Size—9" × 1½". Leaves—88.

10 lines per page. 25 letters per line. Script—

Tamil Grantha. No. of Granthas—1400.

Subject—The expiatory rites connected with Śrauta.

Beginning :

महागणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

आपस्तम्बमुनिं नत्वा प्रायश्चित्तशतद्वयीम् ।

वालानां सुखबोधाय व्याकरिष्ये यथामति ॥

नैमित्तिकेषु श्रुतिलक्षणेपु सूत्रे यदस्पष्टमिवाल्पबुद्धेः ।

तद्भाष्यवृत्त्या ह्यनुसृत्य-सम्यक् सुखाय बोधाय-विविच्यते तत् ॥

हविर्यज्ञप्रायश्चित्तेषु च मन्दबुद्धीनां सूत्रे यदस्पष्टमिव प्रतीयते, तदेव प्रायश्चित्तं तेषां स्पष्टावबोधार्थं स्वरूपतो विपयतश्च विविच्य प्रदर्श्यते । यद्यपि सूत्रेष्वस्पष्टं तद् व्याख्याने स्पष्टं भवति । तथापि भाष्ये वृत्तौ च व्याकीर्णतया दुर्ज्ञातस्य भाष्यानुसारेण क्रमेणैकत्र संगृह्य प्रतिपादने मन्दबुद्धीनां सुखावबोधो भवतीति तदर्थोऽयमारम्भः ।

End :

नैमित्तिकेष्टेरिह शक्त्यभावे

पूर्णाहुतिस्तत्र च देवतायै ।

श्रुत्याहुतिर्वा हृदयेऽनुचिन्त्यो

यज्ञेश्वरो यज्ञमयश्च विष्णुः ॥

यत्र च रूपं नैमित्तिकं विधीयते । तत्र तदशक्तौ स्वरूपं च प्रागेवाख्यातम् । तदभावे शुवाहुतिः कर्तव्या । सर्वेषु प्रायश्चित्तेषु यज्ञमयो विष्णुः स्मरणीयः ।

(अनक्तपत्राः ? अनुक्तमत्रा) प्यपारिस्पृष्टं यत्

तद् भाष्यवृत्त्यादिषु बोधनीयम् ।

तत्राप्यनुक्तं तु तदुक्तरीत्या

यथानिमित्तं स्वयमूहनीयम् ॥

तावस्मिन् सर्पाग्रहे ? प्रायश्चित्तानि तुल्येन प्रातिपादयितुं शक्यन्ते । विस्तरे पुरुषाणां प्रमादादिदोषावश्यम्भावेन गहने कर्ममार्गे नानाविधस्वलनसम्भवात् । अतस्तत्राप्यनुक्तं सूत्रभाष्याद्युक्तन्यायानुसारेण तत्तन्निमित्तानुगुणं स्वयमेवोहनीयमिति सिद्धम् ।

Colophon :

वत्सकुलभूषणश्रीवेङ्कटवाजपेययाजिनः प्रायश्चित्तशतद्वयीव्याख्यानेऽग्न्यनुगमना(नि ? दि) प्रायश्चित्तिनिरूपणं नाम प्रथमं प्रकरणम् ।

वत्सकुलभूषणश्रीवेङ्कटेश्वरकृतौ शतद्वयीव्याख्या समाप्ता ।

Author—Venkaṭeśvara.

Remarks—This is a commentary on *Prāyaścittaśatadvayi*, a work comprising 209 verses dealing with the *prāyaścittas* enjoined by Āpastamba. It is seen from the D. C. S. M. Madras (pages 794 and 795, Vol. II) that there is another work of the same name by Bhāskara.

॥ श्रौतप्रायश्चित्तसंग्रहः ॥

45. ŚRAUTAPRĀYAŚCITTASANGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}$ " \times 2". Leaves—
162. 9 lines per page and 26 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—2400.
Complete.

Subject—A compilation of expiatory rites (Śrauta.)

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

विघ्नेशं दक्षिणामूर्तिं भारतीन्द्रगुरून्पि ।

प्रणम्य श्रौतविषयं प्रायश्चित्तं विचिन्त्यते ॥

स्वबुद्धिशुद्धये यत्नः क्रियते स तु कुत्रचित् ।

प्रयोगसौकर्यायापि स्याच्चेदत्यर्थमर्थवान् ॥

यत्तद्वाधूलकमतव्याजेन गुरुभिः कृतम् ।

सर्वशास्त्रोपचारार्थं चित्तसारनियन्धनम् ।

यद्यबोधायनमते चोपकारि भवेदिह ।

तद् विविच्य(च)वालानामुपकाराय लिख्यते ॥

विविच्य वचने तत्राप्यावापोद्धारसम्भवात् ।

क्रियतेऽत्र यथायोगं यतस्तद्विषयो मया ॥

विनाशः प्राय इत्युक्तश्चित्तं सन्धानमुच्यते ।

विनष्टस्य तु सन्धानं प्रायश्चित्तपदेरितम् ॥

विष्यपराधे कुर्यान् प्रायश्चित्तं विधिस्तु कर्मव ।

अपराधमन्स स्यादकर्णमयभाकृतिर्वापि ॥

पेधे कर्मण्यवधानुष्ठानान् तद्विकलं भवेन् ।

प्रायश्चित्ते कृते तस्य माकल्यमुपजायते ।

प्रायश्चित्तं प्रकुर्वीत दोषोत्पत्तेरनन्तरम् ॥

सामान्येनादितः कालो विशेषे विहितोऽपि वा ।

न प्रतीक्ष्यो वसन्तादिर्नष्टाग्नेराहिर्ता यथा ॥

यद्यापन्नसमाधानं यथाप्यापत्तिविष्कयः ।

तयोरप्यवधानेन सर्वत्र करणं भवेत् ॥

End :

रा दाने । ला दाने । वा गतिगन्धनयोः । एभ्यो धातुभ्यो ङप्रत्ययो भवति । य र ल व । शमिमुपीत्यतिहाभ्यो मुलोपश्च । शम् उपशमने । एभ्यो धातुभ्यो ङप्रत्ययो भवति । मुलोपश्च । श प सह । कायतिपिचत्योः कपौ च । कै शब्दे । पा पाने । आभ्यां धातुभ्यां ङप्रत्ययो भवति । तत्मान्नियोगेन क प इत्येतावादेशौ भवतः ।

Colophon :

इति प्रायश्चित्तसंग्रहे अष्टमोऽध्यायः ।

- Remarks—The work contains 9 chapters. It begins with the expiatory rites connected with Āgrāyanaisti and ends with Pīśadajyagrahana. The closing portion is in Malayāḷam. The words “തെക്കോട്ടു യോഗീശ്വരൻ ഞാക്കിയതു” are found on a detached leaf at the commencement of the work.

॥ श्रौतसूत्रम् ॥

46. ŚRAUTASŪTRAM.

Substance—Palm leaf. Size— $15\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—
104. 7—9 lines on a page and 36 letters in a
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
1900.

Subject—Aphorisms on the theological rituals (of
the R̥gveda) by Āśvalāyana.

Beginning:

अपिधान्यां वैष्णवीम् । उक्ता देवताः । तासां याज्यानुवाक्या ...

...
...
...

यो अद्य वामान्यं दिवो मातरिश्वा जभारेति ।

End:

कण्वो नामाङ्गिरसा जमिलकाण्वेति धोर ...
... ..

Colophon:

इति आश्वलायनसूत्रे एकादशोऽध्यायः ॥

Author—Āśvalāyana.

Remarks—The Ms. is nearly 500 years old and worn
out. The first few leaves are missing. The work
is divided into two parts, the Pūrvaṣaṭka and
Uttaraṣaṭka, each comprising six chapters.
It begins from the 5th *khaṇḍika* of the first
chapter and ends with a part of the 12th

chapter. The printed book (A. S. Calcutta) contains only the portion up to the 2nd sūtra in the 7th kāṇḍa of the 7th chapter. The Adyar Library Catalogue (Part I, page 55) mentions the same work with the vṛtti of Nārāyaṇa, while No. 2697 of the Madras Triennial Catalogue (Vol. II, Part I C.) embodies only the Pūrvashaṭka.

॥ श्रोतसूत्रम् ॥

47. ŚRAUTASŪTRAM.

Substance—Palm leaf. Size—16½" × 2". Leaves—144.

9 lines on a page and 46 letters in a line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—3700.

Complete.

Subject—Same as No. 46.

Beginning :

श्रीमहागणपतये नमः । ओं नमः शिवाय । अविघ्नमस्तु । हरये
नमः । अथैतस्य समाम्नायस्य विताने योगावृत्तिं वक्ष्यामोऽन्याधे-
यप्रभृतीन्याह वितानिकानि । दर्शपूर्णमासौ तु पूर्वं व्याख्यस्यामस्त-
न्त्रस्य तत्राम्नातत्वाद् दर्शपूर्णमासयोर्हविष्यामन्त्रेषु हो.....स्थाय
प्राङ्मुखो यज्ञोपवीत्याचम्य दक्षिणावृद्धिहारं प्रपद्यते ।

End :

पुरोहितप्रवरा राज्ञामथ यदि सार्षपवृणीरन् मानवैलपौरुखसेति
सत्राणि तान्यदक्षिणानि ज्योतिष्टोमः पृष्ठमम ... यः सहस्रदक्षि-

णोऽन्यो वा प्रज्ञातदक्षिणो दक्षिणावता पृष्टा निशमयेरन्निति विज्ञा-
यते । स एव हेतुः प्रकृतिभावे प्रकृतिभावे ।

Colophon :

नमो ब्रह्मणे । नम आचार्येभ्यः । नमः शौनकाय । नमः शौन-
काय ।

इत्याश्वलायनसूत्रे द्वादशोऽध्यायः ।

गणपतये नमः । सरस्वत्यै नमः । वेदव्यासाय नमः ।

अक्षरं यत्परिभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद्भवेत् ।

क्षन्तुमर्हन्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥

नारायणेन लिखितमिदं पुस्तकम् ।

यज्ञेशाच्युत गोविन्द माधवानन्त केशव ।

कृष्ण विष्णो हृषीकेश नारायण नमोऽस्तु ते ॥

कृष्णाय वासुदेवाय देवकीनन्दनाय च ।

नन्दगोपकुमाराय गोविन्दाय नमो नमः ॥

Author—Āśvalāyana.

Remarks—This Ms. is complete and contains 12 chapters. After the close of the work are found 13 leaves, one leaf describing the method of preparing medicated oils and the remaining 12 leaves dealing with the Agnyanvādhāna etc. Agnyanvādhāna begins thus :—

“गं गणपतये नमः । अविज्ञमस्तु । अमावास्याय वा पौर्णिमास्येन
वा हविषा यक्ष्यमाणो भवति स पुरस्तादेव ।”

॥ श्रौतसूत्रं पद्धतिसहितम् ॥

48. ŚRAUTASŪTRAM

with

the commentary Paddhati.

Substance—Palm leaf. Size—15" × 1½". Leaves—59
11—12 lines on a page and 64 letters in a line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—2700.
Incomplete.

Subject—Aphorisms of Kātyāyana with com-
mentary, on rituals belonging to the
Śuklayajurveda.

Beginning :

हरिः ॐ ।

ब्रह्माणमथ विष्णुं च शिवं गणपतिं तथा ।
अम्बिकां शारदां चापि वन्दे विघ्नोपशान्तये ।
कात्यायनं नमस्कृत्य गुरुन् श्रीश्रीपतींस्तथा ।
पितरौ भाष्यकर्तृश्च पितृभूत्यादिसंज्ञकान् ॥
कात्यायनप्रणितेऽसिन् सूत्रे यज्ञप्रकाशके ।
प्रजापतेस्तनूजोऽहं कुर्वे व्याख्यामिमां स्फुटम् ॥
जयन्ति ते गुरोर्वन्द्याः श्रीपतेः पादपांसवः ।
येषां प्रसादादज्ञोऽपि चापलं कर्तुमुद्यतः ॥
आलोच्य सूत्रभाष्यादि क्रियते संग्रहो यतः ।
स्वकल्पितत्वशङ्काय न कार्या विबुधैरतः ॥

इह पुण्यो वै पुण्येन कर्मणा भवति (14—60—20—14)
तमेतं वेदानुवचनेन विविदिषन्ति ब्रह्मचर्येण तपसा श्रद्धया यज्ञेनेति ।

(14—70—20—25)अग्निहोत्रं जुहुयात् स्वर्गकाम इत्यादिभिर्वाक्यैः कर्मणां स्वर्गापवर्गादिश्रेयःसाधनत्वं प्रतीयते । तानि चाग्निहोत्रादिकर्माणि वेदवाक्यैकवेद्यानि । वेदवाक्यानि चानेकशाखावस्थिततया स्वतश्च प्रतिवाक्यं नानाविधपरस्परविरुद्धार्थस्फुरणेन दुर्वोधार्थानि बहुभिरर्थवादवाक्यैर्मिश्रितानि । तथाहि— अग्निहोत्रं जुहुयात् स्वर्गकाम इत्यत्र किं स्वर्गो होमाय, उत होमः स्वर्गाय । तथा अग्निहोत्रशब्दो गुणविधानार्थो नामधेयं वेति । यथा सर्वे संवत्सरं दीक्षाभिरेतीत्यादौ [12—30—30—11] कश्चित् संवत्सरशब्दस्य मुख्यार्थत्वं सहस्रसंवत्सरादौ, [12—30—30—10] तस्यैव गौणत्वम् । अर्थवादमिश्रपाठाद् विध्यर्थवादसन्देहोऽपि भवति किमयं विधिरुतार्थवाद इति । यद्यपि जैमिनिश्वरस्वामिकुमारिलप्रभृतिभिर्मामांसायां तानि वाक्यानि सन्देहनिरासपूर्वकं यथार्थं व्याख्यातानि सन्ति, अधीतशास्त्राणां च तदर्थवगमोऽपि सुकर एव । तथापि तेषां नानाशाखाव्यवस्थितत्वेनेदानीन्तनैः सर्वैः पुरुषैरप्येतुं ज्ञातुं वाऽशक्यत्वात् तदधीनं कर्मणां ज्ञानं दुश्शक्यमिदानीन्तनानामिति मत्वा परमकारुणिको भगवान् कात्यायनाचार्यो नानाशाखागतविधिवाक्यसंग्रहरूपं कल्पसूत्रं प्रणीतवान् । तत्र पूर्वमधिकारादिकस्य सर्वकर्मसाधारणस्य निरूपणानन्तरं विशेषस्य दर्शपूर्णमासादेर्निरूपणं युक्तम् । अन्यथा प्रतिविशेषणमधिकारादिनिरूपणे ग्रन्थगौरवं स्यात् । तन्मा भूदिति कृत्वा प्रथमाध्याये यावत् किञ्चित् सर्वकर्मसाधारणं तदुपदिशति तत्रैतदादिसूत्रम्— अथातोऽधिकारः ॥

End :

सूत्रेषु य ऋत्विजस्ते यजमाना इति यजमानानामृत्विक्पदार्थकर्तृत्वविधानाद् ब्राह्मणानामेव सत्राणि भवन्ति न क्षत्रियै-

श्यानाम् । ब्राह्मणानामप्येककल्पानाम् वैश्यराजन्ययोर्गृहपतित्वेऽपि नाधिकारः । ब्रह्मसामादिकल्पभेदेन ब्राह्मणैः सह विरोधात् । सहस्र-संवत्सरं सत्रं मनुष्याणामपि भवति । संवत्सरशब्देन लक्षण्या वृत्त्याहः प्रतीयमानत्वात् । अतः सहस्रसंवत्सरे सहस्रं सौत्यान्य-हानि भवन्ति ।

Colophon :

इति प्रथमस्य पृष्ठी (क ? ख) ण्डिका ।

Author—The commentator was a disciple of Śīpati and the son of Prajāpati.

Remarks—The work with the commentary has been printed at Benares. The commentator refers to Karkācārya, one of the Bhāsyakāras at the end of the second Khaṇḍikā.

In the colophons of the works on pages 3186, 3187, 3215, 3245, 3246, 3262 & 3263 (Vol. III D. C. S. M. Madras) is seen the following.

“... ..प्रजापतिसुतेन याज्ञिकदेवेन कृतायां कात्यायन-
सूत्रपद्धतौ”

So it is presumed that the commentator is Yājñikadeva and that this commentary is called Paddhati. C. C. refers to a certain Yājñikadeva as the author of Kātyāyana's Śrautasūtra-paddhati called also Yajñikavallabhā, Uttarakriyāpaddhati, Darśapūrnāmāsapaddhati, etc. (Vide Page 475).

॥ स्मृतिः ॥

॥ अगस्त्यप्रतिमादानविधिः ॥

49. AGASTYAPRATIMĀDĀNAVIDHI.

Substance—Palm leaf. Size—5" × 1½". Leaves—5.

About 7 lines per page and 18 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—30.

Subject—Dharmaśāstra, describing the means of curing diseases, by the gift of Agastyapratimā.

Beginning :

अगस्त्यदानं वक्ष्यामि कृत्रिमादिभयापहम् ।

विषापहरणं सद्यो गरलादिभयापहम् ॥

तक्षकालकमुष्ट्यादिशङ्खपत्रादिवासुकिम् ।

मण्डकं मण्डलीदुष्टक्षुद्रसर्पभयादिकम् ॥

तत् सर्वं नश्यति क्षिप्रमासुवृश्चिकसम्भवम् ।

... ..

End :

अस्मिन् देहे स्थितं रोगं विषकृत्रिमसम्भवम् ।

तत् सर्वं नश्यति क्षिप्रमगस्त्यमुनिदानतः ॥

आयुर्वेलं च क्रान्तिश्च अग्निपाटवमेव च ।

देहि त्राहि मुनिश्रेष्ठ आरोग्यं कुरु (ते ? मे) सदा ॥

सुवर्णत्रयदक्षिणां दद्यात् भक्तिपरायणः ।

नीरोगी जायते रोगी कृत्रिमादिभयाच्च्युतः ॥

अगस्त्यस्य प्रदानेन पुत्रपौत्रान्वितः सुखी ।

Colophon :

इति कृत्रिमरोगहरागस्त्यदानविधिः । कृत्रिमादिभयापहम् ।

Author :

Remarks—The revised Palace Catalogue names the work Agastyapratimāḍānavidhi while the colophon mentions Agastyadānavidhi.

॥ आशौचनिर्णयः (सव्याख्यः) ॥

50. ĀŚAUCANIRNAYA

with commentary.

Substance—Palm leaf. Size—7" x 1½". Leaves—39.
6 lines per page and 20 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas 300. Incomplete.

Subject—Smṛti delimiting the period of pollution.

Beginning :

माणस्त्री सवित्री दशदिनसहितैस्तैर्विशुद्धा प्रदिष्टा यातेऽप्ये-
वपि उक्तकाले अनियतसमये गृह्यकर्माणि सा अयोग्या । निर्जी-
वापत्यस्रश्चेद् दिनदशकमतीत्य अखिलं कर्म कुर्यात् ।

End :

दिक्षु नमोन्तैः विश्वेभ्यो देवेभ्यः साध्येभ्यः मरुद्भ्यः इत्यणु-
भिः पिण्डत्रयं संस्थाप्यम् । विश्वेभ्यो देवेभ्यो नमः
साध्येभ्यो नमः मरुद्भ्यो नमः ॥ १५२ ॥

Colophon—Nil.

Author—

Remarks—The name of the work is given in accordance with the revised Palace Catalogue. Some leaves in the beginning, middle and end are missing.

॥ आशीचाष्टकवृत्तिः ॥

51. ĀSAUCĀṢṬAKA'VṚTTI.

Substance—Palm leaf. Size— $6\frac{3}{4}" \times 1\frac{3}{4}"$. Leaves—

21. 8—9 lines per page and 22 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—250.

Complete.

Subject—Practical application of rules pertaining to Āśaucā.

Beginning :

गणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

शंभुर्दिशतु नः शूलं मङ्गलं लोकमङ्गलं ।

पार्वतीवह्नयेः स्थाणुः पिनाकी वृषभध्वजः ॥

विघ्नं विघ्नविनाशाय प्रणम्याथ सरस्वतीम् ।

आशीचाष्टककर्तारं नत्वा वरकचिं तथो ॥

आशीचाष्टकसम्प्रोक्तप्रयोगं वच्मि साम्प्रतम् ।

अज्ञानतमसान्धानां जनानां ह्येकारकम् ॥

तत्राशौचं तावद् द्विप्रकारं—जन्मनिमित्तं मरणनिमित्तं च ।
तत्र तावन्मरणनिमित्तमुच्यते । आद्येषु त्रिषु मासेषु गर्भिण्या गर्भ-
नाशे त्रिदिनमाशौचं स्यात्... ..

End :

अथ जन्माशौचमुच्यते । तत्र सपिण्डानां दशाहम् । सोऽकानां
त्रिदिनम् । इदमाशौचं सन्निधावेव । यद्यतीते श्रुतं भवति, तर्ह्युभयो-
रपि स्नानमेव । तत्रातिकालजं न स्यात् । पूर्वाशौचे दशदिनं
यदि पतेत्, तर्हि—..... .. प्रेताशौचवत् त्रिरा-
त्रपरिपूर्तिः कर्तव्या । मातापित्रोस्तु दशदिनेनैव शुद्धिर्भवति । तत्र
कुमारे जाते गोभूहिरण्यादीनां प्रतिग्रहो ब्राह्मणैः कर्तव्यः । तत्रात्म-
पुत्रपितृभ्रातृव्याणां स्त्रीप्रसूतौ दशाहेनैव शुद्धिर्भवति । तदप्युक्तम्—

“आत्मपुत्रपितृभ्रातृपितृव्याः स्त्रीप्रसूतके ।

दशाहेनैव शुद्धिः स्यादन्यत्र (तु)व्यहं भवेत् ॥” इति ॥

Colophon :

इति जन्माशौचप्रयोगः । इत्यष्टमश्लोकः । हरिहरहरिण्य-
गर्भेभ्यो नमः नमः शिवाय । आशौचाष्टकवृत्तिः समाप्ता । शिवमस्तु ।

Author :

Remarks—The Ms. is nearly 300 years old and
decayed. It is different from the *Āśaucāstaka-
vyākhyā*, published as No. 37 of the T. S. S.

॥ कर्मविपाकप्रायश्चित्तसुधानिधिः ॥

52. KARMAVIPĀKAPRĀYAŚCITTA-
SUDHĀNIDHI.

Substance—Palm leaf. Size—5" × 1½". Leaves—

155. 6 lines per page and 16 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1000.

Subject—Expiatory rites for sinful acts done intentionally or otherwise.

Beginning :

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

चिदानन्दकलां वार्णां वन्दे चन्द्रकलाधराम् ।

नैर्मल्यतारतम्येन विम्बितां चित्तभित्तिषु ॥

अस्ति श्रीसंगमक्षमापः पृथ्वीतलपुरन्दरः ।

यत्कीर्तिमौक्तिकादर्शं त्रिलोकीं प्रतिविम्बयते ॥

अस्य मन्त्रिशिरोरत्नमस्ति मायणसायणः ।

यः ख्यातिं रत्नगर्भेति यथार्थयति पार्थिवीम् ॥

तेन मायणपुत्रेण सायणेन मनीषिणा ।

ग्रन्थः कर्मविपाकाख्यः क्रियते करुणावता ॥

कृतानां विविधानां च ज्ञानतोऽज्ञानतोऽपि वा ।

इह रोगनिदानानां कर्मणां निष्कृतिं द्रुवे ॥

अयुक्तमिति मे भाति नन्वेतदुपपादनम् ।

अनारब्धफलेषु स्यात् समारब्धफलेषु वा ॥

End :

दारिद्र्याख्यान्महारोगान्मुक्तो मर्त्योऽभिजायते ।

तस्मादवश्यं कर्तव्यं दानहोमादिकं नरैः ।

दारिद्र्यरोगाभिभूतैस्तस्माद्रोगात् प्रमुच्यते ॥

Colophon :

इति कर्मविपाकप्रायश्चित्तसुधानिधौ दारिद्र्यरोगहरप्र-
करणम् ।

Author—Māyanaśāyana, son of Māyana and minister of Saṅgama. This is the famous Śāyanācārya of Vijayanagar.

Remarks—The work is composed in metrical form. It is incomplete and contains *prakaraṇas* 1—43 only. 17 leaves are left blank at the end.

॥ कर्मविपाकमहार्णवः ॥

53. KARMAVIPĀKAMAHĀRṆAVA.

Substance—Palm leaf. Size—19" / 2". Leaves—176. 10 lines per page and 48 letters per line. Script—Tamil Grantha (Leaves 1—98). Malayālam (Leaves 99—176). No. of Granthas—5000.

Subject—Expiatory rites for diseases resulting from sinful deeds.

Beginning :

नमः सकलकल्याणभाजनाय पिनाकिने ।

नमो लक्ष्मीनिवासाय देवतायै गिरे नमः ॥ १ ॥

प्रवाच्याद्रिप्रस्थद्युतिनिचयपर्यायवपुषे

नमो विघ्नश्रेणीविघटनघिनोदाय महते ।

जगत्प्रादुर्भावस्थितिलयनिरायासरचना-

विनोदासक्ताय प्रणतफलासिद्धिप्रतिभुवे ॥ २ ॥

यदिन्दिरानाथपुरन्दराद्यैराराधितं भक्तिभरानताङ्गैः ।

श्रीचण्डिकायाश्चरणारविन्दं वन्दामहे मत्कुलदेवतायाः ॥ ३ ॥

प्रकृष्टचलकुण्डलस्तचकमृष्टगण्डस्थलं

महाहिमाणिमेखलं भरतकाङ्कुरश्यामळम् ।

करोतु करुणां सदा कलितवर्हिबर्हाङ्कुरं

महः किमपि मोहनं कपटशैशवं कैशवम् ॥ ४ ॥

शम्भौ कृतागसि कषायकषं ध्रुवाणा

कुण्ठीकृताधरसनाथनियन्त्रणेन ।

मानेन मानमभिगच्छति या ददातु

सा पार्वती हरविभक्ततनुः शिवं वः ॥ ५ ॥

आसीदसीमगुणलाटगुणाम्बुराशा-

बुधत्प्रभृतशुभकीर्तिनयप्रकाशः ।

लोकैः सदा हृदि धृतो गुणसंनिविष्टः

श्रीरत्नपालनृपतिर्भुवनैकरत्नम् ॥ ६ ॥

तस्यात्मजो हरहृपाल इति प्रसिद्धः

सिद्धाङ्गनाजनसमाजसामिद्धकीर्तिः ।

दानेन यः सुकृतिनां क्षितिपः स दैन्यं

सैन्यं च वैन्यसदृशः प्रतिभूपतीनां ॥ ७ ॥

सुतोऽस्य जातः सुकृतोन्नतस्य न तस्य कथित् सदृशो बभूव ।

यमच्छलस्तुत्यमवेक्ष्य तातो नाम्ना हारिश्चन्द्र इति व्यधत् ॥ ८ ॥

तस्यात्मजोऽभूदतुलप्रतापः

साधारणो भूमिपतिर्वदान्यः ।

अभूतपूर्वामवनीश्वराणा-

मर्जीजनद् यो जगति स्वकीर्तिम् ॥ ९ ॥

बन्धच्छिदाभिदुरकीर्तिमिहान्वितार्था

कृत्वा परत्र च तथैव विधातुमिच्छुः ।

कीनाशपाशचयबन्धविमोचनार्थं

तीर्थत्रयीकरविमुक्तिमचीकरद् यः ॥ १० ॥

अस्यात्मजः श्रमिदनेन राजा

नाम्ना च रूपेण च सङ्गतार्थः ।

रोषारुणे चक्षुषि यद्विपक्षः

सर्तव्यरूपत्वमवा(प्त?)कामः ॥ ११ ॥

सर्वायः कृन्वाना ? रामान् धर्मायतनानि सेतुबन्धांश्च ।

कृत्वा स्वकीर्तिमात्रं.....दीदृशमूर्तिभेदेन ॥ १२ ॥

परिशीलयता कलाकलापं

विदधानेन च भूरिशः प्रदानम् ।

मदनेन महीभृताथ तेन

प्रथिता नूतनभोजराजकीर्तिः ॥ १३ ॥

पुत्रेषु सत्स्वपि कलत्रयुगेऽथ तस्य

पुत्रौ जगत्त्रयविसृत्त्वरकीर्तिपूरौ ।

तार्क्ष्यौ(?)प्रियावतितरां प्रथमप्रसूतौ

नीतौ महोन्नतिमनल्पगुणौ विनीतौ ॥ १४ ॥

उदारशीलौ सुमनोविलास-

मनोज्ञवृन्दावनकेलिलोलौ ।

यशोदया वर्धितमङ्गलाङ्गा

यौ रामकृष्णाविव सम्प्रतीतौ ॥ १५ ॥

यच्छैशवानुकरणं न युवा न वृद्धः

शक्नोति कर्तुमितरः कृतसद्गुणोऽपि ।

दा(ना?ता)निदानमखिलार्थिजनार्थसिद्धेः

कीर्तिर्दिगन्तवितता च यतस्तदीया ॥ १६ ॥

अप्रतिमह्यः पृथ्व्यां पृथ्वीमह्यस्तयोरभूज्ज्येष्ठः ।

अपरो मान्धा(ता ? त)गुणो मान्धाता गीयते जगति ॥ १७ ॥

सोऽयं सुकृतविधाता रिपुकुलजेता तनोति मान्धाता ।

विद्वन्मुखेन मतिमान् सत्कृतिरत्नं महार्णव नाम ॥ १८ ॥

माता पुण्यचरित्रकीर्तिविभवा यस्याम्बिका नामतः

शाकल्यापरमूर्तिरा(चा?)र्यचरितः श्रीपेद्भिर्महः पिता ।

सोऽयं कौशिकवंशभूषणमणिः श्रीभट्टविश्वेश्वरो

वेदे सार्तमते नये च सपदे वाक्ये कृती वर्धते ॥ १९ ॥

मतियेषां शास्त्रे प्रकृतिरमणीया व्यवहृतिः

परं शीलं श्लाघ्यं जगति ऋजवस्ते कतिपये ।

चिरं चित्ते तेषां मुकुरतलभृते स्थितिमिया—

दियं व्यामारण्यप्रवरमुनिशिष्यस्य भणितिः ॥ २० ॥

श्रुतिस्मृतिपुगणानि समालोक्य यथावति ।

निबध्यते संमार्गेन निबन्धोऽयं महार्णवः ॥ २१ ॥

दुष्कर्मपाकजनितामयकशितानां

सत्कर्म शर्मकरमित्युदितं मुनीन्द्रैः ।

तत्पद्मजातमितरोक्तिविधानपेक्षं

वक्ष्यामि रोगनिखिलातिनिवर्हणाय ॥ २२ ॥

तत्र तावद् वक्ष्यमाणमकलकर्मोपयोगित्वेन कर्मविपाकरूपरो-
गादिनिवृत्त्यर्थं प्रायश्चित्तादेकयुक्तैर्द्वाद(श)कयुक्तैर्द्वादशवार्षिका-
दिप्रायश्चित्तव्याधिप्रकृतिदानादि कर्तव्यम् । अत्र केचिद् व्यव-
तिष्ठन्ते । तथाहि—

End :

अतो मेपग्रहीतस्य तदोपशान्तये हिरण्यं श्वेतवस्त्रं चेत्यादिना-
त्रोक्तो बलिर्देयः । नालकरक्षन्तं (?) पक्षान्नमित्यादिना स्कन्दग्रहहरो-
क्तो बलिर्देयः । मेपग्रहोद्देशेन बलिदाने मन्त्रमाह—

प्रगृह्णीष्व बलिं चेमं मेपग्रह महाग्रह ।

आतुरस्य सुखं सिद्धिं प्रयच्छ त्वं महाबल ॥

Colophon :

End of Taranga :

इति पण्डितपारिजातकठोरमल्लेत्यादिविरुद्विराजमानश्री-
मदनपालपुत्रस्य मान्धातुनिबन्धे महार्णवाभिधाने कर्म-
विपाके... ..तरङ्गः ।

End of Part I .

इति कर्मविपाकः समाप्तः । हरिः ॐ । शुभमस्तु ।

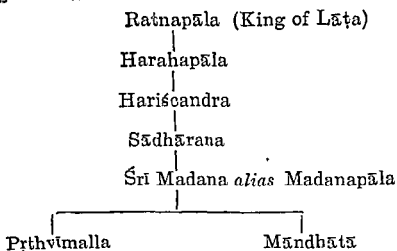
ॐ श्रीगणेशाय नमः ।

इति कर्मविपाकमहार्णवः समाप्तः । हरिः ॐ ।

Author—Bhattaviśvesvara, son of Śrī Peddī Bhatta.

He admits that he passed off his own works under the appellations of his patrons, Māndhātā and Madanapāla, the famous kings of the Lāta family.

The geneology of that family is given below :—

Madanapāla the plausible author of the Madanavinoda (Madanapālavinodanikhaṇḍu) is the father of Māndhātā. He was also the patron of Bhaṭṭa Viśveśvara, the author of Madanapārijāta. The date of Viśveśvara may be fixed as the latter half of the 14th Century. C. C. gives Ṭaka in lieu of Lāṭa (Vide Page 425). The following are the well-known works of Viśveśvara:—

Madanapārijāta.

Mahādānapaddhati.

Mahārṇavakarmavipāka.

Smṛti Kaumudī.

Subodhinī (Commentary on the Vyavahārādhyāyā of Viśvāneśvara).

Remarks—The author quotes profusely from the Karmavipāka of Śāṭātapa and is much indebted to that work. He quotes authorities from

Karmaviṇāśakāṅgraha, Bodhiyānasūtra, Āśva-
lāyanasūtra, R̥gvidhānī, Skāndapurāṇa, Karma-
viṇāśasamuccaya, Bhaviṣya-purāṇa Vṛddha-
gauṇamaśmṛi and other works,

॥ कर्मविपाकमहार्णवः ॥

51. KARMAVIPĀKAMAHAĀRNAVA.

Substance—Palm leaf. Size—14½" × 1½". Leaves—
163. 6—8 lines per page and 44 letters per line.
Scrip.—Old Malayālam. No. of Granthas—
4000. Incomplete.

Subject—Same as No. 53.

Beginning—Same as No. 53 but the verses 11 and
12 are omitted.

End:

धीरदधिमधुमर्षिःपूर्णानि दद्यादाहिताग्रये ब्राह्मणायालंकृताय
वासोयुगेन प्रच्छादयेदिति अस्यार्थः । वैशाखां पौर्णमास्या-
मिति । एतच्चोक्तकालान्तराणामुपलक्षणार्थम् । देशक०

Colophon.

इति श्रीपण्डितपारिजातकठोरमह्येत्यादिविरुदिराजमानश्री-

मदनपालपुत्रस्य मान्धातुर्निबन्धे महार्णवाभिधाने कर्म-
विषाके... ...तरङ्गः ।

Author—Same as No. 53.

Remarks—In No. 53 the 6th *Taraṅga* deals with Rudraavidhi, and the 7th with Puruṣasūktavidhi. In this Ms. Puruṣasūktavidhi occurs in the 6th *Taraṅga* and Rudraavidhi at the close. The order of the prakaranas also is different. The work comes to a close with the Netra-kuṣṭaharaprakaraṇa. The Ms. is decayed and is about 200 years old.

॥ कालनिर्णयः ॥

55. KĀLANIRNAYA.

Substance—Palm leaf. Size— $13\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—
130. 10 lines on a page and 46 letters in a line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—4000.
Incomplete.

Subject—Determination of the auspicious time for
the performance of Vedic rites.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः अविघ्नमस्तु ।

वागीशाद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ।

यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥

सोऽहं प्राप्य त्रिकैक तीर्थपदवीमाम्नायतीर्थं परं
 मज्जन् मज्जनतीर्थसङ्घिनि पुनः सदृत्ततीर्थत्रयम् ।
 लब्धामाकलयन् प्रभावलहरिं श्रीभारतीतीर्थतो
 विद्यातीर्थमुपाश्रयन् हृदि भजे श्रीकृष्णमव्याहतम् ॥
 सत्यैश्वर्यतपालको द्विगुणधीस्वयर्थी चतुर्वेदिता
 पञ्चस्कन्धकृती पडन्नयदृढः सप्ताङ्गमर्षसहः ।
 अष्टव्यक्तिकलाधरो नमनिधिः पुण्यदशप्रत्यय-
 सा तैन्त्र्यायधुरन्धरो विजयतां श्रीबुक्कणक्षमापतिः ॥
 व्याख्याय माध्याचार्यो धर्मान् पाराशरानय ।
 तदनुष्ठानकालस्य निर्णयं वक्तुमुद्यतः ॥
 व्यामूढानामिह तनुभृतां जाह्नवीतीर्थमेकं
 विद्यातीर्थं प्रकृतिविमलं सद्बिबेकोदयानाम् ।
 सर्वेषां तत् प्रथमसुखदं भारतीतीर्थिमाहु-
 स्तद्भामान् मे विपुलमनमो निर्णये शक्तिरस्ति ॥
 अर्थो न क्रम्यते श्लोकेरसिलो निर्णिनीपितः ।
 ताम्रैतवानुतिष्ठासुनिस्तन्देहः प्रवर्तताम् ॥
 ततो भीमांसु(?)चित्तस्य समाधानाय तत् पुनः ।
 त्रिचिग्न्ये यथान्यायं श्रुतिस्मृतिप्रधानान् ॥
 पञ्च प्रकरणान्यत्र तेषूपोद्धातवत्परं ।
 प्रतिपदिष्टतिययो नक्षत्रादिरिति क्रमः ॥
 उपोद्धाते कालसत्त्वं तस्य निर्णययोग्यताम् ।
 ईश्वरो नित्यकालात्मा चिन्तनीयः सुकर्मसु ॥

End :

पुत्री तु नोपवसेत् । तदाह नारदः—

संक्रान्त्यामुपवासं च कृष्णकादशिवांसरे ।
 चन्द्रसूर्यग्रहे चैव न कुर्यात् पुत्रवान् गृही ॥ इति ॥
 ग्रस्तास्तमये तु पुत्रिण्यप्युपवास एवमहोरात्रं न भोक्तव्यमिति
 भोजनप्रतिषेधात् ।

Colophon :

इति ग्रहणनिर्णयः ।

अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।

चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

शुभमस्तु ।

Author—Mādhavācārya.

Remarks—This has been published by the Royal Asiatic Society, Bengal.

—:0.—

॥ कालादर्शः ॥

56. KĀLĀDARŚA.

Substance—Palm leaf. Size—14 $\frac{1}{2}$ " x 2". Leaves—
 133. 10 lines per page and 48 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—3700.
 Complete.

Subject—Same as No. 55.

Beginning :

श्रीमहागणपतये नमः ।

ब्रह्मादयो यद्वयगा युगादिकालादिभेदाश्च यदीयभेदाः ।

कालाय कंसान्तकमूर्तयेऽहं नित्याय तस्मै विभवे नमोऽस्मि ॥

वाणीगणेशायमेन्द्रमौलिमाणिक्यनीलगजितपादयज्ञौ ।
 अधिष्ठमाविष्कृतभक्तलोकमनोरथायन्त्रहमानमामि ॥
 विश्वेश्वराचार्यपदारापेन्द्रप्रणामविस्तारितवाग्बिलासः ।
 आदित्यसूरिः स्मृतितत्त्वदर्शी कालं विनिर्णयति मन्दबुद्धयै ॥
 ननु म कालः कोपयुज्यते । यो निर्णयति इति । अत्राह—
 कालो विधिवत् दृश्यपूर्णमागादिकर्मसु ।
 अङ्गत्वेनेष्यते तस्मादगौ निर्णयते मया ॥

End :

पशुबन्ध्याग्निष्टोमः कर्तव्यावुत्तरायणे ।
 एतत्त्रयविकाराश्च द्वादशाहादयस्तथा ॥
 अग्नीषोमीयमान्नाग्न्यविकारान् सोमतः परम् ।
 सोमयागविकारांश्च कुर्यादिष्टिभ्य उत्तरम् ॥
 आरम्भो ह्यग्निहोत्रस्य सौम्यायन उदीरितः ।
 दृष्ट्वा पुरातनपुराणवचांस्यग्रेषु-
 मन्वादिकस्मृतिवचामि विविच्य तत्त्वम् ।
 सांवत्सरागमवचामि च कालतत्त्वं
 निर्णयते स्म कृतिना कविबल्लभेन ॥
 यत्रकालनिर्णयप्रकरणश्लोकाः ॥ ६ २१ ॥

Colophon :

इत्यदि(त्य)भट्टोपाध्यायस्य कविबल्लभपरनाम्नो ग(र्भ?)
 र्ग)कुलतिलकस्य कृतिषु कालदर्शी नाम कालनिर्णयः समाप्तः ।
 भोः कोविदाः कृतधियः कविबल्लभस्य
 विज्ञापनं शृणुत वो रचितः प्रणामः ।
 कालस्य निर्णयकरीं कृतिमस्मदीया-

मेनां निरस्तमदमत्सरमाद्रियध्वम् ॥

विज्ञानयोगिनो विश्वरूपाचार्यस्य निश्चयम् ।

गृह्यस्य धर्मयोर्भाष्यं तथा स्मृतिमहार्णवम् ॥

विद्वादर्शो निदर्श च धवलां स्मृतिचन्द्रिकाम् ।

अथापरार्क कल्पतरुं शिवस्वामिमतं तथा ॥

बालरूपं स्मृतिरत्नं मञ्जूषां मानवं मतम् ।

स्मृतिसंग्रहणं धर्मप्रदीपं कारणगमम् ॥

ज्योतिषाणि च तन्त्राणि वास्तुतन्त्रं समीक्ष्य च ।

न्यायैः सम्यग् विचार्यायं कालादर्शो मया कृतः ॥

अत्रत्यवचनानां ये मूलं पृच्छन्ति पण्डिताः ।

तैस्तु प्रेक्ष्या इमे ग्रन्था इति दत्तं मयोत्तरम् ॥

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः । श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभमस्तु ॥

Author—Ādiṭya-Bhaṭṭopādhyāya, surnamed Kavivallabha, belonged to Gargagoṭra. He is also known as Ādiṭya Sūri. He was a disciple of Viśveśvarācārya.

Remarks—The work is composed in the style of Dharmapradīpan, and Smṛitratnamāñjūṣā.

॥ दत्तनिरूपणम् ॥

57 DATTANIRŪPANAM

Substance—Palm leaf Size—18½" x 2" Leaves—16

9 lines per page and 48 letters per line

Script—Malayalam No of Granthas—550

Subject—Rights and privileges of persons adopted

Beginning

इदं त्वपरं चिन्त्यते—

यः प्रदत्तोऽपि पुत्राय जातकर्मादिवाञ्छितः ।

नामो गच्छति पुत्रत्वं कथं वा रिक्थमागृभवेत् ॥

तद्वद्दत्ता च या कन्या पतित्वं सप्तमे पदे ।

तथैव दत्तपुत्रस्य पुत्रत्वं जातकादिभिः ॥

इति स्मृतिमारकात्यायनप्रचक्षणाभ्यां जातकर्मादिमकलक्रियाणां
जननेन कृतानां प्रतिग्रहीत्वापि पुनरनुष्ठेयतया विहितानामकरणेन
दत्तस्य पुत्रत्वमेव नाम्नीत्युक्तत्वात् आतृपुत्रपरिग्रहेऽपि जात
कर्मादिसंस्काराः पुनः कर्तव्या न वा ।

End

नित्यत्वादिभेदः पुत्रिकापुत्रक्षेत्रजादीनामप्यस्ति । तत्र च
सत्यापाढसूत्रं प्रमाणम् । नित्यद्वयामुप्यायणानां द्वयोरनित्यानां च
द्वयामुप्यायणवादिति सूत्रद्वयनित्यानित्यद्वयामुप्यायणदत्तक्षेत्रजपु-
त्रिकापुत्रादिपरमेव व्याख्यातृभिर्व्याख्यातमित्यन्यत्र विस्तरः ।
व्यवहारमयुसे च दत्तद्वैविध्यमुक्तं, तदग्रे प्रपञ्चयिष्यते ।

Colophon

इति दत्तमीमांसोक्तत्रैविध्यनिरूपणम् ।

श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभमस्तु ।

Author:

Remarks—It is seen from the first as well as the last sentence of the Ms. that the work is a portion of the *Dāṇamīmāṃsā* which has been published at Calcutta. It refers to Ujjvala in the following lines :

“ तथाहि—सगोत्रस्थानीयान् परेभ्यः समाचक्षीतेत्यापस्त-
म्बधर्मवचनमिदं चोज्ज्वलायामेवं व्याख्यातम् । ”

Ujjvala may be identical with that of Hara-
dātva.

॥ दानमयूखः ॥

58. DĀNAMAYŪKHA.

Substance—Palm leaf. Size—24" x 2". Leaves—
141. 7 lines per page and 72 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthaḥ—1000.
Complete.

Subject—Smṛti (description of the rites of Dāna
like Dhānya-Parvata—the mountain of
grains).

Beginning :

श्रीगणपतये नमः ।

यः कामठेन कायेन दध्रे मन्यरमारभे ।

तं द...धीमाराध्य पर्वतापणिपद्धतिम् (?) ॥

साम्प्रतं (यः ? च) पुराणोक्तपर्वतदानप्रयोगः प्र (स्तू) यते । पुलस्त्यः—

प्रथमो धान्यशैलस्तु द्वितीयो लवणाचलः ।

गुळाचलस्तृतीयस्तु चतुर्थो हेमपर्वतः ॥

पञ्चमस्तिलशैलः स्यात् षष्ठः कार्पासपर्वतः ।

सप्तमो घृतशैलः स्याद्र ... शैलस्तथाष्टमः ॥

राजतो नवमस्तद्वद् दशमः शर्कराचलः ॥ इति ।

तत्र धान्यपर्वतस्य सर्वपर्वतप्रकृतित्वात् प्रयोगः प्रथमतः
प्रक्रम्यते ।

End :

ब्रह्माण्डपुराणोक्तप्रकारेण रुद्रैकादशतिलदानं करिष्ये । तत्रैकाद-
शरुद्रपूजां ब्राह्मणपूजां च करिष्ये इति संकल्प्य प्रधानपात्रादारम्य
तिलोपरिस्थितसुवर्णपत्रेषु एकादश रुद्रानावाह्य पूजयेत् । पूजाप्रकारः—
मृगव्याधाय नमः शर्वाय नमः नैर्ऋताय नमः अजैकपदे नमः
अहिर्बुध्नियाय नमः ।

Colophon :

इति मीमांसा(?)शंकरभट्टात्मजनीलकण्ठभट्टकृते दानमयूखे
पोडशमहादानादीनि समाप्तानि । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीरङ्गनाय-
क्यै नमः । श्रीमते रामानुजा(यै ? य) नमः । श्रीमते वेदान्तगुरवे
नमः । सरस्वत्यै नमः ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

കുറുപ്രഭംമാണ്ടു് ഇടവമാസം ഉറുതു-റങ്ങ-ഏഴുതിത്തിരും,
രാമാശാസ്ത്രിയരും സ്വരസുലിഖിതം. ഓനമയ്യം സമാ
പ്തം. ശ്രീചാസുദേവായ നമഃ. ശ്രീലളിതാംബികായൈ
നമഃ. ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ. വേദവ്യാസായ നമഃ.

Author—Nilakanṭha Bhaṭṭa, son of Śaṅkara Bhaṭṭa
as is evident from the following verses
on Fol. 52,

“ यो लीलया सन्तनुतेऽत्र विश्वं

(नक्या? तत् पा) लयत्यात्मनि विश्वरूपे ।

लयं न(य)त्याशु च पूर्णरूपः

शिवं त(तो? नो)त्वाशु रविर्ममासौ ॥

श्रुतिस्मृतीर्वाक्यपुराणजातं

तत्तन्निबन्धानपि सन्निവद्धान् ।

श्रीशंकरस्यात्मജ एव दाने

श्रीनीलकण्ठो विवृणोति कृत्यम् ॥ ”

Remarks—The work has been published at Benares.

॥ धर्मप्रवृत्तिः ॥

59. DHARMAPRAVṚTTI.

Substance—Palm leaf. Size—17½" × 2". Leaves—
133. 9—10 lines per page and 6 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—4500.
Complete.

Subject—Description of the purificatory rites
such as Śauca, Tithi, Tirthasavana etc.

Beginning:

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
यस्मिन् रामे स्वप्रकाशे जगदेतच्चराचरम् ।
सृष्टिस्थित्यन्तमाप्नोति तं भजे गुरुरूपिणम् ॥
नारायणं नमस्कृत्य वाग्देवीमपि कामदाम् ।
गणनाथं गुरुंश्चापि धर्मसंरक्षणाय वै ॥
धर्मप्रवृत्तिः क्रियते कलौ नारायणेन तु
विदुषां कर्मनिष्ठानां संमतिर्धर्मवर्धनी ॥
आलोक्य धर्मशास्त्राणि मन्वादिरचितानि च ।
आश्वलायनसूत्रं च वृत्तिं नारायणीं तथा ॥
सारमेव समुद्धृत्य स्मृतीनां वचनान्यथ ।
सिद्धान्तानि ? समूलानि समादाय तथैव च ॥
वचनानि सतां चैव वचनानि मनीषिणाम् ।
ग्रन्थेऽस्मिन् लिख्यते(?)तानि धर्मप्रवृत्तिसंज्ञिके ॥
शौचादिकाः प्रवक्ष्यामि क्रियाश्चानुक्रमेण तु ।
तिथीनामपि सर्वासां निर्णयानप्यसंशयान् ॥
यस्मिन् देशे भृगुः कृष्णस्तस्मिन् धर्मान् निबोधत ।
धर्मसंरक्षणार्थाय तस्मिन् देशे वसेद् द्विजः ॥

उपःकाले समुत्थाय चिन्तयेदात्मनो हितम् ।
 स्मृत्वा नारायणं देवं स्तोत्राण्यपि च संजपेत् ॥
 अथ मौनम् ।

End :

तैलाभ्यङ्गं न दुष्येत संक्रान्तिग्रहणादिषु ।
 तैलाभ्यङ्गमिति प्रोक्तं मङ्गलस्नानमुच्यते ॥
 उत्सवादौ प्रकर्तव्यं सर्वदा शुभकाङ्क्षिभिः ।

Colophon :

इति श्रीमन्नारायणविरचितायां धर्मप्रवृत्तौ स्थालीपाकादि-
 मङ्गलान्तप्रकरणं समाप्तम् ॥

हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीपद्मनाभो रक्षतु ।

यस्मिन् रामे स्वप्रकाशे जगदेतच्चराचरम् ।
 सृष्टिस्थित्यन्तमाप्नोति तं भजे गुरुरूपिणम् ॥
 यादृशी पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशी लिखितं मया ।
 अवदं वा सुवदं वा क्षन्तुमर्हन्ति पाण्डिताः ॥
 स्मृत्यन्तरे—

अन्यगोत्राय यो दत्तः स एव जनकस्य च ।
 गोत्रे न विवहेत् कन्यां तत्पुत्रादेर्न दोषभाक् ॥
 भुक्तोच्छिष्टं न्यसेद् भूमौ यजमानेति मन्त्रतः ।

... ..

शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीभूनीलासमेतअनन्तपद्मना-
 भस्वामिने नमः ।

தகடுசுரு அப்பிசி மீ ரென யெழுதிமுடித்துது.

Author—Nārāyaṇa.

Remarks—The Ms. contains 14 Prakaranas. The subject dealt with on each page is given on the margin. This has been published at Belgaum.

॥ धर्मसूत्रम् (मिताक्षरासहितम्) ॥

60. DHARMASŪTRA

with

Mitāksara.

Substance—Palm leaf. Size—19" × 2". Leaves—125.

10 lines per page and 56 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—1350.

Subject—Rights and duties relating to Varnas and Āśramas.

Beginning :

हरिः ओम् । शुभमस्तु ।

नमो रुद्राय यद्धर्मशास्त्रं गौतमनिर्मितम् ।

क्रियते हृदत्तेन तस्य वृत्तिर्मिताक्षरा ॥

ओं वेदो धर्मமூலம் । கர்மஜந்யாப்யுதயநி:ஸ்ரேயமஹேதுர்பூர்வாக்ஸ்ய
 ஆத்மகுணோ ஧ர்ம: । தஸ்ய மூலம் ப்ரமாணம் । வேதோ மன்த்ரவ்ராஹ்ணாத்மக: ।
 ஜாதாவேகவ்ചനம் । சத்வாரோ வேதா ஶ்ரஶ்யஜ்ஞ:சாமாதர்வாத்மகா: ।
 வேதா எவ் சர்வதர்மே ப்ரமாணம் ।

End:

तेषां मध्ये यो धर्मं तत्त्वतो वेत्ति, स ज्ञानाभिनिवेशाभ्याम् । अभि-
निवेशस्तात्पर्येणानुज्ञानं ज्ञानेनाभिनिवेशेन च केवलानुष्ठायिभ्यो
विशेषेण स्वर्गं लोकमवाप्नोतीति धर्मो धर्मः आदित आरभ्यैवान्तो
धर्म उक्तः । द्विरुक्तिः समाप्तिद्योतनार्था ।

Colophon :

इति हरदत्तमिश्रीयायां गौतमीयवृत्तौ मिताक्षरायामष्टविं-
शोऽध्यायः । मिताक्षरा समाप्ता । हरिः ओम् । शुभमस्तु ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः । श्रीरामेज्यम् ॥

Author—Text—Gautama. Commentary—Haradattamiśra. The name of the commentator is seen as both Haradatta and Haradattamiśra. Haradatta was the son of Rudrakumāra and brother of Agnikumāra.

Remarks—The leaves begin from Fol. 15. The work has been published in the Ānandāśrama Series, Poona.

॥ धर्मसूत्रम् ॥

61. DHARMASŪTRAM.

Substance—Palm leaf. Size—19" × 2". Leaves—14.
10 lines per page and 56 letters per line.
Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—500
Complete.

Subject—Aphorisms on Dharmaśāstra, dealing with Law, Religion, Custom, Duty etc.

Beginning :

हरिः ॐ । शुभमस्तु ।

वेदो धर्ममूलम् । तद्विदां च स्मृतिशीले । दृष्टो धर्मव्यतिक्रमः साहसं च महतां न तु दृष्टार्थे । अपरदैर्वल्यात् । तुल्यबलविरोधे नो उपनयनम् ।

End :

धर्मिणां विशेषेण स्वर्गं लोकं धर्मविदाप्नोति ज्ञानामिनिवेशाभ्यामिति धर्मो धर्मः । ऊर्ध्वं पितुर्देवरवत्यामुदकयोगक्षेमकृतां सप्त ॥ २९ ॥

Colophon :

हरिः ॐ । शुभमस्तु । गौतमधर्मः समाप्तः । संपूर्णः । श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीरामजयम् ।

Author—Gautama.

Remarks—This Ms. discloses the text, of No. 60.

Prof. Macdonell is of opinion that the date of its composition is prior to the 5th century B.C. (Vide Page 250, History of Sanskrit Literature, 1913 Edition). The work has been published in the Ānandaśrama Series, Poona.

॥ निर्णयसिन्धुः ॥

62. NIRṆAYASINDHU.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—
396. 10 lines per page and 40 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—10000.
Complete.

Subject—Smṛti—determining the period of Āśauca
and the date of performance of religious rites.

Beginning :

श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः । सरस्वत्यै नमः ।

कारुण्यैकनिकेतं गीतं सीतालतायुक्तम् ।

विश्वामित्रान्ववायव्रततिसमालम्बशाखिनं वन्दे ॥ १ ॥

लक्ष्मीसहायं कल्पद्रु(मतलं रदितःतरञ्जित)गोकुलम् ।

वर्हापीडं घनश्यामं महः किञ्चिदुपास्महे ॥ २ ॥

वेदार्थधर्मरक्षायै मायामानुषरूपिणम् ।

पितामहं हरिं वन्दे भट्टनारायणाद्वयम् ॥ ३ ॥

यत्पादसंस्मृतिः सर्वमिदंलप्रतिभूर्मता ।

तान् भट्टरामकृष्णाख्यान् श्रीतातचरणान् नमः ॥ ४ ॥

सर्वकल्याणसन्दोहनिदानं यत्पदद्वयम् ।

द्युनदीसोदरीमम्बामुन्माख्यां नमि सादरम् ॥ ५ ॥

विन्दुमाधवपादान्जलोलम्बीकृतविग्रहम् ।

ज्यायांसं भ्रातरं भट्टदिवाकरमुपास्महे ॥ ६ ॥

हेमाद्रिमाधवमते प्रविचार्य सम्य-

गालोच्य तत्रमथ तीर्थकृतां परेषाम् ।

श्रीरामकृष्णतनयः कमलाकराख्यः

काले यथामतिं विनिर्णयमातनोति ॥ ७ ॥

मन्ति यद्यपि विद्वांसस्तन्निबन्धाश्च कोटिशः ।

तथाप्यमुष्य वैदर्भी केचिद्विज्ञातुमीशते ॥ ८ ॥

तत्र मक्षेपतः कालः षोढा । अव्दोऽयनमृतुर्मासः पक्षो दिवस इति । तत्र अव्दो माघयमते पञ्चधा । सायनः शरश्चान्द्रो नाक्षत्रो चार्हस्पत्य इति ।

End :

ततोऽष्टशतं प्रणयं नारायणः परं ब्रह्मेति जप्त्वा प्रणव्याहृत्या गायत्र्या तद्गम्यामि तीर्थे क्षिप्त्वा (स्त्रौ)नाच्छुचिः । नास्यान्य-
दौर्ध्वदेहिकम् ॥

Colophon :

इति श्रीभट्टरामेश्वरसूरिमुत्तरीभट्टनारायणसूरिस्त्रु(नोः?)नु
(श्रीरामकृष्णभट्टात्मज) कमलाकरभट्टविरचिते निर्णयसिन्धौ
तृतीयपरिच्छेदः समाप्तः । हरिः । शुभमस्तु । श्रीपद्मनाभार्पणमस्तु ।
श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Author—Kamalākara Bhatta, son of Rāmakṛṣṇa Bhatta.

Remarks—This work has been published by the Nirṇaya Sagar Press, Bombay. The portion appended to the printed book is not seen in this Ms. After the word, नास्यान्यदौर्ध्वदेहिक are seen 5 lines beginning with,

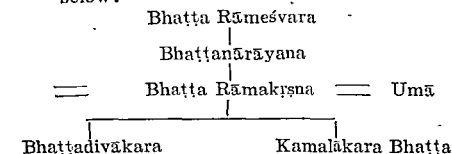
“त्रिदण्डग्रहणादेव प्रेतत्वं नैव जायते” इति उशनःस्मृतेः ।

The colophon in the printed book is more elaborate and contains the following stanza,

“वसुक्रतुक्रतुभूमिते गतेऽब्दे नरपतिविक्रमतोऽथ याति रैद्रे ।

तपसि शिवतिथौ समापितोऽयं रघुपतिपादसरोरुहेऽर्पितश्च” ॥

indicating the author's date to be 1668 of the Vikrama Era (1611 A. D.) The geneology of Kamalākara Bhaṭṭa is given below:

The other works of the author are :—

Pūrtakamalākara, Śūdrakamalākara, Kamalākara-
hnika, Śāntikamalākara and Vivādatāṇḍava.

॥ बालक्रीडाव्याख्या ॥

63 A. BĀLAKRĪDĀVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—18½" x 2". Leaves—36.
10 lines per page and 68 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1530.
Incomplete.

Subject—An elucidative exposition of Bālakrīdā—
the commentary on Yājñavalkyaśmṛiti.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । ॐ ।

(कः?) यस्माज्जातं जगद्यस्मिँह्नीयते यत्र तिष्ठति

सच्चिदानन्दवपुषे नमस्तस्मै परात्मने ॥

वासुदेवं जगद्योनिं सर्वधीनृत्तसाक्षिणम् ।

ब्रह्मविष्णुशिवाह्वानैर्गतं सृष्ट्या तु ॥

... तां व्यासं ... स्कुर्मो गुरुनाथं मनुं योगीधरं तथा ।

धर्मवक्त्रृत्तमस्याम(स्याम?)स्तत्राग्न्यातृश्च मत्तमान् ॥

जैमिनिप्रमुखांश्चान्यान् वेदशास्त्रार्थपारगान् ।

यत्प्रसादादयं लोको धर्ममार्गस्थितः सुखी ॥

भवभूतिसुरेशाख्यं विश्वरूपं प्रणम्य तम् ।

याज्ञवल्कीयधर्मार्थविवृतिर्या कृतामुना ।

वर्यं यथोपदेशं तद्व्याख्याने प्रयतामहे ॥

तत्कृतेरतिगाम्भीर्यात् तदर्थाविष्कृतौ वयम् ।

असमर्थास्तथाप्यत्र यत्नो मद्वुद्धिशुद्धिकृत् ॥

यदि चान्योपकाराय भवेदेषा कृतिः कृता ।

सुतरामर्थवत्येव यत्नो नोऽपि महोदयः ॥

प्रारिप्सितधर्मव्याख्यानस्य श्रेयोनिमित्तत्वात् “बहुवं भवतो
भ्रातृव्य” इति श्रुतेः श्रेयांसि बहुविघ्नानीति(वत्?च) स्मृतेर्विघ्नबाहु-
ल्यात् तन्निवृत्त्यर्थम् ।

“मङ्गलाचारयुक्तानां नित्यं च प्रयतात्मनाम् ।

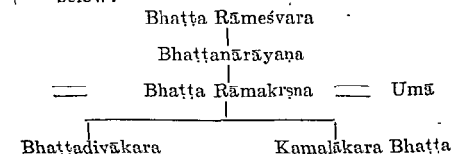
जपतां जुह्वतां चैव विनिपातो न विद्यते ॥”

इति स्मृतेर्मङ्गलाचारयुक्तानामेवानेकजन्मकृताशुभनिवृत्तेः स्व-
धर्मवैगुण्येन सर्वकार्यसिद्धेः शिष्टसमाचाराद्यादौ मङ्गलाचरणं कार्यं

The colophon in the printed book is more elaborate and contains the following stanza,

“वसुक्रतुक्रतुभूमिते गतेऽब्दे नरपतिविक्रमतोऽथ याति रौद्रे ।
तपसि शिवतिथौ समापितोऽयं रघुपतिपादसरोरुहेऽर्पितश्च” ॥

indicating the author's date to be 1668 of the Vikrama Era (1611 A. D.) The geneology of Kamalākara Bhaṭṭa is given below :

The other works of the author are :—

Pūrtakamalākara, Śūdrakamalākara, Kamalākara-
hnika, Śāntikamalākara and Vivādatāṇḍava.

॥ बालक्रीडाव्याख्या ॥

63 A. BĀLAKRĪDĀVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—18½" x 2". Leaves—36.
10 lines per page and 68 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1530.
Incomplete.

Subject—An elucidative exposition of Bālakrīdā—
the commentary on Yājñavalkyasmṛiti.

॥ याज्ञवल्क्यस्मृतिः (चालक्रीडोपेता) ॥

63 B. YĀJÑAVALKYASMRITI

with

the commentary Bālakīḍā.

Substance—Palm leaf. Size—18½" × 2". Leaves—121.

11 lines per page and 68 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Grantha—5650.

Incomplete.

Subject—A code of civil and religious laws by
Yājñavalkya.

Beginning:

वेदविद आचक्षते । तत् ममाचरेदिति । शङ्खोप्याह—श्रुतिविरोधे
त्रिविधममवायेषु निर्णय इति । यथावलेपं शास्त्रतस्तेऽनुब्रूयु-
रिति च ।

End:

स्मृत्यन्तरे च ब्रह्महमुरागुरुतल्पगोत्युक्त्या मातृषितृयो-
निसम्बन्धगा इत्युक्तम् । स्तुपायां गवि च तल्पगोऽवकर इति च ।
तद(नु?)समञ्जसं स्यात् । अतः पूर्वैव व्याख्या ज्यायसी । मातुः सप-
त्नीति चामवर्णाभिप्रेता । इतरासु तु

Colophon :

इति परमभट्टारकयाज्ञवल्क्यप्रणीते धर्मशास्त्रे त्रिद्वारूप-
कृतचालक्रीडायां प्रथमोऽध्यायः ॥

Author—Viśvaruṣācārya, also known as Bhava-
bhūti is the commentator. This is clear from
the following line found in the beginning
portion of the Ms. No. 63 A.

मन्वानः, “ईशानः सर्वविद्यानाम्” इति श्रुतेः “ज्ञानं महेश्वरो-
दिच्छेत्” इति च स्मृतेर्महेश्वरस्वरूपानुस्मरणनमस्काररूपमङ्गला-
चरणं करोति — यो विभर्तीति ।

End :

अधिकारान्तरग्रहणत्वात् प्रकृतप्रत्यभिज्ञानासम्भवाच्च । तच्च
दर्शितं कुण्डपायिनामयने “उपसद्विश्वरित्वा मासमाग्निहोत्रं
जुहोति” इत्यत्र । यद्यप्यग्निहोत्रशब्दस्य नित्याग्निहोत्रवाचितया प्रसि-
द्धत्वान्नित्याग्निहोत्रमस्य समासगुणपि ? रत्न सा भवति तथाप्यत्रान्यो-
न्यान्यवयवयोग्यानां वादानामेकवाक्यतयान्वयव्युत्पत्तिसिद्धत्वा-
दविरोधायाग्निहोत्रिकधर्मलक्षणार्थतया तच्छब्दोपपत्तिः । प्रकरण-
ान्तरस्थत्वाच्च न प्रकृतप्रत्यभिज्ञा । अतः कर्मान्तरमत्र चोक्तम् ।

Colophon—Nil.

Author :

Remarks—The first 9 verses of the Yajñavalkya-
smṛti form the Upodghātaprakaraṇa. This
commentary comes up to a part of the 7th verse
only. It is elaborate and explanatory. The
name of the commentator is not known.

श्रीपतिं पार्वतीनाथं विघ्नेशं विघ्ननाशनम् ।
 गुरुन् पितृन् स्वकान् वृद्धान् विप्रान् वेदविदस्ततः ॥
 भगवन्तं भरद्वाजं प्रणम्य च कपर्दिनम् ।
 ब्रह्मज्ञो विदुषामिष्टो भरद्वाजसमुद्भवः ॥
 तलमुद्ध्वीनयभवो यल्लुभट्सुतः सुधीः ।
 महाव्रतोऽध्वरी ब्रह्मनिपै यल्लुजिनामतः ॥
 वक्ष्याम्यहं परेतस्य चाहिताग्नेर्द्विजन्मनः ।
 भारद्वाजीयसूत्रस्य पैतृमोधिकमञ्जसा ॥
 तत्सूत्रमन्यसूत्राणि तत्तद्भाष्याण्यशेषतः ।
 साङ्गिराचरितं पूर्वमाचारं च समाहितः(सतः) ।
 विलोक्य विविधान् ग्रन्थान् प्रयोगप्रतिपत्तये ॥

अथातः पैतृमोधिकं दहनम् । अथ इदानीं भृतस्य कर्मोच्यते ।
 पैतृकमिति कर्मनाम

End :

प्रीतिश्राद्धे विशेषेण पुत्रिणामपि कारयेत् ।
 स्वमातृपितृर्वंश्यानामात्मसम्बन्धिनामपि ॥
 स्व(मा?का)चार्यगुरुणां च पुत्रिणामपि कारयेत् ।
 सर्वदा सर्वकार्येषु नास्ति तेषाममङ्गलम् ॥
 येषां हृदिस्थो भगवान् मङ्गलायतनं हरिः ।
 अमन्त्रकेण दग्धानां पुनर्दहनमिष्यते ॥
 अलब्धात्मीयसूत्रस्तु श्राद्धान्तं परसूत्रतः ।
 मषिण्डीकरणश्राद्धं स्वसूत्रेणैव नान्यतः ॥
 कुर्यादिति शेषः ।

‘भवभूतिसुरेशाख्यं विश्वरूपं प्रणम्य तम्’

Remarks—This is a commentary on the two chapters dealing with Ācāra and Vyavahāra respectively. The first is complete but the second not. On many leaves blank spaces are seen here and there. Bālakrīda of Viśvarupācārya has been published in two volumes as Nos. 74 and 81 of the T. S. S. and details as to the date etc. of Viśvarūpācārya are given in the prefatorial note thereof.

॥ भारद्वाजपैतृमेधिकम् ॥

64. BHĀRADVĀJAPĀITR̥MEDHIKAM.

Substance—Palm leaf. Size—18" × 2". Leaves—128.
10 lines per page and 54 letters per line. Script
—Grantha. No of Granthas 4300. Incomplete.
Subject—The performance of Aparasamśkāras of
a Brahmin who had been observing Agnihotra
and other rites.

Beginning :

तत्रादौ जलस्नानम् । अनन्तरं महासङ्कल्पः । मृत्तिकास्नानम् ।
समार्चनम् । विज्ञा (प) नप्रकारः ।

...

...

...

सर्वप्रायश्चित्तं समाप्तम् ।

श्रीपतिं पार्वतीनार्थं विघ्नेशं विघ्ननाशनम् ।
 गुरुन् पितृन् स्वकान् वृद्धान् विप्रान् वेदविदस्ततः ॥
 भगवन्तं भरद्वाजं प्रणम्य च कपर्दिनम् ।
 ब्रह्मज्ञो विदुषामिष्टो भरद्वाजसमुद्भवः ॥
 तलमुड्वीनयभवो यल्लुभट्सुतः सुधीः ।
 महाव्रतोऽध्वरी ब्रह्मनिर्ष यल्लुजिनामतः ॥
 वक्ष्याम्यहं परेतस्य चाहिताग्नेर्द्विजन्मनः ।
 भारद्वाजायसूत्रस्य पैतृमेधिकमज्ञता ॥
 तत्सूत्रमन्यसूत्राणि तत्तद्भाष्याण्यशेषतः ।
 साङ्गिराचरितं पूर्वमाचारं च समाहितः(सतः) ।
 विलोक्य विविधान् ग्रन्थान् प्रयोगप्रतिपत्तये ॥

अथातः पैतृमोधिकं दहनम् । अथ इदानीं मृतस्य कर्मोच्यते ।

पैतृकमिति कर्मनाम

End :

श्रीतिश्राद्धे विशेषेण पुत्रिणामपि कारयेत् ।
 स्वमातृपितृवंश्यानामात्मसम्बन्धिनामपि ॥
 स्व(माता)चार्यगुरुणां च पुत्रिणामपि कारयेत् ।
 सर्वदा सर्वकार्येषु नास्ति तेषाममङ्गलम् ॥
 येषां हृदिस्थो भगवान् मङ्गलायतनं हरिः ।
 अमन्त्रकेण दग्धानां पुनर्दहनमिष्यते ॥
 अलब्धात्मीयसूत्रस्तु श्राद्धान्तं परसूत्रतः ।
 सपिण्डीकरणश्राद्धं स्वसूत्रेणैव नान्यतः ॥
 कुर्यादिति शेषः ।

शाखिनामपि सर्वेषामभावे स्वप्रयोगिणाम् ।

आपस्तम्बीयसूत्रेण कर्तव्यं मनुरब्रवीत् ॥

पराशरः—

देशान्तरे मृते विप्रे स्वसूत्रे परिवर्जयेत् ।

परसूत्रेण कर्तव्यं सपिण्डीकरणं विना ॥

Colophon :

श्रीरामो रक्षतु मां सदा । करकृतमपरार्थं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।
शुभमस्तु । राम जयं राम जय जय रामराम श्रीकृष्ण जय कृष्ण
जय जय कृष्ण कृष्ण । श्रीरामार्पणमस्तु । ॐ तत्सत् ।

यल्लाजीव्याख्यानमिदं सर्वसंशयभेदनम् ।

उपकाराय लोकानां लिखितं पुस्तकं मया ॥

अवद्धं वा सुवद्धं वा मम दोषो न विद्यते ।

करकृतमपरार्थं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥

यल्लाजीयं समाप्तम् । शुभमस्तु । श्रीपञ्चनाभस्वामिसंहायम् ।

हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीरामचन्द्रो रक्षतु ।

നവനീതനാപാവകൃഷ്ണസ്വാമി സഹായം. വക്ഷ്യീ

ഈശിംഹസ്വാമി സഹായം. ഹരിഃ ഓം.

Author—Yallāji, son of Yallu Bhatta of Talamudvinaya.

Remarks—On the second page of the 5th Fol. begins the work Yallājiya Bhāradvājapaitṛ-medhikam. The preceding leaves deal with the Mahā-Saṅkalpa that forms the *pūrvāṅga* of the work. The subject discussed is given

on the margin and no continuity is maintained in the numbering of leaves. After the first 39 leaves there is a lacuna. Then the numbering begins from क and ends in न (1—20). 30 leaves are left blank and again 69 leaves are numbered in order.

॥ मनुस्मृतिः ॥

65. MANUSMṚTI.

Substance—Palm leaf. Size—18½" × 2". Leaves—16.

10 lines per page and 78 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—780.

Subject—Civil and religious laws relating to temporal concerns in general as well as those based on Varnāśramadharmā in particular.

Beginning:

हरिः ॐ । अविघ्नमस्तु । ॐ ।

मनुमेकाग्रमासीनमभिगम्य मद्दर्पयः ।

प्रतिपूज्य यथान्यायमिदं वचनमब्रुवन् ॥

भगवन् ! सर्ववर्णानां यथावदनुपूर्वशः ।

अन्तर्ग्रभवानां च धर्मान्नो वक्तुमर्हसि ॥

जरायुजाण्डजानां च तथा संस्वेदजोद्भिदाम् ।

भूतग्रामस्य सर्वस्य उत्पत्तिं प्रळयं तथा ॥

End:

द्वादश्यां जातरूपं च रङ्गकं रूप्यमेव च ।

ज्ञातिवैशिष्ट्यं त्रयोदश्यां चतुर्दश्यां तु कुप्रजाः ॥

प्रीयन्ते पितरश्चास्य ये शस्त्रेण रणे हताः ।

श्राद्धदः पञ्चदश्यां तु सर्वान् कामानवाप्नुयात् ॥

Colophon :

इति मानवे धर्मशास्त्रे द्वितीयोऽध्यायः ।

Author—Manu.

Remarks—The Ms. is complete up to the end of the 2nd chapter but the last part of the 3rd chapter is missing. There is considerable difference between the readings found in this Ms. and those in the published editions with the commentaries of Medhātithi and Kullūkabhaṭṭa.

॥ मनुस्मृतिः ॥

66. MANUSMṚTI.

Substance—Palm leaf. Size— $10\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—75.

8 lines per page and 40 letters per line.

Script—Malayaḷam. No. of Granthas—1500.

Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 65.

End :

एवं प्रयत्नं कुर्यात् यानशय्यासनाशने ।

स्नाने प्रसाधने चैव सर्वालङ्कारकेषु च ॥

शुक्तवान् विद्वेदेष्व स्त्रीभिरन्तःपुरे सह ।

विद्वत्सु तु यथाकालं पुनः कार्याणि चिन्तयेत् ।

Colophon :

इति मानवे षष्ठोऽध्यायः ।

Author—Manu.

Remarks—The work is complete up to the close of the 6th chapter. But the 7th chapter falls short of 5 stanzas.

॥ मनुस्मृतिः ॥

67. MANUSMṚTI

Substance—Palm leaf. Size— $11\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—75.

5 lines per page and 40 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—950.

Subject—Beginning—Same as No. 65.

End :

एष शौचविधिः कृत्स्नो द्रव्यशुद्धिस्तथैव च ।

उक्तो वः सर्ववर्णानां स्त्रीणां धर्मान्निबोधत ॥

बालया वा युवत्या वा वृद्धया वापि योषिता ।

न स्वातन्त्र्येण कर्तव्यं किञ्चित् कार्यं गृहेष्वपि ॥

बाल्ये पितृवशे तिष्ठेत् पाणिग्राहस्य यौवने ।

पुत्राणां भर्तरि श्रेते न भजेत् स्त्री स्वतन्त्रताम् ॥

Colophon :

इति मानवे चतुर्थोऽध्यायः ।

Author—Manu.

Remarks—The Ms. is very old and decayed. It contains the first 5 chapters. 21 stanzas are missing at the close of chapter 5. The last few leaves contain some quotations from the Ms. itself.

॥ मनुस्मृतिव्याख्या ॥

68. MANUSMṚTIVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—12" x 2". Leaves—228.

7—9 lines per page and 30 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—3500.

Complete.

Subject—Same as No. 65.

Beginning:

श्रीमहागणपतये नमः ।

मनुमेकाग्रमिति । मनुः स्वायम्भुवः । तथाच वक्ष्यति—‘स्वायम्भुवो मनुर्धोमानिदं शास्त्रमकल्पय’दिति । एकाग्रमवहितम् । अनेन वक्ष्यमाणेष्वर्थेषु सन्देहरहित्यमभिप्रेतम् । इदं वक्ष्यमाणम् । न केवलं त्रैवर्णिकानामेव, किन्तु शूद्राणामपीत्युक्तं सर्वशब्दग्रहणेन

End :

एवं प्रपञ्चितस्य परमात्मज्ञानस्य फलमाह—एवं यः सर्वभूत-
प्यति । आत्मना मनसा ब्रह्म परं पश्यम् । शास्त्राध्ययनस्य फल-

माह—इत्येतन्मानवं शास्त्रमिति । यथेष्टां गतिमवाप्नुयात् । यथेष्टं
फलमवाप्नोति ।

Colophon :

इति भारद्वाजगोत्रतिलकेन श्रीलक्ष्मणविचक्षणानुजेन श्री-
नन्दनसूरिणा विरचिते मानवव्याख्याने द्वादशोऽध्यायः ।
समाप्तमिदं मानवव्याख्यानम् ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति मन्तः ।

சாந்திரசூத்ரம் தைமாவம் உ.உ. எழுதிமுடிந்தது
லக்ஷ்மீபூரம் ஞானத்தில் வெகிசாதிஸாஸ்திரியர் புருஷ
வெகிசேசபரேண விவிதமிதம் புஸ்தகம்.

श्रीगुरुमूर्तये नमः ।

Author—Śinandanasūri.

Remarks—The following passage,

इति लक्ष्मणाचार्यात्मजेन श्रीधीरमह्यप्रियसखेन श्रीनन्द-
नेन विरचिते मानवव्याख्याने प्रथमोऽध्यायः ।

occurring at the close of the first chapter proves that the author is Nandana Sūri, son of Lakṣmanācārya and a friend of Viramalla. The colophons at the end of the 12th chapter show that he was a brother of Lakṣmana Pandita and that he belonged to the Bhāradvājagotra. The work has been printed at Bombay along with five other commentaries.

॥ याज्ञवल्क्यस्मृतिः (बालक्रीडोपेता) ॥

69. YAJÑAVALKYASMRITI

with

the commentary Bālakīḍā.

Substance—Palm leaf. Size—17½" × 2". Leaves—40.

10 lines per page and 60 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1500.

One complete chapter only.

Subject—Same as No. 63 B.

Beginning :

श्रियः समुदयं प्राप्तुमिच्छता विजिगीषुणा समृद्धयै राज्ञा प्रय-
त्नादमित्रराज्यान्याच्छिद्य स्वराज्यं विवर्धनीयमित्युक्तम् । तत्रापि
कष्टतमाः खल्वरयः कापटिककुयन्त्रव्यवहारिणो दस्यवः । तेभ्योऽपि
राष्ट्रं रक्षणीयमित्येतदप्युक्तम् । अथेदानीं तदुद्धरणप्रकारविवेकार्थं
व्यवहारनिरूपणं प्रस्तौति—

व्यवहारान् नृपः पश्येद् विद्वद्भिर्ब्राह्मणैः सह ।

धर्मशास्त्रानुसारेण क्रोधलोभविवर्जितः ॥

ननु चैतत् प्रागेवोक्तम् “इति सञ्चिन्त्य नृपतिः” इत्यत्र । सत्यम् ।

End :

राज्ञा न्यायेन यो दण्डोऽगृहीतो वरुणाय तम् ।

निवेद्य दद्याद् विप्रेभ्यः स्वयं त्रिंशद्गुणीकृतम् ॥

यद्वा न्यायेनैव राज्ञा यो दण्डो गृहीतः, तमेव च
सामर्थ्यात् स्वयमेव त्रिंशद्गुणीकृतं विप्रेभ्यो दद्यादिति ।
सर्वं चैतत् श्रुतिस्मृत्यनुसारान्याप्यमेवेत्यवसेयम् इति ।

प्रथमोदयानुरक्तो निखिलमलं मण्डलं कृत्वा ।
 पालयति सततमुर्ध्वमतिबलवानेष नृपसविता ॥
 इति निरस्तनिजव्यमनक्लमः कृतविषयचरित्रविपर्ययः ।
 नृपतिराशु समुद्धृतकण्टको हरिरिवेष्टतमायतनं श्रियः ॥

Colophon :

इति याज्ञवल्कीये परमभट्टारकप्रणीते धर्मशास्त्रे वि-
 द्यस्वरूपकृतविधरणवालक्रीडायां द्वितीयो[ऽध्या]यः ।

अक्षरं यत् परिभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद् भवेत् ।
 क्षन्तुमर्हन्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥

श्रीमरस्वत्यै नमः ।

Author—Text—Yājñavalkya Commentary—Viśva-
 rūpācārya.

Remarks—The work has been published as No. 74
 of the T. S. S. The Ms. contains only the chapter
 on Vyavahāra of the Yājñavalkyasmṛiti with
 the commentary, 'Pālakrīḍā'.

—o—

॥ याज्ञवल्क्यस्मृतिः [ऋजुमिताक्षरोपेता] ॥

70 YĀJÑAVALKYASMṚTI

with

the commentary Rjumiṭāksara

Substance—Palm leaf. Size—14" x 2' Leaves—83.
 12 lines per page and 72 letters per line.
 Script—Malayālam. No of Granthas—4500,

Incomplete. Begins abruptly from the 20th verse, chapter 3 and extends to its close.

Subject—Same as No. 63 B.

Beginning :

पूर्णप्रसवकालजननाशौचमभिधायाधुना अग्रात्कालगर्भ-
निःसरणनिमित्तमाशौचमाह—

गर्भस्रावे मासतुल्या निशाः शुद्धेस्तु कारणम् ।

स्रवतिर्यद्यपि द्रवद्रव्यकर्तृके परिस्रन्दे प्रयुज्यते । तथाप्यत्र
द्रवाद्वद्रव्यसाधारणरूपे अधःपतने वर्त्तते । कुतः, द्रवत्वस्य
प्रथममास एव सम्भवात् तत्र च मासतुल्या निशा इति बहु-
वचनानुपपत्तेः । गर्भस्रावे यावन्तो गर्भग्रहणमासाः तत्समसं-
ख्याका निशाः शुद्धेः कारणम् ।

End :

श्रुत्वा तद् याज्ञवल्क्योऽपि प्रीतात्मा मुनिभाषितम् ।

एवमस्त्विति होवाच नमस्कृत्य स्वयम्भुवे ॥

एतद् ऋषिभिर्भाषितं श्रुत्वा योगीन्द्रोऽपि स्वनिर्मितधर्मशास्त्र-
धारणादिफलप्रार्थनोन्मीलितमुखपङ्कजः स्वयम्भुवे ब्रह्मणे नमस्कृ-
त्य प्रणम्य भवत्प्रार्थितं सकलभित्थं भवत्वित्येवं किल भगवान्
बभाषे ।

(१) सूतप्रकरणम् (२) आपद्धर्मप्रकरणम्

(३) वानप्रस्थप्रकरणम् (४) कृच्छ्रादिलक्षणम्

Colophon :

इति श्रीभारद्वाजपद्यनाभमहोपाध्यायान्मजस्य श्रीम-
त्परमहंसपरिव्राजकविज्ञानेद्वरभट्टारकस्य कृता आजुमिताक्ष-
रायां याज्ञवल्क्यधर्मशास्त्रचिह्नतां तृतीयोऽध्यायः ।

उत्तमोपपदस्येयं शिष्यस्य कृतिरात्मनः ।
 धर्मशास्त्रस्य विवृतिर्विज्ञानेश्वरयोगिनः ॥
 इति याज्ञवल्क्यमुनिशास्त्रगता विवृतिर्न कस्य विहिता विदुषः ।
 प्रमिताक्षरापि विपुलार्थवती परिपिञ्चति श्रवणयोरमृतम् ॥
 गम्भीराभिः प्रसन्नाभिर्वाग्भिर्न्यस्ता मिताक्षरा ।
 अनल्पार्थाभिरल्पाभिर्विवृतिर्विहिता मया ॥
 नासीदस्ति भविष्यति क्षितितले कल्याणकल्पं पुरं
 नो दृष्टः श्रुत एव वा क्षितिपतिः श्रीविक्रमाकौपमः ।
 विज्ञानेश्वरपण्डितो न भजते किञ्चान्यदन्योपम-
 थाकल्पं स्थिरमस्तु कल्पलतिकाकल्पं तदेतत्त्रयम् ॥
 स्रष्टा वाचां मधुरवपुषां (वि?) शश्वदार्थ्यसीम्नां
 दातार्थानामविशयजुषामर्थिसार्थार्थनायाः ।
 ध्याता मूर्तेर्गुरुरिजयिनो जीवतादार्कचन्द्रं
 जेतारीणां तनुसहभुवां तत्त्वविज्ञाननाथः ॥
 आ सेतोः कीर्तिराशे रघुकुलतिलकस्या च शैलधिराजा-
 दा च प्रत्यक्षपयोधेश्वदुलतिमिकुलोत्तुङ्गरिङ्गतरङ्गात् ।
 आ च प्राचः समुद्रान्नतनृपतिशिरोरत्नभाभासुराङ्घ्रिः
 पायादाचन्द्रतारं जगदिदमखिलं विक्रमरादित्यदेवः ॥

श्रीपार्वतीपरमेश्वराभ्यां नमः ।

ओं नमः शिवाय । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Author—Viṣṇuśvara Bhaṭṭāraka, son of Padmanābhabhātopādhyāya. He refers to Vikramādityadeva who is none other than

Vikramāditya VI of the 11th century A. D.
(vide page XIV, Introduction to Vol. III,
C. S. M. G. C. A. S. Bengal).

Remarks—The following chronograms seen at the
close of the work,

सम्वत्सरा दुग्धतुष्टा, सुधी रघुनाथोऽयम्, सा श्रीः कृष्णेन सेव्या,
मदनो युद्धतुष्टः, देशिको नळतुल्यः ।

are equivalent to the dates of the Kali Era
4649, 4666, 4668, 4630 and 4627 corresponding
to 1548, 1565, 1567, 1529 and 1526 A. D.
respectively.

॥ व्यवहारमाला ॥

71. VYAVAHĀRAMĀLĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2". Leaves—69.

11 lines per page and 44 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1350.

Subject—A collection of citations from various
Smṛtis arranged in order under different
topics.

Beginning:

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

नमस्ते नरसिंहाय भक्ताभिमतकारिणे ।

अजाय बहुरूपाय सर्गस्थित्यन्तकारिणे ॥

मनुमुख्यसरस्समुद्भवैः

सुकुमारैः प्रसवैर्वचोमयै ।

त्रिदिवाप्तिफलैर्नृपोचितां

रचयामि व्यवहारमालिकाम् ॥

नारदः—

मनुः प्रजापतिर्यस्मिन् काले राज्यमब्रुभुजत् ।

धर्मकताना पुरुषाः सदासन् सत्यग्रादिनः ॥

तदा न व्यवहारोऽभून्न द्वेषो न च मत्सरः ।

नष्टे धर्मे मनुष्येषु व्यवहारः प्रवर्तितः ॥

द्रष्टा च व्यवहाराणां राजा दण्डधरः कृतः ।

व्यवहारान् दिदृक्षुस्तु ब्राह्मणैस्सह पार्थिवः ॥

मन्त्रज्ञैर्मन्त्रिभिश्चैव विनीतः प्रविशेत् मभाम् ।

तत्तासीनः स्थितो वापि पाणिमुद्यम्य दक्षिणम् ॥

विनीतवेपाभरणः पश्येत् कार्याणि कार्प्यणाम् ।

प्रत्यहं देशदृष्टैश्च शास्त्रदृष्टैश्च हेतुभिः ॥

अष्टादशसु मार्गेषु निचद्धानि पृथक् पृथक् ।

धर्मासनमधिष्ठाय संवाताङ्ग समाहितः ॥

प्रणम्य लोकपालेभ्यः कार्यदर्शनमारभेत् ।

यथा नयत्यसृक्पार्तिर्मृगस्य मृगपुः पदम् ॥

नयेत् तथानुमानेन धर्मस्य नृपतिः पदम् ।

कात्यायन —

सप्राद्विनाक सामात्यः मन्त्राखणपुगेहितः ।

ससभ्यः प्रेक्षको राजा स्वर्गे तिष्ठति धर्मतः ॥

श्रुतिस्मृतिविरुद्धं च भूतानामहितं च यत् ।
न तत् प्रवर्तयेद् राजा प्रवृत्तिश्च निवर्तयेत् ॥

End :

यमः—

पतितस्य धनं हत्वा राजा पर्षदि दापयेत् ।
सर्वस्वं तु हरेद्राजा चतुर्थं वावशेषयेत् ॥
भृत्येभ्योऽनुसरन् धर्मं प्राजापत्यमिति श्रुतिः ।

नादः—

यदा च कश्चित् तद् द्रव्यं ब्राह्मणेभ्यः प्रयच्छति ।
तद् राजा त्वनुमन्तव्यमेव धर्मः सनातनः ॥
अन्यत्र काममुचिताद् भूमेः पद्भागसंज्ञितात् ।
बलतस्तस्य प्रजापालनवेतनम् ॥
शक्यं तत् पुनरादातुं यद्यद् ब्राह्मणसारकृतम् ।
ब्राह्मणेभ्यस्तु यद् दत्तं न तस्य हरणं पुनः ॥
एव धर्मप्रवृत्तस्य राज्ञो दण्डधरस्य च ।
यशोऽस्मिन् प्रथमे लोके स्वर्गवासस्तथा स्मृतः ॥
एवं सर्वानिमान् राजा व्यवहारान् समापयेत् ।
व्यपोद्य कित्त्वपं सर्वं प्राप्नोति परमां गतिम् ॥

Cclophon :

इति व्यवहारमाला समाप्ता । शुभमस्तु

Author—The identity of the author cannot be ascertained from the work. Many authoritative citations are codified in it from Manusmṛti, Yājñavalkyasmṛti, Nāradyamanusamhitā, Kātyāyanamatasaṅgraha etc. in

order to meet all temporal requirements. He gives no stanza of his own. A work of the same title with commentary has been published in Malayalam as No. IX of the S. M. M. S. Trivandrum. There is remarkable difference between the readings in the textual portion of the printed edition and this Ms. Mahākavi Rao Sahib Ullūr S. Paramesvara Iyer, in his introduction, attributes its authorship to a Keraliya as the work has not gained currency outside Kerala. He presumes that the author may be an *Ampalavāsi* whose duties are confined to the temple.¹

Remarks—A few leaves are left blank at the end of the Ms. The work deals with the different aspects of *Vyavahāra* under the heads—*Nimitta*, *Kāla*, *Sābhālakṣana*, *Sabhyalakṣana*, *Āvedana*, *Dīyākrama* etc. At the end of the different topics are seen the following colophons :—

व्यवहारमातृकाकाण्डं समाप्तम् । इति व्यवहारमालयां
दिव्यं प्रकरणं समाप्तम् ।

The work throws light on the details of procedure in Courts of Law. It is included under the head "Nibandha Smṛti," (Vide Page 117 C. S. M. Adyar, part I). A chronogram 'दृष्ट्वा पेशल-नक्षत्रा' found after the colophon of No. 75 indicates that the work has had its origin, or was written, on the 25th Makaram 277.

॥ व्यवहारमाला ॥

72. VYAVAHĀRAMĀLĀ.

Substance—Palm leaf. Size—7" × 1½". Leaves—137.

8 lines per page and 22 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas 1500.

Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 71.

End:

बोधायनः—

मातुरलङ्कारं दुहितरः साम्प्रदायिकं लभेरन् । असंस्कृतसंस्कारः ।

कात्यायनः—

पैतामहं च पित्र्यं च यच्चान्यत् स्वयमार्जितम् ।

दायादानं विभागे तु सर्वमेतद् विभज्यते ।

नारदः—

यच्छिष्टं पितृदायेभ्यो दत्तवर्णं पैतृकं च यत् ॥

Colophon—Nil.

Author—Same as No. 71.

Remarks—The Ms. is incomplete. It ends in
असंस्कृतसंस्कारः in Dāyavibhāga. The transcript
No. 457 of the C. O. L. contains some 288
verses in addition.

॥ व्यवहारमाला ॥

73. VYAVAHĀRAMĀLĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}" \times 1\frac{1}{2}"$. Leaves—64.
 10 lines per page and 36 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—1440.
 Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 71.

End :

एवंविधानपेदेशान् गुल्मे स्थावरजङ्गमे ।
 तस्करप्रतिषेधार्थं चैरर्थाप्यनुचारयेत् ॥
 वर्णस्वराकारभेदात् मन्दिभ्याविनिवेदनात् ।
 अदेशकालदृष्टत्वान्निवामस्य विशोधनात् ॥

Colophon—Nil.

Author :

Remarks—The Ms. contains only the portion up to
 the "Corāpahṭadravyadānavīdhi".

॥ व्यवहारमाला ॥

74. VYAVAHĀRAMĀLĀ.

Substance—Palm leaf Size— $11\frac{1}{2}" \times 1"$. Leaves—
 125. 5—7 lines per page and 32 letters per line,

Script—Malayālam. No. of Granthas—1500.
Incomplete. 10 verses are missing at the
beginning.

Subject—Same as No. 21.

Beginning :

(सप्राड्विवाकः) सामात्यः सन्नाहणपुरोहितः ।
ससम्भ्यः प्रेक्षको राजा स्वर्गे तिष्ठति धर्मतः ॥
श्रुतिस्मृतिविरुद्धं च भूतानामहितं च यत् ।
न तत् प्रवर्तयेद् राजा प्रवृत्तिं च निवर्तयेत् ॥
धर्मशास्त्रार्थशास्त्राभ्यामविरोधेन पार्थिवः ।
समीक्षमाणो निपुणं व्यवहारगतिं नयेत् ॥

End :

... ... भागसंज्ञितात् ।
स तस्य विहितो राजा (धात्रा) प्रजापालनवेतनम् ॥
शक्यं तत् पुनरादातुं यद्यद् ब्राह्मणसात्कृतम् ॥
ब्राह्मणेभ्यस्तु यदत्तं न तस्य हरणं पुनः

यमः—

एवं धर्मप्रवृत्तस्य राज्ञो दण्डधरस्य च ।
यथोऽस्मिन् प्रथते लोके स्वर्गे वासस्तथा स्मृतः ।
एवं सर्वानिमान् राजा व्यवहारान् समापयन् ।
व्यपोष्य किल्बिषं मयं प्राप्नोति परमां गतिम् ॥

Colophon :

इति व्यवहारमाला ममाप्ता । ओम् ।
शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रमन्नवदनं प्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

Author—Same as No. 71.

॥ व्यवहारमाला ॥

75. VYAVAHĀRAMĀLĀ

Substance—Palm leaf. Size—14" x 2". Leaves—55
 10—12 lines per page and 56 letters per line.
 Script—Malayālam No of Granthas—2150.
 Complete

Subject—Same as No. 71.

Beginning—Same as No 71, but the invocatory
 portion is omitted herein

End—Same as No. 71 but with the addition of
 Yama, Nārada, etc. at the beginning of
 verses

Colophon :

इति व्यवहारमाला समाप्ता ।

अतिवृक्षं वीक्ष्य मया लिखितां व्यवहारमालिकां कालात् ।

दृष्ट्वा पेञ्चलशक्त्या वीक्ष्य जना शोधयन्तु नन्दन्तु ॥

अक्षरं यत् परिभ्रष्टं मात्राहिनं तु यद् भवेत् ।

क्षन्तुमर्हन्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥

Author

Remarks—The first stanza damaged The chrono-
 gram 'दृष्ट्वा पेञ्चलशक्त्या' found in the colophon
 refers to the *Āludina* 15,35,118 equivalent to
 25th Makaram 277 M E This may point to the
 date of origin or transcription of the work

Script—Malayālam. No. of Granthas—1500.
Incomplete. 10 versēs are missing at the
beginning.

Subject—Same as No. 21.

Beginning :

(सप्राड्विवाकः) सामात्यः सत्राह्णपुरोहितः ।

ससभ्यः प्रेक्षको राजा स्वर्गे तिष्ठति धर्मतः ॥

श्रुतिस्मृतिविरुद्धं च भूतानामहितं च यत् ।

न तत् प्रवर्तयेद् राजा प्रवृत्तिं च निवर्तयेत् ॥

धर्मशास्त्रार्थशास्त्राभ्यामविरोधेन पार्थिवः ।

समीक्षमाणो निपुणं व्यवहारगतिं नयेत् ॥

End :

... ... भागसंज्ञितात् ।

स तस्य विहितो राजा (धात्रा) प्रजापालनवेतनम् ॥

शक्यं तत् पुनरादातुं यद्यद् ब्राह्मणसात्कृतम् ॥

ब्राह्मणेभ्यस्तु यदत्तं न तस्य हरणं पुनः

यमः—

एवं धर्मप्रवृत्तस्य राज्ञो दण्डधरस्य च ।

यशोजसिन् प्रथमे लोके स्वर्गे वासस्तथा स्मृतः ।

एवं सर्वानिमान गजा व्यवहारान् समापयन् ।

व्यपाद क्लिष्टपं सर्वं प्राप्नोति परमां गतिम् ॥

Colophon :

इति व्यवहारमाला समाप्ता । ओं ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।

प्रमदप्रदं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

Author—Same as No. 71.

॥ स्मार्तप्रदीपिका ॥

77. SMĀRTAPRADĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14 $\frac{3}{4}$ " x 2". Leaves—
99. 10 lines per page and 52 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—3200.
Complete.

Subject—The sixteen *samskāras* and the methods
of their performance.

Beginning:

अथाश्चलायनानां सुखबोधाय नारायणीत्यादिग्रन्थान-
वलोक्य श्रीलक्ष्मीनृसिंहं नत्वा स्मार्तप्रदीपिकां वक्ष्ये । कर्ता
स्नातो घातानार्द्रवासा नैकवामा बद्धशिखो यज्ञोपवीती(चा)चान्तः
कृतनित्यक्रियः शुचौ देशे प्राङ्मुख आसीनः कर्म कुर्यात् ।
कर्मन्तेऽप्याचामेत् ॥

End:

पौलस्त्यं ऋषिं तर्पयामि । कौण्डिन्यं तर्पयामि । प्रभातमौ-
द्गल्य - आत्रेय - मैत्रेय - वत्स - श्रीवत्स - पराशर - च्यवन-
नारद - गोपथ्य - पवित्रपाणि - वामदेव - पौण्डरीक - साकल्य
सत्य - विश्वामित्र - कण्व - सुतीक्ष्ण - वायव्य - जलत्कार - अग-
स्त्य - वालखिल्य - गौतम - वसिष्ठ - सौंदर्य - विश्वक्सेन - सौ-
वर्ण - कुत्सबोधन - कासल्य - कपिल - जितकण्व - भरद्वाज - पौलस्य-
भार्गव - याज्ञवल्क्य - शौनक - आश्वलायन - आपस्तम्ब - आङ्गिरस-
बृहद्दश्व - जाबालि - मार्कण्डेय - संवर्तक.....ऋषित-
र्पणम् ॥ ४६ ॥

॥ सपिण्डीकरणप्रयोगः ॥

76. SAPINḌĪKARANAPRAYOGA.

Substance—Palm leaf. Size—7" x 2". Leaves—
24. 10 lines per page and 22 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—350.
Incomplete.

Subject—The rituals relating to Sapinḍikarṇa.

Beginning:

गणपतये नमः ।

अथ सपिण्डीकरणमुच्यते । तत्र संवत्सरे पूर्णे मृतस्य पितुः
सपिण्डीकरणार्थं पूर्वद्युरेव श्रुतशीलवृत्तसम्पन्नान् श्रौतसार्तप्रवर्तकान्
मातृतः पितृतश्चाच्छा (?) भुक्तपितृन् पञ्च ब्राह्मणान् क्वचित् स्थाने
सन्निपात्य निमन्त्रयेत् ।

End:

तत्र प्रेतविप्रादीनामभिवादनं तु सर्वे पृथक् पृथक् कुर्युः । कर्मकर-
णा मन्त्राश्च तेन सह तैर्यक्तव्याः । अत ऊर्ध्वं मधुमतीश्रावणादि-
चीरप्रार्थनान्तस्य कर्मणः संवेपा०

Colophon—Nil.

Author:

Remarks—The work begins from Fol. 22 and ends
on Fol. 45. The Ms. is about 200 years old.

॥ स्मृतिचन्द्रिका ॥

78. SMṚTICANDRIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—18½" × 2". Leaves—
112. 10—12 lines per page and 84 letters per
line. Script—Malayālam, (Grantha Ff. 90—103).
No. of Granthas—6500. Incomplete.

Subject—Vyavahāra (Litigation).

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

सरस्वतीपतिं वन्दे श्रियः पतिमुमापतिम् ।

एषां पतिं गणपतिं बृहस्पतिमुखान्मुनीन् ॥

पदे पदे प्रस्खलतां प्रदीपादिस्थितावपि ।

द्रष्टृणां दृष्टिविषये चन्द्रिकात्र वितन्यते ॥

अथेदानीं व्यवहारकाण्डमारभ्यते । तत्रादौ व्यवहारस्वरूपं

निरूप्यते । तत्राह बृहस्पतिः—

धर्मप्रधानाः पुरुषाः पूर्वमासन्नहिंसकाः ।

लोभद्वेषाभिभूतानां व्यवहारः प्रकीर्तितः ॥

End :

“उत्क्रोचजीविनो द्रव्यहीनान् कृत्वा विवसाये”दिति । तत्कर्मकरणे
च दण्डमाह याज्ञवल्क्यः—“राजयानासनारोहदण्डो मध्यमसा-
हस” इति । कात्यायनोऽपि—

“राजक्रीडायुधे सक्ता राजवृत्तुपजीविनः ।

अश्रियस्य च यो वक्ता वधं तेषां प्रवर्तयेत्” ॥

पुरप्रमाणप्रकृतिसम्भेदादौ राजा यत् कर्तव्यं, तदस्त्राभिः प्रागेवा-

Colophon :

(४३ तमे पत्रे) कालकायनविश्वामित्रगोत्रा (न्वै ?)
(न्वयं) न चिन्दुकुरुवास्तव्यपुराणातिरुमलयज्वलनन्दनेन तिरु-
मलमोमयाजिना विरचिता शुभगसार्त्तप्रदीपिका मुदेऽस्तु मु-
देऽस्तु । തകു് മിണീസത്യഭാമാസമേതശ്രീഭാഗാവതകൃഷ്ണസാ-
മി സരായം. हरिः ओम् । शुभमस्तु । अथारम्भविवाहः स्यात् ।
ശ്രീപത്മനാഭസാമി സരായം. शुभमस्तु ॥

हरिः ॐ । शुभमस्तु । पुराणवारिखण्डं समाप्तम् । श्रीरा-
मचन्द्राय नमः । അനന്തപത്മനാഭസാമി സരായം. തകു്
മിണീസത്യഭാമാസമേതശ്രീഭാഗാവതകൃഷ്ണസാമി സരായം.
വഷ്ടീനൃസിംഹസാമി സരായം. हरिः ॐ । शुभमस्तु ।

Author—Tirumalasomayājīn son of Purāṇaśiru-
malayajvala.

Remarks—The first page of the Ms. deals with the
Āyusyahoma of Śaunaka. Smṛtapradīpikā
begins on the second page. The second chapter
ends on Fol. 43. Tirumalasomayājīn was sur-
named Purāṇa Bhaṭṭa, whence his work
“Āśvalāyanapurāṇa Bhaṭṭiya”.

॥ स्मृतिचन्द्रिका ॥

78 SMRTICANDRIKĀ.

Substance—Palm leaf Size—18½ × 2 Leaves—
112 10—12 lines per page and 84 letters per
line Script—Malayalam, (Grantha Ff 90—103)
No of Granthas—6500. Incomplete

Subject—Vyavahāra (Lingajon)

Beginning.

हरि । श्रीगणपतये नमः ।

सरस्वतीपतिं वन्दे त्रियः पतिमुभापतिम् ।

एषां पति गणपतिं बृहस्पतिमुत्तमान्मुनीन् ॥

पदे पदे प्रसृततां प्रदीपादिस्थिता अपि ।

द्रष्टृणां दृष्टिनिषये चन्द्रिकात्र प्रितन्यते ॥

अथेदानीं व्यवहारकाण्डमारभ्यते । तत्रादौ व्यवहारस्वरूपं
निरूप्यते । तत्राह बृहस्पतिः—

धर्मप्रधाना पुरुषाः पूर्वमात्मनो हि साः ।

लोभद्वेषाभिभूतानां व्यवहारः प्रकीर्तितः ॥

End :

“उत्क्रोचजीविनो द्रव्यहीनान् कृत्वा विवसाये” इति । तत्कर्मकरणे
च दण्डमाह याज्ञवल्क्यः—“राजयानासनारोहदण्डो मध्यमसा-
हस्र” इति । कात्यायनोऽपि—

“राजव्रीडायुधे मक्ता राजवृत्तुपजीविनः ।

अप्रियस्य च यो वक्ता उध तेषां प्रवर्तयेत्” ॥

पुरप्रमाणप्रकृतिमम्भेदादौ राज्ञा यत् कर्तव्यं, तदस्माभिः प्रागेव-

स्मिन् काण्डे चाभिहितमित्युपरम्यते । तेन प्रकीर्णख्यपदस्य
प्रतिपाद्यत्वं किञ्चिदेवेह प्रतिपादितम् । अवशिष्टमिह तत्र तत्र प्रस-
ङ्गादुक्तमनुसन्धयेम् ।

Colophon :

इति श्रीसकलविद्याविशारदकेशवादित्यभट्टोपाध्यायसूनु-
याज्ञिकदेवनभट्टोपाध्यायसोमयाजिविरचितायां स्मृतिच-
न्द्रिकायां व्यवहारकाण्डं समाप्तम् ।

श्रीकेशवादित्यसमुद्रवस्य देवस्य शान्तद्विजराजमूर्तेः ।
सचन्द्रिकां प्राप्य सुखेन लोकाः कुर्वन्तु सर्वव्यवहारसिद्धिम् ॥

Author— Yājñikadevanabhattopādhyāya somayā-
jin son of Kēśavādityabhattopādhyāya.

Remarks—This work has been published in
M. O. L. Series as Nos. 45 and 48, omitting the
two introductory and two closing stanzas.
Hemādri the author of Caturvargacintāmaṇi
mentions this work. In the last verse of the
published work the number of grānṭhas is given
as 9000. This Ms. contains only some 6500
grānṭhas. The portion corresponding to pages
142—414 of the printed work is missing herein.
The Praśṭha noted in the line,

“पदे पदे प्रमदनां प्रदीपादिस्थितानपि ।”

अत्रेयमृणादानाद्यष्टादशपदविधिवितानपरिच्छेदे प्रकरणानुपूर्वी
 ऋणप्रयोगविधिः । निर्दोषधनिकार्थीनां विधिविषयाणि । सदोष-
 धनिकार्थीनां विधिविषयाणि । आधात्रधमर्णस्य तन्नाशविषयाणि ।
 आधिसिद्धिविषयाणि । आध्यादिविषयविवादापनोदविषयाणि ।
 आधिमोचनविषयाणि । प्रतिभूप्रभेदाः । प्रतिभूवां विधयः ।
 प्रतिभूपुत्रादीनां विषयः । प्रतिबोधादिदत्तधनप्रक्रियाविधयः । वृद्धि-
 भेदाः । वृद्धिपरिमाणनियमाः । अकृतवृद्धिविषयः । अकृतवृद्धयपवादः ।
 वृद्धिग्रहणप्रतिषेधाः । वृद्ध्युपरमाधीनिरूपणम् । वृद्ध्युपरमापवादाः ।
 ऋणप्रतिदानविधिः । प्रतिदानासमर्थाधमर्णविषयाणि । रिक्थग्रह-
 णादिविषयाणि । कुटुम्बविषयाणि । कुटुम्बविशेषविषयाणि । परत-
 न्त्रविषयाणि । प्रतिदानात् प्रागेवातीतोत्तमर्णवाकरणोद्यतऋणिकविष-
 याणि । ततोऽधिक्षेपाख्यपदम् । तत्र निक्षेपादिस्थानविधिः । आस-
 ग्राहकविषयाणि । ग्रहीत्रादिकृत्यविषयाणि । प्रत्यनन्तरे प्रत्यर्प-
 णप्रतिषेधस्य कचिदपवादोक्तिः । याचितान्वाहितादिविष-
 याणि । ततः सम्भूयसमुत्थानाख्यपदम् । तत्र वणिग्विषयाणि ।
 कृषिकविषयाणि । शिल्पिविषयाणि । कृत्विग्विषयाणि । नर्तकादि-
 विषयाणि । नर्तनादिविषयाणि । ततो दत्ताप्रतिदानिकाख्यपदम् ।
 तत्रादेयविषयाणि । दत्तविषयाणि । ततः अभ्युपेत्याशुश्रूपादिकं
 पदम् । तत्र कर्मकरविषयाणि । दासनिरूपणम् । दासविषयाणि ।
 ततो वेतनानपाकर्माख्यं पदम् । तत्र वेतनार्पणविषयाणि । भृत्य-
 विषयाणि । स्वामिविषयाणि । पण्यस्त्रीतदुपभोगविषयाणि । नारदा-
 भिप्रायादत्रैवान्तर्भूतस्य स्वामिपालविवादस्य निर्णयः । प्रासङ्गि-
 कानि पश्चादिव्यतिक्रमस्य विषयाणि । ततोऽस्वामिविक्रयाख्यं
 पदम् । तत्र सम्प्रतिपन्नास्वामिविक्रयविषयाणि । स्वाम्यनर्पि-

स्मिन् काण्डे चाभिहितमित्युपरम्यते । तेन प्रकीर्णख्यपदस्य
प्रतिपाद्यत्वं किञ्चिदेवेह प्रतिपादितम् । अवशिष्टमिह तत्र तत्र प्रस-
ङ्गादुक्तमनुसन्धयेम् ।

Colophon :

इति श्रीसकलविद्याविशरदकेशवादित्यभट्टोपाध्यायसूनु-
याज्ञिकदेवनभट्टोपाध्यायसोमयाजिविरचितायां स्मृतिच-
न्द्रिकायां व्यवहारकाण्डं समाप्तम् ।

श्रीकेशवादित्यसमुद्भवस्य देवस्य शान्तद्विजराजमूर्तेः ।
सच्चन्द्रिकां प्राप्य सुखेन लोकाः कुर्वन्तु सर्वव्यवहारसिद्धिम् ॥

Author—Yājñikadevanabhaṭṭopādhyāya somayā-
jin son of Kēśavādityabhaṭṭopādhyāya.

Remarks—This work has been published in
M. O. I. Series as Nos. 45 and 48, omitting the
two introductory and two closing stanzas.
Hemādri the author of *Caturvaṅgacintāmaṇi*
mentions this work. In the last verse of the
published work the number of *granthas* is given
as 9000. This Ms. contains only some 6500
granthas. The portion corresponding to pages
142—414 of the printed work is missing herein.
The *Pradīpa* noted in the line,

“पदे पदे प्रसूयतां प्रदीपादिस्थितावपि ।”

may refer to the *Smṛtipradīpa* of Candra-
śekhara or that mentioned in the *Parsistakāṇḍa*
of Hemādri. The table of contents after
the colophon is as follows:—

अत्रेयमृणादानाद्यष्टादशपदाविधितानपरिच्छेदे प्रकरणानुपूर्वी
 ऋणप्रयोगविधिः । निर्दोषधनिकार्थिनां विधिविषयाणि । सदोष-
 धनिकार्थिना विधिविषयाणि । आधावधमर्णस्य तन्नाशविषयाणि ।
 आधिसिद्धिविषयाणि । आध्यादिविषयविनादापनोदविषयाणि ।
 आधिमोचनविषयाणि । प्रतिभृप्रभेदाः । प्रतिभुवा विधयः ।
 प्रतिभृपुत्रादिना विषयः । प्रतिबोधादिदत्तधनप्रक्रियाविधयः । वृद्धि-
 भेदाः । वृद्धिपरिमाणनियमाः । अकृतवृद्धिविषयः । अकृतवृद्धयपनादः ।
 वृद्धिग्रहणप्रतिषेधाः । वृद्ध्युपरमा र्थानिरूपणम् । वृद्ध्युपरमापनादाः ।
 ऋणप्रतिदानविधिः । प्रतिदानासमर्थाधमर्णविषयाणि । रिक्थग्रह-
 णादिविषयाणि । कुटुम्बविषयाणि । कुटुम्बविशेषविषयाणि । परत-
 न्त्रविषयाणि । प्रतिदानात् प्रागेवातीतोत्तमर्णवाकरणोद्यतऋणिकविष-
 याणि । ततोऽधिकेपाख्यपदम् तत्र निक्षेपादिस्थानविधिः । आस-
 ग्राहकविषयाणि । ग्रहीत्रादिकृत्यविषयाणि । प्रत्यनन्तरे प्रत्यर्प-
 णप्रतिषेधस्य क्वचिदपवादोक्तिः । याचितान्वाहितादिविष-
 याणि । ततः सम्भूयममुत्थानान्यपदम् । तत्र वाणिग्विषयाणि ।
 कृषिकविषयाणि । अिल्पिविषयाणि । ऋतिग्विषयाणि । नर्तकादि-
 विषयाणि । नर्तनादिविषयाणि । ततो दत्ताप्रतिदानिकाख्यपदम् ।
 तत्रादेयविषयाणि । दत्तविषयाणि । ततः अभ्युपेत्याशुश्रृपादिकं
 पदम् । तत्र र्मरुतविषयाणि । दासनिरूपणम् । दासविषयाणि ।
 ततो वेतनानपाकर्मार्यं पदम् । तत्र वेतनार्पणविषयाणि । भृत्य-
 विषयाणि । स्वामिविषयाणि । पण्यस्त्रीतदुपभोगविषयाणि । नारदा-
 भिप्रायादत्रैवान्तर्भूतस्य स्वामिपालविवादस्य निर्णयः । प्रासङ्गि-
 कानि पश्चाद्विच्यतिक्रमस्य विषयाणि । ततोऽस्वामिविक्रयार्थं
 पदम् । तत्र सम्प्रतिपक्षास्वामिविक्रयविषयाणि । स्वाम्यनर्पि

ततद्द्रव्यभोक्तृविषयाणि । ततो विक्रीयासम्प्रदानाख्यं पदम् ।
ततः क्रीत्वानुशयाख्यं पदम् । ततः समयानपाकर्माख्यं
पदम् । ततः क्षेत्रजविवादाख्यं पदम् । तत्र सीमालिङ्ग-
निरूपणम् । सीमाविवादानिर्णयः । तत्र साक्ष्यपराधविषयाणि
नद्यादिप्राप्तभू(तः)विषयाणि । ग्रहादिविषयाणि । क्षेत्रकर्तृविषया-
णि । ततः स्त्रीपुंससम्बन्धाख्यं पदम् । तत्र स्त्रीरक्षणविधिः
स्त्रीरक्षणप्रकारः । अधिवेदनविषयाणि । अत्याज्यस्त्रीविषयाणि ।
संत्याज्यस्त्रीविषयाणि । जायापत्योर्धर्माः । स्त्रीकर्माणि । प्रोषितमर्तृ-
का धर्माः । ततो दायविभागारख्यं पदम् । तत्र विभागकालकर्तृनिरू-
पणम् । जीवद्विभागप्रकारः । अजीवद्विभागे समविभागप्रकारः ।
विषमविभागप्रकारः । अन्योन्यस्य जीवद्विभागविषयाणि । दायान-
र्हविषयाणि । विभाज्य निरूपणम् । प्रमीतामीतपितृकपुत्रादिभाग-
कल्पनाविषयाणि । स्त्रीधनभेदाः । स्त्रीधनकृत्यम् । स्त्रीद्वारागतध-
नविभागः । गौणपितृद्वारागतधनविभागः । अपुत्रद्वारागतधनवि-
भागे पत्नीविषयाणि । तस्मिन्नेव विभागे दुहितृपौत्रपितृमातृपितामही-
भ्रातृतत्सुतादिविषयाणि । तस्मिन्नेव विभागे संसृष्टभ्रात्रादिविषयाणि ।
विभक्तजपुत्रादिविभागः । अवलुप्तधनविभागः । विभक्तकृत्यम् । विभा-
गस्वरूपतद्भूतानवलुप्तत्वादिसद्भावमाधकहेतवः । ततः साहसार्ख्यं
पदम् । तत्र साहसलक्षणपदविषयाणि । प्रासङ्गिकसाहसस्तेयविषया-
णि । साहसस्त्रीसङ्ग्रहविषयाणि । प्रासङ्गिकसाहसस्त्रीस्तेयविषयाणि ।
साहसस्तेयविषयाणि । प्रासङ्गिकसाहसस्त्रीसङ्ग्रहविषयाणि । साहसपदा-
न्तर्गतोभयपारूप्यविषयाणि । प्रासङ्गिकसाहसकल्पापराधदण्डविषया-
णि । ततो वाक्पारूप्याख्यपदस्य दण्डपारूप्याख्यं पदम् । ततः प्रकी-
र्णाख्यं पदम् । इति स्मृतिचन्द्रिकायामष्टादशपदविधिवितानपरि-

च्छेदप्रकरणानुपूर्वी । व्यवहारकाण्डग्रन्थसंख्या-सर्वविवादसाधारण-
विधिवितानपरिच्छेदस्य पद्मशताधिकानि त्रीणि सहस्राणि । अष्टादश-
पदविधिवितानपरिच्छेदस्य तु चतुःशताधिकानि पञ्चसहस्राणि ।
एवं च कृत्स्नव्यवहारकाण्डस्य नवमहस्राणि भवन्ति । इति व्यव-
हारकाण्डः समाप्तः ।

अक्षरं यत् परिभ्रष्ट मात्नाहीनं तु यद्भवेत् ।
क्षन्तुमर्हन्ति पिद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥
यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
अवद्वं वा सुवद्वं वा मम दोषो न विद्यते ॥
करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

श्रीपद्मनाभो रक्षतु ।

आदर्शदोषान्मतिभिर्भ्रमाद्वा ध्रुत्यर्हानि लिखितं मया यत् ।
तत् सर्वमायैः परिशोधनीयं प्रायेण मुह्यन्ति च ये लिखन्ति ॥

श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभमस्तु ।

॥ स्मृतिमुक्ताफलम् ॥

79 A. SMRTIMUKTĀPHALAM.

Substance—Palm leaf Size—18 x 2" Leaves—
1-218 6—9 lines on a page and about 56 letters
in a line. Script—Grantha. No. of Gran-
thas—6000. Complete.

Subject.—Varnadharmā and Āśramadharmā, discussing in detail the views of different schools and drawing independent conclusions.

Beginning:

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।

प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

यस्य द्विरदवक्त्राद्याः पारिपाद्याः परःशतम् ।

विघ्नं निघ्नन्ति सततं विष्वक्सेनं तमाश्रये ॥

अङ्गे विहारिणमनुक्षणमद्रिजाया-

स्तं केवलं कलभमद्भुतमाश्रयामः ।

नित्यं य एष बहुभिर्निजसेवकानां

प्रत्यूहपुञ्जकवलैः परितोषमेति ॥

पारावर्ती विधिमुखावलि सौधपङ्क्ते-

र्मियाविहीनजनमानसराजहंसी ।

योगीश्वरैरपि विमृग्यनिजस्वरूपा

वागीश्वरी दिशतु मे वचसां समृद्धिम् ॥

शरणं तमुपैमि साधुसेव्यं सदयं कश्चन देवताविशेषम् ।

सहसा चरणाम्बुजं यदीयं मुनिवैधुर्यनिरासहेतुरासीत् ॥

श्रीरामचन्द्रचरणद्वयपद्मकोशा-

न्मा यातु मे चपलमानसचञ्चरीकः ।

मुक्तेर्वशीकरणचूर्णमहो यदीयं

गात्रेषु चिभ्रंति रजो रजसा विहीनाः ॥

भवकोदण्डदलनं भवबन्धविमोचनम् ।

दशकण्ठरिपुं वन्दे दशस्यन्दननन्दनम् ॥

वैद्यनाथाध्वरी नाम दामो वाधूलवंशजः ।

स्मृतिमुक्ताफलं नाम कुरुते सारसंग्रहम् ॥

उरुविस्तरधर्मशास्त्रार्थरूपलब्धः महता परिश्रमेण ।

श्रवणेषु निलीयतां किमन्यैः स्मृतिमुक्ताफलमेकमेव मद्भिः ॥

फल्गु विशकालितं तु धर्मशास्त्रं

क च पुनराकलने मम प्रवृत्तिः ।

सगळमतिजुपस्तथापि सन्तः

सततमिदं मम साहसं सहन्ताम् ॥

तत्रादां धर्मप्रमाणानि निरूप्यन्ते । मनुः—

वेदोऽखिलो धर्ममूलं

End :

चर्यचपरिशिष्टे—

पतत्यसौ ध्रुवं भिक्षुर्यस्य भिक्षोर्द्वयं भवेत् ।

धीपूर्वं रेतउत्सर्गो द्रव्यसंग्रह एव च ॥

अत्रानुगत आचमनादिसाधारणो धर्मस्तत्तदवसरे चक्ष्यते ।

व्यासः—

“मोक्षाश्रयं यश्चरते यथोक्तं

शुचिः सुसङ्कल्पितबुद्धियुक्तः ।

अनिन्धनज्योतिरिव प्रशान्तः

स ब्रह्मभावं व्रजति द्विजातिः ॥” इति ।

Colophon—Nil.

Author—Vaidyanātha Līksita, of Vādhula gotra
belonging to Tīruvasanallūr.

Remarks—This has been printed at Kumbhakonam
in Grantha script and it ends thus:—

श्रीमद्भूमण्डलभूषणायमानचोऽन्देशान्तर्गतश्रीकण्डूमाणि-
क्यख्यमहीमुरंगामाभिजनैः श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणादिषु कलं-
कपधिपणैः श्रीवाधूलान्वयजलधिराकेन्दुभिः श्रीवैद्यनाथदी-
क्षितैर्विरचिते स्मृतिमुक्ताफलख्ये धर्मशास्त्रे वर्णाश्रमधर्मनि-
रूपणं नाम प्रथमः परिच्छेदः समाप्तः ।

This is a very important Nibandha. It consists of
six kāṇḍas of which the Varnāśramadharma-
kāṇḍa alone is found in this Ms.

॥ स्मृतिमुक्ताफलम् ॥

79 B. SMṚTIMUKTĀPHALAM.

Substance—Palm leaf. Size—18" x 2". Leaves—219
—257. 8 lines per page and 56 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—1200.
Complete.

Subject—Tithinirṇaya, dealing with the proper
time for the performance of the Nitya and
Naimika karmas.

Beginning :

अथ कालो निरूप्यते । यच्च कर्मण्यङ्गभूतः । तदाह
माय्यः—

“तिथिनक्षत्रवागादिमाघने पुण्यपात्रयोः ।

प्रधानगुणभावेन न स्यात्तत्प्रेषणे ते क्षमाः ॥” इति ॥

व्यासः—

‘यत्तिथौ यत्र नक्षत्रे वारे यत्र च यद्यथा ।’

End :

तस्मिन्नेव दिने तत्कर्मनुष्ठेयम् । संक्रान्तिग्रहणादिकालो नैमि-
त्तिकस्नानादिप्रकरणे निरूपितः ।

Colophon :

इति वैद्यनाथदीक्षितविरचिते स्मृतिमुक्ताफले (काल)-
निरूपणं नाम पञ्चमः परिच्छेदः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीगु-
रुभ्यो नमः । सरस्वत्यै नमः । ओं तत् सत् ब्रह्मार्पणमस्तु ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।

अवद्वं वा सुवद्वं वा मम दोषो न विद्यते ॥

साम्बाय परमगुरवे नमः । श्रीमत्सद्गुरुचरणारविन्दाभ्यां नमः ।
मङ्गलं भवतु ।

Author—Vaidyanātha Dīkṣita.

Remarks—This is the 5th part of the work and
has been printed at Kumbhakonam. 21 leaves
are left blank at the beginning and at the close
together.

॥ स्मृतिमुक्ताफलम् ॥

80. SMRTIMUKTĀPHALAM.

Subs ance—Palm leaf. Size—14½" × 2". Leaves—174.
8—10 lines on a page and 48 letters in a line.

Script—Grantha. No. of Granthas—5000.
Complete.

Subject.—Āhnikakāṇḍa, describing the Nitya, Naimittika and Kānya Karmas to be performed in every day life.

Beginning :

यः शिवो नामरूपाभ्यां या देवी सर्वमङ्गला ।
तयोः संस्मरणात् पुंसां सर्वतो जयमङ्गलम् ॥
पङ्केरुहाक्षाय भवौषधाय भक्तार्तिनाशाय परात्पराय ।
ताक्ष्याधिरूढाय सुखप्रदाय लक्ष्मीवराहाय नमः परस्मै ॥
तमञ्जनानन्दनमुग्रवीर्यं निरञ्जने काञ्चनशैलकल्पम् ।
विभञ्जनं रावणानिष्कुटस्य प्रभञ्जनस्यात्मजमाश्रयामि ॥
पारावती विधिमुखात्रलिसौधपङ्क्ते-

दिव्याभिजात्यजनमानसराजहंसी ।

योगीश्वरैरपि विमृग्यनिजस्वरूपा

वागीश्वरी दिशतु मे वचसां समृद्धिम् ॥

आह्निकं संगृह्यते । तत्र मनुः—

ब्राह्मे मुहूर्ते बुध्येत धर्मार्थाविबुचिन्तयेत् ।

कायक्लेशांश्च तन्मूलान् वेदतत्त्वार्थमेव च ॥

End :

दारुमयानां पात्राणामुच्छिष्टमन्वागवधानामवलक्षणम् । उच्छि-
ष्टलेपोपहतानामवतक्षणमिति । सूत्रपुरीषलोहितरेतःप्रभृत्युपहताना-
मुत्सर्गः । मृन्मयानां पात्राणाभीषदुपहते पुनर्देहनच्छुद्धिः ।

Colophon :

आह्निकं शयनान्तं समाप्तम् ।

हरिः ॐ । शुभमस्तु । गुरुभ्यो नमः । शिवाय नमः ।
 यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
 अवदं वा सुचदं वा मम दोषो न विद्यते ॥
 फरकृतमपरार्थं क्षन्तुमर्हन्ति मन्तः ।
 सद्गुरुभ्यो नमः । मङ्गलं भवतु ।

Author—Vaidyanātha Dikṣita.

Remarks—This Ms. contains the Āhnikakāṇḍa which forms the second part of the Smṛti-muktāphala. This has been printed in Grantha characters at Kumbhakonam. But the readings in the Dravyasūddhīprakarana in it differ much from those in the same portion in this Ms.

॥ स्मृतिमुक्ताफलम् ॥

81. SMRTIMUKTĀPHALAM.

Substance—Palm leaf Size—18 × 12 Leaves—100
 10 lines per page and 58 letters per line
 Script—Tamil Grantha No of Granthas—
 3625 Incomplete

Subject—Prescription of time, auspicious or otherwise, for the performance of the rites of expiation

Beginning

अथ कालो निरूप्यते । म च कर्मण्यङ्गभूतः ।

तदाह गार्ग्यः—

“तिथिनक्षत्रशरादिसाधनं पुण्यपापयोः ।

प्रधानगुणभावेन न स्वातन्त्र्येण ते क्षमाः ॥” इति ॥

व्यासोऽपि—

“यत्तिथौ यत्र नक्षत्रे वारे यत्र च यद्यथा ।

विहितं वा निषिद्धं वा पालयंस्त्रिदिवं व्रजेत् ॥

अपालयन्पुनर्मोहादपवित्रं पदं व्रजेत् ।” इति ।

काल ए[व?] कोऽप्युपाधिभेदादनेकप्रकारः । तथाच गार्ग्यः

End :

—“यत्र यावत्संख्यया प्राजापत्यान्यावर्तनीयानि भवन्ति । तत्र तावत्संख्यया गोदानादीन्यावर्तनीयानि । तदापि चतुर्विंशतिमते दर्शितम्—

जन्मप्रभृति पापानि बहूनि विविधानि च ।

अर्वाक् तु भ्रूणहत्यायाः पडब्दं कृच्छ्रमाचरेत् ॥

प्रत्यास्रायो गत्रां देयः साशीतिर्धनिनां [ना?] शतम् ।

तथाष्टादशलक्षाणि गायत्र्या वा जपेद् युधः ॥ इति ॥

Colophon :

इति स्मृतिमुक्ताफले कालनिरूपणं नाम पञ्चमः परिच्छेदः ।
हरिः ॐ । शुभमस्तु ।

जरकृतमपराधं क्षन्नुमर्हन्ति मन्तः ।

श्रीमद्गुरुभ्यो नमः । अविममस्तु ।

इति श्रीविद्यनाथदीक्षितविरचिते स्मृतिमुक्ताफले प्रायश्चित्तनिरूपणं नाम षष्ठः परिच्छेदः समाप्तः । हरिः ॐ । शुभमस्तु ।

करकृतमपरार्थं धन्तुमहन्ति सन्तः ।

मङ्गलं भवतु । श्रीसद्गुरुभ्यो नमः । श्रीगणेशाय नमः ।

Author—Vaidyanātha Dikṣita.

Remarks—The Ms. comprises the Tīthinirnaya-kāṇḍa Ff. 71 to 100 and Prāyaścittakāṇḍa, Ff. 1 to 70. The two kāṇḍas were evidently misplaced after transcription,

॥ स्मृतिमुक्ताफलम् ॥

82. SMṚTIMUKTĀPHALAM.

Substance—Palm leaf. Size—18" x 1½". Leaves—231. About 11 lines per page and 52 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—8100. Incomplete.

Subject—The rites concerning the Śrāddha etc., (Śrāddhakāṇḍa).

Beginning:

“शुक्लाम्बरधरं त्रिष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।

प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

(श्रु?) श्रितरामपदाब्जेन वैश्वनाश्रविपधिता । -

स्मृतीनां सारमालोच्य श्राद्धकाण्डं धितन्यते ॥

स्नात्वा कर्माणि कुर्वतेति स्मरणात् स्नातस्यैव प्रायश्चित्तकर्म-
ण्यधिकाराद् वारुणस्नानेऽशक्तो मुमूर्षुः ब्राह्मादिस्नानमाचरेत् ।
तदाह योगयाज्ञवल्क्यः—

असामर्थ्याच्छरीरस्य वैषम्योद्देशकालयोः ।

स्नानान्येतानि तुल्यानि मन्त्रादीनि यथाबलम् ॥” इति ॥

End :

‘श्राद्धपुष्पमिदं प्रोक्तं फलं ब्रह्मसमागमः ।’ इति ।

नामानि देवदत्तयज्ञदत्तादीनि । मन्त्राः ‘पृथिवी ते पात्रमि’-
त्यादयः । आदेशाः इदमन्नादिकममुष्मै भवत्वित्येवमादिनिर्देशाः ।
पुष्पं अवान्तरफलम् । (ब्रह्म)समागमः ब्रह्मप्राप्तिः । परमफलं
प्रोक्तमित्यर्थः ।

कालेऽन्यथागतं पात्रे विधिना प्रतिपादितम् ।

ग्रामोत्पन्नं तथा दत्तं जन्तु(लं?) र्यत्रोपतिष्ठते ॥

यन्नाम्ना पातयेत् पिण्डं तं नयेद् ब्रह्म शाश्वतम् ॥ इति ॥

Colophon :

इति वैश्वनाथदीक्षितविरचिते स्मृतिमुक्ताफले श्राद्धनि-
रूपणं नाम चतुर्थः परिच्छेदः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीसर-
स्वत्यै नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः । वेदव्यासाय नमः । त्रिपुरसुन्दर्यै
नमः ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।

अचद्वं वा सुचद्वं वा मम दोषो न विद्यते ॥

श्रीमद्गणेशाय नमः भवतु ।

Author—Vaidyanātha Dīkṣita.

Remarks—The first fourteen leaves are numbered alphabetically and the remaining ones numerically.

॥ स्मृतिमुक्ताफलम् ॥

83. SMṚTIMUKTAPHALAM.

Substance—Palm-leaf. Size—14½". 1¾". Leaves—183. 10 lines per page and 39 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—4450. Incomplete.

Subject—Treatment of rituals like the Pūñihōma etc.

Beginning :

दक्षिणाग्न्यसन्निधाने पाणौ होमः कर्तव्यः । तथाहि स्मृत्यन्तरम्—

हस्तेऽग्नौ करणं कुर्यादग्नौ वा साग्निको द्विजः । इति ।

साग्निकः सर्वाधानाहिताग्निः दक्षिणाग्न्यसन्निधाने हस्ते वा लौकिकाग्नौ वा अग्नौ करणं कुर्यादित्यर्थः । अन्यत्रापि प्रवासादिना दक्षिणाग्न्यसम्भवे लौकिकाग्न्यादिपक्षौ पूर्वोक्तन्यायादवगन्तव्यौ । लौकिकाग्नेस्तु तादृशविशेषानवगमात् पाणिना सह समनिकल्प एव ।

End—Same as No. 82.

Ccophon :

इति वैद्यनाथदीक्षितद्विरचिते स्मृतिमुक्ताफले श्राद्धनि-
रूपणं नाम चतुर्थः परिच्छेदः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीसा-
न्नशिवाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीवेदव्यासाय नमः । श्रीत्रि-
पुरसुन्दर्यै नमः ।

Author—Vaidyanātha-Dīksita.

Remarks—The work stipulates the performance of
Pāṇihoma in the absence of Dakṣiṇāgni.

॥ स्मृतिमुक्ताफलम् ॥

84. SMṚTIMUKTĀPHALAM.

Substance—Palm leaf. Size—12½" × 1½". Leaves—
210. 7—8 lines per page and about 36 letters
per line. Script—Tamil Grantha. No. of
Granthas—3350.

Subject—Same as No. 81. (Śāddhaśāstra up to
the beginning of Pāṇihoma).

Beginning—Same as No. 82.

End :

पूर्वोक्ताभिप्रायेण वायुपुराणेऽप्युक्तम्—

आहृत्य दक्षिणाग्निं तु होमार्थं वै प्रयत्नतः ।

अन्यथैर्लौकिकं वापि जुहुयात्कर्मसिद्धये ॥ इति ॥

अस्यायमर्थः—अर्ग्यं करणे होमार्थं गृह्याग्न्यभावे दक्षिणा-
ग्निं लौकिकाग्निं वाहृत्य होमकर्मसिद्धये जुहुयादिति । अत्र दक्षिणा-

प्रियक्षस्य प्रवासादिना असम्भवे लौकिकाग्रियक्षः । तस्योपदेशा-
तिदेशरूपग्रमाणद्वयावगतदक्षिणान्यबाधकत्वेनागत्याश्रयणीयत्वा-
त् । अत एव प्रयत्नतो दक्षिणाग्रिमाहृत्येत्युक्तम् ।

Colophon—Nil.

Author—Vaidyanātha Dīksita.

Remarks—The previous No. is a continuation of
this Ms.

॥ स्मृतिमुक्ताफलम् ॥

85. SMRTIMUKTĀPHALAM.

Substance—Palm leaf. Size—16½" x 1½". Leaves—
28. 10—11 lines per page and 62 letters per
line. Script—Tamil Grantha. No. of Gran-
thas—1080. Incomplete.

Subject—Asapindadahana and the Samskāra of
one unheard of for a long time.

Beginning :

..... रयेद् द्विज इति । पितामहश्च—

अकृत्वा चपनं यस्तु व्रतमगन्ते मपिण्डनम् ।

कुर्याद्यदि पुनः कार्यमित्युवाच पितामहः ॥ इति ॥

अत्र गर्भवतो वरननिषेधः स्मर्यते—

त्रिभ्योः संसृज्यद्वार्यक मपिण्डीकरणं यदि ।

गर्भिण्यां न तु भार्यायां तच्छेषं धारयेद् द्विजः ॥ इति ॥

End :

अत्र विज्ञानेश्वरः—

न ह्यत्र देवदत्तादय एव श्राद्धकर्मणि संप्रदानभूताः पित्रादि-
शब्दैरुच्यन्ते । किन्तु अधिष्ट.तृवस्वादिदेवतासहिता एव । यथा
देवदत्तादिशब्दैर्न शरीरादिमात्रं नाप्यात्ममात्रम् । किन्तु शरीर-
विशिष्टा..... ।

Colophon—Nil.

Author—Vaidyanātha Dikṣita.

Remarks—The leaves are numbered from 31 to 201
but the actual number of those extant is only
28. Two leaves in the middle dealing with
Pindādāna are written in a different hand.

॥ पुराणम् ॥

॥ अध्यात्मरामायणम् ॥

86. ADHYĀTMARĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—12 $\frac{3}{4}$ " x 2". Leaves—
144. 8 lines per page and 48 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—3500.
Incomplete.

Subject—The story of Rāna, the seventh incarnation of Viṣṇu, laying special emphasis on the spiritual and theological phases of his life.

Beginning :

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । श्रीरामचन्द्राय नमः ।

यः पृथ्वीभस्वारणाय दिविजैः सम्प्रार्थितश्चिन्मयः

सञ्जातः पृथिवीतले रत्रिकुले मायामनुष्योऽव्ययः ।

निश्चक्रे हतराक्षसः पुनरगाद् ब्रह्मत्वमाद्यं स्थिरां

कीर्तिं पापहरां विधाय जगतां तं जानकीशं भजे ॥

मिश्रोद्भवस्थितिलयादिषु हेतुमेकं

मायाश्रयं विगतमायमचिन्त्यमूर्तिम् ।

आनन्दमान्द्रममलं निजबोधरूपं

सीतावतिं प्रिदिततत्त्वमहं नमामि ॥

पठन्ति (ये) नित्यमनन्यचेतमः

शृण्वन्ति चाध्यात्मिकमंजितं शुभम् ।

रामायणं सर्गपुराणमश्मत्तं

निर्धृतदाश हरिमेव यान्ति ते ॥

अध्यात्मरामायणमेव नित्यं पठेद्यदीच्छेद् भवबन्धमुक्तिम् ।
 गवां सहस्रायुतकोटिदानात् फलं लभेद्यः शृणुयात्स नित्यम् ॥
 कैलासाद्री कदाचिद्रविशतधिमले मन्दिरे रत्नपीठे
 संविष्टं ध्याननिष्ठं त्रिणयनमभयं सेवितं सिद्धसंघैः ।
 देवी वामाङ्गसंस्था गिरिवरतनया पार्वती भक्तिनम्रा
 प्राहेदं देवमीशं सकलहितकरं वाक्यमानन्दकन्दम् ॥

देवी—

नमोऽस्तु ते देव जगन्निवास सर्वात्मदृक् त्वं परमेश्वरोऽसि ।
 पृच्छामि तत्त्वं पुरुषोत्तमस्य सनातनत्वं च सनातनोऽसि ॥

End :

अध्यात्मरामायणमेतद्द्भुतं
 वैराग्यविज्ञानयुतं पुरातनम् ।
 पठन्ति गायन्ति लिखन्ति ये नरा-
 स्तेषां भवेऽस्मिन्न पुनर्भवो भवेत् ॥
 आलोक्याखिलवेदराशिमसकृद्यत्तारकं ब्रह्म त-
 द्रामो विष्णुरहस्यमूर्तिरिति यो विज्ञाय भूतेश्वरः ।
 उद्धृत्याखिलसारसङ्ग्रहमिदं संक्षेपतः प्रस्फुटं
 श्रीरामस्य निगूढतत्त्वमखिलं प्राह प्रियार्य भवः ॥

Colophon :

इति श्रीमदध्यात्मरामायणे उमामहेश्वरसंवादे शुद्धकाण्डे
 षोडशः सर्गः । श्रीरामचन्द्राय नमः । श्रीकृष्णाय नमः । नमः शि-
 वाय । नमः शिवाय । नमः शिवाय ।

Author:

Remarks—The style of this work is comparatively
 modern.

॥ अध्यात्मरामायणम् ॥

87. ADHYĀTMARĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—13" x 2". Leaves—125.
 10 lines per page and 48 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—3500.
 Incomplete.

Subject etc.—Same as No. 86.

Remarks—The following verse occurs at the end
 of the colophon:

വിഷക്ഷരം വരിപിണക്കം വള്ളി പുളളി
 ഭീഷ്മാഭിവിഷ്ട ചിലബിന്ദു വിസദ്യവീഷ്ട
 ഇത്യാഭി പുസ്തകമെഴുത്തിൽ വരുന്ന ഭാഷം
 ബുദ്ധിഭ്രമാദ്, ബുദ്ധജനങ്ങൾ സാമീപ്യകൊരുക.
 ശ്രീ ഗുരവേ നമഃ.

सानन्दरूपं सकलप्रबोधमानन्ददानामृतगारिजातम् ।

भौतीकषत्रेषु(?) रविस्वरूपं प्रणम्य(പു?തു)ഞ്ചുതെത്തഴ്-

[मार्यपादम्

श्रीनीलकण्ठपरमगुरवे नमः । श्रीकेशगुरवे नमः । शिवाय

नमः । ഗുരവേ നമഃ.

॥ अनन्तशयनमाहात्म्यम् (ब्रह्माण्डगतम्) ॥

88. ANANTAŚAYANAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—15" x 2". Leaves—12.
 13 lines per page and 78 letters per line.

Script—Malayālam, No. of Granthas—750.
Complete.

Subject—Sthalapurāṇa, appertaining to Ananta-
śayanam (Trivandrum) together with a glorious
description of Śrī Padmanābha, the presiding
deity.

Beginning :

अविघ्नमस्तु ।

अनन्त(शयन ? भोग)पर्यङ्के शयनं क्षीरसागरे ।

नौमि सुन्दरराजं तं श्रीविराहतं हरिम् ॥

सुपुण्ये (नै)मिशारण्ये ऋषयः शौनकादयः ।

सत्रं समासत समाः सहस्रं हरितुष्टये ॥

प्रातःसवनहोमान्ते कदाचिच्छौनकादयः ।

सत्कृतं स्रुतमासीनं पप्रच्छुरिदमुत्सुकाः ॥

ऋषयः—

व्यासशिष्य ! महाप्राज्ञ ! सर्वशास्त्रार्थकोविद ! ।

शुश्रूषणामुत्सुकानामेतदाख्याहि नः शुभम् ॥

अनन्तशयनं नाम दक्षिणाम्बुनिधेस्तटे ।

यत्र (स्रुत ? शेते)स्वयं विष्णुर्दर्शनान्मुक्तितदो नृणाम् ॥

अनन्तभोगपर्यङ्के श्रीभूर्नीलानिषेवितः ।

इत्युक्तं तु त्वया पूर्वं ब्रह्मज्ञानविस्तरे ॥

End :

स्रुतं पौराणिकाः सर्वे पूजयाञ्चकुरञ्जसा ।

श्रुतमेतच्चया स्रुत ! पुण्यं हरिकथामृतम् ॥

कृतार्थाः स चिरं जीव हरिलीलामृतप्रद ! ।

इति तं नन्दयित्वाथ ते च सर्वे महर्षयः ॥

माध्याह्नसवनार्थाय प्रोद्यतास्तेऽभवन्मुदा ।

Colophon :

इति ब्रह्माण्डपुराणे ब्रह्माण्डगोलविस्ताराख्ये अनन्तशयन-
माहात्म्ये एकादशोऽध्यायः ।

लिखितं पद्मनाभस्य चरितं परमद्भुतम् ।

अनन्तपद्मनाभस्य नरसिंहस्य तुष्टये ॥

अनन्तशयनमाहात्म्यं समाप्तम् ।

श्रीपद्मनाभो रक्षतु ।

Author—Vodavyāsa.

Remarks—This work dealing with the Śrī Padmanābha and Śrī Varāha temples is a portion of Brahmanḍapurāṇa. There is a temple, south-west of Śrī Padmanābhasvāmīkṣetra, dedicated to Varāha, the 3rd incarnation of Viṣṇu.

॥ अमृतकतकम् (रामायणव्याख्या) ॥

89. AMṚTAKATAKAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" x 2". Leaves—142.

9 lines per page and 48 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Grantha—3850.

Subject—A clear and correct exposition of Rāmāyana as suggested by the word Kataka (*strychnos potatorum*), the well-known purifier of water.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमेस्तु ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।

प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

श्रीनिधये नमः ।

कालहस्तीशमेकाम्रनार्थं वेदपुरीश्वरम् ।

स्वमनःप्राणदेहान्तःस्थितान् त्रीन् ब्रह्मणो भजे ॥

हैरण्यगर्भं यत्तेजः श्रीप्रजेशावतारितम् ।

चतुर्मुखचतुर्व्यूहं त्रिपदार्थं सदा भजे ॥

अम्बात्र्यष्टाक्षरोद्भासत्र्यष्टश्लोकसहस्रकम् ।

महापोढात्मकाण्डं यत् तद्रामायणमाद्रिये ॥

असङ्गतव्याकृतिपांसुपङ्किलं ।

रामायणं तीर्थसमुद्भूतामृतम् ॥

योगीन्द्रवाणीकनकाद्विपङ्किलं

सर्वोपकारक्षममस्तु सर्वदा ॥

मो मो किमिदं रामायणं व्याख्येयमुत न । यदि प्रयोजनं, व्याख्येयं, यदि नो न व्याख्येयम् । प्रयोजनमप्यहिकमामुष्मिकं वा स्यात् । न तावत् कृषिवाणिज्यसेवादिना धनधान्यादिर्वहिकं किञ्चित् प्रयोजनं रामायणपाठात् पश्यामः । नाप्यामुष्मिकं, निम्नि-
तीर्षुः स्वरारुन्धुः भवान्मुमुक्षुर्वा रामायणमा यादिति श्रुतिः

स्मृतिर्वास्ति
 उक्तप्रयोजनस्य काव्यस्य च साध्यसाधकभावः
 सम्बन्धः । एवं समग्रप्रवृत्त्यङ्गोपेतं रामायणं व्याख्येयं प्रतिष्ठा-
 तम् ।

End :

अन्तरित्यादि-तस्य रामस्यान्तर्ज्ञातमपि हृदयं हार्दाभिप्रायम् ।
 मैथिली हृदा स्वहृदयेन ज्ञात्वा भूयोऽभ्यधिकं व्यक्तं विशेषकेण
 एवमेवमिति विविच्यारख्याति स्म । एवं सोऽपि सीतायाः देवताभिः
 सेवेति मानुषावतारेऽपीति शेषः । अत एव श्रीरूपेत्पुपमापि श्रिया
 एव सत्याः । अत एवोत्तरश्लोकोपमाप्युभयोः ।

• Colophon :

इति श्रीमद्रामायणामृतकनकटीकायां बालकाण्डे सप्त-
 सप्ततिः सर्गाः । बालकाण्डः समाप्तः ।

यः सर्वोपनिषद्भाष्यां मङ्गलाभरणां व्यधात् ।

ब्रह्मजिज्ञासु(ता?ते) तस्मै नमो माधवयोगिने ॥

राममिन्दीवरक्षयामं राजीवायतलोचनम् ।

ज्याघोपनिजितारातिं जानकीरमणं भजे ॥

Author—Yōgindra. He extols Kālahastīśa, 'Ekā-
 mranātha and Vedapurīśvara. It is probable
 that he was a Śiva.

Remarks—The commentary begins with the dis-
 cussion on the object and usefulness of the
 work.

॥ अमृतकतकम् (रामायणव्याख्या) ॥

90. AMṚTAKATAKAM.

Substance—Palm leaf. Size—18" × 1½". Leaves—

146. 10 lines per page and 8 letters per line.

Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—7300.

Incomplete.

Subject—Same as No. 89.

Beginning :

पुरुषाणाम् । अन्तरं तारतम्यं , तद्विवेके कोविदम् । यथा-
न्यायं यथोचितं कर्तुं विचक्षणम् । तथा उत्तरार्धस्यैव विव-
रणं सदित्यादि । संग्रहपूर्व ... गमनपूर्वं प्रकर्षेण । ...

End : ..

दुर्लभं दुष्करम् । इति यावत् । कश्चिद् देवोऽपि किञ्चिदेवात्र-
त्येषु... ..
... ..

... ..दत्तवान् । एवं मन्त्रमिव मन्त्रदैवतान्यपि ।

Colophon :

इति श्रीमद्रामायणामृतकतकटीकायाम् अयोध्याकाण्डे
प्रथमः सर्गः ।

Author—Same as No. 89.

Remarks—This Ms. containing the commentary on Eāla, Ayodhya and Āraṇya (upto 74 *sargas* only) kāṇḍas is very old and damaged. The leaves are misplaced and hence the work begins from Ayodhyākāṇḍa.

॥ अमृततरङ्गिणी (भागवतव्याख्या) ॥

91 AMRTATARANGINĪ

commentary on the Bhāgavata

Substance—Palmleaf Size—21 x 2" Leaves—64.
10 lines per page and 80 letters per line
Script—Malayālam No of Granthas—3200
Incomplete

Subject—An exposition of Śrīmadbhāgavata in lucid
and flowing style

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अग्निमस्तु ।

चिदेकरमनिर्मेदमदानन्दसुधारणः ।

जयत्पयनिभृत्प्राणपल्लभो बह्द्वीस्तुतः ॥

गीर्वाणमौलिमणिधट्टितपादुकाय

गोपाङ्गनास्तनललामपदाम्बुजाय ।

श्रीपुण्डरीकमुनिमण्डलचित्तवृत्ति-

क्रीडामृगाय हरयेऽस्तु नमोऽच्युताय ॥

करुहकुलिशैर्दिपता चरणाम्बुजनखरकान्तिभिर्मज्जाम् ।

हृदयग्रन्थीन् भिन्दन् मनमि नृसिंहः समुल्लसतु ॥

यदहध्विरेणुर्वाजानि जनैस्तानि मूर्धसु ।

सद्य मुरद्भुमायन्ते श्रीधर स ध्रियेऽस्तु नः ॥

उल्लसति लोचनाग्रौ जगदपदानादि जुह्वतो यस्य ।

प्रथमाहुतिर्मनाजः स जयति देवः पुरां भेत्ता ॥

यशोभिर्यो विश्वं विशदयति दुग्धाब्धिधवलै-

र्यतः सूक्तीर्मुक्ता इव दधति कर्णेषु सुधियः ।

अपाङ्गज्योत्स्नाभिर्गलति तिमिरं यस्य जगता-

मनन्तानन्देऽन्तर्हृदि वसतु सोऽस्सत्कुलगुरुः ॥

नमः परमहंसावतंसाय शुकयोगिने ।

निस्तरङ्गनिजानन्दसुधासिन्धुविहारिणे ।

सत्यः सत्यवतीसूनोः सरसाः सूक्तिशुद्धयः ।

फलन्ति भक्तिवैराग्यज्ञानमुक्ताफलानि नः ॥

दुर्ग्राहपक्षपदपाथसि नूननाना-

भङ्गीतरङ्गिणि निगूढमहार्थरत्ने ।

आसिन् प्रबन्धजलधौ मुनिबल्लभस्य

धाट्यं विमौढ्यमथवा विजिगाहिषा मे ॥

तथापि गुरुपादाब्जप्रसादोन्निद्रधीरहम् ।

श्रीमद्भागवतव्याख्यां कुर्वेऽमृततरङ्गिणीम् ॥

शास्त्रारम्भे सकलजगदन्तरङ्गरङ्गासिन्यामाखिलोपनिषदङ्गना-
जनोपचर्यमाणमनोज्ञ(पुंस)देविलासिन्यामभिमतायां देवतायां मङ्ग-
लाय मनः प्राणिधत्ते । प्रतिपाद्यं चार्थं संक्षेपतोऽभिधत्ते “जन्माद्यस्य
यत”इत्यादिना ।

End :

इन्द्रियार्थ इन्द्रियगोचरो मूर्तिविशेषो यस्य न तथोक्तः । विहि-
ताञ्जलिः कृताञ्जलिः । आस्थामन्यतिष्ठत् । रिक्तं दायमाददते इति
रिक्थादाः पुत्राः तेषां रिक्थादानां मध्ये शुश्रूषमाणः परिचरन्
शीलेन शुभेन स्वभावेनाश्रयणेन वा

Colophon ;

इति श्रीभागवतव्याख्यायाम् अमृततरङ्गिण्यां
द्वितीयस्कन्धेऽष्टमोऽध्यायः ॥

Author—Lakṣmīdhara, son of Nṛsimha, as seen from the colophons of No. 92. His family preceptor was Anantānanda.

O. C. mentions one Lakṣmīdhara, son of Nṛsimha. Nāmacintāmani, Nyāya Bhāṣkara and Bhagavannāmakauṇḍī are attributed to him in it (vide p. 538). Amṛtatarāṅgini is referred to as a work of Jñānapūrnāmuni in the Triennial Catalogue of Mss., Madras (vide page 4009, Vol. III, Part I C. 1916—1919). Jñānapūrnāmuni is the scribe's name as indicated in the colophon thereof (*Ibid* p. 4010). But in the Authors' Index (Vide p. LX, Vol. III, Part I A) it is ascribed to Lakṣmīdhara. The following verse in the Bhagavannāmakauṇḍī,

येन भागवतव्याख्या कृतामृततरङ्गिणी ।
अद्वैतमकरन्दश्च सोऽकरोन्नमकौमुदीम् ॥

states that the author of Amṛtatarāṅgini Advaitamakaranda and Nāmakauṇḍī is one and the same person. The colophon,

‘श्रीमदनन्तानन्दरघुनाथपादगोपजीविनः लक्ष्मीधरस्य’

found in that work discloses that Anantānandaraghunātha was Lakṣmīdhara's preceptor. (Vide page 1878 T. C. M. M.)

1913—1916, Vol. II, Part I). It remains to be ascertained whether the author of *Amṛtaraṅgiṇī* is identical with *Lakṣmīdhara* who composed *Bhagavannāmakāumudī*.

Remarks—The commentary is clear and lucid. It is based on the *Advaita* system.

॥ अमृततरङ्गिणी (भागवतव्याख्या) ॥

92. AMṚTATARAṄGIṆĪ.

Substance—Palm leaf. Size— $18\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—200.

7—9 lines per page and 58 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—5800.

Incomplete. (Skandhas 1—3 only).

Subject—Beginning—Same as No. 91.

End :

विदेहकैवल्यमुपेयुषी प्राप्ता । मर्त्यस्य भावो मार्त्यं
पूयादिरूपेण परिणामायोगेन विधुतं मार्त्यं यस्य तद् योगवि-
धुतमार्त्यं मर्त्यशरीरम् । प्रागुदीचीमीशानाधिष्ठितामास्ते अद्या-
पीत्यर्थः । साङ्ख्याचार्यैः पञ्चशिखादिभिरात्मयोगगुह्य ।
आत्मयोगश्च तद् गुह्यमिति ॥

Colophon :

इति श्रीभागवतव्याख्यायां तृतीयस्कन्धे त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ।
श्रीवासुदेवाय नमः । नमः शिवाय नमः । विष्णवे नमः । इति
श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमदनन्तानन्दपूज्यपादपद्मोपजी-

विनः श्रीमन्महसिंहसूनेर्लक्ष्मीधरस्य कृतौ श्रीभागवतव्याख्यायाममृततरङ्गिण्यां द्वितीयस्कन्धे दशमोऽध्यायः ।

Author—Remarks—Same as No. 91.

॥ अमृततरङ्गिणी (भागवतव्याख्या) ॥

93 A. AMṚTATARANGINĪ.

Substance—Palm leaf. Size—17" x 2". Leaves—149.

9 lines per page and 68 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—5700.

Incomplete.

Subject—Beginning—End—Same as No. 92.

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमदनन्तानन्दपूज्यपाद-
पञ्चोपजीविनः श्रीमन्महसिंहसूनेर्लक्ष्मीधरस्य कृतौ श्रीभाग-
वतव्याख्यायाममृततरङ्गिण्यां तृतीयस्कन्धे त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ।
समाप्ता चेयममृततरङ्गिणी तृतीयस्कन्धावसाना । शुभमस्तु ।

Author—Same as No. 91.

Remarks—This Ms. contains *Shandhas* 1 to 3.

॥ अमृततरङ्गिणी भागवतव्याख्या (एकादशस्कन्धः) ॥

93 B. AMṚTATARANGINĪ

(Ekādāśaskandha).

Substance—Palm leaf. Size—17" x 2". Leaves—40.

9 lines per page and; 48 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1480.

Subject—Same as No. 91.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

आविष्कृतसर्वशक्तेः सर्वावतारशिरोमणेर्मूर्तस्य ब्रह्मणः श्रीकृष्णस्य माहात्म्यं पूर्वस्मिन् स्कन्धे सविस्तरमभिधायस्मिन् स्कन्धे तदुपासनशुद्धान्तःकरणमणेरधिगम्यस्य परस्य पूर्णस्य ब्रह्मणः स्वरूपं प्रतिपादयति ।

End :

सांचिकान् पदार्थानुपास्त इति सांचिकोपास्ता तस्य भावः तत्तत्तया सांचिकानां पदार्थानां सेवनेन सच्चस्योद्भवो भवतीत्यर्थः । उपासेः कर्तरि क्विपि कृते तस्य लोपे भावे तत्प्रत्ययो द्रष्टव्यः । ततो धर्मः प्रवर्तत इत्युक्तानुवादः । स च धर्मः सकृदनुष्ठितः प्राचीनमयं सर्वं हन्यात् । अभ्यस्यमानस्तु सच्चवृद्धिरनु...

Colophon :

इति श्रीभागवतव्याख्यायाममृततरङ्गिण्यामेकादशस्कन्धे द्वादशोऽध्यायः ।

Author—Same as No. 91.

Remarks—The commentary comes up to the third verse,

“धर्मो रजस्तमो हन्यात् सच्चवृद्धिरनुत्तमः ।

आशु नश्यति तन्मूलो यधर्म उभये हते ॥”

in the 13th chapter of the 11th Skandha.
This is a part of the previous Ms.

॥ अमृततरङ्गिणी (श्रीभागवतव्याख्या) ॥

94. AMRATATARANGINĪ.

Substance—Palm leaf. Size—13" × 2½". Leaves—

295. 9 lines per page and 44 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—7500.

Incomplete.

Subject—Same as No. 91.

Beginning:

तथा च ब्रह्मणो भेदं प्रतिपादयति श्रुतिः—स एतमेव पुरुषं ब्रह्म
ततमपश्यत् । स यश्चायं पुरुषे यश्चासावादित्ये स एकः । तत्त्व-
मसि, अहं ब्रह्मास्मि, अयमात्मा ब्रह्म सर्वानुभूः । एष त आत्मान्त-
र्याम्यमृतः इत्याद्या । तत्र सतः परस्य परमात्मनो जात्यप्रसिद्ध-
त्वात् पदार्थाप्रतिपत्तौ वाक्यार्थप्रतिपत्त्ययोगात् तदस्थस्वरूपलक्ष-
णाभ्यां परशब्दार्थं साधयति—जन्माद्यसेत्यादिना ।

End :

मांख्याचार्यैः पञ्चशिखादिभिः आत्मयोगशुद्धम् आत्म-
विषययोगेषु शुद्धं रहस्यम् । आत्मयोगश्च तद् शुद्धमिति वादि०

Colophon—Author—Same as No. 91.

Remarks—The Ms. is very old and damaged. The
commentary extends from *Shandhas* 1 to 3.

॥ अमृततरङ्गिणी (भागवतव्याख्या) ॥

95. AMṚTATARANGINĪ.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 2". Leaves—134.

9 lines per page and 100 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—7500.

Subject—Same as No. 91.

Beginning:

..... द्रुत न केवलं ज्ञानोद्देशेन विहितानां तदर्थमनुष्ठितानामेव
तेषां ज्ञानसाधनत्वम् । अपि तु स्वर्गाद्यर्थमनुष्ठितानामपि पाप-
क्षयद्वारेण ज्ञानोपकारकत्वम् । उपवासादिना पापहननं ब्रह्मणः
सायुज्यप्राप्तिश्च श्रूयते ।

“ज्ञानमुत्पद्यते पुंसां क्षयात् पापस्य कर्मणः” इति स्मृतेश्च ।

उक्तं हि बृहद्वार्तिके—

“काम्ये विशुद्धिरस्त्येव भोगसिद्धयर्थमेव वा ।

विङ्ग्वराहादिदेहेषु न ह्येन्द्रं भुज्यते फलम् ॥” इति ॥

इयांस्तु विशेषः—ज्ञानार्थमनुष्ठितानि कर्माणि श्रवणादीनि
ज्ञानसाधनानि आपद्यपि ज्ञानमुत्पादयन्ति । इतराणि
तु सत्सु श्रवणादिषु तेषां साहाय्यं भजन्ते । प्रात-
र्हुतं प्रातर्होमः । भावे क्तः । तेन हुताः अग्नयो यैः ते
प्रातर्हुतहुताग्नयः । अधिकरणे कर्मन्वोपचारः ।

End:

अमृते न निषेधसिद्धिरिति । यद्वस्तु विना ग्राह्यत्वं निषे-
धस्य न सिद्धिः निरवधिकनिषेधानुपलब्धेः । तन्निषेधाच्चिभूतं

वस्तु निषेधसामर्थ्यात् सिध्यतीत्यर्थः । ननु सुप्त्यादयो ना-
त्मधर्माः । कथं तर्हि सुप्तोऽहमित्यादिव्यपदेश इत्याशङ्क्योपाधिव-
शाद् इत्याह— सत्त्वमिति । आदौ सुप्तौ जीवं प्रत्यगात्मानं
सत्त्वं रजस्तम इति गुणभेदेन त्रिवृत् त्रिधा वर्तमानः । एक-
मव्यक्तमिति वदन्ति । तमेव स्वप्नावस्थायां सूत्रं सूत्रवत् सर्वा-
नुस्यूतम् । समाष्टिव्यष्टिरूपो महान् बुद्धिरिति वदन्ति ।
तमे.....

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमदनन्तानन्दपूज्य-
पादपद्मोपजीविनः श्रीमन्महर्षिसिंहसूनुः लक्ष्मीधरस्य कृतौ
श्रीभागवतव्याख्यायाममृततरङ्गिण्यां तृतीयस्कन्धे त्रयस्त्रि-
शोऽध्यायः ।

समाप्तश्च तृतीयस्कन्धः । श्रीहरिहरहिरण्यगर्भेभ्यो नमः ।

Author—Same as No. 91.

Remarks—This work, the commentary on four
different portions of the Bhāgavata, begins
on Fol. 8. The first part (FF. 1—88)
contains the commentary on Skandhas 1—3,
the second on the 16th chapter of the 10th
Skandha, the third on the chapter on Śrutigīta
and the last on 3 chapters of the 11th Skandha.
The Ms. is very old and decayed. From the
following lines,

तथापि गुरुपादाब्जदयोन्निद्रधिया मया ।

वेदस्तुतेरियं व्याख्या क्रियते नयमञ्जरी ॥

found in the introductory portion of the com-

mentary on Śrutigītādhyāya, it is known that the commentary is named Nayamañjarī.

—:0:—

॥ अमृततरङ्गिणी (भागवतव्याख्या) ॥

96. AMṚTATARANGINĪ.

Substance—Palm leaf. Size—18" x 2". Leaves—95.

10 lines per page and 72 letters per line.

Script—Malayālam, No. of Granthas—4300.

Subject—Same as No. 91.

Beginning :

(लो)कपालैः । चिरन्तनैः लोकपालैः अर्दितः घट्टितः । तच्चस्येत्यादि । तच्चस्य उक्तविलक्षणस्य सर्वेश्वरस्य कैङ्कर्यं तत्कर्तृकं किङ्करकर्म भूतान् नः भृत्यान् अस्मान् विग्लापयति विशेषेण ग्लपयति । किं तत् सौकर्यं यत् स्वयं तिष्ठन् परमेष्ठिधिष्ण्ये राजासने निपण्णमुपविष्टमुग्रसेनं भो देव निधारय अवधारय ।

End :

व्यवहारानुगतसामर्थ्यानुसारेण किमभिदधाति । किमनृद्य विकल्पयेत् । विकल्पस्य परपक्षानिराकरणावधित्वात् किमनृद्य, विकल्पं कृत्वा, निराकुर्यादित्यर्थ इति । एवमस्याः श्रुतेः हृदय-मभिप्रायं, मदन्यः कश्चन न जानाति इति । अहं तु जानामि । कयङ्कारं, तदाह मां(वि)धत्त इति । मामेव स्वमात्मभूतं ब्रह्म तात्पर्येण प्रतिपादयति । शक्त्यनुसारेणापि मामेवाभिधत्ते । सत्य-ज्ञानानन्दादिशब्दानां सत्तादिषु गृहीतसम्बन्धत्वात् सत्त्वादीनां च

Colophon :

इति श्रीमद्भागवतव्याख्यायाममृततरङ्गिण्यां तृतीयस्क-
न्धे त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ।

श्रीमद्भागवतव्याख्यामलिखत् परमेश्वरः ।

भगवद्ध्यानसंयुक्तो भक्त्यामृततरङ्गिणीम् ॥

नमो भगवते तस्मै शुक्राय परमात्मने ।

येनोद्भाविता भक्त्या भाग्यवानेति माधवम् ॥

नमो भगवते तस्मै व्यासाय प्रत्यगात्मने ।

त्रिलोकी येन जात्यन्धा लब्धा बोधविलोचनम् ॥

नमो नारायणाय ।

अज्ञानाद्वा प्रमादाद्वा वैकल्यात् साधनस्य वा ।

यन्न्यूनमतिरिक्तं च तत् सर्वं क्षन्तुमर्हथ ॥

श्रीनारदाय नमः । श्रीकृष्णाय नमः । श्रीकपिलाय नमः । हरिः ।

Author—Same as No. 91.

Remarks—This is the commentary, on the 3rd
Skandha, beginning on stanza 22, chapter 3,
and on 21 chapters in Skandha 11.

॥ अमृततरङ्गिणी (भागवतव्याख्या) ॥

97. AMṚTATARANGINĪ.

Substance—Palm leaf. Size—18"×1½". Leaves—75.
10 lines per page and 52 letters per line.

mentary on Śrutīgītādhyaṃya, it is known that the commentary is named *Nayamañjarī*.

—:0:—

॥ अमृततरङ्गिणी (भागवतव्याख्या) ॥

96. AMRĪTATARANGINĪ.

Substance—Palm leaf. Size—18"×2". Leaves—95.

10 lines per page and 72 letters per line.

Script—Malayālam, No. of Granthas—4300.

Subject—Same as No. 91.

Beginning :

(लो)कपालैः । चिरन्तनैः लोकपालैः अर्दितः घट्टितः । तत्त्वस्येत्यादि । तत्त्वस्य उक्तविलक्षणस्य सर्वेश्वरस्य कैङ्कर्यं तत्कर्तृकं किङ्करकर्म भूतान् नः भृत्यान् अस्मान् विग्लापयति विशेषेण ग्लपयति । किं तत् सौकर्यं यत् स्वयं तिष्ठन् परमेष्ठिधिष्ण्ये राजासने निषण्णमुपविष्टमुग्रसेनं भो देव निधारय अवधारय ।

End :

व्यवहारानुगतसामर्थ्यानुसारेण किमभिदधाति । किमनूद्य विकल्पयेत् । विकल्पस्य परपक्षानिराकरणावधित्वात् किमनूद्य, विकल्पं कृत्वा, निराकुर्यादित्यर्थ इति । एवमस्याः श्रुतेः हृदयमभिप्रायं, मदन्त्यः कथनं न जानाति इति । अहं तु जानामि । कथङ्कारं, तदाह मां(वि)धत्त इति । मामेव स्वमात्मभूतं ब्रह्म तात्पर्येण प्रतिपादयति । अकन्त्यनुमारेणापि मामेवाभिधत्ते । सत्यज्ञानानन्दादिशब्दानां सत्तादिषु गृहीतसम्बन्धत्वात् मत्वादीनां च

विविच्य विषयानिमान् विजहि सूक्ष्मया वीक्षया
भवेयुरथ चेदमी पुनरनास्थया स्थीयताम् ।

रहस्यमतिरस्यमस्त्यखिलसारमात्माभिधं
सखे ! सकृदवेक्ष्यतां हृदय , मा वृथा स्थीयताम् ॥

कस्याञ्चिदाढ्यवहिरङ्कुरवदिकाया-
मावद्धवासरुचिरागतमात्रतुष्टः ।

आचार्यवागमृतचर्वणमेव कुर्व-
न्नन्ते परं पदमनुत्तममाविशामि ॥

विः श्वा नरो वा पतितं शरीरं वैश्वानरो वा कवलीकरोतु ।
अहं शिवं सत्परमात्ममूर्तिं स्वे धाम्नि चिञ्चोम्नि विश्रमीति ॥

अकृत्रिमाहमामर्शविगलत्कृत्रिमाहमि ।
अहमि स्फुरणानन्दसुन्दरे सुखमासहे ॥

हरिः । शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु ।

Author—Same as No. 91.

Remarks—The Ms. is about 300 years old and worn out. The commentary covers only 21 chapters. The portion seen after the colophons may be the scribe's addition.

॥ अमृततरङ्गिणी ॥ (भागवतव्याख्या)

98. AMṚTATARANGINĪ.

Substance—Palm leaf. Size—13" x 1½". Leaves—84.
8 lines per page and 72 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2500.
Subject—Same as No. 91.

Beginning—Same as No. 93 B.

End :

ननु यद्यविद्यातत्कार्यनिवृत्तः तदाभासश्च नान्तरीयको न साक्षाच्छब्दविषयः । कथं तर्हि विकल्प्यापोद्यते ब्रह्मित्युक्तं तदुच्यते । तत्त्वमस्यादिवाक्यापरोक्षज्ञानपूर्वं तर्केण । एवमहङ्कारादिप्रपञ्चो बाध्यते । साक्षाच्छब्देन बाध्यत इत्युपचर्यते । यथा राजामात्यैर्ह-
तोऽपि शत्रू राज्ञा हत इति । शब्देन त्वपरोक्षज्ञानं नान्तरीयकतयैव प्रपञ्चानिरासः । तत्प्रतिभासयोः सिद्धिरिति ।

Colophon :

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमदनन्तानन्दपूज्यपाद-
पद्मोपजीविनः श्रीमन्महोदयस्य लक्ष्मीधरस्य कृतौ श्रीभा-
गवत्पञ्चाख्यायाममृततरङ्गिण्याम् एकादशस्कन्धे एकविंशो-
ऽध्यायः ।

पराजितं वटच्छाये पाकस्वादु फलं नुमः ।

सेवन्ते यद् द्विजश्रेष्ठाः शुकाद्याः पक्षपातिनः ॥

नारायणाय नमः । नमः शिवाय ।

अक्षरं यत् परिभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद्भवेत् ।

क्षन्तुमर्हन्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥

परिभ्रमसि किं पृथा कचन चित्तं, विश्रम्यतां

स्वयं भवति यद्यथा भवति तत्तथा नान्यथा

अतीतमननुस्मरन्नपि च भाव्यसङ्कल्प-

अतर्कितगमागमाननुभवामि भोगानहम् ॥

विविच्य विषयानिमान् विजहि सूक्ष्मया वीक्षया

भवेयुरथ चेदमी पुनरनाथया स्वीयताम् ।

रहस्यमतिरस्यमस्त्यखिलसारमात्माभिर्धं

सखे ! सकृदवेक्ष्यतां हृदयं, मा वृथा स्वीयताम् ॥

कस्याश्चिदाद्यवहिरङ्कुरवेदिकाया-

मात्रद्वयासरुचिरागतमात्रतुष्टः ।

आचार्यवागमृतचर्वणमेव कुर्व-

न्नन्ते परं पदमनुत्तममाविशामि ॥

विः श्वा नरो वा पतितं शरीरं वैश्वानरो वा कवलीकरोतु ।

अहं शिवं सत्परमात्ममूर्तिं स्वे धाम्नि चिद्भोम्नि विश्रम्यतीति ॥

अकृत्रिमाहमामर्शविगलत्कृत्रिमाहमि ।

अहमि स्फुरणानन्दसुन्दरे सुखमाप्सहे ॥

हरिः । शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु ।

Author—Same as No. 91.

Remarks—The Ms. is about 300 years old and worn out. The commentary covers only 21 chapters. The portion seen after the colophons may be the scribe's addition.

॥ अमृततरङ्गिणी ॥ (भागवतव्याख्या)

98. AMṚTATARANGINĪ.

Substance—Palm leaf. Size—13" × 1½". Leaves—34.
8 lines per page and 72 letters per line

Script—Malayālam. No. of Granthas—3000.
 Subject—Same as No. 91.
 Beginning—End—Colophon etc.—Same as No. 97
 but excluding the portion,

हरिः । शुभमस्तु । अविघ्नमस्तु ॥

Remarks—The Ms. is written in neat legible hand.

॥ अमृततरङ्गिणी (भागवतव्याख्या) ॥

99. AMRTATARANGINĪ.

Substance—Palm leaf. Size— $12\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—
 132. 8 lines per page and 46 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—3000.
 Incomplete.

Subject—Same as No. 91.

Beginning—Same as No. 97.

End :

गुणातीतं मां शुद्धसच्चविग्रहं वा नोपासते दिवि रमणस्मान्ते ।
 महत्यः शाला गृहा येषां ते महाशालाः । समृद्धिमन्तो गृहस्था
 इत्यर्थः । व्याक्षिप्तमनसामित्याद्यायाः पृष्ठ्याश्चतुर्थीत्वेन विपरिणामः
 कार्यः । रुच्यर्थानां प्रीयमा....

Colophon:-

इत्येकादशस्कन्धे विंशोऽध्यायः ॥

Author—Same as No. 91.

Remarks—This commentary covers 20 chapters
 and 32 verses in the 21st chapter in the

11th *Śāṇḍha*. The Ms. is about 500 years old and much damaged.

॥ अमृततरङ्गिणी (भागवतव्याख्या) ॥

100. AMṚTATARANGINĪ.

Substance—Palm leaf. Size— $20\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—8.
9 lines per page and 72 letters per line. Script—
Malayālam. No. of Granthas—320. Incomplete.

Subject—Same as No. 91.

Beginning—Same as No. 97.

End :

कैवल्यम् एकाकिता । विविक्तं निर्जनप्रदेशवाचिना विविक्त-
शब्देन विविक्तसेवनं लक्ष्यते । अन्यत्र शैवादिशास्त्रेषु । अनिन्दां
मनोवाक्कर्मणां दण्डं निषिद्धप्रवृत्तिनिवारणम् । शमदमौ शमो
मनसः सर्वेभ्यो बाह्यार्थेभ्यः प्रत्याहरणम् । दमः बहिरिन्द्रियाणां
प्रत्याहरणम् । इष्टमित्यादौ भावे क्तः । इष्टं यन्नः । इष्टादीन् परस्मै
निवेदयेदिति यत् तदपि शिक्षयेदित्यन्वयः । यः परस्मै निवेदन-
मिति पाठे विभक्ति(वि)परिणामः । इष्टादीनां यत् परस्मै निवेदन-
मिति । एवं तथा सौहृदं सौहार्दम् । उभयत्र कृष्णतन्त्राशेषु ।

Colophon :

इत्यमृततरङ्गिण्यां द्वितीयोऽध्यायः ॥

Author—Same as No. 91.

Remarks—The commentary extends up to the 28th verse in the 3rd chapter in *Skandha* 11.

॥ आत्मप्रिया (भागवतव्याख्या) ॥

101. ĀTMAPRIYĀ

comentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size— $6\frac{1}{2}$ " \times 1". Leaves—125.

6 lines per page and 28 letters per line. Script—
Malayālam. No. of Granthas—1325.

Subject—A clear and elucidative exposition of
Śrīmad-Bhāgavata laying special stress on
theosophical and metaphysical knowledge.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

श्यामलकोमलरूपं ध्यायन्नतिरोहितं परं ब्रह्म ।

भागवतस्य व्याख्यां विलिखाम्यात्मप्रियां नाम ॥

प्रबन्धव्यापितयेष्टदेवतारूपं श्रीकृष्णमादौ सुस्मृप्तस्य मूर्त्यन्त-
रवद् ब्रह्मणो व्यवधानाभावाद् ब्रह्मस्मृतिरेव तत्स्मृतिरपीति मन्वा-
नः परब्रह्मानुसन्धत्ते जन्माद्यस्येति । अस्य जन्मादि यतः । योऽन्व-
यादितरतश्च सिद्धः । योऽर्थेष्वभिज्ञः । यश्च स्वराद् । यश्चादिकं वये
ब्रह्म तेने । यस्मिन् सूरयो मुह्यन्ति । यत्र च तेजोवारिमृदां वि-
निमय इव त्रिसर्गो मृषा । तं स्वेन धाम्ना सदा निरस्तकुहकं सत्यरूपं
परमेव धीमहि इत्यन्वयः । अयमर्थः—परं मायाव्यतिरिक्तं परमात्मानं

Subject—Eulogistic description of Śrīcakṛāṇadi
and the Ādikeśava temple at Tiruvāṭṭar.

Beginning:

हरिः । श्रीमहागणपतये नमः ।

श्रीनारदः—

ओङ्कारार्थमुमापृच्छदुनायकशेखरम् ।

तदा हिमवतः शृङ्गे राजते भवनोत्तमे ॥

श्रीदेव्युवाच—

भगवन्मां समुद्दिश्य प्रख्यातमुरवैरिणः ।

नाम्नां सहस्रं विस्ताराच्छ्रवणान्मुक्तिदायकम् ॥

अधुना सम्यगाचक्ष्व स्वरूपज्ञानदायकम् ।

उपायं मम भक्तायास्तव कारुण्यवारिधे ! ॥

विना दानैस्तपोभिश्च नियमैर्देवतार्चनैः ।

कर्मभिस्तीर्थयात्राभिः पित्र्यैश्च श्रुतिचोदितैः ॥

व्रतोपवासैर्यज्ञैश्च कथमात्मगतिर्भवेत् ॥

ईश्वर उवाच—

साधु मे साधु पृष्टोऽसि त्वयाहं वरवर्णिनि ! ।

गुह्याद्गुह्यतमं लोके गोपनीयमपि त्वया ॥

मुक्त्युपायमहं वक्ष्ये सुलभेनात्मनः शिवे ! ।

सर्वतः सततं विष्णुर्जनमोक्षेच्छुभिः सदा ॥

End :

आदिधामस्थलं देवि ! स्वरूपं परमात्मनः ।

तस्मादहं च ब्रह्मा च सुधापुष्करिणीतटे ॥

स्थित्वैव तं समुद्दिश्य अकुर्वं परमं तपः ।

अहमेकादशभेदमादाय वरवर्णिनि ! ॥

आद्यनन्तस्थलं रम्यं समावृत्य विशेषतः ।

तस्य प्रदक्षि(णा)कारं निवसामि तपश्चरन् ॥

ब्रह्मा दशविधं भेदं समादायोरगाकृतिः ।

तत्प्रदक्षिणमार्गेण स्थितोऽभूद् दशदिक्षु च ॥

स्वस्थस्थानेषु दिक्पालाः

Colophon :

इति श्रीपाद्मे पुराणे आदिकेशवस्थलमाहात्म्ये चतुर्थोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—This work taken from Pādmapurāṇa contains chapters 1—4 and a few verses in chapter 5. 8 leaves are left blank at the end. The Ādikeśava temple at Tiruvāṭṭār is of great antiquity, the date of its origin being prior to that of the Śrīpadmanābhaśvāmin temple at Trivandrum constructed on the model of the former. Ancient Tamil works mention one Elini Ādan, a local chieftain of Tiruvāṭṭār, and a patron of letters. Lithic inscriptions are found in abundance at Tiruvāṭṭār. It is also the seat of one of the 13 Viṣṇu temples sacred to Vaiṣṇavas in Malaimaṇḍalam.

॥ आदिकेशवस्थलमाहात्म्यम् ॥

103. ĀDIKEŚAVASTHALAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf, Size—9½" × 1½". Leaves—42,

8 lines per page and 27 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—600.

Subject—Beginning—Same as No. 102.

End :

चक्रनद्यन्तरासीनं चक्रिणं स्वकेलेवरे ।
 समावाह्य स्वयं विष्णुस्वरूपं पूजयेद्वरिम् ॥
 अन्ये च देवगन्धर्वा यक्षाः सिद्धेरगाप्सराः ।
 आदिकेशवमाराध्य मुक्ताः सन्मुनिसत्तमाः ॥
 अपठन्ति न्येऽनिशं भक्त्या पाटलारण्यवैभवम् ।
 कथां कमलनाभस्य वाञ्छितं प्राप्नुवन्ति ते ॥
 अब्रुन्दावनेऽम्मोजसरित्प्रदेशे
 नदीतटेऽथ तथतरोश्च मूले ।
 शृण्वन्ति गोष्ठे च पठन्ति नित्यं
 ते यान्ति मध्येऽखिलवैष्णवानाम् ॥
 पुनः पुनर्वाभुजद्वक्प्रभावं
 तीर्थस्य माहात्म्यमहं ब्रवीमि ।
 भक्त्या धुता युयमनन्यचित्ता
 मेविष्यथ श्रोतृपरा मुनीन्द्राः ॥

Colophon :

इति श्रीपाद्मे पुराणे उपरिभागे क्षेत्रखण्डे उमामहेश्वरसंवादे
 आदिधामस्थलमाहात्म्ये तत्त्वन्यासकथनं नाम द्वादशोऽध्यायः ।

आदिधामस्थलमाहात्म्यं समाप्तम् ।

ग्राह्यं पुस्तकं दृष्टं तादृशं लिखितं मया ।

अबद्धं वा सुबद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥

Author :

Remarks—In the colophons of chapters 2 and 3 the name of the work is given as *Ādikeśava-sthalamāhātmya* while those of others read "*Ādihāmasthalamāhātmya*".

॥ एकादशीमाहात्म्यम् ॥

104. EKĀDAŚĪMAHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $12\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—7.
10 lines per page and 44 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—200.
Incomplete.

Subject—The nature, time, *adhikāra*n, results-etc., of the Ekādasavrata.

Beginning:

गणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । शिवम् ।

इन्द्र उवाच—

एकादशी तिथिः प्रोक्ता वैष्णवीति मुनीश्वर ! ।

तत्रैवोपवसेन्मन्त्रीफलं किंस्विदवाप्नुयात् ॥

श्रीनारद उवाच—

अतिगुह्यमिदं पुण्यं (पृष्ट) लोकानां हितकाम्यया ।

एकादश्युपवासस्य फलं निर्मितमञ्जमा ॥

उत्तरं वदितुं शक्तो न ब्रह्मा न च शङ्करः ।

अतस्तत्र कथं शक्तो वक्तुं फलविनिश्चयम् ॥

दिवाकसंशुभिर्घोति सद्योतः किं प्रकाशते । ९

अथाप्युद्देशतो वक्ष्ये प्रसादाच्चक्रपाणिनः ॥
 एकादशपुपवासस्य फलं शृणु समाहितः ।

End :

पिष्टं शाकमशेषं यत् स्त्रीभिर्भाषणमेव च ।
 कामं क्रोधं च तत् सर्वं द्वादश्यां वर्जयेद् बुधः ॥
 सम्पूज्य विधिवद्देवं द्वादश्यां पारणे कृते ।
 दिवास्वप्नं व्यवायं च पुनर्भोजनमेव च ॥
 सर्व.....येदे(व?)तानन्यन्न प्रतिपिध्यते ॥

Colophon :

इत्येकादशकल्पम् ।

Author :

Remarks—The name of the work is given in the margin of Fol. 1. But in the colophon it is referred to as Ekādaśīkalpa. There are two leaves at the close containing some verses on astrology treating of Santānabhāva etc.

॥ कन्यापुरीसाहात्म्यम् ॥

105. KANYĀPURĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—7" × 1½". Leaves—
 115. 9 lines per page and 26 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—1700.
 Complete.

Subject—The purāṇic version of the importance

and glory of the temple and the holy waters
at Cape Comorin.

Beginning:

हरिः ॐ ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।

प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

गुरवे सर्वलोकानां भिषजे भवरोगिणाम् ।

निधये सर्वविद्यानां दक्षिणामूर्तये नमः ॥

वन्दे हालास्यनगरीं वन्दे हेमाब्जिनीमपि ।

वन्दे श्रीमीननयनां वन्दे सुन्दरनायकम् ॥

कन्याम्बापादारविन्दं भजे ।

गजमुखमखिलं तं सम्पदां... ..

गुणगणनविहीनं सौख्यदं सद्गुणानाम् ।

सकलनिगमगुह्यं सर्वविघ्नाद्रिशङ्खं

शिवहृदयगताङ्गीस्तोत्रकृत्ये मुलक्ष्यम् ॥

दिनकरकरमित्रं जन्मभा वक्त्रिस्थिता या

दिनकरकरमित्रं वाक्चर्यैः पूरिता सा ॥

पदधनेत्र... .. स्मि नित्यम् ।

नतोऽस्मि शङ्करमहं... .. पूजिताङ्घ्रिम् ॥

नित्यातिसौख्यपदवीप्रदकीर्तिजालां

मालाधरां मणिगणाभरणां महेशीम् ।

श्रीस्थाणुतीर्थतटमन्दिरमल्लताङ्गी-

मानौमि लोकजननीं चिरभाग्यपूत्यं ॥

कदाचिन्नैमिशरण्ये शौनकाद्यास्तपस्विनः ।

दीर्घसत्रं समास्थाय तत्स्थुरेकान्तमानसा ॥

. . End: .

एवं दत्त्वा पूजयित्वा स्रतं पौराणिको त्तमम् ।

ध्यायन्तं परमेशानीं तस्थिरे नैमिशस्थले ॥

स्रतोऽपि तदत्तवस्तु गृहीत्वा परमेश्वरीम् ।

कन्याकुमारीं मनसा ध्यायन्नानन्दसंयुतः ।

उवास नैमिशक्षेत्रे मुनीनां सन्निधौ मुदा ॥

Colophon :

इति श्रीस्कान्दे महापुराणे स्यानवैभवखण्डे उपरिभागे कन्या-
क्षेत्रमाहात्म्ये द्वाविंशोऽध्यायः । शुभमस्तु ।

Author :

Remarks—This work is but a portion of the Skāndamahāpurāṇa. 16 leaves are left blank. Cape Comorin, the southern-most point of India, is famous for its shrine dedicated to Kanyākumārī and for the Kānyātīrtha. Pilgrims from the remote north flock there to wash away their sins. Manimekhala, a Tamil poem of the second century A. D. refers to a Brahmin lady named Śālī who walked all the way from Kāśī to Kanyākumārī to have her ablutions in the sacred waters and to worship the Goddess Kumārī.

॥ कल्किपुराणम् ॥

106. KALKIPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—7½" × 1½". Leaves—
144. 8 lines per page and about 24 letters per

line. Script—Grantha. No. of Granthas—1750.
Complete.

Subject—The Puranic version of the tenth incarnation of Viṣṇu.

Beginning :

हरिः ॐ । श्रीगुरुभ्यो नमः । ॐ नमो गणेशाय नमः ।

सेन्द्रा देवगणा मुनीश्वरजना लोकाः सपालाः सदा

(स्वं स्वं ध्यायेयं कर्मसु) सिद्धये प्रतिदिनं भक्त्या भजन्त्युत्तमाः

तं विमेशमनन्तमच्युतमजं सर्वज्ञसर्वाश्रयं

वंन्दे वैदिकतान्त्रिकादिविविधैः शास्त्रैः पुरो वन्दितम् ॥

नारायणं नमस्कृत्य नरं चैव नरोत्तमम् ।

देवीं सरस्वतीं चैव ततो जयमुदीरयेत् ॥

यद्दोर्दण्डकरालसर्पकबलज्ज्वालाज्वलद्विग्रहा

नेतुं सत्करवालदण्डदलिता भूयाः क्षितिं क्षोभकाः ।

शश्वत् सैन्धववाहनो द्विजजनिः कल्किः परात्मा हरिः

पायात् सत्ययुगादिकृत् स भगवान् धर्मप्रवृत्तिप्रियः ॥

इति सूतवचः श्रुत्वा नैमिषारण्यवासिनः ।

शौनकाद्याः महाभागं पप्रच्छुस्तं कथामिमाम् ॥

हे सूत! सर्वधर्मज्ञ लोमहर्षणपुत्रक ।

त्रिकालज्ञ पुराणज्ञ वद भागवतीं कथाम् ॥

कः कलिः कुत्र वा जातो जगतामीश्वरः प्रभुः ।

End :

वेदे रामायणे चैव पुराणे भारते तथा ॥

आदावन्ते च मध्ये च हरिः सर्वत्र गीयते ।

सजलजलददेहो वातवेगैकवाहः

करधृतकरवालः सर्वलोकैकपालः ।

कलिकुलवलहन्ता सत्यधर्मप्रणेता

कलयतु कुशलं वः कल्किरूपः स भूयः ॥

Colophon:

इति श्रीकल्किपुराणेऽनुभागवते भविष्ये तृतीयांशे एक-
विंशोऽध्यायः । समाप्तं कल्किपुराणम् । श्रीपद्मनाभोऽवतु नः ।

Author:

Remarks—This is one of the Mahāpurāṇas compos-
ed by Vedavyāsa. The first and second parts
contain seven chapters each and the third,
21 chapters.

॥ कावपेयगीता (सव्याख्या) ॥

107. KĀVAṢEYAGĪTĀ

with commentary.

Substance—Palm leaf. Size—21½" × 2". Leaves—14.
8 lines per page and 52 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—450.
Incomplete.

Subject—Explanation of religious and theosophi-
cal doctrines.

Beginning:

० मावं तदात्मत्वं सर्वगतोऽप्यात्मा भ्रान्त्या परिगृह्णाति । अतो
न ते गुणास्तस्यात्मनः । न च तेषु गुणेष्वान्मा प्रतिष्ठितः । अत

एव धलनानि प्रतिभानमपि भ्रान्तिसि-
द्धमेवेत्याह--

चले चलः स्थिरः स्थैर्ये तोये चन्द्रार्कविम्बवत् ।

आत्मा तु करणग्रामे दृश्य ॥

End :

अतोऽत्र नाविसम्भः कार्य एव । ए(वा?वम)त्र मथिंताऽर्थः ।
विमलमजरमाद्यमप्रमेयं गगनमयमाकाशकल्पं पुरुषं वृणीष्य आत्म-
त्वेन परिगृहाण गच्छ वक्त ऋथे समाप्तेयो? न भवेदिति ।

Colophon :

इत्यादिमहापुराणे ब्राह्मे सनत्कुमारव्याससंवादे कावपेयोपनि-
षद्व्याख्या समाप्ता । इति ।

कावपेयैस्तु गीता या समस्तोपनिषत्समा ।

(प्र)तापार्येण यतिना व्याख्याता प्रीतये हरेः ॥ इति ॥

श्रीकृष्णाय नमः ।

Author—Text—Vedavyāsa.

Commentary—(Pra) tārāyayati.

Remarks—The first three leaves are partly damaged. At the close is seen the beginning of another work called "Nārāyanakathā" consisting of two leaves. This and the next number are similar in size and script and the beginning of No. 107 is a continuation of No. 108. The leaves are evidently wrongly arranged and they are not numbered. The text is included in the Brāhmapurāṇa. Kāvāṣṣayagīta is also

styled Kāvaṣeyopaniṣad as seen from the colophon.

॥ कावषेयगीता (सव्याख्या) ॥

108. KĀVAṢEYAGĪTĀ

with commentary.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—8.

8 lines per page and 52 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—200.

Incomplete.

Subject—Same as No. 107.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

सदानन्दसत्यावबोधोऽत्मसारं

यदज्ञानमेवाखिलानर्थमूलम् ।

यदेवाह मन्वीति(?) साक्षात्कृतं तद्

विमुक्त्यै तदस्माकमत्रा(रि? वि)रस्तु ॥

यत् सर्ववेदान्तरहस्यसारं

दुर्वाससे कावषेयैस्तु गीतम् ।

ब्राह्मे पुराणे तदनुप्रवेश्य

व्याख्यायते प्रीतये नन्दसूनोः ॥

अस्ति हि ब्राह्मे पुराणे सनत्कुमारव्याससंवादे समस्तवेदान्तो-
पनिषत्सारसद्ग्रह रूपं कावषे(य)गीताख्यमुपाख्यानम् । तस्य

चार्थोऽतिगहनरूपत्वात् न सर्वैर्विस्मयेण यथावद् व्याख्यातुं
शक्यते । अथाप्यद्वितीयपरमात्मतत्त्वज्ञानश्रद्धाप्रयुक्तया भगवत्प्री-
त्यैव यथाशक्ति मया व्याख्यायते ।

अत्र व्यासं प्रति भगवान् सनत्कुमार उवाच—

श्वेतद्वीपे हरिं स्तुत्वा कदाचिन्नारदो मुनिः ।

कैलासमगमद् रुद्रं तत्र स्तोतुं कुतूहलात् ॥

End :

रजस्तमोभ्यां सत्त्वेन यश्चोपाधिः स निर्मितः ।

तस्य भावं विशुद्धं न ते तस्य न तेषु सः ॥

सत्त्वरजस्तमोभिः प्राचीनसुकृतदुष्कृतानुरूपपरिणामवद्विर्यः स-
द्भातो विनिर्मितः । तस्य०

Colophon—Nil.

Author—Same as No. 107.

Remarks—This Ms. and No. 107 together form a
complete work, the former being the second
part and the latter the first. There are four
chapters on the whole.

॥ काशीमाहात्म्यसारसंग्रहः (नानापुराणगतः) ॥

109. KĀŚĪMAHĀTMYASĀRASANĠGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—20½" × 2". Leaves—39.

10—13 lines per page and 70 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2000.

Complete.

Subject.—Eulogistic verses relating to Kāśī
(Benares).

Beginning :

अविघ्नमस्तु ।

वागीशाद्याः सुमनसः सर्वार्थानामुपक्रमे ।

यं नत्वा कृतकृत्याः स्युस्तं नमामि गजाननम् ॥

नानापुराणस्थितकाशीमाहात्म्यसारसंग्रहः । सूतसंहिता-
यां नैमिषीया ऊचुः—

भगवन् ! श्रोतुमिच्छामः सर्वतत्त्वविशारद !

केचित् केवलविज्ञानं प्रशंसन्ति विमुक्तये ॥

केचित् समुचितं कर्म ज्ञानेन ब्रह्मवित्तमाः ।

केचिद् दानं प्रशंसन्ति तथा केचिद्व्रतं बुधाः ॥

केचिद्यज्ञं प्रशंसन्ति तपः केचित् तपोधनाः ।

ब्रह्मचर्याश्रमं केचिद् गार्हस्थ्यं चैव केचन ॥

तीर्थसेवां प्रशंसन्ति स्वाध्यायं भुवि केचन ।

केचित् स्थाने महेशस्य विशिष्टे वर्त्तनं सदा ॥

एवमन्यानि लोकेऽस्मिन् प्रशंसन्ति विमुक्तये ।

एषां यत् सर्वजन्तूनां कर्तुं शक्यं विमुक्तिदम् ।

तदस्माकं महाभाग ! वद सर्वहिते रतः ॥

*

*

*

*

*

*

*

*

श्रीमद्वाराणसी पुण्या पुरी नित्यं मम प्रिया ।

यस्यामुत्कममाणस्य प्राणैर्जन्तोः कृपावलात् ॥

तारकं ब्रह्मविज्ञानं दास्यामि श्रेयसे हरे !
तस्यामेव महाविष्णो ! प्राणत्यागो विमुक्तिदः ॥

End :

काशीकथाश्रवणतः काशीकीर्तनतः स्मृतेः । ———

यत् फलं जायते पुंसां न तद्योगादिभिः कचित् ॥

सर्वं सविघ्नं मोक्षस्य साधनं काशिकां विना ।

... ..

यैर्दृष्टा यैः श्रुता काशी यैः स्मृता कीर्तिता यवा ।

त एव वन्द्याः पुण्याश्च कृतार्था मुक्तिभागिनः ॥

Colophon :

इति श्रीमन्नानापुराणस्थितकाशीमाहात्म्यसारसंग्रहे अष्टा-
विंशोऽध्यायः ॥

എണ്ണൂറു എഴുപത്തയ്യൊമാണ്ടു ആവണിമാസം ൧൯൭൦
നേതരി എഴുതി മുകിഞ്ഞു.

श्रीशिवसिद्धानन्दमूर्तये नमः । श्रीकाशीविश्वेश्वराय नमः ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

शिवाय परिपूर्णाय सच्चिदानन्दविग्रहाय नमः ।

Author :

Remarks—The work has 28 chapters, consisting of citations from the *Mahāpurāṇas* and *Upapurāṇas*. It embodies *inter alia* Vighneśakavaca and Gaṅgāmāhātmya. The Ms. is 237 years old.

॥ कूर्मपुराणम् ॥

110. KŪRMAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—19" × 2". Leaves—88.
 15 lines per page and about 76 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—5900.
 Complete.

Subject—The Purāṇic anecdotes as related by
 Kūrma, the second incarnation of Viṣṇu.

Beginning :

श्रीमहागणपतये नमः ।

नमः कृत्वा प्रमेयाय विष्णवे कूर्मरूपिणे ।

पुराणं सम्प्रवक्ष्यामि यदुक्तं विश्वयोनिना ॥

सत्रान्ते सूतमनघं नैमिशीया महर्षयः ।

पुराणसंहितां पुण्यां पप्रच्छ रोमहर्षणम् ॥

सूत! सूत! महाबुद्धे! भगवान् ब्रह्मचित्तमः ।

इतिहासपुराणार्थं व्यासः सम्यगुपासितः ॥

तस्य ते सर्वरोमाणि वचसा हृषितानि यत् ।

द्वैपायनेन च भवान् कथ्यते रोमहर्षणः ॥

भवन्तमेव भगवान् व्याजहार स्वयं प्रभुः ।

मुनीनां संहितां वक्तुं व्यासः पौराणिकः पुरा ॥

त्वं हि स्वायम्भुवे यज्ञे सुत्याहे विततेऽहनि ।

सम्भूतः संहितां वक्तुं स्वांशेन पुरुषोत्तमः ॥

तस्माद् भवन्तं पृच्छामः पुराणं कौर्मसुत्तमम् ।

वक्तुमर्हसि चास्माकं पुराणार्थविशारद! ॥

മൃഗീനാं വചനം ശ്രുത്വാ സുതഃ പൗരാണികോത്തമഃ ।
 പ്രണമ്യ മനസാ ഗ്രാഹ്യം ഗുരും സത്യവതീസുതം ॥
 നമസ്കൃത്വാ ജഗദ്യോനി കൂർമരൂപം പരം ഹരിം ।
 വക്ഷ്യേ പൗരാണികാ വിദ്വാൻ കഥാൻ പാപപ്രണാശിനീം ॥

End :

ലേമേ പൂരാണം പരമം വ്യാസഃ സർവ്വസംഭവ്യം ।
 തസാദ് വ്യാസാദഹം ശ്രുത്വാ മന്ദതാൻ പാപനാശനം ॥
 അചിവാനു വേ മവദ്വിശ്വ ഹതവ്യം ധാർമികേ ജനേ ।
 തസൈ വ്യാസായ മൃഗയേ സർവ്വജ്ഞായ മഹർഷയേ ॥
 പാരാശര്യായ ശാന്തായ നമോ നാരായണാത്മനേ ॥
 യസാത് സജ്ജായതേ കൃത്സ്നം യത്ര ചൈവ പ്രശ്ലീയതേ ।
 നമസ്തസൈ ശുരേഷായ വിഷ്ണവേ കൂർമരൂപിണേ ॥

Colophon :

ഇതി श्रीകूर्मपुराणे पद्महस्तिकायां संहितायामुपरिभागे पद-
 चत्वारिंशोऽध्यायः । शुभमस्तु । श्रीकूर्माय नमः । श्रीविद्व्या-
 साय नमः । श्रीकृष्णाय नमः ।

എണ്ണുററളളായിത്തു വെതാമാണ്ടു അനിമാസം ഇത
 പത്തൊമ്പതാഞ്ഞതി വെള്ളിക്കിഴമെയും സ്വാതി
 നക്ഷത്രവും പൂർവ്വപക്ഷത്തു നവമിയും കൂടുന്ന നാൾ കൂർ
 പുരാണം എഴുതിമുക്കിപ്പോം

കരോപി സ്ഥാണനാഥഭട്ടർ പുത്രൻ സുന്ദരവാരഭരാജ
 ഒപ്പമമാൾ സ്വാഹസ്തവിവിതം.

श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीकृष्णपरब्रह्मणे नमः । श्रीविद्व्यासाय
 नमः ॥

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः । शुभमस्तु ।

Author—Vyāsa.

Remarks—This work is divided into two parts, the first part containing 53 and the second 45 chapters. But the colophons at the close indicate the end of the 46th chapter evidently a scribal error. The publication of this work by the Asiatic Society, Bengal, begins from the latter part of the 10th chapter.

The wooden frame of the Ms. is beautifully painted depicting the vignette of a king seated in a palanquin on one side and that of a Goddess killing a demon on the other. On the first Fol. is given the table of contents—viz., Kūrmapurāṇa—60 chapters, Naraśimhapurāṇa—60 chapters, Umāśamhitā—12 chapters and Br̥hannāradyapurāṇa—28 chapters. Of these the first work alone is embodied herein.

॥ कूर्मपुराणम् ॥

111. KŪRMAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 14". Leaves—
108. 7 lines per page and 60 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—2835.
Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No, 110.

End :

ऊर्ध्वं तु ब्रह्मभवनात् पुरं ज्योतिर्मयं शुभम् ।
 वह्निना च परिक्षिप्तं तत्रास्ते भगवान् भवः ॥
 देव्या सह महादेवश्चिन्त्यमानो महर्षिभिः ।
 योगिभिः शतसाहसैर्भूतै रुद्रैश्च संवृतः ॥
 तत्र ते यान्ति नियता जीमभक्ता जितेन्द्रियाः ।
 महादेवपराः शान्तास्तापमा ब्रह्मवादिनः ॥
 निर्भमा निरहङ्काराः कामक्रोधविवर्जिताः ।
 द्रक्ष्यन्ति ब्राह्मणा ॥

Colophon :

इति कौमे पुराणे द्विचत्वारिंशोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—This Ms. contains only 42 out of 53 chapters in the first part of the Kūrmapurāṇa. It is worn out.

॥ कूर्मपुराणम् ॥

112. KŪRMAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21"×13". Leaves—
 109. 7 lines per page and 64 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—3050.
 Incomplete.

Subject—Same as No. 110.

Beginning :

... ..
 ... का रुद्रलोकः स वै स्मृतः ।
 एते सप्त महालोकाः पृथिव्याद्युपकीर्तिताः ।

 ... रसात्तलं ग्रोक्तं शार्करं हि तलातलम् ।
 प्रासादैर्विविधैः शु ।

एतेषां शैलमुख्यानामुत्तरेषु यथाक्रमम् ।
 सन्ति चैवान्तरद्रोण्यः सरांसि च वनानि च ।
 वसन्ति तत्र मुनयः सिद्धाश्च ब्रह्मभाविताः ॥

End—Same as No. 110.

Colophon :

* * * * *

कौमं पुराणं समाप्तम् । हरिः ।

करकृतमपरार्धं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ।

श्रीकृष्णाय नमः । नारायणाय नमः । शुभमस्तु ।

Author :

Remarks—The work begins from the latter portion of the 43rd chapter in the first part. The numbering of leaves begins on Fol. 109 and ends on Fol. 218. It may therefore be the

continuation of No. 111. For the rest see No. 110. The Ms. is damaged and worn out.

॥ कृत्तिकामाहात्म्यम् (पाद्मगतम्) ॥

113. KṚTTIKĀMAHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—9½" × 1¾". Leaves—72.
7—8 lines per page and 32 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1080.
Complete.

Subject—The glory and greatness of Kṛttikā, an incarnation of Goddess Mahā Lakṣmī, the *fortuna regum*.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

श्रियः पतिमथामन्त्र्य गते देवर्षिसत्तमे ।

हर्षोत्फुल्लानना सत्या वासुदेवं तदावधीत् ॥

धन्यास्मि कृतकृत्यास्मि सफलं जीवितं मम ।

मज्जन्मनि च धन्यात्मा पितरौ मम सद्गर्ता ॥

यौ मां त्रैलोक्यसुभगां जनयामास्तुर्ध्रुवम् ।

षोडशस्त्रीसहस्राणां वल्लभाहं यतस्तव ॥

यस्मान्मयादिपुरुषः कल्पसमन्वितः ।

यथोक्तविधिना सम्यङ् नारदाय नमर्षितः ॥

यद्गर्तामपि जानन्ति भूमिसंस्था न जन्तवः ।

सोऽयं कल्पद्रुमो मेहे मम तिष्ठति साम्प्रतम् ॥
 स्नात्वा शुचिर्धृतवस्त्रो मन्दवारे महाद्रुमम् ।
 कृत्वा प्रदक्षिणां स्तोत्रमश्वत्थस्य शनैः शनैः ॥
 स्पृष्ट्वा करतलेनामुं जपेन्मन्त्रं त्रियम्बकम् ।
 वैष्णवो यदि चेद्विग्रहः पौरुषं सूक्तमुचरेत् ॥
 क्रोणस्थः पिङ्गलो वभ्रुः कृष्णो रुद्रोऽन्तको यमः ।
 शौरिः शनैश्चरो मन्दः पिप्पलो दिष्टसंस्थितः ॥
 एतानि शनिनामानि जपेदश्वत्थसन्निधौ ।
 शनैश्चरकृता पीडा न कदाचिद् भविष्यति ॥
 अतोऽस्पृश्यः सदा सोऽभूदश्वत्थः शाखिनां वरः ।
 यस्मात् प्रश्नानुसारेण मया चोक्तं समासतः ।
 ब्रूत यूयमतः किञ्चिच्छ्रोतव्यं दिव्यमस्ति चेत् ॥
 परमिममितिहासं पारणं पातकानां
 सकलशुभनिदानं सन्ततं सज्जनानाम् ।
 चिरमिह परितोषं चिन्तितानां स भुङ्क्ते
 मुररिपुमुपितांहाः श्रावयेद्यः शृणोति ॥

End:

इति श्रीमत्पद्मपुराणे कृत्तिकामाहात्म्ये त्रिंशोऽध्यायः । शुभ-
 मस्तु । कृत्तिकामाहात्म्यं समाप्तम् ।

Colophon :

गलसीमलसचारुतुलसीदामभूषणम् ।
 व्रजसीमन्तिनीजारमतसीमिचकं भजे ॥
 श्रीपद्मनाभाय परब्रह्मणे नमः ।

൧൯൫൨-൦൨-൦൯ ൮൮൫൫൧൨൦൦൦ ൧൨-൦൯-൦൯ ൫൯൫൫൧൨൦൦൦
 ൦൦൫൫൧൨൦൦൦ ൫൫൫൫൧൨൦൦ ൫൫൫൫൧൨൦൦

शुभम्

Author—Vyāsa.

Remarks—The work is a portion of the Pādmapurāṇa. It contains 30 chapters dealing with the origin of Māya—the incarnation of Kṛttikā—Her greatness, the Kārtikavrata, the rules and fruits thereof, the proper person for its observance and other subjects. From the colophons it is seen that the Ms. was transcribed in 1052 Malayālam Era, corresponding to 1877 A. D.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

114. KṚṢṆAPADĪ

commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—10.
6—7 lines per page and 32 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—125.
Incomplete.

Subject—Elucidative exposition of the content of the Bhāgavata.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अविममस्तु ।

प्रत्यक् परं प्रकृतिपूरुषयोः प्रपञ्च-

“ प्रोद्गावनावननिरोधनानित्यलीलम् । ”

निर्व्याजसौभगममङ्गलमसदीयं

निर्माष्टु नैगमगिरां पदमैशमोजः ॥

अष्टप्रकृत्यष्टवधूविकारं (तं) द्व्यष्टसाहस्रवधूगणेष्टम् ।

अखण्डचैतन्यसुखात्ममूर्तिं नमामि कृष्णं पुरुषं पुराणम् ॥

जगत्त्रयीभाग्यगृहीतदेहं जगत्कृपागात्रकलत्रवन्तम् ।

जगत्पतीनां प्रवरं त्रयाणां नमामि हंसं गिरिजासहायम् ॥

प्रसादयोनिप्रथमासनस्थं प्ररूढमूलं मिथुनात् प्रधानात् ।

प्रत्यूहशान्त्यै महितं गणेशं प्रकाशराशिं शरणं प्रपद्ये ॥

यासौ गृहिण्यादिपितामहस्य प्रकृष्टवर्णार्थपदक्रमाङ्गी ।

प्रकाशयन्ती निधिमा.....वाचामधीशा पुरतोऽस्तु सा नः ॥

श्रवणमननयोगज्ञानरूपैश्चतुर्भिः—

नियतमनुभवन्तं वाचमास्यैः प्रशस्यैः ।

दधतमखिलनार्थं दोर्भिरक्षस्रगम्भः—

कलशभयनिरोधज्ञानदानान्युपासे ॥

वीणाधरं बाहुद्युगेन विष्णोश्चरित्रभेदाननिर्णयं गृणन्तम् ।

विख्यातचेष्टं शरदिन्दुशोभं विधातृसूनुं शरणं प्रपद्ये ॥

अनल्पपाण्डित्यपरिष्कृताङ्गात् पराशरादाप शरीरितां या ।

परस्य पुंसः प्रथमा कला सा प्रसादमस्मासु सदा विदध्यात् ॥

विलीनचित्तं कमलालयायाः कान्ते कृतान्तान्तकतापकान्ते

तुर्याश्रमान्तःस्थलनाथमग्र्यं तापोपशान्त्यै शुक्रमाश्रयामः ॥

स्रतोऽपि सुत्रामपदोपरिष्ठाद्योऽवस्थिते कृष्णपदे निषण्णः ।

उग्रश्रवस्संज्ञमुदारकीर्तिं शुकादिघ..... ॥

शुभाय नः स्युर्मुनयो महान्तस्ते नैमिगीया इह ज्ञानकाद्याः ।

यपां प्रसादादधुना मनुष्यरास्वाद्यते भागवतो रसोऽसौ ॥

यैराप्ता परहंसराजपदवी विष्णोः परं सेवनाद्
 यत्पक्षाश्रयणेन लब्धगतयो याता द्विजेन्द्रा दिवम् ।
 ब्रह्मानन्दसुधाब्धिकेलिरसिकाः श्रीशङ्करारुघामृताः
 शम्भोर्नः करुणाविलासविभवाः कुर्वन्तु ते मङ्गलम् ॥

यत्पादाब्जरजोभिपेकसुकृतप्रक्षीणदुष्कर्मणा-
 मसाकं हृदयारविन्दकुहरे नर्नतिं लक्ष्मीपतिः ।
 तेभ्यो ब्रह्मणि नित्यनिवृत्तिरसे लीनाशयेभ्यः सदा ।
 कृष्णानन्दगुरुभ्य एभ्य उदियाद् भूयान् प्रसादो मयि ॥

- श्रीभागवततात्पर्यसुधाविष्कृतिकारिणी ।
 कृतिं कृष्णपदीं नाम करिष्याम्यात्मशुद्धये ॥
 केदं व्यासविचित्रमानससरः सद्वाजहंसास्पदं
 क्षेमे तत्प्रतिबोधनाय मनसः स्वल्पाः प्रचारा मम ।
 उद्योगोज्यमथापि हन्त ! विदुषां हासाय न स्वात् परं
 सद्वासास्पदतापि दुर्लभतरेत्येषा त्रिदोषा कृतिः ॥

तत्र तावत्

“प्रवृत्तिर्वा निवृत्तिर्वा नित्येन कृतकेन वा ।
 पुंसां येनोपदिश्येत तच्छास्त्रमभिधीयते” ॥

End :

जीवेश्वरयोर्विरुद्धरूपस्य दृश्यत्वमदृश्यत्वं वा । आद्ये ह्येकाका-
 रयोस्तयोर्न वस्तुतस्तेन दृशि दृश्यान्वयविरोधात् । अदृश्यत्वे शून्यत्वं
 दृष्टमात्रत्वं वा स्यादतोऽस्यानयोरुभयोरप्यसम्भवाद् विम्बप्रति-
 विम्बयोर्विरुद्धरूपस्यैव ।

Colophon—Nil.

Author—Rāghavānandamuni.

Remarks—This Ms. contains only a portion of the commentary on the first verse beginning with “जन्माद्यस्येति”. From the complete Ms. it is known that Rāghavānandamuni is the author of Kṛṣṇapadī. The readings of Rāghavānanda are far better than those of Śrīdharasvāmin. (Refer to No. 122).

The life of Rāghavānanda is highly interesting. The village of Nāgapura fondled by the cool breeze of the heavenly Ganges that adorns the matted hair of Śrī Paramēśvara, was sanctified by the birth of the great sage Patañjali. There in a reputed Brahmin house was born a child who after his initiation (*upanayana*) mastered Yajurveda with its Āngas. Before marriage he freed himself from all worldly ties and took to asceticism. He was later on known as Kṛṣṇānandamuni. Accompanied by many other *sanyāsins* and inspired by the desire of paying homage to the deity Śrī Padmanābha who has Ananta for his couch, he reached Anantapuram. He studied all the vedas at the feet of Śivāmṛtaparamahamsamukhya, who installed him as the sovereign of Paramahamsas. Then he proceeded to Trichur, where in the Vatakkunnātha temple he explained and taught all the vedas to the people. Finally he entered into Nirvāna at the shrine of Śrīkṛṣṇa at Śrī-Raktaśākhī (Cemmaram).

Rāghavānanda was a devoted disciple of this great sage Kṛṣṇānanda.

Rāghavānanda was born in the vicinity of the river Bhāratappula also known as Nilā. Threatened by the thought of death he became a *saṃyāsīn*. He was a great Yogin and a devotee of Viṣṇu. He composed the commentary Kṛṣṇapadī, when Rāghavavarma of universal fame was ruling over Kolattunādu. The author of Kṛṣṇapadī, might have styled himself Rāghavānanda, in token of his loyalty and respect to Rāghavavarma, his sovereign. (See colophon under No. 129).

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

115. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size— $25\frac{3}{4}" \times 2'$. Leaves—104.

9—11 lines per page and 96 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—6000.

Subject—Beginning—Same as No. 114.

End :

भौमस्यापि राज्ञः सर्वप्रहाणेन कृष्णचरणारविन्दपरमरतेस्तन्मा-
हात्म्यश्रवणरतेऽथेहोदि(त)त्वात् । एवं शब्दार्थालङ्कारा अपि

• द्रष्टव्याः ।

पादं नयति याभ्यस्ता कृष्णस्येहाचिरान्नरान् ।

सेयं कृष्णपदी व्याख्या प्रथमस्कन्धगोद्धृता ॥

कथाकथनमात्राय नारब्धा व्याकृतिस्त्वियम् ।

किन्तु तात्पर्यविज्ञप्त्यै ग्रन्थस्यास्येति विस्तरः ॥

प्राचीनानि विलोक्य व्याख्यानानि श्रुतिस्मृतिन्यायान् ।

अनुसृत्य चानुभूतिं हरिगुरुभक्त्या त्वियं कृता व्याख्या ॥

यः कर्तास्य मुनिः पराशरसुतो वक्ता च वैयासकि-

र्यो वा कारयिताब्जसम्भवसुतः श्रोता च योऽभून्नृपः ।

यो वात्र प्रतिपाद्यते सुबहुशो यश्चागमोऽयं महान्

दद्यात् सोऽखिलनायको यदुपतिः श्रेयांसि भूयांसि नः ॥

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीकृष्णानन्दपूज्यपाद-
शिष्यस्य श्रीमद्राघवानन्दमुनेः कृतौ श्रीभागवतव्याख्यायां
श्रीकृष्णपद्यां प्रथमस्कन्धेऽष्टादशोऽध्यायः । समाप्तश्चायं स्कन्धः ।

अक्षरं यत् परिभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद् भवेत् ।

तत् सर्वं क्षम्यतां देवि, प्रसीद परमेश्वरि, ॥

Author—Same as No. 114.

Remarks—This Ms. comprises the first *skandha*.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

116. KRṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—22" x 2". Leaves—148.

10—13 lines per page and 70—80 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7500.

Subject—Beginning—Same as No. 114.

End :

राज्ञा परीक्षिता पृष्टो मुनिर्यद्वोचत् तद्वो राज्ञः प्रश्नानुसार-
तोऽभिधास्ये । शृणुत सावधाना हि तच्छृणुध्वमित्यर्थः ।

परचिह्नगना (द?दिहां) वतीर्ण
ब्रजनारीहृदयाब्जराजहंसम् ।
सुरमानुपलोककामधेनुं
हरिमात्मन्यधिरोप्य निर्वृतोऽस्मि ॥

Colophon :

द्वितीयस्कन्धे दशमोऽध्यायः । श्रीगणपतये नमः । द्वितीय-
स्कन्धः समाप्तः ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति गन्तः ।

Author—Same as No. 114.

Remarks—This Ms. contains the commentary on the first two *Skandhas* only.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

117. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—23½" x 2". Leaves—~199.

9—10 lines per page and 64—68 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—8000.

Subject—Same as No. 114.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । श्रीः ।

जीयादकृत्रिमवचोभिरजस्रगीतं

मायानुभावरचिताखिललोकतन्त्रम् ।

लीलाकिशोरतनु तामरसालयायाः

सौभाग्यमङ्गलनिकायनिधानमोजः ॥

प्रथमेनाधिकार्यस्य श्रवणादौ निरूपितः ।

विधिरस्मिन् सानुबन्धः स्कन्धेनानेन चिन्त्यते ॥

अत्राध्याया दश प्रोक्तास्त्रीणि प्रकरणान्यपि ।

द्विद्विपदसंख्यकाध्यायसम्मितानि यथाक्रमम् ॥

ध्यानश्रद्धाध्येयचिन्ताविध्यङ्गार्यानि च क्रमात् ।

विश्वात्मनो विभोर्ध्यानं तत्प्रयोजनकीर्तनम् ॥

इतीमे दशभिः पादैरध्यायार्था उदाहृताः ।

अथ व्याख्यायते ग्रन्थः श्रुतियुक्त्यनुसारतः ॥

तत्र तावद्राज्ञः प्रश्नानुमोदनं करोति मुनिः—वरीयानिति ।

End :

एकादशविधो मनआदीन्द्रियरूपश्च भवति । तस्य स्वराजो वपु-
रेवाण्डं ब्राह्मं यतोऽयमचरं च भवति । कौणपा ? येन स्वेनैव रूपेण
तज्ज्ञानं भायादित्यत्राह—एतदिति ।

(ज्ञानं ददा कपिलमूर्ति)रकृत्रिमं यो

मात्रे मनोस्तनुभुवे निजतच्चनिष्ठम् ।

आन(न्द)चिन्मयममर्त्यशिखामणिं तं
गोविन्दचन्द्रमसमात्मनि भावयामि ॥

Colophon :

* * * *

तृतीयस्कन्धे त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ।

समाप्तश्चायं स्कन्धः ।

Author—Same as No. 114.

Remarks—The commentary on Skandhas 2 and 3 is contained in this Ms. 40 leaves after Fol. 139 are missing here which comprise No. 119.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

118. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—20 $\frac{3}{4}$ " x 1 $\frac{1}{4}$ ". Leaves—190. 10—11 lines per page and 80—90 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—12000.

Subject—Beginning—Same as No. 114.

End :

आनन्त्यमपि कुतोऽवगतमित्यब्राह्म—सगिरिसरित्समुद्रमत्वं
गिरिभिः सरिद्भिः समुद्रैश्च महितं भूगोलं सहस्रमूर्ध्नोऽस्य मूर्धन्येक-

सिन् शिरसि अणुवत् सर्पपवद् यतोऽर्पितमिति अनन्तस्तुतिमुपसंहर-
त्येवम् ।

Colophon :

इति पञ्चमे चतुर्विंशोऽध्यायः ।

Author—Same as No. 114.

Remarks—This work contains Skandhas 2—4
and nearly 25 chapters in Skandha 5.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

119. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—23"×2". Leaves—
139—179. 10 lines per page and about 66 letters
per line. Script—Malayāḷam. No. of Gran-
thas—1700.

Subject—Same as No. 114.

Beginning :

एतदसृजद् उत.....प्रजासर्गेषु स्वतन्त्रा अन्यनिरपेक्षा आहो-
स्वित् सर्वे मंहता अन्योन्यमहा
जातक्षोभाद् गुणत्रयाद् गुणागुणानां त्रयं यस्य ।

End:

केवलात्मज्ञानेनान्यत् किं फलतीत्यत्राह—सेति । अपिशब्दो
ज्यं भिन्नक्रमः । एतया आत्मतत्त्वविषयया चरमया विलय-
कालीनया मनसोऽनुवृत्त्या श्रुतिमनुसम्भृतया वृत्त्या उपलब्ध-
परात्मकाष्ठः साक्षात्कृतकेवलान्मतचोऽन एव सुप्त...

Colophon :

Author—Same as No. 114.

Remarks—This Ms. as noted in No. 117 contains the chapters omitted there, beginning from chapter 20, Skandha III. It is about 300 years old and partly damaged.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

120. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size— $20\frac{3}{4}'' \times 2''$. Leaves—165.
8—12 lines per page and about 56 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—5800.

Subject—Same as No. 114.

Beginning :

अप्रतर्क्यमहसा स्वमायया यश्चराचरजगन्मयं वपुः ।
धारयत्यमृतसिन्धुशायिनं तं स्मरामि सरसीरुहेक्षणम् ॥
तृतीये तु त्रयस्त्रिंशदध्यायाः सर्गवर्णने ।
सर्गः कारणमम्भृतिभिर्ना मा योगमांख्ययोः ॥
विदुरायोक्तवान् योगं मैत्रेयो देवहूतये ।
कपिलः सांख्यमित्येतावितिहासाविहोदिता ॥
ऊनविंशतिराद्योऽत्र चतुर्भिर्विदुरागमः ।
अष्टभिः सर्गविस्तारः सप्तभिः क्रोडता हरेः ॥
मर्गाधारधरोद्धर्तुर्द्वितीयस्तु चतुर्दश ।

एकेन तत्र संक्षिप्तसर्गस्तद्विस्तरोक्तये ॥
 चतुर्भिः कपिलोत्पत्तिर्नवभिः कपिलोक्तयः ।
 वन्धुभिः क्षत्रुरुद्रासस्तद्वेताः श्रुतिरुद्धवात् ॥
 कृष्णावतारावसितैर्मंत्रेयात् स्वाहितस्य च ।
 सत् त्रयोविंशतेर्जन्म सद्भिर्व्यक्तिः परात्मनः ॥
 सम्यग् बुद्ध्वा पुनः प्रश्नः सद्भक्तात् पद्मजोद्भवः ।
 पद्मजेन स्तुतिस्तस्य सर्गाः कालोक्तये दश ॥
 कालांशाः परमाण्वाद्या ब्रह्मपुत्रसमुद्भवः ।
 आविर्भावो वराहस्य गर्भाधानं च दैत्ययोः ॥
 शापो मुनिभ्यो वैकुण्ठे विष्णूक्तेभ्यस्तनुग्रहः ।
 हिरण्याक्षस्य सामर्थ्यं वराहेण च सङ्गरः ॥
 वधश्च देवस्तोत्रेषु कारणाक्तिः समासतः ।
 कर्दमेन हरेस्तोपो देवहूतेः करग्रहः ॥
 तयोर्विचित्रसम्भोगस्ताभ्यां कपिलजन्म च ।
 लक्षणं भगवद्भक्तेः सचतुर्विंशतेस्तथा ॥
 असत्पुरुषयोर्धैव ज्ञानयोगस्य च क्रमः ।
 भक्तियोगस्य कालादेः पापात् तामस्यधोगतिः ॥
 राजस्यन्तः पुण्यपापात् सात्त्विक्यूर्ध्वं च पुण्यतः ।
 देवहूतिवदात्माप्तिरध्यायार्थो इमेऽष्टत्रिभिः ॥
 तत्र योगमते चित्तं नामतत्त्वान्तरं नहि ।
 इति त्रयोविंशतिगो गणः प्राधानिको मतः ॥
 तत्सार्दां वामुदेवोऽभूदन्ता सर्वोर्ध्वलोकगः ।
 ततो ब्रह्मा ततस्तम्य तनयो नारदो मुनिः ॥

तत्त्वानि चित्ततः साङ्ख्ये चतुरुत्तरविंशतिः ।
 वक्ता सङ्कर्षणोऽस्यादौ सर्वाधस्तात् स्थितो हरिः ॥
 ततः सनत्कुमारोऽभूत् ततः साङ्ख्यायनो मुनिः ।
 ततः पाराशरो व्यासो वक्तासीन्मतयोर्द्वयोः ॥

इति भाग १तं तन्त्रमुभयाध्वानुगं मतम् ।
 कारणं तत्रैवैषम्ये रुचिर्वैषम्यमिष्यताम् ॥
 पुंमो गुणवतोऽपि स्याद् गुणहीनैरुपेक्षणम् ।
 इति बोधयितुं क्षत्तुस्त्यागो बन्धुभिरुच्यते ॥

राज्ञः प्रश्नानुसारतो विदुरवृत्तान्तमभिधास्य इत्युक्तम् । तत्र तत्-
 प्रश्नव्रीजं किमित्याकाङ्क्षायां शुकवाक्यमुत्थापयति—एवमेतदिति ।

End—Same as No. 117.

Colophon—Same as No. 115.

हरिः ॐ । शुभमस्तु ।

सर्वव्याख्या(नि ? वि)कल्पानां स्वयमेव प्रयोजनम् ।
 पूर्वत्रापरितोषो वा विषयव्याप्तिरेव वा ॥
 पदच्छेदः पदार्थोक्तिर्निग्रहो वाक्ययोजना ।
 तात्पर्यकथनं चेति व्याख्यानं पञ्चलक्षणम् ॥
 उक्तं च वक्ष्यमाणं च भर्त्सनं तिर्यगीक्षणम् ।
 कचिद्व्यर्थार्थकथनं व्याख्यानं पञ्चलक्षणम् ॥
 उरसा शिरसा पद्भ्यां मनसाञ्जलिना दृष्ट्वा ।
 वाचांमाभ्यां मंग्रयुक्तः प्रणामोऽष्टाङ्ग ईरितः ॥
 अग्रे धूलिरनन्तरं घणघणग्रैवेयचण्डारवः
 पश्चादुत्सवदूधमां पथि गवामुच्चावचा हुंक्रिया ।

तारो वेषुरवस्ततः परिमलस्तस्यास्तुलस्यास्तत-
 स्तापिञ्छद्युति पिञ्छशेखरि किमप्यायाति रम्यं महः ॥
 तृतीयस्कन्धव्याख्या समाप्ता ॥

Author—Same as No. 114.

Remarks—This is the commentary on Skandha III.
 Some verses occurring after the colophon
 relate to Vyākhyānalakṣaṇa.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

121. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size— $22\frac{1}{4}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—
 162. 7 lines per page and about 56 letters
 per line. Script—Malayālam. No. of Gran-
 thas—4000.

Subject—Same as No. 114.

Beginning:

यदज्ञानाज्जातं सत्तामसदप्यधिरोहति ।

यज्ज्ञानाधाति चासत्त्वं तस्मै श्रीपतये नमः ॥

एकोनविंशताध्यायैर्विसर्गः . . . ईरितः ।

स च प्रजानां संभूतिः सा प्रजा ॥

... ..

.....स्ते च दक्षान्ताः स दिवा मतः ॥

याज्ञः प्राचेतमधेति तत्सर्गो द्विविधस्ततः ।

सतीध्रुवपृथुप्राचीनेतिहासैस्तदुक्तये ॥
 चतुष्प्रकरणी सेयं चतुर्थस्कन्धसंहिता ।
 आद्यं प्रकरणं प्रोक्तमध्यायैरिह सप्तभिः ॥
 द्वितीयं तु चतुर्भिः स्यात् तृतीयं दशभिर्भवेत् ।
 तुरीयमष्टभिः स्वायम्भुववंशोऽत्र चाश्रयः ॥
 द्वितीयदक्षः सर्गोऽस्मात् पष्ठे तूद्भृत्य दर्शितः ।
 मनुकन्यान्वयः सत्यै द्वेपस्तत्पतितातयोः ॥
 पत्या निषेधनं सत्या देहत्यागः पितुर्मखे ।
 गणैर्दक्षमस्त्रध्वंसो ब्रह्मणा रुद्रसान्त्वनम् ॥
 विष्णुना यज्ञसंसिद्धिध्रुवेणाराधनं हरेः ।
 कामलाभो ध्रुवस्यास्माद्यक्षान्ताद्वारणं मनोः ॥
 विष्णुध्रुवपदप्राप्तिः पृथगे वेनसंम्भवः ।
 वेनवाहोः पृथूत्पत्तिः सूताद्यैः स्तवनं पृथोः ॥
 पृथुना निग्रहो भूमेस्तत्तद्दुग्धस्य दोहनम् ।
 जयोऽश्वमेधे शक्रस्य साक्षात्कारो मधुद्विपः ॥
 सभामध्ये स्वधर्मोक्तिः कुमारेभ्यः परात्मधीः ।
 तथा वने स्वधर्माप्तिः स्तनः पित्रे प्रचेतमाम् ॥
 आत्मोक्तिर्नारदेनास्मै पुंमो जायापरिग्रहः ।
 कालाभिभूतिस्तत्मत्केर्मुक्तिर्द्विन्द्वनिपर्यये ॥
 पुरञ्जनादिव्याख्यानं तपःमिद्धिः प्रचेतमाम् ।
 दक्षमुत्पाद्य निर्वाणम् ...यार्थस्प. . . . ॥
 ... प्रचेतोभिस्तदात्मजैः ।
 तथाप्यध्यात्मपारोक्ष. . . . ॥

पुण्यं पुत्रस्य पितुरप्यन्तःकरणशुद्धये ।
 भवेदिति द्योतायितुं प्रचेतोवृत्तिवर्णनम् ॥
 सतीचरितचिन्तायै तन्मातृणामिहान्वयः ।
 स्वायम्भुवस्य पुत्रीणां मनो...द्यस्य...यते ॥

तदपत्योदयं शृण्वति प्रतिज्ञाय मन्वपत्येषु देवहूतेश्वरित-
 मेव पूर्वस्कन्धे वर्णितम् । तदपि न साकल्येन तत्पुत्रीसन्ततेरनु-
 क्तत्वाद् आकृत्यादिचरितं तु नेक्षितमपीत्यतः सतीचरितोपोद्घात-
 तया मनुकन्यान्वयं वर्णयितुकामः पूर्वोक्तमर्थमनुसारयति—मनो-
 रिति ।

End :

हर्यर्पितात्मनामिति । हरावर्पित आत्मा मनो यैस्तेषाम् । अत्र
 यज्ञदत्तात्रेय रुद्रपृथ्वयतारा दर्शिताः ।

यदुवंशवनविष्टद्विव्ययहेतुर्देव आशयेऽस्माकम् ।

भातितरामहह कृतं तच्चः श्रुत पन्नाः ॥

Colophon :

* * * * *

चतुर्थस्कन्धे एकोनत्रिंशोऽध्यायः । समाप्तश्चायं स्कन्धः ।
 हरिहराभ्यां नमो नमः । श्रीगोपीजनबल्लभाय नमः ॥

Author—Same as No. 114.

Remarks—This Ms. contains the commentary on
 Skandha IV of the Bhāgavata.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

122. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—26" × 2". Leaves—43.

11—12 lines per page and 80 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2400.

Subject—Same as No. 114.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

अकृत्रिमप्रणयरसाकुलेक्षणै-

व्रजस्पति प्रकृतिजनैरुदीक्षितम् ।

मरुत्पतिप्रणतपदाम्बुजद्वयं

महः परं मनसि मम प्रकाशताम् ॥

पष्ठ एकोनविंशत्या पुष्टिः सानुग्रहो हरेः ।

कर्मणा येन यैर्यत्र स्यात्तव्यं तेन तत्र ते ॥

तिष्ठन्तीति हि मर्यादापालनं स्थानमीरितम् ।

कृतेऽपि पातके यत्र न पातः प्रत्युतोन्नतिः ॥

सोऽनुग्रहोऽजामिलस्य भुवीन्द्रस्य यथा दिवि ।

।त्रीभिः षोडशभिश्चन्द्रं पापं षट्काष्टकादिके ॥

विश्वरूपस्य वृत्रस्य मरुतां च वधस्त्रिधा ।

दक्षान्वयस्तदुत्पत्त्यै वैश्वरूपे त्रिकेऽग्रिमे ॥

वृत्राष्टके चतुष्केऽन्त्ये वृत्रप्राम्चित्रकेतुता ।

अजामिलाधनाशोक्तिर्वेष्णवैर्याम्याविग्रहः ॥

यमेन सान्त्वनं तेषां दक्षेणाराधनं हरेः ।
 नारदात् पुत्रनाशोऽस्य दौहित्राद्विश्वरूपभूः ॥
 तस्य देवपुरोधस्त्वं गुरुत्वं विष्णुवर्मणि ।
 तद्वधाघाद् वृत्रभयं वृत्रवासवसङ्गरः ॥
 वृत्रभक्तिज्ञानशौर्यं वृत्रस्य मरणं रणे ।
 वृत्रहत्याप्रतीकारश्चित्रकेतोः सुताच्छुचः ॥
 ब्रौधोऽङ्गिरोनारदाभ्यां विद्यावाप्तिश्च नारदात् ।
 गौरीशापाच्च वृत्रत्वं गर्भे शक्रमरुद्धिदा ॥
 व्रतं दितिकृतं पुण्यं प्रत्यध्यायमिमेऽह्वयः ।
 नामोच्चारणमात्रेण हरेर्दुष्कृतिनामपि ॥
 मुक्तिलाभेऽजामिलेतिहासस्त्रिभिरुदीर्यते ।
 तत्राप्यजामिलकृतं पापमादौ निरूप्यते ॥
 अयुद्धिपूर्वकोऽप्यस्य परिहारश्च तत्कृतः ।

नरकाणामतिघोरत्वमाक(र्ण्य) तत्पातनिमित्तभूतपापपरिहारोपायं
 प्रष्टुकामः परीक्षिद् गुरुणोक्तमर्थमनुवदति— निवृत्तिमार्ग इति
 पञ्चभिः श्लोकैः ।

End :

एवं व्रतफलमुक्त्वा मरुज्जन्मकीर्तनफलमाह—

एतदिति । अन्यत्र चाभ्युदये कर्मण्यव्रततन्मरुतां जन्मपथैः
 पितृदेवतानामनन्तवृत्तिर्भवति । होमविशे(पे)ष्वपि पठ — हरिः

Colophon :

हरिः ॐ । श्रीगणपतये नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः । परं ज्योतिषे नमः । सखि
 दानन्दमूर्तये नमः । शुभमस्तु ।

Remarks—This is the commentary on the 6th Skandha. According to Śrīdhara there are 28 verses in chapter 19. In Kīṣṇapadī it comprises only 26½ verses. Differences also exist in the readings of Rāghavānanda and Śrīdharasvāmin. For example the following are the different readings of a verse in chapter 19, Skandha 6 :—

विन्देद्विरूपातिरुजा विमुच्यते

य आमयावीन्द्रियकल्पदेहम् ।

Rāghavānanda.

विन्देद्विरूपा विरुजा विमुच्यते

य आमयावीन्द्रियकल्पदेहम् ।

Śrīdharasvāmin.

“य आमयावी सोऽतिरुजा महतामयेन विमुच्यते । इन्द्रियकल्पदेहं इन्द्रियैः कल्पं व्यवहारममर्थं देहं च विन्देत् ”

Rāghavānanda.

‘य आमयावी रोगी स विरुजा विशिष्टया रुजा विमुच्यते इन्द्रियैः सहितं कल्पं देहं च विन्देदिति शेषः ’ ॥

Śrīdharasvāmin.

The readings of Rāghavānanda are more appropriate. It is doubtful whether the author is identical with Rāghavānandamuni who composed Paramārthasāraṅka and Vidyārccana-mañjarī. (Vide page 500 C. C.)

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

123. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—21½" x 1½". Leaves—

129. 8 lines per page and 60—68 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—4500.

Subject—Same as No. 114.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः ।

गुरुमपि जगतां जठरे भोजयुता यं बभार तनुमध्या ।

वयमिह तनुमस्तस्यै तनुमितिवचनैर्नमस्कार्यम् ॥

(रजस्र?) सप्तमे पञ्चदशभिरध्यायैरुक्तिवर्णनम् ।

ऊतिः प्राक्कर्मजा कर्ता भोक्तास्तीत्यादिवासना ॥

सा ग्रहादेतिहासेन दशाध्यायेन दर्शिता ।

स्वरूपतः कारणतः पञ्चाध्यायेन कर्मणा ॥

ग्रहादस्य परे रागो द्वेषः पितृपितृव्ययोः ।

विष्णो तयोरविषये कर्मणोऽसुरभावदात् ॥

द्रष्टुमीशं विद्वन्तुं तद्वैकुण्ठकलहान्मिथः ।

चतुस्तनो(?) हि ग्रहाद इतरे विजयो जयः ॥

प्राङ्निष्कामसकामाभ्यां भक्तिभ्यां वासनाद्वयम् ।

द्वयोरप्येकफलता कर्मणोर्भोगतः क्षयात् ॥

कुमार्द्वीःस्थयोः शायो हिरण्यकशिपोः शुचः ।

ब्रह्मणो वरलाभश्च ग्रहादस्य च सम्भवः ॥

पित्रा परीक्षणं तस्य बालानां तेन शिक्षणम् ।

नारदोक्तानुवादश्च हिरण्यकशिपोर्वधः ॥

प्रह्लादेन नृसिंहेडा ततोऽस्य शिववद्यशः ।
 सामान्येन सदाचारस्तथा त्रिष्वाश्रमेषु च ॥
 परिव्राजकधर्माश्च मोक्षधर्मा गृहाश्रमे ।
 श्राद्धादीनि मुमुक्षूणां यावदध्यायमङ्घ्रयः ॥
 न सुरानेव गोविन्दः पालयत्यसुरानपि ।
 भक्तानितीह प्रह्लादचरितेन प्रकाश्यते ॥

तत्राप्यादौ (विरुद्धमत्वहि गृह्णाति सुरानपि हरिरित्युपित-
 र्पात्तद्वाःस्थभिर्गीयते?) । ततो हतपुत्रा दितिः शक्रं पार्ष्णिग्राहेण
 विष्णुनेत्युक्तमधस्तात् तत्र राजा चोदयति सम इति त्रिभिः ।
 हे ब्रह्मन् ।

End :

अध्यायार्थमुपसंहरति—प्रलयपयसीति । यः प्रलयपयसि शया-
 नस्य त...धातुर्मुखेभ्योऽनेनापनीतं श्रुतिगणं दितिजं हत्वा प्रत्युपा-
 दत्त धात्रेऽदात् मत्यव्रताय ब्रह्म पञ्चमवेदमकथयत् । तमखिलहेतुमेव
 जिह्ममीनं मायामत्स्यं नतोऽस्मि । अस्मिन् स्कन्धे हरिकूर्म-
 मोहिनीवामनमत्स्यावतारा वर्णिताः ।

जठरादिव जगदखिलं व्युत्थितमास्ये निरी (क्ष?क्ष्य) यस्याम्बा ।
 विस्मयमाप महान्तं शिशुमेतं शाश्वतं नमामि सदा ॥

Colophon :

* * * *

सप्तमस्कन्धे पञ्चदशोऽध्यायः ।

ग्रन्थग्रन्थिरिह क्वचित् क्वचिदपि न्यासि प्रयत्नान्मया
 प्राज्ञमन्यमना हठेन पठिती मास्मिन् सलः खेलतु ।

श्रद्धाराद्रगुरुश्लथीकृतदृढग्रन्थिः समासादय-

त्वेतत्तत्त्वरसोर्मिमज्जनसुखेष्वासज्जनं सज्जनः ॥

श्रीकृष्णाय नमः ।

*

*

*

*

अष्टमस्कन्धे त्रयोविंशोऽध्यायः । समाप्तश्चायं

स्कन्धः । हरये नमो नमः । श्रीकृष्णाय नमः । श्रीगोविन्दाय नमः ।

श्रीविष्णवे नमः । शुभमस्तु ।

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥

अविघ्नमस्तु । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरवे नमः ।

Author—Same as No. 114.

Remarks—The commentary covers Skandhas 7 and 8. The first verse, in the colophon by Śrī Harṣa testifies to the scribe's piteous straits.

—:0:—

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

124. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—13 $\frac{1}{4}$ " x 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—89.

9 lines per page and 50—52 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2250.

Subject—Same as No. 114.

Beginning:

गणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

यत्कारुण्यकटाक्षबीक्षणलवश्चद्वालवः साधय-

स्त्यत्तथा पुत्रफलत्रवित्तधरणीगेहादिकं दूरतः ।

ग्रामात् काननमभ्युपेत्य विजनं भीमं तपः कुरते
 तस्मै सात्वतपुङ्गवाय हरये कुर्या नमस्यां सदा ॥
 उक्ताः परे गतैः स्कन्धैरवताराः परात्मनः ।
 वासुदेवान्तरोऽस्य दशमेन प्रकाश्यते ॥
 अध्यायो ह्यत्र नरतिस्त्रिभिर्धं तस्य चेष्टितम् ।
 गोकुले मथुरायां च द्वार्पत्या चोत्थितं क्रमात् ॥
 अध्यायैस्तु चतुश्चत्वारिंशतोक्तं ब्रजे कृतम् ।
 सप्तभिर्मथुरोद्भूतं द्वाग्नाया कृतं परं ॥
 एवमशिरुधा स्कन्धेनानेन प्रत्युदीरिता ।
 समग्रैश्चर्यमम्पन्नो देवकीनन्दनो यतः ॥
 प्राकट्यबाल्यपौगण्डकैशोरप्रौढिभेदतः ।
 पञ्चधा गोकुलकृतं तच्च कं(स)नरादिकम् ॥
 चतुर्भिर्दशभिः शकैः सप्तभिर्नवाभिः क्रमात् ।
 कंसभीर्भाविनः कृष्णाद् देवक्या तस्य सम्भवः ॥
 जातस्य गोकुलप्राप्तिर्निद्रोक्तात्कंसभीः पुनः ।
 ब्रजे जन्मोत्पन्नस्तस्य तेनाथो पूतनाग्रधः ॥
 अनस्तृणार्तनधस्तस्य नामानि चापरम् ।
 दामोदरत्वनटनं यमलार्जुनभञ्जनम् ॥
 वधश्च वत्सवरुयोस्तथाघातुरभोगिनः
 वत्सचोरब्रह्ममोहौ ब्रह्मणा स्तननं हरेः ॥
 रामेण धेनुकग्रधः कालियस्य स्वयं दमः ।
 राजस्य रक्षणं दायात् प्रारुम्बो हलिना वधः ।
 दायाद् गोत्राणमैषीके प्रावृद्धरदतुश्रियौ ।
 गोप्यानन्दो वेणुरवाद् गोपीनर्माभिकार्यने ॥

यज्ञपत्नीप्रसादश्च भङ्ग इन्द्रमुखस्य च ।
 गोवर्धनस्योद्धरणं गोपानां देवतामतिः ॥
 कृष्णाभिपेको गोदेवैर्वरुणाच्चन्दमोक्षणम् ।
 सम्भोगो निशि गोपीभिर्विप्रलम्भो लसद्बने ॥
 गोपीविरहगीतानि ताभिः सञ्जल्पनं हरेः ।
 रासक्रीडा च ललिता मोक्षो विद्याभ्रयक्षयोः ॥
 ब्रजस्थगोपिकागीतं हतेऽरिष्टे च कंसभीः
 कोशिव्योमवधश्चैवाक्रूरयानं ब्रजं प्रति ॥
 निर्गमो गोकुलाद्विष्णोरक्रूरेण स्तुतिर्जले ।
 कृष्णस्य मथुरालोकः कंसमहुरणोद्यमः ॥
 कृष्णेनास्येभहननं हते कंसे सुरोत्सवः ।
 चतुश्चत्वारिंशादिमेऽध्यायाः कंसवधेऽङ्घ्रिभिः ॥
 कृष्णस्य विद्योपादानमुद्धवस्य ब्रजागमः ।
 आश्वासनं च गोपीनां कुञ्जाक्रूरप्रियं हरेः ॥
 मङ्गोऽक्रूरस्य कुरुभिर्जरासन्धपराजयः ।
 यवनस्य वधोऽध्यायैः सप्तभिर्माधुरं ययः ॥
 कृष्णेऽभिलापो रुक्मिण्या रुक्मिणीहरणं हरेः ।
 रुक्मिणश्च पराभूतिः प्रद्युम्नाच्छम्बरक्षयः ॥
 स्यमन्तकस्याहरणं सत्यमामासमुद्धवः ।
 वधश्च तत्पितुर्हन्तुः कालिन्ध्यादिपरिग्रहः ॥
 भौमं हत्वा द्रुमानीतिर्वेदभीर्गर्वभेदनम् ।
 चलेन रुक्मिणो भङ्गे नप्तुर्वाणेन बन्धनम् ॥
 जयः कृष्णेन वाणस्य नृगस्य च विमोक्षणम् ।
 हलिना यमुनाकृष्टिश्चाग्निना पाण्डुकादनम् ॥

विविदस्य बलान्मृत्युः कुरुपुर्यां ततो भयम् ।
 नारदस्याच्युतेहेक्षा मन्त्रो मागधपातने ॥
 यात्रा पार्थमस्वार्थाय घातनं मगधेशितुः ।
 शिशुपालवधो यज्ञे दुर्योधनपराभवः ॥
 साल्वप्य युद्धं यदुभिश्चक्रिणा तस्य संहतिः ।
 नैमिगे सूतदमनं बल्कलान्तश्च मीरिणा ॥
 कुचेलकृष्णसञ्जल्पः कृष्णेनास्यर्द्धिमाधनम् ।
 सुहृत्सङ्गः कुरुक्षेत्रे कृष्णोद्वाहाभिवर्णनम् ॥
 वसुदेवस्य यज्ञश्च मृतपुत्रप्रदर्शनम् ।
 श्रुतदेवस्य चातिथ्यं त्रीशानां मूर्तितो भिदा ॥
 नष्टाद्विजसुतानीतिः श्रुतिभिः स्तवनं हरेः ।
 कृष्णकीर्त्युपसंहार इतीदं द्वारकाकृतम् ॥
 ऊनचत्वारिंशतोक्तमध्यायैः पादवर्णितं ।
 अत्रादौ भगिनीं तावन्नयतो भवनं प्रति ॥
 कंसस्य कथ्यते भीतिः कृष्णात् तद्गर्भमेप्यतः ॥

जातो गतः पितृगृहादिति श्लोकद्वयेन नवमान्ते संगृहीतं कृष्ण-
 चरितं विस्तरतः श्रोतुकामो राजा पृच्छति कथित इति ।

End :

सेतुबन्धैर्हस्तादिना जलप्रवाहनिवारणैर्मर्कटोत्प्लवनादिभिः मर्कटा
 नामिवोत्प्लवनमुल्लङ्घनमादिर्येषां तैः यद्यप्येते प्रागनुकृतास्तथाप्युप-
 लक्षणन्यायेनोक्ता एवेति भावः । ब्रह्मणो भग...तवर्णिताद् भाव-
 परोऽयमध्यायः ।

Colophon :

Author—Same as No. 114.

Remarks—This commentary elucidates the first 14 chapters in the 10th *Skandha*.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

125. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 1½". Leaves—115. 8 lines per page and about 48—50 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3000.

Subject—Same as No. 114.

Beginning:

ह सुरोत्तमौ इति । यन्नन्देनोक्तं तत् सत्यमित्याह—एताविति ।
हिरवधारणे । रामो मुकुन्दश्चेत्येतौ । प्रधानः पुरुषः परमात्मैव ।

End:

त्वच्छासनातिलङ्घिनः पुंसः स्पन्दितुमशक्यत्वादिति भावः ।
अथ स्वार्थे कृतयापनस्य देवस्य तेजोहानिमाशङ्क्याह—नहीति ।
एकस्य सजा

Colophon:

इति दशमे त्रिसप्ततितमः ।

Author—Same as No. 114.

Remarks—The commentary comprises chapters 46—74, *Skandha* 10. The leaves are numbered alphabetically beginning with अ.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

126. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—13½" × 1½". Leaves—

57. 7—9 lines per page and 48 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1500.

Subject—Same as No. 114.

Beginning :

तीयरहितस्यापि विजातीयरहितस्यापि विजातीयरहितस्य
ब्रह्मणः सर्वगतस्य च परमात्मनस्ते कर्मभिः उत्कृष्टैः न वर्धते हि
कर्तृर्न ह्यमते ।

End :

विद्यां रोचरीम् । अचक्षाणोऽपश्यन् आग्नेयीमित्यादौ पुरीमित्य-
नुपज्यते । अन्योन्यविशिष्टानि च धिष्यन्ति म्यानानि अगात् ।
ह्यिदार्थः । अलब्धद्विजमुतोऽत एवानिस्तीर्णप्रतिज्ञः अत एवाग्निं
विविक्षुः प्रतिपेधता निराग्यता कृष्णेन प्रत्युक्तः तद्दर्शय

Colophon :

Author—Same as No 114.

Remarks—This is a continuation of the previous Ms.

On the wooden frame is inscribed the name
Devanārāyaṇa denoting the King of Cham-
pakaṣṣeri. This may be one among the Mss.
taken to Trivandrum, when King Mārttāṇḍa-
varma the Great (904—933 M. E. 1729—1758
A. D.) of Travancore conquered and annexed

to the State Champakaśśeri, the present
Ampalappuḷa Taluk.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

127. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—14" x 2". Leaves—224.

10 lines per page and 48 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—6700.

Subject—Same as No. 114.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

नित्यानित्यपदार्थचिन्तनपटोः स्वर्भूसुखेच्छाच्छिदः

संन्यस्ताखिलकर्मणः शमदमश्रद्धातितिक्षाजुषः ।

बन्धान्मोक्षमिहेच्छतश्च हृदये सोऽसीति यो भासते

शास्त्राचार्यनिजप्रसादविशदे पुंसस्तमीडे हरिम् ॥

मुक्तिरेकादशस्कन्धेऽध्यायैकत्रिंशतोदिता ।

(सायं पिहिरेधस्यादात्यशिक इति स्मृतः ।

प्राधान्येन तथाप्यसिन् प्रथमस्कन्धे निरूप्यते ?)

तत्र कर्मज्ञाननिष्ठाभेदात् प्रकरणद्वयम् ॥

पञ्चाध्यायास्तयोराद्यं तत्राद्ये युगपत् श्रयः ।

विष्णुगुप्ते यदुकुले विप्रशापाद्विरक्तये ॥

द्वौ चतुष्टयमेकौ द्वौ ग्रन्थाः शेषेषु सोत्तराः ।

ज्ञातुं भागवतान् धर्मान् पुंसो मायां तदत्ययम् ॥

ब्रह्मकर्मवितारालिमभक्ततां युगास्थितिम् ।
 नव प्रश्नान्निमिश्चक्रे तानाचरन्पुनर्वार्षमाः ॥
 सर्वकर्मर्षिणं पिप्प्लौ रागद्वेषविरजित ।
 मिथ्यार्थदर्शनामक्तिर्निर्पर्ययनिर्मलम् ॥
 सर्वत्रानुगतं शुद्धं वेदतन्त्राव्युताचनम् ।
 पुरुषादिवपुर्ललाकालचक्रपरिभ्रमः ॥
 ध्यानं यागोऽर्चनं स्तोत्रमुत्तराणि नमाद्विभिः ।
 धर्मं भाग्येतोऽभ्यामः पुंभिर्भाग्यैः सह ॥
 जितमायस्य धाम स्वमारोहं भूमिकोत्तरा ।
 मायाजयो धराभक्तिर्ज्ञानकर्मममुषपात् ॥
 अतारकथास्तोत्रः काम्यत्यागेशकीर्तने ।
 इति भूमिश्चतसृभिरध्यायानां चतुष्टयम् ॥
 वसुदेवाय जायन्तेयोषाम्भ्यानमिदं जगौ ।
 मुमुक्षवे द्वारवत्यां नारदस्तद्गृहागतः ॥
 पिप्प्लोरभ्यर्थना देवैः स्वर्गमेत्युद्धमेन च ।
 स्व धाम नय मेत्यूचे पष्टे संवादकारणम् ॥
 चतुर्धा त्रीनथैकं द्वौ द्वौ चैकं द्विधा ।
 द्वौ द्विधा त्रींश्चतुर्थैकमेकमेकं च मोत्तरान् ॥
 प्रश्नाञ्छेषेषु हित्त्रान्त्यौ ममाहंलयदर्शना ।
 सङ्गत्याग उपायस्य संसङ्गासङ्गयोः मताम् ॥
 भक्तेर्जीवस्य निषयासक्तौ दृष्टेऽपि दूषणे ।
 हेतोर्हंससनन्दादिसंवादस्योत्तमस्य च ॥
 श्रेयस्सु ध्यानयोगस्य मिद्धीनां च निभूतिरत् ।
 वर्णाश्रमादिधर्मस्य ज्ञानादीनां यमादिवत् ॥

गुणदोषापवादस्य तत्त्वसंख्याच्यवस्थितेः ।
 क्षेत्रक्षेत्रज्ञभेदस्य देहयोगवियोगयोः ॥
 अभिमाननिवृत्तेश्च क्रियायोगस्य संसृतौ ।
 अधिष्ठानस्य भक्तेश्च परस्याः सम्बुद्धत्सया ॥
 प्रश्नान् द्वाविंशतिं चक्रे कृष्णं प्रत्युद्धवः क्रमात् ।
 हेयोपादेयनिर्धारः स्वामिसुप्तप्रबुद्धवत् ॥
 मिथः कृष्णकथासक्ताः प्रेम्णैव हरिदासता ।
 स्वसृष्टानुप्रविष्टोऽसौ रजस्सम्मिश्रसत्त्वता ॥
 गुणचित्तोभयत्यागो भक्तिरव्यभिचारतः ।
 अरूपचिन्तनं रूपैर्ध्यातृध्येयसमानता ॥
 तत्र तत्रोत्कटं सत्त्वं कर्मत्यागः शनैः शनैः ।
 द्वे हेये द्वे उपादेये गुणदोषावभिद्विदौ ।
 कर्मणि ज्ञानभक्त्योर्न सा सा सांख्याप्रकल्पनात्
 स्वतःसिद्धः पुमान्नान्यन्मनोगन्त्राभिमान्यजः ।
 मनःशत्रुजयः सम्यक् प्रतिमादिष्वजार्चनम् ॥
 पुमान् प्रकृत्योपगूढो विश्वमूर्तीशपूजनम् ।
 पादैर्द्वाविंशतिर्विष्णोरुत्तराण्युद्धवं प्रति ॥
 गुरुभिः पञ्चविंशत्या लोकतत्त्वपरीक्षणे ।
 हीनमध्योत्तमैरष्टनवाष्टाभिस्त्रिधैकधा ॥
 आत्मतत्त्वपरीक्षायां चतुर्धेत्याद्यमुत्तरम् ।
 ऋण्यनृण्याश्रमद्वन्द्वभेदेन द्वादशं द्विधा ।
 व्यवस्येति तदा वेदोऽपीति पञ्चदशं द्विधा ॥
 भिन्नुगीतस्य सांख्यस्य गुणलक्ष्म्यैर्लगीतयोः ।
 उक्त्योक्तं मनसोरित्थं बलं भेदो ग्णे जयः ॥

ऊनविंशं चतुर्ध्वं चतुर्भिर्द्वादशोत्तरैः ।
 पञ्च द्वादशभिः षडभिः षट् त्रयोविंशतिस्ततः ॥
 निस्सङ्गत्वे गुणत्यागे भक्तिदाह्यं च कर्मणि ।
 तच्चज्ञाने चोपयोगात् त्रिद्विद्विद्विन्मेलनम् ॥
 तद्वेतुष्वपि निष्कम्पो निम्सङ्गोऽच्छेदलेपकः ।
 विशोधको मलत्यागी त्यक्तो विक्रियया भिदः ॥
 निःस्नेहो दिष्टभुक् क्षोभहीनो रूपाग्रलोभितः ।
 सारग्राह्यः स्पर्शमूढो निलोभो गीत्यवञ्चितः ।
 रसामूढो विविक्ताशोऽपरिग्राह्यभिमानमुरु ॥
 एक एकमना गुप्तासिद्धाका धृतानिश्चयः ॥
 ईशस्यैकस्य कर्तृत्वे ध्यातुर्ध्वेयात्मना स्थितौ ।
 देहः स्वस्थे च पुरुषः क्रियते गुरुभिः क्रमात् ॥
 पृथिवी वायुगकाश आपोऽग्निश्चन्द्रमा रविः ।
 कपोतोऽजगरः मिन्धुः पतङ्गो मधुकृद् गजः ॥
 मधुहा हरिणो मीनः पिङ्गला कुररोऽर्भकः ।
 कुमारी शङ्कृत् सर्प ऊर्णनाभिः सुपेशकृत् ॥
 चतुर्विंशतिरेते स्युर्गुरुवः स्वं वपुः परः ।
 उपायत्येऽन्तरङ्गास्ते क्रमात् त्रिस्कन्धता ततः ॥
 देहस्य पृथगुद्देशः श्रेष्ठचान्नेदिष्टताकृतात् ।
 स्वोत्तरात् पृथगध्यायैर्द्वितीयैकोनविंशतौ ।
 प्रश्नौ प्रागुत्तरेणापि योगं बोधयितुं कृतौ ॥
 प्रथमः पञ्चमः षष्ठो दशमोऽथ त्रयोदशः ।
 एकविंश इति प्रश्नाः षडुत्थापनपूर्वकाः ॥
 निस्सङ्गता कथं कीदृक् तन्निर्वाहश्च यैर्यया ।

भक्त्यैर्विषयस्तास्मिन् सत्यन्यास्मिन् रतिः कथम् ॥

सा कथं भक्तितुल्यं किं कथं भक्तिगुणोज्झिते ।

यैर्यैः कामार्थधर्मेषु यैर्मोक्षेऽन्तर्बहिर्भवैः ॥

ते कीदृशाः श्रुतिर्भक्तिपरा च स्मृतयः कथम् ।

कीदृग्भक्तः कथं दौस्थ्यमभिमानक्षयः कथम् ॥

किं कर्मज्ञानभक्तीनां सूचितानां पुनः पुनः ।

सर्वोपदेशसाराणां स्वरूपमिति सङ्गतिः ॥

गुप्तेऽपि विष्णुना श.....क्षणेनेह निगद्यते ।

यदोः कुले विप्रशार्पं विरक्त्यै विषयात्मनाम् ॥

यन्नवमान्तपठितं कृष्णचरितविषयश्लोकद्वयं, तत्र 'जातो गतः
पितृगृहादि'त्याद्यश्लो(का)र्थं प्रपञ्चयता मुनिना गतेन स्कन्धेन
भगवतः प्रवृत्तिधर्मानुष्ठानं प्रकाशितम् । अथ तस्यैव निवृ-
त्तिधर्मानुष्ठानं प्रकाशयन् तद्(वि)वृणोति—

पृथ्व्याः स वै गुरुभरं क्षपयन् कुरूणा-

मन्तः समुत्थकलिना युधि भूपवन्धम् ।

दिष्ट्वा विधूय विजये जयमुद्विधुष्य

प्राच्योद्धवाय च परं समगात् स्वधाम ॥

द्वितीयश्लोकार्थं प्रपञ्चयति—कृत्वेत्यादिना ।

End :

अन्यत्र लोकान्तरं, इह मनुष्यलोके च श्रुतानि परमहंसगतां
परमहंसानां गतावाश्रयभूते कृष्णे परां निश्चलां भक्तिं लभते ।
अस्मिन् स्कन्धे हंसावतारो निरूपितः । कृष्णरामावतारौ द्वाभ्यां
स्कन्धाभ्यामुपवर्णितः ।

Colophon :

योऽसौ यादववंशभूत्त्रिभुवन(प्रोद्यत्)प्रभामण्डलः

श्रीमान् कृष्णहुताशनः कुलवनं दग्ध्वा विलीनो दिवि ।

भक्तानां भवतापतप्तहृदयो सूर्ये च विचन्द्रमाः ?

साक्षात् सोऽद्य चकासि हन्त कृतिनस्तत्पादभाजो भुवि ॥

* * * *

एकादशस्कन्धे एकत्रिंशोऽध्यायः । समाप्तश्चायं स्कन्धः ।

Author—Same as No. 114.

Remarks—The Ms. is well preserved.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

128. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size— $15\frac{3}{4}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—
180. 10 lines per page and 48—56 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Gran-
thas—6200.

Subject—Same as No. 114.

Beginning—Same as No. 127.

End :

अथाखिलभुवनगुहोदरव्याप्तप्रभापटलया स्वमूर्त्यैवान्धस्य
लोकस्यात्मविद्यालक्षणं चक्षुरनुगृह्य चरितार्थस्य कृष्णद्युमणे(नि)-
म्लोचननिमित्तमुपक्षिपति—श्रीवत्साङ्गमिति । अथ श्रीवत्साङ्गं

जरनामा लुब्धको मृगशङ्कया विव्याधेत्यन्वयः । घनश्यामो घन
इव श्यामस्तं तप्तस्य हाटकस्य वर्च इ.....

Colophon :

इत्येकादशे एकोनत्रिंशः ।

Author—Same as No. 114.

Remarks—The Ms. is almost damaged and about
300 years old. It comprises the commentary
on 30 chapters of the 11th Skandha.

॥ कृष्णपदी (भागवतव्याख्या) ॥

129. KṚṢṆAPADĪ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size— $11\frac{1}{4}'' \times 2''$. Leaves—117.

11 lines per page and 32 letters per line.

Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—
2600.

Subject—Same as No. 114 (the first 13 chapters in
Skandha 12).

Beginning :

श्रीगणपतये नमः ।

तरुणा करुणा काचिदरुणाधरपत्करा ।

चरणानतये नः स्यादरुणाहृतसत्करा ॥

निरोधो द्वादशस्कन्धे त्रयोदशभिरीरितः ।
 निरोधो नाम सृष्टानां संहारः स चतुर्विधः ॥
 नैमित्तिकप्राकृतिकौ ब्रह्मणोऽन्ते दिनायुषोः ।
 नित्यः प्रतिक्षणं मुक्तिरात्यान्तिक इति स्मृतः ॥
 त्रिभिरत्र क्लेशैर्द्विनिमित्तं वर्ण्यते लये ।
 चतुर्विधो लयस्तुर्येणाथ विश्वलयावधेः ॥
 विष्णोः स्वरूपमुद्दिष्टं पञ्चमेनाग्निलात्मना ।
 पष्ठेन तज्ज्ञानफलं परीक्षिन्मोक्षगामिना ॥
 इत्यादि ।

End :

तद्रूपिणा नारदरूपिणा कृष्णाय कृष्णद्वैपायनाय मुनये
 विभासितः तदात्मना व्यासात्मना योगीन्द्राय... विभासितः
 तद्रूपिणा भगवद्राताय परीक्षिते चकार म...ह्यश्च विभा-
 सितः । कारुण्यत इति सर्वत्र ग्राह्यम् । तत्परं सत्यं धीमही-
 ति । कथंभूतं, शुद्धं रागादिशून्यं विमलं निरवद्यं अमृतं
 सच्चरूपं विशोकं निर्दुःखं सत्यं परं धीमहीत्युपसंहारः ।

अथापि वेदार्थमहावाक्यगतिं गमयितुं ध्यानं चेह नैश्चिन्त्य-
 मात्रम् । अतः परमगुरुं व्यासं नमः इति । साक्षिणे शुक्-
 परीक्षितसंवादे साक्षित्वेन स्थिताय तस्मै भगवते नमः । इदं
 पुराणं क्रिययास्य प्रणयनेन हेतुना । तस्मै शुकाख्याय व्या-
 चक्षे उपदिदेश । स्वगुरुन् नमति योगीन्द्रायेति । विष्णुरातं
 परीक्षितम् अमृमुचत् मोचयामास ।

शिवः शिवेत्यच्युत इन्दिरिति

मरोजभृवाग्धिदेवतेति ।

सर्वं जगत् स्थास्तु चरिष्णु चेति
ख्यातेऽद्वये स्वात्मनि कृष्ण आस्ते ॥

अष्टादशदशत्रिंशत्याधिका नवविंशतिः ।
पङ्क्तिविंशतिर्दशनवपञ्चभिर्विंशतिस्त्रिभिः ॥
चतुर्भिश्चाथ नवतिरेकत्रिंशत् त्रयोदश ॥
इति भागवतेऽध्याया एकत्रिंशच्छतत्रयम् ।
अहो! भागवताम्भोधिर्हो अहमहो रसः ॥

Colophon :

* * * *

द्वादशस्कन्धे त्रयोदशोऽध्यायः । हरिः । शुभमस्तु । श्रीग-
णपतये नमः ।

महाबलेशस्य वियच्छिखस्य
जटागलत्स्वस्तटिनीकरौघात् ।
इतस्ततो यत्र (निहि) वारिधाराः
कुल्याकुलोत्थाः प्रसरन्ति देशे ॥

पतञ्जालित्वे सति नागराजेनाङ्गीकृतत्वादुरुमङ्गलेन ।
वदन्ति यन्नागपुरं मनुष्यास्तत्रावतीर्य द्विजवर्यगेहे ॥
जन्म द्वितीयं विधिवत् प्रपन्नो यज्जूपि साङ्गानि गुरोर्गृहीत्वा ।
स्नात्वा विवाहात् पुर एव गत्वा वैराग्यतो ह्याश्रममन्तिमं यः ॥

आनन्दशीर्षोज्ज्वलकृष्णनामा
मुनिर्मुनीन्द्रैः सह पद्मनाभम् ।
चित्ते निधायाखिललोकनार्थं
देशं तदद्विष्कुरितं प्रपेदे ॥

येनाथ सेतुर्जनकात्मजायाः

शोभावहोऽध्याक्षि च पद्मनाभः ।

शिवामृताख्यात् परहंसमुख्या-

च्छुतश्च येनाखिलवेदसारः ॥

अन्तेऽभिपिक्तः परहंसराज्ये

यश्चात्र तेनैव मुनीश्वरेण ।

यश्चानुजग्राह वृषाधिनाथ-

स्याङ्गे निषण्णः स्वसुखं जनेभ्यः ॥

स्वपादपद्मं ममुपाश्रितेभ्यो

वाचाखिलाम्नायगिरोऽर्थभूतम् ।

श्रीरक्तशाखीति मुकुन्दधाम्नि

ख्यातेऽकरोद्यश्च परं समाधिम् ॥

तत्पादपद्मभ्रमेण सेयं

श्रीराघवानन्दमुनीश्वरेण ।

श्रीमन्निलातीरसमुद्भवेन

तुर्याश्रमं मृत्युभया(दिं?दि)तेन ॥

गोविन्दमात्मन्यधिगम्य माक्षा-

ङ्गक्तिप्रभेदैरपि योगभेदैः ।

तत्प्रीतिकामेन कृता चिगाय

जीयात् कृतिः कृष्णपदी पृथिव्याम् ॥

अकृत्रिमचमत्क्रियामधुरकाव्यपवोचिते

यथाविधि परिस्फुरत्समयवृत्तसवोचिते ।

अमानुषपराक्रमे निलयधर्मरक्षामृतौ

विचित्रविभवाश्रिते विपिनमद्गृहे संश्रुते ॥

वियद्वदखिलाकरे विततकीर्तिरत्नाकरे
 समस्तरिपुसङ्करे समरलब्धलक्ष्मीकरे ।
 समस्तमुनिशङ्करे हृदि कृतात्मभूशङ्करे

 विवेकानिकपोपले ब्रह्मते राघवे कोलभू-
 मघोन्यलघुविक्रमैरवति चक्ररक्षाधुराम् ।
 अकुण्ठमतिमैहिकादपृथगार्तवैकुण्ठतः
 सती कृतिरियं मुनेरजनि राघवानन्दतः ॥

Author—Same as No. 114.

Remarks—The work comprises the commentary
 on the first 10 chapters in Skandha 12.

॥ केरलमाहात्म्यम् ॥

130. KERALAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $10\frac{7}{8}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—
 108. 9 lines per page and 40 letters per
 line. Script—Malayālam No. of Granthas—
 2430.

Subject—The incarnation of Paraśu-Rāma, the
 creation of Keraḷa, the sanctity of the temples
 and the garments, languages and social
 customs of the people thereof.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविद्यमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ।
 गङ्गाधरगुणानन्द लम्बोदरं नमाम्यहम् ।

त्वत्पदाम्भोरुहं नित्यं दिश मे हस्तकौशलम् ॥
 कृतादौ सूर्यवंशे च जातः कश्चिन्महीपतिः ।
 नर्मदायास्तटे सोऽपि कृतवीर्याभिधः पुरा ॥
 अवन्त्याद्यष्टदेशेषु गजाभूद् दक्षिणे पथि ।
 तस्य पत्नी कुमारी च पातिव्रत्यमहोत्सवा ॥
 पुत्रहीनौ च तौ तत्र दुःखितौ समबोधितौ ।
 स तां बुद्धिमतां श्रेष्ठो नारायणमहर्निशम् ॥
 ध्यात्वास्ते पञ्चवह्न्यादौ परमात्मानमच्युतम् ।
 तपस्तेपेऽपि भूषोऽपि सत्यसन्धो जितेन्द्रियः ॥

End:

सूतः—

नैमिशारण्यमध्ये च शौनकादीनिदं वचः ।
 गार्ग्यं भार्गवमाहात्म्यं श्रवणान्मुक्तिमाप्नुयात् ॥

सूतं महात्मानमिदं सुभाषितं
 संपूज्य पीठे सहसैव दक्षिणाम् ।
 ददुश्च सर्वे मुनयो नृपोत्तमाः
 पुष्पैश्च वस्त्रैरनिशं सुपूजितम् ॥

Colophon :

इत्यार्षे श्रीमत्परशुरामायणे अगस्त्यसंहितायामाग्नेयपुगणे
 भृगोलखण्डे विष्णुरहस्ये उपदेशकाण्डे केरलमाहात्म्ये गर्गयुधि-
 ष्ठिरसंवादे त्रिसहस्रशताधिकायाम् अष्टोत्तरशततमोऽध्यायः ।

श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

श्रीशं विरिञ्चयुरनिर्जरवृन्दवन्द्य-

श्रीपादपद्ममतर्मीकुमुदावभामम् ।

श्रीवाञ्चिनाथनृपशेखरहृत्सु भान्तं

श्रीपद्मनाभमनिशं प्रणमामि देवम् ॥

Author:

Remarks—This work containing 108 chapters has been printed in Malayālam characters at the Bhārata Vilāsam Press, Trichur. There is much difference between the two works. The printed edition includes an additional chapter 'Praśnottaravarṇana' in the beginning though the whole subject matter of this Ms. is embodied in it in 99 chapters. The Ms. begins from the 4th verse in the 2nd chapter of the printed work which contains four verses in addition at the close. The colophon thereof is as follows :—

“इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे केरलपुराणे गर्गयुधिष्ठिरसंवादे केरल-
माहात्म्ये फलश्रुतिर्नाम शततमोऽध्यायः ।”

The differences in readings are also numerous.

॥ गणेशपुराणम् ॥

131. GAṆEŚAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21½" × 2". Leaves—102.
10—12 lines per page and 52 letters per line.
Script—Tamiḷ Grantha. No. of Granthas—
3600. Incomplete.

Subject—The mythological importance of God Gaṇeśa.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

ऋषय ऊचुः—

सूत सूत महाप्राज्ञ वेदशास्त्रविशारद ।
 सर्वविद्यानिधे त्वत्तो वक्तान्यो नोपलभ्यते ॥
 जन्मजन्मान्तरीयं न स्थितं पुण्यं महत्तरम् ।
 तेन सन्दर्शनं जातं सर्वज्ञस्य (सु?सु)तस्तव ॥
 वयं धन्यतमा लोके जीवितं नः (स?सु)जीवितम् ।
 पितरो वेदशास्त्राणि तपांस्याश्रम एव च ॥
 अष्टादश पुराणानि विस्तराच्छ्रावितानि नः ।
 अन्या(द्य?न्य)पि हि नः श्रोतुमिच्छा[सि?स्ति] द्विजमत्तम ॥
 शौनकीये महासत्रे स[त्ता?क्ता] द्वादशवार्षिके ।
 त्वत्कथामृतपानान्नो [अद्य?नान्यद्] विश्रमकारणम् ॥

सूत उवाच—

साधु पृष्टं महाभागा भवद्भिः पूर्णकर्मभिः ।
 साधूनां समचित्तानां मतिलोकोपकारिणी ॥
 ममापि परितोषोऽ[सि?स्ति] कथानां कथने द्विजाः ।
 अतोऽहं साधुवृत्तेभ्यः कथयिष्ये विशेषतः ॥
 अन्यान्युपपुराणानि वर्तन्तेऽष्टादशैव तु ।
 गणेश[शं] नारदीयं च नृसिंहादीन्यथापि च ॥
 गणेशस्य पुराणं तु तत्रादौ कथयाम्यहम् ।
 दुर्लभं श्रवणं यस्य मर्त्यलोके विशेषतः ॥

End :

राजोवाच—

मत्स्यं भोजनकालो[सि?स्ति] भोक्तव्यं च तत्राज्ञया ।

अन्नाभावे श्रोत्रियाणां जलं याच्य पिबेदपि ॥
 तथाप्येतान् विहायाहं सैनिकान् गणनातिगान् ।
 जलं पातुं न शक्नोमि कथं भोक्तुं समुत्सहे ॥
 जानेऽहं मनसा ब्रह्मन् न शक्तिः(ः) सर्वभोजने ।
 भवद्दर्शनमात्रेण कृतकृत्यो ब्रजेऽधुना ॥

ऋषिरुवाच—

चिन्तां मा कुरु राजर्षे भोजयिष्ये ससैनिकान् ।
 चतुर्विधेन चान्नेन किमसाध्यं तपस्विनाम् ॥
 गृहे ते बाहिनी या स्यात् तामप्याकारय प्रभो ।
 क्षणं विश्रम्यतां तीरे नद्याश्चारुतरे शुभे ॥
 यावत्सि[द्धिः?द्वं] भवेदन्नं पश्चाद् द्रक्ष्यसि कौतुकम् ।

Colophon :

इति श्रीमद्भगवत्पुराणे उपासनाखण्डे अष्टसप्ततितमोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—There are 78 chapters in the Upāsana-khaṇḍa of the work. The following verse,

अतः स विस्मयाविष्टो जगा(द) कृतवीर्यजः ।

वाक्यमाकर्ण्य तु मुनेर्नदीतीरं सुशोभनम् ॥

found after the colophon, seems to be an introduction to the next chapter. It is seen from page 1610, Vol. IV, D. C. S. M., Madras, that there is a Ms. of the work with two khaṇḍas, Upāsana, and Līla, comprising 250 chapters and 12000 granthas on the whole.

॥ गोकर्णक्षेत्रमाहात्म्यम् ॥

132. GOKARNAKṢETRAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—10" x 1½". Leaves—9.

8 lines per page and about 24 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—108.

Incomplete.

Subject—Description of the glory of the Gokarna-
ksētra, the shrine dedicated to Śrī Parameśvara.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

अथान्यदपि वक्ष्यामि माहात्म्यं त्रिपुरद्विपः ।

श्रुतमात्रेण येनापिच्छिद्यन्ते सर्वसंशयाः ।

अतः परतरं नास्ति किञ्चित् पापविशोधनम् ।

सर्वानन्दकरं श्रीमत् सर्वकामार्थसाधकम् ॥

दीर्घायुर्विजयारोग्यभुक्तिमुक्तिफलप्रदम् ।

यदनन्येन भावेन महेशाराधनं परम् ॥

... ..

End :

बहुनात्र किमुक्तेन गोकर्णस्थानि पार्थिव ।

सर्वाण्यश्मानि लिङ्गानि तीर्थान्यम्भामि सर्वशः ॥

गोकर्णे शिवालङ्गानां तीर्थानामपि भूरिशः ।

वर्ष्यते महिमा राजन् पुराणेषु महर्षिभिः ॥

गोकर्णे कोटितीर्थं तु तीर्थानां मुख्यतां गतम् ।

सर्पेषां शिवालङ्गानां सार्वभौमो महाबलः ॥

कृते महाबलः श्वेतस्त्रेतायामतिलोहितः ।
 द्वापरे पीतवर्णश्च कलौ श्यामो भविष्यति ॥

Colophon :

Author :

Remarks—The text is but a chapter of the
 Brahmottarakhaṇḍa of the Skāṇḍapurāṇa.

॥ गोकर्णक्षेत्रमाहात्म्यम् ॥

133. GOKARNAKṢETRAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{4}" \times 1\frac{3}{4}"$. Leaves—
 171. 8—9 lines per page and 22 letters per
 line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
 2000. Incomplete.

Subject—Description of the glory of Śiva.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविनामस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

ऋषय ऊचुः—

आख्यातं भवता श्रुतं विष्णोर्माहात्म्यमुत्तमम् ।

सर्वाघाघहरं पुण्यं समासेन श्रुतं च नः ॥

इदानीं श्रोतुमिच्छामो माहात्म्यं त्रिपुरद्विपः ।

तद्भक्तानां च माहात्म्यं निःशेषाघहरं परम् ॥

तन्मन्त्राणां तद्भक्तानां तन्पूजायाश्च सम्प्रति ।

तत्कथायाश्च तद्भक्तेः प्रमातृगनुवर्णय ॥

सूतः—

एतावदेव मर्त्यानां परं श्रेयः सनातनम् ।

यदीश्वरकथायां वो जाता भक्तिरहेतुकी ॥

End:

सूतः—

यूयं चत महाभागाः कृतार्था मुनिमत्तमाः ।

ये पिवन्ति सदा शम्भोः कथामृतरसायनम् ॥

ते जन्मभाजः खलु जीवलोकं

येषां मनो ध्यायति विश्वनाथम् ।

वाणी गुणान् स्तौति कथां शृणोति

श्रोत्रद्वयं ते भवमुत्तरन्ति ॥

विविधगुणविभेदैर्नित्यमस्पष्टरूपं

जगति च विहरन्तं वाङ्मनोवृत्तिदूरम् ।

... ..

परमशिवमनन्तानन्तमाद्यं प्रपद्ये ॥

यः पठेच्छृणुयाद्वापि पुराणं शैवमुत्तरम् ।

विभूय सर्वकर्माणि शिवलोके महीयते ॥

Colophon :

इति ब्रह्मोत्तरखण्डे पुराणश्रवणानुवर्णनं नाम चतुश्चत्वारिं-

शोऽध्यायः ।

ब्रह्मोत्तरखण्डं समाप्तम् । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Author :

Remarks—The work contains chapters 23—44 of the Brahmottarakhanda of the Skāndapurāna. The Gokarnakṣetramāhātmya is described in

chapter 24 and Somavāravratamāhātmya in chapter 32. The table of contents is as follows :—

Chapter:

- 23 Pañcākṣarīmahimānuvarṇanam
- 24 Gokarnakṣetramāhātmyavarṇanam
- 25 Śivacaturdaśīmahimānuvarṇanam
- 26 Caturdaśīśivapūjāvarṇanam
- 27 Śivapūjāmāhātmyam .
- 28 Śivamāhātmyam
- 29 } Śivapūjāvidhi
- 30 }
- 31 Somavāramahimānuvarṇanam
- 32 Somavāravratamahimānuvarṇanam
- 33 Śivayogipūjāvarṇanam
- 34 Śivayogidharmopadeśakathanam
- 35 Śivakavacakathanam
- 36 } Śivaguṇānuvarṇanam
- 37 }
- 38 Bhasmamahimānuvarṇanam
- 39 Tripuṇḍramāhātmyavarṇanam
- 40 Satvaropākhyānam
- 41 } Umāmaheśvaravratamahimānuvarṇanam
- 42 }
- 43 Rudrākṣavarṇanam
- 44 Purāṇaśravaṇānuvarṇanam

Nine leaves are seen at the close pertaining to different chapters. The designation of the work is based on chapter 24.

॥ जैमिनीयसंहिता (ब्रह्माण्डगता) ॥

134. JAIMINĪYASAMHITĀ.

Substance—Palm leaf. Size—19" × 1 $\frac{1}{8}$ ". Leaves—179.
8—10 lines per page and about 66 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Gran-
thas—6650.

Subject—Purāṇic version of the creation of the
world etc., as expounded by Jaimini.

Beginning :

विश्वोत्पत्त्यादिषु गुणितया यत्कलांशस्त्रिमूर्ती-

रन्तर्व्यामोहयति सततं शक्तिलेशो यदीयः ।

शश्वच्छान्तं सकलभुवनव्यापि नारायणारुयं

प्रत्यग्ज्योतिः स्फुरतु हृदि मे सच्चिदानन्दरूपम् ॥

हेमाम्भोरुहकेसरारुणरुचामालोलदूर्वादल-

श्यामानां च करोतु पार्श्वगतयोः श्रेयांसि गात्रत्विषाम् ।

श्रीभूम्योरितरेतरव्यतिकराच्छारं वपुर्वोऽनिशं

तत्पीनस्तनचूचुकाम्बुजदरव्यासक्तहस्तं हरेः ॥

ऋषयः—

विचित्रार्थकथोपेता ब्राह्माण्डीयं सुविस्तरा ।

पुराणमंहिता स्रत त्वया सम्यगिहोच्यते ॥

भूयोऽप्यान्क्ष्व नः सम्यग्विस्तरेण महाद्युते ।

हिरण्यनाभः किं भूयो जैमिनिं पर्यपृच्छत ॥

स्रतः—

श्रुत्वा बहुविधा रम्याः कथा मुनिमुखोद्गताः ।

हिरण्यनाभो विप्रेन्द्रं जैमिनिं पुनरब्रवीत् ॥
 भगवन् यन्मया पृष्टं त्वया तत्सम्यगीरितम् ।
 महदाद्यं हि जगतो नवधा सृष्टिलक्षणम् ॥

End :

सगरस्य सुतैर्यस्याद् वर्धितो मकरालयः ।
 ततः प्रभृति लोकेषु सागराख्यामवाप्तवान् ॥
 एतत्ते चरितं सर्वं महतां कथितं मया ।
 रामस्य कार्तवीर्यस्य सगरस्य महीपतेः ॥

Colophon :

इत्यादिमहापुराणे ब्रह्माण्डे मध्यमभागे पञ्चाशीतिसहस्रि-
 कायां संहितायां गोकर्णोद्धारणं नाम पञ्चनवतितमोऽध्यायः ॥ नमो
 हरिहरहिरण्यगर्भेभ्यः । मध्यमभागः समाप्तः । शुभमस्तु । श्री-
 सरस्वत्यै नमः । इदं पुस्तकं श्रीविष्णुट्टादिवाकरेण लिखितम् । श्रीमते
 नारायणाय नमः ।

त्रिन्दुदुर्लिपिविसर्गवीथिका-
 शृङ्गपङ्क्तिपदभेददूषणम् ।
 हस्तवेगजमनुद्विपूर्वकं
 क्षन्तुमर्हथ समीक्ष्य सज्जनाः ॥

श्रीमते नारायणाय नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । शुभमस्तु । गुरु-
 भ्यो नमः । सीतालक्ष्मणभरतशशुभहनुमत्समेतश्रीरामचन्द्राय
 नमः । श्रीविष्णुट्टेशाय नमः ।

Author :

Remarks—This work, comprising 95 chapters, is a
 part of the Brahmāṇḍapurāṇa.

॥ जैमिनीयसंहिता (ब्रह्माण्डगता) ॥

135 JAIMINĪYASAMHITĀ.

Substance—Palm leaf Size—18½" × 2' Leaves—95

14 lines per page and 80 letters per line

Script—Malayālam No. of Granthas—6650

Subject—Beginning—End—Same as No 134

Colophon.

इति ब्रह्माण्डे सप्तनवतितमोऽध्यायः । समाप्तश्च मध्य-
मभागः ।

स्यानन्दूराभिधानप्रथितमुररिपुक्षेत्रसम्बन्धिसुरव्य-

श्रीमत्कूपकराख्यक्षितिसुरवृषभव्याहृतिव्यापृतेन ।

कैनाप्यार्यादिमस्तप्रविलसदगजागेहदासचभाजा

कैलासेनास्तभङ्गिद्रुतमुपलिसितैपेधराख्येण पुंसा ॥

... . व्यापृतेनेत्युपयुक्तं पदत्रयम् ।

श्लोकेऽस्मिन् लभ्यते बिम्बमम्बुधौ शशिनो यथा ॥

ഇതേനാലായിൽ ൨൭൯൦ "स्याനन्दൂര"

അഞ്ചുക്കുന്നിൽ ഭഗവതി രക്ഷിക്ക ഉത്തരദിക്കായി——

Author

Remarks—This Ms is utilised for *pārayana* during the Bhadrādīpa Festival celebrated twice a year in the shrine of Śrī Padmanabha, the tutelary deity of His Highness The Maharaja of Travancore

॥ जैमिनीयसंहिता (ब्रह्माण्डगता) ॥

136. JAIMINĪYASAMHITĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $22\frac{1}{2}" \times 1\frac{1}{2}"$. Leaves—

212. 7—8 lines per page and 67 letters per line.

Script—Malayālam.. No. of Granthas—6650.

Subject—Beginning—End—Same as No. 134.

Colophon :

इत्यादिमहापुराणे ब्रह्माण्डे मध्यभागे पञ्चाशीतिसाहसिका-
यां गोकर्णोद्धारणं नाम पञ्चनवतितमोऽध्यायः । नमो हरिह-
रहरिण्यगर्भेभ्यः । मध्यमभागं समाप्तम् । श्रीसरस्वत्यै नमः ।

लक्ष्मणेन महत्पादपङ्केरुहरजोजुषा ।

ब्रह्माण्डे मध्यमो भागो लिखितोऽसावनुत्तमः ॥

अक्षरं यत् परिभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद्भवेत् ।

क्षन्तुमर्हन्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ॥

श्रीविद्व्यासाय नमः ।

करचदरसदृशमखिलं भुवनतलं यत्प्रसादतः कवयः ।

पश्यन्ति सूक्ष्ममतयः सा जयति सरस्वती देवी ॥

श्रीगुरुभ्यो नमः । मङ्गलमस्तु ।

Author :

Remarks—Same as No. 134.

॥ जैमिनीयसंहिता (ब्रह्माण्डगता) ॥

137. JAIMINĪYASAMHITĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $20\frac{3}{4}$ " \times $1\frac{5}{8}$ ". Leaves—206. 8—9 lines per page and 61 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—6650.

Subject—Beginning—End—Same as No. 134.

Colophon :

इति ब्रह्माण्डे पुराणे पञ्चाशीतिसहस्रिकायां जैमिनीयसंहितायां
मध्यमभागे गोकर्णोद्धारो नाम एकोनशततमोऽध्यायः ।

अक्षरं यत् परिभ्रष्टं मात्रार्हानं तु यद्भवेत् ।

क्षन्तुमर्हन्ति... .. ॥

... ..प्रबन्धमकरालये महामकरेण ।

लिखितमलर्ककरेण प्रभाति लोकं यथेदम(ल)र्ककरेण ॥

മൂലിയാഴിയത്ത ശാസ്ത്രീനാമ്നാ ലിഖിതമീദം പുസ്തകം.

Author :

Remarks—The Ms. is worm-eaten here and there.

It contains 99 chapters while the previous Mss., comprise only 95 chapters. The 24th chapter in those works is divided here into chapters 24 and 25. So the 99 chapters might have been formed out of such divisions.

॥ जैमिनीयसंहिता (ब्रह्माण्डगता) ॥

138. JAIMINĪYASAMHITĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $24\frac{1}{2}$ " \times 2". Leaves—67.

8 lines per page and 78 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—2600.
Incomplete.

Subject—Same as No. 134.

Beginning:

... ..

तस्यामधिवसन् राजा सामात्यः स्वजनावृतः ॥

प्रशशास मुदोषेतो राज्यं निहतकण्टकम् ।

तस्य प्रतर्दनो नाम पुत्रोऽभूदरिमर्दनः ॥

सत्यवर्मरतो धीरो दौहित्रो नाहु ... ।

इत्यादिमहापुराणे ब्रह्माण्डे मध्यमभागे द्वितीयोऽध्यायः

जैमिनिः—

भद्रश्रोण्योऽपि समरे दिवोदासेन निर्जितः ॥

End :

बभूव रूपतन्मात्रं पुरुषेच्छाप्रचोदितात् ।

रूपतन्मात्रतो वह्निः सम्बभूव विकुर्वतः ॥

विशेषविचित्रं रूपस्य चक्षुषो जायते यतः ।

गुणदिव्याकृतिज्ञत्वं व्यक्तिसंस्थात्वमेव च ॥

प्रकाशात्मत्वमित्यग्रे रूपतन्मात्रवृत्तयः ।

उद्घोतनं तु धातूनां द्रवीकरणमेव च ॥

अदनं पचनं पानं शोषणं हिममर्दनम् ।

क्षुत्तृणोत्पादनात्मत्वं ।

Colophon :

इत्यादिमहापुराणे ब्रह्माण्डे मध्यमभागे वसिष्ठसगरसंवादे एको-
नपञ्चाशोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—The Ms. contains 50 chapters. It begins abruptly on Fol. 6 with the closing portion of the second Adhyāya, and is much damaged. The last leaf is numbered 96. The FF. from 11 to 34 are missing.

॥ जैमिनीयसंहिता (ब्रह्माण्डगता) ॥

139. JAIMINĪYASAMHITĀ.

Substance—Palm leaf. Size—21" x 1½". Leaves—227. 8 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—6350. Incomplete.

Subject—Same as No. 134.

Beginning :

.....धर्मात्मा बभूव नृपमत्तमः ।
निमर्गादेव मञ्जाना भक्तिर्यस्य जनार्दने ॥
पुरुकुल्मोऽपि नागेन्द्रः पानाले मम्प्रमादिनः ।
जघान दृष्टगन्धर्वकोटीस्त्रिम्बो महाबलः ॥

End :

ब्राह्मणार्थमनया वर्णश्रुतिभिश्च समन्वितः ।
पाकान्ताहर्दम्यश्च शतमागपरादिभिः ॥
दोष्यमानचमरीषात्रय्यजनगात्रितः ।
नानायादिप्रनिषोपसर्गिहृतदिबुधुगः ।

स गत्वा सरयूतोये यथाशास्त्रं यथा..... ॥ :

Colophon :

इत्यादिमहापुराणे ब्रह्माण्डे मध्यमभागे (एकत्रिंशति)नवतित-
मोऽध्यायः ।

Remarks—The work begins on Fol. 2. The last
Fol. is numbered 229.

॥ ज्ञानपञ्जरम् (भारतव्याख्या) ॥

140. JÑĀNAPANĪJARAM.

A commentary on the Bhārata.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{1}{2}$ " \times 2". Leaves—79
6 lines per page and 62 letters per line
Script—Grantha. No. of Granthas—1500
Incomplete.

Subject—An elucidative gloss on the Bhārata.
Beginning :

हरिः ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
चतुर्णां पुरुषार्थानामाकरौ चरणौ हरेः ।
वन्देमहि मुनीन्द्राणां शिरःसामान्यशेखरौ ॥
मधवोऽन्वर्थनामानो मधुरा च तथा पुरी ।
मधुरैः कर्मभिर्यस्य तं वन्दे मधुश्रवणम् ॥
भारताख्यान(शय?यश) सौ भोसंचारणकोविदौ ।

तमालश्यामलौ वन्दे कृष्णौ देवमुनीश्वरौ ॥
 योऽभवच्च सरस्वत्या यतोऽभूच्च सरस्वती ।
 तं जन्यजनकं वाचो वन्दे सारस्वतं मुनिम् ॥
 उपात्ते शब्दसस्यानां रसे वाल्मीकिभानुना ।
पु सिञ्चन्तं व्यासचन्द्रमसं भजे ॥
 महते भारतायास्मै वेदसारात्मने नमः ।
 यस्य स्तुतौ प्रस्तुतौ वा भवेदन्यच्च भारतम् ॥
 क्व महाभारतं क्वाहं व्याख्यानं तस्य मे कथम् ।
 पङ्गोर्गरुडवेगेच्छा ममेच्छेयं च सोदरे ॥
 ऋषेरतीव्र पूर्णस्य निर्गमे मार्गमिच्छतः ।
 बोधाम्बुधेः परीवाहं कोऽवगाहेत भारतम् ॥
 ओष्ठैर्दन्तान् संवृणुत तथास्यानि च पाणिभिः ।
 हास्यमेतद्वि वः सन्तो यद् व्याख्यामीह भारतम् ॥
 तथापि महतोऽभ्यासात् प्रसादाच्च महामुनेः ।
 व्याख्यानसाहसिक्यं मे भारतस्यापि रोचते ॥
 वैचित्र्यीरुचिसंक्षेपो विस्तरोत्पाठनेच्छया ।
 मुनिर्व्याचष्ट शिष्येभ्यो भिन्ना भारतसंहिताः ॥
 संहिताभेदसाङ्ख्याल्लेखकानां प्रमादतः ।
 श्लोकाः कोशेषु भिद्यन्ते तथाध्यायाश्च सङ्ख्यया ॥
 तद्वह्न्येकरूपाणि कोशानि प्रेक्ष्य मर्षतः ।
 व्याख्यास्यते विनिर्णीता दृश्यमानात्र संहिता ॥
 भेदस्थानानि चान्यासां वक्ष्यामस्तत्र तत्र च ।
 समीचीनश्च पाठोऽस्यास्तत्र तत्र प्रवक्ष्यते ॥
 वरदारूपेन विदुषा व्यामभक्तेन भाषितम् ।

ज्ञानपञ्जरमित्येतद् व्याख्यानं वीक्ष्यतां बुधैः ॥

इतिवृत्तं इत्थंभूतं वृत्तम् । विशिष्टवृत्तमिति यावत् ।

End :

सपवनः शरीरमण्डकेतोः अण्डस्य केतोः सप्त हेतयः कालीक-
रालीमनोजवासुलोहितासुधृग्नवर्णास्फुलिङ्गिनीविंशभुजः नान्यस्तप्ता
विद्यते गोपु त्वदन्यगोपु जलेषु तप्ता विद्यते त्वमेव वडवाया
मुखरूपेण जलान्यपि दहसीत्यर्थः ।

Colophon :

इति महाभारतव्याख्याने प्रथमस्य पर्वाध्यायस्य अष्टनवतितमे
व्याख्यानं समाप्तम् ।

Author—Varada.

Remarks—The Ms. extending upto chapter 198 is
written in bold and legible hand to facilitate
daily perusal. It is very much damaged. The
commentary furnishes the best readings point-
ing out all the variants thereof.

॥ ज्ञानपञ्जरम् (भारतव्याख्या) ॥

141. JÑĀNAPAÑJARAM.

A commentary on the Bhārata.

Substance—Palm leaf. Size—18" x 2". Leaves—139.
8—10 lines per page and 68 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—6000.
Incomplete.

Subject—Same as No. 140.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अधिष्ठातृस्तु । इदानीमारण्य-
पर्वच्याख्या क्रियते । द्यूतपराजिताः पाण्डवा वनवासोद्युक्ता
भूत्वा अपराङ्गकाले हस्तिनपुराभिर्गता इति श्रुत्वा पुनस्तेषां वन-
वासप्रकारं श्रोतुं श्रुतानुवादं कृत्वा जनमेजयः पृच्छति एवमि-
त्यादिना ।

End :

अत्र आचार्ये शान्तिरिति कोपनिवृत्तिः । मे कोपकारितं नि-
वृत्तं कोपकारकं कोपोत्पत्तिकारणं निवृत्तं शान्तम् । अत्र अ-
स्यामवस्थायां परम् उत्तरकार्यं विधीयतां क्रियताम् । निवृत्ते स-
माप्ते सति दर्शयत आत्मानमिति शेषः । धनं नो धनम् अल-
भमानः अस्वीकुर्वन् अत्र असद्युद्धे नार्हति नेच्छति न पराजै-
षीत् न जयेदित्यर्थः । पूर्वमज्ञातवासं प्रति दुर्योधनेन यदुक्तं
तद् गाङ्गेयो वक्तुमर्हति अनुस्मृत्य कालविशेषक्रमं निरूप्य यथा-
वत् स्पष्टमेव अर्हति योग्य इत्यर्थः ॥

Colophon :

इति विराटपर्वच्याख्यायां पञ्चाशोऽध्यायः । विराटप-
र्वच्याख्यानं समाप्तम् ॥

Author—Same as No. 140.

Remarks—This work contains the commentary on
165 chapters and a part of 166, in the *Āraṇya-*
parva, and the whole of the *Virāṭaparva*. At
the close of the first chapter the following line
is seen.

“ इत्यारण्यपर्वप्रवचने कृष्णगीता नाम प्रथमोऽध्यायः । ”

॥ ज्ञानपञ्जरम् (भारतव्याख्या) ॥

142. JÑĀNAPAÑJARAM.

A commentary on the Bhārata.

Substance—Palm leaf. Size— $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—44.

7 lines per page and 40 letters per line.

Script—Old Malayālam. No. of Granthas—800. Incomplete.

Subject—Same as No. 140.

Beginning :

चिन्तयानं जाग्रतं विदुरोऽहमिति । अतः परमभियुक्तमित्यादि-
श्लोकद्वयम् उपरितः प्रथमलेखकैः प्रमादादस्तम् । तद् ब्रूहि तच्छ्रेयो
ब्रूहि यज्जागरणविनोदनभारशमनं धर्मार्थयुक्तं च तत् सर्वं श्रेयो
ब्रूहीत्यर्थः । अयम् ।

End :

अस्य अर्जुनस्य देवमायया अनिर्वचनीयया शक्त्या । अनिर्व-
चनीयशक्तित्वं विवृणोति—महाधनानीत्यादिना । महाधनानि वि-
शिष्टद्रव्यैरपि दुर्लभानि महान्ति स्थूलानि दिव्यानि अनुत्तमानि
लघूनि सूक्ष्माः ।

Colophon :

अष्टपञ्चाशः ।

Author—Same as No. 140.

Remarks—The leaves are numbered alphabetically
beginning from अ. The Ms. is much damaged
and about 300 years old. It contains the

commentary on chapters 35 — 59 of the Udyogaparva.

॥ टीकासारसंग्रहः (भागवतव्याख्या) ॥

143. TĪKĀSĀRASANĠRAHA.

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—19" x 2". Leaves—146.

9 lines per page and 68 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1760.

Subject—An elucidative exposition of the Bhāgavata.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । नमो नारायणाय ।

उपदिदेश जगद्गजिनच्छिदं

प्रतिकृतिं प्रतिकृत्य य उद्धवम् ।

सुखचिदात्ममतिं करुणानिधिं

नमत तं सततं कमलापतिम् ॥

जविष्ठं शघ्निफलदं स्वकुलमंहारार्थं कौरवपाण्डवार्थिनां वा ।
तदेवाह—ये कोपिता इति चतुर्भिः श्लोकैः । दुर्युतं छत्रघ्नं हेलनं
पाण्डवाः अजिनवास(सनाः?मः) पश्य इत्यादि ।

End :

विधिवाक्यं तावन्मां विधत्तेऽपीश्वरार्पणकर्मणा मोक्षं माधयेदिति
विधत्ते । तथा तत्रमस्यादिवाक्यमपि मां ब्रह्म विचष्टे । (को
अद्वा वोदक्यादिना (?) आद्यं विकल्प्याहमहङ्कारादिप्रपञ्चोऽपोषते ।

अहमीश्वर एव बभेदप्रपञ्चरूपेण । किं बहुना शृणु संक्षेपेणेत्याह—
 एतावानिमांसास्थाय अनुष्ठाय भिदां भेदप्रपञ्चं मायामात्रमनूयान्ते
 मोक्षतां प्रतिविध्य स्वयमुपशाम्यति शब्दः वेदो ब्रह्म
 भवतीत्यर्थः ।

Colophon :

इत्येकादशे एकविंशोऽध्यायः ।

Author—Uttamabodhayati as evinced by the colophon of No. 145.

Remarks—The Ms. comprises the commentary on the first 21 chapters in *Skandha* 11. The author of this commentary explains clearly the portions omitted by Śrīdharaśvāmin on account of their simplicity. He has taken special care to explain each portion so minutely as to enable even a layman in comprehending the significance of the text. The style of the commentary is simple and lucid. A few leaves in the middle are damaged.

॥ टीकासारसङ्ग्रहः (भागवतव्याख्या) ॥

144. TĪKĀSĀRASANĠRAHA.

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size 21"×13". Leaves—80.

8 lines per page and 64 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2600.

Subject—Same as No. 143.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविममन्तु ।

पायाद्वो बलिमल्लकंसनरकादित्यादिकेतूदयः

ग्रह्यादधुवरुक्मभूषणसुतक्ष्माबल्क (सान्त्वो)दयः ।

व्यासव्यासजनारदा(दिमुनिहृत्पद्मालिभानूदय)-

(स्त्रैलो)क्याख्यकुमुद्वतीमदकरश्रीकृष्णचन्द्रोदयः ॥

कृष्णावतारचरितश्रवणामृतनिर्वृतः ।

उक्तानुवादेनौत्सुक्याद्राजा पृच्छति तत् पुनः ॥

कथितो वंशविस्तार इति । सोमसूर्ययोः वंशविस्तारः उभयवंश्यानां सोमसूर्ययोर्वंशे भवानां राज्ञां चरितमत्याश्चर्यं नितरां धर्मशीलस्य यदोश्चरितं च कथितमित्युक्तानुवादोऽन्यत् प्रष्टुं तदाह तत्रेति—

End :

शकुनादिनिमित्तगतिः विशेषकच्छेद्यमप्युद्यद्बैनयिकीनां वैयासिकानां च विद्यानां च ज्ञानमिति । कला विद्याः प्रोक्ताः एताश्चतुष्पष्टिः उपच्छन्दयामासतुः प्रशोभितवन्तौ प्रभासक्षेत्रे महार्णवे मृतं बालं वरयामास । ईश्वराविति विदित्वा समुद्रस्तु योऽभ्यर्हण.....

Colophon :

इति दशमे चतुश्चत्वारिंशोऽध्यायः ।

Author—Same as No. 143.

Remarks—The Ms. is old and decayed. It comprises chapters 1—45, Skandha 10.

॥ टीकासारसंग्रहः (भागवतव्याख्या) ॥

145. TĪKĀSĀRASĀNGRAHA.

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—17½" × 1½". Leaves—

171. 9 lines per page and 48 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—5000.
Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 143.

End :

विधिफलमाह मर्त्य इति । मरणधर्मा पुरुषः तया अनुसवमेधि-
तया नित्यशो वर्धितया श्रीमत्कथाश्रवणादिमात्रचिन्तया तद्धाम
एति तत्स्वरूपं प्राप्नोति । तद्धाम कथम्भूतं । दुस्तरः कृतान्तजवः
तस्यापवर्गं नाशकं यदर्थं क्षितिभुजोऽपि ग्रामाद्वनं ययुः । ननु
कथाश्रवणादिमात्रेण तद्धामप्राप्तिः कथमिति तत्राह चित्रमिति ।
उरुगायस्य विचित्रलीलया श्रुतया विध्वस्तः कल्मषकदम्बः येषां
तेषां मुक्तिरूपमेतन्न चित्रम् । यस्मात् स्त्रीणामपि गोपिकादीनां
सुदुस्त्यजकृतान्तजवापवर्गं मुक्तिरूपं किमुत सज्जनानामिति शेषः ।

यो गोवर्धनभूधरं करधृतं लीलाम्बुजन्मायितं

कुर्वन् सप्त दिनानि नाचल(पदा?दपा)द्रोषांश्च घोरापदः ।

यश्चक्रे निजशासने हरविरिञ्चाखण्डलादीन् सुरा-

नुदण्डानपि सोऽव्रताजगदिदं गोपालराजो हरिः ॥

Colophon :

इति श्रीमदुत्तमप्रकाशपूज्यपादशिष्येण उत्तमबोधय-
तिना निरीक्ष्य लिखिते श्रीभागवतटीकासारसङ्ग्रहे दशम-
स्कन्धे नवतितमोऽध्यायः । इति दशमस्कन्धः समाप्तः । हरिः ॐ ।

Author—Same as No. 143.

Remarks—This work also deals with the exposition
of Skandha 10.

॥ टीकासारसंग्रहः (भागवतव्याख्या) ॥

146 TĪKĀSĀRASANGRAHA

A commentary on the Bhāgavata

Substance—Palm leaf Size—21 x 2 Leaves—62

9 lines per page and 64 letters per line.

Script—Malayalam No of Granthas—2250

Subject—Same as No 143

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नम ।

उपदिदेश जगद्भुजिनच्छिदं

प्रतिकृति प्रतिकृत्य य उद्दाम् ।

सुसचिदात्ममतिं करुणानिधि

नमत तं सततं कमलापतिम् ॥

श्रीभागवतटीकाभ्यः सारमुद्धृत्य लिख्यते ।

यत्नं विना भागवते श्रोतृणा सुसचित्तये ॥

आविष्कृतसर्वशक्तेः मरुतिरक्षिरामणेर्मूर्तस्य ब्रह्मणः श्रीकृष्णस्य माहात्म्यं पूर्वस्मिन् स्कन्धे सविस्तरमुपपादितम् । इदानीं तदुपासनाशुद्धान्तःकरणैरधिगम्यस्य परस्मामूर्तस्य ब्रह्मणोऽति गहनत्वादेनेकैरितिहासैः सूक्तिभिश्च पुनः पुनरतिविस्तरेण स्वरूप प्रतिपादयितुम् एकादशस्कन्ध आरभ्यते । तत्र यदुल्लसकमुल प्रसङ्गार्थं प्रथमं पूर्वस्कन्धार्थम् अनुवदति कृत्वा दैत्यप्रधमित्यादिना । दैत्याः पूतनाद्याः । अनतारयद् अतारयदित्यङ्गागमो द्रष्टव्यः । अवरोपितवानित्यर्थः । जनिष्ठं शीघ्रफलदं कलिं कल्हं स्वकुलसं-

हारार्थं कौरवपाण्डवानां वा । एतद्विवृणोति ये कोपिता इति ।

End :

ब्रह्मकल्पे कसै ब्रह्मणे विभासितः प्रकाशितः तद्रूपेण ब्रह्मरूपेण
नारदाय नारदरूपेण कृष्णाय व्यासाय तद्रूपेण... ..
... .. भगवद्राताय परीक्षते येन प्रकाशितः तद् ब्रह्म
श्रीनारायणाख्यं धीमहीत्यन्वयः । पुनरपि तं देवं प्रणम... ..
... .. व्याख्यातवान् प्रियो मेऽन्तर्हृदयं प्रविश्य
करणग्रामादिकं प्रेरयन्... ..
श्रीमद्भागवतार्णवे विवरणं नावं ततानातनुं

... ..

... ..

न्यूनातिक्रमदोषशोषणकृते शुद्धाय बद्धाञ्जलिः ॥

Colophon :

इति श्रीभागवतटीकासारसङ्ग्रहे द्वादशस्कन्धे त्रयोदशोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—Though this work and that numbered 143 have the same designation they are somewhat different. The commentary comprises Skandhas 11 and 12.

॥ तत्त्वप्रदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

147. TATTVAPRADĪPIKĀ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—21" x 2". Leaves—21.

9 lines per page and 62 letters per line
Script—Malayālam No of Granthas—800
Incomplete

Subject—Elucidative exposition of the Bhāgavata
Beginning

हरिः श्रीगणपतये नमः । अग्निममरतु ।
जगदन्तरायरार्शिं संस्मृतमात्रोऽपि यो जरीजर्ति ।
चर्कति चास्मृतो यस्तं वन्दे कुञ्जराननं देवम् ॥
शशिहारगौरवरदेहलता शरदिन्दुविम्बवदना विमला ।
मम शारदा दिशतु बुद्धिमजं पदमन्युतस्य समुपैमि यया ॥
सहजानन्दमनन्तं शुद्धं बुद्धं परं पदं विष्णोः ।
अहमास्मि यत्प्रसादात् तेभ्यो बद्धोऽञ्जलिर्गुरुभ्योऽयम् ॥
यस्य श्रीपादपङ्केरुहनखलिखितोर्ध्वाण्डनिर्भिण्णभिचे-
र्गङ्गा मङ्गल्यभङ्गप्रचलतरजलोद्यत्तरङ्गा जगाल ।
तस्यासागद्घ्रिदण्डस्त्रिभुवनभवनस्तम्भदण्डः प्रकामं
कामं वामो मुरारेरशुभचयहरश्चिन्त्यमानं क्रियाद्वः ॥
अत्र हि भागवते यत् प्रकटार्थत्वादुपेक्षितं किञ्चित् ।
पददीपिकादिकृद्भिस्तदह तदनुग्रहेण विवृणोमि ।

तत्रादौ तावत् सकलनिगमशिरसि निरूपितो भगवान् प्रत्य-
गात्मा श्रीनारायणः स्वमायया नामरूपात्मकं जगदिदं ससर्ज ।
तथाहि श्रुतिः—

End

यो बल्लुहामो मन्दासितं स च उद्दामभासस्य पिशुनः सूच-
कः अमलबल्लुहाय इति वा त्रीलापूरानिलोकनं च यातामुद्दामभा-

वपिशुनामलवल्गुहासत्रीलावलोकैर्निहतस्ताडितो मदनोऽपि जगद्वि-
जयी संमुद्यति कर्तव्यतामूढः संश्रापं धनुर्लज्जया अजहात् जहौ
ताश्च प्रमदोत्तमाः कामविजयिन्योऽपि कुहकैर्हेलादिभिर्यस्येन्द्रियं
विमथितुं न शक्नुः तमयं प्राकृतलोकोऽसक्तमपि सङ्गिनं मनुजं
मन्यत इति द्वितीयश्लोकेनान्वयः । आत्मौपम्येन आत्मोपमाभावेन
आत्मनः सङ्गित्वात्तदीश्वरोऽपीति व्यावृण्वानं मनुष्यभावनां मान-
मिति शेषः । अतो बुधोऽयं जनः । तत्त्वतस्तु तस्य संसारो नास्तीत्याह ।

Colophon :

इति श्रीभागवतव्याख्यायां प्रथमोऽध्यायः ।

इति नवमोऽध्यायः ॥

Author :

Remarks—The commentary, though incomplete, discloses the philosophical significance of the work. Certain portions are lost here and there in the middle. C. C. mentions on Page 219 Tattvapradīpikā, a commentary on the Bhāgavata but no reference is made as to the identity of the author.

॥ तत्त्वप्रदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

148. TATTVAPRADĪPIKĀ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—16½" × 14". Leaves—
224. 10 lines per page and 40 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—5600.
Incomplete.

Subject—Same as No 147

Beginning

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ॥

End .

अथ तस्मादात्मसममस्मदनुरूपं समा... . . . वैषम्यशून्या-
य गान्ताय रागादिभी रहिताय पुरुषाय पूर्ण... . . राय उत्कृष्टाय
वासुदेवायान्तर्यामिणे मन्त्राय सत्त्वगुणाय तद्दर्शनेन तृप्तानि
चक्ष्वपि येषां तेषां यानं स्वप्नयाणमनिच्छतामपि सतामपयर्गो नाशः
स न विद्यते क्रमस्य सोऽनपवर्गविक्रमः द्रुमैश्छन्नां क्ष्मां भूमिं
वीक्ष्य कुप्यन् । कथंभूतैः द्रुमैः वा स्वर्गं रोद्धुमिवेच्छितैः संवर्तक
इव अप्यमलये नयैरनुनयैः मारिषा मार्क्षी

Colophon

इति तृतीयस्कन्धव्याख्यानं त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः । तृतीयस्कन्ध-
व्याख्यानं समाप्तम् ।

इति विष्टता भागवते मुरयस्कन्धस्य मञ्जनाद्विजुषा
तत्त्वप्रदीपिकेमामुत्कृष्टार्थग्रहान्निरीक्षधम् ।

इति श्रीभागवतविमर्शनाया(ण्यां) तत्त्वप्रदीपिकायां प्रथम-
स्कन्धे एकोनविंशोऽध्यायः । प्रथमस्कन्धस्त्रिंशतोत्तरमहत्समंख्यः ।

Author

Remarks—This work contains the commentary on
Skandhas 1, 2, 3 and 28 chapters in Skandha 4
The commentary brings out clearly the
philosophical import of the work At the end
of the 1st Skandha is seen the following pane-
gyric of Śrīkrṣṇa

यः कुम्भीश्वरभिन्नकुम्भरो ? द्विक्तास्ररक्तच्छवि-
 र्भत्वा रङ्गमभङ्गमिङ्गितमतिर्भोजेश्वरं कम्पयन् ।
 उत्पाद्यैककरेण तोरणवरे चिक्षेप चाणूरकं
 तस्मै बालविनोदलूनरिपवे कृष्णाय बद्धोऽञ्जलिः ॥

This seems to have been written by the comment-
 ator. A similar stanza on the same theme is
 found at the end of every Skandha. Eg: Note
 the following verse at the close of the 3rd
 Skandha.

यत्पादपङ्कजरजांसि यथा यथा वा
 ध्यातानि चर्कति पशूनपि मुक्तिभाजः ।
 नारायणः स भगवान् निजपादपद्मे
 भक्तप्रियोऽचलधियं मम चर्करीतु ॥

॥ तत्त्वप्रदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

149. TATTVAPRADĪPIKĀ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—19¼" × 2". Leaves—
 219. 10 lines per page and about 60 letters per
 line. Script—Malayālam. No. of Granthas
 —7800. Incomplete.

Subject—Same as No. 147.

Beginning—Same as No. 148.

End :

इह मनुष्यलोके उभयशेषाम्यां धर्माधर्मशेषाम्यां चतुर्दशधा

चतुर्दशलोकप्रकारेण श्रद्धाभक्तिभ्यां विशुद्धा बुद्धिर्यस्य स तथा
भूश्च द्वीपानि च वर्षाणि च सरितश्चाद्रयश्च पातालानि च दिशश्च
नरकाश्च भगणाश्च तैर्या लोकसंस्था सा गीता मया हे नृप का मा ।
ईश्वरस्य मूलं वपुः । कथंभूतस्य, सकलजीवानां निकायस्य धाम
आश्रयः, सकलजीवनिकायो वा धाम यस्य तस्य ।

Colophon:

यत्पादपङ्कजरजांसि सुरस्रवन्तीं

चक्रुर्जगत्त्रयपवित्रतमाम्बुनेत्रीम् ।

नारायणः स भगवान् मम पापक्षयं (?)

कक्षं यथा हुतवहः परिदन्दहीतु ॥

इति विवृता भागवते पञ्चमसम्बन्धिनी मया भक्त्या ।

तत्त्वप्रदीपिकेयं हरिचरणस्मरणनिवृत्तिजेन ॥

इति श्रीभागवतविवरणे पञ्चमस्कन्धे चतुर्विंशोऽध्यायः । पञ्चम-
स्कन्धः समाप्तः । विष्णवे नमः । श्रीपरमगुरुभ्यो नमः ।

Author:

Remarks—The covering wooden boards of the codex
are painted with attractive colours depicting
Lord Kṛṣṇa and other divinities. The commen-
tary comprises Skandhas 1—5.

॥ तत्त्वप्रदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

150. TATTVAPRADĪPIKĀ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size—22" x 1½". Leaves—
38

166. 8 lines per page and about 78 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7000. Incomplete.

Subject—Same as No. 143.

Beginning :

गणपतये नमः ।

भूतेर्लक्ष्म्याः । यजुषां पतिः वेदपतिः यज्ञतुष्टायां दक्षिणायां कर्द-
मदुहितृसन्तर्तेर्वक्ष्यमाणत्वात् श्रुतप्रायमित्युच्यते । विततो विस्तीर्णः
का सा विश्वमूपादेः(?)पादशौचाद् दिव इति । दिवि स्वर्गे सरिदभूत् ।
गङ्गा । अत एव देवकुल्या देवकुलयोग्या । आत्मा विष्णुः ईशः ईश्व-
रः ब्रह्मा च आत्मेशब्रह्माणः तेषां सम्भवान् अवतारान् । जगतः स्थि-
तिश्च अन्तश्चेत्पत्तिश्च स्थित्यन्तोत्पत्तयः, तासां हेतवः । तस्मिन्नक्षे
कुलाद्रौ प्राणायामेन मनः संयम्य एकपादेन मुनिर्वर्षशतमतिष्ठदिति
द्वितीयश्लोकेनान्वयः ॥

End :

आत्मनिगमं वैदिकमार्गं प्रथयन् विपुल(य)न् बन्धं भक्तानां
संसारबन्धं दृष्ट्या दर्शनेन विधूय विजये अर्जुने जयं विघ्नप्य
अर्जुनो जिग्ये इत्याघोषणं कृत्वा उद्धवाय च परं परमार्थतत्त्वं
प्रोच्यात्मा स्वधाम स्वरूपं समगात् प्राप्तवान् ।

Colophon :

यन्पादपङ्कजगुगं शरशक्तिखड्गै-

रभ्यर्च्य मुक्तिपदवीमरयोऽप्यविन्दन् ।

नारायणः स भगवान् मम चित्ततापं

तापं यथा तुहिनगुः कृपयानुरूप्यात् ॥

इति नवमेऽनवमगुणे भक्त्या नारायणे मया स्कन्धे ।

तत्त्वप्रदीपिकेयं विवृता सत्सेवकेन भागवते ॥

इति श्रीभागवताविवरणे तत्त्वप्रदीपिकायां नवमस्कन्धे द्वारि-
शोऽध्यायः । नवमस्कन्धः समाप्तः ।

Author :

Remarks—The Ms is very old. It comprises
Skandhas 4—9

॥ ताम्रपर्णीमाहात्म्यम् ॥

151 TĀMRAPARNĪMĀHĀTMYAM

Substance—Palm leaf Size— $14\frac{1}{2} \times 2$ Leaves—94
11 lines per page and 48 letters per line
Script—Malayālam No of Granthas—3200
Complete

Subject—Description of the glory of Tāmrarni,
a river in South India, celebrated as Dakṣiṇa-
gaurī

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

शुक्लाम्बरधरं पिण्णं शशिर्णं चतुर्भुजम् ।

प्रमन्नप्रदं ध्यायेत् सर्वत्रिभोषशान्तये ॥

अमजाननपत्रार्कं गजाननमहर्निशम् ।

अनेकदं तं भक्तानामेकदन्तमुपास्यहे ॥

अम्बुजपरमानन्दपरिपूर्णात्ममूर्तये ।

निर्गुणाय गुणारिष्टकर्मणे ब्रह्मणे नमः ॥

यद्वचःकणिका वेदा यल्लीलाकणिका जगत् ।
 यत्प्रभाविन्दुरिन्द्राद्या नमस्तस्मै परात्मने ॥
 पुरा विधाना ब्रह्माण्डकुहरीगृहमेधिना ।
 लीलया कलिता कापि तपःसीमा तपस्विनाम् ॥
 भूरेषा भूतिजननी पुरातनकृताश्रया ।

* * * *

इदं कथयितुं पुण्यं नाम्नायाश्चरितं महत् ॥
 आगतोऽस्मीह भद्रं वो मुनयस्तु तपोधनाः ।
 हतः परं मया कार्यं युष्माकं प्रीतिवर्धनम् ॥

End :

तस्माच्चमपि विप्रेन्द्र गत्वा तत् क्षेत्रमुत्तमम् ।
 भजस्व परया भक्त्या ततो विन्दस्वभीष्टितम् ॥
 तीर्थं त्रिष्णुपदं सिद्धं तद्व्यानं तीर्थमुत्तमम् ।
 तन्नामकीर्तनं तीर्थं तीर्थं तज्जनसङ्गमः ॥
 ये च वै भगवद्भक्ताः संसक्ताः साधुचारिणः ।
 एते हि तत्त्वज्ञानस्य भागिनो नात्र संशयः ॥
 तत्र गत्वा त्वया ब्रह्मन् समभ्यर्च्य जनार्दनम् ।
 लह्यते वैष्णवी माया दृष्ट्यजा देहिनां पदा ॥

इत्थं प्रसादमुपलभ्य विधेः प्रसन्ना-

दाधि विहाय मनसो मलिनत्वहेतुम् ।

चट्टाञ्जलिः स्तुतिभिरुल्लसन् मभायां

म्यान्तं विभोर्मुनिवगे निगगान्नगर्याः ॥

Colophon :

इति श्रीशैवे पुराणे नात्रपर्णीमाहात्म्ये सप्तत्रिंशोऽध्यायः ।
 ॐ । शुभमस्तु । श्रीवेदव्यासाय नमः । नात्रपर्णीमाहात्म्यं समाप्तम् ॥

இதுயிமத்திசாரூபத்திசுராமாஸ்துகம்மோஸம் ௨-௦௩-௮௫௪
 தித்த. மௌ. ௨.

इति श्रीशैवे पुराणे उपरिभागे तीर्थक्षेत्रवैभवखण्डे ताम्रपर्णीमा-
 हात्म्ये प्रथमोऽध्यायः ॥

Author:

Remarks—This work is but a portion of the
 Śaivapurāṇa. The river Tāmraparnī flows
 through the Tinnevely District and is of
 immense service to the people at large.

॥ ताम्रपर्णीमाहात्म्यम् ॥

152. TĀMRAPARNĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—14"×1". Leaves—
 212. 7—8 lines per page and 32 letters per
 line. Script—Grantha. No. of Granthas—
 3200. Complete.

Subject—Beginning—End—Same as No. 151.

Colophon:

इति श्रीशैवपुराणे ताम्रपर्णीमाहात्म्ये सप्तत्रिंशोऽध्यायः ।
 हरिः ॐ । शुभमस्तु ।

गुरुभ्यो नमः । சங்கரலிங்கம் லிங்கம்.

Author:

Remarks—The Ms. is about 150 years old.

॥ तुलसीमाहात्म्यम् ॥

153. TULASĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—73.
8—10 lines per page and 32 letters per line.
Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—
1300—Incomplete.

Subject—A compilation of selected portions from
Haribhaktisudhodaya, Harivamśa and other
works glorifying the sanctity of the Tulasi
plant.

Beginning :

श्रीरामाय नमः ।

श्रीसूतः—

श्रुतं वः सकलं विप्रास्तुलसीदेविसङ्गतम् ।
स्तोत्रं मन्त्रं च कवचं किमद्य श्रोतुमिच्छथ ॥

मुनयः—

श्रुतं नः सकलं सूत तुलसीदेविसङ्गतम् ।
स्तोत्रं मन्त्रं च कवचं पुनर्नो वक्तुमर्हति ।
यदनुक्तं विशेषेण देशसम्बद्धमप्युत ।
श्रुतं यथोदितं सर्वं भवता सूतनन्दन ॥

End :

महापातकयुक्तोऽपि तुलसीपत्रभक्षणात् ।
सद्य एव विशुद्धात्मा जायते न तु संशयः ।
तुलसीदलमग्निश्रमुदकं प्राशयेद्यदि ॥
स कालत्रयसंयुक्तो विष्णोः मालोक्यमाप्नुयात् ॥

तुलसीकाननस्यार्थे प्राकारं यस्तु कारयेत् ।
 कण्टकावरणं वापि तन्मे निगदतः शृणु ॥
 यावद्दिनं तद्विवृतिस्तिष्ठेत् सम्यग्बुधा भुवि ।
 तावद्युगसहस्राणि विष्णुलोके महीयते ॥
 तुलसीमूलजातानि छिन्द्याद् ब्रह्मंस्तृणानि च ।
 तेनाजितानि पापानि निकृन्तति यमः स्वयम् ॥
 एककृत्वोदकं वापि

Colophon :

इत्यश्वमेधे हरिवंशे शेषधर्मे तुलसीमाहात्म्यं नाम द्वादशोऽ-
 ध्यायः । श्रीरामाय नमः ।

रौद्रिसंवत्सरे ज्येष्ठमासे मार्ताण्डवासरे ।
 श्रीमत्तुलस्या माहात्म्यं मयैव लिखितं शुभम् ॥
 इति श्रीतुलसीमाहात्म्यं सम्पूर्णम् ।

Author :

Remarks—It is stated in the first Fol. of this Ms. that it contains Tulasi Māhātmya in 12 chapters and Śrīraṅgamāhātmya in 10 chapters. It comprises only the 12 chapters of Tulasīmāhātmya besides two other chapters which also seem to glorify the Tulasi. This portion may either be Tulasīmāhātmya taken from some other purāṇas or may lead to the Śrīraṅgamāhātmya.

॥ तुलसीमाहात्म्यं (स्कान्दगतम्) ॥

154. TULASĪMAHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—5½" × 1½". Leaves—25.

6 lines per page and about 16 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—150.

Complete.

Subject—Same as No. 153.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

शतानन्द महाप्राज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ।

नामोच्चारणे कृते यस्याः ग्रीणात्यसुरदर्पहा ॥

पापानि यान्ति विलयं पुण्यं भवति चाक्षयम् ।

सा कथं तुलसी लोके पूज्यते बन्धतेऽपि च ॥

पद्मोत्पलादिजातीनामाधिक्यं केन हेतुना ।

End:

या दृष्टा निखिलाघसङ्घशमनी स्पृष्टा वपुःपावनी

लोकानामभिवन्दितातिहरणी सिक्तान्तकत्रासनी ।

भक्त्यासक्तिविधायिनी भगवतः कृष्णस्य संरोपिता

न्यस्ता तच्चरणे विमुक्तिफलदा तस्यै तुलस्यै नमः ॥

यन्मूले सर्वतीर्थानि यन्मध्ये सर्वदेवताः ।

यदग्रे सर्ववेदाश्च तुलसीं तां नमाम्यहम् ॥

इत्येतत् सर्वमाख्यातं श्रोतॄणां पुण्यवर्धनम् ।

यः पठेच्छृणुयाद्वापि याति विष्णोः परं पदम् ॥

Colophon :

इति स्कान्दपुराणे तुलसीमाहात्म्यं नाम द्विशततमोऽध्या-
यः । इति तुलसीमाहात्म्यं समाप्तम् । हरिः श्रीगणपतये नमः ।

Author :

Remarks—The last leaf shows the beginning of
another work which runs thus:—

“ शुभमस्तु । हरिः श्रीगणपतये नमः ।
नारायणं नमस्कृत्य देवं त्रिभुवनेश्वरम् ।
गोसावित्रीं प्रवक्ष्यामि व्यासेन ग्रथितां पुरा ॥
नारायणस”

॥ तुलसीमाहात्म्यम् (धर्मसंहितान्तर्गतम्) ॥

155 A. TULASĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—3½" × 1½". Leaves—21.
8 lines per page and 12 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—126.

Subject—Same as No. 153.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविम्वस्तु ।

नारायणः—

तदङ्गसम्भवायाथ तुलस्याश्चरितं शुभम् ।
प्रवक्ष्यामि समासेन नृणां संसारमोचनम् ॥
पुरा देवापुरे यत्ने मथ्यमाने पयोनिर्धा । -

विष्णोर्हर्षाश्रुसम्भूतां दृष्ट्वा वै तुलसीं शुभाम् ॥
 ससम्भ्रमेण चोत्थाय गरुडः केशवं मुने ।
 प्रणम्य बहुशो मूर्ध्ना पप्रच्छात्यन्तभक्तितः ॥

End :

वृथा लुनाति तुलसीं यो नरः पापकृत्तमः ।
 स याति रौरवं घोरं चतुर्युगसहस्रकम् ॥
 विष्ण्वर्चने वैश्वदेवे श्राद्धकर्मणि शस्यति ।
 प्रेतकर्मणि नो शस्ता तुलसी भवनाशिनी ॥
 तुलसीवनमध्ये ये सञ्चरन्तीह जन्तवः ।
 अपि कीटपतङ्गाद्या या (न्ति) विष्णोः परं पदम् ॥
 इति ते कथितं सर्वं तुलसीस्तवमुत्तमम् ।
 व्रतमप्यमलं किं तत् परं श्रोतुमिहेच्छसि ॥

Colophon :

इति श्रीधर्मसंहितायां तुलसीमाहात्म्यं नाम त्रयोदशोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—The Ms. contains four works of which Tulasīmahātmya forms the 1st part. The others are Gopīcandanamāhātmya, Nārada-vyāmohanam and Ekādaśīmahātmyam catalogued as 155 B. C. and D.

॥ गोपीचन्दनमाहात्म्यम् ॥

155 B. GOPĪCANDANAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—3½" × 1½". Leaves 4.

8 lines per page and 12 letters per line. Script
—Malayālam. No. of Granthas—24.

Subject—The importance and usefulness of smearing over with *Gopīcandana*

Beginning:

वैनतेयैः—

गोपीचन्दनमाहात्म्यं वद केशव मेऽधुना ।
किं पुण्यं धारणे पुंसां केन मन्त्रेण चोद्धृता ॥
का गोपी कथमुत्पन्ना शक्तिस्तस्याश्च का स्मृता ।
दातृणां किं फलं प्रोक्तं कीदृशं वर्णमुत्तमम् ॥

भगवान्—

शृणु वत्स प्रवक्ष्यामि गोपीचन्दनं नम्रम् ।
झारकायां समुत्पन्ना गोपी गोविन्ददेहजा ॥

End

निमित्तेय शिवा गोपी य(तीनामा)श्रया मती ।
गृहस्थैर्यतिभिः सेव्या वनस्थैर्ब्रह्मचारिभिः ॥
विमुक्तिकामैरमलैर्गोपी गङ्गा दिवानिशम् ।
सर्वत्र मृत्तिका पुण्या तुलसी(म्)लसम्भवा ॥
पुण्यात्पुण्यतरा गङ्गाती.....

Colophon .

Author

Remarks—*Gopi*, a variety of clay, referred to
herein is personified as a divinity

॥ नारदव्यामोहनम् ॥

155 C. NĀRADA VYĀMOHANAM.

Substance—Palm leaf. Size— $3\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—11.

7—9 lines per page and 12 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—66.

Subject—Redemption of Nārada from *Māyā*.

Beginning :

श्रीनारदः—

मनो मे चञ्चलं नित्यं भगवन् वायुवन्मुहुः ।

दुष्करं निग्रहं मन्ये तदुपायं वदस्व मे ॥

श्रीविद्व्यासः —

नारदस्य वचः श्रुत्वा तदा नारायणो भुनिः ।

ध्यात्वा मुहूर्तं निश्चित्य प्रहसन् वाक्यमब्रवीत् ॥

श्रीभगवान्—

चञ्चलं तु मनो नित्यमविद्यासम्भृतात्मनाम् ।

अविद्याप्रभवं चित्तं चित्तस्थं हि मनः सदा ॥

End :

भो भो नारद सर्वज्ञ दृष्टा माया त्वयाधुना ।

अज्ञानकन्दजननी तमसा पूरिता सती ॥

ययेदं धार्यते विश्वं यया सम्मोहितं जगत् ।

.... सा दृष्टान्यैर्हतिं विना ॥

श्रीविद्व्यासः—

इत्युक्त्वा भगवांस्तस्य मूर्ध्नि स्थाप्य पदद्वयम् ।

मा भैषी(?)त्यब्रवीदित्थं कृपया भक्तवत्सलः ॥

Colophon :

इति श्रीधर्मसंहितायां नारदव्यामोहनं नाम षष्ठोऽध्यायः

Author :

Remarks—This Ms. is written in continuation of 155 B.

॥ एकादशीमाहात्म्यम् ॥

155 D. EKĀDASĪMAHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $3\frac{1}{2}" \times 1\frac{1}{2}"$. Leaves 5.

7—9 lines per page and 12 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—30.

Subject—Holy observance of the 11th day (sacred to Visnu) of each *paṭṣa*.

Beginning :

नारदः—

अष्टादशविधा प्रोक्ता कथमेकादशी शुभा ।

तन्ममाचक्ष्व भगवन् ज्ञातुमिच्छाम्यहं प्रभो ॥

शुद्धत्रैका तथा विद्वा भिन्ना न्यूनसमाधिकैः ।

एकैकापि पुनस्त्रेधा द्वादश्यूनसमाधिकैः ॥

End :

व्रतानामुत्तमतरं श्रवणद्वादशीव्रतम् ।

मृगाङ्गचारमंयुक्ता श्रवणद्वादशी शुभा ॥

षष्टिर्षाड्वेदापि न भवेदिति मे मतिः ।

यत्किञ्चित्कुरुते कर्म शुभं वा यदि वाशुभम् ॥

पष्टिर्षसहस्राणि... ..विन्दन्ति शोभनम् ।

श्रवणद्वादशी कापि सर्वपापहरीति गीः ।

शुभप्रदा सा सर्वत्र स्वल्पं वा यदि वा बहु ।

Colophon :

इति श्रीधर्मसंहितायां (एकादशीमाहात्म्यं)नामाष्टादशोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—The following verse is seen at the close of the Ms. after the colophon :

जले विष्णुः स्थले विष्णुर्विष्णुराकाशमूर्धनि ।

स्यावरं जङ्गमं विष्णुः सर्वं विष्णुमयं जगत् ॥

॥ तुलसीमाहात्म्यम् ॥

156 A. TULASĪMAHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—11½" × 2". Leaves—5.

11—13 lines per page and 44 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—165.

Complete.

Subject—Same as No. 153.

Beginning—End—Colophon—Same as No. 155 A.

Author :

Remarks—The Ms. contains four other works, catalogued as 156 B, C, D and E.

॥ गोपीचन्दनमाहात्म्यम् ॥

156 B. GOPĪCANDANAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—11½" x 2". Leaves—2.

About 12 lines per page and 44 letters per

line. Script—Malayālam. No. of Granthas—66.

Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 155 B.

End :

पुण्यात् पुण्यतरा गङ्गातीरस्था मृत्तिका कलौ ।
 विष्णुक्षेत्रस्थितां (पुण्यां) मृत्तिकाममलां शिवाम् ॥
 यो नित्यं धारयेत् काये भक्त्या कलिमलापहाम् ।
 स स्नातः सर्वतीर्थेषु गङ्गाद्येषु न संशयः ॥
 ममाङ्गलेपनं दिव्यं गोपीचन्दनमुत्तमम् ।
 धारणादर्शनात्स्पर्शात्पुंसां कलिमलापहम् ॥
 स्निग्धं शुद्धं कुङ्कुमाभं कुम्भीपाकनिवारणम्
 पवित्रमपवित्राणां पावनं पापकर्मिणाम् ॥
 ब्राह्मण्यदं ब्राह्मणानां मुमुक्षूणां विमुक्तिदम् ।
 वक्षःस्थले ललाटे च कण्ठे च बाहुमूलयोः ।
 पञ्चाङ्गधारणं प्रोक्तं पवित्रं ब्रह्मचारिणाम् ।
 द्वादशाङ्गं गृहस्थानामेतत्तच्चैकदण्डिनाम् ।
 पुण्यं पवित्रमायुष्यं गोपीचन्दनधारणम् ॥
 कर्तव्यं कल्मषघ्नं तैद्विशेषेण खगेश्वर ।
 एकादश्याममावास्यां द्वादश्यामुत्थिते दिने ॥
 नियमेन भजिद्गोपीं गोविन्दात्प्रचर्पिताश्रयः ।

Colophon :

Author :

Remarks—At the close is seen the following verse
in praise of the 24 Mūrtis.

चतुर्विंशतिमूर्तीनां स्तवं सम्यक् पठन्नरः ।
न याति नरकं घोरं पापाचारपरोऽपि सः ॥

॥ नारदव्यामोहनम् ॥

156 C. NĀRADAVYĀMOHANAM.

Substance—Palm leaf. Size— $11\frac{1}{2}" \times 2\frac{1}{2}"$. Leaves—5.
About 12 lines per page and 30 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—112.
Complete.

Subject—Beginning—End—Colophon — Same as
No. 155 C.

Author :

Remarks—The following verses are found at the
close.

विष्णुक्षेत्रस्थितां पुण्यां मृत्तिकाममलां शिवाम् ।
यो नित्यं धारयेत् काये भक्त्या कलिमलापहाम् ।
म भ्रातः सर्वतीर्थेषु गङ्गाद्येषु न संशयः ॥
ममाङ्गलेपनादिव्यं गोपीचन्दनमुत्तमम् ।
धारणादग्निना(त्) स्पर्शान् ...

॥ श्रीपद्मनाभाक्षरमालिका ॥

156 D. ŚRĪPADMANĀBHĀKṢARAMĀLIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—11½" × 2½". Leaves—2.

11—13 lines per page and 30 letters per line.

Script—Malayālam. - No. of Granthas—41.

Complete.

Subject—A eulogy of Śrī-Padmanābha, the tutelary deity of the Kings of Travancore.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

अप्रमेयपराक्रमादिभवारिसङ्घनिकृन्तन

कुन्दभासुरदन्तशोभ कुमुद्वतीपतिसन्मुख ।

जन्मदुःखजराधिनाशन जाह्नवीधरसन्नुत

भक्तवत्सल पक्षिवाहन पद्मनाभ नतोऽस्म्यहम् ॥

End :

नित्यमक्षरमालिकामरुणोदये परमाभिमां

यः पठेच्छृणुयादपीह स मुच्यते सकलैरघैः ।

पुत्रमित्रकलत्रसम्पदमाप्य सौख्यमरोगतां

दीर्घमायुरवाप्नुयात् पुनरम्बुजाक्षपदं ध्रुवम् ॥

Colophon :

श्रीकृष्णाय नमः । शुभमस्तु । केशवाय नमः ।

* * * * *

Author :

Remarks—This panegyric is composed of verses

beginning alphabetically from अ and ending with अं. Besides, three verses are to be noted in contravention to the above rule.

॥ श्रीकृष्णाष्टोत्तरशतनाम ॥

156 E. ŚRĪKṚṢṆĀṢṬOTTARAŚATANĀMA.

Substance—Palm leaf. Size— $11\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—2.
11—13 lines per page and 30 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—45.
Complete.

Subject—A panegyric of Śrīkṛṣṇa making use of his 108 synonyms.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

शेषः—

वसुन्धरे वरारोहे जनानामाशु मुक्तिदम् ।

सर्वमङ्गलमङ्गल्यमणिमाद्यष्टसिद्धिदम् ॥

महापातककोटिघ्नं सर्वतीर्थफलप्रदम् ।

समस्तवेदयज्ञानां फलदं पापनाशनम् ॥

धृषु देवि प्रवक्ष्यामि नाम्नामष्टोत्तरं शतम् ।

राहमनाम्नां पुण्यानां त्रिराष्ट्र्या तु यत् फलम् ॥

End :

कृष्णाय यादवेन्द्राय ज्ञानमुद्राय योगिने ।

नाथाय रुक्मिणीशाय नमो वेदान्तवेदिने ॥

इमं मन्त्रं जपन् देवि व्रजंस्तिष्ठन् दिवानिशम् ।

सर्वग्रहानुग्रहभारं सर्वप्रियतमो नरः ॥

पुत्रपौत्रैः परिवृतः सर्वमिद्विसमृद्धिमान् ।

निविश्य भोगानन्ते च विष्णुसायुज्यमाप्नुयात् ॥

Colophon :

श्रीनारायणाय नमः ।

Author :

Remarks—This eulogy is said to be a great *Mantra* that Śeṣa imparted to Vasundharā, the Goddess of earth.

॥ तुलाकावेरीमाहात्म्यम् ॥

157. TULĀKĀVERĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—9½" × 1¾". Leaves—

197. 8 lines per page and 32 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—3150.

Complete.

Subject—The origin of the Kāveri, its importance, utility etc.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविम्वस्तु ।

धर्मवर्माथ राजर्षिर्निजुलापुरवल्हभः ।

भूयः पप्रच्छ तं नत्वा दोभ्या भागवतोत्तमम् ।

भगवन् प्राणिनः सर्वे केनोपायेन सम्पदः ।

भवन्ति पुत्रान् सम्प्राप्य सुखिनाश्चिरजीविनः ॥

कथं स्यात् पापनिर्हारः श्रीशे भक्तिः कथं भवेत् ।
 केन धर्मेण सन्तुष्टो भगवान् भूतभावनः ॥
 प्रसीदति मनुष्याणां भुक्तिभुक्तिफलप्रदः ।
 विशेषात् पापभूयिष्ठे दुराचारे कलौ युगे ॥
 पापनाशो भवेद् ब्रह्मन् महापातकिनोऽपि वा ।
 एतत् सर्वं विशेषेण तव शिष्यस्य मे वद ॥
 इति राज्ञा सुसंपृष्टो भगवान् भगवत्प्रियः ।
 वभाषे धर्मवर्माणं धर्मिष्ठं ब्राह्मणोत्तमः ॥

दार्ढ्यः—

साधु पृष्ठं महाभाग भगवद्भक्तिवर्धनम् ।
 यत्ते मनो गतं श्रोतुं दिव्यां विष्णुकथां शुभाम् ॥
 तस्मात्तत्त्वमशेषेण वर्णयिष्ये यथामति ।

... ..

गृहस्था यतयः केचिद्भानप्रस्थास्तथापरे ।
 लोकानुग्रहकर्तारो हृषीकेशपदाश्रयाः ॥
 तुलाकावेरीमाहात्म्यं श्रोतुकामा हरिप्रियम् ।
 कुरुक्षेत्रं महाक्षेत्रं लोकावक्षपायिष्णवः ॥
 तान् दृष्ट्वा मुनयः सर्वं कुरुक्षेत्रनिवासिनः ।
 अपूजयन् लोकपूज्यान् प्रत्युत्थानार्हणासनैः ॥

End :

मुनयः—

स्रुतं स्रुतं महाप्राज्ञ जीवि जीवि श्रुतं समाः ।
 अहो विचित्रं कविर्या माहात्म्यं श्रुतिगोपितम् ॥
 श्राविताः स्म महाभाग भवान्धेस्तारिता वयम् ।
 पाविताश्च वयं श्रीमन् कविगीपुण्यवैभवात् ॥

कृतार्थाश्च महाभाग तपो नः किमतः परम् ।

इति प्रसन्नानननीरजा मुदा

ते शौनकाद्या मुनयो मुमुक्षवः ।

हरेश्वरित्रयणोत्सवोत्सुका

गन्धाक्षताभिः पुनरप्यपूजयन् ॥

Colophon

इति श्रीमदाग्नेयपुराणे तुलाकावेरीमाहात्म्ये अगस्त्यहरि-
श्चन्द्रसंवादे कावेरीवर्णनं नाम त्रिंशोऽध्यायः ।

— श्रीपद्मनाभाय परब्रह्मणे नमः । शुभमस्तु ।

✽ ✽ ✽ ✽ ✽

Author

Remarks—The Kāveri is the most useful river in South India. It is believed that all sins will be washed away by ablutions in it on the day of *Tulāsankrama*. Innumerable pilgrims flock to the Cintamani bathing ghat at Trichinopoly on that occasion.

॥ तुलाकावेरीमाहात्म्यम् ॥

158 TULĀKĀVERĪMĀHĀTMYAM

Substance—Palm leaf Size—14½ x 2" Leaves—94
—11 lines per page and 48 letters per line
Script—Malayalam No. of Granthas—3100
Complete

Subject—Beginning—Same as No. 157

End :

अयाजयन् महाराजं याजकाः कुम्भजादयः ।
 हयमेघं महायज्ञं यथेन्द्रं वृत्रनाशने ॥
 एवं कृत्वा महायज्ञं यथाशास्त्रं महीपतिः ।
 ददौ च ऋत्विगादिभ्यो यथान्यायं तु दक्षिणाम् ॥
 कृत्वा चावभृथस्नानं ब्राह्मणैः स्वस्तिवाचनम् ।
 पञ्चाशत्कोटिकं स्वर्णं ब्राह्मणेभ्यो महायज्ञाः ॥
 दत्त्वा नृपो हरिश्चन्द्रः प्रतिवर्षं तुलारवो ।
 कावेर्यां स्नाति शुद्धात्मा कृतकृत्यो भवेन्नृपः ? ॥

Colophon :

इति श्रीमदाग्नेयपुराणे तुलाकावेरीमाहात्म्ये त्रिंशोऽध्यायः ।

ശ്രീഗുരുവേ ശരണം. വേലായുധാ രക്ഷിക്ക. ശ്രീപരമേശ്വര
 കടാക്ഷം. ശ്രീ പത്മനാഭകടാക്ഷം. ശ്രീ ഭഗവതീരക്ഷിക്ക.
 ശ്രീരാമകടാക്ഷം. ശ്രീകൃഷ്ണകടാക്ഷം.

*

*

*

*

शुभमस्तु

Author :

Remarks—Same as No. 157 except at the end.

॥ त्रिकूटाचलमाहात्म्यम् ॥

159. TRIKŪṬĀCALAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—11"×1". Leaves—51.

6 lines per page and 32 letters per line.
Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—648.

Subject—The glorification of the mountain Trikūṭa.
Beginning:

वागर्थाविव संपृक्तौ वागर्थप्रतिपत्तये ।
जगतः पितरौ वन्दे पार्वतीपरमेश्वरौ ॥
पुरा मुनीश्वराः केचिन्नैमिशारण्यवासिनः ।
दीर्घसत्रेण यज्ञेन कालं... ..सुखम् ॥
तस्मिन् काले महातेजाः स्रुतः पौराणिकोत्तमः ।
द्रष्टुकामः क्रतुं प्रायान्निमिशं पुण्यवर्धनम् ॥
तमागतं मुनिं दृष्ट्वा सर्वे ते मुनिपुङ्गवाः ।
आसनादिभिरभ्यर्च्य निपेदुस्तत्समीपतः ॥
सुखोपविष्टं तं वीक्ष्य पुराणश्रवणोत्सुकाः ।
(ते)पप्रच्छुर्मुदा युक्तं स्रुतं पौराणिकोत्तमम् ॥

ऋषयः—

स्रुत स्रुत महाप्राज्ञ व्यास... ..।
पुराणजातमखिलमानीतं भवता ध्रुवम् ॥
शैवानि च पुराणानि वैष्णवानि तथैव च ।
आग्नेयानि तथान्ध्यानि सेतिहासानि च श्रभे ॥
....निष्कामकाश्चैव सकामाश्च विशेषतः ।
गङ्गाद्याः सरितः सर्वास्तीर्थानि विविधानि च ॥
कृतार्थाश्च वयं जाताः... ..।
तथापि किञ्चिच्छ्रवणे वाञ्छासाकमिहाधुना ॥
तद्वक्तव्याश्रुते वयम् ।
मलयस्योत्तरे देशे त्रिकूटो नाम पर्वतः ॥

... प्रियमन्दिरम् ।

तत्र मूर्त्तित्रयं कृत्वा महादेवोऽक्षयोऽन्ययः ॥

सदा वसति.. .. ।

इति श्रुतं तु सामान्यं विशेषाद् वक्तुमर्हसि ॥

End:

नारदः—

.. .. त्र नद्यां महीदेव यत् स्नानं भवता पुरा ।

माघमासि कृता पूर्व.. .. पतः ॥

द्वादश्यां यत् कृतं स्नानं तत् पि.. .. त्वन्निवेदय ।

सूतः—

एवमुक्तः स मुनिना स्नात्वा शुद्धे.. ..

Colophon :

इति स्कान्दे उपरिभागे स्थानैवभवखण्डे द्वादशोऽ-
ध्यायः ।

Author:

Remarks—The work contains 12 chapters complete
and a portion of the 13th.

॥ दक्षिणामूर्तिपञ्जरम् ॥

160. DAKṢINĀMŪRTIPANJARAM.

Substance—Palm leaf. Size—3½" × 1¼". Leaves—10.
9 lines per page and about 10 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—56.
Complete.

Subject—A *mantra* relating to Dakṣiṇāmūrti, in the form of a dialogue between Nārada and Skanda.

Beginning :

हरिः ।

प्रणम्य साम्बमीशानं शिरसा वैष्णिको मुनिः ।

विनयावनतो भूत्वा पप्रच्छ स्कन्दमादरात् ॥

श्रीनारदः—

भगवन् परमेशानात् संप्राप्ताखिलशास्त्रक ।

स्कन्द सेनापते स्वामि(न्) पार्वतीप्रियनन्दन ॥

यज्जपात् कविता विद्या शिवे भक्तिश्च शाश्वती ।

अवाप्तिरणिमादीनां सम्पदां प्राप्तिरेव च ॥

भूतप्रेतपिशाचानामगम्यत्वमरोमता ।

महाविज्ञानसंप्राप्तिर्महाराजसुपूजनम् ॥

वरप्रसादो देवानां महामाहात्म्यसम्भवः ।

... .. ॥

तदा मे निकटं प्राप्य दक्षिणामूर्तिरूपधृक् ।

पिता मे पञ्जरं स्वस्य सर्वविज्ञानदायकम् ॥

End :

तस्मात् सर्वप्रयत्नेन मोक्षार्थी सर्वथा पुमान् ।

इममावर्तयेन्मन्त्रं दक्षिणामूर्तिपञ्जरम् ॥

Colophon :

इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे उपरिस्कन्धे स्कन्दनारदमंवादे
श्रीदक्षिणामूर्तिपञ्जरं नाम अष्टाशीतितमोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—Besides the glorification of Dakṣiṇā-

mūrti, the Ms. contains *mantras* conducive to learning, poetic inspiration, acquisition of wealth and protection from enemies. This forms a part of the *Brahmāṇḍapurāṇa*.

॥ दीपिका (रामायणव्याख्या) ॥

161. DĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—216. 10 lines per page and 52 letters per line. Script—Tāmil Grantha. No. of Granthas—5400. Incomplete.

Subject—A simple but vivid exposition of the Rāmāyaṇa.

Beginning :

श्रीः

रामायणामृताम्भोधिविहारधृतमानसः ।

वैद्यनाथाध्वरिः कुर्वे श्रीरामायणदीपिकाम् ॥

श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीरामाय नमः ।

ब्रह्मलोकप्रसिद्धं शतकोटिप्रविस्तरं श्रीरामचरितं भूलोकवर्तिनां चतुर्णां वर्णानां तापत्रयविनाशाय संक्षिप्य ... पितृमुद्युक्तः परमकारुणिको ब्रह्मा वाल्मीकिरूपेण स्वांशेन समभवत् । तथा स्कान्दे पार्वतीं प्रति ईशवच-

... ..

“वाल्मीकिरभवद् ब्रह्मा चाणी वारु तस्य रूपिणी ।

चकार रामचरितं पावनं चरितव्रतः ॥”

इति । एवं च ब्रह्मांशभूतो भगवान् प्राचेतसमुनिश्चिकीर्षन् रामचरितं गुरुमुखाच्छ्रोतव्यमिति न्यायेन भगवत्कथोपदेशे सर्वगुरुं नारदं प्रतीक्षमाण आस्ते । अथ ब्रह्मानियोगेन समागतं भगवन्तं नारदमभ्यर्च्य वाल्मीकिः क्रोन्वसिन्नित्यादि पप्रच्छ । देवर्षिः परमेश्वरकथामुदितमनाः श्रीरामचरितं संक्षिप्य वाक्यरूपेणोपदिश्य जगाम । तदनु तमसातीरमुपसृत्य चरतो व्याधविद्वक्त्रौश्चदर्शनजनितशोकस्य वाल्मीकिर्वदनात् 'मा निपादे'ति श्लोक उदभूत् । ततः स्वमाश्रममागत्य तमेवानुसन्दधानः सविस्मयमास्त । अथ भगवान् चतुर्मुख आगत्य 'मच्छन्दादेव ते ब्रह्मन्नि'त्यभिधाय रामचरितं सर्वं विदितं भवत्विति वरं प्रदाय पथैरेव श्रीरामायणं कुर्वित्युपदिश्य स्वधा ...
... । अथ चतुर्विंश ... क्षरा गायत्र्याख्यपरब्रह्मविद्याविलासभूत ... रामायणं चतुर्विंशतिसहस्रश्लोकैश्चकार ।
... हनुमते नमः । तपःस्वाध्यायनिरतमित्यादि ।
अन्वयमुखेन व्याख्यायते । तपस्वी प्रशस्ततपाः । 'तप- ...
श्रेन्द्रियाणाञ्चैकाग्र्यं परमं तपः' इति श्रुतेर्धितैकाग्र्यं परमं तपः तद्वान् । अनेन श्रवणाधिकारसम्पत्तिर्घोषिता । वाल्मीकिर्वल्मीकस्यापत्यम् । अत इज् । वल्मीकगर्भाच्चिर्गतत्वापाधिना वल्मीकापत्यत्वं कलशसुतादिवत् सुवचम् । एवंभूतः पप्रच्छ ।

End :

सदृशमभिजनवृत्तादिना तुल्यम् । अनुरूपं लावण्यादिना । मम ...
... (वरु)णेनेति । देवः प्रेम्तिनेनेति शेषः । एवं च देवर्षि-
चामिति बालकाण्डोक्तमविरुद्धं गौरवात् । भार- देवेभ्य
आगतम् । मज्ज्यं कृत्वा आकृष्टवानित्यर्थः । छन्दम् अभिप्रायम् ।

अष्टादशाधिकशततमः ।

... त्यादि । उपोस आवाह । कलशोद्यता उद्यतः

कलशाः । सहिताः परस्परसमेताः पारावतकण्ठव- ...
 इत्यमरः । अल्प-
 पर्णास्तरवोऽपि हि । तमोवशाद् वनीभृता इ ...

Colophon :

इति श्रीवैद्यनाथदीक्षितविरचितायां श्रीमद्रामायणदी-
 पिकायां बालकाण्डे सप्ततितमः सर्गः । बालकाण्डः समाप्तः ।
 ॐ श्रीसीतालक्ष्मणभरतशत्रुघ्नहनुमत्साहिताय श्रीरामचन्द्राय नमः ।
 हरिः ॐ । शुभमस्तु । रघुनाथभागवतेन लिखितमिदं व्याख्या-
 नम् । पुस्तकमपि तदीयमेव ॥

Author—Vaidyanātha Dīkṣita.

Remarks—This Ms. contains the commentary on
 Bālakāṇḍa and Ayodhyākāṇḍa. It is very
 much decayed and worm-eaten. The last leaf
 is missing.

॥ देवीमाहात्म्यम् ॥

162. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—18 $\frac{1}{2}$ " \times 1 $\frac{1}{4}$ ". Leaves—
 42. 7 lines per page and 52 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—950.
 Complete.

Subject—Glorification of the Goddess (Devī) and
 description of propitiatory rites.

Beginning :

.....हरिः ओम् । देव्यै नमः । ओम् ।
 मातर्मे मधुकैटभमि महिषग्राणापहारोद्यमे
 हेलालम्बितधृग्रलोचनवधे हे चण्डमुण्डादिनि ।
 निःशेषीकृतरक्तबीजदनुजे नित्ये निसुम्भापहे
 सुम्भध्वांसिनि संहराशु दुरितं दुर्गे नमस्तेऽम्बिके ॥
 तपस्यन्तं महात्मानं मार्कण्डेयं महाशुनिम् ।
 व्यामशिष्यो महातेजा जैमिनिः पर्यपृच्छत ॥

जैमिनिरुवाच—

महर्षे कथयौत्पत्तिं चण्डिकायाः सुविस्तरम् ।
 ययेदं सकलं व्याप्तं त्रैलोक्यं सचराचरम् ॥

मार्कण्डेय उवाच—

सावर्णिः सूर्यतनयो यो मनुः कथ्यतेऽष्टमः ।
 निशामय तदुत्पत्तिं विस्तराद् गदतो मम ॥

End :

भूतनाथं च सम्पूज्य नमस्कृत्वा यथाक्रमम् ।
 संक्षेपात् त्रिकपूजां यो नित्यं प्रकुरुते नृप ॥
 त्रैलोक्याधिपतिर्भूत्वा तुरीयं पदमाप्नुयात् ।
 मेधा प्रज्ञा तथा श्रद्धा धारणा ख्यातिरेव च ॥
 शान्तिस्तुष्टिस्तथा पुष्टिरभीष्टं सम्प्रयच्छति ॥

Colophon :

इति श्रीदेवीमाहात्म्ये अष्टादशोऽध्यायः । समाप्तम् ।

श्रीदेव्यै नमः ।

Author :

Remarks—The chapters 1—13 deal with the

glorification of Devi in different forms such as Durgā, Sarasvati, Lakṣmī, Pārvati, Śakti, Parā while the remaining 5 chapters describe the rites of propitiation. The work covers various topics such as the divine incarnation, killing of Sumbha and Nisumbha, Canda and Munda the Devistavā etc. This is a portion of the Mārkaṇḍeyapurāṇa.

—:0:—

॥ देवीमाहात्म्यम् ॥

163. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $10\frac{1}{2}" \times 1\frac{1}{4}"$. Leaves—47.

8 lines per page and 32 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—752.

Subject—Same as No. 162.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

मावर्णिः सूर्यतनयो यो मनुः कथ्यतेऽष्टमः ।

निशामय तदुत्पत्तिं विस्तराद्भूतो मम ॥

End :

देवी—

सर्वपरहोभिर्नृपते स्वं राज्यं प्राप्स्यते भवान् ।

हित्वा रिपून्सखलितं तत्र तत्र भविष्यति ॥

मृतश्च भूयः सम्प्राप्य जन्म देवाडिविद्यतः ।

सावर्णिको नाम मनुर्भवान् यन्म भविष्यति ॥

...देव्या वरं लब्ध्वा सुरथः क्षत्रियर्षभः ।

सूर्याज्जन्म ममामाद्य मावर्णो भविता मनुः ॥

Colophon :

इति देवीमाहात्म्ये अष्टादशोऽध्यायः ॥

अपरिचिते त्वालेख्ये चपलाधियो यद्यदस्ति दुर्ल्लितम् ।

तत्तत्करुणाम्बुनिधे मातः क्षन्तव्यमखिलवागधिपे ॥

एकादशीति ह्युपवासमात्रं सन्ध्यासु मौनं मितभोजनं च ।

अरिष्टवाग्वर्जनमाहुरेतान्यल्पप्रयामानि महाफलानि ॥

एकोऽपि मृद्भाण्डमनेकरूपं

गोक्षीरमेकं बहुधेनुवर्णम् ।

सुवर्णमेकं बहुभूषणं च

शरीरभिन्नं परमात्ममेकम् ? ॥

പ്രകാരം... മറ്റു കകൾക്കുമാസം ൩-൩ എഴുതിയ പുസ്തകം.

हरिः श्रीगणपतये नमः । श्रीसूर्यादिसर्वग्रहेभ्यो नमः ।

हरिः श्रीगणपतये नमः ।

Author :

Remarks—This Ms. contains only 13 chapters though the colophons point to the end of the 18th chapter.

॥ देवीमाहात्म्यम् ॥

164. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—7½"×1½". Leaves—63,

8 lines per page and 24 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—750.

Subject—Beginning—End—Same as No. 163.

Colophon :

इति देवीमाहात्म्ये त्रयोदशोऽध्यायः ।

शिवमस्तु । श्रीदुर्गादेव्यै नमः ।

Author :

Remarks—The Ms. comprises 13 chapters.

॥ देवीमाहात्म्यम् ॥

165. DEVĪMAHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $8\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—
38. 10 lines per page and 32 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—760.
Complete.

Subject—Beginning—End—Same as No. 163.

Colophon :

इति श्रीदेवीमाहात्म्ये त्रयोदशोऽध्यायः । देवीमाहात्म्यं समाप्तम् ।
श्रीदुर्गायै नमः ।

Author :

Remarks—This Ms. also contains 13 chapters.

॥ देवीमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

166. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—4" x 1". Leaves—116.

7 lines per page and 14 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—710.

Complete.

Subject—Same as No. 162.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु

कोष्टकिः—

सावर्णिरिति यः पूर्वं कथितो मनुष्यमः ।

तस्य स्वरूपतो जन्म वदस्व मम सुव्रत ॥

श्रीमार्कण्डेयः—

सावर्णिः सूर्यतनयो यो मनुः कथ्यतेऽष्टमः ।

निशामय तदुत्पत्तिं विस्तराद्भदतो मम ॥

महामायानुभावेन यथा मन्वन्तराधिपः ।

स बभूव महाभागः सावर्णिस्तनयो रवेः ॥

End :

इति देव्या वरं लब्ध्वा सुरथः क्षत्रियर्षभः ।

सूर्याजन्म समामाद्य सावर्णिर्भविता मनुः ॥

Colophon :

इति मार्कण्डेये पुराणे देवीमाहात्म्ये त्रयोदशोऽध्यायः ।

मातर्मे मधुकैटभग्नि महिषप्राणापहारोद्यमे

हेलानिर्मितधृप्रलोचनवधे हे चण्डमुण्डादिनि ।

निश्शेषीकृतरक्तवीजदनुजे नित्ये निशुम्भापहे

सुम्भध्वंसिनि संहराशु दुरितं दुर्गे नमस्तेऽम्बिके ॥

* * * *

Author :

Remarks—The first stanza found herein is omitted in some Mss. The work consists of only 13 chapters. The first verse in No. 162 is given here at the close. The Ms. is written in neat small hand.

॥ देवीमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

167. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—5" × 1½". Leaves—78.

8 lines per page and 20 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—780.

Subject etc.—Same as No. 166.

॥ देवीमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

168. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—12" × 1". Leaves—37.

7 lines per page and about 42 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—700.

Subject—Same as No. 162.

Beginning :

सावर्णिः सूर्यतनयो यो मनुः कथ्यतेऽष्टमः ।

निशामय तदुत्पत्तिं विस्तराद्ब्रूतो मम ॥

End etc.—Same as No. 166.

Remarks—The Ms. is old and much decayed.

॥ देवीमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

169. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—6" × 1½". Leaves—63.

9 lines per page 21 letters per line. Script—

Malayālam. No. of Granthas—750.

Subject—Same as No. 162.

Beginning etc.—Same as No. 166.

॥ देवीमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

170. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—4½ × 1. Leaves—42.

7 lines per page and 20 letters per line.

Script—No. of Granthas—210.

Subject—Same as No. 162.

Beginning :

ततः सुरगणाः सर्वे देव्या इन्द्रपुरोगमाः ।

स्तुतिमारेभिरे कर्तुं निहते महिषासुरे ॥

शक्रादयः सुरगणा निहतेऽतिवीर्ये
 तस्मिन् दुरात्मनि सुरास्त्रिले च देव्या ।
 तां तुष्टुष्टुः प्रणतिनम्रशिरोधरांसा
 वाग्भिः प्रहर्षपुळकोद्गमचारुदेहाः ॥

देवा ऊचुः—

देव्या यया ततमिदं जगदात्मशक्त्या
 निश्शेषदेवगणशक्तिसमूहमूर्त्या ।
 तामम्बिकामस्त्रिलदेवमहर्षिपूज्यां
 भक्त्या नताः स विदधातु शुभानि सा नः ॥

End:

यदारुणाख्यस्रैलोक्यमहाबाधां करिष्यति ।
 तदाहं भ्रामरं रूपं कृत्वा संख्येयपद्मम् ॥
 त्रैलोक्यस्य हितार्थाय बधिष्यामि महामुरम् ।
 भ्रामरीति च मां लोकास्तदा स्तोष्यन्ति सर्वतः ॥
 इत्थं यदा यदा बाधा दानवोत्था भविष्यति ।
 तदा तदावतीर्याहं करिष्याम्यारिस्तक्षयम् ॥

Colophon:

इति श्रीदेवीमहात्म्ये एकादशोऽध्यायः ।
 एभिः स्तवैस्तु (तां? मां) नित्यं स्तोष्यते यः समाहितः ।
 तस्याहं सकला बाधाः शमयिष्याम्यसंशयम् ।
 शुभमस्तु । सर्वग्रहेभ्यो नमः ॥

Author :

Remarks—The Ms. contains chapters 4 & 11
 which are recited daily by devotees.

॥ देवीमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

171. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $3\frac{1}{2}" \times 1\frac{1}{2}"$. Leaves—89.

8 lines per page and 15 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—670.

Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 167.

End :

पुनश्चाहं यदा भीमं रूपं कृत्वा हिमाचले ।

रक्षांसि भक्षयिष्यामि मुनीनां त्राणकारणात् ॥

तदा मां मुनयः सर्वे स्तोष्यन्त्यानघमूर्तयः ।

भीमा देवीति विख्यातं तन्मे नाम भविष्यति ॥

यदारुणाख्यस्त्रैलोक्ये ॥

Colophon :

इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे देवीमाहात्म्ये मुष्मासुखधो
नाम दशमोऽध्यायः ॥

Author :

Remarks—The letters are very small, legible and square shaped. The Ms. comes to a close just after the middle of the 11th chapter

॥ देवीमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

172. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $3" \times 1\frac{1}{2}"$. Leaves—140.

6 lines per page and 9 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—625.

Incomplete.

Subject—Same as No. 162.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

श्रीमार्कण्डेय उवाच—

सावर्णिः सूर्यतनयो यो मनुः कथ्यतेऽष्टमः ।

निशामय तदुत्पत्तिं विस्तराद्भूतो मम ॥

End :

यज्ञेण चन्द्राहस्ताग्रविमुक्तेन तथापरे ।

केचिद्विनेशुरसुराः केचिन्नष्टा महाहवे ॥

भक्षिताश्चापरे कालीशिवदूतीमृगाधिपैः ।

Colophon :

इति श्रीदेवीमाहात्म्ये नवमोऽध्यायः ॥

Author:

Remarks—The Ms. ends in the first stanza in chapter 10.

॥ देवीमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

173. DEVĪMAHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—5"×1½". Leaves 30.

8 lines per page and 16 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—240.

Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 162.

End :

तुष्टुवृस्तां गुग देवीं मह दिव्यैर्महविंभिः ।

जगुर्गन्धर्वपतयो ननृतुश्चाप्सरेगणाः ॥

Colophon :

इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे देवीमाहात्म्ये महिषासुरवधो
नाम तृतीयोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—This work comes to a close with the
first verse in chapter 4.

॥ देवीमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

174. DEVĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—7' - 1 $\frac{1}{2}$ ". Leaves—57.

5 to 7 lines per page and 24 letters per line.

Script—Malayalam. No. of Granthas—500.

Subject—Same as No. 162.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविममस्तु ।

श्रीमार्कण्डेय उवाच—

अथातः सम्प्रवक्ष्यामि भद्रकाल्याः समुद्भवम् ।

अद्भुतानि च कर्माणि मत्तः शृणु महीसुर ॥

रुद्रस्य तनया साध्वी भद्रकाली महेश्वरी ।

भद्राय जगतां देवी यानि यानि सनातनी ॥

कर्माणि चक्रे कल्याणी कल्यानि सुमहान्ति च ।

तानि तानि शृणु धीमन् शिवशर्मन् द्विजोत्तम ॥

काश्मीरनाम्नि नगरे राजाभूद्धर्मिको बली ।
चन्द्रसेन इति ख्यातश्चन्द्रचिम्बमुखः सुखी ॥

End :

इदं चरित्रं महदद्भुतं परं
समस्तपापामयदिव्यभेषजम् ।
स्वयं पाठेत्तार्चय चाण्डिकामिमां
ततस्त्वयि प्रीतिमती भविष्यति ॥

दारुकस्य वधं नाम पुराणमिदमुत्तमम् ।
पठतां शृण्वतां चापि सिध्यन्त्यर्थाः समन्ततः ॥

नीरोगता धनिकता दृढविद्यता च
विज्ञानिता विमलकीर्तिविशालता च ।
सम्पत्स्यते प्रपठतामितिहासमेतं
पश्चापि शान्तिमुपयान्ति हि पातकानि ॥

पुत्रार्थी पुत्रमाप्नोति धनार्थी धनमश्नुते ।
धर्मार्थकाममोक्षार्थी सर्वास्तानभिविन्दति ॥
लिखितं पुस्तके यस्मिन् कालीमाहात्म्यमुत्तमम् ।
तत् करे बहतां नृणां भूतद्रोहो न जायते ॥

इदं तु यस्मिन् भवनेऽस्ति पुस्तकं
तदास्थितस्त्रीयुववृद्धबालकाः ।
न जातु रोगैरभिभूतिमाप्नुयु-
र्मथुरिकाद्यैरपि किं ततोऽपरैः ॥

शृण्वतीनामिदं स्त्रीणामवधव्यं फलं शुभम् ।
मन्तानिश्चार्थमग्राप्तिरन्ते मुक्तिश्च सिध्यति ।

Colophon

इति श्रीमार्जण्डेयपुराणे भद्रोत्पत्तिप्रकरणे नमोऽध्यायः ।
हरये नमः ।

Author

Remarks—The work is styled *Devīmāhātmyam* but it deals with the adventures of Bhadrakālī, an incarnation of the Devi. It would be better if the work is named *Bhdrotpatti*. Two leaves are left blank at the end of the Ms.

॥ देवीमाहात्म्यव्याख्या ॥

175 DEVĪMĀHĀTMYAVYĀKHYĀ

Substance—Palm leaf Size—14 x 1½ Leaves—92

56 lines per page and 42 letters per line

Script—Malayālam No of Granthas—1300

Subject—An exposition of the *Devīmāhātmya* dealing with the practical application of *mantras*

Beginning

मध्यगेऽन्तरात्मनि च”

इति वचनादन्तरशब्दोऽवसरार्थः । स्वारोचिपस्य

जेति श्रुतिप्रसिद्धः ।

“चित्रकिंपुरुषाद्यास्तु मनोः स्वारोचिपस्य ते ।

दशपुत्रा उभूयुरिति पुराणवचना य चैत्र । चैत्रो वशश्चै

त्रवंशः । तस्मिन् समुद्भवो यस्य सुरथस्य स चैत्रवंशसमुद्भवः
 सुरथः । शोभना वायुवेगहययुक्ताश्च ये हेमरत्नपरिष्कृताश्च रथा
 यस्य स सुरथः गजतुरगपदातीनामपि शोभनत्वस्योपलक्षणमे-
 तत् । अथवा शोभनो रथः शरीरं स सुरथः । 'आत्मानं रथिनं
 विद्धि शरीरं रथमेव तु' इति श्रुतेः शरीरस्य रथत्वम् । शोभनवा-
 होपाङ्गः स महाराज इति यावत् ।

End :

इत्थं देव्या इति । इत्थं पूर्वोक्तप्रकारेण देव्याः सकाशाद्
 वरं सावर्णिकमनुषदग्रासिलक्षणं लब्ध्वा सम्प्राप्य सुरथः क्षत्रिय-
 र्पभः क्षत्रियश्रेष्ठः सूर्यात् सवितुः सवर्णाया मातुः सकाशाद् जन्मो-
 त्पत्तिमासाद्य सम्प्राप्य सावर्णो नाम सावर्ण इति असिद्धोऽष्टमो
 मनुर्भविता भविष्यति इत्यर्थः ।

सुरथोऽथ महाराजो देवीमाराध्य यत्नतः ।

मानुषं राज्यमाप्स्याथ दैवं चाप मनोः पदम् ॥

वैश्यवर्यस्तु तां देवीं समुपास्य महामतिः ।

ज्ञानं लब्ध्वा वरं मुक्तिमापेदे परमात्मताम् ॥

निरमायि मया येयं देवीमहात्म्यदीपिका ।

देव्यास्तस्या हि विज्ञप्त्यै सा भूयात्तिमिरापहा ॥

विष्णुमायां परां देवीं विष्णुनेत्रकृतास्पदाम् ।

नमामि परया भक्त्या मम रोगप्रशान्तये ॥

विष्ण्वादिनेजःसम्भूतां राजर्सीं परमेश्वरीम् ।

नमामि परया भक्त्या रोगशान्तिं विधातु (?) नः ॥

प्रादुर्भूता हि या देवी पार्वत्या देहतोऽम्बिका ।

करोतु रात्वरं सा मे रोगशान्तिं निरद्भुतम् ॥

गुणत्रयात् परा या तु शुद्धचिन्मात्ररूपिणी ।
 आत्मयाथात्म्यसंमिद्वयं भूयात् सा तिमिरापहा ॥
 श्रीगुरोः पदपद्मं यत् सर्वरोगनिरासकृत् ।
 तद् भूयाद् ब्रह्मविज्ञप्स्यं ध्वान्तविच्छेद(दा ? का)रकम् ॥

Colophon :

देवीमाहात्म्यसम्बन्धी यः प्रबन्धो मया कृतः ।
 विष्णोः पदाम्बुजं सोऽयमर्प्यते पुष्पसञ्चयः ॥

इति श्रीमन्माधवपुरीभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंस-
 परिव्राजकाचार्यस्य श्रीमत्कृष्णभगवतः कृता देवीमाहात्म्य-
 दीपिकायां त्रयोदशोऽध्यायः समाप्तः ।

देव्याश्चरित्तमाहात्म्यदीपिका या कृता...।

गुरोः प्रसादतश्चेयं पूरिता सा गरीयसी ॥

भूदेव.(?) न्धुना सोऽयं देवीमाहात्म्यदीपिकायां त्रयोदशोऽध्यायः
 समाप्तः । श्रीदुर्गायै नमः ।

Author—Kṛṣṇa Bhagavan, disciple of Bhagavat-
 pūjyapāda of Mādhavapurī.

Remarks—The leaves are marked with letter
 numerals श्री, न, ज, व्य etc. One or two
 leaves missing in the beginning. The author
 refers to the works Prapañcasāra, Sahasranā-
 mavyākhyā etc. as well as to the authors
 Panini, Vārtikakāra etc.

॥ द्वादशीमाहात्म्यम् ॥

176. DVĀDAŚĪMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}$ " \times $1\frac{7}{8}$ ". Leaves—8.
 9 lines per page and 24 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—100.
 Subject—The proper time for the propitiation of
 Viṣṇu, for the observance of Ekādaśivrata
 and the fruits thereof.

Beginning :

श्रुत्वाष्टाक्षरमाहात्म्यमम्बरीषो नृपोत्तमः ।
 पप्रच्छ पुनरेवेदं वसिष्ठं ब्रह्मसम्भवम् ॥
 श्रुतो मे परमो मन्त्रः सर्वमन्त्रोत्तमोत्तमः ।
 इदं तु श्रोतुमिच्छामि तद्भवान् वक्तुमर्हसि ॥
 सर्वेषामपि मन्त्राणां मूलमन्त्रो यथा वरः ।
 तथा कालविशेषोऽपि कथ्यतां प्रीतिकृद्वरेः ।
 ततस्तमाह विप्रर्षिः श्रूयतामिति सादरः ।
 अम्बरीषं महाप्राज्ञं नारायणपरायणम् ॥
 यस्मिन् काले समभ्यर्च्य शीघ्रं तुष्यति केशवः ।
 तमहं सम्प्रवक्ष्यामि शृणु राजन् समाहितः ॥
 उपोष्यैकादशीं पुण्यां द्वादश्यां भक्तिसंयुतः ।
 योऽर्चयेद्विधिनद्विष्टं स वै विष्णुप्रियो भ(न?वेत्)

End :

तपसा ब्रह्मचर्येण शमेन च दमेन च ।
 संयुक्तः सर्वशौचाभ्यां विष्णुमाराधयन् सदा ॥
 अरिष्यति मम स्थानं नात्र कार्या विचारणा ।

Colophon :

शुभमस्तु । इदं पुस्तकं १८२-१८२७ पुञ्जीकृतम् (१८)

(१८) केवलवर्मणा लिखितम् ।

करकृतपपराधं क्षन्तुमर्हन्ति मन्तः ।

श्रीकृष्णाय नमः । वासुदेवाय शान्ताय नमो नमः ॥

Author :

Remarks—The first Fol. begins with the following verse in the Purāṇasaṅgraha :

अष्टाधरं समाश्रित्य पूर्वं वै सनकादयः ।

मुक्तिं प्राप्ता नरश्रेष्ठ तस्मान्नागयणं भजे ।

Then commences the Dvādaśīmāhātmya. The leaves are numbered numerically.

॥ द्वारकामाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

177. DVĀRAKĀMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½" x 1½". Leaves—

107. 9 lines per page and 36 letters per line.

Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—

2175. Complete.

Subject—Sthalapurāṇa describing the beauties of Dvāraka.

Beginning :

श्रीसरस्वत्यै नमः ।

शौनक उवाच—

कथं स्रुत युगे त्वसिन् रौद्रे वै कलिसंज्ञके ।

बहुपापण्डसङ्कीर्णे पश्यामो मधुसूदनम् ॥

कृत्वाथावभृथत्नानं सरस्वत्यां तपस्विनः ।
 शौनकाद्याः सशिष्यास्ते जग्मुर्व्यासाश्रमं परम् ॥
 व्यासः समागतान् सर्वान् सशिष्यान् संशितव्रतान् ।
 अर्ध्यापाद्यादिभिः सम्यक् पूजयामास बुद्धिमान् ॥
 तेन सम्भाविताः सर्वे कृतकृत्यास्तपोधनाः ।
 स्वेष्टासनेषूपविष्टाः पश्यन्तश्च परस्परम् ॥
 उपविष्टेषु सर्वेषु विद्वत्सु च तपस्विषु ।
 शौनकः प्रणिपत्योर्व्यां व्यासं सत्यवतीसुतम् ॥
 तेषां मध्ये सुखासीनमृषिं सर्वार्थधारगम् ।
 विनयावनतो भूत्वा सर्वज्ञं परिपृच्छति ॥
 भगवन् सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ।
 परं रहस्यं वेत्सि त्वं यन्न विन्दन्ति मादृशाः ॥

End :

यत्तदेतज्जगत् सर्वमज्ञानप्रभवं स्मृतम् ।
 मायाविजृम्भणं नान्यादिति मत्वा न शोचति ॥
 हरिं भजस्व सततमात्मनिश्चमनौषमम् ।
 विद्यया वेदसुतया त्रिविक्तस्थो जितेन्द्रियः ॥
 हृदि स्थितं जगद्योनिं वासुदेवं भजन्ति ये ।
 ते कृतार्थाः सुजन्मान् आर्ये ज्योतिषि संस्थिताः ।
 मनस्तुष्टिकरी सम्यक् कथिता धर्मसंहिता ।
 सर्वपापहरा पुंसां स्त्रीणां सर्वार्थसाधिका ॥
 य इमाममलां नित्यं सन्ध्यायां धर्मसंहिताम् ।
 पठेद्वा श्रावयेद्विद्वान् सोऽत्यन्तं सुखमश्नुते ॥

Colophon :

इति श्रीधर्मसंहितायामष्टाविंशोऽध्यायः । इति श्रीधर्मसंहिता समाप्ता ।

युगत्रयेऽप्यतिक्रान्ते धर्माचारपरे तथा ।
 प्राप्ते कलियुगे घेरे क्व विष्णुर्भगवानिति ॥
 दिवं याते महाराजे रामे दशरथात्मजे ।
 दुष्टराजन्यभारेण पीडिते धरणीतले ॥
 देवानां कार्यसिद्धयर्थं देवो भारावतारणात् ।
 वसुदेवकुले साक्षादाविर्भूते जनार्दने ॥
 नन्दगोपगृहे देवे पूतनास्तनशोषिते ।
 घातिते च तृणावते शकटे परिलोडिते ॥
 दमिते कालिये नागे प्रलम्बे च निपूडिते ।
 धृते गोवर्धने शैले परिव्राते च गोकुले ॥

End :

श्रुत्वेतत् पुण्यमारुधानं गां च दद्यात् पयस्विनीम् ।
 रम्यां वा महिषीं विद्वान् विष्णुमुद्दिश्य दापयेत् ॥
 भूमिदानं प्रकर्तव्यं जन्मनः श्रेय इच्छता ।
 वाचकाय च वस्त्राणि स्वर्णालङ्कार (ए?मे)व च ॥
 यथा विष्णुं तथा व्यासमभेदेनैव पूजयेत् ।
 विष्णुवाचकसंयोगाद्यथोक्तं लभते फलम् ॥
 वैष्णवः प्राप्यते व्यासः पूर्वपुण्यप्रभावतः ॥
 श्रद्धया श्रावयेद्यस्तु श्रद्धया वै शृणोति यः ।
 यथोक्तं लभते पुण्यं नात्र कार्या विचारणा ॥
 पुण्यं यशस्वमायुष्यं रोगघ्नं कीर्तिवर्धनम् ।
 यच्छ्रुत्वा तु नरो राजन् सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥

Colophon :

इति श्रीपद्मपुराणे द्वारकामाहात्म्यं नाम द्वादशोऽध्यायः ।

इति श्रीस्कान्दपुराणे द्वारकामहात्म्ये ग्रहादशोक्तायां मंहितायां पञ्चचत्वारिंशोऽध्यायः ।

श्रीकृष्णाय नमः । द्वाकामाहात्म्यं सम्पूर्णम् । श्रीगुरुभ्यो नमः । हरिः ॐ ।

श्रीकृष्णार्पणमस्तु । वासुदेवार्पणमस्तु ।

Author .

Remarks—This work is included in the Skānda-purāṇa But the colophons of chapters 12 and 15 evince its inclusion in the Padmapurāṇa

॥ धर्मसंहिता ॥

178 DHARMASAMHITĀ

Substance—Palm leaf Size—8 × 2 Leaves—91
12 lines per page and 25 letters per line
Script—Gīantha No of Gīanthas 1700
Incomplete

Subject—The description of the merits of the holy things connected with Viṣṇu

Beginning

सच्चिदानन्दरूपाय विष्णवे परमात्मने ।

नमः सर्वा रत्नाय सदसद्व्यक्तिहेतवे ॥

शुद्धस्फटिकसङ्काशां सर्वाभरणभूषिताम् ।

वन्दे सरस्वती वाक्स्थां वाञ्छितार्थोपलब्धये ॥

महर्षेः सर्वलोकेषु पूजितस्य महात्मनः ।

प्रपूजयामि मतं कर्त्तुं व्यासस्यामिततेजसः ॥

Colophon :

इति धर्मसंहितायां त्रयोविंशोऽध्यायः ।

Author—Same as No. 178.

Remarks—The Ms. extends upto a portion of chapter 24.

॥ धर्मसंहिता ॥

180. DHARMASAMHITA.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—100.

6 lines per page and 23 letters per line.

Script—Malayalam. No. of Granthas—860.

Subject—Same as No. 178.

Beginning—Same as No. 179.

End :

सुलभं श्रीधरं पुंसां सुलभं तु जनार्दनम् ।

सुलभं गारुडं तद्वल्लक्ष्मीनारायणं क्षितौ ॥

दुर्लभं वासुदेवाख्यं दुर्लभं हरिहरात्मकम् ।

सुलभा मूर्तयः सर्वा लक्ष्मीनारायणं विना ॥

लक्ष्मीनारायणो यत्र देवस्तिष्ठति भुक्तिदः ।

तत्रैवैश्वर्यफलदा लक्ष्मीरास्ते हरिप्रिया ॥

सालग्रामशिलामात्रम्... ..

Colophon :

इति धर्मसंहितायां पञ्चदशोऽध्यायः ।

Author—Same as No. 178.

Remarks—The Ms. ends abruptly on chapter 18 (Sālagrāmalakṣana).

॥ नयमञ्जरी (श्रुतिगीताव्याख्या) ॥

181. NAYAMAÑJARĪ.

Śrutigītādhyāya.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—27.
9 lines per page and 25 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—400.
Incomplete.

Subject—An elucidative gloss on the panegyric of Śrīkṛṣṇa, identification with whom is the final goal of all *Vedas*.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

चिदेकरसनिर्भेदसदानन्दसुधार्णवः ।

जयत्युपनिषत्प्राणवल्लभो वल्लवीसुतः ॥

दुर्गाहपक्वपथपाथसि नूतनाना-

भङ्गीतरङ्गिणि निगूढमहार्थरत्ने ।

अस्मिन् ग्रन्थजलधौ मुनिवल्लभस्य

घाष्ट्यं विमोक्षमथवा विजिगाहिषा मे ॥

तथापि गुरुपादान्जदयोन्निद्रधिया मया ।

वेदस्तुनेरियं व्याख्या क्रियते नयमञ्जरी ॥

ब्रह्मत्रित्याद्याख्यानस्य स्कन्धेऽसिन् प्राप्तङ्गिकी सङ्गतिः । तथा-
हि भक्तानुग्रहाय गृहीतमूर्तेः कृष्णस्य चरितमिहाधिक्रियते ।

End :

तत उदगाद् अनन्तं तव धाम शिरः परममिति । ततः हृदयादूर्ध्वं
तव धाम शिरः अगात् अपासर्पत् प्राप्तमित्यर्थः । अत्राप्युपासनानु-
कर्षः । अपरे शिरः परमं धामोपासत इत्यभिप्रायः । अत्र चोदरा-
दिषु परमं धामेति बुद्धिर्विधीयते । न तु धामन्मुदरादिबुद्धिः । श्रुतौ
ब्रह्मणीतिकारावच्छेदादुत्कृष्टत्वाच्च धाम्नः आसां चोपासनानां यद्य-
विशेषेण विधानं विवक्षितम्, तर्हि पुनरिह यत् समेत्य न पतन्ति
कृतान्तमुख इति धाम्नो विशेषणम् । अथ यच्छ्रूयते ततः शिरोऽ-
भवत् । तच्छिरसः शिरस्त्वमिति शिरोनिर्वचनश्रवणात् । श्रयन्तेऽ
सिन् शिरः । एवमेवैतच्छिरसः शिरस्त्वम् ।

Colophon :

Author—Lakṣmīdhara.

Remarks—The author of *Nayamañjarī* and *Amṛta-
tarangīnī* is the same person.

॥ नरसिंहपुराणम् ॥

182. NARASIMHAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size 22" x 2". Leaves—87.

8 — 9 lines per page and 66 letters per lino.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2950.

Incomplete.

Beginning

गणपतये नमः ।

नखमुखाधिलिखितादितितनयोरःपरिपतदसृगरुणीकृतगात्रम् ।

हिमधरगिरिरिव गैरिकयुक्तो

... ॥

...

.... रगाः ।

त्रिकालज्ञा महात्मानो नैमिशारण्यवासिनः ।

येऽर्जुदारण्यनिरताः पुष्करारण्यवासिनः ॥

महेन्द्राद्रिरता ये च ये च विन्ध्यनिवासिनः ।

जम्बू

शौनकस्य महा(तः स)त्रे वाराहार्या तु संहिता ।

त्वत्तः श्रुता पुरा ह्यत एतैरसाभिरेव च ।

साम्प्रतं नारसिंहार्यां त्वत्तः पौरा .. ॥

End

पुराणं नारसिंहार्यं मया च कथितं तव ।

मुनीनां मन्त्रिण्यो पुण्यं स्वस्ति योऽस्तु त्रजाम्पहम् ॥

सर्वपापहरं पुण्यं पुराणं नृहरेरिदम् ।

पठतां शृण्वतां नृणां नारसिंहः प्रसीदति ॥

प्र(सीदे?मन्त्रे) देवदेवेशे नृणां पापक्षयो भवेत् ।

प्रक्षीणपापबन्धास्ते भुक्तिं यान्ति नराः पुनः ॥

यो नारसिंहं वपुरास्थितः पुरा

हिताय लोकस्य दितेः सुतं युधि ।

नखैः सुतीक्ष्णैर्विंददार वैरिणं

दिवौकसां तं प्रणमामि केशवम् ॥

प्रोज्जृम्भद्भिन्नभास्वत्पृथुलितसटाच्छादितकेंदुमार्गः

पातालप्राप्तपादप्रतरतमनखप्रोत

Colophon :

इति नारसिंहपुराणे प्रथमोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—The Ms. begins on Fol. 146 (अ स हा) and ends on Fol. 232 (अ ज ल न्न). Narasimhapurāṇa comprises 62 chapters. The Ms. is about 300 years old and decayed. The work is complete.

—॥ नरसिंहपुराणम् ॥

183. NARASIMHAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" x 2". Leaves—98.

9 lines per page and 56 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—182.

Subject—Beginning—End—Same as No. 182.

Colophon :

इत्यादिमहापुराणे श्रीनारसिंहे पुराणे पारम्पर्यवर्णनं नाम
द्विपष्टितमोऽध्यायः । नारसिंहपुराणे मिहाभिधायकं चतुर्वर्गफला-
यत्तं समाप्तं नातिविस्तरम् ।

इयामावदातमरविन्दपलाशनेत्रं
 बन्धूकपुष्पसदृशाधरपाणिपादम् ।
 सीतासहायभजितं धृतचापबाणं
 रामं नमामि शिरसा रमणीयवेपम् ॥
 श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभं भवतु ।

Author :

Remarks—This Ms. is well preserved.

॥ नारसिंहपुराणम् ॥

184. NĀRASIMHAPURĀNAM.

Substance—Palm leaf. Size—19" × 2". Leaves—49.
 13 lines per page and 72 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—2900.
 Complete.

Subject—Beginning—End—Same as No. 182.

Colophon :

इति श्रीनारसिंहे पुराणे द्विषष्टितमोऽध्यायः । नारसिंह-
 पुराणं समाप्तम् । श्रीनारसिंहाय नमः । शुभमस्तु ।

Author :

Remarks—The closing portion and the colophon
 are slightly different from No. 183.

॥ पददीपिका (भारतव्याख्या) ॥

185 A. PADADĪPIKĀ.

A commentary on the Mahābhārata.

Substance—Palm leaf. Size—12" x 2". Leaves—206.
 10 lines per page and 48 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—6200.
 Incomplete.

Subject—An elaborate exposition of the Mahābhārata (Sabhāparva).

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

“न भावयेत् परिभवं परिभूतोऽप्रतिक्रियम् ।

कष्टानुबन्धपाकं वा नीतिशास्त्रविशारदः ॥”

इति न्यायमनुसृत्य धार्तराष्ट्रकृतं विषान्नप्रदानादिकं, पाण्डवाः
 क्षान्तवन्तः दुर्बलत्वान्न इति मत्वा जनमेजयस्य तेषु बहुमातिरा-
 सीत् । तस्मात् पाण्डवानां चरितं श्रोतु (मि ? मै)च्छदिति आदि-
 श्लोकस्य सम्बन्धः । अर्जुनो जयतां श्रेष्ठः इत्यादि । अर्जुनः किं
 चकार, तन्मे महि इत्यन्वयः ।

‘ अर्जुनो वासुदेवश्च दानवश्च मयस्तथा ।’

इत्युक्तत्वात् अर्जुनः पूर्वप्रस्तुतः । तस्मादर्जुनः क्रमेणार्जुनवि-
 चारः क्रियते । ‘वीर्यश्रेष्ठा राजान’ इति वचनाद् वीर्याधिक्य
 म एव । तथाच पूर्वप्रमङ्गविरोधः ।

End :

एवं मा कुरुष्वेत्युक्त्वा संताप्य शिक्षयति—विभा.....चारि-

Script—Malayālam. No. of Granthas—1100.
Incomplete.

Subject—An elaborate exposition of the Bhārata
introducing the initial words of the text.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

आज्ञाननिर्वाणपि यत्प्रसादा—

दाज्ञानगीर्वाणगिरामपीष्टे ।

आज्ञां जगत्पूज्यतमामनन्ता—

मुपासहे तामपि वागधीशाम् ॥

उद्योगान्ते कुरुक्षेत्रे कुरुपाण्डवसैन्यानि समवेतानीत्युक्तम् ।
तद्विस्तारबुधुत्सया जनमेजयः पृच्छति—कथमिति । वीराः ।
परिपन्थिनिरासेन साम्राज्यं स्वीकरिष्याम इति निश्चितवन्त इत्य-
र्थः । कुरुपाण्डवसोमकाः कुरवश्च पाण्डवसोमकाश्च इति वि-
भागः । कुरुपाण्डवा इति पृथक् सोमकग्रहणं सोमकबाहुल्यादि-
त्यवसेयम् । पार्थिवश्चेति चकारेणान्ये राजानः समुचीयन्ते ।
महात्मानः धृतिमन्तः ।

End :

अक्षिगतो द्वेप्यः दर्शनमात्रे द्वेप्यः । मनुष्यश्च दैवकृत इत्याह ।
विदिताश्चेत् पुरस्ताद् युद्धं निवारय । किमिति विवक्षायां वदति
अज्ञेयम् इति । पश्चात् तान् सहामहे चारयामहे । यद्येवं तद् युद्धं
किमर्थं क्रियत इत्यपेक्षायां तन्मरणार्थमित्याह—सर्वपात्रेषु (समं)
वृत्तयान् समवर्ती । अहमपि रणे कृतकर्मा निर्मेत्युः गतसंरम्भश्चाभवम् ।
एवं भवन्नहमपि युद्धं कृत्वाशाम्यमित्यर्थः । त्वं च तथा कुर्विति
भावेन वदति अहमिति । तद् युद्धम् ।

इत्युक्तवन्तं गाङ्गेयमभिवन्द्य प्रसाद्य च ।
राधेयो रथमारुह्य प्रायात्तत्र सुतं प्रति ॥

Colophon :

इति भीष्मपर्वणि विद्यासागरविरचितायां व्याख्यानरत्नावल्यां
प्रथमः ।

भीष्मपर्वव्याख्यानं समाप्तम् । सप्तशततमः ।

Author—Vidyāsāgara.

Remarks—This commentary is succinct and
concise.

॥ पुरञ्जनोपाख्यानम् (केरलभाषाव्याख्योपेतम्) ॥

186. PURAÑJANOPĀKHYĀNAM.

With a commentary in Malayālam.

Substance—Palm leaf. Size—8½" × 1¾". Leaves—109.

8 lines per page and 30 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1650.

Complete.

Subject—The episode of King Purañjana and his
comrades who were exposed to untold miseries
and sufferings.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

आसीत् पुरञ्जनो नाम राजा राजन् बृहच्छ्रवाः ।

तस्याविज्ञातनामासीत् मत्स्य विज्ञातचेष्टितः ॥

व्या- राजन् बृहच्छ्रवाः पुरञ्जनो नाम राजासीत् । तस्य
अविज्ञातनामा विज्ञातचेष्टितः सखा आसीत् ।

പുരം ശരീരം അതിനെ ജനിപ്പിക്കുന്ന ആത്മരൂപം
അഭിവ്യക്തമാക്കുന്നു എന്നിട്ട് പുരജനൻ ജീവൻ. ബ്രഹ്മ
മഹാശാസ്ത്രം - സുപ്രസിദ്ധൻ - രാജാവ് പ്രകാശനനജൻ.
സംബുദ്ധി-അവസ്ഥ-അവിജ്ഞാതനാമാവ് അവിദ്യമാനനാമൻ.
വിജ്ഞാതരൂപസ്ഥിതൻ = പ്രസിദ്ധജഗൽസൃഷ്ടാഭിപ്രാപാർ.
അങ്ങനത്ത ഈശ്വരൻ സഖിയായി ഭവിച്ചു. അവിജ്ഞാത
രൂപസ്ഥിതൻ നിഷ്ക്രിയൻ എന്നാകിലുമാം.

सोऽन्वेषमाणः शरणं बभ्राम पृथिवीं प्रभुः ।

नानुरूपं यदाविन्ददभूत् स विमना इव ॥

स शरणमन्वेषमाणः इमां पृथिवीं बभ्राम । यदा अनुरूपं नावि-
न्दत् तदा स विमना इवाभूत् ।

അപ്പുറജനൻ തനിക്കു ശരണത്തെ അന്വേഷ(ണ)മാണ
നായി ഇപ്തഥിവിധെ മുഴുവൻ ഭ്രമിച്ചു.

End :

अध्यात्मपारोक्ष्यमिदं मयाभिहितमद्भुतम् ।

एवं त्रय्याशयः पुंसश्छिन्नोऽमुत्र च संशयः ॥

अद्भुतमध्यात्मपारോक्ष्यं मया अभिहितम् । एवं पुंसस्त्र-
य्याशयः अमुत्र यः गंशयः छिन्नः ।

അത്ഭുതമായിരിക്കുന്ന ഈ അദ്ധ്യാത്മപാരോക്ഷ്യം എ
ന്നാൽ അഭിവിതമായി. ഇങ്ങനെ തത്ത്വാരംഭം തത്ത്വബുദ്ധിരൂപ
വിതനായിരിക്കുന്നവന്റെ അശയം അർത്ഥമാം അതു മരിക്ക
ലാകുന്നു. അദ്ഭുത പാരോക്ഷ്യമൽ കർമ്മഫലഭാഗം എന്നെനെ
എന്നുള്ള സംശയവും മരിക്കാമായി.

Colophon :

इति चतुर्थे पुरञ्जनोपाख्यानं नाम सप्तविंशः सर्गः ।
शुभमस्तु ।

Author :

Remarks—This Ms. comprises chapters 25—29 in the 4th *Skandha* of the *Bhāgavata*. The prose order of each verse precedes its explanation in Malayālam. The language denotes the development of the *Manipravāla* style. The commentary is lucid from the 10th verse in the 25th chapter of the 4th *Skandha*.

॥ पुराणसङ्ग्रहः ॥

187. PURĀṆASAṅGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size— $22\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—264. 8 lines per page and 76 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—10032.
Complete.

Subject—A compilation of *Purāṇic* anecdotes.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः ।

अभिप्रेतार्थसिद्धयर्थं पूजितो यः सुरैरपि ।

सर्वविघ्नच्छिदे तस्मै गणाधिपतये नमः ॥

हरिः श्रीः ।

...

...

...

एकदा मुनयः स्रुतं सुखासीनं हताशयाः ।
 प्रचक्षुरादृता हृष्टाः श्रुत्वा भागवतामृतम् ॥
 स्रुतं स्रुतं महाप्राज्ञं वद नो वदतां वर ।
 यत्तु पृच्छाम सन्देहात् त्वदुक्तेषु महामते ॥
 अष्टादशपुराणेषु... .. ।
त्ता सत्यवतीसुतः ॥
 त्वयोक्तः सर्ववेदज्ञो भारतस्यापि वै मुनिः ।
 प्रतिपाद्या भवेदेका देवता ह्येककर्तृके ॥
 दृश्यते मतभेदोऽत्र कथं तदनुवर्णय ।
 प्रतिपाद्यो हरिः कापि द्वापरश्च चतुर्मुखः ।

End :

... ..परस्य परमात्मनः ।
 स्वरूपं परमार्थज्ञं परं वेदान्तनिश्चितम् ॥
 विज्ञानं परमं शुद्धं.... ..
रूपं तत् परमात्मनः ॥
 खल्वस्मिन् च हृदयाम्भोजे चिन्त्यते यन्मुमुक्षुभिः
 ग्रणयेन... .. ॥
 ।
सर्वं गमायणादपि ॥
 य इदमखिलमादरेण भक्त्या
 पठति शृणोति च नित्य... ।

Colophon :

ब्रह्मप्रतिपादनं नाम त्र्यधिकशततमोऽध्यायः । पुराणम-
 द्ग्रह... ।

...लिखितमधुना पुस्तकं ध्वस्तदोषं

वीक्षापूर्वं विदधत सदा बुद्धिमन्तो महान्तः ।

....जामदग्न्यग्रादुर्भावः । श्रीराघवग्रादुर्भावः । वासुदेवग्रादुर्भावः । मायाग्रादुर्भावः । हरिदिनमाहात्म्यम् । ऊर्ध्वपुण्ड्रमाहात्म्यम् । विष्णुपञ्जरम् । नरकसङ्कीर्तनम् । भुव... । क्षेत्रवन्धूपारुषानम् । क्षेत्रकथनम् । अष्टाङ्गलक्षणम् । अष्टाक्षरविधानम् ।

...बुद्धिमान् क्षमतु वीक्ष्य लेखकम् (नम्)

यः पठति लिखति परिपृच्छति पण्डितानु.... ॥

Author :

Remarks—The work contains the stories of Śrī-Rāma and Śrī-Kṛṣṇa, the Aṣṭāṅgalakṣaṇa, the end of the Pralaya etc. These are all abridgments of the various Purāṇas with a wealth of citations. The Ms. contains 103 chapters. The leaves are much damaged and some verses both at the beginning and at the close are lost. A table of contents is given after the colophon. Seven leaves at the close and four at the beginning are almost decayed.

॥ पुराणसंग्रहः ॥

188. PURĀNASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—14"×2". Leaves—214.

9 lines per page and 46 letters per line,

Script—Malayālam. No. of Granthaṣ—5550.
Incomplete.

Subject—Same as No. 187.

Beginning :

श्रीमहागणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

येनाद्रिः सप्तरात्रं कमलमिव करे गोपिगोवृन्दगोपा-
नासारापातभीतानतितरकृपयाधारि विश्वेश्वरेण ।
उद्वीक्ष्यानन्ददृष्ट्या शतमखमदमित् सुश्रिये सर्वदा मे
भूयाद् भूयोऽपि कृष्णः सुरनरनिकरैर्वन्द्यमानाङ्घ्रिपद्मः ॥

End :

ब्रजं यास्याम्यहं तावत् तदनुज्ञातुमर्हसि ।
इत्युक्त्वा प्रययौ नन्दः सन्तुष्टो नीलया सह ॥
एवं निवसतस्तस्य गोपालच्छात्ररूपिणः ।
मतिरासीन्महाप्राज्ञ केशवस्य रतौ प्रभोः ॥

Colophon :

इति पुराणसङ्ग्रहे एकोनपञ्चाशोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—The Ms. is well preserved. It contains
only 49 out of 103 chapters.

॥ पुराणसंग्रहः ॥

189. PURĀṆASAṄGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size 10 $\frac{1}{2}$ "×1 $\frac{1}{2}$ ". Leaves—

114. 9 lines per page and 40 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—2550,
Incomplete.

Subject—Same as No. 187.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

नमोऽस्तु रामाय मलक्ष्मणाय

मीतामहायाय जगत्प्रियाय ।

दुर्धृत्तरक्षोधिपनाशनाय

मदामृतानन्ददृशे नमोऽस्तु ॥

कृजन्तं राम रामेति मधुरं मधुराक्षरम् ।

आरुह्य कविताशाखां वन्दे वाल्मीकिकौकिलम् ॥

नमस्तस्मै कवीन्द्राय मुनये भावितात्मने ।

भक्त्या वाल्मीकिसंज्ञाय सतां सन्मार्गदेशिने ॥

शृणु विप्रेन्द्र वक्ष्यामि राघवस्य महात्मनः ।

चरितं सर्वपापघ्न मनःश्रोत्रसुखावहम् ॥

वाल्मीकिना पुरा गीतं मुनिना विस्तरेण यत् ।

रामायणं महापुण्यं तत् संक्षिप्य वदामि वः ॥

जज्ञाते विश्रवःपुत्रौ केशिन्यां सुमहाबलौ ।

कुम्भकर्णदशग्रीवौ सर्वलोकोपतापिनौ ॥

विभीषणश्च धर्मात्मा सर्वभूतहिते रतः ।

विष्णुभक्तो महाप्राज्ञः प्रह्लाद इव सद्गुणः ॥

End :

ततो भरतशत्रुघ्नौ तस्मिंस्तोये निमज्जतुः ।

रामाज्ञया ततस्तौ तु जग्मतुः स्वनिकेतनम् ॥

रामस्तु भगवान् विष्णुः सर्वात्मा जगदीश्वरः ।
 मानुषं देहमुत्सृज्य स्वधाम परमं ययौ ॥
 इति ते सम्यगाख्यातं राघवस्य महात्मनः ।
 चरितं सर्वपापघ्नमायुष्यं पुण्यवर्धनम् ॥
 य इदं शृणुयान्नित्यं यश्चापि परिकीर्तयेत् ।
 सर्वपापविनिर्मुक्तो विष्णुलोके महीयते ॥

Colophon :

इति पुराणसंग्रहे राघवावतारे अष्टत्रिंशोऽध्यायः ।
 अपरिचिते त्वालेख्ये चपलधियो यद्यदस्ति दुर्लिखितम् ।
 तत्तत् करुणाम्बुनिधे मातः क्षन्तव्यमखिलवाग्धिपे ॥

* * *

इन्द्रोपलनीलं नन्दालयवालं
 वृन्दावनलोलं वन्दे पशुपालम् ।

Author :

Remarks—This Ms. contains only chapters 17—38
 and mainly consists of the story of Rāmāyana.

॥ पुराणसंक्षेपः ॥

190. PURĀNASAMKṢEPA.

Substance—Palm leaf. Size—10½" x 1½". Leaves—85.
 8 lines per page and 38 letters per line. Script—
 Malayālam. No. of Granthas—1600. Incom-
 plete.

Subject—Same as No. 187.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

आद्यं पुरुषमीशानं पुरुहूतं पुरुष्टुतम् ।

ऋतमेकाक्षरं ब्रह्म व्यक्ताव्यक्तं सनातनम् ॥

असच्च सच्चैव च यद् विश्वं सदसतः परम् ।

परावराणां स्रष्टारं पुराणं परमव्ययम् ॥

मङ्गलं मङ्गलं विष्णुं वरेण्यमनघं शुचिम् ।

नमस्कृत्वा हृषीकेशं चराचरगुरुं हरिम् ॥

महर्षेः सर्वलोकेषु पूजितस्य महात्मनः ।

प्रयक्ष्यामि मतं कृत्स्नं व्यासस्यामिततेजसः ॥

नमो भगवते तस्मै व्यासायामिततेजसे ।

यस्य प्रसादाद्वक्ष्यामि नारायणकथामिमाम् ॥

पाराशर्यवचःसरोजममलं गीतार्थगन्धोत्करं

नानाख्यानककेमरं हरिकथामम्बो(धा ? धना) बोधितम् ।

लोके सज्जनपद्पदैरहरहः पेयीयमानं मुदा

भूयाद् भारतपङ्कजं कलिमलप्रध्वांसि वः श्रेयसे ॥

जितमजितेन भगवता हिग्न्यकशिपोरुरःस्थलं येन ।

कुलिशादपि कठिनतरं किमलयमरोरुहैर्भिन्नम् ॥

कृष्णद्वैपायनं व्यासं विद्धि नारायणं प्रभुम् ।

को ह्यन्यः पुण्डरीकाक्षान्महाभारतकृद्भवेत् ॥

मतिमन्थानमाविध्य येन वेदमहार्णवम् ।

जगद्धिताय जनितो महाभारतचन्द्रमाः ॥

प्रायशो मुनयः सर्वे केवलात्महितोद्यताः ।

द्वैपायनस्तु भगवान् सर्वलोकहितोद्यतः ॥

भृगुः—

प्रणिपत्य जगन्नाथं नारायणमनामयम् ।

इतिहासोत्तमं पुण्यं प्रवक्ष्यामि यथातथम् ॥

End :

स्तोत्रसङ्कीर्तनाद्विष्णोर्गुणतत्त्वविचिन्तनात् ।

पूजनाच्च तपोवृद्धिरभूत् तस्य महात्मनः ॥

यत्किञ्चिदजितं पापं तस्य जन्मान्तरेष्वपि ।

तत् सर्वं देवदेवस्य प्रसादात् संक्षयं ययौ ॥

तस्मिन् स्मृते द्विजश्रेष्ठ मुक्तिरप्यचिराद्भवेत् ।

तन्निविष्टधियां पुंसां किं पुनर्दृजिनक्षयः ॥

धर्मार्थकाममोक्षाणां निष्ठा यत्र जनार्दने ।

तद्भक्तिप्रवणस्येह किं चित्रमशुभक्षयम् ? ॥

एवं पापक्षयात् तस्य शुद्धेऽन्तःकरणे द्विज ।

सर्वव्यापी स सर्वात्मा तत्रैवाभूज्जगत्पतिः ॥

एवं तपसि तिष्ठन्तं सर्वस्वाधारमच्युतम् ।

बहन्तं मनसा विष्णुं मन्दोऽदुः (?) न शशाकह ॥

चञ्चल च मही सर्वा !

Colophon :

इत्यष्टादशपुराणसंक्षेपे इतिहासोत्तमे (१८) देवस्य
संवादो नाम अष्टादशोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—The Ms. contains chapters 1—18 complete and a fragment of the 19th. The leaves are damaged and broken.

॥ विल्वाद्रिमाहात्म्यम् ॥

191. BILVĀDRIMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—19"×2". Leaves—28.
10 lines per page and 64 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1120.
Complete.

Subject—Bhīṣma's explanation of the Kalidhar-
mas and of the ways of worshipping Mahā-
v'ṣnu.

Beginning :

अविघ्नमस्तु ।

युधिष्ठिर उवाच—

श्रेयः कृतयुगे विष्णोर्यथा स्यात् तात देहिनाम् ।
तत् सर्वं भवता प्रोक्तं त्रेतायां द्वापरेऽपि च ॥
कलौ दुष्कृतिनां नृणां भन्दोन्माहवलायुषाम् ।
कर्मणा केन देवेशः श्रेयस्तात कल्प्यति ॥

श्रीभीष्म उवाच—

श्राव्यमेतत् त्वया पृष्टं सर्वलोकहितं परम् ।
वक्ष्यामि तद्यथा विष्णुः कलौ श्रेयो विधास्यति ॥
श्लाघ्यः कालान्तरादेव कलिकालो नृपोत्तम ।

अल्पेनैव प्रयत्नेन धर्मे वृद्धिं व्रजेद्यतः ॥

युधिष्ठिरः—

श्रूयते हि कलिः कष्टः पापैकप्रभवो नृणाम् ।

श्लाघ्यतां तस्य कालस्य कथं शंससि सुव्रत ॥

प्रयासलाघवं धर्मे कथं तत्र भविष्यति ।

एतत् सर्वं महाबुद्धे विस्तरेण वदस्व मे ॥

End :

श्रीभीष्मः—

ब्रह्मा न लोकमगमत् कोकासुखमगाच्छिवः ।

तस्मिन्नारायणे देवमुपास्य प्रीतिमानभूत् ॥

स्वप्नान्ते तस्य विप्रस्य दत्त्वा लेखातर्ति शिवः ।

भवान्या सह देवेशः कैलासमभिजग्मिवान् ॥

ब्राह्मणोऽपि च तां दृष्ट्वा विस्मयोत्फुल्ललोचनः ।

सर्वानध्यापयामास कथामेतां महात्मनाम् ॥

एतस्मिन्नन्तरे राजन् विल्वशैलालयो द्विजः ।

तीर्थानि सञ्चरन्नेव गयां चोपजगाम सः ॥

तस्मिन् प्रदेशे यतिभिर्वाच्यमानामिमां कथाम् ।

शुश्राव मधुरां श्रीमच्छ्रियं बहुलमादरात् ।

ताज्जुपांस्यं महाभागान् कथां सार्थां संहिताम्

गृहीत्वोपजगामाशु विल्वाद्रिं सकुतूहलः ॥

... ..

... ..

कथामिमां पठन्नित्यं प्राप्नुयात् परमं पदम् ।

इत्येवमुक्त्वा राजानं धर्मात्मानं युधिष्ठिरम् ॥

कृताञ्जलिपुटो भीष्मो योगमेवान्वपद्यत ।

कथामिमां मधुरिपुकर्मसङ्कुलां
मनोहरां मधुररसाभिपूजिताम् ।

पठन्नरः सुशमितदुःखमञ्चयः

ममश्नुते सुग्वरतुल्यमम्पदम् ॥

Colophon :

इति वृत्ते? (विल्वे) उमामहेश्वरसंवादे श्रीविल्वद्रिमाहात्म्ये
सप्तदशोऽध्यायः । श्रीविल्वद्रिनाथाय नमः । श्रीकेशवाय सततं
नमोऽस्तु । नारायणाय नमः ॥

Author :

Remarks—Bilvādrī Kṣētra, a place in Cochin,
widely known by its vernacular name Tiru-
vilvāmala, is on the bank of the river Nīla.
This Ms. omits two verses in the end which
are seen in Nos. 192, 193 and 194.

॥ विल्वद्रिमाहात्म्यम् ॥

192. BILVĀDRIMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—14"×2". Leaves—57.
8 lines per page and 35 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1000.
Complete.

Subject—Beginning—End—Colophon—Same as
No. 191.

मुनिहृदयनिविष्टं विष्टरं वेदराशे-
 रनुदिवस..... ..नुगानाम् ।
 भुवनतलनिविष्टं बिल्वशैलेन्द्रदृष्टं
 दिशतु सततमिष्टं विश्वपुष्टं महो वः ॥...
 नागायणाय नलिनायतलाचनाय
 नामावशेषितमहाबलिवैभवाय ।
 नानाचराचरविधायकजन्मदेश-
 नाभीपुटाय पुरुषाय नमः परस्मै ॥

Author :

Remarks—The Ms. much decayed,

॥ बिल्वाद्रिमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

193. BILVĀDRIMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—64.
 10 lines per page and 26 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—1050.
 Complete.

Subject—Beginning—End — Colophon — Same as
 No. 191.

... ..
 Author :

Remarks—The Ms. is written in neat legible hand.

॥ विल्वाद्रिमाहात्म्यम् ॥

194. BILVĀDRIMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf. Size—22" × 2". Leaves—25.

9 lines per page and 86 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1200.

Subject—Beginning—End—Same as No. 191.

Colophon :

इति

ममाक्षं च । श्रीविल्वाद्रिनाथाय नमः । शिवमस्तु ।

Remarks—Same as No. 193.

॥ बृहन्नारदीयपुराणम् ॥

195. BRĤANNĀRADĪYAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—19½" × 1½". Leaves—135.

6 lines per page and 66 letters per line.

Script—Malayālam. No of Granthas—3350.

Subject—Explanation of the means for the attainment of the fourfold Puruṣārthas.

Beginning :

श्रीवेदव्यामाय नमः ।

चन्दे वृन्दावनाधीशमिन्दिरानन्दविग्रहम् ।

उपेन्द्रं मान्द्रकारुण्यं परानन्दं परं विशुम् ॥

ब्रह्मविष्णुमहेशाख्या यस्यांशा लोरुधाक्काः ।

तमादिदेवं चिद्रूपं विशुद्धं परमं ब्रजे ॥
 शौनकाद्या महात्मान् कषयो ब्रह्मवादिनः ।
 नैमिशारुये महारण्ये तपस्तेषुर्मुमुक्षवः ॥
 जितेन्द्रिया जिताहाराः सन्तः सत्यपरायणाः ।
 यजन्तः परया भक्त्या विष्णुमाद्यं जगद्गुरुम् ॥
 अनीर्ष्याः सर्वधर्मज्ञा लोकानुग्रहतत्पराः ।
 निर्ममा निरहङ्काराः परेशरतमानसाः ॥
 अस्तकामादिवृजिनाः शमादिगुणसंयुताः ।
 कृष्णाजिनोत्तरीयास्ते जटिनो ब्रह्मचारिणः ॥
 गृणन्तः परमं ब्रह्म जगच्चक्षुस्समौजसः ।
 धर्मशास्त्रार्थतत्त्वज्ञास्तेषु नैमिशकानने ॥
 यज्ञैर्यज्ञपतिं केचिज्ज्ञानैर्ज्ञानार्थकं परे ।
 केचिच्च परया भक्त्या नारायणमपूजयन् ॥
 एकदा ते महात्मानः समाजं चक्रुरुत्तमाः ।
 धर्मार्थकाममोक्षाणामुपायं ज्ञातुमिच्छवः ॥
 पद्विंशतिमहत्साणि मुनीनामूर्ध्वरेतसाम् ॥

* * * * *
 * * * * *

सूतः—

शृणुध्वमृषयः सर्वे यदिष्टं वो वदाम्यहम् ।
 गीतं सनत्कुमाराय नारदेन महात्मना ॥
 पुराणं नारदीयारूपं बृहद्वेदार्थसम्मितम् ।
 सर्वपापप्रशमनं दृष्टग्रहनिवारणम् ॥

* * * * *

सत्सङ्गदेवार्चनसत्कथासु

परोपदेशे च रतो मनुष्यः ।

स याति विष्णोः परमं पदं य-

द्देहावसानेऽच्युततुल्यतेजाः ॥

तस्माद् बृहन्नारदनामधेयं

परं पुराणं शृणुत द्विजेन्द्राः ।

यस्य स्मृतेर्जन्मजरादिनाशो

भवत्यदोपस्तु नरोऽच्युतः स्यात् ॥

वरं वरेण्यं वरदं पुराणं

निजप्रभाभासितसर्वलोकम् ।

सङ्कल्पितार्थप्रदमादिदेवं

स्मृत्वा व्र (ज ? जे)न्मोक्षपदं मनुष्यः ॥

End :

एतत्पुराणश्रवणमिहासुत्रसुखावहम् ।

वदतां शृण्वतां सद्यः सर्वपापप्रणाशनम् ॥

सङ्गाद्वा यदि मोहाद्वा ये शृण्वन्तीदमुत्तमम् ।

ते सर्वे पापनिर्मुक्ता चास्थन्ति परमां शक्तिम् ॥

Colophon :

इति श्रीबृहन्नारदीये युगव्यापागवर्णनं नामाष्टत्रिंशोऽध्यायः ।

बृहन्नारदीयं समाप्तम् । शिवम् ।

नन्दहस्तमवलम्ब्य पाणिना

मन्दमन्दमरनिन्दलोचनः ।

सञ्चरन्मधुरकिङ्किणीरवः

सन्ततं मम तनोतु मङ्गलम् ॥

ओं नमो नारायणाय ।

Author :

Remarks—The work has been published by the Asiatic Society, Calcutta. It contains chapters 1—38.

॥ बोधसुधा (भागवतव्याख्या) ॥

196. BODHASUDHĀ

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size— $19\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—198. 10 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas 8300—Incomplete.

Subject—An exposition of the Bhāgavata.

Beginning :

लोकस्य क्षेमाय आत्मन् आत्मन्यधिष्ठाने रूपाणि विभान्ति
आरोपयन्ति । अवबोधे बोधकसे(?) सत्त्वोपपन्नानि सत्त्वशुद्धेन प्राप्तानि
सतां मुहुः सुखावहानि खलानां मुहुरभद्राणि अमुखावहानि ।
एते मुग्न्या मुमुक्षवः । महत्कृतेन महद्गिराचार्यैः प्रकाशितेन त्व-
त्पादपंतेन तव पाद एव पोतः तेन भवाब्धिं गोवत्सपदं तद्वत् अल्पं
कुर्वन्ति । केनोपायेन कृतेन अखिलसत्त्वधानि सर्वेषां जन्तूनां
स्वरूपभूते त्वायि समाधिना भक्त्या येशितचेतसा विलापितेन

मनसा । ते महान्तं भवार्णवं स्वयं समुत्तीर्य तरणसाधनभूतां
भवत्पादाम्भोरुहनावम् अत्र अर्णवे निधाय भक्तिमार्गमभ्युदायं
प्रदर्श्य द्युमते स्वप्रकाशं ब्रह्म याताः ।

End..

क्षेत्रेति । एवं विचारयेत् त्रिगुणमर्गकृतः सत्त्वादिगुणपरिणामनिभि-
तो विकल्पो जाग्रदादिभेदो यस्तमिमं मनसो विलाम त्रिजृम्भितं
दृष्टं तदनन्तरमेव विनष्टमलातचक्रमिव अलातचक्रमिति
लोलं क्षणिकमीक्षेत । विभ्रमस्याधिष्ठानमाह—विज्ञानं चैतन्यैक-
रसं ब्रह्म एकमद्वितीयम् उरुधेव नाना इव जाग्रदरूपेण भाति
स्वप्ने मायामयः प्रपञ्चो यथैकमिन् आत्मानि भातीत्यर्थः ।
ततोऽद्वैतप्रपञ्चात् दृष्टिं चक्षुरादि इन्द्रियं प्रतिनिवृत्त्योपसंह-
त्य निरीहः निवृत्तबहिरिन्द्रियव्यापारः । तूष्णीं मनोराज्यर-
हितो भवेदिदं देहादिकमनस्तु बुद्ध्या व्यक्तं क्व च क्वचिद्देशे
काले शरब्धकर्मवशात् गृह्यते यदि तथापि तद् अमाय
जन्मान्तरभ्रमनिमित्तं न भवेत् कथं स्मृतिः देहादिप्रतीति-
रा निपातात् विद्वच्छरीरपातपर्यन्तमेव... ..

Colophon :

इति एकादशस्कन्धे द्वादशः ।

Author—Vidyāsāgaramuni.

Remarks—The Ms. comprising the commentary on
Skandhas 10 and 11 comes up to a portion of
chapter 13. The first three leaves in the Ms.
are missing.

॥ ब्रह्माण्डपुराणम् ॥

197. BRAHMĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size— $24\frac{1}{2}" \times 1\frac{1}{2}"$. Leaves—
181. 6—7 lines on a page and 80—85 letters
in a line. Script—Malayālam. No. of Gran-
thas—6300.

Subject—The creation of the Universe.

Beginning :

.... होच्छयाधुपाम् ।
शिष्टादीनां च निर्देशः प्रादुर्भावश्च कीर्त्यते ।
मन्त्राणां लक्षणैः शुद्धैः ,... ॥
.... व्यासादिशब्दनम् ।
मन्वन्तरान्ते संहारः संहारान्ते च सम्भवः ॥
देवतानामृषीणां च मनोः पितृगणस्य च ।
न शक्यं विस्तराद्वक्तुमित्युक्ते ॥
....
.... नुकीर्त्यते ॥
तथा मन्वन्तराणां च प्रतिसन्धानलक्षणम् ।
अतीतानागतानां च प्रोक्तं स्थायम्भुवेन तम् ॥

End :

नरिष्यन्तश्च विख्यातो नाभागोऽरिष्ट एव च ।
करुष्यश्च पृषधश्च प्रांशुश्च नवमः स्मृतः ॥
मनोर्विवस्वतस्स्यते नव पु ...
... ..

.... भिहितो द्विजाः ।
विस्तरेणानुपूर्व्याच्च भूयः किं वर्तयाम्यहम् ॥

Colophon :

इत्यादिमहापुराणे अनुपङ्गवादे ब्रह्मवैवर्त्ता

.

(श्रे) यःप्राप्तिनिमित्ताय नमः सोमार्धधारिणे ।

न विदन्ति ययोर्वेदास्तत्त्वं वेधोमुकुन्दयोः ॥

तयोग्जेय ।

.

.... ..न्ति विद्वांसः कस्य नास्ति व्यतिक्रमः ।

श्रीदुर्गायै नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीविष्णवे नमः ।

Author :

Remarks—This Purāṇa is related by Vyāsa. The Ms. is very old and worn away in many places. The recto halves of the closing six leaves are badly damaged. The following information is furnished by the verso halves:

“एवं यः कुरुते पूर्वमिष्टं च विधिना नरः ।”

“एवं यः कुरुते श्राद्धं तर्पयन् पितृदेवताः ॥”

“श्रीसोमेश्वरभूषतिः कुरुते मानमोह्यामिशालम् ।”

‘मुखोपपादिका क्रीडा विंशतिः परिकीर्त्यते’ ॥

‘इत्येतच्छृणुं प्रोक्तं देवेन्द्राणां ममामतः ॥’

॥ भक्तिदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

198. BHAKTIDĪPIKĀ.

A commentary on the Bhāgavata.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—
183. 9 lines per page and 60 letters per line
Script—Malayālam. No. of Granthas—5500
Incomplete.

Subject—An exposition of the Bhāgavata leading
to *Bhaktimārga*,

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ।
सरस्वत्यै नमः ।

यः मूढेऽवति संहरत्यपि जगत् स्वात्मप्रकाशो विभु-
र्यो धर्मादिषु चोदयत्यपि धियो नृणां क्रियामिद्वये ।
यत् संसारनिदानभञ्जनकरं तस्य स्वरूपं परं
पूर्णानन्दमुपास्महे तदमलं वेदान्तवेद्यं महः ॥

अथ सकललोकहितकरावतारो भगवान् वादरायणः स्वावतार-
प्रयोजनपरिपूर्णाय श्रीमद् भागवतं नाम पुराणरत्नं चिकीर्षुः तद-
विघ्नपरिममाप्त्यादिमिद्वये परदेवतातत्त्वानुस्मरणलक्षणं मङ्गलं सु-
खतः समाचरन् करिष्यमाणप्रवन्धार्थं मंथेयतो दर्शयति— जन्मा-
द्यस्य यत इति । अत्र सत्यशब्देन जीवोऽभिधीयते । तस्य कदा-
चिदपि नाहमस्मीति बाधाभावात् । मदिति-स्थूलं शरीरमुच्यते ।
त्यदिति सूक्ष्मम् । तत्माहितत्वाद्वा सत्यशब्देन परमात्मोच्यते । ...

....

End of Skandha I.

अथ श्रीशुकस्य प्रतिवचनोपक्रमं दर्शयति— एवमिति । राज्ञा एवं 'अहो अद्य वयं ब्रह्मन् सत्सेव्याः क्षत्रवन्धवः' इत्यादिकया श्लक्ष्णया मधुरया गिरा भाषितः । पुनः "अतः पृच्छामि संसिद्धिं"मित्यादिना पृष्टश्च भगवान् वादरायणिः प्रत्यभाषत । धर्मज्ञः मोक्षधर्मज्ञः । अनेन संसिद्धिं पृच्छामीति प्रश्नस्य प्रतिवचनौचित्यं द्योतितम् ।

इति श्रीभागवतव्याख्यायां प्रथमस्कन्धेऽष्टादशोऽध्यायः ।

.... .

Skandha II.

तदिदं सर्वं तदानीमाह सूतः— राज्ञेत्यादि । राज्ञा परीक्षिता पृष्ठो महामुनिः परीक्षिता राज्ञा स श्रीशुकः स्वयमिदमेव पृष्टः यद्वादीद्यदुक्तवान् तद् वः युष्मभ्यं अभिधास्ये प्रवक्ष्यामि । राज्ञः प्रश्नानुमारत इति । राज्ञः प्रश्नानुमरणमवलम्ब्य शृणु मया-दरं श्रवणेनानुभवतः ।

इति श्रीभागवतटीकायां भक्तिदीपिकायां द्वितीयस्कन्धे दश-मोऽध्यायः ॥

Colophon :

इति श्रीभागवतव्याख्यायां प्रथमस्कन्धेऽष्टादशोऽध्यायः ।

विठ्ठमानसचन्द्रकान्तरसदा शश्वत्तमोर्ध्वमिनी

श्रीमत्सात्वतमंहिताकुमुदिनीहृद्याश्रितामत्पथा ।

व्याख्येया बहुतापभङ्गनिष्ठुणा विश्वप्रकाशोदया

पूर्णानन्दरूपप्रदा विजयते ज्योत्स्नेव मंगारिषु ॥

प्रथमस्कन्धव्याख्या समाप्ता । श्रीकृष्णाय नमः ।

इति श्रीभागवतटीकायां भक्तिदीपिकायां द्वितीयस्कन्धे दश-
मोऽध्यायः । ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे
नमः । आदिकेशवो रक्षतु । शुभमस्तु । गुरुभ्यो नमः ।

Author—Jātavedas, as evinced by the following
verse occurring at the end of the first chapter
of Skandha I:

इति श्रीमद्भागवतव्याख्याने प्रथमो गतः ।

अध्यायः श्रीविवरणे निर्मिते जातवेदसा ॥

He seems to have been a Keraliya as suggested
by his name.

Remarks—The Ms. contains the commentary on
Skandhas 1 and 2.

॥ भविष्यत्पुराणम् ॥

199. BHAVISYATPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—9 $\frac{3}{4}$ " x 1 $\frac{1}{2}$ ". Leaves—86.
6—7 lines per page and 24 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1000.
Incomplete.

Subject—The Purāṇic version of the future ages.
Beginning:

श्रीगणपतये नमः ।

पावने नैमिशारण्ये पुण्यपृथ्वसमावृते ।

अगण्यगुणसङ्कीर्णं शरण्ये सर्वयक्षिणाम् ॥

वापीकूपतटाकाद्यैरपार्पः समलङ्कृते ।

अपायरहितेशार्चास्त्रिपायस्थलशोभिते ॥

तत्र स्थिता महात्मानो भस्मोद्गूलितविग्रहाः ।

निर्मत्सराः सहृदयाः सस्मेराननपङ्कजाः ॥

... ..

... ..

तत्राजगाम भगवान् स्रुतः पौराणिकोत्तमः ।

अष्टादशपुराणज्ञः शिष्टाचारप्रवर्तकः ॥

... ..

.. ..

तमागतमनुप्राप्ताः संभ्रमोत्फुल्ललोचनाः ।

उत्थाय पुरतो गत्वा शिवभक्तिसमन्विताः ॥

कथां भविष्यां श्रोतुं ते परिवव्रुः ममन्ततः ।

End :

उपदिश्य ततश्चक्रे नामास्य हरदत्तकम् ।

आचार्य इति सोऽप्यस्य पादपद्मं स्वनेत्रजैः ॥

आनन्दबाष्पैरासिञ्चत् सरोमाञ्चोऽभ्यवन्दत ।

ततः समुत्थाप्य कृतानुकम्पः

शिशुं निशीथे विमलाशिपं च ।

प्रोक्ताशनार्थं तव वेदम गच्छे-

त्युक्त्वा शिवो लिङ्गचरे विवेश ॥

Colophon :

इति श्रीभविष्यत्पुराणे पञ्चदशोऽध्यायः । श्रीवेद्यासाय
नमः ।

यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया ।
अवद्वं वा सुवद्वं वा मम दोषो न विद्यते ॥

श्रीरामचन्द्राय नमः । खरपुरग्रामे वसता वाल्मीकिनाथेन
लिखितमिदं पुस्तकम् । शुभम् ।

Author :

Remarks—This work contains only 15 chapters.
The Ms. is well preserved and the wooden
frame is beautifully painted with colours.

(To be continued.)

READY FOR SALE

A Descriptive Catalogue of Sanskrit Manuscripts
in the Palace Library of
H. H. The Maharajah of Travancore
Vol. I (Veda, Śrauta, Smṛti & Pūrāṇa)

Price Rs 2.

Apply to.---

The Curator for the Publication
of Oriental Mss.,

Trivandrum.

A
DESCRIPTIVE CATALOGUE
OF THE
SANSKRIT MANUSCRIPTS
IN
H. H. THE MAHARAJAH'S PALACE LIBRARY
TRIVANDRUM.

EDITED
BY
K. Sāmbaśivaśāstri,
Curator for the publication of Oriental Manuscripts,
TRIVANDRUM.

Published under the authority
of the Government of
H. H. THE MAHA RAJAH OF TRAVANCORE.

VOL. II.
Purāṇa (continued) and Vedānta.

PRINTED AT THE
V. V. PRESS BRANCH, TRIVANDRUM.

1937.

(All Rights Reserved)

CONTENTS.

List of Abbreviations	Page I
Introduction	III
Detailed contents of works } noticed in Vol II	V—XX
Descriptive notices of works } catalogued in Vol II	381—784

ABBREVIATIONS.

CC	Catalogus Catalogorum.
MTC	Madras Triennial Catalogue.
SCMBS	Śrī Citrodayamañjarī Bhāṣā Series.
SGS	Śāṅkara Granthāvalī Series.
N. S. Press	Nirṇaya Sāgara Press, Bombay.
TSS	Trivandrum Sanskrit Series.

PREFACE.

This second volume appertaining to the manuscripts collection in H H The Mahā Rāja's Palace Library, comprises descriptive notices of 398 codices embodying 412 works. Two sets of manuscripts are catalogued in it covering as they do Purāṇic and Vedāntic treatises, the former being the continuation of works noticed in the previous volume. It is significant that several of the manuscripts furnish very rare and invaluable commentaries which have not yet been brought to light and which were transcribed as early as 692 and 694 M E, corresponding to 1517 and 1519 A D (vide Nos 226 and 231) thus affording positive proof of considerable antiquity. With a view to promoting interest in oriental research some hints have been given in the remarks column. The importance of these manuscripts from a palæographical point of view has been alluded to wherever necessary. I have much pleasure in placing this volume before the enlightened public.

DETAILED CONTENTS

OF

WORKS NOTICED IN VOL. II.

PURĀṆA *(continued)*

General Catalogue		Name of work	Page
No	No		
233	200	Bhagavatam	381
234	201	Do	383
235	202	Do	"
236	203	Do	385
237	204	Do	"
238	205	Do	386
239	206	Do	,
240	207	Do	387
241	208	Do	"
242	209	Do	388
243	210	Do	389
244	211	Do	"
245	212	Do	390
246	213	Do	,
247	214	Do	391
248	215	Do	"
249	216	Do	392
250	217	Do	"
251	218	Do	393
252	219	Do	"
253	220	Do	,
254	221 (a)	Do	394

General Catalogue No.	No.	Name of work	Page
255	221 (b)	Harililā	394
256	222	Bhāgavatam	396
257	223	Do.	"
258	224	Do.	397
259	225	Do.	"
260	226	Do.	398
261	227	Do.	"
262	228	Do.	399
263	229	Do.	"
264	230	Do.	"
265	231	Do.	400
266	232	Do.	401
267	233	Do.	"
268	234	Do.	"
269	235	Do.	402
270	236	Do.	"
271	237	Do.	403
272	238	Do.	404
273	239	Do.	405
274	240	Do.	"
275	241	Do.	"
276	242	Do.	406
277	243	Do.	"
278	244	Do.	"
279	245	Do.	407
280	246	Do.	408
281	247	Do.	"
282	248	Do.	409

General Catalogue		Name of work	Page
No.	No.		
283	249	Bhāgavatam	410
284	250	Do.	"
285	251	Do.	411
286	252	Do.	"
287	253	Do.	412
288	254	Do.	"
289	255	Do.	"
290	256	Do.	413
291	257	Do.	"
292	258	Do.	414
293	259	Do.	"
294	260	Do.	"
295	261	Do.	415
296	262	Do.	"
297	263	Do.	"
298	264	Do.	416
299	265	Do.	"
300	266	Do.	417
301	267	Do.	"
302	268	Do.	"
303	269	Do.	418
304	270	Do.	"
305	271	Do.	419
306	272	Do.	"
307	273	Do.	"
308	274	Do.	420
309	275	Do.	"
310	276	Do.	421

General Catalogue		Name of work	Page
No.	No.		
311	277	Bhāgavatam	421
312	278	Do.	"
313	279	Do.	422
314	280	Do. (with Kṛṣṇapadi)	"
315	281	Do.	424
316	282	Do. (with Jayamaṅgalā)	426
317	283	Do. (with Bhāvārtha- dīpikā)	428
318	284	Do.	429
319	285	Do.	430
320	286	Do.	"
321	287	Do.	431
322	288	Do.	432
323	289	Do.	"
324	290	Do.	433
325	291	Do	434
326	292	Bhāgavatakathānukramaṇi	436
327	293	Bhāgavatatātparyadīpikā	438
328	294	Bhāgavatavyākhyā	440
329	295	Bhāratam	441
330	296	Do.	442
331	297	Do.	443
332	298	Do.	"
333	299	Do.	444
334	300	Do.	445
335	301	Do.	446
336	302	Do.	"
337	303	Do.	447

General Catalogue		Name of work	Page
No	No		
338	304	Bhūratam	447
339	305	Do	448
340	306	Do	449
341	307	Do	450
342	308	Do	451
343	309	Do	"
344	310	Do	452
345	311	Do	"
346	312	Do	453
347	313	Do	"
348	314	Do	454
349	315	Do	
350	316	Do	455
351	317	Do	"
352	318	Do	456
353	319	Do	457
354	320	Do	"
355	321	Do	458
356	322	Do	459
357	323	Do	"
358	324	Do	460
359	325	Do	461
360	326	Do	
361	327	Do	462
362	328	Do	"
363	329	Do	463
364	330	Do	"
365	331 (a)	Do	464

General Catalogue No.	Catalogue No.	Name of work	Page
366	331 (b)	Bhāratam	Bhagavadgītā 465
367	332	Phāratam	466
368	333	Do.	467
369	334	Do.	"
370	335	Do.	468
371	336	Do.	Bhagavadgītā 469
372	337	Do.	"
373	338	Do.	470
374	339	Do.	"
375	340	Do.	471
376	341	Do.	"
377	342	Do.	472
378	343	Do.	473
379	344	Do.	474
380	345	Bhāratam	"
381	346	Do.	475
382	347	Do.	"
383	348	Do.	476
384	349	Do.	"
385	350	Do.	477
386	351	Do.	"
387	352	Do.	478
388	353	Do.	479
389	354	Do.	"
390	355	Do.	480
391	356	Do.	"
392	357	Do.	481
393	358	Do.	"

General Catalogue No	Name of work	Page
324	Bhāratam	182
395	Do	183
396	Do	,
397	Do	481
398	Do	"
399	Do	485
400	Do	486
401	Do	"
402	Do	487
403	Do (Sanatsujātāparva with Vivarana)	488
404	Do	491
405	Do (Bhagavadgītā with Padayojanā)	,
406	Do	496
407	Do (Bhagavadgītā with Pañcābhāṣya)	497
408	Do (Bhagavadgītā with Bhāṣyasamkṣepa)	499
409	Do (Bhagavadgītā with Bhāṣya)	502
410	Do (Bhagavadgītā with Subhodomī)	505
411	376 (a) Do (with Vivarana)	509
412	, (b) Do (with Dīpikā)	511
413	377 (a) Do (with Bhāvadīpa)	512
414	, (b) Do (with Dīpikā)	513
415	378 Bhāratam	
416	379 Do (with Bhāvadīpa)	514

General Catalogue No.	Catalogue No.	Name of work	Page
417	380	Bhāratam (with Bhāvadīpa)	516
418	381	Bhāratavyākhyā	518
419	382	Do.	519
420	383	Bhāratasaṅgraha	520
421	384	Bhāvārthadīpikā (Bhāgavata- vyākhyā)	522
422	385	Do.	523
423	386	Do.	524
424	387	Do.	"
425	388	Do.	"
426	389	Do.	525
427	390	Do.	"
428	391	Do.	527
429	392	Do.	"
430	393	Do.	"
431	394	Do.	528
432	395	Do.	"
433	396	Do.	529
434	397	Do.	"
435	398	Do.	530
436	399	Do.	"
437	400	Do.	"
438	401	Do.	531
439	402	Matsyapurānam	"
440	403	Māghamāhātmyam	534
441	404	Do.	536
442	405	Do.	537

General No	Catalogue No	Name of work	Page
143	406	Mātkandēyapurāṇam	538
444	407	Rāmāyanam	540
445	408	Do	"
446	409	Do	541
447	410	Do	"
448	411	Do	542
449	412	Do	543
450	413	Do	,
451	414	Do	"
452	415	Do	544
453	416	Do	,
454	417	Do	545
455	418	Do	,
456	419	Do	546
457	420	Do	,
458	421	Do	,
459	422	Do	547
460	423	Do	
461	424	Do	548
462	425	Do	549
463	426	Do	,
464	427	Do	550
465	428	Do	551
466	429	Do	552
467	430	Do	,
468	431	Rāmāyanatātparvanīnāvya	"
469	432	Rāmāyanavākhyā	555
470	433	Do	557
471	434	Do	559

General No.	Catalogue No.	Name of work	Page
472	435	Rāmāyaṇamāhātmyam	560
473	436	Do.	563
474	437	Rāmāyāṇapāṣṭakatakauṭīkasāra- saṅgraha	564
475	438	Do.	566
476	439	Lalitoṭākhyānam	568
477	440	Varāhapurāṇam	570
478	441	Do.	572
479	442	Valkalakṣṭramāhātmyam	574
480	443	Do.	576
481	444	Vallabhakṣṭramāhātmyam	577
482	445	Do.	579
483	446	Vāyavyasamhitā.	580
484	447	Do.	582
485	448	Vāsiṣṭha Rāmāyaṇam	583
486	449	Do.	584
487	450	Do.	585
488	451	Do. (with Tātparyaprakāśa)	"
489	452	Do.	586
490	453	Do.	587
491	454	Do.	"
492	455	Do.	588
493	456	Do.	"
494	457	Do.	589
495	458	Do.	"
496	459	Do.	590
497	460	Do.	"
498	461	Do.	591

General Catalogue No.	Name of work No	Page
499	462 (a) Vāsisṭhalaiṅgyam	591
500	(b) Anantavratākathā	593
501	(c) Anantavratodyāpanam	595
502	463 Vāsisṭhalaiṅgyam	597
503	464 Vāsisṭhaśārasaṅgraha	"
504	465 Do.	600
505	466 Do.	601
506	467 Vāsisṭhaśārasamuccaya	602
507	468 Viṣṇudharma	604
508	469 Do.	605
509	470 Viṣṇudharmottaram	606
510	471 Viṣṇupurāṇam	608
511	472 Do.	609
512	473 Do. (with Ātmaprakāśa)	"
513	474 Viṣṇuvallabhā (Viṣṇupurāṇa- vyākhyā	612
514	475 Vaiśākhamaṅgahātmyam	614
515	476 Vyākhyāratnāvalī (Bhārata- vyākhyā	616
516	477 Śāṅkhaśāstram	618
517	478 Śāṅkhaśāstram	620
518	479 Śivagītā	622
519	480 Śivagītā (with Tātparya- prakāśikā)	623
520	481 Śivadharmasāstram	625
521	482 Do	627
522	483 Do.	629
523	484 Śivadharmottaram	"

General Catalogue		Name of work	Page
No.	No.		
524	435	Śivadharmottaram	631
525	486	Do.	633
526	487	Śivanātrimāhātmyam	634
527	488	Śukasamhitā	635
528	489	Śucīndrasthalamāhātmyam	637
529	490	Do.	639
530	491	Śeṣadharmā	640
531	492	Śrīkuraṅgamāhātmyam	642
532	493	Śrīparīśaraksātramāhātmyam	643
533	494	Śīraṅṅakṣātramāhātmyam	647
534	495	Do.	649
535	496	Śrutigīṭā (with Nayamañjarī)	"
536	497	Do.	651
537	498	Do.	"
538	499	Do. (with Keralabhāṣavyākhyā)	652
539	500	Sahyādrimāhātmyam	653
540	501	Skāndapurāṇam	655
541	502	Do.	657
542	503	Do.	658
543	504	Do.	659
544	505	Do.	660
545	506	Do.	662
546	507	Do.	663
547	508	Do.	666
548	509	Do.	667
549	510	Do.	"
550	511	Do.	668
551	512	Do.	669

General No.	Catalogue No.	Name of work	Page
552	513	Skāndapurānam	669
553	514	Do.	670
554	515	Do.	"
555	516	Do.	672
556	517	Do.	673
557	518	Do.	"
553	519	Do.	674
559	520	Do. (with Tātparyadipikā)	"
560	521	Syānandūrapurānasamuccaya	676
561	522	Do.	678
562	523	Do.	"
563	524	Haribhaktisudhodayam	"
564	525	Do.	680
565	526	Do.	681
566	527	Do.	682
567	528	Harivamśa	684
568	529	Do.	685
569	530	Do.	"
570	531	Do.	686
571	532	Do.	"
572	533	Do.	687
573	534	Do.	"
574	535	Halāśyamāhātmyam	688

VEDĀNTAM.

575	536	Advaitadipikā	692
576	537	Advaitadipikāvivaranam	693

General Catalogue No.	No.	Name of work	Page
577	538	Advaitadīpikāvivarāṇam	696
578	539	Advaitapañcaratnam (with Kīraṇāvali)	"
579	540 (a)	Do.	699
580	(b)	Advaitaśatakam (with Malayāḷam commentary)	"
581	541	Advaitamakaraṇḍa (with Rasā- bhivyañjika)	701
582	542	Advaitaratnaprakāśa	703
583	543	Do.	704
584	544	Advaitaśatakam	705
585	545	Advaitasaṅgraha	707
586	546	Advaitasiddhi	708
587	547	Advaitānandānubhūti	709
588	548	Avadhūtagītā	711
589	549	Aṣṭāṅgayōgalakṣaṇam	712
590	550	Aṣṭāvakra-samhitā	713
591	551 (a)	Āgamaprakaraṇam	715
592	" (b)	Pañcikarānavārtikam	716
593	" (c)	Pranavārthakārikā	718
594	552	Ātmajñānopadeśavidhi	719
595	553 (a)	Do.	721
596	" (b)	Nārada-gītā	"
597	554	Ātmabodha	723
598	555	Do. (with Dīpikā)	724
599	556	Ātmānātmaviveka	726
600	557	Do.	"
601	558 (a)	Iṣṭasiddhivivarāṇam	727

General Catalogue No	No	Name of work	Page
602	558 (b)	Istasiddhivivaranam	723
603	559	Do	729
604	560	Upanisads	731
605	561	Do	732
606	562 (a)	Do	,
607	" (b)	Gyānthidayam	734
608	563	Upanisads	736
609	564	Upanisadbhāṣyam	
610	565	Rjuvivaranam	737
611	566	Kinjvotī-sloka with commentary	738
612	567	Kauṣītakopaniṣad	739
613	568	Do	740
614	569	Kauṣītakopaniṣaddīpikā	741
615	570	Chāndogyopaniṣadrjuvivaranam	742
616	571	Tattvakaustubha	744
617	572	Tattvapaddīpikā	745
618	573	Tattvabodhinī (Samkṣepa sāṃkhyāśākhya)	747
619			
620	574	Do	752
621	575	Tattvopadeśa	
622	576	Dīgdrśyaviveka—with Vākya- sūdhā	753
623	577	Dvādasamujjāni (with commentary)	755
624	578	Nāyanamūlā	757
625	579	Nyāyātakāṇṭhī	759

General Catalogue No.	No.	Name of work	Page
626	580	Nyāyarakṣāmaṇi	760
627	581 (a)	Nyāyaratnāvali (commentary on Siddhāntabindu)	"
628	„ (b)	Subhāṣitapaddhati	762
629	582	Pañcadāśī (with commentary)	763
630	583	Do.	765
631	584	Pañcaṅgādikāvivarāṇam	766
632	585	Do.	768
633	586	Pañcīkaraṇabhāṣyam	"
634	587	Do.	769
635	588	Pañcīkaraṇavivecanam	770
636	589	Pañcīkaraṇasaṅgraha	772
637	590	Paramārthasūtra (with commentary)	773
638	591	Paramārthasārasaṅgraha	774
639	592	Do	775
640	593	Parimala (commentary on Vedāntakalpataru)	776
641	594	Pratyabhiññāśāstram	777
642	595	Bṛhadāraṇyakabhāṣyam	779
643	596	Bṛhadāraṇyakabhāṣyavartikam with commentary	780
644	597	Brahmavidyābharaṇam (commentary on Śāṅkarabhāṣya)	783

॥ श्री ॥

A
DESCRIPTIVE CATALOGUE
OF THE
SANSKRIT MANUSCRIPTS
IN
H. H. THE MAHARAJA'S PALACE LIBRARY
TRIVANDRUM.

॥ पुराणम् (अनुवृत्तम्) ॥

॥ भागवतम् ॥

200. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $6\frac{1}{2}$ ' x $2\frac{1}{4}$ ". Leaves—
228. 28—34 lines per page and 34—42 letters
per line. Script—Malayālam No. of Gran-
thas—18000. Complete.

Subject—Exposition of Vedāntic maxims conducive
to the furtherance of devotion by means of
Viṣṇukathā.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

कारणं सम्पदामापद्वारणं वारणाननम् ।

बोभवीतु परं तेजः श्रेयसे मम भूयसे ॥

नमो धर्माय महते नमः कृष्णाय वेधसे ।

ब्राह्मणेभ्यो नमस्कृत्य धर्मान् वक्ष्यामि शाश्वतान् ॥

श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः ।

जन्माद्यस्य यतोन्वयादितरतथार्थेऽप्यभिज्ञः स्वराद्

तेने ब्रह्म हृदा य आदिकवये मुह्यन्ति यत् सूरयः ।

तेजोवारिमृदां यथा विनिमयो यत्र त्रिसर्गो मृषा

धाम्ना स्वेन सदा निरस्तकुहकं सत्यं परं धीमहि ॥

... ..

End :

कस्मै येन विभासितोऽयममलो ज्ञानप्रदीपः पुरा

तद्रूपेण च नारदाय मुनये कृष्णाय तद्रूपिणा ।

योगीन्द्राय तदात्मना च भगवद्रूपाय कारुण्यत-

स्तच्छुद्धं विमलं विशोकममृतं सत्यं परं धीमहि ॥

नमस्तस्मै भगवते वासुदेवाय साक्षिणे ।

य इदं क्रियया तस्मै व्याचक्षे मुमुक्षवे ॥

योगीन्द्राय नमस्तस्मै शुक्राय ब्रह्मरूपिणे ।

संसारसर्पदष्टं यो विष्णुरातमममुचत् ॥

Colophon :

इति श्रीभागवते महापुराणेऽष्टादशसाहासिकायां संहितायां
द्वादशस्कन्धे त्रयोदशोऽध्यायः ।

Remarks—This work has been published. The frame of the Ms. is made of ivory. The letters are very small and quite legible.

॥ भागवतम् ॥

201. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" x 2½". Leaves—440. 10 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—18000.

Subject—Beginning—End—Same as No. 200.

Remarks—Same as No. 200. H. H. The Malāraja uses this Ms. for Pālāyana on the Vijayadaśami day during Navarātra. The Ms. was copied during Vṛścika 936 M. E. (1761 A. D.)

॥ भागवतम् ॥

202. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—24" x 2". Leaves—243. 9 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas. 18000.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

श्रीसरस्वत्यै नमः ।

... ..

... .. वारिमृदां यथा विनिमयो यत्र त्रिसर्गो मृषा ।

धाम्ना स्वेन सदा निरस्तकुहकं सत्यं परं धीमहि ॥

... ..

End—Same as No. 200.

Colophon :

... ..

അറററിങ്ങൽ മുത്തപഞ്ചാരം അററലായതികൊത്തുകാൽ

തിരുവുള്ളം പററുകയാലെഴുതിപ്പുസ്തകം തപിദം

കല്പിച്ചാലതു സാധിക്കും കല്പിച്ചിങ്ങാട്ടു പോററി മേ ।

तस्माद् ब्राह्मणमुख्याय तस्मै नित्यं नमो नमः ॥

ब्रह्महृद्यो महद्भ्यस्तु निर्मलेभ्यो निरन्तरम् ।

समस्तलोकवासिभ्यो ब्राह्मणेभ्यो नमो नमः ॥

आधारा ये च लोकानां परब्रह्मपरायणाः ।

तेभ्यो ब्राह्मणमुख्येभ्यो नमो नित्यं नमो नमः ॥

Remarks—This is written in very small Malayālam characters and is framed with ivory. The two external sides of the frame are beautifully carved with the sketches of *Anantaśayana*, *Bhūmi*, *Lakṣmī* and of devotees like *Nārada* etc. The inside of the frame is painted with colours. It is seen from the colophon that

under the command of the sovereigns, presents and offerings were made such as Mss. etc,

॥ भागवतम् ॥

203. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—24" x 2". Leaves—252. 10 lines per page and about 72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—18000.

Subject—Beginning—End—Same as No. 200.

Remarks—The script is very small. The frame of the Ms. is of ivory and the sketches of *Anantaśayana* and *Pārsadās* are carved on it with silver. There is a leaf at the close of the Ms. containing *Viṣṇumantra*.

॥ भागवतम् ॥

204. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21½" x 2". Leaves—357. 10 lines per page and 76 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—18000. Complete.

Subject—Same as No. 200.

Remarks—The frame is made of wood and painted with colours.

॥ भागवतम् ॥

205. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—20" x 2". Leaves—354.

11 lines per page and 78 letters per line. Script

—Malayālam. No. of Granthas—18000.

Subject—Same as No. 200.

Remarks—The Ms. is decayed.

॥ भागवतम् ॥

206. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—23" x 2". Leaves—

236. 7—8 lines per page and 82 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—9200.

Incomplete.

Subject etc—Same as No. 200.

Remarks—The leaves are much decayed and the first 9 are missing. The work consists of Skandhas 1—9.

॥ भागवतम् ॥

207. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—17½" x 2". Leaves—
266. 8—10 lines per page and 64 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas
—10000. Incomplete.

Colophon :

കൊല്ലം ഈ മാണ്ടു മിഥുനമാസം സ രാഹു തിരുവാണാമു
ത്തായനാഴ്ചയും അപരവക്ഷത്തുപഞ്ചമിയും കൂടിയ ശുഭപഞ്ചാം
ശഭിനേ എഴുതിത്തീത്ത ഭാഗവതവൃസ്തകം.

... ..

Remarks—The work is fairly accurate. Each
skandha is numbered separately.

॥ भागवतम् ॥

208. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—24" x 2". Leaves—
238. 9 lines per page and 80 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
10500. Incomplete.

Subject—Same as No. 200.

End :

उत्पाद्य तेषु पुरुषः क्रतुभिः ममीजे
आत्मानमात्मनिगमं प्रथयन् जनेषु ॥

॥ भगवत्तम् ॥

212. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18" × 2". Leaves—
105. 9 lines per page and 54 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—3150.
Incomplete.

Remarks—The Ms. is old and decayed. It begins
from verse 16 in chapter 2, *skandha* 1 and ends
with chapter 5, in *skandha* 4.

॥ भगवत्तम् ॥

213. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½" × 2". Leaves—
49. 16—18 lines per page and 88 letters
per line. Script—Malayālam. No. of Gran-
thas—4600. Incomplete.

Remarks—The Ms. ends at the middle of the
14th chapter in the 4th *skandha*. According
to the printed book this portion comes in
the middle of chapter 16, perhaps, due to the
difference in the division of chapters.

॥ भागवतम् ॥

214. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $13\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—
99. 10—12 lines per page and 50 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
3400. Incomplete.

Remarks—The Ms. is old.

॥ भागवतम् ॥

215. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $12'' \times 2''$. Leaves—
141. 8 lines per page and 85 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—5600.
Incomplete.

Remarks—This Ms. begins from the middle of the
2nd chapter in Skandha 1 and ends with the
13th verse of the 16th chapter in Skandha 4.
This is very old, and many leaves in the middle
are lost.

पृथ्वाः स वै गुरुभरं क्षपयन् कुरुणा-

मन्तः समुत्थकलिना युधि भूषयन्धुम् (चम्पः)

दृष्ट्या विधूय विजये जयमुट्टिष्ठुष्य

प्राप्योद्वाय च परं समगात् स्वधाम ॥

Colophon:

श्रीशूलपाणिना लिखितमिदम् ।

Remarks—This Ms. is very old and decayed. It furnishes many useful readings.

॥ भागवतम् ॥

209. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—196. 10 lines per page in *Skandhas* 1—7 and 9 in *Skandha* 8 and 78 letters per line in *Skandhas* 1—7 and 64 in *Skandha* 8. Script—Malayalam. No. of *Granthas*—9000.

Remarks—A few leaves are left blank at the end. There are a few differences in readings between this and the printed book. Eg.

“जिह्मिन् तं नतोऽस्मि ॥”

Manuscript.

‘जिह्मिन् नतोऽस्मि’ ॥

Printed Book.

॥ भागवतम् ॥

210. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—24" × 2". Leaves—203.
 9 lines per page and 80 letters per line. Script
 —Malayālam. No. of Granthas—8000. Incom-
 plete.

Remarks—The Ms. is much decayed and the leaves
 are broken. It comprises *śhandhas* 1—9.

॥ भागवतम् ॥

211. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—26" × 2". Leaves—
 226. 7 lines per page and 48 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—4750.
 Incomplete.

Remarks—The readings in the Ms. differ from
 those in the printed books. The numbering
 of chapters also differs. The Ms. begins from
 the 11th chapter of *śhandha* I and closes with
śhandha V.

॥ भागवतम् ॥

216. BAĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $23\frac{3}{4}'' \times 2''$. Leaves—

111. 10 lines per page and 84 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—5825.

Incomplete.

Remarks—The Ms. contains *Skandhas* 1—5. It is decayed in the middle. The leaves of *skandhas* 1—4 are continuous while those of *skandha* 5 are separately numbered. An examination of the leaves and handwriting discloses that the beginning of the 1st *skandha* and *skandha* 5 are later additions.

॥ भागवतम् ॥

217. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $23\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—

57. 11—12 lines per page and 106 letters per line. Script—Old Malayālam. No. of Granthas—4100. Incomplete.

Remarks—The Ms. contains the first 3 *skandhas* and 16 chapters in *skandha* 4. The script is very small, neat and legible. The leaves are here and there worm-eaten.

॥ भागवतम् ॥

218. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—22" x 2". Leaves—207.
 8 lines per page and 56 letters per line. Script
 —Malayāḷam. No. of Granthas—6250.

Remarks—The Ms. is old and much decayed, 20
 leaves at the beginning are missing.

॥ भागवतम् ॥

219. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" x 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—
 67. 7—8 lines per page and 50 letters per line.
 Script—Malayāḷam. No. of Granthas—1500.

Remarks—Leaves 40—66 are missing. The Ms.
 contains the first two *skandhas* and chapters
 6—14 only in *skandha* III.

॥ भागवतम् ॥

220. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—25 $\frac{1}{4}$ " x 2 $\frac{1}{4}$ ". Leaves
 17. 9—11 lines per page and 114—120 letters

per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1300.

Remarks—The script is very beautiful. The Ms. is old and decayed.

॥ भागवतम् ॥

221 A. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}" \times 2"$. Leaves—81. 6—8 lines per page and 44—48. letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1600.

Remarks—The Ms. is old and decayed.

॥ हरिलीला ॥

221 B. HARILĪLĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}" \times 2"$. Leaves—12. 7 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—200.

Subject—Exposition of the table of contents of the Bhāgavata.

Beginning:

श्रीमदागणपतये नमः । अविममम् ।

श्रीमद्भागवताध्याय.....थादि निरुच्यते ।
 विदुषा चोष्पदेवेन मुन्निर्हमाद्रितुष्टये ॥
 अनन्दस्य हरेर्लीलां यक्ता भागवतागमाः ।
 स्कन्धैर्द्वादशाभिः शाखा वितन्वन् द्विजमेविताः ॥
 ना च द्वितीयदशमे दशवादिनि तत्रया ।
 अत्र मगो विमर्गश्च स्थानं पोषणमृतयः ॥
 मन्वन्तरेणानुकथा निगोधो मुक्तिराश्रयः ।
 र्गर्गादयस्तृतीयादिस्कन्धेषुक्ता दश क्रमात् ॥
 श्रोतुर्गच्छेत् लक्ष्माधे द्वितीये श्रवणे विधिः ।
 इतीदं द्वादशस्कन्धं पुराणं दशलक्षणम् ॥

End

कर्मणामपेणं विष्णो वाता तस्य परस्परम् ।
 विज्ञे चिन्तनं विष्णोर्योगानां लक्षण क्रमात् ॥
 इति भागवतस्यानुक्रमणी रमणीयता ।
 विदुषा चोष्पदेवेन श्रीमदंशजयन्नुना ॥
 हरिलीलेति नामाय हरिभक्तिलोकायनाम् ।
 अस्या विलोकनादेव हरे भक्तिविपरिणे ॥

Colophon.

इति विदुःचूडामणिपण्डितचोष्पदेवकृता हरिलीला गद्यान्तः ।

॥ भागवतम् ॥

222. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $8\frac{3}{4}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—239. 9 lines per page and 20—26 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3200.

Colophon:

തൊള്ളായിരത്തി തുരമ്പത്തൊമ്പതാമാണ്ടു കർക്കടകമാസം
൨൫-ാം ഏഴുതിതീർന്നിതു.

अनन्तशङ्करेण लिखितमिदं पुस्तकम् ॥

Remarks—The Ms. is framed with ivory and contains *Skandhas* 3 and 11. The script is round and bold.

॥ भागवतम् ॥

223. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $19\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—33. 9 lines per page and 88 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1400. Incomplete.

Remarks—The leaves are decayed. The numbering of leaves extends from 30

(८) to 62. It contains *Skandha* 3 only without beginning and end.

॥ भागवतम् ॥

224. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $5\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—162. 10 lines per page and 12 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1400.

Remarks—This Ms. contains only the 4th *skandha*. The colophon indicates that there are 30 chapters in it. No. 207 contains only 29 chapters while the printed book contains 31. The difference is due to the splitting up of some chapters.

॥ भागवतम् ॥

225. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $17\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—44. 9 lines per page and 54 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1350.

Remarks—The Ms. is decayed. It contains 28 chapters in the 1th *Skandha* and a portion of the 29th. Five leaves are lost in the middle.

॥ भागवतम् ॥

226. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—17½" x 2". Leaves
—68. 8 lines per page and 56 letters per line.
Script—Old Malayālam. No. of Granthas—
2000.

Colophon:

അറുനീറ്റിത്തൊണ്ണൂറ്റിപന്ത്രണ്ടാമതു മകരമാസം രണ്ടാം
തീയതി തിരുളാഴ്ന്നാൾ ഇപ്പുഞ്ചമുഴയുതിച്ചിടി.

रामशर्मसुतेन लिखितमिदं पुस्तकम् ।

Remarks—The Ms. begins from chapter 23 in
Skandha 4 and ends with chapter 6 in *skandha*
6. Leaves are decayed. The date of comple-
tion of the Ms. as ovined by the colophon is
2nd Makaram 692 M. E. (1517 A. D).

॥ भागवतम् ॥

227. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18" x 2". Leaves—
82. 4—11 lines per page and 44 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—

Remarks—The Ms. contains *shandha* 4 and 5 and is much decayed. The last Fol. is numbered 102, but FF. 46—63 and 101 are missing.

॥ भागवतम् ॥

228. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $5\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—145
 10—11 lines per page and 15 letters per line
 Script—Malayālam. No. of Granthas—1400
 Remarks—The Ms. contains *Shandha* 5 only.

॥ भागवतम् ॥

229. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $5\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—42.
 18—21 lines per page and 28 letters per line.
 Script—Grantha. No. of Granthas—1400.
 Remarks—Same as No. 228.

॥ भागवतम् ॥

230. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $20'' \times 2''$. Leaves—
 86. 9 lines per page and 54 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—2600.

Remarks—The Ms. is very old and comprises
 . . . 6 *Skandhas* 5 & 6 and the first two chapters in
Skandha 7. It differs from the printed book in
 furnishing numerous readings.

...

॥ भागवतम् ॥

231. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $17\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—
 114. 9 lines per page and 56 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—3600.

Colophon :

... ॥ ...

അവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ടതാണെന്നു കാണാമെന്നു കിട്ടിയതായ ഏഴാണ്ടിയതി
 റിയൊഴാഴ്ചനാൾ ഇന്നവമെഴുതികൂടി

रामशर्मसुतेन लिखितमिदं पुस्तकम् ।

... ..

Remarks—The Ms. begins from Fol. 52 (ब न) and
 ends on Fol. 165 (अ न झ). After Fol. 111 (अ म न)
 the numbering is as म न etc. The colophon at
 the close of the work discloses the date of
 completion of its transcription as Thursday,
 the 7th Thulam 694 M. E. (1519 A. D.) It is
 thus 418 years old.

॥ भागवतम् ॥

232. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—17"×1½". Leaves—245. 8 lines per page and 52 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—6370.
 Remarks—The Ms. is much decayed and contains *Skandhas* 1—5 and 9 chapters in *Skandha* 6.

॥ भागवतम् ॥

233. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—5"×2". Leaves—178.
 12 lines per page and 18 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—2400.
 Remarks—The Ms. contains *Skandhas* 6 and 7. Chapters 10 and 11 in the Ms. together form one chapter in the printed book.

॥ भागवतम् ॥

234. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½"×2". Leaves—133. 10 lines per page and 50 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—4150.
 Remarks—Amrtamathana is portrayed on the frame of the Ms. It contains *Skandhas* 6—9.

॥ भागवतम् ॥

235. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $16\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—
154. 7 lines per page and 48 letters per line.
Script—Old Malayalam. No. of Granthas—
3250.

Remarks—The Ms. contains *skandhas* 6—9. It is
very old and damaged.

॥ भागवतम् ॥

236. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $20'' \times 2''$. Leaves—
99. 8—9 lines per page and 52 letters per line.
Script—Old Malayalam. No. of Granthas—
2600.

Remarks—The marginal portion containing the
numbering of leaves is lost owing to decay.
After the colophon occur the following lines:

കൊല്ലം ഗണപിന്ദ-മതമീനമാസം മാന-ഏഴുതിയ തേവാ
രത്തിലെത്തേവന്മാരുടെ സംഖ്യച്ചാൽ സാമഗ്രാമം പൊ
ട്ടാതെ ജേത. സിന്ദ. പൊട്ടിയതുപോലെ സാമഗ്രാമം
സ. പൊട്ടുകുല്ലസുദർശനമായതു. ശിവനാദി ര. പൊട്ടി
യ സാമഗ്രാമം മി. ഏല്പാമുടൈ ആകെ സാമഗ്രാമം മിന്ദ.
ശിവനാദികുടൈത്താനം മാനവിംഗം മുൻ. സ്തുകിവിംഗം
ത. ഒന്നിനചീമില്ല. സ്തുകിം ന്. മതകത്തിംബം ഗ. കുല്ല

പുതേണ. എപ്പാശാസ്ത്രിണാ കൈവാസശാസ്ത്രജ്ഞ വാത
കി ഭാഗവതം ദശമസ്കന്ധം പ്രാശ്നനവിവാസന

(Telugu script in the original)

ലിഖിതം എപ്പാശാസ്ത്രിണാ ലിഖിതം.

(Grantha script in the original)

अविरलकृतवर्णश्रेयणं पुस्तकेऽसिन्
राचितमनवसाने लेखिनीदूषणं वा ।
अनुचितमथवा यत्पत्रतो वर्णतो वा
करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति सन्तः ॥
हरिः सर्वलोकशरण्यम् ॐ ॐ ॐ ।

(Telugu script in the original)

Remarks—The Ms. begins from Fol. 77 and comprises *Skandhas* 7—10. It is written in neat small hand.

॥ भागवतम् ॥

238. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—20" × 2½". Leaves—119. 14 lines per page and 96 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—10000.

Remarks—The Ms. contains *Skandhas* 7—12.

॥ भागवतम् ॥

239. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—6" × 1½". Leaves—7.

9 lines per page and 27 letters per line. Script

—Malayālam. No. of Granthas—100.

Remarks—The Ms. is very old and decayed.

॥ भागवतम् ॥

240. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—4" × 2". Leaves—206.

9 lines per page and 22 letters per line. Script

—Malayālam. No. of Granthas—2550.

Remarks—The Ms. contains *śandhas* 8 and 9 and is well preserved.

॥ भागवतम् ॥

241. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—17½" × 2½". Leaves—

142. 11 lines per page and 80 letters per line.

Script—Malayalam. No. of Granthas—7800.

Incomplete.

Remarks—The Ms. opens with Fol. 182 (अ छ न)

and closes with Fol. 324 (अ न न थ ञ्क) containing

the portion from verse 26, chapter 1 *skandha* 9, to the close of chapter 13, *skandha* 12.

॥ भागवतम् ॥

242. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $17\frac{3}{4}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—
91. 9 lines per page and 64 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—3300.
Remarks—The Ms. contains *skandhas* 9 and
11 and the first 12 chapters of *skandha* 12.

॥ भागवतम् ॥

243. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $13\frac{3}{4}'' \times 11\frac{3}{4}''$. Leaves
—60. 8—9 lines per page and 48 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas
—1530.
Remarks—This Ms. contains chapters 1—30 in
skandha 10.

॥ भागवतम् ॥

244. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $19'' \times 2''$. Leaves—

286. 6 lines per page and 40 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—4300.

Colophon :

* * *

.....

इदं पुस्तकं वेङ्कटपतिशास्त्रिणा लिखितम् ।

....

Remarks—The Ms. contains *slandha* 10 complete.
The script is legible. The frame is made of ivory.

॥ भागवतम् ॥

245. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $10\frac{1}{4}" / 1\frac{3}{4}"$. Leaves
—167. 9 lines per page and 44 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—4600.

Colophon :

... ..

72-ാംമാണ്ടു ചിങ്ങം... ..

... ..

തെക്കമണ്ഡപത്തുവാതുക്കൽ കാശ്യ ...

97-ാംമാണ്ടു് ഒരുപ്രാവശ്യം.

98-ാംമാണ്ടു് ഒരു പ്രാവശ്യം.

99-ാംമാണ്ടു് ഒരു പ്രാവശ്യം.

30-ാംമാണ്ടു് ചിങ്ങം മുതൽ തുലാം വരെ ഒരുപ്രാവശ്യം.

വൃശ്ചികം മുതൽ മകരം വരെ ഒരുപ്രാവശ്യം.

അകെ 30-ാമാണ്ടു 4-പ്രാവശ്യമായി —

31-ാമാണ്ടു തുലാമാസം വരെ തെരുവണ്.

ഗ്രന്ഥമാർക്കും കൊടുക്കൊല്ല ഭേദവേദൻ വന്നിരിക്കിലും.

കൊണ്ടുപോയാൽ തരാതാം നാമും പിന്നെ മറന്നുപോം.

Remarks—This Ms. contains all the 90 chapters in *skandha* 10. It omits the last stanza found in Ms. No. 244.

॥ भागवतम् ॥

246. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—172. 10—12 lines per page and 38 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—4500.

Remarks—The frame is made of ivory. This Ms. also covers *skandha* 10.

॥ भागवतम् ॥

247 BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—314. 9 lines per page and 53 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—8750.

Remarks—A few leaves in the middle are damaged and worm-eaten. The frame of the codex

is made of ivory. On the front side of it is seen a carving of *Anantaśayana* with the Goddesses *Śrī*, *Bhū* and *Viṣṇupārisadas*. Flowers are carved on the reverse side. On the ivory plate on the opposite side is also carved the figure of *Venugopāla* between two *Gopikās*. Besides, there are carvings of *Kāliyamardana* and *Viṣṇupārsadas*. The Ms. is much beautiful. It is read on the occasion of the Bhadrādipa for the well-being and longevity of H. H. The Mahārāja of Travancore.

॥ भागवतम् ॥

248. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18" × 2". Leaves—246.

6—7 lines per page and 45 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—4500.

Colophon :

... ..

इति श्रीभागवते दशमस्कन्धे नवतितमोऽध्यायः

ആയിരത്തിത്തൊണ്ണൂറ്റിനാലാമാണ്ടു തുലാമാസം 12-ാം
സുബ്രഹ്മണ്യ ശാസ്ത്രി കമാരൻ കൃഷ്ണശാസ്ത്രിയ്ക്കു വിധിത
മിതം പുസ്തകം.

॥ शुभमस्तु ॥

Remarks—The script is bold and legible.

॥ भागवतम् ॥

249. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—16 $\frac{3}{4}$ " x 2". Leaves—
211. 7—9 lines per page and 40—45 letters
per line. Script—Malayālam. No. of Gran-
thas—4500.

Remarks—The colophon indicates the close of the
91st chapter. There are 4 or 5 additional
verses at the close, beginning thus :

कृष्णो रक्षतु मां चराचरगुरुः कृष्णं नमस्ये सदा
कृष्णेनैव सुरक्षितोऽहमसकृत् कृष्णाय दत्तं मनः ।
कृष्णादेव समुद्भवो मम विभो कृष्णस्य दामोऽस्म्यहं
कृष्णे भक्तिरचञ्जलास्तु भगवन् हे कृष्ण तुभ्यं नमः ॥

॥ भागवतम् ॥

250. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18" x 2". Leaves—
80. 11—13 lines per page and 74 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas
—4500.

Remarks—This Ms. also comprises *skandha* 10 and
is much damaged.

॥ भागवतम् ॥

251 BHĀGAVĀTAM

Substance—Palm leaf Size—8' x 2 Leaves—
 108 9 lines per page and 64 letters per line
 Script—Malayalam No of Granthas—3900
 Remarks—The Ms is damaged. It comprises the
 10th *sandha*. The number of chapters in
 it is reduced to 87 but the portion is
 complete

॥ भागवतम् ॥

252 BHĀGAVĀTAM

Substance—Palm leaf Size—11 x 1½ Leaves—
 186 9 lines per page and 46 letters per line
 Script—Malayalam No of Granthas—4800
 Remarks—The number of chapters seems to
 have increased owing to the difference in
 readings. The following is seen after the
 colophon

“ കാണുക മാത്രം തുടരാനാകും 5 ന് ജ്ഞാതായും

മേയിലും അപരപക്ഷത്തു പഞ്ചമിയും

ചായ്വുപറമ്പിൽ രാമൻമാരാര പണിക്കര എഴുതിത്തീത്ത

3000000 ”

॥ भागवतम् ॥

253. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—12" × 2". Leaves—101.

9 lines per page and 38 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2250.

Remarks—This Ms. also contains *skandha* 10. 14 leaves at the beginning are lost. The Ms. is much decayed.

॥ भागवतम् ॥

254. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—8½" × 1½". Leaves—

158. 11 lines per page and 32 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—3500.

Remarks—This Ms. contains the first 78 chapters and a portion of 79 in *skandha* 10. The script is beautiful and legible. The Ms. is old and decayed.

॥ भागवतम् ॥

255. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 1½". Leaves—166.

8 lines per page and 40 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—3300.

Remarks—The Ms. contains 70 chapters and a portion of the 71st in *skandha* 10.

॥ भागवतम् ॥

256. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—10"×2". Leaves—175. 9 lines per page and 40 letters per line.

Script—Malayālam. No of Granthas—3850.

Remarks—The Ms. contains chapters 1—70 and 31 verses of 71 in *skandha* 10. It is in good condition. 21 leaves are left blank at the end.

॥ भागवतम् ॥

257. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18"×2". Leaves—61. 11 lines per page and 80 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—3350.

Remarks—This Ms. contains chapters 1—59 in *skandha* 10.

॥ भागवतम् ॥

258. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" x 2". Leaves—
110. 9 lines per page and 48 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—3000.
Remarks—The Ms. contains chapters 1—55 and
23 verses in chapter 56 in *skandha* 10.

॥ भागवतम् ॥

259. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—5½" x 2". Leaves—272.
11 lines per page and 14 letters per line. Script
—Malayālam. No. of Granthas—2600.

Remarks—The Ms. contains chapters 42—90 in
skandha 10. There are certain differences between the readings in the Ms. and the printed edition. The readings in this Ms. are more appropriate.

॥ भागवतम् ॥

260. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—11½" x 2". Leaves—
58. 12 lines per page and 50 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—2200

Remarks—The Ms. contains 43 chapters in *śhandha* 10. The readings do not differ much from the printed edition.

॥ भागवतम् ॥

261. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2". Leaves—68. 9 lines per page and 50 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—1900.
 Remarks—The Ms. contains chapters 1—41 in *śhandha* 10 and is much decayed.

॥ भागवतम् ॥

262. BHĀGAVATAM.

Substances—Palm leaf. Size—5½" × 2". Leaves—229.
 9 lines per page and 14 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—1800.
 Remarks—Same as No. 261.

॥ भागवतम् ॥

263. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—9" × 2". Leaves—90.
 11 lines per page and 48 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—3000.

Remarks—This Ms. contains chapters 1—38 in *skandha* 10 while chapter 39 falls short of 2 verses.

॥ भागवतम् ॥

264. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14"×2". Leaves—52.

10 lines per page and 56 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas 1800.

Remarks—This Ms. contains *skandha* 10 (chapters 1—33 complete and 34 incomplete).

॥ भागवतम् ॥

265. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18"×2". Leaves—37.

10 lines per page and 60 letters per line. Script

—Malayālam. No. of Granthas—1400.

Remarks—This Ms. contains the first 29 chapters and a part of chapter 30 in *skandha* 10. The 1st three leaves are numbered alphabetically and the rest numerically. The size of the first three leaves is 11½"×1½".

॥ भागवतम् ॥

266. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" x 2". Leaves—58
8 lines per page and 34 letters per line. Script
—Malayālam. No. of Granthas—1450.

Remarks—The Ms. contains the first 26 chapters
in *śhandha* 10 and a portion of the 27th.

॥ भागवतम् ॥

267. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" x 2". Leaves—92.
8 lines per page and 48 letters per line
Script—Malayālam. No. of Granthas—2200.

Remarks—The Ms. contains *śhandhas* 11 and 12.

॥ भागवतम् ॥

268. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" x 1½". Leaves—84.
7 lines per page and 44 letters per line. Script
—Malayālam. No. of Granthas—1600.

Remarks—The Ms. contains *śhandha* 11 and is
slightly damaged.

॥ भागवतम् ॥

269. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $8\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—81.

9—10 lines per page and 33 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1600.

Colophon :

हरिः श्रीगुरुश्रीपुत्रुनारायणाय कण्ठमास १०८०
 श्रीतिथीर्गितु.

Remarks—The Ms. comprises *skandha* 11. From the colophon it is clear that the Ms. is 238 years old.

॥ भागवतम् ॥

270. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $14'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—

41. 8 lines per page and 46 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—950.

Remarks—The Ms. is very much decayed. It contains chapters 10—30 in *skandha* 11. 27 leaves are missing at the beginning. FF 36, 46 and 60 are also lost, the last Fol. is broken and FF 28—30 are misplaced. On the frame is inscribed "Devanāryana".

॥ भागवतम् ॥

271. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $22\frac{1}{4}'' \times 2''$. Leaves—119.
 9 lines per page and 76 letters per line. Script
 —Old Malayālam. No. of Granthas—450.

Remarks—The Ms. is much decayed and contains
 chapters 1—10 (complete) and 11 (incomplete)
 in *skandha* 11.

॥ भागवतम् ॥

272. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $14'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—39.
 6—7 lines per page and 34 letters per line.
 Script—Old Malayālam. No. of Granthas—550.

Remarks—Same as No. 271.

॥ भागवतम् ॥

273. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $21'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—15.
 9 lines per page and 48 Letters per line.
 Script—Old Malayālam. No. of Granthas—
 400.

Remarks—The Ms. is very old and much decayed.
 It contains chapters 1—8 and a fragment of
 chapter 9 in *skandha* 11.

॥ भागवतम् ॥

274. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—9" × 2". Leaves—144. 8—9 lines per page and 26 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2000.

Remarks—The Ms. contains *skandhas* 11 and 12 only. This varies much from the printed edition in readings and omits the following two verses towards the close of the 12th *skandha*:

“भवे भवे यथा भक्तिः पादयोस्तत्र जायते ।

तथा कुरुष्व देवेश नाथस्त्वं नो यतः प्रभो ॥

नामसङ्कीर्तनं यस्य सर्वपापप्रणाशनम् ।

प्रणामो दुःखशमनस्तं नमामि हरिं परम् ॥

These may have been interpolated in the Northern recensions of the text. The readings of the Southern text are better than those of the Northern recensions.

॥ भागवतम् ॥

275. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—5½" × 2½". Leaves—185. 10—12 lines per page and 16 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2050.

Remarks—Same as No. 274.

॥ भागवतम् ॥

276. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—15" × 2½". Leaves—
63. 9—12 lines per page and 49 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
2000.

Remarks—Same as No. 274.

॥ भागवतम् ॥

277. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19" × 2". Leaves—
62. 7—10 lines per page and 76 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
2500.

Remarks—The Ms. is very old and contains *śan-*
dhas 11 & 12. The leaves are decayed and
broken.

॥ भागवतम् ॥

278. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 1½". Leaves—
17. 9 lines per page and 62 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—600.

Remarks—The Ms. is decayed and contains
skandha 12.

॥ भागवतम् ॥

279. BHĀGAVATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $8\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—
38. 9 lines per page and 28 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—650.

Remarks—This Ms. contains only 12 chapters in
skandha 12 whereas other Mss. and printed books
embody 13 chapters. The story is completed
in the 12th chapter. The 13th chapter dealing
with the number of other *Purāṇas*, their
authors etc., may be a later addition.

॥ भागवतम् (कृष्णपदीसहितम्) ॥

280. BHĀGAVATAM

with Kṛṣṇapadīvyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size— $19'' \times 2''$. Leaves—
306. 11 lines per page and 64 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—13500.

Subject—Beginning—Same as No. 114, Vol. I.

End:

एतन्कविलम्ब्य देवहृत्याथ गन्वातं मरुतं पारुतं पृथ्वीतमम् अत्रये

(अथ)रहिते तस्मिन् निगदितमुक्तवानस्मि । तच्छ्रवणादिफल
माह—

“य इदमभिशृणोति योऽभिधत्ते
कपिलमुनेर्मतमात्मयोगगुह्यम् ।
भगवति कृतधीः सुवर्णकैता-
वुपलभते भगवत्पदारविन्दम् ॥

आत्मयोगमिति । गुह्यमतोऽविशेषम् (?) । आत्मा परः तद्विषयो योगः
भक्तिज्ञानलक्षणः तस्य गुह्यमुपदेशग्रहस्यम् । भगवति कृतधीः
जातभक्तिः भगवत्पदारविन्दं ब्रह्मोपलभते आत्मत्वेन प्राप्नोति ।
अस्मिन् स्कन्धे पुरुषावतारो हिरण्यगर्भावतारो रुद्रावतारः सन-
काद्यवतारो नारदावतारो मन्ववतारो वैकुण्ठावतारो वराहावतारः
कपिलावतारश्च इति नवावतारा उपदिष्टाः । आदौ श्रीकृष्णावता-
रानुक्रमेण पुरुषाद्यवतारविस्तारोदीरणं तन्माहात्म्यप्रधानत्वमस्य
शास्त्रस्य द्योतयति ।

ज्ञानं ददौ कपिलमूर्तिरकृत्रिमं यो
मात्रे मनोस्तनुभुवे निजतत्त्वनिष्ठः ।
आनन्दचिन्मयममर्त्यशिखामणिं तं
गोविन्दचन्द्रमममात्मनि भावयामि ॥

Colophon :

इति श्रीपारमहंसश्रीभागवतव्याख्यायां श्रीकृष्णपद्यां तृती-
यस्कन्धे त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः । हरिः ।

सर्वव्याख्याविकल्पानां स्वयमेव प्रयोजनम् ।
पूर्वत्रापारितोषो यो विषयव्यभिचारेव वा ॥
पदच्छेदः । पदार्थोक्तिर्विग्रहोऽङ्गाङ्गप्रयोजना ।

तौत्पर्यकथनं चेति व्याख्यानं पञ्चलक्षणम् ॥
 अग्रे रेणुरनन्तरं घणघणद्ग्रैवेयघण्टारवः
 पश्चादुत्तवदूधसां पथि गवामुचावचां हुंक्रियाः ॥
 तारो वेषुरवस्ततः परिमळस्तस्यास्तुळस्याः पुन-
 स्तापिञ्छद्युति पिञ्छशेखरि किमप्यायाति रम्यं महः ॥
 श्रीकृष्णाय नमः । शुभमस्तु ।

Author—See No. 114.

Remarks—This commentary will be of immense service if read after studying *Prasthānatraya*. The commentator establishes by reason and authority that the Bhāgavata is a *śāstra*.

॥ भागवतम् (कृष्णपदीसाहितम्) ॥

281. BHĀGAVATAM

with Kṛṣṇapadīvyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—22" x 2½". Leaves—

276. 11 lines per page and 78 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—15000.

Subject—Same as No. 114, Vol. I.

Beginning—Same as No. 124, Vol. I.

End :

चित्रं तदेतदुरुगायविचित्रलीला-

विध्वस्तकल्मषकदम्बकमुक्तिरूपम् ।

स्त्रीणां च दुस्त्यजकृतान्तजवापवर्गं

ग्रामादनं क्षितिभुजोऽपि ययुर्पदार्थाः ॥

उरुगायत्रिचित्रलीला उरुगायस्य विचित्रा अत्याश्चर्यरूपा
लीला स्त्रीणां च दुस्त्यजकृतान्तजवापवर्गं मृत्युमयविमोक्षं
प्रति स्यादिति यदेतत् तन्न चित्रम् यतो विध्वस्तकल्मषकदम्ब-
कमुक्तिरूपं विध्वस्तं कदम्बककल्मषं कदम्बकं (?) येः तेषां मुक्तैः
स्वरूपमव्यभिचार... ...तत्तमाधनं भवति ।
अस्य मुमुक्षुताधिकारत्वादित्यर्थः । भगवत्सेवार्थिभिः गृहा-
त्यव्रजनमवश्यानुष्ठेयमिति सूचयितुं पुनर्वचनम् । ग्रामाद्वनं
क्षितिभुजोऽपि ययुर्यदर्थः इति । उरुगाय एव प्राप्योऽर्थः ।
अत्र मम्भोगविप्रलम्भमृद्धारसङ्करः ।

अलं कमललोचनः स्वजनमम्पदे जृम्भते
सदेति बहुभाषया यदधुनापि भक्तानगौ ।
विभर्त्यभयमद्वयं सुखमखण्डमापादयन्
मनस्यमलतां गते चरणचिन्तनेनात्मनः ॥

Colophon :

इति परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीकृष्णानन्दपूज्यपाद-
शिष्यस्य श्रीमद्राघवानन्दमुनेः कृतौ श्रीभागवतव्याख्यायां
श्रीकृष्णपद्यां दशमस्कन्धे नवतितमोऽध्यायः ।

नमोऽस्तु तेजसे धेनुपालिने लोकपालिने ।

राधापयोधरोत्सङ्गशायिने शेषशायिने ॥

* * * *

Author—Same as No. 114, Vol. I.

Remarks—The script is beautiful and legible. As
a commentator on stutis, Rāghavānamamuni
deserves a higher rank than that of Śrīdhara-
svāmin.

॥ भागवतम् (जयमङ्गलोपेतम्) ॥

282. BHĀGAVATAM

with Jayamaṅgala.

Substance—Palm leaf. Size—19"×2". Leaves—

242. 12 lines per page and 52 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—9350.

Subject—Same as No. 114, Vol. I.

Beginning :

हरिः । ओम् । शुभमस्तु ॥

वन्दे तं देवकीसुनुमवनेरवनाय यः ।

अवा (त)रघदुकुले प्रार्थितः पद्मयोनिना ॥

जगल्लनित्येमविनाशकारिणा समुद्रुतरिणा ।

विहारिणा प्राणिभिरिद्वहारिणा जितं श्रितानां हरिणाद्यहारिणा ॥

एवं स्कन्धेषु नवसु विभूतीर्जगदात्मनः ।

कृष्णस्य वर्णयामास विस्तरेण महामुनिः ॥

इदानीं दशमे साक्षात्कृष्णस्याद्भुतकर्मणः ।

कीर्तिं विस्तारतो चक्ति राज्ञा प्रष्टुः शुकः स्वयम् ॥

आद्याध्यायचतुष्केण सप्रस्तावमुदीर्यते ।

भूभारहरणार्थाय कृष्णस्य जनिरद्भुता ॥

नानाविधा हरेः क्रीडा ग्रजे घृन्दाघने तथा ।

मधुरायां द्वायत्पां शिष्टाप्यार्यः प्रकीर्त्यते ॥

ढाभ्यां नवन्याध्यायानां दृष्टानां निग्रहस्तथा ।

अनुग्रहस्य साधूनां वर्ण्यते दृष्टिना कृतः ॥

अध्याये प्रथमे तत्र देवक्याः पाणिपीडनम् ।

तथा कंसेन विहितं वर्ण्यते च कथान्तरम् ॥

श्रवणाञ्जलिभिः प्रेम्णा पातुं कृष्णकथामृतम् ।

अनुब्रुवन्मुक्तम् (?) ।

नृपः— कथितो वंशविस्तारो भवता सोमसूर्ययोः ।

राज्ञां चोभयवंश्यानां चरितं परमाद्भुतम् ॥

*

*

*

*

*

End :

मर्त्यस्तयानुस्रमेधितयानुवृत्त्या

श्रीमन्कथाश्रवणकीर्तनचिन्तयैति ।

तद्धाम दुस्तरतरं जनतापवर्गं

ग्रामाढनं क्षितिभुजोऽपि ययुर्यदर्थः ॥

श्रीकृष्णकथाश्रवणकीर्तनयुक्तया चिन्तया मन्वर्धितया तया-
नुवृत्त्या तन्निष्ठत्वेन तस्य धाम लोकमेति । लोकत्वेऽपि काला-
नाकालितमित्याह दुस्तरेति । दुर्लभपुरुषार्थत्वमाह ग्राममिति ।

Colophon:

इति कौशिकतिलकनाम आचार्यसूनुश्रीनिवासाचार्यस्य कृति-
षु श्रीभागवतव्याख्याने जयमङ्गले प्रथमोऽध्यायः ।

इति श्रीमद्भागवतमहापुराणे सव्याख्याने दशमस्कन्धे नव-
तितमोऽध्यायः । हरिः ओम् । शुभमस्तु । श्रीकृष्णाय नमः ।

पार्थिवनामसंवत्सरे चैत्रमासे पञ्चविंशतिदिवसे शुक्लपक्षे
दशमस्कन्धः संपूर्णः । समाप्तः ।

Author of the commentary—Śrīnivāsa-cārya, son of Tātācārya.

Remarks—Comparatively speaking many additions and omissions are to be noted in this text, though the author follows Śrīdharasvāmin closely. He may be identical with Śrīnivāsa-cārya, the commentator on Taittirīyopaniṣad, Praśnopaniṣad and Mahābhārata.

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

283. BHĀGAVATAM .

with the commentary Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—19½" × 2½". Leaves—272. 10—13 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—12500. Incomplete.

Colophon :

इति श्रीभागवते महापुराणे चतुर्थस्कन्धे सव्याख्याने
त्रिंशोऽध्यायः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीगुरुवे नमः ।

Author of the commentary—Śrīdharasvāmin.

“लिखितं प्रथमस्कन्धं रामकृष्णावधानिना ।”

Remarks—The benedictory verses are probably composed by the scribe. The commentary is

well known and has been printed at the Nainayasagar Press, Bombay. Designs are carved on the frame of the Ms. The colophon under No. 284 discloses the name of the commentator

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

284. BHĀGAVATAM

with Bhāvērthadīpikā.

Substance—Palm leaf Size—15" x 1½". Leaves—
117 9 lines per page and 74 letters per line
Script—Grantha No. of Granthas—4900.
Incomplete.

Colophon

इति श्रीभागवते महापुराणे भावार्थदीपिकायां श्रीधर-
स्वामिनिरचितायामष्टादशमाहसिकायां संहिताया पारमहंस्या
तृतीयस्कन्धे त्रयस्त्रिंशोऽध्यायः ॥

श्रीकृष्ण....

.... ॥

Remarks—The commentary comes upto the 13th verse, chapter 2, śāndha 3 Śrīdharasvāmin quotes profusely from Kumārila Bhaṭṭa in support of his views. So it is clear that Śrīdharasvāmin is posterior to Kumārila. Śrīdharasvāmin is credited with the following works—

1. Bhagavadgītā Tika (Subodhini)

2. Bhāgavadgītāsūratīkā
3. Bhāgavatapurāṇa Tīkā (Bhāvārthadīpikā)
4. Viṣṇupurāṇa Tīkā
5. Vedastuti Tīkā
6. Vrajavihāra

(Refer to page 669 C. C.)

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

285. BHĀGAVATAM

with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—22" × 1½". Leaves—

40. 8 lines per page and 75 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1500.

Colophon :

इति श्रीभागवते दशमस्कन्धे सप्ततितमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. contains the first 16 chapters and a portion of the 17th in *skandha* 5.

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

286. BHĀGAVATAM

with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2½". Leaves—

280. 12—14 lines per page and 48 letters per

line. Script—Malayālam. No. of Granthas—

11000.

Colophon :

इति श्रीभागवते महापुराणे सव्याख्याने नवमस्कन्धे चतु-
विंशोऽध्यायः । नवमस्कन्धः समाप्तः । सम्पूर्णम् । हरिः ।
ओम् । शुभमस्तु ॥

Remarks—The frame of the Ms. is painted with
colours. The Ms. comprises *skandhas* 5—9.

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

287. BHĀGAVATAM

with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—22" x 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—108.

9 lines per page and 72 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—4400.

Colophon :

इति श्रीभागवते महापुराणे सव्याख्याने नवमस्कन्धे
चतुर्विंशोऽध्यायः । नवमस्कन्धः समाप्तः ।

Remarks—In the last Fol. are given three verses
from chapter 22 in the 8th *skandha* of the Bhā-
gavata describing the annihilation of Bali.
About 60 leaves are left blank in the end. The
work contains *skandhas* 8 & 9.

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

288. BHĀGAVATAM

with Bhāvarthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—

156. 13 lines per page and 98 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—12400.

Colophon :

इति श्रीभागवते दशमस्कन्धे सव्याख्याने नवतितमोऽ
ध्यायः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । दशमस्कन्धः समाप्तः ।
श्रीकृष्णाय नमः ।

Remarks—The Ms. consists of the Text and Com-
mentary of *skandha* 10.

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

289. BHĀGAVATAM

with Bhāvarthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size— $18'' \times 2''$. Leaves—

155. 11 lines per page and 64 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—6800.

Subject—Same as No. 114, Vol. I.

Colophon :

इति श्रीभागवते महापुण्ये पारमहंस्यायां मंदितायां
एकादशस्कन्धे एकत्रिंशोऽध्यायः ।

एवमेकादशस्कन्धपदभावार्थदीपिका ।
 स्वाज्ञानध्वान्तभीनेन श्रीधरेण प्रकाशिता ।
 इदं नानातिगूढार्थश्रीमद्भागवतं क्व ॥
 मन्दबुद्धिरह कृष्णे प्रेम किं किं न कारयेत् ।

इति श्रीभागवते मध्याख्यानं द्वादशस्कन्धे त्रयोदशोऽध्यायः
 हरिः ओम् । शुभमस्तु ।

भावार्थदीपिकाभेदां भगवद्भक्तबल्लभाम् ।
 श्रीपरानन्दपादान्नमृद्भृश्रीः श्रीधरोऽकरोत् ॥

Remarks—Same as No 284

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

290 BHĀGAVATAM

with Bhavārthadīpikā

Substance—Palm leaf Size—13' × 1½' Leaves—

172 11 lines per page and 50 letters per line

Script—Malavālam No of Granthas—5950

Subject—Same as No 114, Vol I

Colophon—Same as No 289

Remarks—The Ms contains *Slāndhas* 11 and 12
 Three verses beginning with “दशैकप्रद ता”
 at the opening and four beginning with
 “स्वयम्” at the close of the commentary

are omitted besides two verses in the text beginning with “ भवे भवे ” and their commentary. The commentary extends only upto chapter 25 of the 11th *skandha*.

॥ भागवतम् (भावार्थदीपिकोपेतम्) ॥

291. BHĀGAVATAM

with Bhāvārthadīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—19" x 2". Leaves—191. 8 lines per page and 52 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5000. Incomplete.

Subject—Same as No. 114, Vol. I.

Beginning:

.... ..ന്റെ ഗതി പ്രവൃത്തി-അതിനെച്ചൊതിച്ചാൽ-
 ശുചിസിതാ--അതെ അവൾ നിർവ്യാജമായിരിക്കുന്ന മന്ദസ്മി
 തത്തോടുകൂടിയിരുന്നൊരുത്തി. അവൾ ഭഗവാന്റെ പ്രവൃത്തി
 യെ ചൊതിച്ചാൽ. तस्या इति ।

तस्या आवेदयत् प्राप्तं सरामं यदुनन्दनम् ।

उक्तं च सत्यवचनमात्मोपयमनं प्रति ॥

तस्य सरामं यदुനन्दनं प्राप्तमावेदयत् । അബ്രാഹ്മണൻ അക്ക
 ന്യകയ്ക്കായിക്കൊണ്ടു ശ്രീകൃഷ്ണനെ ശ്രീമാമനോഭൂതിപ്പെട്ടനെ
 ഇറുവാറു അറിച്ചാൽ. आत्मोपयमनं प्रति उक्तं च सत्यवचन-
 मावेदयत्- അത്ഭുതമായൊരുതരം തന്റെ ഉപജനനം- അതിനെ

കുറിച്ചു ശ്രീകൃഷ്ണനാൽ ഉക്തമായിരിക്കുന്ന സത്യാചാരങ്ങളെയു
മറിച്ചു “താമാനയിष്യ ഉन्മथ്യ രാജന്യാപശദാൻ മൃधേ” എന്നു ലോം
ശ്രീകൃഷ്ണനതളിച്ചെയ്ത വചനത്തെയുമറിച്ചു

തഥിതി—

“തമാഗതം സമാജായ വേദർഷീ ഹൃദമാനസാ ।

നപश्यന്തി ബ്രാഹ്മണായ പ്രിയമന്യന്മനാമ സാ” ॥

End .

തഥിതി—

തം സന്നിരീഷ്യ ഭഗവാനു സഹസോത്ഥിതഃ ശ്രീ-

പര്യർക്കതഃ സകലധർമമൃതാം വരിഃഃ ।

അനന്യ പാദധുഗലേ ശിരസാ കിരീട-

ഭൂഢേന സാജ്ജലിരവീവിശദാമനേ സ്വേ ॥

ഭഗവാനു തം സന്നിരീഷ്യ സഹസാ ശ്രീപര്യർക്കത ഉത്ഥിതഃ കിരീട-
ഭൂഢേന ശിരസാ പാദധുഗലമാനന്യ മാജ്ജലി സ്വേ അസനേ അവിവിശത് ।
ഭഗവാൻ അശ്രീനാരദനെ നിരീക്ഷണം ചെയ്തിട്ട് സര
സാ ശ്രീ പത്മകുന്തികൽ ഉപവേശനം ചെയ്തിപ്പിച്ചു ഭഗ
വാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ ദൂരത്തിൽ നിന്നെ ശ്രീനാരദനെപ്പറന്നു
വാറ് കണ്ടിട്ടു പൊടുന്നനെ ശ്രീഭഗവതീടെ അംഗംകൊണ്ടുണ്ടാ
യിരിക്കുന്ന അക്ഷമിണീടെ പത്മകം കിടക്ക ഭരതകൽ നിന്നെഴു
നിററു കിരീടാലംകൃതമായിരിക്കുന്ന ശിരസ്സുകൊണ്ടു ശ്രീനാര
ദന്റെ ശ്രീപാദങ്ങളിൽ തല കുടുകുമാറു നമസ്കരിച്ചു കൈകുപ്പി
ഞ്ഞാഴ്ചയും ചെയ്തു തന്റെ അടുത്തുനന്നംകലരിയിൽ ശ്രീനാര
ദനെ സകലധർമമൃതാം വരിഃഃ ഞ്ഞി....

Colophon .

इति श्रीभागवते दशमस्कन्धे मध्याह्न्याने चतुष्पञ्चाशोऽध्यायः ।

इति श्रीभागवते दशमस्कन्धे सव्याख्यान एकोनमसतितमो-
ऽध्यायः ॥

Remarks—The Ms contains FF 139—329, embody-
ing chapters 54—70 of the 10th *skandha*. Though
the revised Palace Catalogue mentions it as
“भागवत भावार्थदीपिकोपेतम्” it comprises only a
Malayālam commentary

॥ भागवतकथानुक्रमणी ॥

292 BHĀGAVĀTAKATHĀNUKRAMANĪ

Substance—Palm leaf Size— $21\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ Leaves—15
8 lines per page and 80 letters per line
Script—Malayālam No of Granthas—600
Incomplete

Subject—An abridgment of the Bhagavata

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अतिशमस्तु ।

अथ प्रपञ्चकर्ता श्रीवेदव्यासः प्रथमश्लोकेनेष्टेयतामन्दनं
कृत्वा द्वितीयतृतीयाभ्यां श्लोकाभ्यां त्रिपयप्रयोजनाधिरागि-
निर्देशं पुगणस्य सात्परमणीयत्वनिर्देशं च कृत्वा चतुर्थश्लो-
कमागम्य सूतशानकसम्प्रत्ययमुक्तान् । तत्र शानकः सूतं मूर्ता-
मूर्तप्रवर्णः तत्प्राप्त्युपायभूतं शुद्धधर्मं च शृष्टवान् । तत्र
सूतस्तान्द् गुरुवन्दनं कृत्वा तत्प्राप्त्युपायभूतो धर्मो भगवद्भ-

क्तिवर्धनरूपो धर्म इत्युक्त्वा शुश्रूषोरित्यादिना भक्तेरुद्भवप्र-
 कारं चोक्त्वा तत्रैव किञ्चिदमूर्तं ब्रह्म चोक्त्वा 'जगृहे पौरु-
 षमि' त्यादिना अवतारवर्णनेन मूर्तं ब्रह्म चोक्त्वा 'एतद्रूप-
 मि' त्यादिना पुनरप्यमूर्तं ब्रह्म चोक्तवान्

End :

एवं शौनकादिमहर्षयः सूताच्छुक्रपरीक्षित्संवादरूपेण भाग-
 वतीं पुराणसंहितां श्रुत्वा निखिलपुराणसंहिताभेदाजिज्ञामया
 सूतमूचुः— वेदविभागप्रकारं वदस्व इति विचारितवन्तः ।
 तच्छ्रुत्वा सूत उवाच । यथा श्रीवेदव्यासोऽवतीर्य वेदान्
 विभज्य शिष्यान्ध्याप्य तैरेकैकस्य वेदस्य शाखाप्रभेदान्
 कारयित्वा बह्वुप्रकारं वेदविभागं कृतवान् । तत्तथा विस्त-
 रेण वर्णितवान् सूतः । पुनर्वेदार्थप्रकाशकाः पुराणसंहिता
 यथाविभागमुपपादितवान् । पुनर्निखिलपुराणप्रतिपाद्यस्य श्रीनारा-
 यणस्य मायावैभवं प्रशंसन् श्रीमार्कण्डेयस्य चरितमुक्तवान् ।
 पुनर्भगवत्परितोषस्य परमोपायं क्रियायोगं दर्शयन् महापुरुष-
 चिन्यासमुपदिष्टवान् । तथा सूर्यव्यूहं च । तदनन्तरं प्रथ-
 ममारभ्य द्वादशकादशस्कन्ध....
 ध्यायमवसानं कृत्वा सकलस्कन्धार्थः प्रतिपादितः । अस्मिन् भाग-
 वते पुराणे.....तिशयं माहान्म्यमपि वर्णितम् । श्रवणकीर्त-
 नफलमपि प्रदर्श्य परमगुरु स्वस्य गुरुमपि नमस्कृत्य एकप्र-
 कारं संहितानिगमनं कृतवान् । पुनस्तदेव म.....कामुपग-
 हर्तुमारब्धः सूतः सकलपुराणप्रतिपाद्यं माक्षान् परमगुरुरूपं श्री-
 नारायणं नमस्कृत्याशिषः प्रार्थितवान् । पुनरष्टादशपुराणानां ग्रन्थ-

संख्यामनुक्रमिष्यन् श्रीमद्भागवतसम्प्रदायतात्पर्यमुपपाद्य व्या-
ख्यानप्रकारमप्युपदिदेश । अनन्तरं सूतः परमाद्भुतस्य ईश्वरस्य
सर्गस्थितिसंहाररूपाणां माया
.... सानां च अन्तर्यामितया स्थित्वा जाग्र-
त्स्वप्नसुषुप्तिरूपधीविलासानां साक्षिभूततत्त्वमस्यादिमहत्वाक्यैर्भा-
गलक्षणया लक्ष्यं चिन्मात्रमात्मवस्तु एकमेव गायत्रीप्रतिपाद्यम् ।
तदेव श्रीमद्भागवतेऽपि प्रतिपाद्यं भवति । तात्पर्यार्थं
.... तेन एतत् सम्बोधयन् गायत्र्या उपसंहारं करोति श्रीमद्भा-
गवतं पुराणरत्नमप्युपक्रमन्यायमनुसृत्य । एवं हि तात्पर्यलक्षणम् ।

“उपक्रमोपसंहारावभ्यासोऽपूर्वता फलम् ।

अर्थवादोपपत्ती च लिङ्गं तात्पर्यनिर्णये” ॥

इति न्यायाद् गायत्र्या सभारब्धां पुराणसंहितां मुपसं-
हृत्य उपसंहारं निगमनं कुर्वन् अनन्तरं पुराणस्य आदिगुरुं श्रीना-
रायणं चरमगुरुं श्रीशुकमपि नमस्करोति ।

Colophon :

एवं वर्णितमेकादशस्कन्धार्थम्

Author :

Remarks—This is a simple prose work epitomising
the whole of the Bhāgavata.

॥ भागवततात्पर्यदीपिका ॥

293. BHĀGAVATATĀTPARYADĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—9½" x 2". Leaves—8.

10 lines per page and 36 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—180. Complete.

Subject—A supplementary index of the contents of the Bhāgavata.

Beginning:

हरिः ॐ ।

सत्यज्ञानानन्दरूपं कृष्णं नत्वा जगद्गुरुम् ।

क्रियते श्रीभागवततात्पर्यार्थप्रदीपिका ॥ १ ॥

चिन्मुद्राविलसत्पाणिपङ्कजं भ्रमनाशनम् ।

श्रीदक्षिणामूर्तिमहमाश्रये जगदाश्रयम् ॥ २ ॥

श्रीमद्भागवते महापुराणे सकलोपनिषत्सारभूते प्रतिपाद्यं वस्तु
तावत् सकलश्रुतिशिरःप्रमाधितं सच्चिदानन्दस्वरूपं परं ब्रह्मैव ।
तच्चावाह्यनसर्गोचरत्वादज्ञेयमिति परमकारुणिको भगवान् वादरा-
यणो महर्षिः अनायामेन मुमुक्षूणां तज्ज्ञानासाधारणकरणं श्रीह-
रिमक्तियोगमेव श्रीकृष्णकथाश्रवणकीर्तनादिप्रशंसापूर्वकं निगन्तरं
वर्णयामास ।

End :

ब्रह्मण एवान्तःकरणसम्बन्धमात्रेणैव जीवत्वकल्पनया जीवब्र-
ह्मणोरखण्डैकरमत्वेन घटाकाशमहाकाशयोरिव एकत्वाच्च तथैव
सर्वेष्वपि स्कन्धेषु तत्र तत्राभ्यासाच्च न भेदगन्धावकाश इति
श्रीमद्भागवतमिद्वान्तार्थरहस्यामिति सर्वं निरवद्यम् ॥

Colophon :

श्रीभागवततात्पर्यजिज्ञासूनामियं कृतिः ।

मया प्रिचिता कृष्णः प्रसीदतु ममानिशम् ॥

हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीमहागणपतये नमः । सरस्वत्यै
नमः । गुरुभ्यो नमः । श्रीकृष्णाय नमः ॥

Author :

Remarks—The Ms. is decayed and worn out. The realities of Jīva and the supreme soul and the proportionateness in the creation of the world occurring in the Bhāgavata are likened with due reference to the doctrines of the Upanisad.

॥ भागवतव्याख्या ॥

294. BHĀGAVATAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $15\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—15.
6—7 lines per page and 48 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—300.
Incomplete.

Subject—Exposition of the Bhāgavata with due reference to the meaning of words.

Beginning :

० त्यबोधरूपेण विधित्सुः कर्तुमिच्छुः । अवतीर्ण इति
शेषः । लोकव्यतिकरं लोकनाशम् । शिविराय अवमोचनाय ।
मत्तं सुरादिना अष्टबुद्धिम्, प्रमत्तं कर्तव्यविसरणशीलम्, उन्मत्तं
ग्रहग्रस्तम् । जलं बोधशक्तिरहितम्... ..

End :

स्वश्वाहो नाम राजामीदयोध्याधिपतिः पुरा ।

तमिन्द्रः प्रार्थयाञ्चक्रे पार्थिग्राहं रिपोर्जये ॥
 तं घाढमित्युषामन्त्र्य तेन गत्वा त्रिविष्टपम् ।
 असुरैः संयुगं कृत्वा जित्वा चासुरदानवान् ॥
 स्थानं जगामाथ शक्रस्य स नराधिपः ॥
 इन्द्रः प्रोवाच तं हृष्टो वृणीष्वेष्टं वरं मम ।
 इत्युक्तः स नृपस्तत्र चिन्तयानः पुनः पुनः ।
 कं वृणोमि वरं ह्यस्मान्मद्राहुवल्मथयात् ॥
 तथापि नेति वक्तव्य... .. ।

Colophon :

प्रथमस्कन्धे एकोनविंशोऽध्यायः । समाप्तः प्रथम-
 स्कन्धः ।

Author :

Remarks—The Ms. opens on Fol. marked ॐ and
 closes with Fol. marked ॐ. It is worm-eaten.
 It comprises the commentary on the Bhāga-
 vata from verse 34, chapter 7, *skandha* 1 to
 verse 13, chapter 1, *skandha* 2. The comment-
 ary is very brief dealing as it does with the
 explanation of difficult words.

॥ भारतम् ॥

295. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—7 $\frac{1}{2}$ " x 1 $\frac{1}{2}$ ". Leaves
 —38. 7—8 lines per page and 28 letters per
 line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
 500.

Subject—The story of the Kauravas and the Pāṇḍavas and the doctrines connected therewith.

Colophon :

इति श्रीमद्भारते आदिपर्वणि पौलोमे पर्वमग्रहो नाम
द्वितीयोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. comprises only the first 2 chapters of the Ādiparva. After the colophon occur the lines beginning with : “अमवीन्द्रारतं लोके”.

॥ भारतम् ॥

296. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $23\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—62. 7—9 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2500.

Subject—Same as No. 295.

Colophon :

श्रीमद्भारते आदिपर्वण्यास्तिके चत्वारिंशोऽध्यायः । आ-
स्तिकं समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. comprises chapters 1—40 of the Ādiparva.

॥ भारतम् ॥

297. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $21'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—

226. 9 lines per page and 80 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—10200.

Subject—Same as No. 295.

Colophon :

इति श्रीमद्भारते शतसहस्रिकायां संहितायां सम्भवपर्वणि
द्विशततमोऽध्यायः । सम्भवपर्व समाप्तम् । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

कृष्णाय वासुदेवाय देवकीनन्दनाय च ।

नन्दगोपकुमाराय गोविन्दाय नमो नमः ॥

श्रीकृष्णाय नमः । शुभमस्तु ।

Remarks —The Ms. comprises the Pauloma, Āstika and Sambhava parvas, sub-divisions of the Ādi-parva. The published edition (Nirnayasagar Press, Bombay) omits the closing portion of the Sambhavaparva herein found, with less variants in reading.

॥ भारतम् ॥

298. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $14'' \times 2''$. Leaves—64.

7 Lines per page and 40 letters per line. Script

—Old Malayālam. No. of Granthas --1100.

Subject—Same as No. 295.

Colophon :

इत्यास्तिके अष्टत्रिंशोऽध्यायः । आस्तिकं समाप्तम् ।

हरिः । वासुदेवाय नमः ।

Remarks—The Ms. is much decayed. The Āstika Parva which forms a sub-division of the Ādiparva is completed herein. The first three leaves are lost.

॥ भारतम् ॥

299. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—20" x 1½". Leaves—102. 5—7 lines per page and 48 letters per line. Script—Old Malayālam. No. of Granthas—1800.

Subject—Same as No. 295

Colophon :

इत्यास्तिके... ..

सप्तत्रिंशोऽध्यायः । आस्तिकं समाप्तम् । श्रीवेदव्यासाय नमः ।

....

....

हरनामासवासक्तमत्तभृङ्गीं नमाम्युमाम् ।

नमः शशिकलाकोटि.... ... ।

.... ॥

श्रीकेशवलिलितम् । श्रीशङ्कराय नमः ।

करारविन्देन (पदारविन्दं)

(मुखार)विन्दे विनिवेश (य)न्तम् ।

चटस्य पत्रस्य पुटे शयानं

चालं मुकुन्दं (मनमा स्मरामि) ॥

....

Remarks—The Ms. is decayed. It comprises the Pauloma and Āstika parvas. The leaves 1, 2 and 4 are missing.

॥ भारतम् ॥

300. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—9½" × 1¼" Leaves—

52. 8--9 lines per page and 24 letters per line

Script—Malayālam. No. of Granthas—650.

Colophon:

इति श्रीमहाभारते सम्भवपर्वणि ययातिर्दाहिप्रशंसनं
नाम एकोनत्रिंशोऽध्यायः ।

Remarks—The first Fol. of the Ms. is missing.

॥ भारतम् ॥

301. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18" x 2". Leaves—
207. 10 lines per page and 90 letters per line.
Script—Malayālam and Grantha. No. of
Granthas—11650.

Colophon :

इति संभवपर्वणि त्रिसप्ततितमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. comprises the first 74 chapters
of the Sambhavaparva which forms one of the
four sub-divisions of the Ādiparva.

॥ भारतम् ॥

312. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—25" x 2". Leaves—
272. 7 lines per page and 64 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—7600.

Colophon :

इति श्रीमद्भारते शतसहस्रिकायां संहितायां संभवपर्वणि
खाण्डवदाहशाङ्गोपाख्याने व(नर)ग्रहणं नाम द्विशततमोऽध्यायः ।

खाण्डवदाहः समाप्तः । सम्भवपर्व समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. begins from the 4th chapter in
Sambhavaparva and extends to the end of Ādi-

parva. It is very much decayed. Four leaves at the beginning are missing.

॥ भारतेम् ॥

303. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size. 21" x 2". Leaves—140, 8 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam No. of Granthas—4500.

Colophon :

इति संभवपर्वणि सुमद्राहणे चतुस्त्रिंशत्तमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. begins from the 7th chapter of Sambhavanarva and contains 185 chapters.

॥ भारतेम् ॥

304. BHĀRATAM

Substance—Palm leaf. Size—25" x 2". Leaves—247. 8—10 lines per page and 63 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—8350.

Colophon :

इति (संभवपर्वणि ?) महाभारते शतमाहसिकायां संहितायां
संभवपर्वणि वसुध्वं नाम द्विंशत्तमोऽध्यायः । स्वर्णद्वारः
समाप्तः । संभवपर्वे समाप्तम् ।

विष्णवे व्यासरूपाय व्यासरूपाय विष्णवे ।

नमो वै ब्रह्मनिधये वासिष्ठाय नमो नमः ॥

ओं नमो नारायणाय ।

श्रीरामलिखितमिदं पुस्तकं पुण्यवर्धनम् । हरिः । नारायणाय
नमः ।

Remarks.—The Ms. comprises the whole of Ādi-
parva beginning from the 60th chapter (i. e.,
the 2nd chapter in Amśāvataranaparva).
It is very old. The missing portion (138—152)
is replaced by 12 new leaves written in
grantha script.

॥ भारतम् ॥

305. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{3}{4}$ " x 2". Leaves—
189. 10—13 lines per page and 78 letters per
line. Script—Tamil Grantha. No. of Gran-
thas—10600.

Colophon :

... ...भारते शतसहस्रसंहिनायां सभचपर्वण्येकाधि-
कद्विशततमोऽध्यायः । ...

காழி-ஹு பங்குனிமாஸம் உக-உ அமுதகுண
வனநாடு கட்டாளி மங்கலமான சென்பகராமச் சது
ர்வேதிமங்கலத்து பட்டகளில் ஸ்ரீரேவாரமயிகுரு

மலை அப்பன் சீரானன் இச்சுவரியாக எழுதி
(குறித்த) ஏடு * * * *

Remarks—The Ms. is very old, decayed and partly eaten away by white ants.

॥ भारतम् ॥

306. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $2\frac{3}{4}'' \times 2''$. Leaves—
—327. 9—11 lines per page and 60 letters
per line. Script—Malayālam. No. of Gran-
thas—12250.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते सम्भवपर्वणि खाण्डवदाहे वर-
ग्रहणं नामाष्टाशीतिशततमोऽध्यायः । खाण्डवदाहः समाप्तः ।
सम्भवपर्व समाप्तम् ।

ஐந்தாம் சம்பவபர்வம் கோவிலிப்பண்டாவைக்கறி உபந்யாசரி
சூரயஸ்யஸ்தோகவேணமௌஸ்ய சூர்யாபூரணிவிநக்ஷம் கோத
ஸ்யராமாவதானி ஸபரமஸ்தவிவிநம் பஸ்யாவை அநௌ
ரக்ஷிஷ்ணோமஸ்ய ஸொனனநம் ஸத்யமாயிவிஷ கசவநு.

इति श्रीमहाभारते सभापर्वणि धृतराष्ट्र-
थात्तापो नाम सप्तदशशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. contains Sabhāparva in addition to Ādiparva beginning from Arśāvatarana-parva as in No. 304. In the colophon at the

end of the Ādiparva it is said that the Ms. was written by one Kodanḍarāmāvadlāni and submitted to Koil Tampuran. Hence the Sabhā-parva may be a later addition. The leaves relating to the Sabhāparva are also separately numbered.

॥ भारतम् ॥

307. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19" x 2". Leaves—204. 15 lines per page and 62 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—12000.

Colophon :

“ശുഭാതിശാമാണ്യം മേടമാസം ഇരുപതാഞ്ഞേനി വിശാഖ
നക്ഷത്രവും ശനിയാച്ചയും എഴുതിമുക്തിച്ചോം. കറോവിസ്താ
ണനാഥഭട്ടർപുത്രൻ ശ്രീ ഗോപ്തീനാഥസുന്ദരവരദരാജപ്പെരു
മാൾ സ്വാമസ്തുലിഖിതം”

Remarks—The Ms. belongs to the southern recension of the Bhārata. Ādiparva and Sabhā-parva contain 260 and 103 chapters respectively against 264 and 120 in the printed book. The frame is painted with colours.

॥ भारतम् ॥

308. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" x 2½". Leaves—
 386. 14 lines per page and 72 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—24300.

Colophon:

इत्युद्योगपर्वणि पञ्चदशोऽध्यायः ।

Remarks—Even though this Ms. contains only 189 chapters in Ādiparva against 264 and 260 in some others, the closing portions are identical.

॥ भारतम् ॥

309. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½" x 2". Leaves—
 180. 9 lines per page and 52 letters per line.
 Script—Grantha. No. of Granthas—4300.

Colophon :

इति श्रीमद्भारते शतमाहासिकायां संहितायां सभाप-
 र्वणि अष्टादशाधिकशततमोऽध्यायः । श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे
 नमः । सभापर्व समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. contains 118 chapters and the variants in reading are noteworthy.

॥ भारतम् ॥

310. BHĀRATA M.

Substance—Palm leaf. Size—14"—2". Leaves—
96. 12—13 lines per page and 70 letters per
line. Script—Grantha. No. of Granthas—
5250.

Colophon :

इति श्रीमद्भारते सभापर्वणि शतसाहसिकायां संहितायां
धृतराष्ट्रपञ्चात्तापो नाम विंशच्छततमोऽध्यायः । सभापर्व
समाप्तम् । शुभमस्तु ।

Remarks—The readings vary much from those in
the printed book. The Ms. comprises 120
chapters in Sabhāparva while the printed
works contain only 103. It is written in neat
legible hand.

॥ भारतम् ॥

311. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{1}{2}" \times 1\frac{1}{2}"$. Leaves—
111. 9 lines per page and 75 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—4700.

Colophon :

इति श्रीमद्भारते शतसहस्रिकायां संहितायां संभव-
पर्वणि अष्टादशाधिकशततमोऽध्यायः ।

श्रीकृष्णाय नमः । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. contains only 118 Adhyāyas,

॥ भारतम् ॥

312. BHĀRATAM.

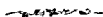
Substance—Palm leaf. Size—14" x 1½". Leaves—
163. 7—9 lines per page and 56 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—4500.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां वैयामिकायां
सभाषर्वण्युपद्यूते धृतराष्ट्रानुतापो नाम अष्टादशशततमोऽ-
ध्यायः....

വൃദ്ധവർഷം തൈമാസം 13-നു പന്ത്രണ്ടു വയസ്സുകഴിഞ്ഞ
തടയ സഭാപദ്യം എഴുതിച്ചിരിക്കുന്നു.

Remarks—The Ms. is very old and decayed. It
contains 118 chapters.

॥ भारतम् ॥

313. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—7½" x 1½". Leaves—
41. 8 lines per page and 24—30 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas
—650.

Remarks—As in many of the Mss. the number of
chapters in the Sabhāparva differs from that of
the printed work. Variant readings also are
noticeable. The first Fol. discloses a musical
composition.

॥ भारतम् ॥

314. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{1}{2}" \times 2\frac{1}{2}"$. Leaves—211. 11 lines per page and 90—102 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—14000.

Colophon :

इति श्रीमद्भारते शतसहस्रिकायां संहितायां श्रीमदारण्य-
पर्वणि युधिष्ठिरवरलाभो नामैकोनविंशतितमोऽध्यायः । आरण्यपर्व
समाप्तम् । गोविन्दाय नमः ।

அரசாங்க-ஞா பங்குவரி யெஃஉ அரண்யபவ்ம் முகிஞ்
க.து இடத்தறைபோத்திக்கு வரலாறுவாண் எழுத்து.

Remarks—The letters are very small but legible and attractive. The colophon gives the date of the Ms.

॥ भारतम् ॥

315. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $20\frac{1}{8}" \times 2"$. Leaves—172. 11 lines per page and 80—85 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—9750.

Colophon :

इत्यारण्यके द्वात्रिंशद्विंशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. contains chapters 1—233 in
Aranyaparva.

॥ भारतम् ॥

316. BHĀRĀTAM.

Substance—Palm leaf. Size—19" x 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—227.

8 lines per page and 72 letters per line.

Script—Malāyālam. No. of Granthas—8200.

Colophon :

इत्यारण्यपर्वणि । इति श्रीमद्वाभारते शतसहस्रिकायां मंहि-
तायां (आरण्ये) पर्वणि युधिष्ठिरवरलाभो नाम एकोनत्रिंशत्त-
मोऽध्यायः । आरण्यपर्व ममाप्तम् ।

Remarks—The Ms. is decayed and old. It extends
from chapter 100 to the end of the Vanaparva.

॥ भारतम् ॥

317. BHĀRĀTAM.

Substance—Palm leaf. Size—8 $\frac{1}{2}$ " x 2". Leaves—49.

10 lines per page and 32 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—980.
Incomplete.

Colophon :

इत्यारण्यपर्व समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. extends from the 50th chapter to verse 43 in chapter 77. 40 verses occur after the colophon dealing with the *Phalaśruti*.

॥ भारतम् ॥

318. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $16\frac{1}{4}" \times 1\frac{7}{8}"$. Leaves—62. 10 lines per page and 58 letters per line.
Script—Malayālam.

Remarks—The Ms. extends from the 236th chapter in *Āranyaparva* to its end. Chapter 236 in the Ms. is the same as chapter 245 in the printed edition. The *Āranyaparva* in the former comes to a close with the *Kundalaharana* but in the latter there is an additional chapter viz. *Āraneyaparva*. The leaves are eaten by white ants.

॥ भारतम् ॥

319. BHĀRATAM,

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{3}{4}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—
357. About 8—10 lines per page and 60
letters per line. Script—Tamil Grantha. No.
of Granthas—12050.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतमहास्रिकायां संहितायां वैयासिक्यां श्री-
मदारण्यपर्वणि युधिष्ठिरवरदानो नाम एकोनशतद्विशततमोऽध्यायः ।

शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. completely covers the Āranya-
parva. The total number of chapters in it
differs from that of the printed book.

॥ भारतम् ॥

320. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $19\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves
—288. About 8—12 lines per page and 54
letters per line. Script—Malayālam. No.
of Granthas—9700.

Colophon :

(इत्यारण्यपर्वणि) इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां
श्रीमदारण्यपर्वणि युधिष्ठिरवरलाभो नाम एकोनविंशततमोऽ
ध्यायः । आरण्यपर्व समाप्तम् । सम्पूर्णम् ।

Remarks.—The readings in this Ms. and those in the
printed editions differ considerably.

॥ भारतम् ॥

321. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves
—367. 10 lines per page and 84 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—19000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां उद्योगपर्वणि
पाण्डवयुद्धसन्नाहो नाम द्विशततमोऽध्यायः । उद्योगपर्व समा-
प्तम् । श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः ।

Remarks.—This Ms. comprises 299 chapters in
Vanaparva and 200 in Udyoga. The printed
books contain only 196 chapters in Udyoga.

॥ भारतम् ॥

322. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19"×2". Leaves—
215. About 12—15 lines per page and 64
letters per line. Script—Malayālam. No. of
Granthas—11800.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां विराटपर्वणि
अभिमन्युविवाहो नाम सप्तसप्ततितमोऽध्यायः । श्रीकृष्णाय नमः ।
शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः । विराटपर्व समाप्तम् ।

വിരാടപർവം സാധാരണവർഷം ഒരുടിമാസം മൂന്നാഞ്ഞതി
ഏഴുതി മുകളിലും. കാരാമസ്ഥാനനാഥഭട്ടർപുത്രൻ സൂര്യൻ
വാരഭാജവെരമാൾ സ്വയംസ്തലിചിതം.

श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. comprises the Āranya and
Virāṭa parvas. The former consists of 98
chapters and the latter 77 against 78 in the
printed book.

॥ भारतम् ॥

323. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21½"×1½". Leaves

—82. 9 lines per page and 75 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—3450.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां विराटपर्वणि
अभिमन्युविवाहो नाम सप्तसप्ततितमोऽध्यायः ।

कृष्णाय नमः ।

विराटपर्व समाप्तम् ।

Remarks—The printed work contains additional verses in many places but they seem to be irrelevant interpolations.

॥ भारतम् ॥

324. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $16\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—
109. 9 lines per page and 54 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—3300.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां विराटपर्वणि
अभिमन्युविवाहो नाम सप्तसप्ततितमोऽध्यायः । विराटपर्व समाप्तम् ।

Remarks—This Ms. is used by Brāhmins for *pārāyana* in the Śrīpadmanābhasvāmikṣētra at Trivandrum on the occasion of the Bhadrā-dīpa festival celebrated twice a year.

॥ भारतम् ॥

325. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—16½' x 1¾'. Leaves—137. 8 lines per page and 46 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3150.

Colophon :

इति त्रिगटपर्वणि अभिमन्युविवाहो नाम स.... यः ।

Remarks—A few leaves here and there are missing in the Ms.

॥ भारतम् ॥

326. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19½' x 2'. Leaves—98. 10 lines per page and 60 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—3675.

Colophon :

इति त्रिगटपर्वणि अभिमन्युविवाहो नाम भक्तमत्ततितमोऽध्यायः ।

इति त्रिगटपर्व ममाप्तम् । सम्पूर्णम् । हरिः ॐ शुभमस्तु ।

त्रीणि श्लोकसहस्राणि पञ्च श्लोकशतानि च ।

एतद्विराट्पयोक्तं व्यासेन परमपिणा ॥

Remarks—The following verse in praise of Gaṇapati is found at the beginning of the Ms:

गजाननकटद्वन्द्वनिःसृता मदनिर्जरी ।

प्रक्षालयतु नः क्षिप्रं विघ्नसङ्घातकर्दमम् ॥

॥ भारतम् ॥

327. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—7" × 2". Leaves—102. About 6—8 lines per page and 16 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—725.

Colophon :

इति उद्योगे सनत्सुजाते आत्मज्ञानाधिकारिकथनं नाम अष्टचत्वारिंशोऽध्यायः । सनत्सुजातं समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. covers the Prajāgara and Sanatsujāta parvas consisting of 8 and 6 chapters respectively. It is much decayed.

॥ भारतम् ॥

328. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—23" × 2½". Leaves—

220. 8 lines per page and 66 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—7260.

Colophon :

इत्युद्योगे अर्जुनात्मवलकथनं नाम सप्तनवतिशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The first and last FF. are missing.
The leaves are all worn out and decayed,

॥ भारतम् ॥

329. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $24\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{8}''$. Leaves
—254 About 7—8 lines per page and 64 letters
per line. Scrip.—Malayālam. No of Gran-
thas—7620.

Colophon :

इत्युद्योगे भीष्मादिवलावलपरिज्ञानं नाम सप्तनवतिशततमोऽ
ध्यायः ॥

Remarks—Some leaves are lost in the end. The
Ms. contains chapters 1—197

॥ भारतम् ॥

330 BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $19\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{8}''$. Leaves —
287. About 7—10 lines per page and 50—58

... letters per line. Script—Tamil Grantha. No.
... of Granthas—8300.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां पारमहंस्यां वैया-
मिक्यामुद्योगपर्वणि युधिष्ठिरयुद्धमन्त्राहो नाम एकोनद्विंशतत-
मोऽध्यायः । श्रीवेदव्यासाय नमः । उद्योगपर्व समाप्तम् । हरिः
ॐ । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. is written in neat legible hand.
The readings differ much from those in the
printed book.

॥ भारतम् ॥

331 A. BHĀRATAM

Substance—Palm leaf. Size— $28\frac{1}{4} \times 2\frac{1}{4}$ ". Leaves—
156. About 12—14 lines per page and 100
letters per line. Script—Tamil Grantha. No
of Granthas—12675

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायामुद्योगपर्वणि
पाण्डवयुद्धमन्त्राहो नामाष्टनवतिशततमोऽध्यायः । समाप्तं चो-
द्योगपर्व ।

ऐरावनेश्वरविपश्चिदपश्चिमेन

सर्वं समाश्रितचुधानमानसस्य ।

भूयादिळम्बरविचर्मण आप्रमोद-

दुद्योगपर्व लिखितं रमहृद्यचन्धम् ॥

हरिः ओं । शुभमस्तु । श्रीरामचन्द्राय नमः ।

समीताय सपरिवाराय श्रीरामचन्द्राय नमः ।

कलावेक(प)दा धर्मः मञ्चग्न स्थातुमक्ष(मः) ।

इळम्बै रविवर्मेन्द्रकरमालम्ब्य तिष्ठति ॥

शुभमस्तु । आदिपर्व, सभापर्व, आरण्यपर्व, विराटपर्व
उद्योगपर्व । ओं शुभमस्तु ।

इति भीष्मपर्वणि विंशतिशततमोऽध्यायः । इति भीष्मपर्व समाप्तम् ।
श्रियःपतये नमः ।

जज्ञे बहुज्ञं परमाभ्युदारं

यं द्वीपमध्ये सुतमात्मवन्तम् ।

पराशराद् गन्धवती महर्षिं

तस्मै नमोऽज्ञानतमोनुदाय ॥

श्रीमहागणपतये नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Remarks—The Ms contains Udyoga and Bhīsmā parvas, the former containing 2 chapters more and the latter two less than those in the printed books. The leaves are numbered from 309—464 and so they seem to be a continuation of some other Ms.

॥ भगवद्गीता ॥

331 B. BHAGAVADGĪTĀ.

Substance—Palm leaf. Size—28½"×2½". Leaves—9.

About 12—14 lines per page and 100 letters per

line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—730. Complete.

Subject—Śrī Kṛṣṇa's sermon to Arjuna on the battle-field of Kurukṣetra.

Colophon :

इति ओ तत् मत् । श्रीभगवद्गीतायैपनिपत्सु ब्रह्मविद्यायां
योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादेऽष्टादशोऽध्यायः । श्रीकृष्णार्जुन-
मस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Remarks—The work begins on Fol. 465 and ends on Fol. 473.

॥ भारतम् ॥

332. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21½"×2". Leaves—327. About 9—11 lines per page and 68 letters per line. Script—Grantha and Malayālam. No. of Granthas—15000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां महितायां श्रीभीष्मप-
र्वणि कर्णसंवादो नाम अष्टादशशततमोऽध्यायः । श्रीगुरुच-
रणारविन्दाभ्यां नमः । व्यासाय ब्रह्मणे नमः । श्रीराम-
चन्द्राय नमः ।

Remarks—50 leaves are written in Malayālam characters and the rest in Grantha. Readings as well as the number of chapters are different from those in the printed book.

॥ भारतम् ॥

333 BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf Size— $17\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$. Leaves—
 255 11 lines per page and 38 letters per line.
 Script—Grantha No of Granthas—6660

Colophon:

ति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां श्रीभीष्म-
 ने कर्णमंवादे नाम अष्टादशशततमोऽध्यायः । श्रीगु-
 ण नमः ।

Remarks—The Phalasruti in the Ms is different
 from that in the printed book. The latter con-
 tains 122 chapters in Bhismaparva while the
 former contains only 118

॥ भारतम् ॥

334 BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$. Leaves—
 255 8—10 lines per page and 42 letters per
 line Script—Malayālam No of Granthas—
 5400.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां भीष्मिकायां
योगशास्त्रपाठे श्रीभीष्मपर्वणि कर्णसंवादो नाम अष्टादशश-
ततमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. differs from the printed book in the arrangement of chapters. It contains 118 chapters omitting the Bhagavadgītā and Durgā-stotra.

॥ भारतम् ॥

335. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—22"×2". Leaves—122.
10 lines per page and 70 letters per line. Script
—Malayālam. No. of Granthas—6000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां भीष्मपर्वणि
कर्णभीष्मसंवादो नाम एकविंशच्छततमोऽध्यायः ।

भोजनं भोजयेद्विप्रान् गन्धमाल्यग्लंकृतान् ।

भीष्मपर्वणि राजेन्द्र दद्यात्पानीयमुत्तमम् ॥

भीष्मपर्व समाप्तम् ।

दुष्टनाष्टिकः शिष्टतुष्टिकुद्विष्टश्रवाः ।

तुष्टिं कृपीष्ट मय्यन्तर्निविष्टाशेषविष्टपः ॥

शुभमस्तु ।

Remarks—The order of chapters differs from that in the printed book. The work completely covers

the Bhīsmaparva and is written in very beautiful hand.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

336. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{8}'' \times 2\frac{1}{8}''$. Leaves—90. About 7—9 lines per page and 16 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—700.

Colophon :

ओं तत् सदिति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु परब्रह्मविद्यायां
शतसहस्रिकायां संहितायां वैय्यासिक्यां परमहंस्यां . योगशास्त्रे
श्रीमहाभारते भीष्मपर्वणि श्रीकृष्णार्जुनसंवादे सकलोपनिषदर्थप्रति-
पादकमोक्षयोगो नाम अष्टादशोऽध्यायः ।

Remark—The covering boards of the Ms. are painted with colours.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

337. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā.

Substance—Palm leaf. Size— $7'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—40.
10 lines per page and 28 letters per line
Script—Malayālam. No. of Granthas—700.

Colophon :

ओं तत् सदिति भगवद्गीतासूपनिषत्सु परब्रह्मविद्यायां
योगशास्त्रे कृष्णार्जुनसंवादे संन्यासयोगो नाम अष्टादशोऽध्यायः ।
श्रीकृष्णार्पणमस्तु । अस्मद्गुरवे नमः ।

Remarks—The Ms. begins with the details of
Pūrvāṅgas like Ṛṣi, Chandas, Devatā, Dhyāna
etc. The first Fol. is decayed and almost
unreadable.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

338. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā.

Substance—Palm leaf. Size—9½"×2". Leaves—
91. About 5—8 lines per page and 20 letters
per line. Script—Malayālam. No. of Gran-
thas—700.

Colophon :

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृ-
ष्णार्जुनसंवादे मोक्षयोगो नामाष्टादशोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. is much decayed.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

339. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā.

Substance—Palm leaf. Size—6½"×1½". Leaves—

72. 5 lines per page and 34 letters per line,
Script—Malayālam. No. of Granthas—750.

Colophon :

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां संहितायां योग-
शास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे मोक्षयोगो नामष्टादशोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms contains the Nyāsa etc. The
leaves are much decayed and worn out.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

240. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā.

Substance—Palm leaf. Size—13¼" × 2". Leaves—40
8 lines per page and 36 letters per line. Script
—Malayālam. No. of Granthas—760.

Colophon :

इति भगवद्गीतासूपनिषत्सुष्टादशोऽध्यायः । भगवद्गीता
समाप्ता ।

Remarks—The Ms. is too decayed to be handled.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

341. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā

Substance—Palm leaf. Size—10 × 1½". Leaves—60.

About 6—7 lines per page and 30 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—700.

Colophon :

ഓം തത്സത് । ഇതി श्रीभगवद्गीताരूपനിപത്സु अष्टादशोऽध्यायः ।
गीता समाप्ता ।

പാലക്കാട്-മാണു് ഇടവമാസം ൧൭-ാം തീയതി മലമേൽ നാരായണശർമ്മൻ തന്റെ ഗ്രന്ഥം കണ്ടു് പൂജിക്കാട്ടിന്നു് എഴുതി കൊടുത്തിതു എന്നറിക.

Remarks.—The Ms. is much damaged. After the colophon are written the following verses which are quite foreign to the subject-matter of the text :

“कुमारम्भवं दृष्ट्वा रघुंशे मनो दधत् ।
राक्षसानां कुलश्रेष्ठे रामो राजविलोचनः ॥
केशवं पतितं दृष्ट्वा भीमं च विगतायुषम् ।
धार्तराष्ट्राः प्ररोदन्ते पाण्डवा हर्षमाययुः ॥”

नारायणाय नमः ।

रामचन्द्रस्य दामोऽहं दामोऽहं रावणद्विषः ।
रघुनाथस्य दामोऽहं दासः मीतावतरेहम् ॥
हरिः ।

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

342. BHĀRATAM.
Bhagavadgītā

Substance—Palm leaf. Size—11½" × 1½". Leaves—32.

- 6 lines per page and 30 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—450. Incomplete.

Colophon :

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां संहितायां श्रीकृष्णा-
र्जुनसंवादो नामाष्टादशोऽध्यायः ॥

Remarks—The Ms. begins with the 14th verse in chapter 11 of the Bhagavadgītā. The first 10 leaves are unreadably damaged.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

343. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā.

Substance—Palm leaf. Size—7' × 1½". Leaves—68. About 7—8 lines per page and 22 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—680. Incomplete.

Colophon :

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु परब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्री-
महाभारते भीष्मपर्वणि कृष्णार्जुनसंवादे संन्यासयोगो नामाष्टाद-
शोऽध्यायः । श्रीभगवद्गीता समाप्ता ।

Remarks—The Ms. begins on Fol. 6 from the third verse in chapter 2 and extends to the end of the Bhagavadgītā.

॥ भारतम् (भगवद्गीता) ॥

244. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā,

Substance—Palm leaf. Size—7½" × 1½". Leaves—41.

7—8 lines per page and 20—28 letters per line.

Script—Malayālam. No of Granthas—400.

Colophon :

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु पञ्चदशोऽध्यायः ॥

Remarks—Leaves 1—3, 5, and 24—42. of the Ms are missing. FF. 4, 6, 7 and 49 are misplaced. The last Fol. is numbered 54. The Ms. is very old and decayed but the letters are legible.

॥ भारतम् ॥

345 BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—18" × 1½". Leaves—401. 7—8 lines per page and 48—52 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—10000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतमाहसिकायां मंडितायां द्रोणपर्वणि शत-
रुद्रीयं नाम अष्टनवतिशततमोऽध्यायः ।

इति द्रोणपर्व समाप्तम् ।

கூயக னு பங்குனி ௫ வெள்ளிக்கிழமை அபரபட்
சத்திஷ அமாவாசை பூருட்டாதி நட்சத்திரம்
எழுத்து ஸபஹஸூலிவிதிம்.

Remarks—The Ms. is much decayed. It is written
in beautiful and legible hand.

॥ भारतम् ॥

346. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{4}'' \times 2''$. Leaves—323.
9—11 lines per page and 44—58 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1000).

Colophon :

इति श्रीमहाभारते द्रोणपर्वणि वामार्जुनममाममे अतरुद्वीयं
नाम अष्टनवतिशततमोऽध्यायः । द्रोणपर्व समाप्तम् । श्रीकृष्णार्पण-
मस्तु । സീതാരാമൻ സ്വഹസ്സൂലിവിതം

Remarks—The Ms. is old and the letters are
legible.

॥ भारतम् ॥

347. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $19' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—375.
4 lines per page and 28 letters per line. Script
—Grantha. No. of Granthas—3000.

Colophon:

इति द्रोणपर्वणि सुहोत्रिमाहात्म्यं नाम त्रिपञ्चाशोऽध्यायः ।

Remarks—The leaves are damaged. The work is written in bold legible hand. Some leaves of the Ms. are missing here and there.

॥ भारतम् ॥

348. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19' × 1½'. Leaves—420.
4 lines per page and 28 letters per line. Script
—Grantha. No. of Granthas—3500,

Colophon:

इति द्रोणपर्वणि चतुरशीतिशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The leaves are decayed and worn out.
The letters are written in neat legible hand.

॥ भारतम् ॥

349. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 2". Leaves—125.
8 lines per page and 70 letters per line. Script
—Malayālam. No. of Granthas—4000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां द्रोणपर्वणि शत-
रुद्रीयं नाम सप्तनवतिशततमोऽध्यायः । द्रोणपर्व समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. contains chapters 130—197
in Droṇaparva. It is very old and decayed.

॥ भारतम् ॥

350. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—21"×2". Leaves—179.
8 lines per page and 64 letters per line. Script
—Malayālam. No. of Grantha—6000.

Colophon :

इति द्रोणपर्वणि भीमसेनप्रवेशे कर्णवलासनं नाम सप्तविंशच्छ-
ततमोऽध्यायः । हरिः । हरिः । श्रीकृष्णाय नमः । हरिः ॥

Remarks—The Ms. though old is in good condition.

॥ भारतम् ॥

351. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—9" 2". Leaves—647.
8 lines per page and 46 letters per line. Script
—Grantha. No of Granthas—15000.

Colophon :

इति शल्यपर्वणि षट्षष्ठांशोऽध्यायः । शुभमस्तु ।

Remarks—Dronaparva extends over 546 FF. and Śalyaparva, 101. The former contains 198 chapters and the latter 56, against 203 and 66 respectively in the printed book. Variants in reading are also noticeable.

॥ भारतम् ॥

352. BHĀRATAM.

Substance.—Palm leaf. Size—19" x 2" Leaves—312.
11 lines per page and 58 letters per line. Script
—Grantha in the Dronaparva and Malayālam
in the rest. No. of Granthas—13000.

Colophon :

इति भारते स्त्रीपर्वणि उदकप्रदानं नाम सप्तविंशोऽध्यायः । इति
स्त्रीपर्व समाप्तम् । शुभमस्तु ।

Remarks—In some parvas difference are to be noted between the number of chapters in the Ms. and that in the printed book. Here is a table showing the No. of chapters in each :—

	Ms.	Printed book.
Dronaparva	198	203
Karna „	100	101
Śalya „	56	66
Gadā „	11	11
Sauptika „	9	9
Stri „	27	27

Leaves comprising chapters 78—85 are decayed.

॥ भारतम् ॥

353. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—
152. 10 lines per page and 46 letters per line.
Scrip.—Malayālam. No. of Granthas—4500.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतमहासिकायां संहितायां कर्णपर्वणि शता-
धिकनवमोऽध्यायः । कर्णपर्व समाप्तम्

காசுடிக ஞு பார்த்திவஹு தெதமா எழுதிமுதிந்த
கர்ணபர்வம் ஆக்தங்கரை வெங்கிடேகவராவதானி
எழுத்து.

Remarks—This Ms. contains 109 chapters.

॥ भारतम् ॥

354. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—
213. 10—11 lines per page and 40 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
5300.

Colophon :

इति महाभारते शतमहासिकायां संहितायां स्त्रीपर्वणि सप्तविंशो-
ऽध्यायः । शुभमस्तु ।

Remarks—Variant readings are seen in the Ms.

॥ भारतम् ॥

355. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf, Size—13" × 1½". Leaves—
100, 8 lines per page and 48 letters per line.
Script—Grantha, No. of Granthas—2600,

Colophon :

इति स्त्रीपर्वणि सप्तविंशोऽध्यायः
.....नमः । हरिः ॐ शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. is very much decayed and
hence almost unreadable.

॥ भारतम् ॥

356. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—19½" × 2". Leaves—
216, 10 lines per page and 50 letters per line,
Script—Grantha. No. of Granthas—6900,

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां देयासिक्कायां
शान्तिपर्वणि राजधर्मे मित्रधुक्कृतघोषाख्यानं नाम एकसप्ततिश-
ततमोऽध्यायः । श्रीवेदव्यासाय नमः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । गुरु-
भ्यो नमः । राजधर्मे

Remarks—Śāntiparva contains 175 chapters
against 130 in the printed book.

॥ भारतम् ॥

357. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $22\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves—
218. 7—8 lines per page and 66 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—6750.

Colophon :

इति मोक्षधर्मे नागवाभिर्गमनं नाम एकांशाशीतिशतत-
मोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. is much decayed and begins only from the 21st chapter on Fol. 32. The last Fol. exists only in part and hence the end is taken from the penultimate Fol. There is a difference of 17 chapters between this and the printed book.

॥ भारतम् ॥

358. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $18\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—
262. 6—8 lines per page and 52 letters per line.
Script—Tamil Grantha No. of Granthas—
6000.

Colophon :

इति शान्तिपरिणि मोक्षधर्मे त्रिषष्टिशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. has lost many leaves owing to

decay and begins from chapter 362 of the Mokṣadharmaparva in Sāntiparva. Thereafter is seen the beginning of the same parva which extends to chapter 164. The first five verses seen in the printed work are omitted herein. The colophon given is the one seen at the end of chapter 163.

॥ भारतम् ॥

359. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $20\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—424. 4 lines per page and 24 letters per line. Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—2550

Colophon :

... मोक्षधर्मेष्टनरतितमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. covers chapters 29–98 of the Mokṣadharmaparva. It is very much decayed. The letters are bold. The closing chapter in the Ms. corresponds to 105 in chapter the printed book.

॥ भारतम् ॥

360. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $28\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—
235. 9—11 lines per page and 100 letters per
line. Script—Grantha. No. of Granthas—15000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां वैयासिक्यां शान्तिपर्वणि
मोक्षधर्मे उच्छवृच्युपाख्यानं नाम चतुस्त्रिंशच्छततमोऽध्यायः ।

காக்கிளாண்டு ஆவணியீடு க்ருதி பாரதகிரந்தம் எழுதி
முதிர்ந்தது.

श्रीमीनाक्षीसुन्दरेश्वरार्पणमस्तु । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. is in good condition.

॥ भारतम् ॥

361. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{2}''$. Leaves
—102. 10 lines per page and 80 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—4600.

Colophon :

इत्यानुशासनिके व्यवनकुशिकमंवादो नाम एकौननवतितमोऽ
ध्यायः ।

Remarks—The Ms. contains 89 chapters. Some
leaves in the middle are damaged. In the

पर्वणि भीष्मस्वर्गारोहणं नाम द्विपञ्चाशद्विशततमोऽध्यायः ।

श्रीकृष्णार्पणमस्तु । श्रीकृष्णार्जुनाभ्यां नमः । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. is very old.

॥ भारतम् ॥

364. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. { 18" x 1½". Leaves—125.
Size— { 19¼" x 1½"—Leaves—73.

7—8 lines per page and 46—54 letters per line.

Script—Tamil Grantha. No. of Grathas—4600.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां वैयासिकयामाश्रमेधिके
पर्वणि वैष्णवधर्मशास्त्रे पञ्चाधिकशततमोऽध्यायः । इत्याश्व-
मेधिकः समाप्तः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो
नमः । श्रीकृष्णाय नमः । श्रीरामाय नमः ।

கூறிய இ பிங்கள இ வைகாசி மீ" நவக வ குருவா
ரம் பூரநட்சத்திரம் அவ எட்டுநாழிகை அ
லெ வைஷ்ணவ தம்சாஸ்திரம் முதிஞ்சுது. சங்.
கரலிங்கர்.

ग्रन्थोऽपि स्वर्णय एव ।

Remarks—The Ms. is old and very much damaged.

It is written in a beautiful and neat hand.

beginning are seen two verses belonging to some other *parva*.

। भारतम् ॥

362. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{3}{4}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—222. 8—10 lines per page and 60—64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7750.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते आनुशासनिके पर्वणि शतमहासिकायां
मंहितायां वैयामिक्यां भीष्मस्वर्गारोहणं नाम द्विपञ्चाशद्द्विंश-
ततमोऽध्यायः । श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः ।

आनुशामनिकपर्व समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. is decayed here and there. It is a continuation of No. 361.

॥ भारतम् ॥

363. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size— $16\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—362. 8—10 lines per page and 50—60 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—11250.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतमहासिकायां मंहितायामानुशामनिके

पर्वणि भीष्मस्वर्गारोहणं नाम द्विपञ्चाशद्द्विशततमोऽध्यायः ।

श्रीकृष्णार्पणमस्तु । श्रीकृष्णार्जुनाभ्यां नमः । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. is very old.

॥ भारतम् ॥

364. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. $\left\{ \begin{array}{l} 18' \times 1\frac{1}{2}'' \text{ Leaves—125.} \\ \text{Size—} \left\{ \begin{array}{l} 19\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}' \text{—Leaves—73.} \end{array} \right. \end{array} \right.$

7—8 lines per page and 46—54 letters per line.

Script—Tamil Grantha. No. of Grathas—4660.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां वैयासिकवामाश्वमेधिके
पर्वणि वैष्णवधर्मशास्त्रे पञ्चाधिकशततमोऽध्यायः । इत्याश्व-
मेधिकः समाप्तः । हरिः ॐ । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो
नमः । श्रीकृष्णाय नमः । श्रीरामाय नमः ।

கூறல் ஓர் பிங்கள ஓர் வைகாசி மீ நடுக ல குருவா
ரம் பூர நட்சத்திரம் அவ எட்டுதாழிகை அ
லெ வைஷ்ணவ தம்சாஸ்திரம் முதிஞ்சது. சங்-
கரலிங்கம்.

ग्रन्थोऽपि स्वर्गीय एव ।

Remarks—The Ms. is old and very much damaged.

It is written in a beautiful and neat hand.

॥ भारतम् ॥

365 BHĀRATAM

Substance—Palm leaf Size—14½ x 2 Leaves

—36 10 lines per page and 46 letters per line

Script—Malayālam No of Granthas—1035

Colophon

हरि ओम् । शुभमस्तु ।

इत्याश्रम(वास)पर्याणि पदचत्वारिंशोऽध्यायः । हरिः ॐ ।

शुभमस्तु । आश्रमवासपर्व समाप्तं सम्पूर्णम् । हरिः । ओम् ।

Remarks—This Ms contains the Āśramavāsika-parva completo It contains 46 chapters, while the printed book comprises only 41 chapters. One end of the Ms is worn out. Three verses of the next parva are also seen after the colophon.

॥ भारतम् ॥

366 BHĀRATAM

Substance—Palm leaf Size—19" x 2½" Leaves—

177 9—11 lines per page and 56 letters per

line Script—Malayālam No of Granthas—

6195

Colophon

इति श्रीमहाभागे शतमहाविद्यायां गंडिकायां महाप्रव्या-

निर्णे तृतीयोऽध्यायः । महाप्रस्थानिकं समाप्तम् । वेदव्या-
साय नमः ।

स्वर्गरोहणपर्वणि चतुर्थोऽध्यायः ।

Remarks—This work comprises Āśvamedhika, Āśramavāsika, Mausala, and Mahāprasthānika *pārtas*, and five chapters of the Svargārohana-parva. The numbers of chapters in Āśvamedhika and Āśramavāsa differ from those in the printed edition. The FF. comprising Āśvamedhikaparva are separately numbered.

॥ भारतम् ॥

367. BHĀRATAM.

Substance—Palm leaf. Size—12½" x 2". Leaves—
—250. 8 lines per page and 50 letters per line.
Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—
6250.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतमहासिकायां वैयामिक्यां स्वर्गरो-
हणपर्वणि पञ्चमोऽध्यायः । हरिः ओम् । शुभमस्तु ।

Remarks—The Ms. begins from Āśvamedhika and ends with the Svargārohana-parva. The readings differ much from those in No. 366. The numbering of pages is in order except in the Āśramavāsa parva the pages of which are numbered from 51 to 119. This portion seems

to be a later addition. The Nos. of chapters differ from those in the printed books as in 366,

॥ भारतम् (सनत्सुजातपर्व विवरणोपेतम्) ॥

368. BHĀRATAM.

Sanatsujātaparva with Vivarana.

Substance—Palm leaf. Size—13½" × 1½". Leaves—73. 6—8 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1554.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

नमः पुंमे पुराणाय पूर्णानन्दाय विष्णवे ।

निरस्तनिखिलध्वान्ततेजमे विश्वदेतवे ॥

नम आचोषेभ्यो ब्रह्मविद्यामंत्रदायकर्तृभ्यः । सनत्सुजातविवरणं संक्षेपतो ब्रह्म जिज्ञासुनां सुखावबोधायारम्भते । स्वतश्चित्तमदानन्दादितीयब्रह्मात्मस्वरूपोऽप्यात्मा स्वाश्रययान्यविषयया अविषया स्वानुभवगम्यया स्वाभाविकचित्तमदानन्दादितीयब्रह्मात्मभावान् प्रच्युतोऽनात्मनि देहादौ आत्मभावमापन्नोऽप्राप्ताशेषपुरुषार्थः साधामया प्राप्ताशेषानर्थोऽविद्यापरिकल्पितरेव साधनैरिष्टप्राप्तिमनिष्टपरिहर्ति चाकादशन् लंकिरुद्रिकैः साधनेऽनुष्ठितैर्गपि परमपु-

रूपार्थं मोक्षारूपमलभमानो मरुतादिभिरिव रागादिभिरितस्ततः
समाकृष्यमाणः सुरनरतिर्यगादिभेदभिन्नासु नानायोनिषु परिवर्त्त-
मानो मोमुह्यमानः संसरन् कश्चित् पुण्यवशाद् वेदोदितेनेश्वरार्थ-
कर्मानुष्ठानेनापगतरागादिमलोऽनित्यत्वादिदर्शनोत्पन्नेहामुत्रार्थभो-
गविरागो वेदान्तेभ्यः प्रतीयमानब्रह्मभावं बुभुत्सुर्वेदोदितशमदमा-
दिमाधनमम्पन्नो ब्रह्मविदमाचार्यमुपेत्याचार्यगुणानुसारेण श्रवणा-
दिनाहं ब्रह्मास्मीति ब्रह्मात्मतत्त्वमनगम्य निवृत्ताज्ञानतत्कार्षो ब्र-
ह्मस्वरूपोऽयतिष्ठत इति वेदान्तमर्यादा । एतत् सर्वं क्रमेण दर्शयिष्य-
ति भगवान् मनत्सुजातः ।

त्रैशम्पायनः—

ततो राजा धृतराष्ट्रो मनीषी

मम्पृज्य वाक्यं विदुरेरितं तत् ।

मनत्सुजातं रहिते महात्मा

पप्रच्छ बुद्धिं परमा बुभूषन् ॥

धृतराष्ट्रः शोकमोहाभिमन्तस्तत्त'रति शोकमात्मविदि'ति वदतो
यादमुपश्रुत्य ब्रह्मविद्यामृते शोकापनयनमशक्यं मत्वा—

“अनुक्तं यदि ते किञ्चिद् वाचा विदुर विद्यते ।

तन्मे शुश्रूषेन् ब्रूहि विचित्राणीह भाषमे” ॥

End

तथाच श्रुतिः तेषामनुभवं दर्शयति—“तद्वैतत् पश्यन्
रूपिर्नामदेव प्रतिवेद” इति बृहदारण्यके । “एतत् माम
गायन्नास्त” इति तैत्तिरीयके सामगानेन स्वानुभवो दर्शितः
आत्मनः कृतार्थत्वद्योतनार्थम् । तथा छान्दोग्येऽपि । तल्लक्षणे चाह-
मन्मन्त्रमित्यादिना विदुषा भोक्तृभोग्यरूपं जगत् स्वात्मव्यति-

रेकेण नास्ति इति स्थानुमवो दर्शितः । तत्रैते श्लोका भवन्ति—

नित्यशुद्धबुद्धमुक्तभावमीशमात्मना

भावयन् पण्डिन्द्रियाणि सन्नियम्य निश्चलः ।

अस्ति नस्तु चिद्ब्रह्म जगत्प्रसूतिकारणं

ननश्चरं च तद्भवं तमस्तमोनुदं च यत् ।

तत्पदैकवाचकं सदामृतं निम्ज्जनं

चित्तवृत्तिद्वयमुखं तदस्म्यहं तदस्म्यहम् ॥

Colophon :

इति श्रीमद्भगवत्कृष्णवैपायनग्रणीतस्मिन्सुजातिविवरणे
भगवत्पादकृते चतुर्थोऽध्यायः ।

इदं सनत्सुजातीयं पद्मनाभेन लिखितम् ।

ശ്രീ கருணாநிபத்தமுனாநாஸு ஐஸ்வரமஸம் முனாந்தீரநி
ஷீபுதிதித்தம். श्रीनारायणाय नमः ।

Author of the commentary—Śaṅkarācārya, as is evident from the colophon at the end of the first chapter.

Remarks—This work contains four chapters in Sanatsujātaparva with the commentary, Vivarana. The commentary is elaborate elucidating the details of Brahmātmaavidyā, and giving appropriate quotations from the Upaniṣads. (Refer to C. C. page 693—Sanatsujātiya by Śaṅkarācārya—Upper, II. 6467.) Though this work has been printed in Śaṅkara-granthavali series at Śīraṅgam many useful readings are noteworthy in this Ms.

॥ भारतम् ॥ (विवरणोपेतम्) ॥

369. BHĀRATAM

with Vivarana.

Substance—Palm leaf. Size—19½" × 2'. Leaves—32.

10—12 lines per page and 72 letters per line

Script—Malayālam. No. of Granthas—1600.

Colophon :

इति श्रीमद्भगवत्कृष्णैष्टपायनप्रणीतसनत्सुजात-
विवरणे भगवत्पादकृते चतुर्थोऽध्यायः ।

इदं सनत्सुजानीयं शङ्करेण लिखितम् ।

गोविन्दाय मुकुन्दाय वासुदेवाय विष्णवे ।

नागयणाय रामाय हरये परमात्मने ॥

परब्रह्मणे नमः ।

Author—Remarks : Same as No. 368.

॥

॥ भारतम् (भगवद्गीता पदयोजनेपेता) ॥

370. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā with Padayojana.

Substance—Palm leaf. Size—14½" × 2'. Leaves—

84. 13 lines per page and 60 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1100.

Beginning:

हृदिः । श्रीगणपतये नमः ।

श्रीगमादिदशावतारसमये रक्षोवधं कुर्वता
 कृष्णे जन्मनि राजगोपललनामक्तेन यल्लम्पटम् ।
 तन्मोक्तुं हरिरेव जीवकलया मानन्दमाविर्वर्भा
 ब्रह्मानन्दसरस्वतीति यतिगण्णीलाद्रिमिहामने ॥
 श्रीमत्याकुचकुद्रकुमाङ्कितनिजश्रीवत्समाच्छादयन्
 लीलानीलसरोरुहेण च लमद्वाचिन्वाधगेरुक्षतम् ।
 वेषुक्ताणमिषेण तत्त्वकलने मद्वाचमव्यान्मुदा
 व्याकोचाननकजमञ्जुकुहनागोपालभूषालकः ॥

नारायणं ब्रह्मवमिष्टशक्तीन् पराशरव्यामशुकान् मुनीन्द्रान् ।
 श्रीगोडपादान्वययोगिवर्यान् गोविन्दपूज्यनथ शङ्करार्यान् ॥
 सुरेश्वरारंजोऽटकपद्मपादवामामिहस्तामलकान् गुरुन्मे ।

वन्दारुन्दमन्दागन् सनन्दकशुकोपमान् ।
 चिदानन्दानहं वन्दे पूर्णानन्दसरस्वतीन् ॥
 वृन्दारकपदं गत्वा मन्दारकुसुमान्वहो ।
 येनानीतानि तं वन्दे पुरुषोत्तमयोगिनम् ॥
 यस्यै प्रमत्ता कामाक्षी क्षीरान्नं कृपया ददौ ।
 लब्धापदानं तं नमामि शिवरामसरस्वतीम् ॥
 सर्वातिशायिने वीतमायिनेऽभीष्टदायिने ।
 गोपालानन्दसंज्ञाय कस्यैचिन्महमे नमः ॥

स्वयंप्रकाशकानन्दश्रीपादगुरुरपादयम् ।
 अखण्डानन्दफलदं कृपामूलमुपाश्रये ॥
 श्रीनीलाचलनाथपादयुगळीहेमाब्जनीलाश्रुता(?)
 नागह्वाण्डजमद्द्विजागतसुवर्णाच्छादनालंकृतान् ।

नानामत्कुलहंसपक्षकलनात् सम्प्रेषितान् मदगुरुन्
ब्रह्मानन्दसरस्वतीपरमहर्षसान् प्रशंसाम्यहम् ॥

प्रालेयाचलसेतुमध्यनिवगच्छात्रोल्लसज्जूटिका
लोकालोकमहीध्रभूषितशिरोभूषामणीपेटिका ।
दीनानूतनिधानदानतुलनासन्तानसद्वाटिका
ब्रह्मानन्दपदारविन्दशुगली पायाञ्जयहाटिका ॥

अविघ्नशुभदं भूयाद् भूयो वैनायकं महः ।
गेयं ध्येयममेयं यदवाङ्मनसगोचरम् ॥
रामायणं तु व्याख्याय रामचन्द्रसरस्वती ।
करोति गीताव्याख्यां समारूपेयां तत्त्वदीपिकाम् ।
भाष्यं पैशाचिकं दृष्ट्वा शाङ्करीयं च टिप्पणम् ॥
श्रीधरीयं समालोच्य लिखते पदयोजना ।

श्रियः पतिरखिलजगदुत्पत्तिम्यतिहेतुभूतः स्वाभाविकानशधिका-
तिशयज्ञानवैलम्ब्यवीर्यशक्तितेजःमौशील्यापारकारुण्यप्रभृत्यमख्यै-
यकल्याणगुणरत्नराकरः सच्चिदानन्दावाङ्मनसगोचराखण्डैकरम-
स्वरूपो भगवान् वासुदेवः कुरुपण्डवयुद्धे धनञ्जयस्याहवो माहो-
त्पादनव्याजेन लोकानुग्रहार्थं परमपुरुषार्थलक्षणतया ज्ञानयोगमव-
तारयामास । तमर्थमेषात्र भगवान् चादरायणः श्लोकमप्तशत्या वि-
रचयन्नादां तावत् तदुचितकथां प्रस्ताति—

“श्रीकृष्णरचितानेय श्लोकान् व्यासोऽत्र भूमिशः ।
विलिख्य तन्मङ्गलये काञ्चिद्रचितवान् स्वयम् ॥”
इत्युक्तेर्भगवत्प्रोक्तश्लोकानां गणनान्यते ।
सर्वलक्षणया श्लोका गीता भगवतात्र हि ॥

श्लोकं पञ्चशतीं ग्राह त्रिमप्युत्तरां हहि ।
 पार्थशतुरशीतिं च त्रिंशतं मञ्जयोऽग्रीवात् ॥
 धृतराष्ट्रः श्लोकमेकं नवश्लोकीं सुयोधनः ।
 अष्टाचत्वारिंशदुक्ता अध्याये प्रथमेऽखिलाः ॥ .

*

.

*

*

*

धृतराष्ट्र उवाच—

धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।
 मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय ॥

हे सञ्जय धर्मक्षेत्रे पुण्यभूमौ कुरुक्षेत्रे मामकाः मत्पुत्राः पा-
 ण्डवाः पाण्डुपुत्राश्चैव युयुत्सवः योद्धुमिच्छन्तः समवेताः मिलिताः
 सन्तः किमकुर्वत किं चकुरुः ॥

End :

तच्च संस्मृत्य संस्मृत्य रूपमत्यद्भुतं हरेः ।

विस्मयो मे महान् राजन् हृष्यामि च पुनः पुनः ॥

हे राजन् अत्यद्भुतं हरेः श्रीकृष्णस्य तद् रूपं विश्वरूपं संस्मृत्य
 संस्मृत्य ध्यात्वा ध्यात्वा मे सम महान् विस्मयः आश्चर्यं भवति ।
 पुनः पुनः हृष्यामि च । किमत्र बहूनोक्तेन ।

यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः ।

तत्र श्रीविजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम ॥

यत्र यस्मिन् पक्षे योगेश्वरः योगमायेश्वर कृष्णः, यत्र यस्मिन्
 पक्षे धनुर्धरो गाण्डीवधन्वा पार्थः तत्र तस्मिन् पाण्डवानां पक्षे श्रीः
 राज्यलक्ष्मीः ध्रुवा स्थिरा तत्रैव विजयः ध्रुवः तत्रैव भूतिः त्रियो
 विशेषनिस्तारः ध्रुवा तत्रैव नीतिः नयः धृतिर्वा इति मे सम मतिः
 निश्चयः ॥

Colophon :

इति- श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यब्रह्मानन्दसरस्वती-
शिष्यश्रीरामचन्द्रानन्दसरस्वतीरिचितायां भगवद्गीता-
व्याख्यायां पदयोजनाममाख्यायां सकलशास्त्रपरमार्थतत्त्वनि-
र्णयमेक्ययोगो नाम अष्टादशोऽध्यायः । श्रीकृष्णाय नमः ।

यस्यच्छास्त्रनिशान्तशान्तशकुनैर्दान्तिदिनैर्मृगै-

र्ब्रह्माहं चिदहं चिदेकरम एवासीति वा पठ्यते ।

यस्यानुग्रहलेशमात्रमिभयान्मूर्खोऽपि वाग्मी भवेद्

ब्रह्मानन्दसरस्वतीति यतिनां राजा म मे राजते ॥

श्रीऽव्यै नमः । शुभमस्तु ॥

Author—Com. Śrī Brahmanandānanda Sarasvāṭi

Remarks—The commentator propitiates his precep-
tor Brahmanandasarasvati both at the opening
and at the close of his work. The latter pre-
ceptor was a devotee of Śrī Nīlācala. The
line "रामायणं तु व्याख्याय रामचन्द्रसरस्वती" bears out
that he had written a commentary on the
Rāmāyaṇa. The Nīlācala referred to here is a
hill at Gauhati in Assam. (Vide p. 140, Geo-
graphical Dictionary.) There is a shrine dedi-
cated to Kāṇkṣidāvi, invoked by the author
at the beginning of his work. The commentary
explains the meaning of all the words in the
Gītā, and hence the title Padayojanā. He
acknowledges his indebtedness to the Śaṅkara

Blāṣya, Śrīlhaṣya etc. The commentary is short and clear. It is a recent work and is mentioned on p. 319 C. C. Oppert—7142.

॥ भारतम् (भगवद्गीता पदयोजनोपेता) ॥

371. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā with Padayojanā.

Substance—Palm leaf. Size—14 $\frac{1}{2}$ " x 2". Leaves—12.

12 lines per page and 60 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—540.

Beginning:

धातरीष्टान् हन्तुं नार्हाः न योग्याः । ते स्वजनहननदोषमना-
दृत्य यथा युद्धोद्यताः । त्वया शोकं परित्यज्य योद्धव्यमित्याशङ्क्याह-
यदीत्यादिश्लोकद्वयेन ।

यद्यप्येते न पश्यन्ति लोभोपहतचेतसः ।

कुलक्षयकृतं दोषं मित्रद्रोहे च पातकम् ॥

End :

अर्जुन उवाच—

ज्यायसी चेत् कर्मणस्तै मता बुद्धिर्जनार्दन ।

तत् किं कर्मणि घोरे मां नियोजयसि केशव ॥

जगज्जननोपलक्षितं जीवस्य संसारं मर्दयति हिनस्ति इति जना-
र्दनः तस्य सम्बुद्धिः हे केशव बुध्यतेऽनयेति बुद्धिः ज्ञानम् ।
कर्मणः सकाशात् ज्यायसी गुरुतरेति ते तव मता अभिमता चेत्,
तत् तस्मात् कारणात् किं किमर्थं घोरे क्रूरे हिंसालक्षणे इति यावत् ।

कर्मणि मां नियोजयामि प्रवर्तयामि । ननु धर्म्याद्धि पुढादित्यादिना
कर्मणोऽपि श्रेष्ठ्यमेवेत्याशङ्क्याह—

व्यामिश्रेणैव वाक्येन बुद्धिं मोहयामीव मे ।

तदेकं वद निश्चित्य येन श्रेयोऽहमाप्नुयाम् ॥

व्यामिश्रेण क्वचित् कर्मप्रशंसा क्वचिद् ज्ञानप्रशंसेत्येवं

Colophon :

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यब्रह्मानन्दमरस्वतीशिष्यरामच-
न्द्रानन्दमरस्वतीविरचितायां भगवद्गीताव्याख्यायां पदयोजनाम-
माख्यायाम् अर्जुनविषादयोगो नाम प्रथमोऽध्यायः ।

Author—Same as No. 370.

Remarks—The Ms. contains the latter portion of
chapter 1, the second chapter and two verses
in chapter 3.

॥ भारतम् (भगवद्गीतापैशाचभाष्योपेता) ॥

372. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā with Pāisāca Bhāṣya.

Substance—Palm leaf. Size—14"×2". Leaves—59.
8—10 lines per page and 52 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1900.
Complete.

Beginning:

ॐ हरिः । अविघ्नमस्तु ।

प्रणम्य परमात्मानं विष्णुं कृष्णं जगद्गुरुम् ।

परमात्मावबोधार्थं गीताव्याख्या मयोच्यते ॥

अस्य मन्वन्धाभि (धैय) प्रयोजनाद्युच्यन्ते । मोक्षस्तावत्
 प्रयोजनं, स च गीताशास्त्रप्रतिपादितात् परमात्ममन्वोधादेवेति
 परमात्मस्वरूपमभिधेयम् । परमात्मस्वरूपावबोधकस्य शास्त्रस्य
 माध्यमाधकलक्षणः मन्वन्धः । एवं मन्वन्धाभिधेनप्रयोजनम्
 गीताशास्त्रम् । अत्र चार्जुनस्य राजपार्थ (श)वृन् विजिगीषोर्धात-
 राष्ट्रैः सह युद्धं सम्प्राप्तम् । तत्र साहाय्यार्थं वृतेन भगवता वासुदे-
 वेन सह रथमारुह्य युद्धभूमिं प्रविष्टोऽर्जुन उभयोरपि (मे) नयोर्योद्धुं
 व्यवस्थितानाचार्यपितृपितामहपुत्रमित्रादीन् दृष्ट्वा, एते मया ह-
 न्तव्या मदर्थं चैते मरिष्यन्तीति पर्यालोच्य शोकमोहाभिभूतः
 चिन्तया बहु प्रलप्य न योत्स्य इत्युक्त्वा युद्धादुपरराम । एवमुपर-
 ताय तस्मै तस्याविद्यप्लुतधामूल) शोकमोहापनोदाय परमकारु-
 णिको भगवान् भक्तवत्सलो वासुदेवो वेदान्तवाक्यैः सम्प्रधिगम्य-
 परमार्थतत्त्वमुपदिदेश । (अ) त्रच “दृष्ट्वा तु पाण्डवानिक” मित्या-
 रम्य “नयोत्स्य इति गोविन्दमुक्त्वे” त्येवमन्त्यो ग्रन्थः प्राणिनां
 शोकमोहः ससारोऽविद्यामूल इति दर्शनार्थः । धृतराष्ट्रः “धर्मक्षेत्रे कु-
 रुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः । मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सज्जय” ॥
 इत्यारम्य । “सेनयोरुभयोर्मध्ये विपीदन्तमिदं वचः” ॥ इदमिति
 वक्ष्यमाणं वचः ।

End:

तच्च रूपं विग्रहं अ(त्य)द्भुतम् अत्याश्चर्यं । हरेर्नारायणस्य
 विष्णयः कुतूहलं मे महान् । दृष्ट्वापि च पुनः पुनः भूयो
 भूयः । किं बहुना । यत्र मम । यत्र यस्मिन् पक्षे योगे-
 श्वरः कृष्णः स्थितः यत्र पार्थोऽर्जुन धनुर्धरः उद्यतगाण्डीवः
 तत्र तस्मिन् पक्षे श्रीदेवता विजयार्थो विजय शत्रूणां
 धर्षणं भूतिर्विभूतिः भृशं नित्या नीतिर्नयः । मतिः प्रज्ञा

जयमाधिका इतीत्थं मतिनिश्चयः, मम सञ्जयस्य । इति—
करणं गीताशास्त्रपरिसमाप्त्यर्थम् ।

Colophon:

इति पैशाचभाष्ये भगवद्गीतापनिषद्भाष्ये अष्टादशोऽध्यायः ।

श्रीकृष्णाय परमात्मने नमः ।

Remarks—The commentary is written in very simple and lucid style, bringing home to the readers the dogmas of Vedāntic philosophy. In the revised edition of the Bhagavadgītā with eleven commentaries published from the 'Gujarati' Printing Press, Bombay, this work is ascribed to Hanumat. It differs much from the Ms.

॥ भारतम् (भगवद्गीता भाष्यसंक्षेपोपेता) ॥

373. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā with Bhāṣyasamkṣepa.

Substance—Palm leaf. Size—17" × 2½". Leaves—112. 7—8 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3500.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

श्रीमद्वारणशैलेन्द्रगुहामुखविजृम्भणः ।

जयत्यभ्यर्णविघ्नेशः परमात्मा नृकेमरी ॥

मन्दानामपि गीतासु कश्चिदर्थोऽवबुध्यताम् ।

इति श्रीभगवत्पादभाष्यं संक्षिप्यतेऽन्वयः ॥

नागयणः परोऽव्यक्तः।दण्डमव्यक्तसम्भवम् ।

अण्डस्यान्तस्त्रिमे लोकाः सप्तर्षीषा च मेदिनी ॥

अथ स भगवान् सृष्ट्वेदं जगत् तस्य च स्थितिं चिकीर्षु-
रग्रे मरीच्यादीन् प्रजापतीन् सनकादींश्च योगीश्वरान् सृष्ट्वा
जगतः स्थितिकारणं वेदोक्तप्रवृत्तिलक्षणम् अभ्युदयसाधनम-
ग्निहोत्रादिकं निवृत्तिलक्षणं च निःश्रेयससाधनज्ञानवैराग्यात्मकं
धर्मं ग्राहयामास । तच्च गच्छता कालेनानुष्ठातृणां कामोद्भवात्
हीयमानविज्ञानहेतुकेनाधर्मेण, भिभवात् क्षीणप्रायमुपलभ्य पुन-
रादिकर्ता नारायणो ब्राह्मणस्य वर्णाश्रमभेदानिवन्धनस्य संग-
क्षणाय ज्ञानैश्वर्यशक्तिबलवीर्यतेजोभिः सदा सम्पन्नः । त्रिगुणा-
त्मिकां स्यां प्रकृतिं वशीकृत्याजोऽव्ययो भूतानामीश्वरो नित्य-
शुद्धबुद्धमुक्तस्वभावोऽपि लोकानुग्रहाय देवक्यां वसुदेवात् अंशे-
न सम्भूतो मायया देहवानिव लक्ष्यमाणो धर्मसम्मूढचेतसं
शोकमोहमहोदधिनिमग्नमर्जुनं तमुद्दिधीर्षुर्द्विविधमपि तं धर्मं
वक्ष्यमाणक्रमेणाधिकारिभेदेन अवस्थितमुपदिदेश । तमेतं भग-
वता वासुदेवेन ययोपदिष्टं भगवान् वेदव्यामः गीताख्यैः
सप्तभिः श्लोकशतैरुपनिबन्ध । तस्यास्य गीताशास्त्रस्य सक-
लवेदार्थमारुहग्रहात्मकस्य संक्षेपतः प्रयोजनं महेतुकस्....रे.त्य....
परमलक्षणं निश्रेयसं परमार्थतत्त्वं च वासुदेवाख्यं परं ब्रह्मा-
भिधेयं तदुभयाभिव्यञ्जकस्य प्रसिद्धमेव । इह भगवत्पादैः स्पष्ट-
र्थतयोपेक्षितस्य अशौच्यानित्यतः प्राक्तनस्य श्लोकमन्दर्भस्य
मन्दानामन्वयपरिजानायाक्षरयोजनामात्रं क्रियते । कुरुराजः
प्रजाचक्षुः बाह्यचक्षुर्भावेन बाह्यमर्थं प्रत्यक्षयितुमनीशानोऽभ्या-
शवर्त्तिनं व्यामप्रसादात् प्रत्यक्षाकृतपक्षद्वयव्यापारम् आत्मनो
हितोपदेष्टारं सज्जयं पृच्छन् धृतराष्ट्र उवाच—

धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।

मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत संजय ॥ .

End :

यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः ।

तत्र श्रीविजयो भूतिर्ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम ॥ इति ॥

यस्मिन् पक्षे योगानां सर्वेषां कर्मज्ञानविषयाणा... ..
... .. प्रभवत्येश्वरः कृष्णोऽस्ति । यत्र गाण्डीविधन्वा पार्थ-
श्चास्ति । तत्रैव पक्षे युधिष्ठिराधिष्ठिते श्रीः विजयश्रीः विशेषो भूति-
रव्यभिचारितया ध्रुवा नीतिश्चेति मम निश्चयः ।

इति श्रीभगवत्पादभाष्यं संक्षिप्तमन्वयैः ।

आर्तनीयं यत्नेन यतिभिर्मोक्षकाङ्क्षिभिः ॥

श्रीविद्याभारतीं वन्दे श्रीविद्याचक्रवर्तिनीम् ।

यदनुग्रहमात्रेण सूक्तो वाचस्पतीयते ॥

प्रणमामि परानन्दं क.....णालयम् ।

अविद्यारण्यदायतिं विद्यारण्ययतीश्वरम् ॥

यत्कटाक्षेक्षिकासूत ज्ञानलक्ष्मीमिमां मयि ।

तस्मै गुरुणां गुरवे विद्यातीर्थात्मने नमः ॥

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीकेशवात्मभगवत्पूज्य-
पादशिष्यस्य श्रीकेशाक्षसाक्षिभगवतः कृतौ श्रीगीताभाष्यं
क्षेपे अष्टादशोऽध्यायः ।

मलनिर्गोदनं पुमां- गङ्गास्नानं दिने दिने ।

सवृद्धीतात्मसि स्नानं संसारमलमोचनम् ॥

करकृतमपराधं क्षन्तुमर्हन्ति मन्तः ।

श्रीकृष्णाय नमः चक्रग्राम... ..ना वेद्म्यजलद्गं शङ्करेण
लिखितमिदं संक्षेपभाष्यम् । विष्णवे नमः ।

.....गुरुरात्मेति मूर्तिभेदाद्विभागिने ।

व्योमवश्चाप्तदेहाय दक्षिणामूर्तये नमः ॥

नमः शिवाय त्रिदशार्चिताय विनष्टदोषाय गुणार्णवाय ।

विमुक्तिमार्गप्रतिबोधनाय देवादिदेवाय... ..शिवाय ॥

शिवं शिवकरं शान्तं शिवात्मानं शिवोत्तमम् ।

शिवमार्गप्रणेतारं प्रणतोऽस्मि सदाशिवम् ॥

ओं नमः शिवाय शिवायै नमः । शङ्कराय नमः । शिवं शिवं
शिवम् ।

Author—Com : Keśavasākṣi Bhagavān.

Remarks—This Ms. is an abridgment of the Gītā-
Bhāṣya of Śaṅkarācārya. The commentator's
preceptor was Keśavabhagavatpūjyārāda.

॥ भारतम् (भगवद्गीता सभाष्या) ॥

374. BHĀRATAM.

Bhagavadgītā with Bhāṣya.

Substance—Palm leaf. Size—18½×2". Leaves—
98. 11—13 lines per page and 80 letters per
line. Script—Grantha. No. of Granthas—
5900.

Beginning: ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

अस्य श्रीभगवद्गीतामहामन्त्रस्य । श्रीवेदव्यासो भगवानुपिः ।
 अनुष्टुप् छन्दः । श्रीकृष्णः परमात्मा-नागायणो देवता । अशो-
 च्यानन्वयोचस्त्वं प्रज्ञवादांश्च भाषम इति बीजम् । सर्वथमन्
 परित्यज्य मामेकं शरणं ब्रज इति शक्तिः । अहं ज्ञा सर्वपापेभ्यो
 मोक्षयिष्यामि मा शुचः इति कीलकम् । श्रीभगवतो वासुदेवस्य
 प्रीत्यर्थे जपे विनियोगः । नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहति
 पावकः इत्यद्भुताभ्यां नमः । नचैनं ह्येयन्त्यामो न शोषयति
 मारुतः इति तर्जनीभ्यां नमः । अच्छेद्योऽयमद्वाह्योऽयमच्छेद्योऽ-
 शोष्य एव च इति मध्यमाभ्यां नमः । नित्यः सर्वगतः
 स्थाणुरचलोऽयं मनातनः इत्यनामिकाभ्यां नमः । पश्य मे पार्थ
 रूपाणि शतशोऽथ महत्तशः इति कनिष्ठिकाभ्यां नमः । नाना-
 विधानि दिव्यानि नानारूपाकृतानि च इति करतलकृष्णभ्यां
 नमः । ओं जानात्मने श्रीकृष्णाय हृदयाय नमः । श्रीमदंश्वर्यात्मने
 छन्दमे शिरमे स्वाहा । श्रीमच्छक्त्यात्मने वेदव्यामाय शिखायै
 वषट् । बलात्मने बलभद्रगमाय करचाय हुम् । श्रीमत्तैजसात्मने
 श्रीकृष्णाय नेत्रत्रयाय वीषट् । श्रीमद्वीर्यात्मने गण्डीप्रघ्नने
 विजयाय अर्जुनाय अस्त्राय फट् । ॐ भूर्भुवस्सगोमिति
 दिग्बन्धः ।

आताम्रपाणिकमलप्रणयप्रतोद-

मालोलहारगणिकृण्डलहेमशुभ्रम् ।

आग्निःश्रमाम्बुकुणमम्बुदनीलमन्वा-

दाद्यं धनञ्जयस्थामरणं महो नः ॥

करकमलनिद्रार्थितात्ममुद्रः पत्रिकलितोन्नतचर्दिवर्द्धचूडः ।

इतरकरगृहीतप्रतोत्रो मम हृदि मन्निधिमातनोतु शान्तिः ॥

घन्दे कृष्णार्जुनां धीरां नरनारायणाद्युभौ ।

धार्तराष्ट्रकुलोन्मत्तगजगेहणवह्निभौ ॥

वाचकः प्रणमो यस्य क्रीडानस्तखिलं जगत् ।

श्रुतिगङ्गा वपुर्ज्ञानं न वन्दे देवकीमुतम् ॥

प्रपन्नपारिजाताय तोत्रधैर्यकषाणये ।

ज्ञानमुद्राय कृष्णाय गीतामृतदुहे नमः ॥

मारथ्यमर्जुनस्याढौ कूर्मन् गीतामृतं ददौ ।

लोमत्रयोपकाराय तस्मै कृष्णात्मने नमः ॥

जीवन्नल्लभिषामहामयजुषां जीवातुरत्यदकुश-

स्वान्ताकारमदान्धाराणसृणिस्तत्पदव्याक्रिया ।

नानाकर्मकवाटिकाविघटनव्यापारमत्कुञ्चिका

चिन्मुद्रा जगतां गुरोर्भवतु मे जन्मार्तिप्रिध्वमिनी ॥

नारायणः परोऽव्यक्तादण्डमव्यक्तमम्भवम् ।

अण्डस्यान्तस्त्वमे लोकाः सप्तद्वीपा च भेदिनी ॥

धृतराष्ट्र उवाच— श्रीमद्भिदानन्दगुरुभ्यो नमः ।

धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।

मामकः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय ॥

नारायणः परो व्यक्तादण्डमव्यक्तमम्भवम् ।

अण्डस्यान्तस्त्वमे लोकाः सप्तद्वीपा च भेदिनी ॥

म भगवान् सृष्टेर्दं जगत् तस्य च स्थितिं चिकीर्षुः मरीन्यादीनग्रे

सृष्ट्वा प्रजापतीन् प्रवृत्तिलक्षणं धर्मं ग्राहयामास वेदोक्तम् । ततोऽ-

न्यांश्च मनन्दमनकादीनुत्पाद्य निवृत्तिलक्षणं धर्मं ज्ञानपैराग्यादिल-

क्षणं ग्राहयामास ।

Colophon :

इति श्रीभगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णा-
र्जुनसंवादे मोक्षसंन्यासयोगो नामाष्टादशोऽध्यायः ।

॥ श्रीशङ्कराचार्यविरचितं गीताभाष्यं समाप्तम् ॥

॥ ओं तत् सत् ॥

गीता सुगीता कर्तव्या किमन्यैः शास्त्रविस्तारः ।

या चेयं पञ्चनाभस्य मुत्तमब्राह्मिनिःसृता ॥

Author—Com : Śaṅkarācārya.

Remarks—In this Bhāṣya Śaṅkarācārya refutes the arguments of all the other schools of philosophy and establishes his own school of Advaitavedānta. Nyāsa, Dhyāna and other practices preliminary to the recital of Gītā are included in the beginning column.

॥ भारतम् (भगवद्गीता सुबोधिनीसहिता) ॥

375. BHĀRATAM

Bhagavadgītā with Subodhinīvyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—13" x 2". Leaves—77.

11 lines per page and 64 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—3500.

Beginning:

भजमानविम्विमितिप्रभितिकुडालमिव कण्ठपुरम् ।

दधतं महागणेशं प्रणोमि भक्तलेष्टमम्पदं ददतम् ॥

नमो भगवते तस्मै वासुदेवाय माजुषे ।

येन पार्थोऽन्तरद् गीतारुष्ट्रं मेववाग्निधिम् ॥

शेषाशेषमुख्याख्याचातुर्यं चैकवक्त्रतः ।

दधानसुदधृतं वन्दे परमानन्दमाध्वम् ॥

श्रीमिध्वं प्रणम्योर्वीसुरपुङ्गवमादरात् ।

तद्भक्तियन्त्रितः कुर्वे गीताव्याख्यां सुबोधिनीम् ॥

भाष्यकारमतं सम्यक् तद्व्याख्यातुगिरस्तथा ।

यथामति समालोच्य गीताव्याख्यां समारभे ॥

गीता व्याख्यायते यस्याः पाठमात्रादयत्नतः ।

मेयं सुबोधिनी टीका सदा ध्येया मनीषिभिः ॥

इह खलु मकललोकहितावतारः परमकारुणिको भगवान् देव-
कीनन्दनः तस्माज्ज्ञानविजृम्भितशोकमोहभ्रंशितविवेकनया नि-
जधर्मत्यागपरधर्माभिमन्धिनम् अर्जुन धर्मज्ञानरहस्योपदेशप्लवेन
तस्मात् शोकमोहसागरादुद्धार । तमेव भगवदुपदिष्टमर्थं कृष्णै-
षायनः सप्तभिः श्लोकशतैरुपनिबबन्ध ।

वन्दे कृष्णार्जुनौ वीरौ नरनारायणावुभौ ।

धार्तराष्ट्रकुलोन्मत्तगजारोहणवल्लभौ ॥

श्रीगीताशास्त्रमहामन्त्रस्य वेदव्यामो भगवानृषिः । प्राये-
णानुष्टुप्छन्दः । क्वचित् क्वचित् नानाविधानि छन्दांसि । गो-
पालकृष्णः परमात्मा देवता । अशोन्यान्वशोचस्तत्र प्रजावादांश्च
भाषस इति बीजम् । सर्वधर्मान् परित्यज्य मामेकं शरणं ब्रज इति
शक्तिः । अहं त्वा सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि माशुच इति कील-
कम् । ऊर्ध्वमूलमिति हृदयम् । धर्मार्थकाममोक्षज्ञानयज्ञेन

भगवत्समाराधनार्थं जपे विनियोगः । ज्ञानात्मने श्रीकृष्णाय
 हृदयाय नमः । श्रमिदैश्वर्यात्मने छन्दसे शिरभे स्वाहा ।
 शक्त्यात्मने श्रीप्रेदव्यामाय शिरसायै वषट् । बलात्मने
 श्रीबलभद्राय कवचाय हुम् । तेजसात्मने श्रीकृष्णाय नेत्राभ्यां
 वौषट् । वाग्वात्मने श्रीवृहदाण्डीवधन्यने अर्जुनाय अस्त्राय फट्
 भूर्भुवस्स्वरोमिति दिग्वन्धः ॥

हृदि विकसितपद्मं सार्कमोमाग्निनेत्र

प्रणवमयविकार यस्य रूपं प्रकल्प्य ।

अचलमिव सुसूक्ष्मज्योतिराकाशसारं

भगवति मनसो मे वासुदेवे प्रतिष्ठा ॥

वाचकः प्रणवो यस्य क्रीडावस्तुवसिल जगत् ।

श्रुतिराज्ञा वपुर्ज्ञानं तं वन्दे देवकीसुतम् ॥

अग्रे कृत्वा कमपि चरण जानुनैकेन तिष्ठन्

पश्चात्पार्थं विच(प)लजुषा चक्षुषा प्रेक्षमाणम् ।

मन्त्रे तोत्रं कम्परमिजे दक्षिणे ज्ञानमुद्रा-

माविभ्राणो रथमधिवसनं पातु नः सूतवेपः ॥

गीतायाः श्रवणाद्यस्य मानस परिवर्तते ।

तस्य वैवस्वतो राजा कुरुते लिपिमार्जनम् ॥

पार्थाय प्रतिपादितां भगवता नारायणेन स्वयं

व्यामेन श्रयितां पुगणमुनिना मध्येमहाभागतम् ।

अद्वैतामृतवर्षिणी भगवतीमष्टादशध्यायिनी-

मन्त्र! तामहमनुमन्दधामि भगवद्गीते भवच्छेदिनीम्

मू—धृतेगष्ट उवाच—

धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।

मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय ॥

व्या—हे सञ्जय! धर्मभूमौ कुरुक्षेत्रे मत्पुत्राः पाण्डुपुत्राश्च युयुत्सवः
योद्धुमिच्छन्तः समवेताः सन्तः किं कृतवन्तः ।

End :

“देहान्ते देवः परं ब्रह्म तारकं व्याचष्टे” “यमेवैष वृणुते
तेन लभ्यः” इत्यादि धृतिस्मृतिपुगणवचनान्येवं सति समञ्ज-
सानि भवन्ति । तस्माद्भगवद्भक्तिरेव मोक्षहेतुगिति सिद्धम् ।

तेनैव दत्तया भक्त्या तद्गीताविष्टतिः कृता ।

य एव परमानन्दस्तथा प्रीणातु माधवः ॥

परमानन्दपादाब्जरजःश्रीधरिणाधुना ।

श्रीधरस्वामियन्तिना कृता गीतासुबोधिनी ॥

स्वप्रागल्भ्यबलाद्विलोड्य भगवद्गीतां तदन्तर्गतं

तत्त्वं प्रेप्सुरुपैति किं गुरुकृपापीयूषदृष्टिं विना ।

अम्बु स्वाञ्जलिना निरस्य जलधेरादित्सुरन्तर्मणी-

नावर्तेतु न किं निमज्जति जनः सत्कर्णधारं विना ॥

Colophon :

इति श्रीभगवद्गीताटीकायां सुबोधिण्यां श्रीधरस्वामि-
कृता परमार्थनिर्णयो नामाष्टादशोऽध्यायः । भगवद्गीताव्याख्यानं
समाप्तम् ।

गुरुपादाम्बुजद्वन्द्वं मम हृत्पद्ममन्दिरे ।

नित्यज्ञानप्रबोधाय चिन्तयामि सुखप्रदम् ॥

श्रीसत्यवागीश्वरो रक्षतु ।

श्रीकृष्ण विष्णो नृहरे मुरारे प्रद्युम्न सङ्कर्षण वासुदेव ।

अजानिरुद्धामल विश्वरूप त्वं पाहि नः सर्वभयादजस्रम् ॥

श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभमस्तु ।

Author—Com: Śrīdharasvāmin.

Remarks—The commentator follows Śaṅkara in advocating devotion (Bhakti) as superior to knowledge (Jñāna).

॥ भारतम् (विवरणोपेतम्) ॥

376 A. BHĀRATAM

with Vivaranam.

Substance—Palm leaf. Size—16½" × 1½". Leaves—6.

8—9 lines per page and 60—68 letters per line.

Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—

200.

Subject—Same as No. 295.

Beginning of the commentary:

... ..मनं प्राह

न्मन्यमे सुहृद्गुरुवधात् प्रायश्चित्तीयत इति । भवानाढ्यः मन्त्रधर्म-
धादिप्रायश्चित्तानुष्ठानममर्थः किं परितप्यमे । यो ह-
नाढ्यः यः पुनरनाढ्यो दरिद्रः स पापानि कृत्वा पतति प्राय-
श्चित्तासमर्थत्वात् तस्य । कुतः । तदुच्छिष्टं तस्यानाढ्यस्योच्छिष्टं (ष्टं)

शरीरयात्राशेषं कल्पकं प्रायश्चित्ता पर्याप्तमिति यावत् । ...अपश्ये
अनेके अपश्ये पापे बलवति गुरुतरं किञ्चिदाद्यत्वाद् अन्यद् बलं
सामर्थ्यं न त्रायते पुरुषम् । किञ्चाह्वयतेव यज्ञदानादिकारणतया
त्रायत इत्यर्थः । तस्माद् राज्यमालम्ब्य अश्वमेधादिना पापहानिः
कार्येत्याह ॥

End :

लोभादुद्भूतमज्ञानमित्यासिन् पक्षे । अवेक्षिणमिति पाठः ।
शेषः समानः ।

यच्च पैतामहं स्थानं ब्रह्मराशिसमुद्भवम् ।

गुहायां निहितं नित्यं तद्देवेनाधिगम्यते ॥

पैतामहं स्थानं इ ...गतः पितृणामपि पितुः परमो...णस्य नारा-
यणस्य परस्य ब्रह्मणः स्थानं तस्य सर्वगतत्वे सत्यपि तत्र विशेषेणा-
विर्भवतीति यावत् । स्थानमित्युपचाराद् दृश्यते तद् गुहायां निहितं
हृदयसरोजकोटर.... निहितं निगूढं तद् ब्रह्मराशिसमुद्भवं
वेदराशिभिः समुद्भाव्यते प्रकाशयत इति ब्रह्मराशिसमुद्भवं तद् देवेन
मनोनिरोधेनाधिगम्यते ज्ञायत इत्यर्थः ।

Colophon :

इति यज्ञनारायणीये महाभारतविवरणे राजधर्मविवरणं
समाप्तम् । हरि ॐ ।

Author—Com: Yajñanārāyaṇa.

Remarks—The Ms. begins on Fol. 16. It is much
worn out but the script is legible.

॥ भारतम् (दीपिकोपेतम्) ॥

376 B. BHĀRATAM

with Dīpikā.

Substance—Palm leaf. Size—16 $\frac{3}{4}$ " x 1 $\frac{1}{2}$ ". Leaves—
58. 8—9 lines per page and 60—68 letters per
line. Script—Grantha. No. of Granthas—
1850.

Beginning :

अथातो मोक्षधर्मेषु श्लोकान् स्वागयशुद्ध्ये ।

निगूढवदवाक्यार्थान् विवरिष्यामि कांश्चन ॥

मन्तो यद्यनुगृहीयुर्दुत्तिमेनां मयेरिताम् ।

कृत स्यामहं नो चेत् तेभ्यः श्रोष्यामि तच्चतः ॥

धर्माः पितामहेनोक्ताः र्म ... शुभाः ।

धर्म श्रेष्ठं वक्तुमर्हसि भारत ॥

इति युधिष्ठिरो भीष्मं पृच्छति स्म । पितामहेन भवता धर्माः
सर्वेषां वर्णानामाश्रमिणां च राजधर्माश्रिता उक्ताः । राज्ञा हि वर्णानां
धर्मा रा ... परिपाल्या इत्युक्तानुभाषणं कृत्वा
पूर्वार्धेन, अपरार्धेनापूर्वमर्थं पृच्छति स्म । धर्ममाश्रमिणां सर्वे-
पाशुषदिष्टा धर्मास्ते ... वि श्रेष्ठ....धर्मम दीनां
वक्तुमर्हमि । अथवा तेषाममाधारणधर्मा इति गुरुशुश्रूषाध्ययनयज्ञ-
.. दीनि कर्माणि धर्ममाधन ... मठाक्षि नीत्य-
दो.... । सर्वे धर्माः शुभा एव न त्वशुभाः मन्ति शुभा इति ।

End :

प्राधानिकं प्रधानाज्जातमव्यक्तवत् सर्वतत्त्वं प्रधानमित्यादि-

प्रायः । महत्तत्त्वतश्चाप्यहङ्कारा... उत्पद्य ... नराधिप ...
 त्याहुरेतद् बुद्ध्यात्मकं स्मृतम् । बुद्ध्यात्मकं महत्तत्त्वात्मकं महत्त-
 त्ववज्ज्ञानात्मकमित्याभिप्रायः । अहङ्काराच्च सम्भूत.... नोद्य-
 तगुणात्मकम् । इत्येव अहं उच्यते । भूतगु-
 णात्मक शब्दादयः तदात्मकं विषयपरवश-
 मिति यावत् ।

Colophon :

इति श्रीनन्दविरचितायां मोक्षधर्मदीपिकायां त्रयस्त्रिंश-
 च्छततमोऽध्यायः ।

Author—Com : Nanda.

Remarks—Many leaves have been eaten away by
 white ants.

॥ भारतम् (भावदीपेपितम्) ॥

377 A. BHĀRATAM

with Bhāvadīpa.

Substance—Palm leaf. Size—21 $\frac{1}{4}$ " x 2 $\frac{1}{4}$ ". Leaves—
 5. 11—12 lines per page and 58—70 letters
 per line. Script—Grantha. No. of Granthas—
 200.

Beginning—End — Author — Colophon—Same as
 No. 376 A.

Remarks—This seems to be a copy of No.
 376 A. Vivarana and Bhāvadīpa are evidently
 one and the same commentary. .

॥ भारतम् (दीपिकोपेतम्) ॥

377 B. BHĀRATAM

with Dīpikā

Substance—Palm leaf Size— $21\frac{3}{4}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves
—76 11—12 lines per page and 58—60 letters
per line Script—Grantha No of Granthas
—3450

Beginning—End—Colophon and Author—Same as
No 376 B

Remarks—This work is a reproduction of No
376 B

॥ भारतम् ॥

378 BHĀRATAM

Substance—Palm leaf Size— $20\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$ Leaves—
31 7 lines per page and 58—66 letters per line
Script—Malayālam No of Granthas—1000

Colophon

इत्युद्योगे भगवद्धाने पञ्चत्वारिंशच्छततमोऽध्यायः ।

Remarks—This damaged Ms is a promiscuous collection of leaves from various works It comprises *inter alia* fragments of *parvas* Bhagavadgāna Sanyasiryaṇa and the Prajāgara The following lines in the first Fol. disclose

that this composition belongs to a different Purāṇa:

‘यमुनायां स्वयं तोयं गङ्गातुल्यं भविष्यति ।’

‘दक्षिणेनेह तपती प्रवहियति ।’

“तथा पुष्पजया मधुं मङ्गं प्राप्स्यति शोभना ॥”.

The Ms. is almost unreadable.

॥ भारतम् (भावदीपोपेतम्) ॥

379. BHĀRATAM

with Bhāvadīpa.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—
385. 9—12 lines per page and 54—64 letters
per line. Script—Malayālam. No. of Gran-
thas—13900.

Beginning :

हरिः ओं । अविम्वमस्तु ।

युधिष्ठिर उवाच—

यया बुद्ध्या महीपालो भ्रष्टधीर्विचरेन्महीम् ।

कालदण्डविनिष्पिष्टस्तन्मे ब्रूहि पितामह ॥

भीष्म उवाच—

अत्राप्युदाहरन्तीममितिहासं पुरातनम् ।

वामवस्य च संवादं वल्लेवरोचनस्य च ॥

पितामहमुपागम्य प्रणिपत्य कृताञ्जलिः ।

सर्वानेव सुरान् हित्वा बलिं पप्रच्छ वासवः ॥

इन्द्रियनिग्रहोऽहंकर्तृत्वाभिमानत्यागश्च कार्य इत्यध्यायद्वयेनो-
त्त्वा सम्पदां चाश्चर्यात् तत्प्राप्तिनाशयोर्हर्षशोकौ न कर्तव्यावि-
त्याख्यायिकामुत्सेनाध्यायद्वयेनाह—यया बुद्धचेत्यादिना । कालद-
ण्डविनिष्पष्टो विपग्रस्तः । ३ ॥

End :

यदयं परमो धर्मो यन्मां पृच्छसि भारत ।

आसीद्विरो ह्यनाकाङ्क्षी धर्मार्थकरणे नृप ॥

परकृतिं सरूपेणार्थवादेन निष्कामं स्वकर्मैव जितेन्द्रियेण कर्तव्यं
तदेव यो..... समित्याशयेनाहार्धेन—आसीदिति ।

स च किल कृतनिश्चयो द्विजो भुजगपतिप्रतिदर्शितासकृत्यः ।

यमनियमसहो वनान्तरं परिगणितोऽञ्जशिलाशनः प्रविष्टः ॥

उपसंहरति—स चेति । यमाः अहिंसादयः । नियमाः शौचादयः ।

वनान्तरं वनमध्यम् । प्रविष्टः । 'उञ्जः कणश आदानं कणिशा-
घार्जनं शिलम्' । परिगणितम् उञ्जशिला(तिन ? जित)मन्नमश्नन्
कणिपत्युक्तामुञ्जवृत्तेर्गतिं प्रापेति शेषः ॥

Colophon :

इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणव्रमर्यादाधुरन्धरचतुर्धरवंशावतंस-
श्रीगोविन्दसूरिसूतोः श्रीनीलकण्ठस्य कृतो भारतभावदीपे
मोक्षधर्मार्थप्रकाशे अष्टाशीत्यधिकशततमोऽध्यायः । शुभमस्तु ।

वक्ष्यन्ते ? लक्ष्मणार्यं क्रतुविधिविवृतौ नीर्थिनारायणार्थं

तर्कं धीरेशमिश्रान् कणिपतिभणितौ चोत्पन्नगङ्गाधरार्यम् ।

वेदे गाङ्गे पितृन्त्यं शिवमथ पितरं दक्षिणामृत्युपान्तौ

श्रौते चिन्तामणिं यः शरणमुपगतो भूम्नि गोपालदेवम् ॥

व्याकरोन्मोक्षधर्मान् स नीलकण्ठः समासतः ।

अनेन ग्रीयतां देवो गिरिजापतिरव्ययः ॥

सम्पूर्णं मोक्षधर्मटीका ।

Author—Com : Nilakanṭha.

Remarks—The Ms. breaks off after chapter 49 leaving a few blank leaves in the middle. Then it begins again with verse 3, chapter 50 and extends to its end. This has been printed at the Venkateśvara Press, Bombay.

॥ भारतम् (भावदीपोपेतम्) ॥

380. BHĀRATAM

with Bhāvadīpa.

Substance—Palm leaf. Size—19" × 2½". Leaves—86. 14—17 lines per page and 64—72 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—5500.

Beginning :

श्रीगुरुभ्यो नमः । श्रीगणपतये नमः ।

तरणिमुकुरेनेव्रोत्तेजनाभां शरीर-

प्रतिकृतिमनमार्थी भूमिचन्द्रान्तराभम् ।

स्थिरदृगणुमसङ्गं यन्नयत्यन्यथात्वं

तदभयममृतं सत् प्रत्यगीडे गवेन्द्रम् ॥

कणभक्षमक्षचरणं जैमिनिकपिलौ पतञ्जलिं च नुमः ।

श्रीमद्व्यासवचोम्बुधिमधुसीकरवर्षिणो मुदिरान् ॥

सर्वविघ्नेशतामाविश्विकीर्षं पूर्वपूरुषौ ।

श्रीनारायणधीरेशरूपौ हरिहरौ नुमः ॥

बहून् समाहृत्य विभिन्नदेशान्

कोशान् विनिश्चित्य च पाठमध्यम् ।

प्राचां गुरुणामनुसृत्य वाचं

व्याकुर्महे भारतमोक्षधर्मान् ॥

उत्तानेऽपिह कोशविग्रहबलं पद्येषु नैव त्रितं

गम्भीरेषु न सेतवो न विहिताः कूटा न न स्फोटिताः ।

न छिन्ना न तमश्चराननततिर्भक्ता न नाह्लादिता

नो दीनाश्च विभीषणा न विहिताः श्रीलक्ष्मणार्थश्रुतः ॥

ननु मोक्षो नाम शरीरनाशादन्यो नास्ति । ‘अशरीरं वा
व सन्तं न प्रियाप्रिये स्पृशत’ इति श्रुतेः । स च स्वयमेवो-
पनमतीति किं तदर्थं शास्त्रेणेति चेन्न ।

End :

अभात्मनः कर्तृत्वमुपपाद्योपसंहरति—स्वभावादेवेति । विद्यावद्या
शुक्तिश्च मायिकैवेत्यर्थः । यथोक्तं श्रीमद्भागवते—

विद्याविद्ये मम तनू विद्वद्युद्वय शरीरिणाम् ।

मोक्षबन्धकरी आद्ये मायया मे विनिर्मिते ॥

इति । मम माया... ..

Colophon :

इति नैलङ्कण्ठीये भारतभावदीपे शान्तौ मोक्षधर्मेणु

पिङ्गलगीतार्थप्रकाशः । इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्वणि मोक्ष-
धर्मे पिङ्गलगीताप्रथमोऽध्यायः ।

Remarks—The script is legible and attractive.

॥ भारतव्याख्या ॥

381. BHĀRATAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—15½" × 1¼". Leaves—
26. 7—8 lines per page and 48 letters per
line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas
—585.

Subject—The teachings of the sage Sanatsujāta
imparted to Dhṛtarāṣṭra.

Beginning:

ततो राज्ञेत्यादि । ततः धृतराष्ट्रः सनत्सुजातं पप्रच्छेत्य-
न्वयः । ततः त्रिवर्गश्रवणानन्तरमपवर्गजिज्ञासयेत्यर्थः ।
तर्ह्यनुष्ठानाधिकारमस्ति वा न वेति चेत् तन्नास्त्येव । राजा
रजस्वी । विरक्तस्य मेक्षेऽधिकारः । साधनचतुष्टयहीन इत्यर्थः ।
नित्यानित्यवस्तुविवेकः, इहामुत्रफलभोगविरागः, शमदमादि-
साधनसम्पत्तिः, मुमुक्षा इति साधनचतुष्टयम् । एभिर्गुणैर्वि-
हीनत्वात् तस्यानुष्ठानत्वं न सम्भवतीत्यभिप्रायः ।

तन्नास्तीति वदति ज्योतिरित्यनेन । ज्योतिः प्रकाशकं प्रकृतेः
प्रकाशकरत्वं जडत्वान्नास्तीत्यभिप्रायः । तर्हि प्रकाशकरत्वमा-
दित्यादीनां विद्यते, तस्मात् तेषां कारणत्वमस्तीति चेत्, तन्नेति

वदति—दीप्यमानमित्यनेन । दीप्यमानं सदा द्योतनशीलम् ।
 तदादित्यादीनां नास्तीत्यभिप्रायः । तद्दीन्द्रियैः सर्वं प्रकाश्यते
 तस्मात् तेषां कारणत्वमस्तीति चेत्, तन्नेति साधयति—महदि-
 त्यनेन । महत् व्याप्तम् । इन्द्रियाणां तथा व्याप्तत्वं नेत्य-
 भिप्रायः । तर्हि शश....दीनामपि व्यवहारतो व्याप्त-
 त्वमस्ति, तस्मात् तेषां कारणत्वमस्तीति चेत्, तन्नेति वदति
 यश इत्यनेन । यशः यशोरूपमनुभवरूपम् । शशविषाण...
नां तथानुभवो नास्तीत्यभिप्रायः । यस्मै देवा उपा-
 सते । यस्मै यमित्यर्थः ।

Colophon :

मस्रचत्वारिंशः ।

॥ भारतव्याख्या ॥

382. BHĀRATAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—15½" x 1½". Leaves
 —27. 7 lines per page and 56 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—660.

Beginning—Same as No. 381.

End :

पितामह इति । पिता पुत्रश्चेत्यनुवादः । ममेवेति । युयं ममा-
 त्मस्याः, युष्माकमात्मस्योऽहं चेति मिद्धम् । अथ एवं वा युयं मे
 न । अहं युष्माकं च नेति । ममात्मैव स्थानं, ममाहमेवाधार इति
 यावत् जन्म चात्मा ममोपादानभूतश्चाहमेव । वेदप्रोक्तः वेदप्र-

तिपाद्यः अजरः जगरहितः अप्रतिष्ठः नाशरहितः अणोः पर-
माणोरणीयान् सूक्ष्मः । सुमनाः प्रमत्तमनस्कः । सर्वभूतेषु जा-
गृहीत्युक्तं विवृणोति—“आत्मानं सर्वभूतेषु पुष्करे निहितं विदु”रिति ।
सर्वभूतेषु पुष्करे हृदयकमले निहितमात्मानं मां विदुरिति । मामि-
त्यध्याहारः । एवमृषर्भृतराष्ट्रं प्रति कथयतः सतः कृकवाकोर्ना-
दादिप्रभातलक्षणान्यामन् । ततश्च श्रीमन्कुमारश्च प्रायान् । पुन-
र्भृतराष्ट्रं मुनेर्नादं नाश्रणीन् ॥

Colophon :

इति मनत्सुजातव्याख्या समाप्ता ।

Remarks—The Ms. is very much damaged. The
commentary covers all the five chapters of
Sanatsujātiyaparva.

॥ भारतसंग्रहः ॥

383. BHĀRATASAMGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—16½" × 21". Leaves—
459. 8—10 lines per page and 48 letters per
line. Script—Malayālam. No of Granthas—
12400. Complete.

Subject—An abbreviated account of the Mahā-
bhārata.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अविम्वस्तु ।

आद्य पुरुषमीशानं पुरुहंतं पुरुष्टुतम् ।

कृतमेकाक्षरं ब्रह्म व्यक्ताव्यक्तं सनातनम् ॥

नमः....

श्रीमान् पौराणिकः सूतः कदाचिद् रोमहर्षणिः ।

उग्रश्रवा नाम पुण्यं नैमिशारण्यमाविशत् ॥

वर्तमाने शौनकस्य सत्रे द्वादशवर्षिके ।

तत्रासीनान् मुनीन् सर्वान् आणमत् स प्रहृष्टधीः ॥

कथाश्रित्राः श्रोतुकामा मुनयः सूतनन्दनम् ।

परिवब्रुश्च तान् प्रीतान् पप्रच्छ स च कौशलम् ॥

तेऽभिनन्द्यासनामीनास्तमाहुः सन्थितासनम् ।

कुत आयाति को देशस्त्वया चरित इत्यपि ॥

विप्रान् स ग्राह सुप्रीतांस्तत्रागच्छं यदृच्छया ।

सर्पसत्रं यत्र राजा चकार जनमेजयः ॥

या वैशम्पायनात् तत्र शुश्राव जनमेजयः ।

कथास्ता व्यासकथिताः प्राश्रौपं भारताश्रिताः ॥

End :

एतत् ते सर्वमाख्यातं विस्तरेण महामते ।

कुरूणां चरितं कृत्स्नं पाण्डवानां च धीमताम् ॥

एतच्छ्रुत्वा द्विजश्रेष्ठात् स राजा जनमेजयः ।

हृष्टस्तक्षशिलायास्तु पुरमागाद् गजाह्वयम् ॥

एतद् वः सर्वमाख्यातं व्यामशिष्येण धीमता ।

इतिहामं महापुण्यं पवित्रमिदमुत्तमम् ॥

य इदं शृणुयाद् विद्वान् पर्वसु द्विजमत्तमः ।

निधूतपापो निर्द्वन्द्वो ब्रह्मभावं स गच्छति ॥

एवं व्यामकृतं देव शृणुयाद् यः समाहितः ।

ब्रह्महत्याकृतं पापं तत्क्षणात् तस्य नश्यति ॥

धर्मं चार्थं च कामं च मोक्षं च भरतर्षभ ।

यदिहास्ति तदन्यत्र यन्नेहास्ति न तत् क्वचित् ॥

श्रीमद्वैशम्पायनः मर्यादा

तस्मै राज्ञे ग्राह्यं पारिक्षिताय ।

सुतः प्राह श्रीमहाभारताख्यं

तत् पापमं शानकायेतिहासम् ॥

Colophon :

इति सदाशिवकृते महाभारतसंग्रहे सम्भवपर्वणि स्वा-
ण्डवदहनं नाम पञ्चविंशोऽध्यायः ।

इति श्रीमहाभारतसंग्रहे सदाशिवकृते सौप्तिकपर्वणि
प्रथमोऽध्यायः । सौप्तिकपर्व समाप्तम् । गुरुभ्यो नमः । श्रीग-
णपतये नमः । श्रीकृष्णाय नमः । वासुदेवाय नमः । मेकर्षणा-
य नमः । प्रद्युम्नाय नमः । अनिरुद्धाय नमः ।

इति श्रीमहाभारतसंग्रहे स्वर्गरोहणपर्व समाप्तम् । श्रीमहाभा-
रतसङ्ग्रहः समाप्तः । हरिः । गुरुभ्यो नमः । इदं मध्याह्नं
वेङ्कटपतिशास्त्रिणा लिखितम् । हरिः । कृष्णाय नमः ।

Author—Sadaśiva.

Remarks—The leaves are much damaged.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

384 BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—19" x 2", Leaves—

187. 10 lines per page and 64 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—8000.
Incomplete.

Colophon :

इति भावार्थदीपिकायां श्रीधरस्वामिविरचितायां पञ्चमस्कन्धे
षड्विंशोऽध्यायः । पञ्चमस्कन्धः समाप्तः । हरिः श्रीगुरुभ्यो
नमः । श्रीकृष्णाय नमः ।

Author—Same as No. 283.

Remarks—This Ms. covers *śāndhas* 1—5 of the
Bhāgavata.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

385. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{1}{2}$ " \times 2'. Leaves—
194. 9 lines per page and 84 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas
—10500.

Author—Same as No 283.

Remarks—This is a commentary on *śāndhas* 5, 6
and 10 of the Bhāgavata

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

386. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—24" x 1½". Leaves—

101. 9 lines per page and 90 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—5000.

Author—Same as No. 283.

Remarks—The Ms. is very old. The commentary begins from verse 9, chapter 1, *śāṇḍha* 7 and extends to verse 36, chapter 29, *śāṇḍha* 10.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

387. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—23" x 1½". Leaves—

11. 7—9 lines per page and 85 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—500.

Remarks—The Ms. is worn out. It covers chapters 1—5 of the 1st *śāṇḍha*.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

388. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—18" x 2". Leaves—

85. 8—11 lines per page and 61 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3500.

Remarks—This Ms. comprises *skandha* 4, and 18 chapters in *skandha* 5.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

389. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ,

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—14' x 1½". Leaves—124. 10 lines per page and 50 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—3590.

Remarks—The Ms. contains *skandhas* 1 and 2, and 12 chapters in *skandha* 3. The Ms. is in good condition.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

390. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ,

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—22½" x 2". Leaves—97. 8—9 lines per page and 80—96 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1300.

Remarks—The letters are legible. The Ms. is

damaged. It contains the commentary on *skandhas* 1 & 2 and 19 chapters in the 3rd *skandha*. From the colophon it is evident that the Ms. is 300 years old.

Colophon :

इति श्रीमद्भगवत्व्याख्यायां पदभाषार्थदीपिकायां श्रीध-
रस्वामिविरचितायां द्वितीयस्कन्धे दशमोऽध्यायः । समाप्तश्चा-
यं द्वितीयस्कन्धः ।

ഓം അയ്യായം ഗ്രന്ഥം രത്നം, തേ ചിലപാനം ഉണ്ടു്.
ഈ ഗ്രന്ഥം തൃശ്ശിവപേരൂർ തെക്കേമാത്തിൽ മണവത്തുസ്വാമി
യുടെ ശിഷ്യൻ കോതമങ്ങലത്തു സ്വാമിഷു ഏഴുതുവാൻ മിത്രാ
നന്ദപുരത്തു മകിട്ടമൗലത്തു നാഭായണചാത്തൻ തന്നിക്കൊ
ള്ളഗ്രന്ഥം. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഓലൻപ പ്രഥമാദി തൃതീയത്തിൽ
൧൯ അയ്യായം ഇരിക്കുന്നപ്പോൾ കൊടുത്തു. അതിന്റെ പി
ന്നിൽ ഏകാദശമുഖം ശ്രീധരീയം വ്യാഖ്യാനം ൧൨ ഓല
൧൦-ാം അയ്യായം ഗ്രന്ഥം ൫൫൦ അക്ഷ ഓല ൧ അക്ഷ ഓല൧൧൧
ഗ്രന്ഥം ഗ്രന്ഥത്തിൽ ചിലപാനവും ഉണ്ടു്. പരേ-മാണ്ടു മിഥുന
മാസം ൨൧-ാം തീട്ടമങ്ങലത്തു ചാത്തനാരായണൻകുട്ര കൊടു
ത്തത് ചാത്തനാരായണൻ പൗർണമാണ്ടു ആടിമാസത്തിൽ മക്കാ
ട്ടുതെരുവിയമങ്ങലത്തു തിരുമുല്ലാടൊടു നോക്കുവാൻ കൊടുത്തിതു.
മുരീയമങ്ങലത്തു തിരുമുന്ദിനാടവനെ കൊടുത്തിതുവാങ്ങിച്ചു
ഈ ഗ്രന്ഥംതന്നെ മുന്ദിലൊരിക്കൽ നോക്കുവാൻ ഇളയൻ
മുൻചൊന്നോർക്കു കൊടുത്തിതു.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

391 BHĀVĀRTHADĪPIKĀ

Bhāgavatavyākhyā

Substance—Palm leaf Size— $21\frac{1}{2}'' \times 2''$ Leaves—
32 12—14 lines per page and 96—102 letters
per line Script—Malayalam No of Gran-
thas—3000

Remarks—The Ms is written in small neat hand
It contains the commentary on *śāndhas* 1
and 2

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

392 BHĀVĀRTHADĪPIKĀ

Bhāgavatavyākhyā

Substance—Palm leaf Size— 17×2 Leaves—8
9—11 lines per page and 54—58 letters per line
Script—Malayalam No of Granthas—3050

Remarks—Same as No 391

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

393 BHĀVĀRTHADĪPIKĀ

Bhāgavatavyākhyā

Substance—Palm leaf Size— $19\frac{1}{4} \times 2$ Leaves—

230. 8—11 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—10350.

Remarks—The Ms contains the first 3 skandhas, 30 chapters in skandha 4, chapters 1—22 in skandha 5, 12—19, in skandha 6 and 10 verses in the first chapter of skandha 8. It is much damaged and worm-eaten

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

394 BHĀVĀRTHADĪPIKĀ

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 1½". Leaves—

53. 8 lines per page and 64 letters per line

Script—Malayālam No. of Granthas—700

Remarks—The commentary covers only the 1st skandha The Ms is old and damaged

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

395. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ

Bhāgavatavyākhyā

Substance—Palm leaf Size—26' × 2'. Leaves—

188 8—10 lines per page and 72 letters per

line Script—Malayālam. No. of Granthas—7514

Remarks—The Ms contains the commentary on chapters 1—7 in *śāndha* 1, on *śāndha* 4 complete, 1—18 chapters in *śāndhas* 6 and 7 complete and 1—22 chapters in *śāndha* 8.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

396 BHĀVĀRTHADĪPIKĀ

Bhṛgavatavyākhyā

Substance—Palm leaf Size— $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$ Leaves—44 10 lines per page and 58 letters per line
Script—Malayālam No of Granthas—1600

Remarks—The Ms is old and worn out The letters are not legible The commentary covers chapters 1—90 in *śāndha* 10 excluding chapters 4—68

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

397 BHĀVĀRTHADĪPIKĀ

Bhṛgavatavyākhyā

Substance—Palm leaf Size— $21 \times 1\frac{1}{2}$ Leaves—111 7 lines per page and 110 letters per line
Script—Malayālam No of Granthas—5500

Remarks—The Ms contains the commentary on *śāndha* 10 only

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

398. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2". Leaves—

158. 11 lines per page and 66 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—7000.

Remarks—The Ms. is very old and much decayed
and contains the commentary on *skandha* 10.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

399. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—18" × 2". Leaves—46.

10 lines per page and 64 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1840.

Remarks—The Ms. begins from the 25th verse in
chapter 63 of *skandha* 10 and extends to the
end of the *skandha*.

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

400. BHĀVĀRTHADĪPIKĀ.

Bhāgavatavyākhyā.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 1½". Leaves—

119 6-8 lines per page and 54 letters per line
Script—Malayalam No of Granthas—3875

Remarks—This Ms comprises *śāṇḍha*s 1 and 3 complete and a fragment of *śāṇḍha* 4

॥ भावार्थदीपिका (भागवतव्याख्या) ॥

401 BHĀVĀRTHADĪPIKĀ

Bhāgavatavyākhyā

Substance—Palm leaf Size—13 × 2' Leaves—63
11—13 lines per page and 60 letters per line
Script—Malayalam No of Granthas—2800

Remarks—This Ms contains chapter 26 and a part of chapter 27 in *śāṇḍha* 11

॥ मत्स्यपुराणम् ॥

402 MATSYAPURĀṆAM

Substance—Palm leaf Size—21 × 2 Leaves—
281 7-9 lines per page and 60 letters per line
Script—Grantha No of Granthas—
8500 Complete

Subject—Description of the Matsyaavatara of
Viṣṇu

Beginning

श्रीमहागणपतये नमः । अविममस्तु ।

पातालादुत्पत्तिष्णोर्मकरवमतयो यस्य पुच्छाभिधाना-
 दूर्ध्वं ब्रह्माण्डसण्डव्यतिकरकरणव्यत्ययेनापतन्ति ।
 विष्णोर्मत्स्यावतारः सकलवसुमतीमण्डलं व्याप्नुवान-
 स्तस्यास्योद्गीर्तितानां धनिभिर्गृह्तादश्रियं यः श्रितानाम् ॥

नारायणं नमस्कृत्य नरं चैव नरोत्तमम् ।
 देवीं सरस्वतीं चैव ततो ग्रन्थमुदीरयेत् ॥
 अजोऽपि यः कृपायोगान्नारायण इति स्मृतः ।
 त्रिगुणाय त्रिवेदाय नमस्तर्मे मयम्भुवे ॥
 सूतमेकाग्रमासीनं नैमिशारण्यवाग्निनः ।
 मुनयो दीर्घमत्रान्ते पप्रच्छुर्दिव्यसंहिताम् ॥
 प्रवृत्तासु पुराणासु धर्म्यासु ललितासु च ।
 कथासु शौनकाद्यास्तमभिनन्द्य मुहुर्मुहुः ॥
 कथितानि पुगणानि यान्यस्माकं त्वयानघ ।
 तान्येवामृतकल्पानि श्रोतुमिच्छामहे पुनः ॥
 कथं समर्जं भगवान् लोकनाथश्चराचरान् ।
 कस्माच्च भगवान् विष्णुर्मत्स्यरूपत्वमाश्रितः ।
 केन वा हेतुना स्रत विष्णुः सर्वजगन्मयः ।
 नागमिहं वपुर्धृत्वा कं वाग्क्षजगत्प्रभुः ॥
 भैरवत्वं भवस्यापि पुरारित्यं च गद्यते ।
 कस्य हेतोः कपालित्वं जगाम वृषभध्वजः ।
 कस्माच्च देवदेवेशः सच्चिदानन्दलक्षणः ॥
 धृत्वा लोके वपुर्दिव्यं कुमार इति विश्रुतः ।
 सर्वमेतत् समाचक्ष्व स्रत विस्तरशः क्रमात् ॥
 त्वद्वाक्यामृतपाने तु न तृप्तिरिह जायते ।

सुत उवाच—

पुण्यं पवित्रमायुष्यमिदानीं शृणुत द्विजाः ।

मात्स्यं पुगणमखिलं यज्ञगादगदाधरः ॥

End :

विद्ये राव्यहनी मामः प्रविभागस्तयोः पुनः ।

कृष्णपक्षमहस्याणि जीवन्ते ह्यजगव्यथाः ॥

अमङ्गा गतयस्तेषां चतस्रश्चक्रवर्तिनाम् ।

अन्तरिक्षे समुद्रेषु पाताले पर्वतेषु च ॥

इज्या दानं तपः मत्स्यं तेषां धर्मानुवर्तिनाम् ।

तदा प्रवर्तते धर्मो वर्णाश्रमविभागतः ॥

मर्यादाश्रयणार्थं च दण्डनीतिः प्रवर्तते ।

कृष्णप्रजननाः सर्वे अरोगाः पूर्णमानसाः ॥

एको धर्मश्चतुष्पाद्य त्रेतायां तु विधिः स्मृतः ।

त्रीणि धर्ममहस्याणि तथा जीवन्ति ताः प्रजाः ॥

पुत्रपौत्रममाकीर्णा म्रियन्ते च क्रमेण ताः ।

एष त्रेतायुगे भागस्त्रेतासंख्यां निबोधत ॥

त्रेतायुगा स्वभावानां सन्ध्यां निवर्तते । ?

सन्ध्यांशयोः स्वभावश्च मौऽशः पादेन तिष्ठति ॥

Colophon:

इति श्रीमत्स्यपुराणे त्रयोदशमाहस्तिकायां मन्वन्तरानुकीर्तनं
नामाष्टपञ्चाशच्छततमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. contains 158 chapters. It is
old but well preserved.

॥ माघमाहात्म्यम् (पाद्मगतम्) ॥ .

403. MĀGHAMĀHĀTMYAM:

(from Pāḍmapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—14½" × 1½". Leaves—

61. 10 lines per page and 52 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1900.

Incomplete.

Subject—The importance of the month of Māgha.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

आरब्धुं नैमिशारण्ये सत्रं द्वादशवार्षिकम् ।

आजगुरखिलास्तत्र भुनयो ब्रह्मवादिनः ॥

द्वितीयं पात्रमित्युक्तं पुराणं रोमहर्षणे ॥

पञ्च पञ्चाशदित्युक्तं सहस्रग्रन्थसंख्यया ।

तस्मिन् पुराणे भवता माघमासस्य वैभवः ॥

अग्रतो वर्णितोऽस्माकं तं भूयो वक्तुमर्हसि ।

End :

पृथिव्यां यानि तीर्थानि तेषु मज्जति यो नरः ।

जितेन्द्रियो जिताहारो न स याति त्र्यमालयम् ॥

न तीर्थे पातकं कुर्याद्यजेत् तीर्थोपजीवनम् ।

तीर्थे प्रतिग्रहस्त्याज्यस्त्याज्यो धर्मस्य विक्रयः ॥

दुर्जरं पातकं तीर्थे दुर्जरश्च प्रतिग्रहः ।

तीर्थे हि दुर्जरं सर्वमेतत् किं नरकं व्रजेत् ॥

सकृद् गङ्गाम्भसि स्नात्वा पूतो गाङ्गेन वारिणा ।
 नरो न निरयं-याति अपि पातकराशिकृत् ॥
 व्रतं दानं तपो यज्ञाः पवित्राणीतराणि च ।
 गङ्गाविन्दभिषेकस्य न समा इति विश्रुतम् ॥
 अन्यतीर्थसमां गङ्गां यो ब्रवीति नराधमः ।
 स याति रौरवं वैश्य नरकं दारुणं महत् ॥
 अर्थवादांमिदं सर्वं पुराणमिति यो वदेत् ।
 पच्यते रौरवे घोरे कुलानामेकविंशतिम् ॥

Colophon :

इति पाद्मे पुगणे माघमाहात्म्ये सप्तविंशोऽध्यायः ॥
 नमः शिवाय । नारायणाय नमः । पण्डुखाय नमः ।

प्रभ्वभ्वच्चतुतस्वभृप्यद् भृभ्वभ्वचतुस्वृत ।
 स्वृद्धृश्चिद्धसुश्र्वन्यश्रुत्यृद्धृद्धिमृच्छ नः ॥
 प्रत्यर्थिकामदानप्रवीणभुजदण्डविधृतजगदण्ड ।
 दक्षिणधिम्वलिराट्त्वाट्टरिषोजय परशतं शरदाम् ॥

अधिगंञ्जि भवत्समीपवृत्ति-
 र्मेधुरा सुर्वति नैव मां कथञ्चित् ।
 ज्ञपर्यामि तथापि दक्षिणाशां
 सकृदालोक्य पुनः समाश्रये स्वाम् ॥

Remarks—The Ms. is very old. In the closing Fol.
 occurs a verse full of rhymes in praise of the
 king of Dakṣinabimbāli (Tekkumkūr). The date

of the Ms. may consequently be assigned to the days before the annexation of Tekkumkūr to Travancore State by Śrī Viramārtānda Vairmā.

॥ माघमाहात्म्यम् (पाद्मगतम्) ॥

404. MĀGHAMĀHĀTMYAM.

(from Pāmapurāṇa)

Substance—Palm leaf Size—14½' x 2 Leaves—
124. 8 lines per page and 48 letters per line
Script—Malayālam. No of Granthas—3000
Complete

Subject—Beginning—Same as No 403

End

इत्थं जगादोन्नतबाहुर्बुधै-

द्विजोत्तमानां बुधलानि सन्तु ॥

परमिदमितिहासं पावनं तीर्थभूतं

वृजिनप्रिलयहेतुं यः शृणोतीह नित्यम् ।

स भवति परिपूर्णः सर्वदा सर्वकामैः

व्रजति च सुरलोकं दुर्लभं धर्महीनम् ? नः) ॥

उवाच सुतो गुरुनाग्निभूतिः

श्रीमाघमाहात्म्यमिदं मुनीनाम् ।

शुत्वा च ते श्रोत्रसुखं मुनीन्द्रा-

स्तद् दीर्घसत्रं विधियद् वितेनुः ॥

Colophon :

इति श्रीमाघमाहात्म्ये वसिष्ठदिलीपसंवादे - पञ्चविंशो-
ऽध्यायः । श्रीपद्मनाभाय परब्रह्मणे नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Remarks—This Ms. contains chapters 1—35.

॥ माघमाहात्म्यम् (पाद्मगतम्) ॥

405. MĀGHAMĀHĀTMYAM.

(from Pāmapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—14½" × 2". Leaves—
106 8—9 lines per page and 48 letters per
line. Script—Malayālam No of Granthas
—2703.

Subject—Same as No. 403

End:

कुरुध्वममलं सर्वं माघस्नानं यथाविधि ।
इति सूतप्रवचः श्रुत्वा नैमिशारण्यवामिनः ॥
तथेत्युक्त्वा महात्मानं सूतं पौराणिकोत्तमम् ।
माहात्म्यैः कलशैश्चापि सत्रान्ते समपूजयन् ॥
यथाशक्ति च धान्यैश्च सग्भिश्चाप्यभ्यपूजयन् ।
स तेभ्यः प्राप्य (ते ? तां) पूजां प्रहृष्टमनसा तदा ॥
सूत उत्थाय तान् सर्वान् भुजमुद्यम्य दक्षिणम् ।
अब्रवीच्च सभामध्ये गन्तुमिच्छन् पुनः पुनः ॥
कुरुध्व मङ्गति माङ्गिः शृणुध्वं वैष्णवीः कथाः ।

मैत्रीं भजध्वं सर्वत्र ह्यात्वा विष्णुमयं जगत् ॥
 इत्युक्त्वा स तु तान् सर्वान् सुतः पौराणिकोत्तमः ।
 आमन्व्य प्रत्ययौ... ..कैलासं पर्वतोत्तमम् ॥

Colophon :

इत्युद्यापनं समाप्तम् ।
 इति माघमाहात्म्ये त्रिंशोऽध्यायः ।

Remarks—This Ms. contains only chapters 1—31.

॥मार्कण्डेयपुराणम् ॥

406. MĀRKANDEYAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—15" × 1½". Leaves—
 136. 10 lines per page and 44—50 letters per
 line. Script—Grantha. No. of Granthas—
 4000. Complete.

Subject—The creation, dissolution etc. of the
 Universe.

Beginning :

हरिः ओम् ।
 मार्कण्डेयपुराणम् ।
 ओम् नमो भगवते वासुदेवाय ।
 यद्योगिभिर्भवभयार्तिविनाशयोग्य-
 मासाद्य चन्दितमतीव विविक्तचित्तैः ।
 तद्वः पुनातु हरिपादसरोजपद्म-
 माविर्भवत्क्रमविलङ्घितभूर्भुवः स्वः ॥

पायात् स वः सकलकल्मषभेददक्षः
 धीरोदकुक्षिफणिभोगनिविष्टमूर्तिः ।
 श्वासावभूतसलिलोत्कलिकाकरालः
 सिन्धुः प्रनृत्यमिव यस्य करोति सङ्गात् ॥
 नारायणं नगस्कृत्य नरं चैव नरोत्तमम् ।
 देवीं सरस्वतीं व्यासं ततो जयमुदीरयेत् ॥
 तपःस्वाध्यायानिरतं मार्कण्डेयं महामुनिम् ।
 व्यासाशिष्यो महातेजा जैमिनिः पर्यपृच्छत ॥ १ ॥
 भगवन् भारताख्यानं व्यासेनोक्तं महात्मना ।
 पूर्णमस्तमलैः शुभ्रैर्नानाशास्त्रसमुच्चयैः ॥ २ ॥

End :

परदारपरद्रव्यपरहिंसादिकित्विषयः ।
 मुच्यतेऽनेकदुःखेभ्यो नित्यं चैवोत्तम ॥
 ऋद्धिर्द्विद्धिः स्मृतिः शान्तिः श्रीः पुष्टिस्तुष्टिरेव (च) ।
 नित्यं चैव भवेद्विप्र यः शृणोति कथाभिमाम् ॥

मार्कण्डेयपुराणमेतदखिलं शृण्वन्नशोच्यः पुमान्
 यो वा सम्यगुदीरयेद्रसमयं शोच्यो न सोऽपि-द्विजः ॥
 योगज्ञानविशुद्धासिद्धिसहितः स्वर्गादिलोकोऽप्यसौ ।
 शक्राद्यैश्च सुरा(रि?दिभिः) परिधृतः स्वर्गे सदा पूज्यते ॥

पुराणमेतच्छ्रुत्वा च ज्ञानविज्ञानसंयुतम् ।

विमानवरमारुह्य स्वर्गलोके महीयते ॥

Colophon :

इति श्रीमार्कण्डेयपुराणं समाप्तम् ।

सप्तत्रिंशदधिकशततमोऽध्यायः । शुभमस्तु ।

Remarks—Readings different from those in the printed edition are to be observed herein.

॥ रामायणम् ॥

407. RĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—21"×3". Leaves—
299. 13 lines per page and 88 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—20000.

Colophon :

इत्युत्तरश्रीरामायणे अष्टशततमः सर्गः ।

Remarks—The Ms. contains only 108 saigas in the
Uttarakānda. The leaves are held together by
two ivory boards embellished with beautiful
carvings.

॥ रामायणम् ॥

408. RĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—9½"×2½". Leaves—
250. 25 lines per page and 60—64 letters per
line. Script—Malayalam. No. of Granthas—
242000 Complete.

Colophon :

सुग्रीवमित्रं सुकुमारमात्रं राजीवनेत्रं रघुराजपुत्रम् ।

सीताकलत्रं शिशिरांशुवक्त्रं श्रीरामभद्रं कलये द्याद्रिम् ॥

श्रीरामलक्ष्मणभरतशत्रुघ्नसुग्रीवहनुमादिभिषिणादिसप्तपरिवार-
सहिताय श्रीरघुकुलभूषणाय श्रीरामचन्द्राय नमः ।

श्रीगुरुभ्यो नमः शुभमस्तु ।

മരവന്മാമാണ്ടു തുലാമാസം മരവന്മാ അഭിത്യപാരം അററി
 ണി നക്ഷത്രത്തുനാൾ അനന്തകൃഷ്ണസൂരനാ രാമേണ ലിഖിതം.

ശ്രീമദ്രാമായണം സമ്പൂർണ്ണം.

Remarks—The script is good. The frames of the
 Ms. are made of ivory.

रामायणम्

409. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" x 1½". Leaves—
 341. 10—14 lines per page and 60—78 letters
 per line. Script—Malayālam. No. of Gran-
 thas—24000. Complete.

Remarks—The first Fol. is damaged and the last
 Fol. furnishes the following information:

എണ്ണററി നാൽപത്തൊമ്പതാമാണ്ടു മീനമാസം ഒന്നാംതെ
 തി എളംവൈ പണ്ടാലൈക്കു പിള്ളൈക്കുടി പുത്രൻ ചന്ദ്ര
 ശേഖരൻ.....

The date corresponds to 1674 A. D. The frames
 of the Ms. are of ivory.

॥ रामायणम् ॥

410. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—19½" x 2". Leaves—
 286. 14—18 lines per page and 76 letters per
 line. Script—Grantha. No. of Granthas—
 20000.

End :

आदिकाव्यमिदं काव्यं पुरा वाल्मीकिना कृतम् ।

यः शृणोति पठेद्वापि स पापैः परिमुच्यते ॥

पतिकामा पतिं कन्या लभते तन्मनोगतम् ।

प्रवासिनोऽपि च तथा लभन्ते चापि बान्धवान् ॥

कुटुम्बवृद्धिं धनधान्यवृद्धिं यशश्च मुख्यं सुखमुत्तमं च ।

श्रुत्वा महत् काव्यमिदं च दिव्यं प्राप्नोति सर्वा भुवि चार्थसिद्धिम् ॥

रामायणमिदं दिव्यं शृण्वतः पठतः सदा ।

प्रीयते सततं रामः स हि विष्णुः सनातनः ॥

Colophon :

इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये चतुर्विंशतिसाहस्रिकायां
संहितायां श्रीमत्पुत्तररामायणे दशोत्तरशततमः सर्गः ।

Remarks—The Ms. contains many variant readings. The Phalaśruti is quite different from that in other Mss.

॥ रामायणम् ॥

411. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—
122. 10 lines per page and 88 letters per line.
Script—Malayāḷam. No. of Granthas—7000.

Remarks—The script is squarely and old. Bāla and
Ayodhyā kāṇḍas alone are included in this Ms.

॥ रामायणम् ॥

412. RĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size— $20\frac{3}{4}'' \times 2'$. Leaves—
285 8 lines per page and 52 letters per line
Script—Malayalam. No. of Granthas—7100.

Colophon :

കരമന്നെ അപ്പാവയ്ക്കൽ എഴുതിനതു

Remarks—The Ms covers Sargas 1—40 in Bālākānda in addition to Ayodhyākānda. The script is bold and beautiful. The Ms is old and worn out.

॥ रामायणम् ॥

413 RĀMĀYANAM

Substance—Palm leaf Size— $21\frac{1}{2}' \times 2'$ Leaves—
87. 10—12 lines per page and 72 letters per
line Script—Malayalam No of Granthas—
4300.

Remarks—The Ms covers Eālākānda and 62 Sargas in Ayodhyākānda The readings differ much from those in the Nīrnaya-āgar edition.

॥ रामायणम् ॥

414 RĀMĀYANAM

Substance—Palm leaf, Size— $21' \times 2''$, Leaves—96,

6—10 lines per page and 64—72 letters per line, Script—Malayālam. No. of Granthas—3300.

Remarks—The Ms. covers Bālakāṇḍa and 10 Sargas and 23 verses in Ayodhyākāṇḍa. The script is neat and legible.

॥ रामायणम् ॥

415. RĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—14"×2". Leaves—78. 8—10 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3000.

Remarks—This Ms. comprises the whole of Bālakāṇḍa. The first Fol. contains certain verses relating to the *pūrvāṅga* for *pārāyaṇa*. They begin from "दृजन्तं रामराजेति" and end with "धृतिचयं दशरथरामजयमेवम् ..". After colophon the scribe's name is given as "त्रिविक्रमे".

॥ रामायणम् ॥

416. RĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—21½"×2". Leaves—129. 7—8 lines per page and 80 letters per

line. Script—Malayālam. No. of Granthas—4850.

Remarks—This Ms. comprises the Ayodhyākāṇḍa only.

॥ रामायणम् ॥

417. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—18" x 1½". Leaves—47. 10—12 lines per page and 56 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—1650.

Remarks—The Ms. comprises the first 74 chapters in Bālakāṇḍa and that of the 'first three is damaged.

॥ रामायणम् ॥

418. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" x 2". Leaves—9. 11 lines per page and 54 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—350.

Remarks—The Ms. is damaged. It comprises a portion of Bālakāṇḍa.

॥ रामायणम् ॥

419. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—22" × 2". Leaves—
28. 8—11 lines per page and 64—84 letters per
line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—
1300.

Remarks—The Ms. is worn out and written in old
Malayāḷam. It comprises a portion of Kiṣkin-
dhākāṇḍa.

॥ रामायणम् ॥

420. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—20½" × 2". Leaves—
337. 8 lines per page and 46—56 letters per
line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—
9500.

Remarks—The Ms. is held together by ivory plates.
It is written in legible hand and it comprises
the Āranya, Kiṣkindhā, and Sundara kāṇḍas.
It is used by H. H. The Mahārāja of Travan-
core on the day of Vijayadaśami for Vidyā-
rambha.

॥ रामायणम् ॥

421. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14¾" × 2". Leaves—

84. 8—9 lines per page and 60—74 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3200.

Remarks—The Ms. covers Āranyakāṇḍa and 12 chapters in Kiṣkindhākāṇḍa. Leaves 1—8 are written in a different hand.

॥ रामायणम् ॥

422. RĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—9½" × 1¾". Leaves—181. 10—12 lines per page and 24—26 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2700.

Remarks—The script is neat and legible. The Ms. comprises the Sundarakāṇḍa only. The following verse is added at the end:

“मदीयवाक्यैस्तव कीर्तनोज्ज्वलै-
विमुक्तशोका जनकेश्वरात्मजा ।
वर्मा चकोरीव विमुक्तापा
समुद्यतः शीतमरीचिरदिमभिः ॥ ”

॥ रामायणम् ॥

423. RĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 2". Leaves—

279. 9 lines per page and 64 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—10000.

Remarks—The Ms. comprises K'ṣkindā, Sundara and Yuddha kāṇḍas. The Kiṣkindhākāṇḍa begins on Fol. 273 (अ अ छ न्य) and ends on Fol. 334 (अ अ ज ल ञ्क). The work is resumed on Fol. 1 (श्री न). The last 20 leaves are not numbered.

॥ रामायणम् ॥

421. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21½" × 2". Leaves—
205. 12—13 lines per page and 80 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—12000.

Remarks—The readings vary much from those in the printed editions. The Ms. is held fast by ivory boards. After the colophon occur the following lines :

आपदामपहर्तारं दातारं सर्वसम्पदाम् ।

लोकाभिरामं श्रीरामं भूयो भूयो नमाम्यहम् ॥

सुग्रीवमित्रं सुकुमारगात्रं राजीवनेत्रं रघुराजपुत्रम् ।

सीताकलत्रं शिशिरांशुवक्त्रं श्रीरामभद्रं कलये दयार्द्रम् ॥

श्रीसीतालक्ष्मणगरतशत्रुघ्नसुग्रीवहनुमाद्विभीषणादिसप्तपरि-

वारसहिताय श्रीरघुकुलभूषणाय श्रीरामचन्द्राय नमः । हरिहर-
ब्रह्मादिसमस्तदेवताभ्यो नमः ।

൯൦൩-൦൦൦൯൯ കന്നിമാസം ൧-൦൦൯-൦൫ ശുക്രിതീർത്ഥം

शैलोपरि द्विजसुताकरकल्पितेयं

रम्यैर्गुणैर्विरहितापि च वर्णमाला ।

युष्मत्कराम्बुरुहमेलनगन्धयोगात्

सन्तुष्टये भवतु वः कृपया बुधेन्द्राः ।

श्रीगुरुभ्यो नमः । शुभमस्तु । हरिः ।

॥ रामायणम् ॥

425. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14"—1½". Leaves

—42. 6 lines per page and 42 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—700.

Remarks—The Ms. begins from Sarga 121 in
Yuddhakāṇḍa.

॥ रामायणम् ॥

426. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" x 1½". Leaves

176. 9—10 lines per page and 70—80 letters
per line. Script—Malayālam. No. of Gran-

thas—7400.

Remarks—The Ms. comprises Yuddhakāṇḍa only.
Many leaves are damaged. After colophon occur the following verses :

आपदामपहर्तारं दातारं सर्वमम्पदाम् ।

लोकाभिरामं श्रीरामं भूयो भूयो नमाम्यहम् ॥

रामं स्तनकिरीटकुण्डलधरं केयूरहारान्वितं

सीतालंकृतवामभागममलं सिंहासनस्थं प्रभुम् ।

सुग्रीवादिसमस्तवानरगणैः संसेव्यमानं सदा

विश्वामित्रपराशरादिमुनिभिः संस्तूयमानं भजे ॥

श्रीकृष्णशिष्येण नाराय.....स्तकम् ।

॥ रामायणम् ॥

427. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—22" × 13". Leaves—140. 7—10 lines per page and 54—90 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3200.

Remarks—The Ms. contains Yuddhakāṇḍa alone. It is much damaged. The readings differ much from those in the printed editions. Towards the close of the Ms. are written the following verses :

श्यामावदातमरविन्ददलायताक्षं

वन्धूकपुष्पसदृशाधरपाणिपादम् ।

सीतासहायमजितं धृतचापन्नाणं

रामं नमामि शिरसा स्मणीयरूपम् ॥

कालाम्भोधरकान्तिकान्तमनिशं वीरासनाध्यासितम्
 मुद्रां ज्ञानमयीं दधानमपरं हस्ताम्बुजं जानुनि ।
 सीतां पार्श्वकरां सरोरुहकरां विद्युन्निभां राघवं
 पश्यन्तं मकुटाङ्गदादिविविधाकर्पोज्ज्वलाङ्गं भजे ॥

राजा राजार्चिताङ्घ्रेरनुपचितकलो यस्य चूडामणित्वं
 नागानागार्धगात्रं नभसितधरलं यद्वपुर्भूषयन्ति ।
 माराभारागिणी भून्मतिरिति यमिनां येन वोऽशहि मारः
 मत्ताः सताश्चनुन्नारुणकिरणममाः पातु विश्रत् त्रिणेत्रः ॥
 अम्बरमम्बुनि पत्रमरातिः पीतमहीशगणन्य ददाह ।
 यस्य वधूस्तनयं गृहमब्जा पातु स वः शिखलोचनवहिः ॥
 कौमल्यानयनेन्दुं दशरथहृदयारविन्दमार्तण्डम् ।
 सीतामानमहंमं रामं राजीवलोचनं वन्दे ॥
 श्रीरामाय नमः ।

॥ रामायणम् ॥

428. RĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—20½" × 2". Leaves—321.
 8 lines per page and 42—52 letters per line.
 Script—Malayālam No. of Granthas—7000.

Remarks—The Ms. contains Yuddhakāṇḍa and 56
 sargas in Uttarakāṇḍa. It is written in
 neat legible hand and preserved in a fairly
 good condition.

॥ रामायणम् ॥

429. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{1}{4}" \times 2"$. Leaves—43. 11 lines per page and 81—96 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2500.

Remarks—The Ms. begins on Fol. 348 and ends on Fol. 390. It extends to the 3rd verse in *sarga* 92 of Uttarakāṇḍa. The arrangement of *Sargas* and readings differ from those in the printed edition.

॥ रामायणम् ॥

430. RĀMĀYAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{4}" \times 2"$. Leaves—98. 10—11 lines per page and 58 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—3400.

Remarks—The Ms. covers the whole of Uttarakāṇḍa. It is in good condition. The script is neat and legible. Variants in readings are noteworthy.

॥ रामायणतात्पर्यनिर्णयः ॥

431. RĀMĀYAṆATĀTPARYANIRṆAYA.

Substance—Palm leaf. Size— $14" \times 2"$. Leaves—11.

8 lines per page and 44 letters per line
 Script—Malayālam No of Granthas—240.
 Complete

Subject—A critical review of the Rāmāyana

Beginning

गणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । श्रीनारायणाय नमः ।
 जीयान्मण्डोदरीकण्ठकाण्डभूषणदूषणम् ।
 जानकीजन्मफलदं जलदश्यामल महः ॥
 मनः खेलतु मे रम्ये सीतानामनि भूमनि ।
 रघुनाथकथाकाशराकापीयूषधामनि ॥
 लक्ष्मणो जयतान्नित्यं जानकीजानिग्रहम् ।
 मेघनादसरिन्नाथविलामकलशीसुतः ॥
 अनुगृह्णातु मे रामे भरतो भक्तिमुत्तमाम् ।
 यथार्थनामा शत्रुघ्नो भूयाद् भूदेरभूतिदः ॥
 हनुमन्तमचिन्त्यानां निधिमाश्चर्यकर्मणाम् ।
 रक्षोनाथनिपन्नाद्यसूत्रधारमुपास्महे ॥
 यश्चकार सरस्वत्याः स्वयंवरपतिर्भवन् ।
 रामायणं महाकाव्यं तस्मै वाल्मीकिye नमः ॥
 पितुराज्ञां पुरस्कृत्य रामायणकथामिमाम् ।
 इच्छाम्यहं परिच्छेतुं जाह्नवीमिव नारिकः ॥
 ईश्वरप्रेक्षणात् क्षुब्धात् प्रघानादभवन्महान् ।
 महतोऽहङ्कृतिर्जज्ञे विधाभूत् मापि कालतः ॥

.. ...

...

सरस्वतीकगम्भोजप्रमृष्टश्रमवारिणा ।

चत्वारः कविना भागाः प्रतिक्राण्डं प्रपञ्चिताः ॥

प्रतिप्रकाशं कर्तुरभिप्रायः परश्चतम् ।

मंक्षिप्तेनैव मार्गेण ततः प्रस्थीयते मया ॥

आदौ तावद् गर्भीरार्थमन्दर्भेन्मुखचेतसा ।

मुनिना चालकाण्डोऽयं चतुष्प्रकरणीकृतः ॥

कथापुरुषनिष्पत्तिविश्वाभिन्नाध्वगवनम् ।

त्रयस्यैकधनुर्भङ्गः सीतापाणिपरिग्रहः ॥

End :

निर्भिद्य वालिनं सीतां बुद्ध्या विरहप्रिह्वलाम् ।

बद्ध्या महार्णवे मेतुं हत्वा राक्षमनायकम् ॥

माकेते सीतया साकगभिषिक्तस्य भूपतेः ।

प्राणनाथापरित्यागो लक्ष्मणस्य विमर्जनम् ॥

एवमादिविचारेण मुमुक्षुत्वं चृणां भवेत् ।

श्रीरामायणतात्पर्यपर्यालोचनयुक्तिषु ॥

निर्णीतिरेषा श्येमानमुपगन्तुं प्रगल्भते ।

श्रीरामाय नमः ।

Colophon .

Author .

Remarks—The Ms. is old and damaged. The number of Sargas and the stanzas epitomising the subject-matter of each Kāṇḍa as

furnished at the close of the work are noted below :

Bālakāṇḍa	77	Sargas
Ayodhyākāṇḍa	120	"
Āraṇyakāṇḍa	75	"
Kiskindhākāṇḍa	67	"
Sundarakāṇḍa	68	"
Yuddhakāṇḍa	130	"
Uttarakāṇḍa	110	"

श्रीवाल्मीकये नमः ।

जातो वंशे रघूणां मुनिवरवचनात् ताटकां ताडयित्वा

कृत्वा पुण्यामहर्ण्यां स्फुटितहरधनुर्जनिर्कीवल्लभोऽभूत् ।

प्राप्तोऽस्योर्ध्वां नयोगात् पितुरटविमगात् त्यक्तसीतोऽस्तवाली

चद्वाग्धिर्ध्वस्तलङ्कादलितदशमुखः सति या राज्यमाप ॥

भूत्वा धर्माशुवंशे मुनिवरवचनात् ताटकां ताडयित्वा

.....

हित्वा राज्यं च गत्वा वनमनुजमखोज्वाप्य मुग्रीवसख्यं

हत्वा रक्षांस्यरक्षत् त्रिभुवनमखिलं सोऽस्तु रामः श्रियं च ॥

... ..

The last verse in the work mentions the title of the work as "Śrī Rāmāyanatātparyaparyālocanayuktinīṭī"

॥ रामायणव्याख्या ॥

432. RĀMĀYANĀVYĀKHYĀ

Substance—Palm leaf. Size—16" 1½". Leaves—
76. 8 lines per page and 48 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—1625.
Incomplete.

Beginning :

अथ श्रीमदयोध्याकाण्डे प्रथमे सर्गे व्याख्येयानि व्याक्रियन्ते ।
गच्छतेति । मातुलकुलं मातुलगृहम् । 'कुलं गृहेऽपी'त्यमरः । अन-
घः सोदगे लक्ष्मणो बलवन्तं राममाश्रितः । मयापि महदाश्रयः
कर्तव्य इत्येवंविधकलुषशुद्धिरूपपापरहित इत्यर्थः । नित्यशत्रुघ्नः
नित्यशत्रवः कामादयः । नीतिः मातुलगृहवामजनितसौख्या-
दिकमनेन विनासत्कल्पमिति धिया नीति इति भावः । प्रीतिपुर-
स्कृतः भरतविषयस्नेहेन पुरस्कृतः । प्रीतिप्रेरित इत्यर्थः । स इति ।

End :

न शोच्या इति । ते रामादयः । इदं चर्चितं पितृवचनपरिपालनरूपं
चरित्रम् । शाश्वतम् आचन्द्रार्कम् । विधूयेति । महर्षियाते महर्षिभिः
प्राप्ते ।

एकपष्ठितमे सर्गे ।

वनमिति । स्वार्ता सुतरामार्ता । यदिति । राघवः दशरथः ।
'सानुक्रोशो वदान्यश्च प्रियवादी च राघवः' इति ते महद्यशस्त्रिपु
लोकेषु प्रथितं यद्यपि, ततोऽप्यतिशयितापयशस्करं कृत्यं कृतमिति
वाक्यशेषः ।

Colophon :

Author :

Remarks—A few leaves here and there in the Ms.
are worn out. The commentary covers the
first 60 sargas and 2 verses of the 61st in
Ayodhyākāṇḍa.

॥ रामायणव्याख्या ॥

433. RĀMĀYANAVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14" x 2". Leaves—31.
 12 lines per page and 50 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—1150.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

राममिन्द्रीपरश्यामं राजीवायतलोचनम् ।

ज्याधोप(गु?)निर्जितागतिं जानकीरमणं भजे ॥

चान्मीकिनामधेयाय मुद्गुर्वीरिमुचं नमः ।

यः श्रीरामकथार्थैर्जगत्तापमग्नीयमत् ॥

जानकीहरिमन्यानां जीवातुर्जनिष्ट यः ।

तं रामवीर्यकालाग्नेर्मरुत मारुतिं भजे ॥

श्रीगमाय नमस्तस्मै गीतायै लक्ष्मणाय च ।

भगताय च शत्रुघ्ननाम्ने मांभित्रये मुद्गुः ॥

श्रीमद्रामायणार्थश्रवणममयतः स्वोत्थगूढार्थतुष्टैः

शिष्टैरेतत्प्रबन्धं विशदय निजसूक्तयेति मन्त्रार्थितः मन् ।

व्यालोच्योपक्रमादीन् विबुधजनमुदे शब्दतात्पर्यहेतून्

विद्वान् कन्दालरामानुज इति विदितो व्याकरो (दी?)-

त्यादिकाव्यम् ॥

अथ भगवान् वाल्मीकिः स्वेच्छया स्वाश्रमं प्रत्यागतात् स्वम-
 हिस्राधगतत्रिलोकीवृत्तान्ताद् भगवतो नारदाह्लाधरामगुणविषय-
 कथासुधानुभवमुदितान्तःकरणः मन् स्वाश्रमे सुखेनावतिष्ठ । * *

॥ रामायणव्याख्या ॥

434. RĀMĀYANĀVYĀKHYĀ.

Substance—Palm leaf. Size—20"×2½". Leaves—
189. 13 lines per page and 80—86 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas
—11803. Incomplete.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । अग्निमस्तु ।

‘इक्ष्वाकुवंशप्रभवः’ इत्यादिभ्य ‘दण्डकान् प्रविवेश हे’ त्यन्तेन
मंथिष्य नागदोक्तं गमचरितं काण्डद्वयेनोपवर्ण्याधुना रामस्य दण्ड-
कारण्यममुद्भूतान्द्भुतविशेषान् विस्तरेण वक्तुं तृतीयकाण्डमार-
भते— प्रविश्येति । आत्मयान् धृतिमान् । महागहनप्रवेशे निश्श-
ङ्कताभिप्रायार्थमिदमुक्तम् । निश्शङ्कत्वे हेतुर्दुर्धप इति । द्विपाद्भि-
रग्रभृत्पयः । तिरस्कर्तुमशक्य इति यावत् । महारण्यमिति सामान्ये-
नोपात्तस्य विशेषेण मंज्रा दण्डकारण्यमिति । दण्डनाम्ना राज्ञा
परिपालितो देशः शुक्रशापादरण्यमभूदित्युत्तरकाण्डे वक्ष्यते । मण्डलं
ममूहम् ।

End :

आतिष्ठेति । वनवासे आत्मना समं दुःखानुभवात् लक्ष्मण प्रति
यौगज्यप्रार्थना कृता । पूर्वराजाभ्युपितां पूर्वराजा मन्वाद्यः ।
पितृभिः पितृपितामहप्रपितामहैः । सर्वात्मना पर्यनुनीयमान इत्य-
नेन ज्येष्ठे भरते वर्तमाने अहं यौगज्यानर्ह इति लक्ष्मणेन निषेधे
कृते गमेण पुनः पुनरनुनयनं कृतमित्यवगम्यते । रावव इति ।
वापीति निपातममुदायोऽवधारणार्थो भिन्नक्रमः । समुद्भूजातिबान्ध-

വേത്യർയഃ । രാമമേവാനുഷ്യന്തോ നാഭ്യർഹിമന് പരസ്परं വാമികं രാമമേ-
 വാനുചിന്തയന്തഃ अन्योन्यं धैराणि प्रजहुरित्यर्थഃ । आदिकाव्यमिति ।
 आर्षम् ऋषिः वेदः तत्सम्बन्धि वेदोपकरणम् उपचृद्दणमिति यावत् ।
 पुरा अवतारात्पूर्वम् । पुत्रकाम इति । रामाभिषेचनं रामाभिषेकाव-
 धिकमित्यर्थः । श्रवणेनेति । भस्म्रति श्रृण्वतामित्यर्थः । विनायका
 इति । विघ्नकारिणो ग्रहनिशेषाः । आयुष्यमिति । माँभ्रातृकं भ्रातृसुस-
 करम् । भक्त्येति । मंहितायां मंहितार्थत्वात् महितेति व्यपदेशः ।

Colophon :

इति श्रीकन्दान्तरामानुजीये श्रीमद्युद्धकाण्डव्याख्याने द्वात्रिं-
 शच्छततमः सर्गः । श्रीमद्युद्धकाण्डव्याख्यान समाप्तम् ।

श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः । सोमेश्वरी रक्षतु । शुभमस्तु । श्रीग-
 माय नमः ।

रामं रामानुज मीतां भरतं भरतानुजम् ।

सुग्रीवं वायुव्रतुं च प्रणमामि पुनः पुनः ॥

941 ഓമാണ്ടു പാതമിചവർഷം മകരമാസം 4-ാം- ഏഴുതിമു
 കിഞ്ചു അനന്തശരംകരണ ലിഖിതമിദം പുസ്തകം.

Author—Kandālaiṁmānuja

Remarks—The Ms contains the Āranya, Kiskundhā,
 Sundara and Yuddha kandas. It is in a fairly
 good condition

॥ रामायणमाहात्म्यम् (उमासंहितागतम्) ॥

435 RĀMĀYANAMĀHĀTMYAM
 (From Umāsamhitā)

Substance—Palm leaf Size—7½"×2" Leaves—

153. 8 lines per page and 18 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—1400.
Incomplete.

Subject—The excellencies of the Rāmāyana.

Beginning:

अविन्नमस्तु ।

विघ्नेश्वरमहं वन्दे गिरिजागात्रमम्भयम् ।

दन्तावलनिभं वन्दे विघ्नाद्रिच्छेदनेऽपि वा ॥

कैलामशिखरे रम्ये पार्वत्या सह शङ्करः ।

विचचार महायोगी स्वरूपमनुचिन्तयन् ॥

... ..

ऋषिभिः सनकाद्यैश्च स्तूयमानापदानकम् ।

देवी प्रणम्य पद्मच्छ देवदेवं पिनाकिनम् ॥

जय देव महादेव जय चन्द्रार्धेश्वर ।

जय मन्नाथ लोकस्य सृष्टिस्थिन्यन्तकारक ॥

जय वेदान्तमवेद्य जय वाचागमोच्चर ।

जय ब्रह्मादिदेवानामाय कर्तृविधायक ॥

महारकारिणे तुभ्यं नमो विश्वम्बरूपिणे ।

त्वं वेदस्त्वं वपट्कारस्त्वमोङ्कारस्तथा स्वधा ॥

यज्ञश्च यज्ञकर्ता च हुतभुक् सोमपास्तथा ।

चन्द्रसूर्यौ तथा वायुः पृथिवी जलमेव च ॥

आकाशश्च प्रशान्तात्मा समुद्रश्च सरीसृपः ।

वृक्षाश्च मनुजाताश्च सिंहाद्या मृगजातयः ॥

मयं तद्रूपतोऽभिन्नं न पश्यामि मनागपि ।

इति स्तुतो गिरिजया प्रमादमकरोच्छिवः ॥

किं विवक्षास्ति ते देवि उभे सर्वाङ्गसुन्दरि ।
 शृणु वक्ष्यामि तत्त्वेन मनसा मम्यपीप्सितान् ॥
 देवी—

... ..
 मन्नाग्ना सहिता शम्भो प्रोक्ता काचन संहिता ।
 तां पुनः श्रोतुमिच्छामि रघुनाथकथाफलाम् ॥

End :

महाजाया जले स्नात्वा श्रीरङ्गनिलयं हरिम् ।
 वैशाख्यामासफलकं फलोपेतं निवेदय ॥
 तेन वत्सरपूजायाः फलं प्राप्नुहि राक्षसम् ।
 वर्षे वर्षे राक्षसेन्द्रो वैशाख्यां रङ्गमन्दिरे ॥
 पूजयत्यनिशं देवि संवत्सरफलाप्तये ।
 रङ्गधाम्नो राक्षसेन्द्रो मन्दिरं विश्वकर्मणा ॥
 कारयामास विधिवत् सप्तप्राकारशोभितम् ।
 चन्द्रपुष्करिणीतीरे श्रीदेवीश्रीधरोरसि ॥
 सम्पूज्य हरिणादिष्टो लोकं प्राप्य विभीषणः ।
 स्नात्वा कवेरजातोये दृष्ट्वा श्रीरङ्गवासिनम् ॥
 मोक्षलक्ष्मीपरिणता मुक्ताः स्युरमग भवात् ।
 न्यायेन कारयामास राज्यस्य परिपालनम् ॥
 प्रच्छन्नाः मञ्जरन्त्येव मानुषा इव राक्षसाः ।
 काले वर्षतु पर्जन्यः पृथिवी सम्यशालिनी ॥
 देशोऽयं क्षोभराहितो ब्राह्मणाः मन्तु निर्भयाः ।

Colophon:

हरिः । ॐ । शुभमस्तु । श्रीरामचन्द्राय नमः ।

Author .

Remarks—The work furnishes the details of the purification of Vibhisana and other devotees of Śrī Rāma, by their visit to the Śrī Ranga Temple

॥ रामायणमाहात्म्यम् (उमासंहितागतम्) ॥

436 RĀMĀYANAMĀHĀTMYAM

(from Umāsamhitā)

Substance—Palm leaf Size—18 × 2 Leaves—
21 13 lines per page and 76 letters per line
Script—Malayālam No of Granthas—1200
Incomplete

Subject—Beginning—Same as No 435

End

अभेद्यकनचं धत्ते राजर्णेर्हृदयस्य तु ।
नसारं ब्रह्मणो रामो हत्वा लोकस्य गुप्तये ॥
मेतौ तीर्थं धनुष्कोट्या कृतवान् पापशान्तये ।
निभीषणाद्याः सुहृदो हतामित्रं ग्धूतमम् ॥
निधियत् पूजयामासुः पाद्याभ्यासनवन्दनेः ।
रावणान्तकमावृत्य वृन्दारकगणा दिवि ॥
मस्रमौला ग्धुरं दशशीर्षिगुं रणे ।
वचर्षुः शुष्पनर्पेण सन्तानक्रममुद्धर्यः ॥
निधाय बाहुं त्रिणतस्य कोट्या-
मायेधनोद्भूतरजोपिताङ्गम् ।

जटाश्रितं फुल्लमुत्तारविन्दं

पश्यन्ति रामं कृतपुण्यपुञ्जाः ॥

मित्रैः ममेतं गतशत्रुमङ्गं कृपाकरं श्यामच्छेदहयुक्तम् ।

कोदण्डदीक्षागुरुमादरेण भजन्ति ये धन्यतमा वरेण्यम् ॥

जटाधरं फुल्लमनोज्ञहामं गौमित्रिणा मेवितवामभागम् ।

Colophon :

इति श्रीमदुमागंहितायां श्रीमद्रामायणमाहात्म्ये सुन्द-
रकाण्डमहिमानुवर्णनं नाम एकादशोऽध्यायः ।

Author .

Remarks—Same as No. 435.

॥ रामायणामृतकतकटीकासारसंग्रहः ॥

137 RĀMĀYANĀMṚTAKATĀKĀ-
SĀRASĀNGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—14" x 2". Leaves—
147. 12—15 lines per page and 46 letters per
line. Script—Giantha No. of Granthas —6250.
Incomplete.

Beginning .

गणपतये नमः ।

वैदेहीतटिदुज्ज्वलः प्रविलम्बापोत्तमेनाङ्कितः

वित्रस्ताखिललोकभीतिहरणश्रीनाक्यमञ्जुधानिः ।

दोग्धा निर्मलभक्तचातकततीसञ्जीवनं जीवनं

पायाद् दुःखितकामिमौल्यफलदः श्रीरामकालाम्बुदः ॥

भो भोः किमिदं रामायणं व्याख्येयम् उत न । यदि प्रयोजनं
व्याख्येयम् यदि नो न । प्रयोजनमप्यैहिकमागुप्तिकं वा
स्यात् । न तावत् कृषिवाणिज्यसेवादिना धनधान्यादिवदैहिकं
किञ्चित् प्रयोजनं रामायणपाठात् पठ्यामः । नाप्यागुप्तिकम् ।
निरयं निस्तितीर्थुः (संमारात् स्वगुरुभुर्वा मुमुभुर्वा रामायण-
माम्नायादिति श्रुतिः स्मृतिर्वास्ति । पारलौकिके चार्थे ते एव
प्रमाणम् । अपि च विशिष्यागुप्तिकत्रेयोरर्थभिरिदमनादर्थव्यम् ।
काव्यत्वात् । 'काव्यालापांश्च वर्जयेदिति च घण्टाघोषः ।

End :

तद् दृष्ट्वेति । जृम्भमाणं वर्धमानं । समविध्य आस्फाल्य ।
अम्बरीषं भ्राष्ट्रम् । तस्य मुखम् । विधूमः पावक इवाशोभत ।
आरुजन् अत्यर्थं भिन्दानः । मे भूमिमङ्गेन मध्ये विश्रमाय
कचिद् पादविक्षेपसङ्गराहित्येनैव । महस्रशः परिगन्तुमुन्मह इति
महस्रवारमेकयत्नेन प्रदक्षिणं कर्तुं शक्नोमीत्यर्थः । वैनतेयं
परिगन्तुमिति जातिस्वाभाव्यात् प्रदक्षिणाकारपङ्क्तिमनवन्तमह
मपि सहस्रशः परिगन्तुं शक्तः । उदयादिति । उदयगिरिः
प्राप्यतमादित्यं प्राप्य तेन मह प्रस्थित तमादित्यमनस्तमित-
मण्डलं तमेव

Colophon :

इति श्रीमत्किष्किन्धाकाण्डे सप्तपष्टितमः सर्गः ।

Author :

Remarks—This commentary epitomises the *Amṛtakatakavyākhyā* wherein the commentary on *Bāla*, *Ayodhyā*, *Āraṇya kāṇḍas* and 68 *sargas* in *Kiskindhākāṇḍa* is embodied. The last Fol. is missing.

॥ रामायणामृतकटकटीकासारसंग्रहः ॥

438. RĀMĀYAṆĀMṚTAKATAKATĪKĀ- SĀRASĀNGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—16" × 1½". Leaves—31. 9—10 lines per page and 75—80 letters per line. Script—Grantha. No. of Grantha—1500. Incomplete.

Beginning :

आमुष्मिकं हि तावत्को विद्वान् आत्मानात्ममकलपरमार्थत-
त्वज्ञा.....व्यवहारे प्रजारञ्जनादौ सामर्थ्यं चातुर्यं तद्वान्
एकप्रियदर्शनः इति, काममौन्दर्यतो नित्यसौमुख्यत एकरू-
पतया प्रियदर्शनं यस्य स तथा । आत्मवान् वशीकृतान्तःकरणः ।
क्रोधं विजि.....जिघांसा जितक्रोधः विगीतव्यर्थहिंमार...प्रमङ्ग-
रहित इति यावत् । द्युतिः सर्वलोकमददिदृक्षाजननी देहमौ-
न्दर्यकान्तिविशेषलहरी तद्वान् । अनस्यकः विघ्नस्वर्य.....
रौन्मत्यसङ्ग.....स्ययातद्रहित इति यावत् । संयुगे यथा प्राप्त-
युद्धकाले जातरोषस्य कस्य रोषाद् देवा इन्द्रादयोऽपि विभ्यति ।

यदेतदुक्तगुणजातं तदेतादृशस्यास्तीति श्रोतुमिच्छामि । हे महर्षे
 अपरोक्षदिति इन्द्रियाशेषार्थं भुर्भुवस्सुवर्गक्षणान् त्रीन् लोकान्
 तत्रत्यवृत्तान्तं जानातीति तथा । वाल्मीकिशब्दः.....वल्मीक-
 गर्भान्निर्गतत्वोपाधिना वल्मीकापत्यत्वस्य द्रोणीपुत्रकलशीसुतादि-
 यत् सुवचनत्वात् ।

End :

तदा मनोजयं पादवेगमास्थाय महेन्द्रं केरलभूरूपं गमिष्या ?
 समुद्रान्मया वामाय याचता अतो ये लो.....निर्मितास्तान्
 जहि । धनुषः परं ग्रहणाकर्षणादिव्यापारं.....लोकप्र-
 तिवन्धाय मोक्तुमर्हमि । शरमोक्षे मति दत्तशरगत.....मप्र-
 तिवन्धो महेन्द्रं गमिष्यामि । म जामदग्निः । शरक्षेपान-
 न्तरं तथा कथितान् स्वर्लोकान् रामेण तेन शरेण...दृष्ट्वा
 महेन्द्रं जगाम । आत्मगतं रामो मदन्तर्यामीति तस्य-
 ज्ञानं प्राप्तवान् । आत्मगतिं च स्वस्थानं च जगा.....

Colophon .

पञ्चसप्तति(तमः)मर्गः ।

इति श्रीमद्रामायणे टीकामारमङ्गले प्रथमः मर्गः ।

Author :

Remarks—The Ms. contains the commentary on
 sargas 1—76 of Bālakāṇḍa. The leaves are
 damaged

॥ ललितोपाख्यानम् (ब्रह्माण्डगतम्) ॥

439. LALITOPĀKHYĀNAM.

(from Brahmāṇḍapurāna.)

Substance—Palm leaf. Size—14½"×2". Leaves—
132. 9 lines per page and 40 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—2970.
Complete.

Subject—The *Avatāra* of Lalitā, the slaying of
Bhaṇḍāsura etc.

Beginning :

हरिः ॐ ।

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

ओङ्कारमूर्तिमव्यक्तमनन्तं सत्यचिद्धनम् ।

द्वादशान्तस्थितं श्रीमन्मीनाक्षीशं शिवं भजे ॥

अस्तु वः श्रेयमे नित्यं वस्तु वामाङ्गसुन्दरम् ।

यतस्तृतीयो विदुषां तुरीयं तु परं महः ॥

श्रीमत्सुन्दरमीशानं श्रीमत्सिद्धिविनायकम् ।

पण्मुखं स्कन्दमातन्दं विष्णुं ब्रह्माणमाश्रये ॥

अगस्त्यो नाम देवर्षिर्वेदेदेदाङ्गपारगः ।

सर्वमिद्वान्तमारजो ब्रह्मानन्दरमात्मकः ॥

चचागाङ्गतेहतूनि तीर्थान्यायतनानि च ।

शैलारण्यापगा मुख्याः सर्वान् जनपदानपि ॥

तेषु तेष्वसिलान् जन्तूनन्नानतिमिराष्टतान् ।

शिश्रोदरपरान् दृष्ट्वा चिन्तयामास तान् प्रति ॥

तस्य चिन्तयमानस्य चरतो वसुधामिमाम् ।
 प्राप्तमामीन्महापुण्यं काश्चीनगरमद्भुतम् ॥
 तत्र वारणशैलेन्द्रमेकाग्रनिलयं शिवम् ।
 कामार्क्षीं कलिदोषघ्नीमपूजयद्यथात्मवान् ॥
 लोकेहेतोर्दयार्द्रस्य चिन्तयानस्य धीमनः ।
 चिरकालेन तपसा तोषितोऽभूज्जनार्दनः ॥
 हयग्रीवतनुं कृत्वा साक्षाच्चिन्मात्रविग्रहाम् ।
 शङ्खचक्राक्षवलयपुस्तकोज्ज्वलबाहुकाम् ॥
 पूरयित्रीं जगत् कृत्स्नं प्रभया देहजातया ।
 प्रादुर्बभूव पुरतो मुनेरमिततेजसः ॥
 तं दृशानन्दभरितः प्रणम्य च मुहुर्मुहुः ।
 विनयावनतो भूत्वा स तुष्टाव जगत्पतिम् ॥

End :

यत्रेदं ललितापुस्तं वर्तते कुम्भमम्भव ।
 तस्मिन् देशे न रोगः स्यान्न च दुर्भिक्षमम्भवः ॥
 पूजाविधानमखिलं शास्त्रोक्तं कुम्भमम्भव ।
 शृण्वन्तरे तु वक्ष्यामि तदाकर्णय शास्त्रतः ॥
 य इदं पाठकं मम्यरूपं वित्तानुसारतः ।
 चक्षुश्च भूपणैश्च कर्णमात्रा? इगुलीयकैः ॥
 नमस्कृत्य च सन्तोष्य गन्धपुष्पैश्च भोजनैः ।
 समाप्तं च विशेषेण ब्राह्मणान् वेदपारगान् ॥
 भोजयित्वा दाक्षिणार्धैः श्रीदेवीभक्तिमान् नरः ।
 शृणुयात् सावधानेन चा समाप्तः कथामिमाम् ॥
 तस्य देवी प्रसन्ना तु सर्वमिदं च दास्यति ॥
 आगेम्यं मन्तति चैव मुक्तिं मुक्तिं च दास्यति ।

श्रीहयग्रीवः—

आख्यानमेतदवदातगुणाः पठन्ति

सम्पत्प्रदायकमपाकृतसर्वदुःखम् ।

विज्ञानदीप्तिकलिकां ललिताप्रसादा-

दास्राद्य चेतसि भ(व?)ज)न्ति परं प्रसादम् ॥

Colophon :

इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे उत्तरखण्डे हयग्रीवागस्त्यसंवादे ललितो-
पाख्याने मन्त्रराजप्रकाशकथनं नाम द्वाविंशोऽध्यायः ।
श्रीदेव्यै नमः ।

ലളിതോപാഖ്യാനം അതിരത്തി അറുപത്തി മൂന്നാംമാണ്ടു
തൃമാമാസം ഇരുപത്തി നാലാംതീയതി ഗ്രന്ഥം സൂക്ഷിച്ചു
രാമാശാസ്ത്രികൾ എഴുതിതീർത്തു. ൧൭൭൦.

Author :

Remarks—This Uṇākhyāna is in the form of a dialogue between Hayagrīva and Agastya. It comprises 32 chapters only. The date of transcription as noted under colophon is 1063 M. E.

॥ वराहपुराणम् ॥

440. VARĀHAPURĀNAM.

Substance—Palm leaf. Size—22" × 2". Leaves—
145. 8 lines per page and 62 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—4300.

Subject—The evolution of the Universe, the secondary creation etc.

Beginning :

... .. सम
 वेदा नष्टा ममाचक्ष्व मुने प्रवृहि कारणम्
 ॥

 विस्मयेन तपोधन ।
 पृष्टा क एते पुरुषा एतत् कथय शोभने ॥

 भो नारायणः स्वयम् ॥
 ब्रह्मिभू.हत्याशु पापमुच्चारणादनु ॥
 एतस्य हृदये

End :

यथाशक्त्या नृपो ग्रामैः पूजयेद्ब्रह्मचरं धरं ।
 अवज्ञया श्रुतेनेत्थमपूज्य च धरा ॥

मूर्खश्च मानवः ॥
 श्रुत्वा च पूजयेत्शास्त्रं बाराहमंजितम् ।
 सर्वपापविनिर्मुक्तो विष्णुमायुज्यतां व्रजेत् ॥

Colophon :

इति चाराहपुण्ड्रणेपाठ्यानि पञ्चशततमोऽध्यायः ।
श्वतोपाख्याने मपाप्तम् ।
 संहिता चेयं समाप्ता... ..

जने बहुत्र परमात्मुदात्तं
 यं द्वीपमध्ये सुतमात्मवन्तम् ।
 पराशराद् गन्धवती महर्षिं
 तस्मै नमो ज्ञानतमोनुदाय ॥ हरिः ॥

नीलकण्ठेन लिखितामिदं पुरतकम् ।
 गोविन्दाय श्रीवामुदेवाय श्रीपार्वत्यै नमः ।
 शिवाग्निद्विवाभ्यां नमः । परमात्मने..... ॥

Remarks—The Ms. is much decayed. Three leaves at the beginning and two at the close are missing. The story of the three-fold births of Jaya and Vijaya, the *dvārapālahas* of Vairakunta is also narrated.

॥ वराहपुराणम् ॥

441. VARĀHAPURĀNAM.

Substance—Palm leaf. Size— $19\frac{1}{2}" \times 2"$. Leaves—45.
 12—14 lines per page and 96 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—3250.
 Incomplete.

Subject—Same as No. 440.

Beginning:

.....क्षणः कश्चिद्वेदाभ्यामगते शुने ।
 वसत्यगिरतं प्रातःस्नायी त्रिषण्णे स्तः ॥

नाम्ना संयमनः पूर्वमेकस्मिन् दिवसे नदीम् ।
 धर्मरूपे गतः स्नातुं तथा भागीरथीं शुभाम् ॥
 तत्रामन्नं महायूथं हरिणानां विचक्षणः ।
 लुब्धो विष्टरको नाम धनुष्पाणिः कृतान्तवत् ॥
 आययौ तज्जिघांसुः संस्तस्थौ संयोज्य सायकम् ।
 ततः संयमनो विप्रो दृष्ट्वा तं मृगयारतम् ॥
 वारयामास्य मा भद्र जीवधातमिमं कुरु ।
 एतच्छ्रुत्वा वचो व्याधः स्मितपूर्वमिदं वचः ॥
 उवाच नाहं हिंमामि ब्रूया जीवान् द्विजोत्तम ।
 परमात्मा स्वयं भूतैः क्रीडत्यर्भकवत्स्वयम् ॥
 कृत्वा मृदा बलीवर्दं तद्वदेव न मंशयः ।

End :

एकैका दानवास्तत्र वज्रहस्तसमा युधि ॥
 एकैकं स्पर्धता देवा जेतुं तेन बलेन ह ॥
 तेषां प्रधानभूतानामयुतानि च कोटयः ।
 एषामेकस्यानुयाति तावद्वलमयोजितम् ॥
 तेषां दैत्यसहस्राणि बलिनां तु महात्मनाम् ।
 समितिं चक्रुरव्यग्रास्तदा दैत्याः प्रहारिणः ।
 प्रयाणं रोचयामासुर्देवसैन्यजिघांसवः ॥
 विचित्रनानाविधिधा ध्वजाग्रा विचित्रशस्त्रा विविधोग्ररूपाः ।
 दैत्याः सुरान् जेतुमीषुस्तथोचैर्नर्दुः.... ॥

Colophon :

इत्यादिचारादि धरणीत्रये मत्तचत्वारिंशोऽध्यायः ।

Remarks—Chapters first and last are incomplete. The work is written in neat hand.

॥ वल्कलक्षेत्रमाहात्म्यम्. (स्कान्दगतम्) ॥

442. VALKALAKṢETRAMĀHĀTMYAM.

(from Skāndapurāṇam)

Substance—Palm leaf. Size—6" x 14". Leaves—138. 10 lines per page and 16—24 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1725.

Subject—The origin etc. of the Janārdanakṣetra in Travancore.

Beginning :

हरिः श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।

प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

बालेन्दुमौलितनयस्य महाविभूते-

विघ्नेश्वरस्य चरणद्वयमम्बुजाम् ।

ध्यायामि चेतसि सर्वार्णववस्वभावं

तापत्रयप्रशमनं शुधवृन्दलीलम् ॥

ऋषयः —

बादरायणमाच्छिष्याग्रियं पूर्णकथारसम् ।

पृच्छामि त्वामिदं तत्त्वं सूत पौराणिकोत्तम ॥

कल्गक्रोडस्य माहात्म्यं श्रुतं कर्णरसायनम् ।
 श्रुतं श्रोतव्यतत्त्वार्यं परमं विधिसम्मितम् ॥
 इदानीं श्रोतुमिच्छामः कथाश्रवणलालसाः ।
 जनार्दनस्थलस्थाग्रयं माहात्म्यं मङ्गलायनम् ॥
 जनार्दनमिदं क्षेत्रं कदाभूत् केन निर्मितम् ।
 कथं श्रुतं किमाश्चर्यं तद्वर्णय सुस्तिरम् ॥
 व्यामप्रमादसम्पन्नो भवान् मर्षविदां वरः ।
 तद्विज्ञा न ते किञ्चिल्लोके वेदे च विद्यते ॥
 इति पृष्टस्तदा स्रुतो नैमिशारण्यवासिभिः ।
 मुनिभिः शौनकाख्यैरिदिमाह हम्न्मुनीन् ॥

End :

इत्युक्तं निगमागमाद्वयरसं वेदान्तसारं शुभं
 माहात्म्यं परमं जनार्दनपतेः क्षेमाग्रहं मोक्षदम् ।
 ये शृण्वन्ति पठन्ति मन्ततन्ममी मौभाग्यकूलकषा
 भोगस्वर्गरमापवर्गफलिनः स्युः कल्यणश्च इव ॥

Colophon :

इति श्रीकाशखिण्डे जनार्दनमाहात्म्ये एकत्रिंशोऽध्यायः । शुभ-
 मस्तु ।

Remarks—Varkala, the seat of Janārdanaksetra, is
 a well-known place of pilgrimage in Travancore. The work is only a part of the *Kāśīkānda*
 in *Skāndapurāṇa*.

॥ वल्कलक्षेत्रमाहात्म्यम् (ब्रह्माण्डगतम्) ॥

443. VALKĀLAKṢETRAMĀHĀTMYAM.
(from Brahmāṇḍapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—14" x 2". Leaves—
27. 9 lines per page and 52 letters per line
Script—Malayālam. No. of Granthas—750
Subject—Same as No. 442.

Beginning :

हरिः ॐ ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
प्रमन्नमदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
वन्दे सुन्दरराजं तं श्रीवराहात्मकं विशुम् ।
पापनागारनिलयं जनार्दनतनुं हरिम् ॥
सुपुण्ये नैमिशारण्ये शौनकाद्या महर्षयः ।
प्रातःमवनहोमान्ते स्मृतं पप्रच्छुरादरात् ॥

ऋषयः—

व्यामशिष्य महाप्राज्ञ स्मृत तद्वद विस्तरात् ।
वल्कलाम्ब्ये महापुण्ये क्षेत्राणामुत्तमोत्तमे ॥
दक्षिणाम्बुनिधेस्तीरे रामक्षेत्रे जनार्दनः ।
नित्यं वसति सर्वेषां दर्शनान्मुक्तिदो नृणाम् ॥
इत्युक्तं हि त्वया पूर्वं क्षेत्रं तद्वल्कलाभिधम् ।
कुतोऽभूत् सर्वदेवेशः कुतोऽत्रस्ते जनार्दनः ॥
क्षेत्रस्याम्य च माहात्म्यं श्रोतुमिच्छामहे वयम् ।
कति तीर्थानि सन्त्यत्र तत् सर्वं वद नो मुने ॥

इत्युक्तो मुनिभिस्तत्र स्मृत्वा सूतो जनार्दनम् ।
रोमाञ्चिताङ्गो नत्वा तं प्राह तान् रौमहर्षणिः ॥

End :

इत्युक्तास्ते महाभागा ऋषयस्तु तपोधनाः ।
सन्तोषमतुलं प्राप्य सर्वकर्मममर्षणम् ॥
ममर्षयन्तो देवेशे ब्रह्मण्यास्मिन् जनार्दने ।
मन्तुश्चित्तास्ते सर्वे पूर्ववत् सत्रमासत ॥

Colophon :

इति श्रीमद्ब्रह्माण्डपुराणे क्षेत्रखण्डे बल्लभक्षेत्रमाहात्म्ये
त्रयोदशोऽध्यायः । श्रीजनार्दनाय नमः ।

Remarks : Refer to No. 442.

॥ बल्लभक्षेत्रमाहात्म्यम् ॥

444. VALLABHAKṢETRAMĀHĀTMYAM.

Substance.—Palm leaf. Size—9 $\frac{3}{4}$ " \times 1 $\frac{1}{4}$ ". Leaves—12
9 lines per page and 32 letters per line. Scrip.—
Malayālam. No. of Granthas—216. Incomplete.

Subject—The glory of ŚrīVallabhakṣetra.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

पायाद् बभ्रुकपाणिर्द्विजवरगृहिणीभक्तिभारातिदृष्ट-
श्चक्रेणकेन हत्वा दितिजमसुहृदं तोलियाम्बुं महान्तम् ।

कृत्वा तत्रारमद्रानुपतटिनि महादेवल्लिङ्गप्रतिष्ठां

भूयश्चक्रेण सार्द्धं सपदि वसति यो बह्वक्षेत्रमुच्ये ॥

शौनक उवाच—

स्रुत जीव चिर साधो उद नो वदतां वर ।

बह्वक्षेत्रमाहात्म्य येन मन्तुष्यते हरिः ॥

स्रुतः—

बह्वक्षेत्रमाहात्म्यं वक्तुं कः शक्नुयाद् भुवि ।

यत्र माश्राज्जगन्नाथः शिलारूपेण वर्त्तते ॥

यत्र शास्त्रानुसारेण रक्षा नित्यं प्रवर्त्तते ।

यत्राविपतयो मित्राः शस्त्रशास्त्रनिशारदाः ॥

द्रोणतुल्या विराजन्ते कृष्णप्रीणनतत्पराः ।

यत्र तन्त्रिपराः सर्वे श्रौतस्मार्तविशारदाः ॥

यत्र राजवराः सर्वे दासतां विभ्रति स्वयम् ।

यत्र क्षत्रियराजस्य साम्राज्यं स्पष्टभीक्ष्वते ॥

श्रीदुर्गामा मुनिर्यत्र सर्वकार्यप्रवर्त्तकः ।

शापभीत्या च सर्वैव तण्डुलादिर्न चोर्यते ॥

End

अलङ्कारस्य दानं च भक्त्या चालदक्रिया विमोः ।

रूपायस्य च वस्त्रस्य तथा कौसुम्भपट्टयोः ॥

दानं यन्मुनिशार्दूल तदनन्तफल भवेत् ।

तथा शङ्करमङ्गल्याः पूजायाः सन्ततिर्द्विज ।

मिथिलान्नाया हरिप्रीतेर्हेतुः स्यान्नात्र संशयः ॥

तथा तत्रैव पूजायां तण्डुलग्रन्थपूरकम् ।

नमस्कारस्य भुक्तिश्च विष्णोः प्रीतिकरी परा ॥

प्राकारस्य बहिर्देशे स्वारामोद्यानमाधनम् ।

तत्सेचनं शोधनं च हरिप्रीतिकरं महत् ॥
 श्रीवल्लभममाख्यस्य विष्णोस्तुर्कर्मकीर्तनान् ।

Colophon

इति वल्लभक्षेत्रमाहात्म्ये तृतीयोऽध्यायः ॥

Author

Remarks—This work is in the form of a dialogue between Suta and Saunaka. It consists of four chapters of which the last is incomplete. Sri Vallabha is the presiding deity of the temple at Truvalla in Travancore.

॥ वल्लभक्षेत्रमाहात्म्यम् ॥

445 VALLABHAKSETRAMĀHĀTMYAM

Substance—Palm leaf Size—7½ 2 Leaves—18
 9 lines per page and 24 letters per line
 Script—Malayālam No. of Granths—243
 Incomplete

Subject—Beginning—Same as No. 444

End

श्रीवल्लभममाख्यस्य विष्णोस्तुर्कर्मकीर्तनम् ।
 निन्दनाश्रयणं च तस्य प्रीतिकरं भवेत् ।
 श्रीवल्लभ हरे विष्णो वासुदेव जनार्दन ॥
 इति नामाभिधा ज्ञापि हरिप्रीतिरुद्गीतरी ॥
 पुगः षड्विंशः द्विषो नाम्ना दुर्दमाऽभून्महापुनः ।

अतीतजन्मपुण्यान्नो मात्रादिभिराशिक्षितः ॥

स यावनादिमारभ्य गणिकागृहमाश्रितः ।

मदाचारविहीनश्च दुराचारपरिग्रहः ॥

मातरं पितरं चापि दुरात्मा

Colophon :

इति चह्लभक्षेत्रमाहात्म्ये तृतीयोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—The Ms. is in good condition.

॥ वायवीयसंहिता (शैवगता) ॥

446. ^{११११} VĀYAVĪYASAMHITĀ.
(from Śaivapurāna.)

Substance—Palm leaf. Size— $23\frac{1}{2}$ " x 2". Leaves—
46. 6—7 lines per page and 52 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—900.
Incomplete.

Subject—The slaying of the Tripuras.

Beginning :

गणपतये नमः ।

नमः शिवाय गोमाय सगणाय मसूत्रवे ।

प्रधानपुरुषेशाय सर्गस्थित्यन्तहेतवे ॥

शक्तिमप्रतिष्ठां यस्य वैराग्यं चापि सर्वगम् ।

स्वामित्वं च पितृत्वं च स्वभावं संप्रचक्षते ॥

तमजं विश्वकर्माणं शाश्वतं ध्रुवमव्ययम् ।
 महादेवं महात्मानं ब्रजामि शरणं शिवम् ॥
 धर्मक्षेत्रे महातीर्थे गङ्गाकालिन्दिसङ्गमे ।
 प्रयागे परमे पुण्ये ब्रह्मलोकस्य वर्त्मनि ॥
 मुनयः संशितात्मानः सत्यव्रतपरायणाः ।
 महौजसो महाभागा महामयं वितेनिरे ॥
 तत्र सत्रं समाकर्ण्य तेषामक्लिष्टकर्मणाम् ।
 साक्षात्सत्यवतीसूनोर्वेदव्यासस्य धीमतः ॥
 शिष्यो महात्मा मेधावी त्रिषु लोकेषु विश्रुतः ।
 पञ्चावयवयुक्तस्य वाक्यस्य गुणदोषवित् ॥
 उत्तरोत्तरवक्ता च ब्रुवतोऽपि बृहस्पतेः ।
 मधुरश्रवणानां च मनोजपदपर्वणाम् ॥
 कथानां निपुणो वक्ता कालविन्नयवित् कविः ।
 आजगाम स तं देशं सूतः पौराणिकोत्तमः ॥
 तं दृष्ट्वा सूतमायान्तमृषयो हृष्टमानसाः ।
 तस्मै समाजपूजां च यथावत् प्रत्यपादयन् ॥
 प्रतिगृह्य म तां पूजां मुनिभिः प्रतिपादिताम् ।
 उद्दिष्टमासनं भेजे नियुक्तो युक्तमात्मनः ॥
 ततस्तत्सङ्गमोदेव मुनीनां भावितात्मनाम् ।
 सौत्कण्ठमभवाचित्तं श्रोतुं पौराणिकीं कथाम् ॥
 तदा तमनुरूपाभिर्वाग्भिर्चर्य महर्षयः ।
 अतीवाभिमुखं कृत्वा वचनं चेदमब्रुवन् ॥

End .

भगवन् भद्रं भद्रं ते भगवानिन्दुभूषणः ॥

आज्ञा यम् ।
 रैभ्याश्चमममीपस्थस्यम्बकोऽम्बिकया सह ॥
 पश्यत्येव महाबाहो दुस्सहं ते पराक् ॥
 न कुञ्जरः ।
 आरुरोह रथं दिव्यमनुगृह्य पितामहम् ॥
 तदा रथवरे तस्मिन् स्थिते ब्रह्मणि सार.... ।
 पुरट्टिपः ॥
 ततः शङ्खवरं दिव्यं चन्द्रकुन्दसमग्रभम् ।
 प्रदध्मौ वदने कृत्वा भानुकल्पो महाबलः ॥

Colophon :

इति वायवीयसंहितायाम् अष्टादशोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—This Ms. is very old. The leaves are decayed.

॥ वायवीयसंहिता (शैवगता) ॥

447. VĀYAVĪYASAMHITĀ.

(from Śaivapurāṇa).

Substance—Palm leaf. Size—19½" × 1½". Leaves—
 74. 8—9 lines per page and 76 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—3000.

Subject and Beginning—Same as No. 446.

End :

पश्चाद् ज्ञानं समामाद्य शिवमायुज्यमाप्नुयात् ।
 अर्धार्धचरितो यस्तु देही देहक्षयात् परम् ॥
 अण्डान्तर्वद्धमव्यक्तमतीत्य भुवनद्वयम् ।
 सम्प्राप्य पौरुषं गैर्द्रं स्थानमद्रीन्द्रजापतेः ॥
 अनेकयुगमाहसं भुत्वा भोगाननेकधा ।
 पुण्यक्षये क्षितिं प्राप्य कुले महति जायते ॥
 तत्रापि पू....

Colophon :

श्रीचायवीयसंहितायाम् उपरिभागे एकविंशोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—The Ms. is old and worn out.

॥ वासिष्ठरामायणम् ॥

448. VĀSISṬHARĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—10½" × 2½". Leaves—
 80. 12—15 lines per page and 40 letters per
 line. Script—Malayālam. No. of Granthas
 —2800.

Subject—Vedānta philosophy as explained to Śrī
 Rāma by Vasiṣṭha.

Colophon :

इत्यार्षे श्रीरामायणे देवदूतोक्ते द्वाविंशन्तःसप्तथां संहि-

तायां वासिष्ठे वाल्मीकीये मोक्षोपाये मुमुक्षुव्यवहारप्रकरणे
मदाचारनिरुपणं नाम त्रिंशतितमः सर्गः ।

समाप्तमिदं प्रकरणम् ।

Author—Vālmiki.

Remarks—The Ms. covers the Vanāgya and
Mumuksuprakaranas only.

॥ वासिष्ठरामायणम् ॥

449. VĀSISTHARĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 2½". Leaves—
341. 9 lines per page and 80 letters per line.
Script—Malayālam. No of Granthas—15000.
Incomplete.

Subject—Same as No. 448.

Colophon :

इति श्रीमहारामयणे अतमाहस्यार्चं मंहितायां वालकाण्डे
वासिष्ठे मोक्षोपाये उपशमप्रकरणे समदर्शनं नाम त्रिंशति-
तमः सर्गः । उपशमप्रकरणमग्न्या टीकामूलमलये दशहजा ।

Author—Same as No. 448.

Remarks—The work contains chapters dealing
with the origin, preservation and destruction
of the Universe.

॥ वासिष्ठरामायणम् ॥

450. VĀSIṢṬHARĀMĀYANAM.

Substance—Palm leaf. Size—20"×2½". Leaves—310. 11 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas 13500. Incomplete.

Colophon :

इति श्रीमद्द्वारामायणे बालकाण्डे मोक्षोपाये निर्वाणप्रकरणे
उत्तरार्धे वसिष्ठब्रह्मदर्शने देवदूतोक्तशतसाहस्र्यां मंहितायां षोड-
शोत्तमद्विगततमः सर्गः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

आलोक्येदं विलिखितं नागराक्षरमातृकाम् ।

नागरेषु च उणेषु नातिनैपुण्यशालिभिः ॥

अविज्ञातानि यानीह ग्रन्थे वर्णानि यानि तु ।

कृतावकाशान्यापिच मातृकायामितस्ततः ॥

कृतानि तेषां मर्वेषां स्थानान्यत्र पृथक् पृथक् ।

मम्यगालोच्य मंगोध्य स्वीकुर्वन्तु मनीषिणः ॥

Remarks—The Ms. is in good condition. The verse beginning with 'ब्रह्मानन्दं परमसुखदं—' is omitted in it.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

451. VĀSIṢṬHARĀMĀYANAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—22½"×2". Leaves—245.

10 lines per page and 82 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—12000.

Subject—Same as No. 448.

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीसर्वज्ञसरस्वतीपूज्य-
पादशिष्यश्रीमद्रामचन्द्रसरस्वतीपूज्यपादशिष्यश्रीमद्भक्तधरे-
न्द्रसरस्वतीपूज्यपादशिष्यश्रीसदानन्दबोधेन्द्रसरस्वत्या-
ख्यभिक्षुणा विरचिते श्रीवासिष्ठतात्पर्यप्रकाशे स्थितिप्रक-
रणे द्विपष्ठितमः सर्गः । स्थितिप्रकरणं सम्पूर्णम् । श्रीगुरुभ्यो-
नमः । शुभम् । श्रीवाल्मीक्ये नमः । श्रीरामिष्ठाय नमः । श्रीरा-
माय नमः । श्रीरामाय नमः ।

Author: Text—Vālmīki. Commentary—Ānanda-
bodhendrasarasva ī.

Remarks—The commentator was a disciple of
Gangādharaśarasvatī. The work comprises
Vaiśāgya, Mumukṣu and Sīhiti prakaranas.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

452. VĀSIṢṬHARĀMĀYANAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—12" × 2". Leaves—
135. 10 lines per page and 37—47 letters
per line. Script—Malayālam. No. of Gran-
thas—3400. Incomplete.

Remarks—The Ms. contains only the Vairāgya-

prakarana. The author mentions many Ācāryas. The first Fol. contains the following two verses, probably composed by the scribe, eulogising the King of Vēṅgi (Travancore).

“वृद्धिं कलाभिः सह संप्रपन्नं बुधाश्रयं विष्णुपदावगाढम् ।
भवन्तमेत्यामृतगुं धरित्री श्रीवश्विभूपाल सुनिर्वृतेयम् ॥
वञ्चीश दोषापगतः समुद्यन् कलङ्कहीनः सततं सुवृत्तः ।
समेधयन् सत्सु रुचिं निकामं राजा भवान्नः सुकृतेरवाप्तः ॥”

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

453. VĀSIṢṬHARĀMĀYANAM

with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—116. 9—10 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2500.

Remarks—The Ms. contains the Mumuksuprakarana only.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

454. VĀSIṢṬHARĀMĀYANAM

with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size— $2\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—

290. 9—13 lines per page and 68—75 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—13600. Incomplete.

Remarks—The readings in the Ms. accord with those in the printed edition. The Ms. embodies the Utpattiprakarana only.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

455. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM

with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{7}{8}''$. Leaves—374. 8—12 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1200. Incomplete.

Remarks—The Ms. contains Sargas 1—75 of the Utpattiprakarana. The creation of the Universe and the Māyātatva are dealt with and illustrated with appropriate stories.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

456. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM

with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size— $11\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves

—215. 8 lines per page and 48 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—5160.
Incomplete.

Remarks—The Ms. contains Sargas 76—122 of the
Utpattiprakaraṇa. Nos. 455 and 456 together
comprise the Utpattiprakaraṇa completely.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

457. VĀSIṢṬHARĀMĀYANAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{1}{2}$ " x 2". Leaves—
243. 8—10 lines per page and 64—80 letters
per line. Script—Malayālam. No. of Gran-
thas—9842. Incomplete.

Remarks—The Ms. comprises 93 *sargas* of the
Upaśamapraharāṇa with commentary. The
introductory portion of the commentary fur-
nishes a summary of the subject-matter con-
tained in the *prakarāṇa*.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

458. VĀSIṢṬHARĀMĀYANAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—17" x 2". Leaves—

306. 10—11 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayālam and Grantha. No. of Granthas—10000.

Remarks—The first 92 leaves are written in Malayālam and the rest in Grantha characters. The Ms. comprises the Upaśamaprakaraṇa only.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

459. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—21" × 2". Leaves—473. 10—12 lines per page and 68 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—22110.

Remarks—The Ms. contains the latter part of the Nirvāṇaprakaraṇa.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

460. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—17½" × 1½". Leaves—224. 9—10 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—8000.

Remarks—The Ms. contains Sargas 81—141 of the Nirvānaprakaraṇa.

॥ वासिष्ठरामायणम् (तात्पर्यप्रकाशोपेतम्) ॥

461. VĀSIṢṬHARĀMĀYAṆAM
with Tātparyaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{8}'' \times 2\frac{1}{8}''$. Leaves—253. 9—11 lines per page and 64 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—10100.

Remarks—The Ms. comprises Nirvānaprakaraṇa only. The colophon in the text indicates 220 Sargas while the commentary 219. The last three leaves contain a Sarga which has been left out in the middle. The style of the commentary is dignified and scholarly.

॥ वासिष्ठलैङ्ग्यम् (भविष्योत्तरगतम्) ॥

462 A. VĀSIṢṬHALAINGAM.
(from Bhavisyottarapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size— $13'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—20. 8 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—300. Incomplete.

Subject—Glorification of the greatness of Śiva.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

शिवः—युगं चतुर्विधं प्रोक्तं कालतत्त्वविशारदैः ।

तेषामाद्यं कृतं विद्धि तत्स्त्रेतायुगं मुने ॥

तृतीयं द्वापरं विद्धि चतुर्थं कलिरुच्यते ।

ब्रह्मा कृतयुगस्यै...देवता परिकल्पिता ॥

रविस्त्रेतायुगस्योक्तो द्वापरस्य मुने हरिः ।

रुद्रः कलियुगस्यापि चतुर्णामपि देवताः ॥

End :

यत्प्रसादेन संज्ञानं यथावज्ज्ञायेत नृणाम् ।

तं वन्दे पण्मुखं माध्वाज्ज्ञानशक्तिधरं परम् ॥

यस्य प्रसादलेशस्य लवलाभवलेन तु ।

सर्वमिद्विरयत्नेन तं नमामि विनायकम् ॥ शिवम् ।

Colophon :

इत्युपपुराणे वासिष्ठलैङ्गये द्वादशोऽध्यायः । इत्युपपुराणं
वासिष्ठलैङ्ग्यं समाप्तम् ।

इति श्रीकालहस्तीश्वरमन्त्रिधियलिरुந்தெழுதித் தீர்த்த
மைக்கு மோவிन्दலிசுதிமிதம் புஸ்தகம் ।

ஆளு தத்துவத்துக்கப்பாலுருவி

மாருத பேரொளியில் மண்டியதே

க றும்கலவோடன் கானத்தி கப்

போற்றாணில் நிலவோடன் கொப்பிளித்தநீர்.

Author :

Remarks—This Ms. is much damaged. The Tamil

verse after the colophon is a-panegyric of
Kālahastinātha.

॥ अनन्तव्रतकथा ॥

462 B. ANANTAVRATAKATHĀ.

Substance—Palm leaf. Size—13" × 1½". Leaves
—8. 7 lines per page and 44 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—168.

Subject—The observance of Anantavrata and its
initiatory rite of fastening the Doraka on the
observant's forearm.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविज्ञमस्तु ।

ततस्तु मूलमन्त्रेण नमस्कृत्य चतुर्भुजम् ।

फणसप्तकसंयुक्तं चतुर्बाहुं किरीटिनम् ॥

नवाग्रपल्लवाकारं पिङ्गलङ्गमश्रुलान्छितम् ।

पीताम्बरधरं देवं शङ्खचक्रगदाधरम् ॥

कराग्रे दक्षिणे पद्मं शङ्खं तस्याप्यधः करे ।

चक्रमूर्ध्वकरे वामे गदां तस्याप्यधः करे ॥

दधानं सर्वलोकेशं सर्वाभरणभूषितम् ।

अलंकृतं समुद्रस्थं तत्स्वरूपं विचिन्तयेत् ॥

इति ध्यानम् ।

अनन्ताय नमस्तुभ्यं सहस्रागिरमे नमः ।

नमोऽस्तु पद्मनाभाय नागाधिपतये नमः ॥

इति नमस्कारः ।

आगच्छानन्त देवेश तेजोराशे जगत्पते ।

क्रियमाणां मया पूजां गृहाण पुरुषोत्तम ॥

इत्यावाहनम् ।

End:

कृत्वा व्रतमिदं पुण्यं पापेभ्यो मुच्यते नरः ।

ये च शृण्वन्ति सततं पठ्यमानं नरोत्तमः ॥

तेऽपि पापैर्विनिर्मुक्ता मल्लोकं यान्ति मानवाः ।

संसारगह्वरगुहासु सुखं विहर्तुं

वाञ्छन्ति ये कुरुकुलोद्भव शुद्धसत्त्वाः ।

सम्पूज्य च त्रिभुवनेशमनन्तदेवं

ते यान्ति वाञ्छित... ...संशयस्ते ॥

न्यूनातिरिक्तान्यपरिस्फुटानि

यानीह कर्माणि मया कृतानि ।

क्षम्याणि चैतानि मम क्षमस्व

प्रयाहि तुष्टः पुनरागमाय ॥

Colophon :

इत्यनन्तव्रतकथा सम्पूर्णा । श्रीअनन्ताय नमः ।

श्रीकृष्णाय नमः । इति ।

കൊല്ലം 730-മാ- ചിങ്ങത്തായി 26-നു പൂർവ്വകണ്ഠ
ദിനിയയും വെള്ളിയാറകയും രേവതിയും കൂടിയ ദിവസം
വിജയനഗരത്തിലിരിക്കുന്നഴതിത്തീർത്തമെങ്കെ ഗോവിന്ദമിഖിത
മിദം പുസ്തകം.

വിജയനഗരത്തിൽ—രാമരാജാവിനും സന്തതിക്കും നാമം
ഗുണപ്രതനായിത്തന്നെമുൻ ശ്രീനിവാ.....സ്തൻമെങ്കെ നാപ

നയി തന്നതു അവരുടെ ധർമ്മം നമ തലമുടി
 തു അവതിരുമവത്താത്തതു നായ സംപ്രദായം ശ്രീവിതു
 പാക്ഷപിരംപശ്ചാദ്യായം നമഃ പാവദർശ്നീ നിമിശം
 . നാരായണമാത്രം വിഴുങ്ങിയമാം ശൈകമെന്തെച്ചു

Author

Remarks—The portion accompanying the colophon
 furnishes a fund of information regarding the
 history of Vijayanagar

॥ अनन्तव्रतोद्यापनम् ॥

462 C ANANTAVRATODYĀPANAM

Substance—Palm leaf Size—13 × 1½ Leaves—3
 7 lines per page and 44 letters per line Script
 —Malayālam No of Granthas—70

Subject—An account of the religious rites to bring
 the Anantavrata to a close

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविन्मस्तु ।

अनन्तव्रतमित्युक्तं ममग्र परमेश्वर ।

उद्यापनं च कथय सम्यग्ज्ञानफलप्रदम् ॥

श्रीकृष्ण उवाच—

आदौ मध्ये तथाप्ते वा व्रत(स्योद्या)पने भवेत् ।

शुक्लपक्षे नभस्यस्य भवेत् पूर्णा चतुर्दशी ॥
 तस्यां सम्पूजयेद्देवमनन्तं परमेश्वरम् ।
 स्नानं कृत्वा विधानेन पितॄन् सन्तर्पयेत्ततः ॥
 पुण्याहं वाचयेत् पश्चाद्ब्रतस्योद्यापनं प्रति ।
 ब्रती सङ्कल्पयेदेवमुपवासविधानतः ॥
 चतुर्दश्यां निराहारः कुर्वन् जागरणं निशि ।
 अपरेऽहनि भोक्ष्येऽहं शरणं मे भवाच्युत ॥
 सङ्कल्पमन्त्रः ।

End:

न पूजयन्ति ये मूढा ब्रते नष्टेऽस्य दोरकम् ।
 दारिद्र्यं व्याधिदुःखं च लभन्ते नात्र संशयः ॥
 एवं यः कुरुते तस्य पूजनं श्रद्धया सह ।
 न चासौ पार्थ रोगी स्याद्दुःशीलो न भविष्यति ॥
 एतच्चे कथितं पार्थ ब्रतानामुत्तमं ब्रतम् ।
 कृत्वा ब्रतमिदं पुण्यं पापेभ्यो मुच्यते नरः ॥

Colophon :

इति भाविष्योत्तरपुराणे अनन्तब्रतोद्यापनകല്പം सम्पूर्णम् । इति ।
 വിഷ്ണുനഗരത്തിൽ ഗ്രീനിലാസാശ്വാതിയ
 തിരുമവനത്തസ്വ സംപ്രദായപ്രവാചക വിളിമിതനെഴുതിന്നീ
 ന്തമൈശ്വരനാട്ടിൽ ചെമ്പറമ്പാട്ടു തെക്കിൻകുന്നിൽ പെരു
 നെല്ലിൽ ഗ്രാമത്തിൽ കടിച്ചിരുക്കു അശ്വമേധി ഇട്ടശ്ശാല
 നനെഴുതുക.

Author:

Remarks—The revised catalogue of the Palace

Library points out that the following works are embodied in some damaged leaves at the close of the Ms.—

श्रीविद्यारहस्यचक्रोद्धारः (केरलभाषामिश्रः)

गरुडनामाष्टोत्तरशतस्तुतिः

श्रीकण्ठादिन्यासः

पङ्कध्वशास्त्रम्

अध्यात्मविचारः

मन्त्रयन्त्रौषधकक्षपुटम्

॥ वासिष्ठलैङ्ग्यम् (भविष्योत्तरगतम्) ॥

463. VĀSISṬHALAIṆGYAM

(from Bhaviṣyottarapurāṇa).

Substance—Palm leaf. Size—14" × 1½". Leaves—
22. 7 lines per page and 32—36 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas
—350.

Subject, Beginning, End, Colophon and Author—
Same as No. 462.

Remarks—The Ms. is in good condition and
written in neat legible hand.

॥ वासिष्ठसारसंग्रहः ॥

464. VĀSISṬHASĀRASĀNGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—1½" × 2". Leaves—
28

243. 13—14 lines per page and 54 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—11000.

Subject—Same as No. 448.

Beginning:

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
 प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
 यतः सर्वाणि भूतानि प्रतिभान्ति स्थितानि च ।
 यत्रैवोपशमं यान्ति तस्मै सत्यात्मने नमः ॥
 ज्ञाता ज्ञानं तथा ज्ञेयं द्रष्टा दर्शनदृश्यभूः ।
 कर्ता हेतुः क्रिया यस्मात् तस्मै ज्ञप्त्यात्मने नमः ॥
 स्फुरन्ति शीकरा यस्मादानन्दस्याम्बरैर्ज्वला ।
 सर्वेषां जीवनं तस्मै ब्रह्मानन्दात्मने नमः ॥
 दिवि भूमौ तथाकाशे चहिरन्तश्च मे विभुः ।
 यो विभात्यवभासात्मा तस्मै सर्वात्मने नमः ॥

वाल्मीकिः—

अहं बद्धो विमुक्तः स्यामिति यस्यास्ति निश्चयः ।
 नात्यन्तमजो नो तज्ज्ञः सोऽस्मिञ्छास्त्रेऽधिकारवान् ॥

End:

श्रीवाल्मीकिः—

भरद्वाज महापुद्गे मम शिष्याधिनायक ।
 इति रामादयो ज्ञातव्येया निश्शोकतां गताः ॥
 त्वं च पुत्र भरद्वाज स्वयमेवामि मुक्तधीः ।
 मत्वं मुक्तनरोज्ज्वल्य श्रुत्वेमां मोक्षगंहिनाम् ॥

मोक्षाभ्युपायान् सुमहानुमात्रान् ज्ञास्यन्ति ये तत्राविदां वरिष्ठाः ।

पुनः समेष्यन्ति न संसृतिं ते कोऽर्थः स्वभावेन बहूदितेन ॥

ये वाचापिप्यन्त्यनपेक्षितार्था ये लेखयिष्यन्ति च पुस्तकं वा ।

ये कारयिष्यन्त्यपि वाचकं वा व्याख्यातृयुक्तं शुभमार्यदेशे ॥

ते राजसूयस्य फलेन युक्ता मुहुर्दिवं स्वर्गमुदारसत्त्वाः ।

मोक्षं प्रयास्यन्ति तृतीयजन्मलाभेन लक्ष्मीमिव पुण्यवन्तः ॥

एतत्ते कथितं कथाक्रमगतैर्विधाय बुद्धेर्वृह-

च्छास्त्रं वृंहितब्रह्मतत्त्वमगलं दृष्टान्तयुक्त्यां वितम् ।

श्रुत्वा तच्चिरनिर्वृतिं भज भृशं जीवन्निमुक्ताशयो

लक्ष्मीं ज्ञाततपःक्रियाक्रमयुतां भुक्त्वा क्षयामक्षयः ॥

Colophon :

श्रीवाल्मीकीये महारामायणे शतसहस्र्यां संहितायां बालकाण्डे
देवदूतोक्तं मोक्षोपायनिर्वाणप्रकरणे वामिष्टे ब्रह्मदर्शने सर्गः १ ।

निर्वाणप्रकरणं सम्पूर्णम् । शुभमस्तु

उत्तरनिर्वाणप्रकरणम् सर्गः १११ श्लोकः ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

आद्यन्तसंग्रहं श्लोकः ॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ शुभमस्तु दादराख्येने ॥ १॥

Author:

Remarks—This work is a compendium of the
Vāsiṣṭha Rāmāyana.

॥ वासिष्ठसारसंग्रहः ।

465. VĀSIṢṬHASĀRASĀNGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size— $13\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—
113. 13—15 lines per page and 48 letters per
line. Script—Grantha. No. of Granthas—
4900.

Subject—Same as No. 448.

Beginning—Same as No. 464.

End:

इदं कालकुलालेन चक्रं संपरिवर्त्यते ।
अमंख्यातानि कल्पानि सञ्जातान्यचले पदे ॥
जगज्जाङ्गलजालानि दग्धानि युगवह्निना ।
भावाभावैरपर्यन्तैः सुखदुःखदशाशतैः ॥
वैपरीत्यं प्रयात्येवमजस्र जागती स्थितिः ।
क्षुब्धैर्युगपरावर्तैर्वासना भृङ्गलोहिता ॥
महाशनिनिपातैश्च न भग्ना ध्रुवधीरता ।
शतशो विद्रुतारीन्द्रैर्दनुष्वैरभिध्रुता ॥
भगभद्रत्रयार्मन्द्रीं तनुं चेहति वामना ।
विशता पितरदृतमर्गपांसुवरम्परा ॥
नित्यं नियतिपात्येयं कालव्यागलान्तरम् ।

..

... ..

Colophon :

इति निर्माणप्रकरणे मोहाख्ये अष्टपञ्चाशत्सर्गः ।

Author :

Remarks—Many leaves are damaged.

॥ वासिष्ठसारसंग्रहः ॥

466. VĀSIṢṬHASĀRASANĠGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size— $11\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—
124. 12 lines per page and 48 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—4500.

Subject—Same as No. 448.

Beginning—Same as No. 464.

End :

सदा समग्रेऽपि हि वस्तुजाले समाशयोऽप्यन्तरवस्तुजालः ।
व्यापारमात्रान् सहजान् क्रमस्थान् किञ्चिदप्यन्यदसौ करोति ॥
यदेव किञ्चित् प्रथितं क्रमस्थं कर्तव्यमात्मीयमसौ तदेव ।
म सङ्गसम्बन्धविहीनयैव कुर्वन्नदेहे रमते धियान्तः ॥
अव्यापदं प्राप्य सुमम्पदं वा महामतिः स्वं प्रकृतं स्वभासम् ।
जहाति नो मन्दरवेष्टितोऽपि शौक्ल्यं यथा क्षीरमिवाम्बुराशिः ॥
सम्प्राप्य साम्राज्यमथापदं वा सरीसृपत्वं मुरनाथतां वा ।
तिष्ठत्यखेदादयमस्तर्हर्षं क्षयोदयेष्णिन्दुरिवैकरूपः ॥
निरस्तसंरम्भमपास्तभेदं प्रशान्तनानाफलफल्गुवेषम् ॥
विचारयात्मानमदीनमत्त्वो यथा भवशुत्तमकार्यनिष्ठः ।
तथोदितप्रवरविलासशुद्धया गतज्वरं पदमवलोकयामलम् ॥
धियेद्वया पुनरिह जन्मबन्धनैर्न बध्यसे समाधिगतात्मदृश्यया ॥

Colophon :

इति त्रिपञ्चाशत्तमः । उपशमप्रकरणं समाप्तम् ।

Author :

Remarks—The Ms. is well preserved within a pair
carved boards . The script is neat and legible.

॥ वासिष्ठसारसमुच्चयः ॥

467. VĀSISṬHASĀRASAMUCCAYA.

Substance—Palm leaf. Size—11½" × 1¾". Leaves—40. 9—11 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2125. Incomplete.

Subject—Same as No. 448.

Beginning:

... मान् मिद्धश्रमहरो महान् ।
 महत्यत्राश्रमे तस्मिन् तापसौ द्वौ बभूवतुः ॥
 कौचिदेव नभोमार्गं इव शुक्रबृहस्पती ।
 तयोरर्थैकास्पदयोस्तत्राभूतां सुताबुभौ ॥
 विलासभासनामानौ वृद्धिमाययतुः क्रमात् ।
 आस्तामन्योन्यसुस्निग्धौ सुरक्ताविव दम्पती ॥
 एकं द्वित्वमिवापन्नं सममासीत् तयोर्मनः ।
 जग्मतुर्देहमुत्सृज्य ततस्तौ पितरौ तयोः ॥
 तत्रौर्ध्वदेहिकं कृत्वा चक्राते परिदेवनम् ।
 वियुक्तौ विपिने कालं क्षपयामासतुः पृथक् ॥

End:

बहुनात्र किमुक्तेन संक्षेपादिदमुच्यते ।
 सङ्कल्पनं परो बन्धस्तदभाचो विमुक्तता ॥
 सर्वमेकमजं शान्तमनन्तं ब्रह्ममव्ययम् ।
 पश्यन् भूतानि चिद्रूपं शान्त आस्व यथासुखम् ॥

अवेदनं विदुर्योगं शान्तमामितमक्षयम् ।
 योगस्थः कुरु कर्माणि मङ्गं त्यक्त्वा रघूद्वह ॥
 अवेदनं विदुर्योगं चित्तक्षयमकृत्रिमम् ।
 अत्यन्तं तन्मयो भूत्वा यथा तिष्ठ तथाशु भो ॥
 इदं ममेति संविदन् न दुःखतो विमुच्यते
 असंविदन् विमुच्यमे यदीप्सितं तदाचरः ॥
 शिवं सर्वगतं शान्तं बोधात्मकमजं शुभम् ।
 तदेकभावनं राम कर्मत्याग इति स्मृतः ॥

Colophon :

इति श्रीवाल्मीकीये महाकाव्ये शतसाहसिकायां संहितायां
 ब्रान्तरण्डे वसिष्ठरामसंवादे मोक्षोपाये काश्मीरपण्डितेनोद्भू-
 तः सारसमुच्चयः समाप्तः ।

एष धातुहृद्वज्जार्क एषा रामश्रवःसुधा ।
 एतद् वाल्मीकिवाक्यतत्त्वमेतद् वामिष्ठमुत्तमम् ॥
 नवोऽर्थो जातिरग्राम्या श्लेषोऽङ्घ्रिष्ठः स्फुटो रसः ।
 विकटोऽक्षरबन्धश्च सर्वमैत्रेय सम्मतम् ॥
 महाकाव्यं महाशास्त्रं महाविद्या महामतिः ।
 महापूरुषसंसेव्यं महाकारुणिकामृतम् ॥
 महाभागवताख्यस्य भगवत्पदसेविनः ।
 आस्तेऽसिन् पुस्तके शास्त्रं वामिष्ठं पदसहस्रकम् ॥

...

Author.—Kāsmīra Pandita.

Remarks—This work is an epitome of the
 Vāsiṣṭharīmāyana. The Ms. begins from

the 20th verse in Sarga 65 of the Upaśama-nā-
karmā on Fol. 84 and ends on Fol. 169.

॥ विष्णुधर्मः ॥

468. VIṢṆUDHARMA.

Substance—Palm leaf. Size—22 $\frac{3}{4}$ " x 2 $\frac{1}{8}$ ". Leaves
—84. 7—9 lines per page and 64 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
2700. Incomplete.

Subject—The fruits resulting from devotion to
Viṣṇu.

Beginning :

... ... दायति देवार्चा हृदयालम्बनं हरेः ।
म नरो विष्णुसालोक्यमुपैति गतकल्मषः ॥
यः कश्चिदालयं भक्त्या विष्णोः कारयति स्थिरम् ।
स सप्तपुरुषान् लोकान् विष्णोर्निषति मानवः ॥
यावन्त्यब्दानि देवार्चा हरेरितिष्ठति मन्दिरे ।
तावद् वर्षमहस्राणि विष्णुलोके स मोदते ॥
देवार्चा लक्षणोपेता यद्गृहे सन्ततं हविः ।
निष्काम च मनो यस्य स यात्यक्षरसाम्यताम् ॥
पुष्पाण्यतिमुगन्धीनि मनोज्ञानि च यः पुमान् ।
प्रयच्छति हृषीकेशे तद्भावगतमानसः ॥
धूपांश्च विविधांस्तांस्तान् गन्धाढ्यं चानुलेपनम् ।
दीपान् बल्युपहारांश्च यश्चाभीष्टमथात्मनः ॥
नरः सोऽनुदिनं यज्ञं करोत्यराधनाद्भ्यः ।
यज्ञेनो भगवान् विष्णुर्मयैव च नोप्यते ॥

End :

विषयाक्षिप्तचित्तानां कृष्णभक्तिमकुर्वताम् ।
 कर्मभूमौ मनुष्याणां तद् देव विकलं दिनम् ।
 यदच्युतकथालापध्यानोच्चेरहितं गतम् ॥
 इत्युक्त्वा तेऽसुरा भूयस्तं प्रसाद्य तथा वसुम् ।
 विष्णोर्भक्तिपरा यातास्तीव्रं सर्वे हिमालयम् ॥
 स चापि चेदिराद् तस्माद्देवदेवेन चक्रिणा ।
 पातालाद्दुदृतः पश्चात् संसारगहनादपि ॥
 इत्येतत् सर्वमाख्यातं यस्मात् त्वं परिपृच्छसि ।
 यथासंसीदन्ति नरा भक्तिमन्तोऽपि केशवे ॥
 दृढा जनार्दने भक्तिर्यद्देवाव्यभिचारिणी ।
 तदा कियत् स्वर्गसुखं सैव निर्वाणहेतुकी ॥
 इत्येवमसुरैः सार्धं संवादं यः पुरा वसोः ।
 पठिष्यत्यखिलं भक्त्या स तल्लोकमुपैष्यति ॥

Colophon :

इति श्रीविष्णुधर्मं वसुदानवसंवादो नाम सप्ततितमोऽध्या

Author :

Remarks—The work covers chapters 3—70.

Ms. is old and worn-out.

॥ विष्णुधर्मः ।

469. } VISHNUDHARMA.

Substance—Palm leaf. Size—19³/₈" × 2". Leaves—

87. 8 lines per page and 60 letters per line.

Script—Mālayālam. No. of Granthas—2610.
Incomplete.

Subject, Beginning and End—Same as No. 468.

Colophon :

इति श्रीविष्णुधर्मे वसुदानवसंवादो नाम एकसप्ततितमोऽ-
ध्यायः ।

Author :

Remarks—This Ms. is a copy of No. 468 and is in
good condition. The writing is neat and legible.
It begins on chapter 3 and extends to chapter
71.

॥ विष्णुधर्मोत्तरम् (गारुडम्) ॥

470. VIṢNUDHARMOTTARAM.
(Gāruḍam).

Substance—Palm leaf. Size—17"×1". Leaves—
50. 4—6 lines per page and 66 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—1000.

Subject—Exposition of Vaiṣṇavadharma.

Beginning :

... .. धर्मे नैष्टिकी मतिः ।

एवमेव... .. महालक्ष्म्या जनार्दनः ।

विष्णुधर्मोत्तरं नाम ग्राह्यं भागवतोत्तमम् ।

तदा श्रुतं मया सर्वं सारितं तदिह त्वया ॥
 तं प्रणम्य महाविष्णुं तन्मे निगदितं शृणु ।
 दानं व्रतं तपो यज्ञो देवतातिथिपूजनम् ॥
 अनुष्ठेयानि कर्माणि भक्त्या कार्याणि सुव्रत ।
 श्रद्धापूर्वाः क्रियाः सर्वा इहामुत्र फलप्रदाः ॥
 श्रद्धाहीनाः क्रिया नृणां विफला दुःखदायकाः ।
 श्रद्धया माध्यते धर्मो भक्त्या तु.....देवतम् ॥
 श्रद्धया स्वर्गमाप्नोति भक्त्या मोक्षं च विन्दति ।
 भक्तिर्जनित्री धर्माणां भक्तिः सर्वमुखावहा ॥
 तस्मात् सर्वात्मना विद्वान् भक्तियुक्तो भवेत् सदा ।

End:

हरे पीताम्बरोपेन्द्र पाहि मां शरणागतम् ।
 ममस्तजगदाधार लोकानुग्रहतत्पर ॥
 परात्मन् परमेश त्वं पाहि मां शरणागतम् ।
 चक्रपाणे परानन्द लीलानुग्रहतत्पर ॥
 देवादिदेव देवेश पाहि मां शरणागतम् ।
 माधव श्रीपते कृष्ण विष्णुक्तेन जनार्दन ॥
 अप्रमेय सुरध्वज पाहि मां शरणागतम् ।
 कंमासुरग्राणहर दैत्यदानवमर्दन ॥
 सङ्गुक्तभावप्रत्यक्ष पाहि मां शरणागतम् ।
 दयापर दयासिन्धो सर्वमम्पत्प्रदायक ॥
 भगव.....लोकेश पाहि मां शरणागतम् ।
प्रणम्य च पुनः पुनः ॥
 स्तुत्वा च चिन्तापुत्र मरीचिर्घ्निमास्थितः ॥

ध्यानेन दृष्ट्वा चिद्रूपं वासुदेवं जनार्दनम्-।

.....तनं शान्तं सम्प्राप्तो निर्वृतिं पराम्-॥

Colophon :

इति श्रीगरुडपुराणे विष्णुधर्मोत्तरे गरुडमरीचिसंवादे
सप्तविंशोऽध्यायः । हरिः ओम् ।

വിരോധിക്രമം ലിഖിതം, ൧൭൫൭

Author:

Remarks—The first Fol. is missing. The text is a portion of the Gāruḍapurāṇa. It is different from the printed edition. The Ms. is much decayed.

॥ विष्णुपुराणम् ॥

471. VIṢṆUPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21"×2". Leaves—160. 10 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7000. Incomplete.

Subject—The creation, protection and dissolution of the Universe &c.

Colophon :

इति श्रीविष्णुपुराणे ब्रह्माण्डे पाराशर्यायां-महितायां श्री-
विष्णुपुराणे षष्ठ्ये-नवमोऽध्यायः । श्रीविष्णुपुराणं समाप्तम् ।

Remarks—The first three-leaves are lost. The Ms. is much worn out.

॥ विष्णुपुराणम् ॥ .

472. VIṢṆUPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" x 2". Leaves—215.

8 lines per page and 66 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—7000.

Subject—Same as No. 471.

Colophon :

इति श्रीविष्णुपुराणे पष्ठेऽंशे नवमोऽध्यायः । श्रीविष्णु-
पुराणं समाप्तम् ।

Remarks—The first four leaves are missing. The
Ms. is old and decayed.

॥ विष्णुपुराणम्. (आत्मप्रकाशोपेतम्) . ॥

473. VIṢṆUPURĀṆAM

with the commentary Ātmaprakāśa.

Substance—Palm leaf. Size—19½" x 2½". Leaves

325. 7—9 lines per page and 58—70 letters

per line. Script—Malayālam. No. of Gran-

thas—10400. Complete.

Subject—Same as No. 471.

Beginning :

हरिः । श्रीमहागणपतये नमः । अविम्वस्तु ।

सच्चिदानन्दरूपाय कृष्णायाऽह्निष्टकारिणे ।

नमो वेदान्तवेद्याय न गुरवे बुद्धिसाक्षिणे ॥

ॐ । श्रीविन्दुमाधवं वन्दे परमानन्दविग्रहम् ।

तथा पुराणतत्त्वज्ञान् पराशरमुखान् मुनीन् ॥

श्रीमच्चित्सुखयोगिगुरुपरचितव्याख्यां निरीक्ष्य स्फुटं

तन्मार्गेण सुबोधसंग्रहवतीमात्मप्रकाशाभिधाम् ।

श्रीमद्विष्णुपुराणसारविवृतिं कर्त्ता यतिः श्रीधर-

स्वामी । सद्गुरुपादपद्ममधुपः साधुः स्ववीशुद्धये ॥

श्रीमद्विष्णुपुराणस्य व्याख्या स्वल्पातिविस्तरा ।

प्राचामालोच्य तद्व्याख्या मयाधेयं विधीयते ॥

अंशैः पङ्क्तिभिः समाकीर्णमङ्गैर्वेदमिवापरम् ।

पुराणं वैष्णवं चक्रे यस्तं वन्दे पराशरम् ॥

अथ भगवान् पराशरमुनीश्वरो मैत्रेयं निमित्तीकृत्य श्रीवि-
ष्णुतत्त्वप्रतिपादकं पुराणमारभते—पराशरमित्यादिना ।

ओं

पराशरं मुनिवरं कृतपूर्वाह्निकक्रियम् ।

मैत्रेयः परिपग्रच्छ ग्रणिपत्याभिवाद्य च ॥

स्वस्मिन्नेव परोक्षनिर्देशो लोकोक्त्या देहाद्यनहङ्कारघोत-
नार्थः । ग्रणिपत्य दण्डवत् प्रणम्य पादग्रहणादिविधिना अभिवाद्य
बुभुक्षितमर्थं प्रष्टुं तत्कृतमनुग्रहमनुवदति—त्वत्त इति द्वाभ्याम् ।

End :

इदानीमुक्तचतुःस्वरूपं भगवतः समस्तजीवानामेतत्पुराण-
श्रवणादिद्वारेण मोक्षमाशासानः पुराणं निगमयति—इतीति ।

इति विविधमजस्य यस्य रूपं

प्रकृतिपरात्ममयं सनातनस्य ।

प्रादिशतु भगवानशेषपुंसां

हरिपजन्मजरादिकां म मिद्धिम् ॥

इति प्रकृतिपरमात्ममयं प्रकृतिवर्षक्ताव्यक्तरूपा , पर
ईश्वरः । आत्मा जीवः । अपगतजन्मजरादिकां मोक्षलक्षणां
सिद्धिं प्रदिशत्विति आशीर्वादः ।

अङ्गः षड्भिरलंकृतो विजयते शब्दो यथा शाश्वतो
विद्या षडभिरिवाधर्म्मरनुगता विद्योतते वैष्णवी ।
षड्भिः संभृतमंशकैर्विरचितं शास्त्रं सह श्रीधर-
व्याख्यानं भुवि वेङ्कटेशविदुषा मंसेव्यतां वैष्णवम् ॥

Colophon :

इति श्रीमच्छ्रीधरस्वामिविरचितायामात्मप्रकाशाख्यटीका-
सहितायां श्रीमत्पाराशर्यसंहितायां षष्ठेऽध्यायः ।

श्रीपरानन्दशब्दाब्जश्रीधरः श्रीधरो हरिः ।

व्याख्यां विष्णुपुराणस्य स्वप्रकाशाख्यां व्यधात् ॥

स्वप्रकाशाख्यया विष्णुपुराणव्याख्ययानया ।

परमानन्दरूपो मे माधवः सम्प्रसीदतु ।

श्रीमते कृष्णाय नमः । श्रीमद्विष्णुपुराणं समाप्तम् ।

Author—Commentary: Śrīdharasvāmin.

Remarks—The work is divided into six sections.
The commentator follows Citsukhayogi. For
further information refer to Visnupurāṇa
p. 591. C. C.

॥ विष्णुवल्लभा (विष्णुपुराणव्याख्या) ॥

474. VIṢṆUVALLABHĀ.

Commentary on Viṣṇupurāṇa.

Substance—Palm leaf. Size—19" × 2½". Leaves—
120. 7—9 lines per page and 70 letters per
line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—
4320. Complete.

Subject—Same as No. 471.

Beginning:

श्री हरिः । श्रीगणपतये नमः । ॐ नमो निरुपमबोधाय ।
स जयति निरुपमबोधः श्रीधरकारुण्यपूर्णन्दुः ।
विलसति यदुदयवर्द्धितधीवर्द्धनतत्त्वरत्नश्रीः ॥
स जयति कावेर्या वाक्यश्रीरङ्गभामत (?)
ब्रह्मविद्यानन्तशयं संचित्सुखनिर्जन्महः ॥

धीश्रीनिदानं गुणरत्नराजितं
पराशरं ब्रह्मसुधाम्बुधिं भजे ।
हृद्यो हरेर्विष्णुपुराणकोस्तुमो
यस्मादभूद् व्यासविधुश्च विश्वदृक् ॥

श्रीमद्विष्णुपुराणस्य प्राग्व्याख्याः प्रेक्ष्य योगिना ।
विधीयते स्वधीशुद्धये व्याख्येया विष्णुवल्लभा ॥

अथ श्रीपराशरः प्रष्टारं मंत्रेयं निमित्तीकृत्य सर्वजनहितार्थं
श्रीविष्णुपुराणं प्रणयनं प्रणिपानपरिश्रमादिभिर्न्यमन्नाय मच्छि-

प्याय मदाचारवता तत्प्रतिष्ठेन तत्पृष्ठेनैव रुणा (?) स्वधर्मानुष्ठान-
 रुद्धे मनःप्रसादकोर समये पुगणाद्याव्येयमिति शास्त्रार्थं दर्शयितुं
 पुराणप्रस्तावकं तत्प्रश्नविधिं निबध्नाति—पराशरमिति श्लोकेन । परा-
 शरं पशच्छेति परमोक्षनिर्देशस्तु देहादावभिमानाभावप्रदर्शनार्थः ।
 'देवान् वमिष्टो अमृतान् वचन्द' 'इत्याह भगवान् बोधायन' इत्यादि-
 श्रुतिस्मृतिनिर्देशवत् । देवदेवान्यार्यमूलास्तीति... गर्हवाभिमानमि-
 ... च स्मृतेर्गुरुं दण्डवत् प्राणिपत्य स्वगोत्रनामोक्त्यादिपूर्व-
 मभिवाद्य च पणितः कल्मस्येन पप्रच्छ पुगणार्थमिति शेषः ।

End :

अर्थतत्पुराणप्रतिपादितादुक्तचतुस्पाद्विष्णोः सर्वजीवानां परं
 पुमर्थमाशामानः पुगणं पूरयति— इति विविधगिति । प्रकृतिपर-
 मात्ममयम् । प्रकृतिर्च्यक्ताव्यक्तात्मिका, पर ईश्वरः आत्मा पुरुषः
 ब्रह्मण एव पादगुण्योपहितस्येश्वरत्वादीश्वरेऽपि ब्रह्मणो रूपमित्यु-
 च्यते । हरिर्गनोहरः पापहरश्च एवं मर्मात्मकः सर्वशक्तिः सर्वेश्वरो
 भगवान् विष्णुः सर्ववामात्मतया तद्वानिष्टं निवार्य सर्वेषामिदं प्रमा-
 धयत्विति मिद्वत् ।

Colophon :

बल्लालात्मजनारसिंहतनयः श्रीसोमभूषात्मना
 विष्णौ विभ्रति भूसतीं यदुलतामाचन्द्रताराम्बरम् ।
 श्रीमान् कोट्यणनन्दनो निरुपम बोधं प्रपद्याकरोद्
 योगी विष्णुपुराणभावविबृतिं विष्णोरिमां बल्लभाम् ॥

इति व्याख्यन्निरुपमबोधशिष्यः कुमारजः ।

योगी विष्णुपुराणेऽष्टे षष्ठे विष्णवेत्यवाचकम् ॥

इति श्रीमदरानन्दयोगिन्द्रपादपञ्चोपजीविजगदाधारश्री-
पर्यायश्रीमदनुपमसुखरूपश्रीपादाम्बुजरोलम्बश्रीमन्निरुपमघो-
घश्रीधरश्रीपादारविन्दमकरन्दमन्दाकिनीमहाप्रवाहावगाहमाहात्म्य-
पवित्रीकृतान्तःकरणयोगिनः कुमारेश्वरतनयस्य योगि-
नः कृतौ विष्णुबह्मभारुयायां श्रीविष्णुपुगणव्याख्यायां
पष्ठेऽंशे अष्टमोऽध्यायः ।

ओं नमोभगवते वासुदेवाय । समाप्तश्च पट्यंशः ।

अनुपमशुद्धबोधस्य श्रीकृष्णस्वरूपस्येदं पुस्तकम् । हरिः । ओं नमो
गुरुभ्यः ।

ഇതു കൊല്ലം തുളായിരത്തു ഇരുപത്തുനാലാമാണ്ടു വണിജര
വി ധരണ ശനിയാഴ്ചയിൽചെന്ന നക്ഷത്രവും പക്ഷവും നിത്യ
യോഗവും അനുഷ്ഠിപ്പിഞ്ഞു മീനരാശിനേരം കൊണ്ടു തിരുവ
ല്ലത്തു മൂക്കാൽപട്ടത്തു മേക്കേരോഗുപുരവാതുക്കൽ ഇരുനെഴുതി
തീർത്ത് വിഷ്ണുപുരാണ വ്യാഖ്യാനം.

Author—Kumārājayogin.

Remarks—Many leaves are left blank after Fol.
110.

॥ वैशाखमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

475. VAISĀKHAMĀHĀTMYAM.

(from Skāndapurāṇa).

Substance—Palm leaf. Size—10" × 1½". Leaves—
126. 8 lines per page and 32 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—2016.
Complete.

Subject—Glorification of the importance of Vai-
ṣṅkha month.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

पावने नैमिशारण्ये ऋषयो दीप्ततेजसः ।

मन्त्रमारेभिरे कर्तुं मुक्तिलाभाय सुव्रताः ।

तदा स्रतं ममायान्तं जटामण्डलमण्डितम् ॥

भस्मोद्धूलितगर्वाङ्गं त्रिपुण्ड्राङ्कितमस्तकम् ॥

रुद्राधमालाभरणं वेदवेदाङ्गपारगम् ।

तं दृष्ट्वा मुनयः सर्वे प्रत्युत्थानामनादिभिः ॥

मंपूज्य श्रोतुकागास्ते विचित्राश्च शुभाः कथाः ॥

परिव्युथ्य तं सर्वे पृष्टवन्तश्च तं मुनिम् ।

ऋषयः—

स्कान्दे पुरा पुण्यशालिन् वैशाखस्य च वैभरम् ।

अस्माकं कथितं पुण्यं श्रुतं चास्माभिरेव हि ॥

तद् भूयः श्रे तुकामानां विस्तराद् वक्तुमर्हसि ।

End :

इत्येतन् परमानन्दानमम्बगीष तपोदितम् ।

श्रवणात् सर्वपापघ्नं सर्वमस्पृष्टप्रिघायकम् ॥

येन भुक्तिं च मुक्तिं च भक्तिं ज्ञानं च गम्यते ।

इति तस्य वचः श्रुत्वा ताम्बगीषः मुनिर्मलः ॥

प्रदष्टान्तरवृत्तिश्च बाह्यव्यापारवर्जितः ।

प्रणनाम तदा मूर्ध्ना दण्डयन् पतिनो भुवि ॥

विमौगमिर्लश्रपि पूजयामास तं पुनः ।

मम्पूजितस्तमामन्त्र्य नारदो भगवान् ऋषिः ।
 लोकान्तरं ययौ धीमान् शापान्नकृत्व संश्रितिः ॥
 अम्बरीषोऽपि राजर्षिर्नारदोक्तानिमान् शुभान् ।
 धर्मान् कृत्वा विलीनोऽभूत् परे ब्रह्मणि निर्गुणे ॥

सूतः—

य इदं परमाख्यानं पापघ्नं पुण्यवर्धनम् ।
 भृशुयाच्छ्रावयेद्वापि सोऽपि याति पगं गतिम् ॥
 लिखितं पुस्तकं येषां गृहे तिष्ठति मानदम् ।
 तेषां मुक्तिः कस्या हि किमुत श्रवणात्मनाम् ॥

Colophon

इति श्रीस्कान्दे पुराणे वैशाखसहस्रत्सु त्रिंशोऽध्यायः ।
 श्रीकृष्णाय परब्रह्मणे नमः ।

१०७८-१०७९ पुस्तकालयम् १०-१० ब्रह्मपुरम्
 १०० १०७९०.

Author:

Remarks—This Ms. extending over 30 chapters
 deals also with the worship of Mādhava etc.

॥ व्याख्यारत्नावली (भारतव्याख्या) ॥

476. VYĀKHYĀRATNĀVALĪ.

(Commentary on the Bhāra.a)

Substance—Palm leaf. Size—12½" × 1¾". Leaves
 —46. 8—10 lines per page and 48 letters per
 line. Script—Malayālam. No. of Granthas
 —1380. Incomplete.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।
 आजाननिर्वाणपि यत्प्रसादा-
 दाज, नगीर्वाणगिरामपीष्टे ।
 आज्ञाजगत्पुण्यतमामनन्ता-
 मुपास्महे तामपि वागधीशाम् ॥

उद्योगान्ते कुरुक्षेत्रे कुरुपाण्डवसैन्यानि समवेतानीत्युक्तम् ।
 तद्विस्ता(र)वृधुत्सया जनमेजयः पृच्छति—कथमिति । वीरः
 परिपन्थिनिरामेन (स्था? मा) भ्राज्यं स्वीकरिष्याम इति निश्चि-
 तवन्त इत्यर्थः । कुरुपाण्डवसोमकाः कुरवश्च पाण्डवसोमकाश्च
 इति विभागः । कुरुपाण्डवा इति वक्तव्ये पृथक् सोमकग्रहणं सो-
 मकबाहुल्यादित्यवमेयम् । पार्थिवाश्चेति चकारेणान्ये राजानः
 समुच्चीयन्ते । महात्मानः धीमन्तः ।

End :

अक्षिगतो द्वेप्यः दर्शनमात्रे द्वेप्यः मन्युश्च देवकृत इत्याह—
 विदिताश्चेत् पुनस्तान् युधि निवारयथ । किमिति विवक्षायां
 वदति—अजेया इति । पश्चात् तान् महामहे वरयामहे । यद्येवं
 तद्युद्धं किमर्थं क्रियत इत्यपेक्षायां तन्मरणार्थमित्याह—सर्वपक्षेषु
 वृत्तवान् भववर्ती । अहमपि रणे कृतकर्मा निर्मन्पुर्गतमंरम्भश्चा-
 भवम् । एवं द्रुवन्नहमपि युद्धं कृत्वाज्ञाम्पमित्यर्थः । त्वं च तथा
 कुर्विति भावेन वदति । तद्युद्धम् ।

इत्युक्तवन्तं गङ्गेयमभिवाद्य प्रसाद्य च ।
 राधेयो रथमारुह्य प्रायान् तव सुतं प्रति ॥
 इत्यवसानश्लोकः ।

Colophon

व्या—भीष्मपर्वणव्याख्या समाप्ता ।

Author

Remarks—The commentator is Vidyāśāra according to the revised edition of the Palace Catalogue. The forepart of the Ms contains a commentary on Mokṣa Dharma in Brāhṇa is separately catalogued in it as No 185

॥ शनिप्रदोषमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

477 ŚANIPRADOSAMĀHĀTMYAM

(from Skandapurāṇa)

Substance—Palm leaf Size— $7\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ Leaves—
25 9 lines per page and 24 letters per line
Script—Malayalam No of Granthas—240
Complete

Subject—The glory of Sanipradosa

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

शिरो गुरुः शिरो देवः शिरो बन्धुः शरीरिणाम् ।

शिव आत्मा शिवो जीवः शिवादभ्यन्त किञ्चन ॥

शिवमुद्दिश्य यत्किञ्चिद् दत्तं जप्तं हुतं कृतम् ।

तदनन्तफलं प्रोक्तं मर्गागमविनिश्चितम् ॥

भक्त्या निवेदितं शम्भोः पत्र पुष्पं फल जलम् ।

अल्पदल्यतरं वापि तदनन्ताय बलपते ॥
 विहाय सकलान् धर्मान् सकलागमचोदितान् ।
 शिवमेव भजेद्यस्तु मुच्यते कर्मबन्धनात् ॥
 या प्रीतिरात्मनः पुत्रे या कलत्रे धनेऽपि वा ।
 कृता चेच्छिवपूजायां सिद्धिमेति न संशयः ॥

End :

एवमन्ये समाराध्य प्रदोषे गिरिजापतिम्
 अलभन्तेप्सितां सिद्धिं देहान्ते च परां गतिम् ॥
 सूतः—एतन्महाव्रतं पुण्यं प्रदोषे शङ्करार्चनम् ।
 धर्मार्थकाममोक्षाणां तदेतत् साधनं परम् ॥
 यस्तेतत्पुण्यमाख्यानं शृणुयात् परमार्थतः ॥
 प्रदोषशिवपूजान्ते कथ्येत् सुममाहितः ॥
 न भवेत् तस्य दारिद्र्यं जन्मान्तरशतेष्वपि ।
 ज्ञानैश्वर्यममायुक्तः सोऽन्ते शिवपुरं व्रजेत् ॥

ये प्राप्य दुर्लभमिमं मनुजा शरीरं
 कुर्वन्ति हन्त परमेश्वरपादपूजाम् ।
 धन्यास्त एव निजपुण्यजितास्त्रिलोका
 स्तेषां पदाम्बुजरजो भुवनं पुनाति ॥

Colophon :

इति ब्रह्मोत्तरखण्डे अनिघ्नयोदशीप्रदोषमहिमानुव-
 र्णनं नाम एकोनत्रिंशोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. is old and damaged.

॥ शार्ङ्गपाणिपुरमाहात्म्यम् (मार्कण्डेयगतम्) ॥

478. ŚĀRŅGAPĀNIPURAMĀHĀTMYAM.

(from Mārkaṇḍeयapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—9½" × 1¼". Leaves—

7. 7—8 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1200.

Incomplete.

Subject—Sū ā's narration of the greatness of Śārṅgapānipura.

Beginning :

... ..

... कान्तं स्वर्लोकभूषणम् ॥

यस्यास्तीरे कृतावासा मृगद्विजमरीसुपाः ।

.... याश्च स्नानपानादि कुर्वन्ति सलिले शुभे ॥

हिरण्यवर्णाः शुचयः स्निग्धच्छायाधिरायुवः ।

भवन्ति दैवतप्राया जरारोगविजिताः ॥

तत्र देवाः सगन्धर्वाः सयक्षोरगचाराणाः ।

क्रीडन्त्यप्सरसां मङ्गैर्दिवारात्रमतन्द्रिताः ।

तं वै भूतपतिर्देशं नित्यमेव निषेवते ॥

End.

अहो क्षेत्रस्य माहात्म्यं परितो योजनद्वयम् ।

दिविष्ठा यत्र पश्यन्ति सर्वानेव चतुर्भुजान् ॥

रतिर्भूयाद्रतिर्भूयाच्छार्ङ्गपाणिपदाम्बुजे ।

तद्भक्तश्चापि सम्बन्धः पुनर्जन्मनि जन्मनि ॥

मंमारोद्धूतभीतिप्रसथननिशुणं शार्ङ्गमाहात्म्यमय्यं
 कृष्णद्वैपायनाय श्रुतिशतपादितं प्रोक्तवान् यो मुदेव ।
 पूर्वव्रह्मस्वरूपं यदुकुलतिलकः फल्गुनायैव कृष्णो
 मार्कण्डेयं कृपालुं तमहमुकाधियं नौमि मूर्ध्ना मुनीन्द्रम् ॥

इत्येतत्कथितं सर्वं मया वो द्विजसत्तमाः ।
 शार्ङ्गपाणिपुराख्यानं किं भूयः श्रोतुमिच्छथ ॥

Colophon :

इति मार्कण्डेयपुराणे तृतीयभागे शार्ङ्गपाणिपुरमाहात्म्ये
 एकादशोऽध्यायः । श्रीशार्ङ्गपाणिवनराभिष्यो नमः ।

शार्ङ्गपाणिवनं प्राप्ता वयं पातकयूयवाः ।
 मत्पार्षतोऽनुयात्राद्य भवतामवकेशिनी ॥

श्रीदक्षिणामूर्तये नमः ।

नकाक्रान्तैकपादं करिवरमकरोद्यः पुरा वीतशोकं
 शक्राद्यैर्देवमङ्घ्रैर्विनमितचरणधारणार्द्रातकीर्तिः ।
 अक्षरस्येष्टदाने पन्थिकलितमतिः पद्मपत्रायताश्च-
 थक्रध्वजविग्रामी विहर्तु हृदये चक्ररूपे मुगारिः ॥

Author :

Remarks—Śārngapāṇipura *alias* Kumbhakonam is one of the sanctified places of worship in South India, rendered holy by the residence of Kūṇḍikāmakotiṭṭhādhipati — Śaṅkaraśārya. This Ms. is wanting in two leaves at the beginning.

॥ शिवगीता (पाद्मगीता) ॥

479. ŚIVAGĪTĀ.

(from Pādmapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—8" x 1½". Leaves—

52. 10 lines per page and 30 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—975.

Subject—Explication of the reality of soul.

Beginning:

शुक्लांबरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।

प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

वन्दे गुरुं गणपतिं स्कन्दमादित्यमम्बिकाम् ।

दुर्गा सरस्वतीं लक्ष्मीं सर्वकार्यार्थसिद्धये ॥

अखण्डमण्डलाकारं व्याप्तं येन चराचरम् ।

तत्पदं दर्शितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

अथातः सम्प्रवक्ष्यामि शुद्धकैवल्यमुत्तमम् ।

अनुग्रहान्महेशस्य भवदुःखस्य भेषजम् ॥

न कर्मणामनुष्ठानैर्न दानैस्तपसापि वा ।

कैवल्यं लभते मर्त्यः किन्तु ज्ञानेन केवलम् ॥

रामाय दण्डकारण्ये पार्वतीपतिना पुरा ।

या प्रोक्ता शिवगीताख्या गुह्याद् गुह्यतमा हि सा ॥

यस्याः स्मरणमात्रेण नृणां मुक्तिर्ध्रुवं भवेत् ।

पुरा सनत्कुमाराय स्कन्देनाभिहिता हि सा ॥

सनत्कुमारः प्रोवाच व्यासाय मुनिमत्तमः ।

मद्यं कृपातिरेकेण प्रददौ वादरायणः ॥

End :

अस्यास्तु श्रवणादेव यस्मात् कैवल्यमाप्नुयात् ।

शिवगीतामतो नित्यं शृणुध्वं मुनिसत्तमाः ॥

अथयः—

अद्यप्रभृति नः सूत त्वमाचार्यः पिता गुरुः ।

अविद्यायाः परं पारं यस्मात्तारयितासि नः ॥

तस्मात् सूतात्मज त्वत्तः समो नान्योऽस्ति नो गुरुः ।

इत्युक्त्वा प्रययुः सर्वे सायं सन्ध्यामुपासितुम् ॥

स्तुवन्तः सूतपुत्रं ते मन्तुष्टा गोमतीतटम् ।

Colophon :

इति श्रीपात्रे पुराणे शिवगीतासूतनिपत्सु परब्रह्मविद्यायां योग-
शास्त्रे शिवराघवसंवादे अधिकारानिरूपणं नाम षोडशोऽध्यायः ।
श्रीशिवाय नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

Author :

Remarks—The subject-matter contained in Bha-
gavad Gita is depicted here in a characteristic
way.

॥ शिवगीता (तात्पर्यप्रकाशिकोपेता) ॥

480. ŚIVAGĪTĀ
with Tātparyaprakāśikā.

Substance—Palm leaf. Size—11" 1½". Leaves—
207. 8 lines per page and 52 letters per line
Script—Malayālam. No. of Grantha—5500.

Subject—Same as No. 479.

Beginning :

उमापत्यमुमांजानिमुमां चोमासहोदरम् ।
 उमाननान्दरं पद्मां विधिं वयमुपास्महे ॥
 पञ्चाक्षरतनुं पञ्चवदनं प्रणवं शिवम् ।
 अपारकरुणारूपं गुरुमूर्तिमहं भजे ॥
 नत्वा सर्वगुरुं माम्भवं लीलामानुषविग्रहम् ।
 रामं च शिवगीतायास्तात्पर्यं वर्ण्यते मया ॥
 केयं गीता शिवप्रोक्ता गम्भीरोपनिषन्मयी ।
 काहं मन्दमतिर्हन्त शम्भोराज्ञा गरीयसी ॥

इह खलु देवा रक्षःपीडिताः तत्पञ्चरणादिना मानभङ्गः
 वैकुण्ठवासिनं शिष्टपरिपालनदुष्टनिग्रहपरायणं नारायणमुपेत्य राव-
 णादिनिग्रहं प्रार्थितवन्तः ।

End :

व्या—एवं स्रुतपुत्रं प्रशस्य ज्ञानप्राप्त्या सन्तुष्टा ऋषयः सायंस-
 न्ध्यामुपासितुं गोमतीतीरं गता इत्याख्यानमुपसंहरति—इतीति—
 मू—इत्युक्त्वा प्रययुः सर्वे सायसन्ध्यामुपासितुम् ।
 स्तुवन्तः स्रुतपुत्र ते सन्तुष्टा गोमतीतटम् ॥

Colophon :

इति श्रीपाद्मपुराणोत्तरखण्डान्तर्गतशिवगीतातात्पर्यप्र-
 काशिकासङ्ग्रहे षोडशोऽध्यायः । शिवगीता समाप्ता । श्रीगु-
 रुभ्यो नमः ॥

शुभम् ।

Author : Com :—Paramasivendrasarasvatī.

Remarks—An elaborate explanation is aimed at throughout. The commentator surveys the whole theme in the introduction. His name is furnished in C. C, Par. III, Page 134. Hz. 1074.

॥ शिवधर्मशास्त्रम् (स्कान्दगतम्) ॥

481. ŚIVADHARMAŚĀSTRAM
(from Skāndapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—15" x 1½". Leaves—7.
2—12 lines per page and 52 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthaś—250.
Incomplete.

Subject—The rules of propitiatory rites relating to Śiva.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

नान्दिकेश्वर उवाच—

अतः परमिदं गुह्यं रुद्रोद्गीतं महोदयम् ।
महाविघ्नप्रशमनं महाशान्तिकरं शुभम् ॥
अकालमृत्युशमनं सर्वव्याधिनिवारणम् ।
परचक्रप्रमथनं सदाविजयवर्धनम् ॥
स्तम्भनं परमन्यस्य रिपूत्सादकरं सदा ।
सर्वदेवग्रहानीकं समस्ताभीष्टसाधकम् ॥
सर्वज्ञान्त्यधिकाराख्यं धर्मं वक्ष्यामि शश्वतम् ।

शशाङ्कार्धधरस्त्र्यक्षो नागयज्ञोपवीतवान् ॥

त्रैलोक्यनमितः श्रीमाञ्छान्तिमाशु करोतु मे ॥

End :

यत् पुण्यं सर्वतीर्थानां गङ्गादीनां विशेषतः ।

तत् पुण्यं कोटिगुणितं प्राप्नोति श्रवणादिह ॥

दशानां राजसूयानामाग्निष्टोमशतस्य च ।

श्रवणात् फलमाप्नोति कोटिकोटिगुणोत्तरम् ॥

अवध्यः सर्वदेवानामन्येषां च विशेषतः ।

जीवेद्वर्षशतं साग्रं सर्वव्याधिविवर्जितः ॥

गोमयैव कृतघ्नश्च ब्रह्महा गुरुतल्पगः ।

शरणागतघाती च मित्रविसृम्भघातकः ॥

कष्टपापसमाचारः पितृहा मातृहा तथा ।

श्रवणादस्य भावेन मुच्यते सर्वपातकैः ॥

शान्त्यध्यायमिदं पुण्यं न देयं यस्य कस्यचित् ।

दातव्यं शिवभक्तेभ्यः शिवेन कथितं पुरा ॥

सर्वकामसमृद्धयर्थं ये पठन्ति दिने दिने ।

तेभ्यः पुण्यामिदं देयमात्मनः शिवमिच्छता ॥

Colophon :

इति शिवधर्मशास्त्रे शिवार्चनजपोपवासप्रकारेण सह
शान्त्यध्यायः पष्ठः । शिवो रक्षतु ।

Author :

Remarks—The Ms. contains only the 6th chapter
of the Śivadharmasāstra. A few leaves at

the end are devoted to miscellaneous topics such as omens, the effects of feeding the poor, Ādityahṛdaya etc.

॥ शिवधर्मशास्त्रम् (स्कान्दगतम्) ॥

482. ŚIVADHARMAŚĀSTRAM.

(from Skāṇḍapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—14½" × 2". Leaves—
73. 6—8 lines per page and 32—47 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas
—1200. Complete.

Subject—Same as No. 481.

Beginning:

ओम् । गणपतये नमः । अविममस्तु ।
मर्माकाग्मशेषस्य जगतः सर्वदा शिवम् ।
गोत्राक्षणनृपाणां च शिवं भवतु सर्वदा ॥
शिवमादौ शिवं मध्ये शिवमन्ते च सर्वदा ।
सर्वेषां शिवभक्ता(ना)मनुमानां च नः शिवम् ॥
मेतुष्टे सुप्रार्त्तात्मसुखिसिद्धेः ममावृतम् ।
लोकानुग्राहिणं शान्तं सर्वज्ञं नन्दिकेश्वरम् ॥
तेषां मध्ये ममुत्थाय मुनिर्ब्रह्मसुतोत्तमः ।
मनत्कुमारः सुतपाः पृच्छति स यथाविधि ॥
भगवन् सर्वधर्मज्ञ शिवधर्मपरायण ।
श्रोतुकामाः पां धर्मसिद्धे सर्वे ममागताः ॥

End :

अनन्तं नादिमन्यक्तं देहस्य देहवर्जितम् ।
 हृदिस्थं सर्वभूतेषु व्योमस्थं च नमोऽस्तु ते ॥
 अग्राह्यमिन्द्रियैर्वापि सर्ववस्तुनि चार्चितम् ।
 मतेजोगूढमात्मानं गुह्यानां गूढगोचर ॥
 गुहावास सदानित्यं गूढार्थं च नमोऽस्तु ते ।
 महादेवं महामानं महामायापरापरम् ॥
 महाज्ञानपरातीतं ज्ञानगम्य नमोऽस्तु ते ।
 एकाक्षरश्चतुर्वेदश्चतुर्मात्रैरलंकृतः ॥
 चतुष्कले कलातीतं विन्दतीत नमोऽस्तु ते ।
 ईशान ईश्वरो ब्रह्मा सदाशिव नमोऽस्तु ते ॥
 धर्मार्थकाममोक्षार्थं सर्वभूतानुकम्पया ।
 सर्वं तरतु दुर्गाणि सर्वो भद्राणि पश्यतु ॥
 सर्वः सुखमवाप्नोतु सर्वस्य च भवेच्छिवम् ।

Colophon

इति शिवधर्मशास्त्रे नन्दिके... ..गीतायां शिवा-
 श्रमपूजा नाम द्वादशोऽध्यायः । शिवधर्मः समाप्तः ।

ओं नमः शिवाय । उमादेव्यै नमः । पण्डुराय नमः
 केशवाय नमः । मद्गुरुभ्यो नमः ।

Author

Remarks—The Ms is much worn out.

॥ शिवधर्मशास्त्रम् (स्कान्दगतम्) ॥

483. ŚIVADHARMAŚĀSTRAM.

(from Skāndapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size— $12\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—
73. 6—8 lines per page and 32—47 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
1200. Complete.

Subject—Same as No. 481.

Beginning—Enl: Same as No. 492.

Colophon:

इति शिवधर्मशास्त्रे नन्दिप्रोक्ते विद्याशाखोपशाखासुमुदे-
शो नाम द्वादशोऽध्यायः । शिवधर्मशास्त्रं समाप्तम् । हरिः ।

Author:

Remarks—The Ms. is much worn out.

॥ शिवधर्मोत्तरम् (स्कान्दगतम्) ॥

484. ŚIVADHARMOTTARAM.

(from Skāndapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size— $12'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—
123. 7—9 lines per page and 36—40 letters
per line. Script—Malayālam. No. of Gran-
thas—1500. Incomplete.

Subject.—The worship of Śiva.

Beginning :

.....सेवितम् ।

कालत्रयेऽपि निखिलं तच्चाहमनुमोदये ॥

इति त्रिसन्ध्यमखिलं यत्पुण्यमनुमोदयेत् ।

असंशयमतिश्रद्धं तत्समं पुण्यमाप्नुयात् ॥ इति ॥

शिवधर्माः शिवेनोक्ताः सुसूक्ष्मास्तु महाफलाः ।

कीर्तितास्ते समासेन शिवार्चनविधिं प्रति ॥

इति शिवधर्मोत्तरे गोपडङ्गविधिर्नाम प्रथमोऽध्यायः ।

अथ विद्या विदेर्भातोर्विद्या ज्ञानं शिवात्मकम् ।

तस्यै दानं महादानं सर्वदानोत्तमोत्तमम् ॥

अध्याप्य यः शुभान् शिष्यान् शिवभक्तान् प्रबोधयेत् ।

शिवविद्यार्थसारेण विद्यादानं तदुच्यते ॥

संस्कृतैः प्राकृतैर्वर्ण्यैर्यः शिष्यानुरूपतः ।

देशभाषाद्युपायैश्च बोधयेत् स गुरुः स्मृतः ॥

यथा शिवस्य नैवान्तः सम्पूर्णस्य महात्मनः ।

तथा विद्याप्रदानस्य नान्तः सर्वगुणात्मनः ॥

शिवाष्टगुणमैश्वर्यं तद्विद्यादानतः फलम् ।

इह कीर्तिं श्रियं ब्राह्मीं प्रजावृद्धिं धनं सुखम् ॥

End :

ऊर्ध्वाकुञ्चितशृङ्गाग्रमल्पशृङ्गान्तरं तथा ।

स्थूलाग्रशृङ्गयुक्तं वा सर्वावयवशोभितम् ॥

रक्तपीतश्च कुसुमैः कुङ्कुमाद्यैश्च वर्णकैः ।
 यथाशोभं समालम्ब्य विभवैः पूजयेद् वृषम् ॥
 किङ्किणीयकोपेतं घण्टिकाचामरान्वितम् ।
 स्वगतिकैरर्धचन्द्रैश्च नानारत्नैश्च शोभितम् ॥
 अष्टाङ्गुलप्रविस्तीर्णां हेमपट्टविनिर्मिताम् ।
 राजनीं च चणावापि ? मालामुरसि विन्यसेत् ॥
 तद्विधां पृष्टमालां च पुच्छान्तक..... ।
लदं शिवभक्त्या दिने दिने ॥
 न मारी न च दुर्भिक्षं न रक्षांसि न पन्नगाः ।
 नाकाले म्रियते राजा पीड्यते न च शेरुभिः ॥
 शृणोति यश्च सततं शिवधर्मं नराधिपः ।
 तस्य देशे भवेन्नित्यं सर्वेषां देहिनां शिवम् ॥

Colophon :

इति शिवधर्मोत्तरे स्कान्दप्रोक्ते शिवागमे गोमाहात्म्यं नाम
 द्वादशोऽध्यायः । शिवधर्मोत्तरं समाप्तम् ।
 नमस्शिवाय त्रिदशार्चिताय विनष्टदोषाय गुणार्णवाय ।
 विमुक्तिमार्गप्रतिबोधनाय देवादिदेवाय नमस्शिवाय ॥

Author :

Remarks—A few leaves at the beginning are missing.

॥ शिवधर्मोत्तरम् (स्कान्दगतम्) ॥

485. ŚIVADHARMOTTARAM
 (from Skāndapurāṇa)

Substance—Palm leaf. Size—13" × 1½". Leaves—

22. 8 lines per page and 45 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—500.
Incomplete.

Subject—Same as No. 484.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु । नमः शिवाय ।
ज्ञानशक्तिधरं शान्तं कुमारं शङ्करात्मजम् ।
देवारिसूदनं स्कन्दमगस्त्यः परिपृच्छति ॥
भगवन् दर्शनात् तुभ्यमन्त्यजस्यापि सद्गतिः ।
सप्तजन्मसु विप्रस्तु स्वर्गाद्भ्रष्टः प्रजायते ॥
येनाधिनाथ भूतानां सर्वेषामनुकम्पकः ।
अतः सर्वहितं धर्मं संक्षेपात् प्रव्रीहि मे ॥
धर्मा बहुविधा देव्या देवेन कथिताः किल ।
केचिच्छ्रुतास्त्वया सर्वे पृच्छामि त्वामहं ततः ॥
किम्प्रधानाः शिवे धर्माः शिववाक्यं च कीदृशम् ।
लिङ्गेऽर्चितः शिवः केन विधिना सम्प्रसीदति ॥
विद्यादानं च दानानां सर्वेषामुत्तमं किल ।
तच्च श्रुतौ द्विजेन्द्राणां नान्येषां समुदाहृतम् ॥
तत्पुण्यं सर्ववर्णानां जायते केन कर्मणा ।
ज्ञेयं कतिविधं तच्च विद्यादानमनुत्तमम् ॥

End—Colophon—Same as No. 484.

Remarks—The Ms. comprises chapters 1, 11 and
12. It is worn out.

॥ शिवधर्मोत्तरम् (स्कान्दगतम्) ॥

486. ŚIVADHARMOTTARAM.

(from Skāndapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—14" × 2". Loaves—60.
 10 lines per page and 56 letters per line. Script
 —Malayālam. No. of Granthas—2000. Incom-
 plete.

Subject—Same as No. 484.

Beginning.

हरिः । श्रृणिष्यते नमः । अविघ्नमस्तु ।

जयत्यनेकसिद्धान्तमन्त्रमाहात्म्यपूजितम् ।

खड्गादिमिद्धिहेतुत्वात् प्रत्यक्षं शिवसाधनम् ।

जयत्येकपदाभामसमस्तभुवनत्रयः ।

द्वितीयपदविन्यासव्याकुलाभिनयः शिवः ।

उन्मीलने यस्य भवन्ति लोका

सम्मीलने च प्रलयं विभ्रन्ति ।

स ईश्वरः सर्वजगत्प्रभृति-

ब्रह्मेन्द्रविष्णोरपि वन्दनीयः ॥

ज्ञानशक्तिधरं ज्ञान्तं कुमारं शङ्करात्मजम् ।

End—Colophon—Same as No. 484.

Author:

Remarks—All kinds of sins are enumerated here
 with their expiatory rites. The greatness of
 the "cow" is also glorified.

॥ शिवरात्रिमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

487. ŚIVARĀTRIMĀHĀTMYAM.

(from Skāndapurāna.)

Substance—Palm leaf. Size—13" × 2". Leaves—
19. 9—11 lines per page and 32 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—375.
Incomplete.

Subject—Explanation of the rites to be observed
on Śivarātri day and the benefits resulting
therefrom.

Beginning:

अस्तु विघ्नप्रशमनमविघ्नोदीर्णवैभवम् ।

अपत्यमादिदम्पत्योरनेकपुत्रं महः ॥

ओम् ।

परस्परतपःसम्पत्फलायितपरस्परौ ।

प्रपञ्चमातापितरौ प्राञ्चौ जायापती स्तुमः ॥

ऐम् ।

यावद् ज्ञानं समुत्पन्नं तदारभ्य नरोत्तमः ।

शिवरात्रिव्रतं कुर्याद् ध्रुवमामरणान्तिकम् ॥

ओं शिवाशिवाय नमः । अविघ्नमस्तु । हरिः ।

यामे प्राथमिके सम्यक् पूजिते सेविते शिवे ।

अनुष्ठितं व्रतं सर्वं ब्रह्महत्यादयो हताः ॥

यामे द्वितीये मनसा पूजिते सेविते शिवे ।

अश्वमेधफलं लब्ध्वा पुत्रारोग्यमवाप्नुयात् ॥

तृतीये भक्तितो यामे पूजिते सेविते शिवे ।

अक्षण्डमायुः सम्प्राप्य शिवमायुज्यमाप्नुयात् ॥

तुरीये शाम्भवे यामे पूजिते सेविते शिवे ।
सर्वाभीष्टफलं प्राप्य भुज्यते शत्रुपीडया ॥

End :

मृगटङ्कधरं देवं नीलकण्ठमथापि वा ।
पञ्चाननमयीं मूर्तिं हृदि ध्यायन्ति ये जनाः ॥
मम पूज्यतमा ह्येते यदि पापान्विता अपि ।
पूजयेत्ता... ..छासि प्रियम् ॥
यथारुष्टजया (?) प्रोक्तं किं भूयः श्रोतुमिच्छामि ।
श्रुतं देव मया सर्वं.... ..माहात्म्यमेव च ॥
त्वद्भक्तानां च माहात्म्यं मन्त्राणां च श्रुतं मया ।
रुद्राक्षाणां च माहात्म्यं.... ..

Colophon :

इति स्कान्दे पुराणे शतमहसिकायामश्विनसंहितायां
लिङ्गप्रादुर्भावे शिवरात्रिव्रतविधानोपदेशो नाम द्विती-
योऽध्यायः ।

Author :

Remarks—The Ms. is much crumbly. The invoca-
tory verses at the beginning may be an inter-
polation of the scribe. The work is incomplete.
The codex breaks off in the 2nd chapter.

॥ शुक्लसंहिता ॥

488. ŚUKASAMHITĀ.

Substance—Palm leaf. Size—4½" x 1½". Leaves—

—22. 7 lines per page and 14 letters per line.
Script—Malayālam. No of Granthas—135.

Subject—Śuka's account of Sita's sports at Dandā-
kāranya.

Beginning :

श्रीरामाय नमः ।

रामं नवघनश्यामं जानकीप्राणवल्लभम् ।

नमस्कृत्य मुहुर्वक्ष्ये मंहितां ब्रह्मरूपिणीम् ॥

जनकः—

रामस्य यत् परं तत्तत्र ब्रह्मणोऽव्यक्तरूपिणः ।

तत् त्वमाचक्ष्व सकलं ब्रह्मन् शुक महामुने ॥

त्वत्तोऽन्यः को विजानाति ब्रह्मतत्त्वं परात् परम् ।

रामं स(चित्सु)खाकारं सृष्टिस्थित्यन्तकारकम् ॥

श्रीशुकः—

शृणु राजन् परं शुद्धं वेद्यं यद् वि (दु) पामपि ।

रामतत्त्वं त्रयीतत्त्वं तारकं ब्रह्म यत् परम् ॥

पार्थिवा धारणा त्वाद्या द्वितीया कथ्यतेऽम्भयी ।

आग्नेयी तु तृतीया स्यात् तुरीया वायुधारणा ॥

End :

अतीव सु... ...रस्थाने सच्चिदानन्दमन्दिरे ।

(ए)वमुक्तस्तया सार्धं रेमे वृ(न्दा)ग्ने प्रभुः ॥

यमुनायास्तटे त (स्मिन्) महावनविभूषिते ।

Colophon :

इति श्रीशुकसंहितायां प्रथमाध्याये तुरीयः पादः ।

शुभमस्तु । रामो... ..

Author:

Remarks—The beginning and closing leaves are damaged. 49 is the first page number and 70 the last. The work opens on the middle of Fol. 49 and the portion preceding its beginning is quoted below:—

..

.... ध्यानमना अभूत् स्वयम् ।

सरन् सरन् रासरसं हृदब्जे

बाह्येन्द्रियज्ञानमतो निवृत्तम् ॥

इति श्रीहनुमत्संहितायां परमहंसे महारासोत्सवे पञ्च-
मोऽध्यायः ।

Śukasamhitā is a portion of Hanumatsamhitā.

॥ शुचीन्द्रस्थलमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

489. ŚUCĪNDRASTHALAMĀHĀTMYAM.
(from Skāndapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—5½" x 1½". Leaves—
121. 10—11 lines per page and 23 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
1750.

Subject—The greatness of Śucīndram in Travan-
core.

Beginning:

अविममस्तु ।

वागर्थावि सम्पृक्तौ वागर्थप्रतिपत्तये ।

जगतः पितरौ वन्दे पार्वतीपरमेश्वरौ ॥

तच्छ्रुत्वा मुनयः सर्वे जहृष्टुः सूतभाषितम् ।
 अत्रेराश्रममाहात्म्यं नैमिशारण्यवाग्निनः ॥
 अत्याश्चर्यमुपाविष्टाः पुनः पप्रच्छुरादृताः ।
 वक्तारं मुनयः सूतं पुराणश्रवणोत्सुकाः ॥
 पुनश्च श्रोतुकामाः स्मः सूतेदानीं वयं मुने ।
 अत्रेराश्रममाहात्म्यं श्रवणानन्दकारकम् ॥
 अष्टादशपुराणानां मध्ये सूत कथाम्बुधौ ।
 पीयूषमदृशं स्कान्दं श्रवणान्मुक्तिदायकम् ॥
 सारात् सारतमं तस्मिन् त्वयोक्तं स्थानवैभवम् ।
 अत्रेराश्रममाहात्म्यमात्मज्ञानप्रदायकम् ॥
 इदानीं श्रोतुकामाः स्मस्तदग्न्याश्रमवैभवम् ।
 विस्तरेण मुनिश्रेष्ठ वद नः सूतनन्दन ॥
 केनोक्तं मुनिशार्दूल केनेदं विश्रुतं पुरा ।
 एवमाकर्ण्य वचनं मुनिश्रेष्ठैः प्रभाषितम् ॥
 सूतः प्रीतिमुपाविष्टो वक्तुं ममुपचक्रमे ।

End :

एवं सत्कृत्य तं सूतमलङ्कृत्य निजाश्रमे ।
 प्रदाक्षिणं कारयित्वा स्वस्तिवाचनपूर्वकम् ॥
 प्रसादं जगृहुस्तस्मात् कथाश्रुतिफलप्रदम् ।
 वेदवृक्षप्रभावं ते तत्र श्रोतुं समुत्सुकाः ॥
 तदिनाध्वरकर्माणि चक्रुर्नैमिशवाग्निनः ।

सम्भावनां प्राप्य मुनिश्च रम्ये
 स्थितः सदा स्थाणुशिवं विचिन्त्य ।
 तत्राप्युवाच श्रुतिभूरुहस्य
 वक्तुं प्रभावं महतां मुनीनाम् ॥

शुचीन्द्रमाहात्म्यमिदं पवित्रं
 पठन्ति शृण्वन्ति च ये पृथिव्याम् ।
 त्यागोः प्रसादात् सकला जनास्तं
 स्वाभीष्टमग्रयं फलमाप्नुवन्ति ॥

Colophon :

इति श्रीमत्स्कान्दे पुराणे शुचीन्द्रस्थलमाहात्म्ये स्थानवैभव-
 खण्डे याज्ञवल्क्यमायुज्यं नाम चतुर्विंशोऽध्यायः ।

शुभमास्तु ।

Author :

Remarks—This Ms. is included in the Skānda-
 purāna and the script is legible.

॥ शुचीन्द्रस्थलमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

490. ŚUCĪNDRASTHALAMĀHĀTMYAM.

(from Skāndapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—6" × 1 $\frac{3}{8}$ ". Leaves—
 172. 10—11 lines per page and 22 letters per
 line. Script—Malayālam. No. of Grantha—
 1750.

Subject—Beginning—End—Same as No. 489.

Colophon :

इति स्कान्दे पुराणे स्थानवैभवखण्डे उपनिभावे शुचीन्द्रस्थल-

माहात्म्ये याज्ञवल्क्यसायुज्यप्राप्तिकथनं नाम चतुर्विंशोऽध्यायः ।
 शुचीन्द्रमाहात्म्यं समाप्तम् ।

स्थाणुनाथाय नमः । श्रीविष्णुशेखराय नमः ।

इदं शुचीन्द्रमाहात्म्यं.....कृष्णेन लिखितम् ।

Author :

Remarks—The Ms. is crumbly. A large number of leaves are missing. The verso beginning with “वागर्षाविद—” is omitted. Besides, immediately after the hemistich “सारात् सारतरं.....” another “क्षीरे घृतमिव श्लाघ्यं सूत तत्स्थानवैभवम्” is also seen.

॥ ज्ञेयधर्मः ॥

491. ŚEṢADHARMĀ.

Substance—Palm leaf. Size—7 $\frac{3}{4}$ " x 2". Leaves—206. 10—13 lines per page and 32 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2000. Complete.

Subject—The teachings occurring after those of Bhīṣma in the Mahābhārata.

Beginning :

श्रीमहागणपतये नमः ।

अथ ते मुनयः सर्वे ज्ञानकाया महर्षयः ।

सूतं धर्मविदां श्रेष्ठं पप्रच्छुरिदमादृताः ॥

सूत सूत महाभाग सर्वशास्त्रविशारद ।

व्यासप्रसादात् सर्वं त्वं वेत्ति धर्ममशेषतः ॥
 भारतीयानि शास्त्राणि विचित्रफलवन्ति च ।
 विचित्रकथयोपेता भारतीयकथाः श्रुताः ॥
 श्रीकृष्णचरिते दिव्ये हरिवंशे-यदद्भुतम् ।
 धर्मं धर्मभृतां श्रेष्ठं तन्नः शंसितुमर्हमि ॥

श्रीसूतः—

एतदर्थं महाप्राज्ञ जनमेजयभूपतिः ।
 पृष्टवान् मुनिशार्दूलं वैशम्पायनमर्थवित् ॥

End :

गन्धपुष्पादिभिर्माल्यैरभ्यर्च्य गुरुपुङ्गवम् ॥
 हिरण्यवस्त्रयानाद्यैः पूजयामास भूसुरान् ।
 अभिवाद्य गुरुं पश्चादाशीर्वादमथाप सः ॥
 गुरोरनुज्ञया विप्राः स्वपुरे सुखमास्थिताः ।
 ये विरक्ता ऋषिगणाः सूतेन सुसमाहिताः ॥
 पूजयामासुरव्यग्राः सूतं पुण्यकथामयम् ।
 तस्मात् पुण्यकथां श्रुत्वा कथान्ते त प्रपूजयेत् ॥
 पूजिते स हरिः माक्षात् प्रसन्नो भवति ध्रुवम् ।

परमिदमितिहासं शृण्वतां लौकिकानां
 सकलदुरितशान्तिः सद्य एवास्तु विप्राः ।
 स भजति हरिवंशे भक्तिमग्र्यां सुरारौ
 जगति सुलभमेतद् दुर्लभं पापिनां च ॥

Colophon :

इत्याश्वर्यपर्वणि हरिवंशे शेषधर्मे धर्मोपाख्यानप्रपूजनं नाम
 सप्तपञ्चाशोऽध्यायः ।

श्रीकृष्ण ।

Author :

Remarks—This work is a part and parcel of the
Mahābhārata.

॥ श्रीकुरङ्गमाहात्म्यम् (ब्रह्माण्डगतम्) ॥

492. ŚRĪKURĀṄGAMĀHĀTMYAM.

(from Brahmandapurāna.)

Substance—Palm leaf. Size—9" × 1 $\frac{3}{4}$ ". Leaves—
45. 6—7 lines per page and 38 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—700. In-
complete.

Subject—A panegyric of Tīrukkkanamkuḍi (near
Tinnevely) and of the Viṣṇu temple con-
secrated therein.

Beginning:

हरिः. ॐ ।

श्रीवैशम्पायन उवाच—

अ.....त्वया वेदावेदांवर ।

विष्णोर्माहात्म्यपादांशजगच्चिदचिदात्मकम् ॥

तत्क्षेत्राणां तु। माहात्म्यं श्रोतव्यं भ.... ..या॥

मयं तावदशेषेण वक्तुमर्हसि मानद ॥

श्रीवेदव्यासः—

विष्णोः क्षेत्राण्यनन्तानि श्रुतानि हि जगत्पते ।

संख्यातुं नैव शक्तोऽसि यथाज्ञातं मया शृणु ॥

पुरा देवाः समेता चैव सेन्द्राः सर्पिपुरोगमाः ।
 आदित्या वसयो रुद्रा मरुतश्चाश्विनावपि ॥
 पितरो लोकपालाश्च मेरुशृङ्गं समाश्रिताः ।
 देवकार्यं विचिन्वन्तो दैत्यदानवपीडिताः ॥
 तदिदं जगदुत्पत्तिस्थितिमंहारकारणम् ।
 शासनं शाश्वतं विष्णोः श्रीकुरङ्गनिवासिनः ॥

End :

स सर्वाकिलिषान्मुक्तः पूर्णकासः समृद्धिमान् ।
 विरक्तो योगयुक्तः सच्च साक्षात्कृत्य सनातनम् ॥
 यत्स्वरिसेव्यं परमं त्रैण्वं पदमाप्नुयात् ।

Colophon :

इति ब्रह्माण्डपुराणे क्षेत्रकाण्डे श्रीकुरङ्गमाहात्म्ये गङ्गाना-
 रदसंवादे षष्ठोऽध्यायः । हरिः । शुभमस्तु ।
 श्रीसुन्दरपरिपूर्णस्वामिने नमः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Author :

Remarks—The Ms. is very much rotten and damaged. A gap after Fol. 27 extends upto the 36th. The subject treated is traceable to the Brahmāṇḍa Purāṇa which abounds in similar topographies.

॥ श्रीपरिसरक्षेत्रमाहात्म्यम् ॥

493. ŚRĪPARISARAKṢETRAMĀHĀTMYAM.

Substance—Palm leaf Size—5" x 21". Leaves—

69. 9—12 lines per page and 24 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—1050.

Subject—Description of the traditional origin etc. of the temple at Tiruppatisāram in Travancore.

Beginning :

श्रीपरिसरक्षेत्रमाहात्म्यम् ।

തിരുപ്പാടി തിരുമലാചാര്യകൃതി.

हरिः ।

श्रीमान् वेङ्कटनाथार्यः कविताकिंकसेसरी ।

वेदान्ताचार्यवर्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि ॥

विशुद्धविज्ञानघनस्वरूपं विज्ञानविश्राणनचद्रदीक्षम् ।

दयानिधिं देहभृतां शरण्यं देवं हयग्रीवमहं प्रपद्ये ॥

सुन्दरश्रीनिवासार्याल्लब्धवेदान्तसम्पदम् ।

सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञं श्रीनिवासमुनिं भजे ॥

व्यासं वासिष्ठनप्तारं शक्तेः पौत्रमकल्मषम् ।

पराशरात्मजं वन्दे शुकतातं तपोनिधिम् ॥

श्रीपतिप्रीतये सत्रं शौनकाद्या महर्षयः ।

नैमिशेऽनिमिषक्षेत्रे समासत समाहिताः ॥

तत्रागतं महाप्राज्ञं स्रुतं पौराणिकोत्तमम् ।

पप्रच्छुः सहिताः सर्वे वद पुण्यकथामिति ॥

महानदीप्रसङ्गेन भवता हनुमन्नदी ।

पूर्वमुक्ता पर्णकुट्याः समीपेऽस्तीति सा पुनः ॥

स्रुतं क वा पर्णकुटी क वा सा हनुमन्नदी ।

अस्ति तद्विस्तरं साधो वर्णयाद्य दयानिधे ॥

इति तैश्चोदितः सत्स्नद्विस्तरमथात्रगीत् ।

End :

श्रीसूतः—

परिमरक्षेत्रतीर्थनाथानां वैभवं श्रुतम् ।
 वृषं कृतार्था भवथेत्युक्ताः स्रतेन तेन ते ॥
 शौनकाद्या मुनिश्रेष्ठाः परमानन्दपूरिताः ।
 वयं कृतार्था धन्याः स्मः पुण्येयं सत्कथां श्रुता ॥
 अतोऽखिलपुराणज्ञ सत् वृद्धिमवाप्नुहि ॥
 इत्युक्त्वा पूजयाभासुः सत् परमधार्मिकम् ।
 प्रशस्यमानः सतोऽपि मुनिभिर्मोदतेतगम् ॥

Colophon .

इत्यगस्त्यशिष्यकौशिकश्रीनिवासमुनिप्रोक्तमविष्यत्पुराण-
 शेषे श्रीपरिस्तरक्षेत्रमहात्म्ये परशुरामहितानुष्ठान नाम सप्तद-
 शोऽध्यायः ॥

कविताकिंकसिंहाय कल्याणगुणशालिने ।

श्रीमते वेङ्कटेशाय वेदान्तगुरवे नमः ॥

हरिः ॐ शुभमस्तु । श्रीमते श्रीशैलस्वरिमुनये नमः ।

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः । *सुप्रसन्नो रक्षतु ॥*

Author—Thumalacarya, Thirukkurankudi

Remarks—This temple is situated nearly three miles north of Nagercoil in Travancore. The Ms opens with a general survey of the history of Kerala evincing how Travancore came by

the name Vañci Rājya. Then it deals with the trouble which this state was experiencing at the hands of Ettuvittil Pillamār and the incidents and hardships Mārtāṇḍa Varmā and his faithful minister had to face at the time. Some leaves are devoted to the description of the administration of Eāla Rāma Varmā etc., as is evident from the following excerpts

तेषु श्रीकौस्तुभांशो यः कुलशेखरभूषतिः ।
 धार्मिकाग्रेसरः कुम्भे केरले वञ्चिपत्तने ॥
 जनित्वा मकलान् धर्मान् पालयिष्यति शाश्वतान् ।
 वञ्चेर्जनार्थकत्वेन वञ्चिभक्तिरिहेष्यते ।
 संमाराणवमशानां सा हि मन्तरिका स्मृता ॥
 भगवद्भक्तियुक्ता ये श्रीवञ्चिकुलशेखराः ।
 भविष्यन्ति महाभागाः पुण्यश्लोकाश्चिरायुषः ॥

.

..	
..

कुलशेखरविष्णुर्हि तदनन्तरकालिकः ।
 मोऽष्टमन्नपतीन् शूद्रान् केरलान् धर्मघातकान् ॥
 अधर्मवर्धनाद् राजस्तद्देशीयजनद्रुहः ।
 स्लेच्छधन्नपतीन् हृणान् देवब्राह्मणकण्टकान् ।
 निर्जित्य गममेनानीमहामतिमतानुगः ।
 धर्मानुद्धृत्य जीर्णास्तानधिकांश्च करिष्यति ॥

म्वराज्यमविलं विष्णोः अपपर्यङ्कशायिनः ।
 ममर्ष्य पद्मनाभस्य निर्वृतस्तदनन्तरम् ॥
 तत्पादपादुकाद्वन्द्वपङ्क्तिरिदमृत् ।
 पद्मनाभालयपुरश्रीपादाभिधर्माधगः ॥
 तदधीनम्वप्रवृत्तिनिवृत्तिर्दाममम्मतः ।
 तद्राज्यं पङ्क्तिपाल्येत्यं कृतार्थः स भविष्यति ॥

॥ श्रीरङ्गक्षेत्रमाहात्म्यम् (ब्रह्माण्डगतम्) ॥

494. ŚRĪRĀṄGAKṢETRAMĀHĀTMYAM.

(from Brahmaṇḍapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—2½" × 1¼". Leaves—
30 10 lines per page and 36 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—675.

Subject—A panegyric of Śrīrangakṣatra

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

नारदः—

देव देव विरूपाक्ष श्रुतं सर्वं मयाधुना ।
 त्रैलोक्यान्तरगतं वृत्तं त्वन्मुग्याम्भोजनिस्सृतम् ॥
 तथा पुण्यानि तीर्थानि पुण्यान्यायतनानि च ।
 गङ्गाद्याः मग्निः सर्वा इतिहासाश्च शङ्कर ॥
 कावेर्यास्तु प्रसङ्गेन तम्यास्तीरे त्वया पुरा ।
 प्रस्तुतं रङ्गमित्युक्तं विष्णोरायतनं महत् ॥

तस्याहं श्रोतुमिच्छामि विस्तरेण महेश्वर ।

माहात्म्यमघनाशाय पुण्यस्य च विष्टुद्वये ॥

महेश्वरः—

एतद् गुह्यतरं लोके स्वकालेऽपि मया तव ।

न प्रकाशितमेवाद्य मया सम्यक् प्रकाश्यते ॥

माहात्म्यं विस्तरेणह वक्तुं वर्षशतैरपि ।

न शक्यं श्रोतुमपि वा तस्मात् संक्षेपतः शृणु ॥

End :

श्रुत्वैवं रङ्गमाहात्म्यं विष्णुभक्तो विमत्सरः ।

जित्वा क्रोधं च कामं च विष्णुमामोति शाश्वतम् ॥

पठन् शृण्वंस्तथा विप्रो विदुषामग्रणीर्भवेत् ।

क्षत्रियो लभते राज्यं वैश्यश्च धनसम्पदः ॥

शूद्रोऽपि भगवद्भक्तिं योधकोऽपि जयं लभेत् ।

गर्भिणी जनयेत् पुत्रं कन्या भर्तारमाप्नुयात् ॥

शृण्वन् पठन् लिखन् विभ्रद्रङ्गमाहात्म्यमुत्तमम् ।

मुक्त्वा शुभाशुभे याति तद्विष्णोः परमं पदम् ॥

Colophon:

इति ब्रह्माण्डपुराणे महेश्वरनारदसंवादे श्रीरङ्गमाहात्म्ये
दशमोऽध्यायः । श्रीमद्रङ्गमहद्वामश्रीरङ्गब्रह्मणे नमः । शुभमस्तु ।

Author :

Remarks—The gist of the theme is that Śrī Rāma made a present of Śrī Raṅga Vimāna to Vibhīṣaṇa as a token of gratitude for his valuable services. But it became stationary on account

of his inability to take it to Laṅgā overcoming the Devas' obstacles. Again it tells how Candra, Dakṣa, Śukra etc., did penance there to expiate their sins.

॥ श्रीरङ्गक्षेत्रमाहात्म्यम् (ब्रह्माण्डगतम्) ॥

495. ŚRĪRĀṄGAKṢETRAMĀHĀTMYAM.

(from Brahmāṇḍapurāṇa.)

Substance—Palm leaf. Size—19" × 1½". Leaves—

21. 7 lines per page and 62 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—675.

Subject—Beginning — End — Colophon—Same as No. 494.

Author:

Remarks—The leaves are very much worn out.

॥ श्रुतिगीता (नयमञ्जरीसहिता) ॥

496. ŚRUTIGĪTĀ

with the commentary Nayamañjarī.

Substance—Palm leaf. Size—18" × 2". Leaves—

26. 10 lines per page and 64 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—900.

Complete.

Subject—Beginning—Same as No. 181.

End :

कथमिव रे इव रजांसि वयमा पाक्षिभिः सह । जाता-
त्रेकवचनम् । अथवा ब्रह्मादयो न जानन्ति इति किं वि-
चित्र, यत् यस्मात् श्रुतयो वयमपि भगवत्स्वरूपप्रतिपा-
दने प्रवृत्ततन्निर्गमनेन अनात्मनिराकरणेनेति । अस्थूलमनणु
अशब्दमस्पर्शमपूर्वमनपरमदृश्यमनात्म्यमकायमव्रणमदृश्यमग्राह्यम-
न्यदेव तद्विदित्तादन्यत्र धर्मादन्यत्राधर्मादित्याद्याः । भवन्नि-
धनाः लक्षणया भवत्स्वरूपप्रतिपादनपराः सत्यः फलन्ति
प्रमाणीभवन्तीति ।

Colophon

इति वेदस्तुतिव्याख्या नयमञ्जरी समाप्ता ।

यो यस्य देशकालाभ्यां समो न्यूनोऽपि वा भवेत् ।

स व्याप्यो व्यापकस्तस्य समो वाप्यधिकोऽपि वा ॥

व्याप्यस्य गमकत्वं च व्यापकं गम्यमिष्यते ।

प्रमाणपट्कविज्ञातो यत्रार्थो नान्यथा भवेत् ॥

अदृष्टं कल्पयेदन्यं सार्थापत्तिरुदाहृता ।

गुरुगणपतिवाणीब्रह्मविष्णुरुद्रेभ्यो नमः ।

नारायणलिखितमिदम् ।

Author—Com Laksmidhara

Remarks—This is a commentary on Śrī Bhāgavata
Śruti Gītā. The author's biography has been
noted under No. 181. At the close of the com-
mentary the text is added

॥ श्रुतिगीता (नयमञ्जरीसहिता) ॥

497. ŚRUTIGĪTĀ

with Nayamañjarī.

Substance—Palm leaf. Size—11½" . 1½". Leaves

39. 9 lines per page and 29 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—750.

Complete.

Subject — Beginning—End — Author — Same as
No. 181.

Colophon :

इति श्रीमदनन्तानन्दरघुनाथपरमहमपरिव्राजकानार्यपा-
दपद्मोपजीविनः श्रीमन्दुसिंहदत्तोः लक्ष्मीधरस्य कृतिः
श्रुतिगीताव्याख्या नयमञ्जरी समाप्ता ।

श्रीकृष्णाय नमः ।

॥ श्रुतिगीता (नयमञ्जरीसहिता) ॥

498. ŚRUTIGĪTĀ

with Nayamañjarī.

Substance—Palm leaf. Size—13½" × 1½". Leaves—

39. 7 lines per page and 50 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—900.

Complete.

Subject, Beginning etc.,—Same as No. 181.

Colophon :

इति वेदस्तुतिव्याख्या नयमञ्जरी समाप्ता ।

॥ श्रुतिगीता (केरळभाषाव्याख्योपेता) ॥

499. ŚRUTIGĪTĀ

with Malayālam commentary.

Substance—Palm leaf. Size— $5\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—

79. 8 lines per page and 22 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—850

Subject—Same as No. 181.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

मू— जय जय जह्मजामजित दीपगृभीतगुणां

त्वमसि यदात्मना समवरुद्धसमस्तभगः ।

(जग? अज) जगदोक्तमामखिलशक्त्यवबोधक ते

क्वचिदजयात्मना च चरतोऽनुचरेन्निगमः ॥

വ്യാ—ഇങ്ങനെ സ്തുതിയ്ക്കുന്നു ശ്രുതികൾ ജ്ഞിത ജയ ജയ അജി-
തനായുള്ളോവേ ഒന്നിനാലും അപരിഭൂതനായി സർവാതി-
ശായി അയുള്ളോവേ ജയിപ്പതാക ജയിപ്പതാക നിന്തിത-
വടി ജയ ജയ എന്നുണ്ടുവട്ടം ചൊല്ലി ആദരാത്ഥമായിട്ടു.
അങ്ങങ്ങോ ജേതവ്യമായിട്ടൊരുവസ്തു. ജന്മം ജഹി ജനനരഹി-
തയായി അനാദിയായിരിയ്ക്കുന്ന മായെ കളക. കലങ്ങിക്കി-
ടക്കുന്ന ജലത്തിൽ തേറ്റാവാരം കലക്കിയാൽ യാതൊരു
പ്രകാരം നീരു ചേറും വേർപെടും എന്നുപോലെ . അല്ല

ഇവിടെ രണ്ടുസ്തംഭത്തിൽ പ്രതിരോധമായിട്ടുള്ളത-
ന്നിന്നെ നിവർത്തിപ്പിക്ക. പുതിയ ഭാരതജനങ്ങളെക്കുറിച്ചു എണ്ണ-
ക്കുന്ന ഭാഗ്യമുൾപ്പെട്ട ഗുണമെന്നെക്കൊണ്ടും ഭാരതം ഭാരതസം-
ഗ്രഹം നമഃ ശിവായ ഇതിന്നു എന്നെക്കൊണ്ടും.

End :

അങ്ങനെ ഇരിക്കുന്ന നിന്തിരവഴിയിൽ സ്വതന്ത്രത്തെ
ബ്രഹ്മാദിദേവങ്ങളെ അല്ല നിന്തിരവഴിയിൽ നിന്നെ അറിയിക്കുന്ന
അല്ല പുനതയോടെത്തന്നെ അകയാൽ വരുന്നയാ നിന്തി-
രവഴിയിൽ സ്വതന്ത്രത്തെ പ്രതിപാദിക്കുന്നു. ശ്രുതികൾ
വേദാനുസാരം സമാധാനം അതിന്നോടുകൂടി ഇരിക്കുന്നതില-
വേദാനുസാരം ഒഴിച്ചു മറ്റുള്ളവയെ നിന്തിരവഴിയിൽനിന്നു
വേദാനുസാരം നിന്തിരവഴിയിൽ നിന്തിരവഴിയിൽ.

॥ इत्येवं ब्रह्मणः पुत्रा आश्रुत्यात्मानुशामनम् ।

ननन्दनमथानर्चुः मिद्धा ज्ञात्वात्मनो गतिम् ॥

Colophon :

Author:

Remarks—This is composed in imitation of Śi-
dhārīya. The diction is suggestive of the early
origin of the Ms and of extreme devotion. The
subject is presented in elegant style.

॥ सह्याद्रिमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

500. SAHYĀDRIMĀHĀTMYAM

(from Skāndapurāṇa)

Substance—Palm leaf. Size—8' x 1" Leaves—170.

7—9 lines per page and 22 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—1850.
Incomplete.

Subject—The magnificence of Sahyādrī.

Beginning :

गणेश्वरं कल्प.....लप्रदं
 फणीन्द्रगङ्गाशशिमौलिनन्दनम् ।
 गुणान्यमंख्यानानि(?) भवन्ति यस्य तं
 प्रणम्य वक्ष्याम्यहमात्मचिन्तनम् ॥
 अनादिमूर्तिः स्वयमेव निष्कलः
 सनातनी शक्तिरनेन संयुता ।
 विनोदयन्ती जननी शरीरिणां
 मनोविकागत्ममताभिमानिनाम् ॥
 मणिप्रभैव(य)मनुप्रवेशिता
 गुणास्त्रयोऽस्या जगतोऽस्य हेतवः ।
 अणोरवस्थां प्रति सानुयायिनी
 गुणात्मिकायै सततं नमो नमः ॥
 यया जगत् सृष्टमिदं चराचरं
 क्रिया समाप्यात् क्षयमेव कालतः ।
 शयानमब्धौ सुखिनं शिशुं जग-
 ज्जयन्तमाद्यापि च संस्थिताक्षरा ॥
 सा योगानिद्रास्य हरेर्जगत्पते

End :

राक्षसान् कोटिगुणितान् दुर्धर्पान् युधि दुर्मदान्
 समाहूय सुमन्त्रद्वान् प्रोवाचैदं सुदारुण ॥

इन्द्रश्रियमपाक्रष्टुं यतेऽहमधुना भटाः ।
 नानाशस्त्रप्रहरणा यूयं युद्धविशारदाः ॥
 सन्नद्धाश्च मया मार्धं समागच्छत दंशिताः ।
 इत्याज्ञप्यामुरपतिर्वर्षालो भैरवशायनः ॥
 तैः सर्वैः माहित.....

Colophon :

इति मधोत्तरखण्डेऽष्टविंशोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—The leaves at the beginning and end are much rotten. The portion capable of being deciphered is quoted above.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

501. SKĀNDAPURĀNAM.

Substance—Palm leaf. Size—11" × 1½". Leaves—

57. 8 lines per page and 38 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—1000.

Incomplete.

Subject—Exposition of the greatness of Śiva.

Beginning :

हरिः..... ये नमः । अविघ्नमस्तु ।

ऋषय ऊचुः—

आग्यातं भवता सूत विष्णोर्माहात्म्यमुत्तमम् ।

मर्वाघाघहरं पुण्यं समामेन श्रुतं च नः ॥

इदानीं श्रोतुमिच्छामो माहात्म्यं त्रिपुरेण्डिपः ।
 तद्भक्तानां च माहात्म्यं निःशेषाघहरं परम् ॥
 तन्मन्त्राणां तद्व्रतानां तत्पूजानां च तद्विधिम् ।
 तत्कथायाश्च तद्भक्तेः प्रभावमनुवर्णय ॥

श्रुतः—

एतावदेव मर्त्यानां परं श्रेयः यनातनम् ।
 यदीश्वरकथायां वो जाता भक्तिरहेतुकी ।
 अतस्तद्भक्तिलेखस्य माहात्म्यं वर्ण्यते मया ॥
 आयुः कल्पायुषां नालं वक्तुं विस्तरतः सकृत् ।

End :

इत्युक्त्वान्तर्हिता देवी तेऽपि राजपुरोगमाः ।
 गत्वा स्वं स्वं गृहं सर्वे चक्रुस्तच्छासने स्थिताः ॥
 सोऽपि सारस्वतो विप्रः पुत्रं सूर्यशतोपमम् ।
 लेभे देव्याः प्रसादेन नचिरादेव कालतः ।
 तां च सामवतीं कन्यां ददां तस्मै सुमेधमे ।
 तौ दम्पती चिरं कालं वुभुजते परं सुखम् ॥
 इत्येष शिवभक्तायाः सीमान्तिन्या नृपस्त्रियः ।
 प्रभावः कथितः शम्भोर्महात्म्यमपि वर्णितम् ॥
 भूयोऽपि शिवभक्ताया माहात्म्यं विस्मयावहम् ।
 ममासावर्णयिष्यामि श्रोतृणामघनाशनम् ॥

Colophon :

इति ब्रह्मोत्तरखण्डे एकत्रिंशोऽध्यायः । हरिः ।

Remarks—The Ms. is damaged. No order has been maintained with regard to the numbering of leaves.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

502. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—9½". 1½". Leaves—
76. 9—10 lines per page and 34 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
1200. Incomplete.

Subject—Same as No. 501.

Beginning :

अथान्यदपि वक्ष्यामि माहात्म्यं त्रिपुरद्विषः ।
... .. येनाशु छिद्यन्ते सर्वमंगयाः ॥
... तः परतरं किञ्चिन्नास्ति पापविशोधनम् ।
सर्वान् श्रीमन् सर्वकामार्थमाधनम् ॥
दीर्घायुर्विजयारोग्यभुक्तिमुक्तिफलप्रदम् ।
यदनन्येन भावेन महेशाराधनं परम् ॥
आर्द्राणामथ शुष्काणामल्पानां महतामपि ।
एतदेव विनिर्दिष्टं सर्वधानां विनाशनम् ॥
.... हासुनिविनिर्दिष्टैः प्रायश्चित्तैरथोत्तमैः ।
सर्वकालेष्वभेद्यानामघानां क्षामकारणम् ॥
इदमेव परं श्रेयः सर्वशास्त्रविनिश्चितम् ।
यद्भक्त्या परमेशस्य पूजनं परमोदयम् ॥

End:

आदाय मपाग्वारो वज्रबाहुः पुर ययौ ।
... .. भद्रायुर्निजमन्दिरम् ॥
संप्राप्य परमानन्दं चक्रे सर्वपुराणकसाम् ।
कालेन दिवमारुढे पितरि प्राप्तयौवनः ॥

भद्रायुः पृथिवीं सर्वां यशामाद्भुतशामनः ।
 मागधेशं हेमरथं मोचयामाम चन्धनात् ॥
 विधाय परमां (मै)थीं ब्रह्मर्षीणां च मन्त्रिधौ ।

सुत उवाच—

इत्थं त्रिलोकमहितां शिवयोगिपूजां
 कृत्वा पुरातनभवेऽपि म गजमनुः ।
 निम्नीर्य दुस्तरविषद्वणमाप्तराज्य-
 श्वन्द्राङ्गदस्य सुतया मह साधु रेमे ॥

Colophon :

इति ब्रह्मोत्तरखण्डे षट्त्रिंशोऽध्यायः । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Remarks—The Ms. is old and damaged here and there.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

503. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—15½"×21". Leaves—
 21. 10—11 lines per page and 46—50 letters
 per line. Script—Malayālam. No. of Gran-
 thas—214. Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No. 501.

End :

इत्येतत् कथितं पुण्यमाख्यानं दुरितापहम् ।
 शम्भोर्गुणानुकथनं विचित्रं पापनाशनम् ॥
 य इदं कीर्तयेन्मर्त्यः शृणुयाद् वा समाहितः ।
 भुक्त्वेह विपुलान् भोगान् न याति परमां गतिम् ॥

स्तः—

युयं यत महाभागाः कृतार्था मुनिसत्तमाः ।

ये पिवन्ति यदा शम्भोः कथामृतगमायनम् ॥

ते जन्मभाजः सलु जीरलोके

येषां मनो ध्यायति विश्वनाथम् ।

राणी गुणान् स्मैति कथां शृणोति

श्रोत्रद्वय ते भयमुत्तरन्ति ॥

विविधगुणविभेदनिन्यमम्पटरूपं

जगति हि बाहिरन्तर्भाममानं महिम्ना ।

स्वमनसि विहरन्तं प्राह्मनोवृत्तिद्व

परमशिवमनन्तानन्दमाद्यं प्रपद्ये ॥

यः पठेन्नृणुयाद्वापि पुण्यं शैवमुत्तमम् ।

विधूय सर्वकर्माणि शिखलोके महीयते ॥

Colophon

इति ब्रह्मोत्तरखण्डे पुराणश्रवणानुवर्णनं नाम चतुश्चत्वारिंशोऽध्यायः । ब्रह्मोत्तरखण्ड समाप्तम् ।

Remarks—This Ms. ranges from the 23rd chapter to the 44th, thus bringing Brahmottara Khanda to a close. The script is legible.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

504 SKĀNDAPURĀṆAM

Substance—Palm leaf Size—8¹ × 1³/₈ Leaves—

168 7—9 lines per page and 24 letters per

line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2000.

Subject—Beginning — End—Colophon : Same as No. 503.

Remarks—Śivapañcāksara, Śaḍākṣara, Śivarātri-māhātmya etc. and the effects of Japam and Vratam are described here. In the beginning of the Ms. the following verse is added:—

“ गजाननं भूतगणाधिमेवितं
 कपित्थजम्बूफलसारभक्षितम् ।
 उमासुतं शोकविनाशकारणं
 नमामि विघ्नेश्वरपादपङ्कजम् ॥ ”

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

505. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—10"×2". Leaves—27.

9—11 lines per page and 30—40 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—450.

Subject—Same as No. 501.

Beginning :

आक्रान्तमप्तपातालकूटगन्ध महाबलः ।
 प्राप्ते कलियुगे धीरे मृदुतामुपयास्यति ॥
 पद्मिनाम्युधितरिस्थं गोकर्णं क्षेत्रमुत्तमम् ।
 ब्रह्महत्यादिपापानि हन्तीति किमद्भुतम् ॥

ये मातृपितृहन्तागे ये च भृतद्रुहः शत्रुः ।
 ये मर्द्दगुणहीनाश्च परदारगताश्च ये ॥
 ये दुर्वृत्ता दुर्गचारा दुर्दर्शिलाः कृपणाश्च ये ।
 लुब्धाः शुद्धाश्चला मूढाः स्तेनार्थवाभिकामिनः ॥
 ते सर्वे प्राप्य गोकर्णं यो वा को वापि मानवः ।
 प्रविश्य पूजयेद्दीप्तं स गच्छेत् परमं पदम् ॥
 ग्वीन्दुसौम्यवारेषु यदा द्यौर् भविष्यति ।
 तदा जलनिर्घां स्नानं दानं च पितृतर्पणम् ॥
 शिवपूजा तर्पणं होमो व्रतचर्या शिवार्चनम् ।
 यन्किञ्चिद्वा कृतं कर्म तदनन्तफलप्रदम् ॥
 व्यतीपातादियोगेषु रविमङ्क्रमणेषु च ।
 महाप्रदोषवेलासु शिवपूजा विमुक्तिदा ॥
 अथैकां सम्प्रवक्ष्यामि तिथिं पार्थिव मुक्तिदाम् ।
 यस्यां किल महाव्याधो लेभे शिवपदं पद्मम् ॥

End—Colophon—Same as No 501

Remarks—The Ms. is of recent origin. The first fifteen leaves beginning with No. 10 and the next group of leaves numbered 1—12 constitute this work. Of these the 12th and 15th leaves are written only on one side. After the colophon the following is seen —

“विचित्रं शिवनिर्माणं विचित्रं शिवचेष्टितम् ।

विचित्रं शिवमाहात्म्यं ”

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

506. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance.—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—
110. 8 lines per page and 44 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—2400.

Subject—Same as No. 501.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । शुभमस्तु ।
ओङ्कारनिलयं देवं गजवक्त्रं चतुर्भुजम् ।
विचण्डिलमहं वन्दे सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
पुरा काञ्च्यां चतुर्वक्त्रस्तताप परमं तपः ।
सष्टुकामः प्रजाः सर्वाः कृपया परपेशितुः ॥
तस्मिन् महेशचरणपरिचर्यापरायणे ।
मुनयः कतिचित् पुण्ये स्थित्वा गार्हस्थ्य उत्तमे ॥
वैखानमाश्रमे तप्तुं तपः संयतमानमाः ।

End :

वृत्तान्तमखिलं तेषां विनयेन बृहस्पतिः ॥
अमुगणां सुरेन्द्रातिहराय गुर्वे नमः ।
गुह्यायाकथयन् मंत्रं स गुह्यायाय योगिनाम् ॥

सतः—

अयं तु मम्मवाग्यस्तु काण्डो वेदार्थमाम्मितः ।
कथितः श्रयणामेषां निदानं त्रिदुषां मताम् ॥

Colophon :

इत्यादिमहापुराणे स्कान्दे शङ्करसंहितायां शिवसहस्रनाम्न-
गम्ययत्नाष्टे पञ्चाशोऽध्यायः ।

शिवाय नमः । सम्भवकाण्डं ममासम् । कुमाराय नमः ।

അയിരുന്നി അറുപത്തിനാലാമാണ്ടു കൽക്കമാസം ഇരുപത്തിയഞ്ചാം തീയതി ഗുരുനാൾ സൂക്ഷിപ്പു കാലേന രാമാശാസ്ത്രി കൾ എഴുതി തീർത്തതു.

श्रीकृष्णाय नमः । शुभमस्तु ।

Remarks—This Ms. contains the Sambhavakāṇḍa of Śaṅkara Samhitā included in the Skāṇḍapurāṇa. The origin of the world is discussed here exhaustively, refuting the other views and affirming its illusiveness. The Advaita Vedāntins may find it extremely interesting.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

507. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½" x 2". Leaves—213.
10—12 lines per page and 36 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—8200.
Subject—Same as No. 501.

Beginning :

श्रीगुरुभ्यो नमः ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।

प्रमत्तवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

शान्तं शारदचन्द्रकोटिमदशं सर्वेश्वरं शङ्करं

अम्भुं सर्वजगच्छरण्यचरणान्मोजं प्रणम्याधुना ।

अम्बामिन्दुनिभाननामवनतां शेषार्धदां पार्वतीं

पुण्यां शङ्करसंहितां गृह्णन् वक्ष्ये शृणुध्वं जनाः ॥

नमस्कृत्वा पूर्वं नगपतिसुतापूर्वतनयं

ततः स्कन्दं वन्दे तदनुजमजाद्यैरपि नुतम् ।

पुरस्तान्द्रीशं पुरविजयिनो द्वारनिलयं

प्रणम्य प्रारप्स्ये प्रथितशिवगाथामवहितः ॥

या देवी स्तूयते नित्यमखिलैर्वेदपाग्वैः ।

सा मे भवतु जिह्वाग्निं ब्रह्मरूपा सगन्धती ॥

एकेन वा केन दुरात्मना वा संसारमर्षादितचेतमापि ।

महेश्वरापारकथासुधा वो देवादवाप्ता यदि सोऽपि मुक्तः ॥

गुरवे सर्वलोकानां भिषजे भवरोगिणाम् ॥

निधये सर्वविद्यानां दक्षिणामूर्तये नमः ॥

आनन्दसागररमाकुलशैलकन्या-

वक्षोजकुम्भयुगलीपरिरम्भणेन ।

रोमाञ्चकञ्चुकपरिष्कृतगात्रयष्टिं

देवं भजामि मधुरापुरनाथमीशम् ॥

कनककुण्डलमण्डितपण्मुखं

वनजगाजिविराजितलोचनम् ।

निशितशस्त्रशरामनधारिणं

शरवणोद्भवमीशसुतं भजे ॥

मिन्दूरारुणमिन्दुकान्तिवदनं केयूम्हारादिभि-

दिव्यैराभरणैर्विभूषिततनुं सर्वस्य मागम्यप्रदम् ।

अम्भोजाभयशक्तिमुक्कुटधरं दिव्याङ्गरागोज्ज्वलं

मुत्रहृत्पुष्पपाद्महे प्रणमतां भीतिप्रणाशोद्य(मे)तम् ॥

आदावीशललाटनेत्रजननं चाभिष्टमंश्चणं

कागोपेडमनिवेशनं न्यथ निधेस्तामार्थवाटं गुणेः ।

क्रौञ्चाख्यस्य च तारकस्य मरणं पाथोधिमन्धारणं
मिहास्यासुरशूरेत्यमयनं स्कन्दं चरित्रं भजे ॥

श्रीसुब्रह्मण्याय नमः । गुरवे नमः ।

श्रीसुब्रह्मण्याय नमः ।

बल्लभामहितं देवं महादेवसुतं विभुम् ।
महागणपतिं वन्दे महाविद्यार्थमिदये ॥
मयूरवाहनारूढं महासेनापतिं गुहम् ।
महाज्ञानप्रदं वन्दे बल्लीनायकमीश्वरम् ॥
अथ वीक्ष्य गुहो देवान् जयन्तप्रमुखानिह ।
बन्धितानानयेत्याह वीरबाहुं तदामुरैः ॥
म तथेति विनिर्गत्य गुहाज्ञां शिग्मा बहन ।
जयन्तार्दानवाध्यायं वन्दितस्तैर्महाबलः ॥
प्रक्रान्तमुक्त्वा तान् शीघ्रादानयित्वा समागतः ।
प्रणम्य ते गुहं दृष्ट्वा स्तुतीश्चक्रुस्तरां तदा ॥

End :

कल्याणे आम्भवे स्कन्दजन्मन्यस्य जये द्विषाम् ।
देवमेनाविवाहे च ममासौ चरितस्य च ॥
गौरीशंकरयोः प्रीत्यै दम्पत्योः क्षौमयोर्युगम् ।
चाममी अपि वा दद्यात् पुग प्रोक्तफलाप्तये ॥
पुत्रमित्रकलत्रार्घ्यैर्भुक्त्वा भोगाननेकधा ।
इह लोके पद्मापि स्कन्दसायुज्यमाप्नुयात् ॥
तस्मादहङ्गनिर्त्यं श्रोतव्यमभिष्टुदये ।
आदायदिमकाण्डमिष्टफलदं त्वष्टोत्तरं यः शतं
गौरीशंकरपञ्चसङ्घिकमलं ध्यात्वा पठेद् भक्तपृक् ।

रुद्राक्षाभरणः पठेद्यदि ततः पद्मकाण्डमप्यात्मजा-
 नायुःकीर्तिमरोमतां गिपुजयं विद्यां च मुक्तिं लभेत् ॥
 सूतात्मजस्य वचमेति मुनीन्द्रवर्याः
 मन्तोपवार्धिलहरीपरिमग्नचित्ताः ।
 संभाव्य सूतमपि गीर्भिरुपायनैश्च
 तं मन्त्रयागमपि शंकरमाद् द्विजाध्याः ॥

Colophon :

इति श्रीस्कान्दे महापुराणे शंकरसंहितायां शिवरहस्यखण्डे
 उपदेशकाण्डे चतुर्नवतितमोऽध्यायः ।
 उपदेशकाण्डं समाप्तम् ।

Remarks—The Ms. is old. It contains three Kāṇḍas,
 Deva, Dakṣa and Upadeśa, of the Skānda-
 purāṇa.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

508. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14" × 12". Leaves—123.
 10 lines per page and 52 letters per line. Script
 —Grantha. No. of Granthas—4000.

Subject—Same as No. 501.

Colophon :

इति श्रीस्कान्दे महापुराणे शङ्करसंहितायां शिवरहस्यखण्डे
 युद्धकाण्डे शूरपद्मसंहारं नाम पञ्चत्रिंशोऽध्यायः । युद्धकाण्डं
 समाप्तम् ॥

Remarks—This Ms. opens with the glorification of the prowess of the Devas and ends with the annihilation of Śūrapadma. It comprises four Kāṇḍas, Āsura, Vira, Māhendra and Yuddha of the Skāṇḍapurāṇa.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

509. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size— $13\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—110. 10 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2750. Incomplete.

Subject—Same as No. 501.

Colophon :

इति सूतसंहितायां यज्ञवल्क्येण सप्तदशोऽध्यायः ।

Remarks—This Ms. comprises Sivamāhātmya-khaṇḍa, Jñānayogakhaṇḍa and 17 chapters in Yajñavaibhavakhaṇḍa. The opening verses of the 18th chapter are also included in the Ms. The first thirty leaves are mouldered.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

510. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size— $16\frac{1}{2}'' \times \frac{1}{4}''$. Leaves—223. 8 lines per page and 60 letters per line.

Script—Tamil Grantha. No. of Granthas—
6690. Incomplete.

Subject—Same as No. 501.

Colophon :

इत्यादिमहापुराणे श्रीस्कान्दे सूतसंहितायां यज्ञवैभवखण्डे
उपरिभागे सूतसंहितासु उपनिषत्सु अष्टमोऽध्यायः ।

हरसूतगीता समाप्ता । हरिः ॐ ।

Remarks—This Ms. covers the portion extending from the Yajñavaibhavakhaṇḍa of Sūtasamhitā upto the end of the Sūtagītā. It is old and damaged.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

511. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—19½" × 2". Leaves—
154. 8 lines per page and 68 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—5236.
Incomplete.

Subject—Same as No. 501.

Colophon :

इति श्रीमत्स्कान्दपुराणे सूतसंहितायां यज्ञवैभवखण्डे
पूर्वभागे मत्तचत्वारिंशोऽध्यायः । पूर्वभागः समाप्तः ।

Remarks—The Ms. comprises the Śivamahātmyakhaṇḍa, Jñānayogakhaṇḍa, Muktikhaṇḍa, and the first half of Yajñavaibhavakhaṇḍa. It is very old and crumbly.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

512. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—9½" x 1½". Leaves—

42. 7 lines per page and 40 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—735.

Colophon:

इति श्रीमत्स्कान्द पुराणे यज्ञवल्क्येण सूत्रसंहितायां
ब्रह्मगीतासुपनिषत्सु द्वादशोऽध्यायः । ब्रह्मगीता समाप्ता ।
शिवमस्तु । ओम् ... । गौण(?) लिखितं पुस्तकम् ।
शिव शिव नमः शिवाय ।

Remarks—The Ms. comprises the latter half of Yajñirvaibhavakhaṇḍa in Sūtasamhitā, ranging from the 55th verse of the 1st chapter of Brahmaglā to the end of the 12th chapter. Several leaves are missing here and there. Only 42 leaves are extant out of 67. The Ms. is old.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

513. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½" x 1½". Leaves—

—220. 8—10 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—

5940.

Colophon :

इति श्रीमत्स्कान्दे पुराणे सूतसंहितायां यज्ञवैभवखण्डे
उपरिभागे सूतगीताख्यनिपत्सु अष्टमोऽध्यायः । शुभमस्तु ।
सूतसंहिता समाप्ता ।

Remarks—This portion culled from Skāndapurāṇa
embodies Śivamāhātmyakhaṇḍa, Jñānayoga-
khaṇḍa, Muktikhaṇḍa and Yajñavaibhava-
khaṇḍa. Sūtasamhitā has been printed at
Madras with commentary.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

514. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—14 $\frac{1}{2}$ " × 2". Leaves—

37. 8—10 lines per page and 50 letters per line.

Script—Malayāḷam. No. of Granthas—10125.

Colophon :

इति स्कान्दे पुराणे सौरसंहितायां षोडशोऽध्यायः । नमः
शिवाय ।

Remarks—This Ms. comprises the Sourasamhitā
only. It is much worn away.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

515. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21 $\frac{1}{2}$ " × 2". Leaves—

68. 10 lines per page and 50 letter line. Script—Grantha. No. of Granthas—
Subject—Glorification of Benares.

Beginning :

व्याम उवाच—

कदाचिन्नारदः श्रीमान् स्नात्वा श्रीनर्मदांभामि ।
श्रीमदोङ्गागमस्यर्च्य सर्वदेहिनाम् ॥
व्रजन् त्रिलोकयाश्चक्रे पुगे विन्ध्यं धरावरम् ।
गंगारतापमंहा(रि)ग्वागारिपरिष्कृतम् ॥
द्वैरूप्येणापि कुर्वन्तं व्यावरेण चरेण च ।
माभिरूप्येन यथार्थान्यामुच्चैरुसुमतीमिमाम् ॥
रसालयं रमापैस्तंग्योर्कैः शोकहारिणम् ।
तालैस्तमालैर्हिन्तालैः मालैः सर्वत्रयालिनम् ॥
खपुंरं खपुराकारं श्रीफलं श्रीफलैः किल ।
गुरुश्रेयं च गुरुभिः कपिपिङ्गं कवित्यक्तैः ॥
नवत्रियं कुचाकारैर्वकुलैश्च मनोहरम् ।
सुधाफलसमारम्भिरम्भाभिः परिभासितम् ॥

End :

खल्लोकादपि रम्याणि पातालादीनि नारदः ।
प्राह स्वर्गमदां मध्ये पातालेभ्यः समा(युग)तः ॥
आह्लादकारिणः शुभ्रा मणयो यत्र सुप्रभाः ।
नागाङ्गावरणघोताः पातालं केन तत्तमम् ॥
दैत्यदानवकन्याभिरितथेतश्च शोभिते ।
पाताले कस्य न प्रीतिर्विमुक्तस्यापि जायते ॥

Remarks—The first half of this Ms. contains chapters 41—50 and the latter 51—100 of Kāśikhāṇḍa. The Ms. is very old.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

517. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—182. 8 lines per page and 48 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—4500. Incomplete.

Subject—Same as No. 515.

Colophon :

इति श्रीकाशीखण्डे चत्वारिंशोऽध्यायः ।

शिवाय नमः । शुभमस्तु । पूर्वखण्डः समाप्तः ।

குப்பன அய்யங்கார் எழுதின ஒலை மடலாக.

Remarks—The Ms. is old.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

518. SKĀNDAPURĀṆAM.

Substance—Palm leaf. Size— $19'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—124. 7—10 lines per page and 75 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—4900. Incomplete

Subject—Same as No. 515.

Colophon :

इति काशीखण्डे गङ्गामहस्रनामं नाम एकोनत्रिंशोऽध्यायः ।

Remarks—This Ms comprises 30 chapters of Kṛṣṇakāṇḍa. One leaf is missing at the beginning. The Ms is of remote origin and most of the leaves in the middle are broken and worm eaten.

॥ स्कान्दपुराणम् ॥

519 SKĀNDAPURĀṆAM

Substance—Palm leaf Size— $19\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$ Leaves—
266 5—9 lines per page and 36—56 letters per
line Script—Grantha No of Granthas—
5000

Subject—Same as No 515

Colophon

इति श्रीस्कान्दे महापुराणे काशीखण्डे त्याख्यानं
गरुडेशाख्यानं नाम पञ्चशततमोऽध्यायः ।
शाश्वतानन्दलिखित शङ्करनारायण बोस्तकम् ।

Remarks—The Ms is ancient and worm-eaten

॥ स्कान्दपुराणम् (तात्पर्यदीपिकोपेतम्) ॥

520 SKĀNDAPURĀṆAM

with Tātparyādīpikā

Substance—Palm leaf Size— $21\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$ Leaves—
110 5—7 lines per page and 64 letters per line
Script—Malayalam No of Granthas—50

Subject—Exposition of Sūtasamhitā dealing with Sāṅkhya and other schools of philosophy

Beginning :

प्रमिद्वं तथाच काण्णभृतं चैतन्यमपेक्ष्य तत्कार्यचै(त्यतन्यं)
प्रियदादिभृतजातममत्यम् । तच्च गटकुट्यादिलक्षणस्वकार्यस्य कार-
णभृतं गत्तदपेक्षया मत्यम् । कुम्भकुट्यादयोऽपि स्वकारणभृतप्रियदा-
दिमहाभृतापेक्षया अमत्याः । तेऽपि मत्तेन प्रमातरि बाध्यमानं
शुक्तिरजतादिकमपेक्ष्य मत्याः । सति प्रमातर्यबाध्यमानत्वात् ।

End :

प्रणयात्मकस्य कन्दस्य तज्जनने मामर्थ्यम् । अथर्वणां द्रष्टा यो
वेदः स एव द्रुमः । ऋग्यजुःमामाग्यास्त्रयो वेदाः स्कन्धशाखास्तस्य
वृक्षस्य । स्मृतिपुराणादीनि पटङ्गानि शाखामरणं रक्षणाय बहिरामरणं
तास्तस्यैवावरणस्य संरक्षकाः परशिरस्यरूपं यद् ज्ञानं तदेव तस्य
वृक्षस्य पुष्पम् । तत्प्राप्या मुक्तिरेव फलम् । एवमथर्ववेदस्य प्राधा-
न्यात् तदुक्तप्रकारेण शिवस्वरूपमेतदध्येयमिति निगमयति—बहु-
नोक्तेनेति ।

Colophon

सूतगीतायां पष्ठोऽध्यायः ।

Author—Com Śrī Vidyāraṇya

Remarks—The Ms opens with the end of the 2nd chapter. The commentary is extremely good. The commentator elucidates the doctrines of Sāṅkhya philosophy with citations from the text wherever necessary. This work has been edited and published at Madras by Messrs S Rāmacandra Sastrī and K Kuppaswamī Śāstrī

॥ स्यानन्दूरपुराणसमुच्चयः ॥

521. SYĀNANDŪRAPURĀṆASAMUCCAYA.

Substance—Palm leaf. Size.—10" x 2". Leaves—
55. 10 lines per page and 40 letters per line
Script—Malayālam. No. of Granthas—1375.

Subject—Description of the greatness of Syānan-
dūra (Trivandrum) and the temple consecrated
therein.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

विघ्नाधिराजं विघ्नानां निराकरणकारणम् ।

पार्वतीनन्दनं वन्दे गीर्वाणगणवन्दितम् ॥

कुन्दमन्दारकर्पूरशुभ्रा चन्द्रकलाङ्किता ।

वैशारद्यं विधत्तां मे वाचां वागधिदेवता ॥

आविर्भूताय हृग्ये सत्यवत्यां पराशरात् ।

व्यामाय वेदसिद्धान्तगायकाय नमो नमः ॥

स्वनाभिसंभवाम्भोजसमुद्भूतस्वयंभुवे ।

नमो नलिननाभाय नागपर्यङ्कशायिने ॥

पादध्यायच्यवाराहपुगणोक्तं सविस्तरम् ।

अथं समुच्चिकीर्षोभिं स्यानन्दूरपुराश्रितम् ॥

यन्तु यन्तोपमं पद्माः मन्तः क्षान्तिं प्रयाम्यत ।

अन्यथाक्रमेण दोषो न हि मेऽस्ति समुच्चये ॥

किञ्चिन्मस्ति च गुणः श्रोतुर्वाक्यार्थप्रातिपत्तिषु ।

अयत्ततः पुगणानां भक्तिप्यत्युपमंहर्ता ॥

മഹിമേകാർണ്യമേവ സാമുദൃത്യ ധരണീധരഃ ।
 വിതത്വ സ്താപയित्വാ ച ധനീകൃത്യ ജലോपरി ॥

End:

इति प्राह पुरा ब्रह्मा पुत्रान् स्वान् योगिनः प्रति ।
 यतता विस्त्रुतं कर्तुं तन्मया विस्त्रुतं पुनः ॥
 पद्मयोनिचौरूपः कृतश्चात्र समुच्चयः ।
 श्रीमत्पद्मपुराणोत्थकथनेनैव विस्तरात् ॥
 श्रीवराहपुराणश्चो वायुപ്രोक्तस्थितस्तथा ।
 अर्थ आकृष्य विहितो नानाशास्त्रानुसारतः ॥
 श्रीमत्पद्मपुराणाख्यसंहितायां हिताय तु ।
 भक्तानां पद्मनाभस्य चरणाम्बुरुहद्वये ॥

Colophon :

इति स्यानन्दूरपुराणसमुच्चये क्षेत्रसामर्थ്യैकदेशप्रशंसनोपसंहारो
 नाम पञ्चविंशोऽध्यायः । स्यानन्दूरपुराणं समाप्तम् । हरिः श्रीपद्म-
 नाभाय नमस्तेऽस्तु । श्रीकेशवाय नमः । गोपीवल्लभाय नमः ।

വന്നു ഒരു തുലാമാസം ഏഴാമതീയതി സൂക്ഷിച്ച് ഉദ്യാ-
 രവം അർദ്ധരാത്രിയോടെ പെററ നല്ല ദിവസത്തിലെ പൂജിതി
 മുക്കിയപ്പോൾ, രവിവർമ്മ നാരായണൻ കരിശോലാലംഗലത്തു
 ഉണ്ണുഭീഷണിതർ പെരുമ്പൻ അന്നതുകണ്ണൻ പുത്രൻ രാമനെയുതൽ.

श्रीगुरवे नमः । रामरामरामराम शिवशिवशिवशिव
 शुभमस्तु ।

॥ स्यानन्दूरपुराणसमुच्चयः ॥

522. SYĀNANDŪRAPURĀṆASAMUCCAYA.

Substance—Palm leaf. Size— $9\frac{3}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—
87. 8 lines per page and 32 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1375.
Complete.

Subject — Beginning—End—Colophon. Same as
No. 521.

॥ स्यानन्दूरपुराणसमुच्चयः ॥

523. SYĀNANDŪRAPURĀṆASAMUCCAYA.

Substance—Palm leaf. Size— $8\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—
81. 8 lines per page and 32 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—1375.
Complete.

Subject — Beginning—End—Author — Colophon—
Same as No. 521.

॥ हरिभक्तिसुधोदयम् (नारदीयगतम्) ॥

524. HARIBHAKTISUDHODAYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $18\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves

—38. 10—11 lines per page and 64 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—2000. Complete.

Subject—A panegyric of Viṣṇu.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अग्निमस्तु ।

एकं यज्जनयत्यनेकतनुभृतसम्पान्यजक्षं मिथो

भिन्नाकारगुणानि कैश्चिदपि वा नोत्तं न सिक्तं जलैः ।

कालेनापि न जीर्यते हुतभुजा नो दह्यते क्लिद्यते

नाद्विस्तत्सकलस्य बीजममकृद्ब्रह्माभिधं धीमहि ॥

यत्पादाब्जयुगं सुगन्धितुल्यमीलोभाद्भ्रमन्तोऽप्यहो

योगिप्रार्थ्यगतिं प्रयान्ति मधुषा यद्भक्तिहीना अपि ।

अवमक्षाः पवनाशिनोऽपि मुनयः ससारचक्रे भृशं

भ्राम्पन्त्येव गतागतैरिह मुहुस्तस्यै नमो विष्णवे ॥

श्रीमत्पद्मजताक्षर्यफलगुणशुक्रप्रह्लादभीष्मोद्व

व्यामाक्रूरपराशुरध्रुवमुखान् वन्दे मुकुन्दप्रियान् ।

यैस्तोर्थैरिव पावलं त्रिभुवन रत्नैरिवालङ्कृतं

मण्डैरिव रक्षितं सुखमैश्वर्यैरिवाप्यायितम् ॥

अस्ति त्रैलोक्यविख्यातं वनं नैमिशसंज्ञितम् ।

पवित्रं गोमतीतीरे नित्यं पुष्पफलद्विमित् ॥

म्वलङ्कृता महात्मानः श्रीभागवतश्रवणैः ।

क्रमयो यत्र सत्रेण चित्रं हरिगृजयन् ॥

End:

सत्पद्ममादाशु हर्गं पुंमो भक्तिः प्रजायते ।

हरिभक्तौ प्रजातायामुदेति ज्ञानमुत्तरम् ।
 ज्ञानवान् पुरुषोऽभ्येति तद्विष्णोः परमं पदम् ॥
 आ ब्रह्मलोकाल्लोकाः स्युः पुनरावर्तिनो द्विजाः ।
 न यत्र गत्वा मुनयो निवर्तन्ते सदा त्विह ।
 स इत्थं विष्णुगाथाभिर्नन्दायित्वा मुनीश्वरः ॥
 शौनकादीन्निमिशीयान् ब्रह्मसूनुस्तिरोदधे ।
 य इदं शृणुयाद्भक्त्या हरिभक्तिसुधोदयम् ॥
 कथयेद्वा स पापैर्वैशुक्तो मोक्षं च विन्दति ।

Colophon :

इति श्रीनारदीयपुराणे हरिभक्तिसुधोदये भक्तियो-
 गो नाम विंशोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—The colophon indicates that this work
 has been included in Nāradiyapurāṇa.

॥ हरिभक्तिसुधोदयम् (नारदीयगतम्) ॥

525. HARIBHAKTISUDHODAYAM.

(from Nāradiyapurāṇa).

Substance—Palm leaf. Size—13" × 1½". Leaves—
 89. 8 lines per page and 46 letters per line.
 Script—Malayālam. No. of Granthas—2000.
 Complete.

Subject—Beginning—End—Colophon—Remarks—
 Same as No. 524.

॥ हरिभक्तिसुधोदयम् (नारदीयगतम्) ॥

526. HARIBHAKTISUDHODAYAM

(from Nārāḍīyapūraṇa)

Substance—Palm leaf. Size— $11\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$ Leaves—
 75. 7—9 lines per page and 62 letters per
 line Script—Malayalam No of Granthas—
 1800.

Subject—Beginning—Same as No 524

End :

तदेतद्विचर्यैव पतन्ति यत मोहिताः ।

निपमेषु सुखामेषु तान् दृष्ट्वान्ये परे च तान् ।

र.....रप्यादृतत्वेऽपि विपयाणां क साधुता ।

ग्राह्यं मणिं हि मन्यन्ते दीपं वाला न तत् तथा ।

सुलभत्वं च नैकेषां व्याधिशोकभयादिषु ।

अवश्ये

Colophon .

इति श्रीहरिभक्तिसुधोदयं हिरण्यकशिपुनधो नाम षोडशोऽ-
 ध्यायः ।

Remarks—16 chapters and a fragment of the 17th
 constitute this Ms Most of the leaves in the
 middle are damaged beyond the possibility of
 decipherment.

॥ हरिभक्तिसुधोदयम् (सव्याख्यम्) ॥

527. HARIBHAKTISUDHODAYAM

with commentary.

Substance—Palm leaf. Size— $18\frac{1}{2}$ " \times $1\frac{1}{2}$ ". Leaves
—151. 9—11 lines per page and 64 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
8000.

Subject—Same as No. 524.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः । शुभमस्तु
कलागम्भीरनिनदनिगमद्राघितै . . . सप् ।
निष्प्रत्यूहपदं सेवे सुतमाद्यं जगत्सुखः ।
मत्यकामं सतां ध्येयं सत्यसङ्कल्पमीश्वरम् ।
मर्वस्य(मसि?) तडाचां नियन्तु ज्योतिराश्रये ॥

वाचां धियामविषयोऽप्यपरोक्षरूपः
कारुण्यमात्रधृतमङ्गलदिव्यमूर्तिः ।
मत्वेन पालयति यो भुवनानि देवः
श्रीशक्काम्तु पुरुषः म परः पुरो नः ॥

केनायुष्टमदिन्द्रनीलशकलश्यामाभिगमत्विषा
वालेनाकुलकुन्तलालिकलभस्निग्धाननश्रीजुषा ।
चेतश्चुम्बितमिन्द्रिगमदचरग्रेमावलोकाभूत-
मेतःप्रावितविष्टपेन न बहिर्नान्तश्च शृङ्गाणि मे ॥
श्रीधरं श्रीधरं माधान्नमस्कृत्य मतां गुरुम् ।
व्याख्यायते मया भक्त्या हरिभक्तिसुधोदयः ।

श्रीवैद्यनाथगुरुसन्निधिमात्रलब्ध-

विद्याविनीतवनितापरिव्वचेताः ।

व्याख्यां तनोति हरिभक्तिसुधोदयस्य

श्रीकौशिकान्वयमणिधरदाधिराजः ॥

हरिभक्तिसुधोदये प्लवेऽस्मिन्

सुलभेऽपि श्रवणैककर्णधारे ।

न तरन्ति भयास्तुधिं बुधध्वे-

दपि भान्यैव दुरत्ययेशमाया ॥

इह खलु भगवाँल्लोकानुजिघृक्षयावतीर्णः श्रीवेदव्यासः पृथ-
ग्वर्णाश्रमाचारलक्षणानि प्रवृत्तिपरतया जननादिह्लेशफलकारि-
समस्तपुराणेतिहामधर्मशास्त्राणि प्रविधाय तत्र तत्रापरितुष्यन्
परमनिःश्रेयसभूतमविलालितं भक्तियोगं परमभागवतश्रीनारद-
मुखेन लोकैकहिततयातिरहस्यमपि प्रकाशयिष्यन् नारदीयपुरा-
णान्तरे हरिभक्तिसुधोदयं नाम भक्तियोगप्रकरणं प्रारि-
प्सुः तत्प्रतिपाद्यपरदेवतातत्त्वानुसर्गलक्षणं मङ्गलमाचरति—
एकमिति ।

End :

मावद्यमित्यपि तवेश न हेयमस्ति

न ग्राह्यमत्र निरवद्यमपीति किञ्चित् ।

त्यक्तः समन्तकमणिः पृथुका गृहीता-

स्तद् भक्तिपूतमिदमस्तु हरे मुदे ते ॥

श्रीशाङ्घिपद्मकरन्दजुषो महान्तः

मावद्यमप्यखिलदोषहरास्तदेतत् ।

गृह्णन्तु वत्सलतया मयि बालके ते

ये वाग्मिनश्च कृतिनः करयः सुग्रीलाः ॥

येषां पदाम्बुजरजोभिरशेषलोक-

निःशेषकल्मषहरैः सततं मदीयः ।

मूर्धा विमृष्टदुरिताक्षरपङ्क्तिरास्ते

तेषामहं हरिजुषां विदुषां हि दासः ॥

वन्दे सदाऽक्षिचसुतीर्थसमीड्यवासु-

देवेन्द्रयोगिचरणान् करुणार्द्रचित्तान् ।

यान् पश्यतां भुवनशङ्करशङ्करेण

व्यासस्य साकमवतार इति ध्रुवं धीः ॥

Colophon :

इति श्रीवैद्यनाथगुरुचरणारविन्दमकरन्दसन्दोहनिर्भरान्तःकर-
णश्रीवरदराजसूरिविरचिते श्रीहरिभक्तिसुधोदयव्याख्या-
ने विंशोऽध्यायः ॥ शुभमस्तु ।

Author—Varadarāja.

Remarks—The author, a disciple of Vaidynātha, was born in Kauśika Gotra. He refers to Vāsudevendra Yogīśvara, probably his spiritual guru. The Ms. is very old.

॥ हरिवंशः ॥

528. HARIVAMŚA.

Substance—Palm leaf. Size—18"×1½". Leaves—206. 8—11 lines per page and 72 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—9000.

Colophon .

इति श्रीहरिवंशे कैलासयात्रायांशोऽध्यायः ।

वै.....

Remarks—This work is a supplement to the Malā-bhārata Chapter 325 in it furnishes a table of its contents The story commencing from the incarnation of Kṛṣṇa is set forth here

॥ हरिवंशः ॥

529 HARIVAMSA.

Substance—Palm leaf Size— $21\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{4}$ '. Leaves—199 9—11 lines per page and 80 letters per line Script—Malayālam No of Granthas—1000

Colophon

इति हरिवंशे सप्तविंशच्छततमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms is short of two leaves at the beginning The chapters in it are numbered continuously unlike in the printed editions

॥ हरिवंशः ॥

530 HARIVAMSA

Substance—Palm leaf Size— $17'' \times 1\frac{1}{2}''$ Leaves—

170. 8 lines per page and 56 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—4700.
Incomplete.

Colophon :

इति श्रीहरिवंशे गोमन्तयात्रायामेकशततमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms. is too crumbly to be touched.

॥ हरिवंशः ॥

531. HARIVAMŚA.

Substance—Palm leaf. Size— $20\frac{1}{2}'' \times 2\frac{3}{4}''$. Leaves—
110. 9—10 lines per page and 72 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas—
5000. Incomplete.

Colophon :

इति श्रीहरिवंशे पञ्चसप्ततितमोऽध्यायः ।

Remarks—This Ms. covers 75 chapters and a
fragment of the 76th. It is old and worn
out.

॥ हरिवंशः ॥

532. HARIVAMŚA.

Substance—Palm leaf. Size— $21'' \times 2''$. Leaves—
172. 7 lines per page and 60 letters per line.

Script—Malayālam No of Granthas—4500
Incomplete.

Colophon :

इति श्रीहरिवंशेऽरिष्टवधो नामैकमष्टतितमोऽध्यायः ।

Remarks—The Ms contains 71 chapters

॥ हरिवंशः ॥

533 HARIVAMSA

Substance—Palm leaf Size— $23\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ Leaves
—117 8 lines per page and 84 letters per line
Script—Malayālam. No of Granthas—5000
Incomplete

Colophon .

इति श्रीहरिवंशे ब्रह्मदेवप्रक्रमो नाम चतुर्विंशच्छततमोऽ-
ध्यायः । माधवेन लिखितस्यास्य श्रीहरिवंशस्याधोभागः
समाप्तः । ॐ नमो नारायणाय ।

Remarks—The Ms opens, on Fol 49, with the
end of chapter 33

॥ हरिवंशः ॥

534 HARIVAMSA.

Substance—Palm leaf. Size— $22\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$. Leaves

—148. 8—10 lines per page and 80 letters per line Script—Malayālam No. of Granthas—6000.

Colophon :

इति श्रीमहाभारते शतसहस्रिकायां संहितायां वैयामिके
श्रीहरिवंशे एकादशोऽध्यायः । समाप्तं चेदं हरिवंशम् ।

मान्धाता यत्र कामारिमार्यत्पार्वतीपतिम् ।
तस्माद् ग्रामादिदं लब्धं लिखितं ग्रन्थसंग्रहम् ॥
याचकेभ्यो न दातव्यं बान्धवेभ्योऽपि कृच्छृतः ।
दाता? यदि न दास्यन्ति दौरात्म्यादातरि ध्रुवम् ॥

Remarks—The M^s. begins from chapter 125
It is much damaged

॥ हालास्यमाहात्म्यम् (स्कान्दगतम्) ॥

535 HĀLĀSYAMĀHĀTMYAM

Substance—Palm leaf Size—18'×2'. Leaves—177.
10 lines per page and 48 letters per line.
Script—Malayālam No. of Granthas—5300

Subject—Exposition of the sportive amusements
of Hālāsyanātha at Madura

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः अविनामस्तु । श्रीमीनाक्षीसुन्दरेश्व-
राय नमः ।

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम् ।
 प्रमन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥
 अज्ञानतिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जनशलाकया ।
 चक्षुरुन्मीलितं येन तस्मै श्रीगुग्मे नमः ।
 ऐश्वर्यं परमं तच्च समादिमध्वान्तवर्जितम् ।
 आधारं सर्वभूतानामनाधारमविक्रियम् ॥
 अनन्तानन्दबोधाम्बुनिधिमद्भुतविक्रियम् ।
 अम्बिकापतिमीशानमनिशं प्रणमाम्यहम् ॥
 वन्दे हालास्यनगरीं वन्दे हेमाव्विजनीमपि ।
 वन्दे सुमीननयनां वन्दे सुन्दरनायकम् ॥
 शिवाय परिपूर्णाय चित्पालाय चिदात्मने ।
 चित्तनाथाय नाथाय तेजसे ब्रह्मणे नमः ।

आनन्दमागररसाकुलशैलकन्या-
 वक्षोजकुम्भयुगलीपरिस्मरणेन ।
 गेमाञ्चकञ्चुकपरिष्कृतगात्रयष्टिं
 देवं भजामि मथुरापुरनाथमीशम् ॥

इक्षुकोदण्डपुष्पेषुपाशाङ्कुशकरोज्ज्वलाम् ।
 उद्यत्स्वर्गनिभां देवीं वन्दे त्रिपुरसुन्दरीम् ॥
 नमः सुन्दरनाथाय तस्मै हालास्यगामिने ।
 चतुष्पष्टिविधा लीला येन प्रत्यक्षिताः दिताः ॥
 श्रीमन्सुन्दरनाथस्य देवीं शफललोचनाम् ।
 कल्पे हृदये नित्यं रुद्रम्बवनगामिनीम् ॥
 कारुण्यमदनिष्पन्दं कैवल्यनयनाग्निम् ।
 शान्ताम्बुदश्याम जहं कलमाननमाश्रये ॥

आम्नायरसिकं वन्द आननैः पद्भिरन्नितम् ।

हिमाद्रितनयास्तन्यकुक्षिम्भरिमहं शिशुम् ॥

ओम् ।

श्रीकैलाम इति ख्यातः श्रीमतां भूभृतां वरः ।

श्रीपतिप्रमुखैर्लैः श्रियै सुक्त्यै च मेवितः ॥

End :

शिविकायामथारोप्य गन्धमाल्यादिभूषितम् ।

पुरप्रदक्षिणं कृत्वा सर्ववाद्यैश्च घोषितम् ॥

गृहं प्रवेशयेच्छ्रोता तस्य चाशिपमाप्य च ।

सुन्दरेशस्य यजने यत् फलं तदवाप्नुयात् ॥

श्रीमृतः—

शृण्वतां चैव युष्माकं भक्तिः श्रीसुन्दरेश्वरे ।

श्रीमीनाक्ष्याः पादयोध निश्चलास्तु द्विजोत्तमाः ॥

सर्वत्र विजयश्चास्तु युष्माकं सर्वमङ्गलम् ।

सर्वस्मान्नोति ? दुर्गाणि सर्वोऽपत्यानि पश्यति ॥

सर्वे सद्गुणमेप्सन्ति सर्वेषां च नृणां शुभम् ॥

Colophon

इति श्रीस्कान्दे पुराणे अगस्त्यसंहितायां ह्यालास्यमाहात्म्ये
वामिष्ठादिमुनीश्वराणां काण्ड्यां मुक्तिमण्डपे अगस्त्यप्रोक्तश्रीह्याला
स्येश्वरचतुष्पदिलीलाकथन नाम एकमसन्नितमोऽध्यायः ।

श्रोतृणां पठतां पुंसां माहात्म्यं मधुरावतेः ।

शिरं भूयाऽऽठं भूयाऽऽष्टिं भूयाऽऽष्टिनाजया ॥

नमः सुन्दरनाथाय तर्गं ह्यालास्यनामिने ।

चतुष्पदिविधा लीला येनाकाशि शुभम्नले ॥

धवलवपुषामिन्दोर्मण्डले सन्निपण्णं

भुजगवलयहारं भस्मदिग्धाङ्गलेपम् ।

हरिणपरशुपाणिं चारुचन्द्रार्धमौलिं

हृदयकमलमध्ये मन्ततं चिन्तयाभि ॥

अज्ञानयोगादपचाङ्कर्म यत्पूर्वगस्माभिरनुष्ठितं ते ।

तदेव सोढ्वा सकल दयालो पितेव पुत्रान् प्रति नो जुषस्व ॥

यदक्षरपदभ्रष्टं मात्राहीनं तु यद् भवेत् ।

तत् सर्वं क्षम्यतां देव सुन्दरेश नमोऽस्तु ते ॥

मङ्गलं महदानन्ददायिने मुदितात्मने ।

पापण्डपण्डातिमिरमिहिरायास्तु मङ्गलम् ॥

तदातकाप्रिवाहाय? स्वयं पाण्ड्यमहीपतेः ।

काष्ठभारधरायास्तु गानरूपाय मङ्गलम् ॥

त्रैवर्णिकाङ्गनाचृन्दवल्यावलिदायिने ।

कुलशेखरभूपालभावुकायास्तु मङ्गलम् ॥

अरिमर्दनराजेन्द्रवेत्रमुद्राङ्किताय ते ।

माणिक्यवाचकस्यान्तमन्दिरायास्तु मङ्गलम् ॥

नरकण्ठीरवध्वंससन्नद्धशरभाय ते ।

भारमाश्रसमुज्जृम्भत्सायकायास्तु मङ्गलम् ॥

कल्याणाचलकोदण्डकनत्करतलाय ते ।

पद्मिनीपतिदन्तालिदमनायास्तु मङ्गलम् ॥

मङ्गलं शश्वतं शम्भुर्मङ्गलं मृत्युञ्जदनः ।

मङ्गलं मे ललाटाक्षो मङ्गलं मोमसुन्दरः ॥

मङ्गलं पार्वती गौरी मङ्गलं परमेश्वरी ।

मङ्गलं ललिता देवी मङ्गलं मीनलोचना ॥

श्रीमीनाक्षीसुन्दरेश्वरार्पणमस्तु । (मोम) शुभम् ॥

Author

Remarks—Of all the blas indulged in by Lord Paramesvara for the good of the world at large, only 64 are depicted here Nīlakantha Dīksita has composed a work called Sivalilārnava covering all the manifestations of the deity The colophon shows that this work is included in the Skāndapurāṇa

॥ वेदान्तम् ॥

॥ अद्वैतदीपिका ॥

536 ADVAITADĪPIKĀ

Substance—Palm leaf Size—18 x 2 Leaves—
177 10—11 lines per page and 52 letters per
line Script—Grantha No of Granthas—
6200 Complete

Subject—The absolutism of the Supreme Spirit

Beginning

यस्मादभूदभवनानुभवात् सुखाब्धे-

विन्ध्यं मरीचिमरुमारिममं गुणैः ।

तस्यालपो निविललोऽमुमद्गुणानां

पुण्यं वपुः प्रकटमस्तु ममार्धमिदम् ॥

End :

अहं क्रिया नैष गुरोः प्रसादः क्व वा मेहेन्द्रर्मनसाप्यलभ्यः ।

प्रमादिते देववरे मुरारौ न किञ्चिदप्राप्यमिहैव मन्ये ॥

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यजगन्नाथाश्रमपूज्यपादशि-
ष्यश्रीमन्नुसिंहश्रमकृतावद्वैतदीपिकायाम् आनन्ददीपिका-
रूपः (चतुर्थः) परिच्छेदः । हरिः ॐ । चतुर्थः परिच्छेदः ।
एतत् पुस्तकं पुरुषोत्तमेन लिखितमासीत् ।

Author—Nrsimbhāśrama.

Remarks—This Ms. contains four chapters only.
Jagannāthāśrama was the author's prece-
ptor.

॥ अद्वैतदीपिकाविवरणम् ॥

537. ADVAITADĪPIKĀVIVARANAM.

Substance—Palm leaf. Size—19" x 2". Leaves—
234. 10 lines per page and 48 letters per line.
Script—Grantha No of Granthas—7100.
Incomplete.

Subject—Same as No. 536.

Beginning :

यज्जिज्ञासा यज्ञदानादिभिः स्या-

च्छ्रुत्या मत्या चिन्तया यत्प्रबोधः ।

यस्मिन् बुद्धे साध्यतेऽनर्थमूलं

तं भूमानं भावये म्यस्वरूपम् ॥

चैतश्चापलमिन्द्रियार्थविषयं त्यक्त्वा भजस्वामयं
 मंसारार्णवनारकं नरहरेः पादाब्जरेणुप्लवम् ।
 यो ध्यातो दितिजेन्द्रबालकमधस्मिन्धोर्गतं पर्वत-
 राक्रान्तं सितमुग्रभोगिभिरनायासेन पारेऽकरोत् ॥

यत्पादसेवा वितनोति पापं
 पुण्यं रिपुं मित्रमेनकमेकम् ।
 अणुं महान्तं तमचिन्त्यवृत्तं
 श्रीनारसिंहं गुरुमानतोऽस्मि ॥
 अवोधवार्तापि न यद्विनेये-
 प्प्रथाप्यबुद्धं जगदेव येन ।
 शुद्धस्वरूपमलबोधरूपं
 प्रबोधपूर्वाख्यगुरुं नुमस्तम् ॥

गणेशान् प्रणमि त्वां गुणान् भणितुमश्रमः ।
 यत्ते प्रमादाद् वागीशशर्वाद्याः सफलक्रियाः ॥

मानर्नमामि तव वाणि पदारविन्दं
 तीर्थभ्रमेदपग्लिञ्चनिजानुभावम् ।
 गविर्णिदाग्वरभ्रमरीकुशह्वं
 विद्यामयामलमनोज्ञपरागपात्रम् ॥

अद्वैतदीपमनवद्यपरात्मबोध-
 भामा भवप्रमुखमूलतमःप्रमोषम् ।
 मम्प्राप्य दुर्लभदृशोऽपि हि मामकीनाः
 श्रेयो भजन्त्विति समुह्यमति प्रयत्नः ॥

प्रागिच्छितस्य प्रकरणम्याचिन्तयिष्येतिप्रचयगमनाभ्यां शिष्टा-

चारुपरिपालनाय च प्रकरणप्रतिपाद्याद्वितीयात्मतत्त्वस्य चेतस्या-
विर्भावप्रार्थनालक्षणं मङ्गलं कुर्वन्नर्थात् प्रकरणस्याधिकागिविषय-
प्रयोजनानि निर्दिशति— यस्मादिति ।

End .

तस्येति । अनर्थहेतोरज्ञानस्य तत्त्वज्ञानेन निवृत्तावप्रति-
षेद्धस्याभाविकब्रह्मभाव एव परिशिष्यत इत्यर्थः । एतादृशा-
ज्ञाननिवर्तकं ज्ञानमीश्वरभजनेन विना न भवति । जीव(स्तु?स्यतु)
ईश्वरान्मत्वेऽपि सायिकभेदेनानीश्वरत्वाभिमानात् तद्भजनोपपत्तिः ।
तथाच स्मृतिः—

भयं द्वितीयाभिनिवेशतः स्या-

दीयादपेतस्य विपर्ययो स्मृतिः ।

तन्माययातो शुभ आभजेन् तं

भक्त्यैकयेयं गुरुदेवतात्मा ॥

इति । एतद्योतयन्तीश्वरं भजते—यन्माययेति । वस्तुतः
मदानन्दकपिग्रहो हरिश्चप्यहं यन्मायया पृथग्भूतः तं भजे इत्यर्थः ।

Colophon .

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यभगवन्मृत्सिंहाश्रमपूज्य-
पादशिष्यनारायणाश्रमप्रिगचिते अद्वैतदीपिकात्रिरणे द्वितीय
परिच्छेदः ।

श्रीमन्परमगुणे नमः । हरिः ओम् । शुभमस्तु । श्रीग-
र्वत्यै नमः । श्रीदेव्यामाय नमः ।

वश्विदुलाद्विद्युधांशोगजामादाय गमभूजानेः ।

सारढाजकुलीनो रामान्वयोऽद्वैतदीपिकाप्रतिष्ठापकः ॥

ശ്രീഭൂമിസഹിതശ്രീഅനന്തപദ്മനാഭസ്വാമി സഹായം

Author — Nārāyaṇāsrama, disciple of Nisimhā
srama

Remarks—This Ms consists of the first two
Paricchedas. The colophon discloses that the
Ms was copied in obedience to the commands
of H. H. Rāma Varmā, one of the Mahā Rājās
of Travancore

॥ अद्वैतदीपिकाविवरणम् ॥

538 ADVAITADĪPIKĀVIVARANAM

Substance—Palm leaf Size—17 × 2½ Leaves—
208 8 lines per page and 68 letters per line
Script—Malayālam No of Granthas—7100
Subject—Same as No 536

Beginning—End—Colophon—Author—Remarks—
Same as No 537

॥ अद्वैतपञ्चरत्नम् (किरणावलीयुतम्) ॥

539 ADVAITAPAÑCARATNAM with Kiranāvali

Substance—Palm leaf Size—3½ × 2½ Leaves—63
12 lines per page and 12 letters per line
Script—Malayālam No of Granthas—600
Complete

Subject—Exposition of the realism of the

Supreme Spirit in the light of Advaita philosophy.

Beginning :

श्रीवासुदेवाय पञ्चदशे नमः ।

मन्दस्मितमुखाम्भोजं रमालङ्कृतवक्षसम् ।
 वन्दारुजनमन्दारं वन्देऽहं यदुनन्दनम् ॥
 गुण्डरीकाजिनधरं विलसत्फाललोचनम् ॥
 ज्ञानमुद्राञ्चितकरं दक्षिणामूर्तिमाश्रये ॥
 यत्प्रसादप्लवं प्राप्य प्रस्यूहजलविं जनाः ।
 महारम्भास्तरन्त्येत विघ्नेशमनिशं नमः ॥
 यां श्रियं नगजां वाचां देवीमाहुर्विचक्षणाः ।
 तां लोकमातरं वन्दे वाग्बिभृतिप्रमिद्वये ॥
 यदीयसूत्रविलमच्छास्त्रनावा भवाम्बुधिम् ।
 मन्तस्तरन्ति तं वन्दे पाराशर्यमहर्निशम् ॥
 यदीयभाष्यकमलस्यन्दमानमरन्दतः ।
 विद्वद्भृङ्गस्तृप्तिमेति शङ्करं तमुपाश्रये ॥
 यस्य प्रसादकणिकानैका तारयते न कान् ।
 संसारमिन्धुं तं वन्दे स्वचिदानन्दयोगिनम् ॥
 यस्योपदेशमाहात्म्याज्जडा अपि विनिर्गताः ।
 संसारवन्धात् तं वन्दे वासुदेवेन्द्रयोगिनम् ॥
 काहं क भगवन्पादकृतिर्गाम्भीर्यजन्म(भूः) ।
 तथाप्यत्रावगाहं मे काङ्क्षते सद्य मानसम् ॥
 महतां पक्षपातेन दुःमाघेऽप्यर्थकल्पने ।
 मम मामर्थ्यमस्त्येव टिट्ठिभोऽन निदर्शनम् ॥

गुरुपादाम्बुजद्वन्द्वध्याननिर्मलमानसः ।

आरभे पञ्चरत्नस्य विवृतिं किरणाचलिम् ॥

अथ सत्तु परमकृपालवो भगवन्तो भगवत्पादाः निखिलं
लोकं संमार्गदावानलपरिपीडितमुपलभ्य आत्मज्ञानामृतमेव
तदुपशमनं सुखमावनं चाहुः ।

End :

आनन्दावाप्तिश्चापचारिकी । पूर्वं प्राप्तस्यानन्दस्य इदानीं
प्राप्त्यभावात् । न चानन्दस्य स्वतःमिद्वरूपत्वेन प्राग्बध-
क्ष्यानन्तरं ब्रह्मानन्दात्मनागस्थितिप्रतिपादकमूलकारवाक्यविराध
इति वाच्यम् । स्वत एव पूर्वं ब्रह्मात्मना स्थितस्यापि
जीवस्याविद्यामहिम्ना भिन्नवत् स्थितस्य मकार्यतन्निवृत्तावथ
परं ब्रह्मात्मना स्थीयतामिति वक्तुं शक्यत एव । पूर्वं तदव-
स्थाया एव शुक्रेः स्वाज्ञानमहिम्ना अतथाभूतवत्स्थिताया-
स्तन्निवृत्ता स्वरूपापत्तिरेवेति न कोऽपि दोष इति मंधेषः ।

अज्ञानं ब्रह्मतत्त्वं ये ज्ञातुं वाञ्छन्ति ते बुधाः ।

ममाश्रयन्तु मतनं किरणाचलिमादरात् ॥

मदीयकृतिमध्ये यो भूषण दूषण जनः ।

विचार्यैव वदेन् तस्मै महते निधये नमः ॥

Colophon

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाद्वैताविद्याचार्यनयश्रीमत्सच्चि-
दानन्दयोगीन्द्रचरणकमलपुगलभृन्नायभाणवान्दकृष्णानन्दस्व-
रम्बन्नीमिरचिताद्वैतपञ्चरत्नव्याख्या किरणाचलिममाख्या
सम्पूर्णा ।

शुभमस्तु ।

Author—Com : Bālakṛṣṇānanda Sarasvati, disc
of Saccidānandayogindra.

Remarks—The commentary is lucid and exha
stive. The last verse extols its sublimity.

॥ अद्वैतपञ्चरत्नम् (किरणावलयितम्) ॥

540 A. ADVAITAPAÑCARATNAM
with Kīranāvalī.

Substance—Palm leaf Size—14½" × 2". Leaves
15. 11 lines per page and 56 letters per line
Script—Malayālam No. of Granthas—60
Complete.

Subject etc.—Same as No. 539.

Remarks—The closing portion of another work
seen at the beginning of this Ms. extending
over four lines and the ultimate line is as
follows —

“ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्रजकाचार्यश्रीमद्गोपालयोगीन्द्र-
शिष्यश्रीमत्परमहंसप्रकाशगुणिविगचिनेकश्लोकव्याख्याममाप्ता ” ।

॥ अद्वैतशतकम् (केरलभाषाव्याख्योपेतम्) ॥

540 B. ADVAITASHATAKAM
with Malayālam commentary

Substance—Palm leaf. Size—14½" × 2" Leaves—

10. 10—14 lines per page and 48 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—363. Complete.

Subject—An epitome of philosophical treatises.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । श्रीसरस्वत्यै नमः । श्रीगुरुवे नमः ।

श्रीवेदव्यासाय नमः । अविघ्नमस्तु ।

ग्रणम्य परमानन्दं स्वात्मानं परमेश्वरम् ।

अद्वैतशतകं वक्ष्ये सर्ववेदान्तसंग്രहम् ॥

परमानन्दं स्वात्मानं परമേശ്വരं ഗ്രണമ്യ അദ്വൈതശതകം വക്ഷ്യേ । പഠമാനന്ദസ്വരൂപനായ സ്വാത്മാവായിരിക്കിൽ പരമേശ്വരനെ നമസ്കരിച്ചിട്ടു അദ്വൈതശതകമെന്ന ചൊല്ലിന്റേറൻ. എന്നാറെ ഇങ്ങനൊന്നിദ്വൈതശതകമെന്റപേക്ഷ വന്നെടത്തതിനെക്കാട്ടിൽറു. സർവ്വവേദാന്തസംഗ്രഹം സമുപേദാത്തങ്ങളുടെ സംഗ്രഹമായിരുന്നൊൻ

End :

परिपूर्णमयं रूपं परिगृह्य शुभाशुभम् ।

नित्यनैमिचित्तिकं कर्म मदा कुर्वन्न लिप्यमे ॥

कृतानि बाह्यमनःकार्यैर्लोकै कर्माणि जन्तुभिः ।

तेषामन्यतमत्वेन कथं कर्ता भविष्यमि ॥

सर्वत्रावस्थितं शान्तं स्वस्वरूपाभिधं शिवम् ।

अनुभूय वपुस्त्यक्त्वा जप्तिमात्रमयो भव ॥

Colophon :

हरिः ।

अद्वैतशतകं समाप्तम् । ओं ओं ओं ।

Author :

Remarks—The substance of all philosophical treatises is set forth here in one hundred verses. The commentary is in old Malayālam. The diction is proof positive of its hoary antiquity.

॥ अद्वैतमकरन्दः (रसाभिव्यञ्जिकोपेतः) ॥

541. ADVAITAMAKARANDA

with the commentary Rasābhivyañjikā.

Substance—Palm leaf. Size—14" x 2". Leaves—14.
11 lines per page and 58 letters per line. Script
—Malayālam. No. of Granthas—537. Complete.

Subject—Advaita Vedānta.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ।

व्या—

नित्यं निरन्तरानन्दं चिद्धनं ब्रह्म निर्भयम् ।

श्रुत्या तर्कानुभूतिभ्यामहमस्म्यद्वयं सदा ॥

अम्बागृहीतवामार्धं वन्दे चन्द्रकलाधरम् ।

लावण्यमधुराकारं कारुण्यमवाग्निधम् ॥

कैवल्यानन्दयोगीन्द्रपादकञ्जरजोरविः ।

राजते मे हृदाकाशे माहध्वान्तनिवर्त्तकः ॥

शुद्धानन्दयदाभोजद्वयं सेवे यदुद्भवम् ।

निर्वाणरसमास्वाद्य हृष्टाः शिष्यालिपिदत्तयः ॥

सच्चिदानन्दयोगीन्द्रा जायन्ते भुवि केचन ।

यत्कृपालवतस्तीर्णो मया संसारवारिधिः ॥

इह खलु लक्ष्मीधरो नाम कश्चित् कवीन्द्रः . . .

...

...

....

...

...

End :

अहमस्मि सदा भामि कदाचिन्नाहमप्रियः ।

ब्रह्मैवाहमतः सिद्धः सच्चिदानन्दलक्षणम् ॥

यद्यप्यत्र प्रतिश्लोकं बहु वक्तव्यमस्ति । तथापि मन्दबुद्धीना-
मलसानां व्युत्पादनार्थं प्रवृत्तेन मया ग्रन्थकाठिन्यगौरवभया-
दुपरतम् ।

अद्वैतमकरन्दस्य रसाभिव्यञ्जिका कृता ।

स्वयंप्रकाशयतिना पुरुषोत्तमशासनात् ॥

ब्रह्मानन्दरसास्वादमिच्छद्भिर्विबुधोत्तमैः ।

रसाभिव्यञ्जिका ह्येषा परिशील्या सदादरात् ।

तापत्रयार्कमन्तप्ता मोक्षकामा मुदा सह ।

रसाभिव्यञ्जिकागङ्गाभया भवत सत्तमाः ॥

Colophon :

अद्वैतमकरन्दटीका समाप्ता ।

Author : Text—Lakṣmīdhara. Com. Svayampra-
kāśayati.

Remarks—The closing portion of Vākyaśudhāṭīkā
is seen at the front page of this Ms. and in the
Fol. immediately after, the 'līka' of Advaita
Makaranda.

॥ अद्वैतरत्नप्रकाशः ॥

542. ADVAITARATNAPRAKĀŚA.

Substance—Palm leaf. Size—14½" x 2". Leaves—
332. 9 lines per page and 48 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—8991.
Incomplete.

Subject—An elaborate exposition of Advaita philosophy.

Beginning :

आनन्दामृतवारिराशिमखिलाम्नायादरैकास्पदं

स्वीयाभाकलितप्रभाकरमुखज्योतिर्गणं आधतम् ।

वीक्षामात्रविभाविताम्बरमरुद्वह्यम्बुमवसहं

मायाकल्पितदृश्यजालमनिशं चित्ते हरिं चिन्तये ॥

मां दामिनीततिपिशङ्गजटाकलापं

शालेयभानुशकलाङ्कितमौलिभागम् ।

धीमुद्रिकाकलिततत्त्वमजस्रमीशं

न्यग्रोधशाखिमविधाश्रयमाश्रयामः ॥

श्रीचामुदेवेन्द्रपदारविन्दं

वन्दामहे बोधमरन्द्रमान्द्रम् ।

यद्रेणुमङ्गीर्णपयो निषीय

मूकोऽपि वाचां प्रभुतामुपैति ॥

श्रीमन्वृत्तिहाश्रमशक्तिगुम्फा-

नद्वैतमिद्वान्तपथप्रदीपान् ।

अद्वैतरत्नस्य करोम्यशेषान्

प्रकाशमालोच्य मुदे बुधानाम् ॥

प्रत्यगभिन्नब्रह्मानुचिन्तनरूपं परमात्मनमस्काररूपं वा कृतं
मण्डलं निबध्नाति—यदालिङ्ग्येत्यादिना...

End :

ननु आत्माश्रयमात्मविषयमित्युक्त्या मतद्वयेऽप्यात्मत्वमेवाश्र-
यविषयतावच्छेदकमिति प्रतीयते । तदयुक्तम् । मिश्रमते जीवत्वपर-
मात्मत्वयोरेव तथात्वाभ्युपगमादित्यत्राह—मतान्तर इति ।
जीवत्वमाश्रयोपाधिरेव न तु विशेषणमिति स्फोरयितुं तथोक्तमि-
त्यर्थः ॥

Colophon :

Author :

Remarks—The doctrines of other systems of philo-
sophy are refuted preparatory to the establish-
ment of Advaita Vedānta. The style is abstruse
and involved. Advaitaratna is the title of the
text and Prakāśa of the commentary. Clear
evidence is available to show that the author
of the text is Nṛsiṃhāśrama. Lacunae are
marked in plenty in the course of the work.

॥ अद्वैतरत्नप्रकाशः ॥

543. ADVAITARATNAPRAKĀŚA.

Substance—Palm leaf. Size—14½"—17". Leaves
—273. 9 lines per page and 46 letters per
line. Script—Grantha. No. of Granthas—
7064. Incomplete.

Subject—Beginning—Same as No 542

End.

तदा प्रतियोगितावच्छेदकावच्छिन्नप्रतियोगी नाम्नीति चेन्न ।
लाघवेन प्रतियोगिमात्रेणैवाभावस्यानिरोधात् । पिशिट्केवल-
नन्यत्वे पुरुषे सति दण्डावच्छिन्नो नेत्यस्य व्याहतत्वाच्च ।
तथापीदमशमम्भिन्नस्यात्मनः पारमार्थिकस्यैव भेदमात्रमेव
कल्पितम् विम्बादिव प्रतिविम्बस्य । स च न पारमार्थिकाभे-
दस्य निरोधी । यथा मूलाग्रावच्छिन्नवृक्षभेदो वृक्षभेदस्य । तत्र
च मूलाग्र... ..

Colophon .

Author :

Remarks—Some words are lacking at the opening
of the Ms

॥ अद्वैतशतकम् ॥

544 ADVAITAŚATAKAM

Substance—Palm leaf Size—9 $\frac{3}{4}$ x 1 $\frac{1}{4}$ Leaves—9
8 lines per page and 35 letters per line
Script—Malayalam No of Granthas—160
Incomplete

Subject—A compendium of Advaita philosophy
Beginning

... ..श्वरो वेदैः परमात्मेति गीयते ।
यदा स्थूलादिदेहेषु मनुष्याणां म्यितिर्भवेत् ।
जीवात्मेति तदा प्रोक्तः संकोचग्रन्थाद् बुधैः ॥

जीवात्मैव हि संसारे सदासारे परिभ्रमन् ।
 लोकाल्लोकान्तरं गत्वा गर्भपात्रं विशत्यसौ ॥
 गत्वा गर्भगृहाद् भूयो मानुषं लोकमाविशन् ।
 पुत्रोऽयं मम भार्येयमस्सदीयमिदं धनम् ॥
 इदं क्षेत्रमिदं मित्रमस्सदीयमिदं गृहम् ।
 इयं माता मम पिता जना एते ममारयः ॥
 इति निश्चित्य जीवात्मा रागं द्वेषं दिने दिने ।
 एतान् प्रतिकरोत्येव स्वाज्ञानादेव केवलम् ॥

End :

देहत्रयममुद्भूतां वासनां सम्परित्यजन् ।
 परिगृह्य परं देहं परिपूर्णपरोभवम् ॥
 परिपूर्णमयं रूपं परिगृह्य शुभाशुभम् ।
 नित्यनैमित्तिकं कर्म स वै कुर्वन् लिप्यते ॥
 कृतानि बाह्मनःकौयैर्लौकिके कर्माणि जन्तुभिः ।
 तेषामन्यतमत्वेन कथं कर्ता भविष्यति ॥
 सर्वत्राश्रयितं शान्तं स्वस्मरूपाधिकं शिवम् ।
 अनुभूय चपुस्त्यक्त्वा ज्ञप्तिमात्रमयो भव ॥

Colophon :

अद्वैतशतकं समाप्तम् ।

Author :

Remarks—The Ms. commences only from the second half of the 11th verse. The first Fol. might have been lost. The salient features of Advaita Vedānta are depicted in this 'century of verses'.

॥ अद्वैतसंग्रहः ॥

545. ADVAITASĀNGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{4}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves
—10. 18 lines per page and 26 letters per
line. Script—Malayālam. No. of Granthas
—130. Complete.

Subject—A succinct account of the doctrines of
Advaita Vedānta.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

नवनीतचोरगोपीजारयशोदाकिञ्जोररूपेण ।

क्रीडयि (?) यत् कृष्णार्यं वस्तु तदेवाहमखिलमपि ॥

हरौ गुणै च भक्तानां जिज्ञासूनां च विस्तृते ।

वेदान्ते त्वलसानां तत्सिद्धान्तोऽत्र प्रकाशयते ॥

ईश्वरानुग्रहवतामियता ज्ञानसम्भवः ।

तदभाववतां शास्त्रसहस्रेणापि किं भवेत् ॥

End:

न च तेषां पुनरागमनं, किन्तु तत्रैव उत्पन्नज्ञानानां ब्रह्मणा
सह मोक्षः । एवं वेदान्तसिद्धान्ताः संक्षिप्य प्रकाशिताः । अत्र
सर्वत्र श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणाभियुक्तवचनानि बहूनि सन्ति ।
विस्तरभिया न तान्युदाहृतानि । विस्तरस्तु भगवत्पादभा-
ष्यादिषु द्रष्टव्यः ।

Colophon :

हरिः ।

श्रीरामभद्रविदुषः पुत्रेणाद्वैतसंग्रहः ।

रामेण दर्शितोऽनेन श्रीकृष्णः प्रीयतां हरिः ॥
 ज्ञानं भेदविहीनं राधाकुचकुम्भविलसदुपधानम् ।
 गोपालकाभिधानं दीनं मामवतु गोपिकाधीनम् ॥
 इत्यद्वैतसंग्रहः समाप्तः । हरिः ।

Author—Rāma.

Remarks—The Ms. is useful to those desirous of acquiring a preliminary knowledge of Advaita Vedānta.

॥ अद्वैतसिद्धिः ॥

546. ADVAITASIDDHI.

Substance—Palm leaf. Size— $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—106. 10—11 lines per page and 54 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—5250.

Subject—Advaita philosophy.

Beginning:

मायाकल्पितमातृतामुखमृषाद्वैतप्रपञ्चाश्रयः

सत्यज्ञानमुखान्मकः श्रुतिशिखोन्थाखण्डर्धागोचरः ।

मिथ्याबन्धविध्वननेन परमानन्दैकतानान्मकं

मोक्षं प्राप्त इव (मयं विजयते विष्णुविं) कल्पोत्थितः ॥

श्रीरामविश्वेश्वरमाधवानामैक्येन साक्षान्कृतमाधवानाम् ।

स्पर्शेन निर्धूतमोर्गजोम्यः पादोन्थितेभ्योऽन्तु नमो रजोम्यः ॥

End:

प्रातिभामिकलक्षणं चाव्याप्तम् । तथा मविकरणममर्निदोष-
प्रयुक्तत्वं च तयोर्लक्षणं निरवद्यम् । सत्वत्रैविध्योपपत्तिः ।

अविद्यातत्कार्यात्मकविविधबन्धव्यपगमे
यमद्वैतं सत्यं प्रततपरमानन्दममृतम् ।
भजन्ते भूमान भवभयभिदं भव्यमतयो
नमस्तस्मै नित्यं निखिलनिगमेशाय हरये ॥

अनादिसुखरूपतानिखिलदृश्यनिर्मुक्तता
निरन्तरमनन्तता स्फुरणरूपता च स्वतः ।
त्रिकालपरमार्थता त्रिविधभेदशून्यात्मता
मम श्रुतिशतार्पिता तदहमास्मि पूर्णा हरिः ॥

Colophon :

इति श्रीपरमहंसपरित्राजकाचार्यविश्वेश्वरसरस्वतीश्रीच-
रणशिष्यश्रीमधुसूदनसरस्वतीविरचितायामद्वैतसिद्धौ । मपरि-
करप्रपञ्चमिथ्यात्वनिरूपणं नाम प्रथमः परिच्छेदः ।

श्रीमद्गुरुचरणारविन्दाभ्यां नमः । शुभमस्तु ।

Author—Madhusūdana Sarasvatī, disciple of Vis-
vesvara Sarasvatī.

Remarks—The first Pariccheda is seen here *in toto*.

॥ अद्वैतानन्दानुभूतिः ॥

547. ADVAITĀNANDĀNUBHŪTI.

Substance—Palm leaf. Size—9½' x 1½". Leaves—2.

10 lines per page and 35 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—37.

Subject—Same as No. 545.

Beginning:

श्रीकृष्णं परमानन्दं परमात्मानमव्ययम् ।
 अखण्डसंविदात्मानं भजे सत्यादिलक्षणम् ॥
 वन्देऽहं दक्षिणामूर्तिं सत्यानन्दादिरूपिणम् ।
 सर्वोपनिषदुद्घुष्टभूमानन्दघनं शिवम् ॥
 अद्वैतानन्दलहरीपरिशीतलचेतसा ।
 अद्वैतानन्दानुभूतिर्नया सम्यक् प्रकाशयते ॥

End :

श्रुत्या युक्त्या गुरोरुक्त्या तथा स्वानुभवेन च ।
 परमानन्दचिद्रूपं ब्रह्मैवास्म्यहमद्वयम् ॥
 श्रीकृष्णदक्षिणामूर्तिचरणध्यानलब्धया ।
 अद्वैतानन्दानुभूत्या निर्वृतोऽहं निरन्तरम् ॥

Colophon :

हरिः ओम् । शुभमस्तु ।

श्रीसीतारामाख्यविदुषा विरचिता अद्वैतानन्दानुभूतिः
 सम्पूर्णा । हगिः ओम् ।

Author—Sītārāma.

Remarks—Though the work is concise it comprises
 a masterly survey of all topics akin to
 Advaita Vedānta. It is in verse.

॥ अवधूतगीता ॥

- 548. AVADHŪTAGĪTĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14" x 2". Leaves—
23. 9 lines per page and 36 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—475.

Subject—Dattātreya's instructions on religious observances.

Beginning :

धेतादिवर्णरहितं हि वयं शिवं च
कार्यादिकारणरहितं हि वयं शिवं च ।
एवं विकल्पविगताहि.... ..वं च
आत्मानमात्मानि मुमित्र कथं नमामि ॥

End :

सर्वशून्यमशून्यं च मत्यामत्ये न विद्यते ।
स्वभावभावितं प्रोक्तं शास्त्रं मंत्रित्तिर्षकम् ॥
ओं तन् मन् ।

Colophon :

इति भगवद्दत्तात्रेयावधूतगीतायां मोक्षशास्त्रे दत्तात्रेय-
गोरक्षणमंत्रादे मोक्षोपायो नाम द्वितीयोऽध्यायः ।
श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Author :

Remarks—This Ms. differs from the printed edition in the classification of subjects. The 1st 40 leaves are missing.

॥ अष्टाङ्गयोगलक्षणम् ॥

549. AṢṬĀṄGAYOGALAKṢAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—15" × 1". Leaves—
5. 5 lines per page and 38 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—60.

Subject—Definition of the eight acquirements of a
yogi, such as yama etc.

Beginning :

यमो नियमसंज्ञः स्यादासनं च तृतीयकम् ।
प्राणायामश्चतुर्थः स्यात् प्रत्याहारस्तु पञ्चमः ॥
धारणा च ततो ध्यानं समाधिरिति सत्तम ।
प्रत्येकमेपां वक्ष्यामि लक्षणान्यपि सुव्रत ॥

End :

अतो न कर्म कर्तव्यं फलार्थित्वेन सूरिभिः ।
यदि कुर्युः फलं तत्तदनपेक्षयार्चनादिकम् ॥
न चेत् पतति यमारे दुःखावर्ते विमो.... ।
....रोऽपि ममुद्धर्तुं शक्तो भवति नान्यथा ॥

Colophon :

Author :

Remarks — Sutiksna's instructions on yoga practices imparted to one of his disciples are herein described.

॥ अष्टावक्रसंहिता ॥

550 ASTĀVAKRASAMHITĀ

Substance—Palm leaf Size— $16\frac{1}{2} \times 1'$ Leaves—
17 8 lines per page and 64 letters per line
Script—Grantha No of Granthas—550
Incomplete

Subject—Exposition of the realism of the Supreme Spirit

Beginning

मच्चिदानन्दात्मने अमङ्गाद्वयस्वण्डापरश्वरं विदे ओं नमो
नारायणाय परमात्मने नमः ।

ओ निरवद्यनिर्गुणाया शरीराय अमङ्गप्रत्यगद्वयाय स्वभा-
वाभाषितकृत्स्नायामङ्गशोभाय मच्चिदानन्दाय स्वरोधघ्नतामि-
लानर्थद्वेताय निरालम्बनविम्वयाहीनमहोदयाय ॐ ओं नमो ना-
रायणाय परमात्मने नमः ।

शुभमस्तु । हरिः । ओम् । गुरवे नमः । इति पञ्चपुष्पाञ्जलि-
मन्त्राः ।

श्रीमहागणपतये नमः । श्रीगुरवे नमः ।

मच्चिदानन्दमद्वैतं सर्वाधिष्ठानमुत्तमम् ।

नत्वाष्टावक्रसूक्तस्य दीपिकां तन्यते परा ॥

मुक्तिमिच्छति चेत् तात प्रियान् प्रियत् त्यज ।

क्षमार्जव दया शौचं मत्स्य पीयूषम् भज ॥

न पृथ्वी न जल नाग्निर्न वायुः स न वा भवान् ।

एषां माक्षिणमान्मानं चिद्रूपं विद्धि मुक्तये ॥

यदि देहं पृथक्कृत्य चिति विश्रम्य तिष्ठसि ।
 अधुनैव सुखं शान्तो बन्धमुक्तो भविष्यसि ॥
 न त्वं विप्राधिको वर्णो नाश्रमी नाक्षगोचरः ।
 असङ्गोऽसि निराकारो विश्वमाक्षी सुखी भव ॥

End :

रहस्यानां तु संन्यासः प्रायश्चित्तं यथैनसाम् ।
 प्रसिद्धानां तु पापानां प्रायश्चित्तं महत्तरम् ॥
 प.... दीनां नाशे तात्कालिकी रतिः ।
 धिक् संसारमितीदृक् स्यात् सा वैराग्यस्य मन्दता ॥
 अस्मिन् जन्मनि मा भूवन् पुत्रदारादयो मम ।
 इति या सुस्थिरा बुद्धिः सा वैराग्यस्य तीव्रता ॥
 पुनरावृत्तिसहिता.....का मेऽस्तु कश्चन ।
 इति तीव्रतरा सा स्यान्मदन्या मो न.....हि ॥
 श्रीनीलकण्ठेश्वराय नमः ।न्यै नमः ।

Colophon :

अष्टाश्रकमहर्षिणा कृतमुपदेशप्रकरणं प्रथमम् ।

Author:

॥ आगमप्रकरणम् ॥

जल A. ĀGAMAPRAKARANAM

Substance—Palm leaf Size—14½ x 2' Leaves—
 14 9 lines per page and 36 letters per line
 Script—Grantha No of Granthas—280
 Complete.

Subject—Exposition of Vedantic maxims

Beginning .

हरिः ओ । गौडपादीयम् आगमप्रकरणम् ।

बहिःप्रज्ञो विभुविश्वो ह्यन्तःप्रज्ञस्तु तैजसः ।
 वनप्रज्ञस्तथा प्राज्ञ एक एव त्रिधा स्थित ।
 विश्वो हि स्थूलभुवः नित्य तैजसः प्र(प्रा?वि)विक्तभुवः ।
 आनन्दभुक् तथा प्राज्ञस्त्रिधा भोगं निरोधत ।
 स्थूलं तर्पयते विश्वं प्रविविक्तं च तैजसम् ।
 आनन्दश्च तथा प्राज्ञं त्रिधा तृप्तिं निरोधत ।
 त्रिषु धामसु यद्भोज्यं भोक्ता यश्च प्रकीर्तितः ।
 तैदेतद्भुज्य यस्तु न भुञ्जानो न लिप्यते ॥

End

प्रज्ञाविशाखवेधक्षुभितजलनिधिर्दनाज्ञोऽन्तरम्
 भूतान्यालोच्य मग्नान्यग्निजननप्राप्त्येवं नम्रुते ।
 कारुण्यादुद्धारागमृतमिदममर्गदुर्लभं भूतहेतो-
 र्यस्तं पराभिपूज्यं परमगुणमसु पादपाननैवोपमि ॥
 यत्प्रज्ञालोकभागा प्रतिहतिमगमत्प्रान्तमोहान्धराणि
 मञ्जोन्मज्जयन्ते तगद्दृष्टानेदन्वगि प्रागर्हन्ति ।

यत्पादावाश्रितानां श्रुतिश्चमविनयप्राप्तिरग्न्या श्रमोघा
 तत्पादौ पावनीर्यौ भवभयविनुदौ सर्वभावेनमस्ये ॥
 पञ्चीकरणवार्तिकम् ।

Colophon :

इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य श्रीमत्परमहंसप-
 रिब्राजकाचार्यस्य श्रीमच्छंकरभगवतः कृतौ श्रीगौडपादीयभा-
 ग्ये आगमशास्त्रे चिवरणे अलातशान्त्याख्ये चतुर्थे प्रकरणं समाप्तम् ।

वीरासनस्थममेन्द्रमुनीन्द्रमध्ये
 मायाद्यपस्मृतिनिवारकपादमूलम् ।
 मौनेन सूचितचिदेकरसात्मतत्त्व-
 चिन्मुद्रयादिशतमादिगुरुं नमामि ॥
 मौनज्ञा स्वान्यसत्तानिषेधे
 सत्यज्ञानानन्दपूर्णार्त्मतत्त्वम् ।
 शिष्टं तत्त्वमिति चिन्मुद्रयैव
 दिशता श्रीदक्षिणामूर्तिमण्डि ॥ (?)

Author—Śaṅkarabhagavatīrāḍa.

Remarks—This Ms. embodies three works. Even before the inception of Āgamaprakaraṇa, 6 lines from the concluding portion of Avadhūta Gītā occur here. This Āgamaprakaraṇa is a portion of the Māṇḍūkyaopaniṣadbhāṣya of Śaṅkarācārya.

॥ पञ्चीकरणवार्तिकम् ॥

551 B. PAÑCĪKARAṆAVĀRTIKAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½" 2". Leaves—4.

9 lines per page and 36 letters per line Script
—Giantha No of Granthas—64 Com
plete

Subject—Same as No 551 A

Beginning

श्रीगुरु सच्चिदानन्दं ब्रह्मभूतमकल्मषम् ।
नत्वा ममार्थं व्याकुर्मः प्रणवार्थं त्रिनिर्णयम् ॥
ममाधिनिष्ठाभिद्वयं मुनीनामादरेण हि ।
व्यासेन म्येन गुरुणा यदुक्तं तच्च मोदितम् ॥
अध्यारोपापत्रादाभ्यां निष्प्रपञ्चं प्रपञ्चयते ॥
एवं तत्तमम्प्रदायस्य मर्यादा च प्रवर्तिता ।

End

मायां व्यस्तसमस्ताख्या मकारं चिन्तयेद् बुध ।
अकारः स्यादुकाराख्यस्तथोकारो मकारकः ॥
मकारः स्यात् तथोकारः सप्ताहनमंशय ? ।
प्रणवस्यापरं रूपं मुक्तबोधार्थमादगत् ॥
अर्धमात्रास्वरूपं यन्नुद्धं तत्रोन्यते बुधाः ।
ज्ञात्वा त्रिमुच्यते जन्तुर्नान्यथा कर्मको(टि)भिः ॥
मम्प्रदायानुसारेण प्रोक्तं बोधम्य मिद्वये ।
एतद्विचिन्त्य यो वेति स जीवन्नेव मुच्यते ॥
परिपूर्णब्रह्मसंख्याभागी म्यान्नात्र सशयः ।

Colophon

गौडपादारयमुनिना पञ्चीकृष्णनामिका ।
यतीनां ज्ञानमिद्वयार्था कृता चयं कारिका ॥

Author Suresvarācārya

Remarks—This work extends over four leaves only and its subject-matter is compressed in 64 Anuṣṭup verses. It has been printed in Bombay.

॥ प्रणवार्थकारिका ॥

551 C. PRAṆAVĀRTHAKĀRIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—14"×2". Leaves—3. 9 lines per page and 25 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—45. Complete.

Subject—Same as No. 551 A.

Beginning:

ओङ्कारः सर्ववेदानां सारस्तत्त्वप्रका (शकः) ।
 तेन चित्तसमाधानं मुमुक्षूणां प्रकाशयते ॥
 आसीदेकं परं ब्रह्म नित्यमुक्तमविक्रियम् ।
 तच्च मायासमावेशाद्वीजमव्याकृतात्मकम् ॥
 तस्मादाकाशमुत्पन्नं शब्दतन्मात्ररूपकम् ।
 स्पर्शात्मकस्ततो वायुस्तेजो रूपात्मकं ततः ॥
 आपो रसात्मिकास्तस्मात्ताभ्यो गन्धात्मिका मही ।
 शब्दैकगुणमाकाशं शब्दस्पर्शगुणो मरुत् ॥

End :

आनन्दममलं शुद्धं मनोवाचामगोचरम् ।
 वाच्यवाचकनिर्मुक्तं हेयोपादेयवर्जितम् ॥
 प्रज्ञानचनमानन्दं वैष्णवं परमं पदम् ।
 पुनराशुचिरहितं केवल्यं फलमश्नुते ॥

इदं प्रकरणं यत्ताञ्ज्ञातव्यं भगवत्तमैः ।
 अमानित्वादिनियमैर्गुरुभक्तिप्रसादतः ॥
 इमां प्रयत्नतो योगी सन्ध्यासु.... ।
 ममभ्यमेदिहामुत्र भोगानामक्तधीः सुधीः ॥

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यशंकरभगवत्पूज्यपा-
 दशिष्यश्रीसुरेश्वराचार्यविरचितं पञ्चीकरणवार्तिकं यमा-
 सम् । हरिः ।

Author: Sureśvarācārya.

Remarks—This is a small codex embodying 45
 verses. The colophon indicates that the desi-
 gnation of this work is Pañcīkaraṇa Vārtika.

॥ आत्मज्ञानोपदेशविधिः ॥

552. ĀTMAJÑĀNOPADEŚAVIDHI.

Substance—Palm leaf. Size—10" × 1½". Leaves—
 7. 8 lines per page and 32 letters per line.
 Script—Malayālam. No of Granthas—100.

Subject—Exposition of the realism of Ātma in the
 light of Advaita Siddhānta.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

अथात्मज्ञानोपदेशविधिं व्याख्यास्यामः । मुमुक्षवे श्रद्द-
 धानाय यतये वीतिगताय । आत्मलाभान् परलाभामवाप्नु ।

द्रष्टृदृश्योऽन्य इति प्रसिद्धो लोके । अथ क आत्मेति । देह-
स्तावदात्मा न भवति । रूपादिमघेनोपलभ्यमानत्वात् घटा-
दिवत् । यथा घटादयो रूपादिमन्तश्चक्षुगादिकरणैरुपलभ्यन्ते,
एवं देहोऽपि रूपादिमांश्चक्षुगादिकरणैरुपलभ्यते ।

End:

निर्विज्ञातपदार्थद्वयस्यानिर्ज्ञातार्थाभिच्यञ्जकत्वेन स्वतःसिद्ध-
त्वादात्मनः सोऽहमिति स्मृत्या प्रतिसन्धानात् पुण्यापुण्यसंव-
न्धाभावाच्च स्थानत्रयव्यतिरिक्तत्वं नित्यत्वं शुद्धत्वं बुद्धत्वम् अवि-
क्रियत्वम् एकत्वमात्मनः स्वानुभवेनैव मम सिद्धमिति
जानामि । विद्वानाचार्यप्रमादादज्ञाननिद्राप्रचुद्धः संसारविनिर्मुक्त
इति विद्वानेष आत्मज्ञानोपदेशविधिमेवं ज्ञात्वा कृतकृत्यो
भवति । नान्यथेति ज्ञात्वा कृतकृत्यो भवति ।

Colophon :

इति चतुर्थः खण्डः । आत्मज्ञानोपदेशविधिः म-
माप्तः ।

Author: Śaṅkarācārya.

Remarks—A short study of the soul is attempt-
ed here. The work is attributed to Śaṅkarā-
cārya, vide page 4267, part I, Vol. IV Skt: A,
in M T C. The beginning and closing passages
quoted above agree with those of the MS.
available at Madras. The author's name is
furnished by the colophon in it :

इति श्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिग्रज-
काचार्यस्य श्रीशङ्करभगवतः कृता आत्मज्ञाने चतुर्थः खण्डः ।

॥ आत्मज्ञानोपदेशविधिः ॥

553 A ĀTMAJÑĀNOPADEŚAVIDHI

Substance—Palm leaf Size—14 × 2'. Leaves—3

18 lines per page and 56 letters per line

Script—Malayalam No of Granthas—100

Subject, Beginning, End, Colophon—Same as
No 552.

Author

Remarks—Same as No. 552

॥ नारदगीता ॥

553 B NĀRADAGĪTĀ.

Substance—Palm leaf Size—14' × 2' Leaves—3

12 lines per page and 56 letters per line

Script—Malayalam No of Granthas—100

Subject—The effects of chanting the *Mantras*
Astaksara and *Pranava*

Beginning

ऋषयः—

प्रत्यक्षमक्षगण्यत्र सर्वैरपि लभामहे ।

कथमष्टाक्षरस्य म्यादेतद् ब्रूहि महामुने ॥

नारदः—

तत्रोत्तमदणस्यादिर्विन्दुमान् विष्णुर्न्ततः ।

वीजमष्टाक्षरस्य म्यान् तेनाष्टाक्षरता भवेत् ॥

अष्टाक्षरोक्तका ...पु न्यासादिषु यथाश्रुतम् ।
 प्रणवादीनि तान्यष्टावक्षराणि प्रकल्पयेत् ॥
 मंहारः स्यान्मुमुक्षूणामुत्पत्तिर्ब्रह्मचारिणाम् ।
 गृहस्थानां तु सर्वेषां स्थितिर्ग्रेव विधीयते ॥

End:

प्राणमुन्मोचयेत् पश्चान्महाप्राणे खमध्यमे ।
 महातीते जगत्प्राणे शून्ये नित्ये पदे ध्रुवे ॥
 आकाशे परमाणन्दे स्वात्मानं योजयेद्विया ।
 मूर्ध्नि रन्ध्राद्विनिष्क्रान्तं विद्युत्पुञ्जसमं महत् ॥
 निरञ्जनं परं ज्योतिः सूर्यविम्बं गमिष्यति ।
 वैश्वानरः स्वयं ज्योतिर्ब्रह्मरन्ध्रविनिर्गतः ॥
 यथैव महतीं वह्निररणीं मंदहेत् तथा ।
 मन्तापयति स्वं देहमापादतलमस्तकम् ॥
 ब्रह्मवामौ भवेदात्मा न पुनर्जन्मभाग् भवेत् ।

Colophon :

ममार्तं चेतत् ॥

Author:

Remarks—The significance of Gāyatrī is expounded
 in a broken leaf at the close of the Ms.
 The following verse occurs after the colophon :

“शिवाय परिपूर्णाय शीतलाय चिदात्मने ।
 चित्तनाथाय ...य तेजमे ब्रह्मणे नमः ॥”

॥ आत्मबोधः ॥

554 ĀTMABODHA

Substance—Palm leaf Size—2 $\frac{1}{2}$ " 1 $\frac{3}{8}$ " Leaves—
13 7—8 lines per page and 11 letters per
line Script—Malayalam No of Granthas—
69 Incomplete

Subject—A compendium of all philosophic
maxims

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविम्वस्तु ।

तपोभिः श्रीगणपतये नमः । अविम्वस्तु ।

सुमुक्षुणामपेक्ष्योऽयमात्मबोधो विधीयते ॥

End

दिग्देशकालाद्यनपेक्ष्य सर्वगः

श्रीतादिहृदित्यसुखं निरुक्तम् ।

यः स्वात्मतीर्थं भजते विनिष्क्रियः

न सर्वत्रित् सर्वगतोऽमृतो भवेत् ॥

सुषुप्तमजाग्रति यो न पश्यति

द्वयं तु पश्यन्नपि चाद्वयत्वतः ।

तथा न कुर्वन्नपि निष्क्रियश्च यः

न आत्मविन्नान्य इतीह निश्चयः ॥

तत्त्वम्मात्रास्त्यभेदक्यमंविदा

Colophon

Author—Śankarācārya, as is evident from the following commentary on No 555

Remarks—This Ms is available in print as the 15th volume in the Śankara Granthavalī Series at Śrīrangam. A complete Ms of the work has been noticed in MTC. This work is the same as that described under No. 4547, D C S Ms (Vol IX MTC). The introductory stanza as found in the Ms available at Madras is as follows —

द्वाभ्यां विश्राजमानं ररकनकमहाशृङ्खलाभ्यां कराभ्यां
 बीजापूरादि विश्रद्धशुभ्रजमरुणं नागभृषं त्रिनेत्रम् ।
 सन्ध्यासिन्दूरवर्णं स्तनभरनामितं तुन्दिलं स
 स्तौमि देवं गणेशम् ॥

॥ आत्मबोधः (दीपिकोपेतः) ॥

555 ATMABODHA
 with Lipika

Substance—Palm leaf Size— $14\frac{1}{2}' \times 2'$ Leaves—
 9 11—13 lines per page and 56 letters per
 line Script—Grantha No of Granthas—
 375 Complete

Subject—Same as No 554

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविममस्तु ।

ग्रङ्कर ग्रङ्कराचार्यं केनय नादरायणम् ।

सूत्रभाष्यकृतौ वन्दे भगवन्तौ पुनः पुनः ॥

तत्र भगवान् शङ्कराचार्यः उत्तमाधिकारिणां वेदान्तप्रस्थानत्रयं निर्माय तदवलोकनासमर्थानां मन्दबुद्धीनामनुग्रहार्थं सर्ववेदान्तसिद्धान्तसङ्ग्रथनमात्मबोधमुख्यं प्रकरणं दिदर्शयिष्यन् प्रतिजानीते तपोभिरिति ।

End :

दिग्देशकालाद्यनपेक्ष्य सर्वगः

शीतादिहृन्नित्यसुखं निरञ्जनः ।

यः स्वात्मतीर्थं भजते विनिष्क्रियः

स सर्ववित् सर्वगतोऽमृतो भवेत् ॥

यो विनिष्क्रियः परमहंसः स्वात्मतीर्थं भजते संवते । स सर्ववित् सर्वज्ञः सर्वत्रगतः परमात्मस्वरूपत्वादमृतः मुक्तो भवेत् । कथम्भूतं स्वात्मतीर्थं दिग्देशकालाद्यनपेक्ष्य सर्वगतं शीतादिहृन्नदुःखादि हरतीति शीतादिहृत् नित्यसुखं मोक्षानन्दप्रापकत्वाद् इतरतीर्थेषु तद्विरतीति द्रष्टव्यम् । तस्मादात्मतीर्थरतस्य न किञ्चिदवशिष्यत इति भावः ।

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यगोविन्दभगवत्पादाचार्यशिष्यशङ्करभगवत्पादाचार्यविरचितात्मबोधप्रकरणस्य श्रीचिन्मेश्वरपण्डितविरचितदीपिका समाप्ता ।

शुभमस्तु ।

Author : Text—Śaṅkarācārya. Com : V.śrīvarapaṇḍita.

Remarks—At the close of the Ms. two verses from 44

Vākyaṇṭi are quoted with their commentary. The text has been printed with a Malayāḷam commentary as No. 11 S C M B S. in Trivandrum.

॥ आत्मानात्मविवेकः ॥

556. ĀTMĀNĀTMAVIVEKA.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 2''$. Leaves—4. 9 lines per page and 50 letters per line. Script—Malayāḷam. No. of Granthas—70. Complete.

Subject—An inquiry into the distinction between Ātma and Anātma.

Author—Śaṅkarācārya.

Remarks—The Ms. is much damaged. At its beginning a *praharaṇa* entitled Aparokṣānubhūti is also included. It is printed S G S. at Śrīraṅgam.

॥ आत्मानात्मविवेकः ॥

557. ĀTMĀNĀTMAVIVEKA.

Substance—Palm leaf. Size— $3\frac{3}{4}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—

4. 8 lines per page and 11 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—22.
Complete.

Subject—Author—Same as No. 556.

Remarks—The Ms. opens with a lacuna in the beginning. Four lines commencing with, “निमित्तं मनश्चक्षुरादिप्रवृत्त” are also added at the end.

॥ इष्टसिद्धिविवरणम् ॥

558 A. IṢṬASIDDHIVIVARANAM.

Substance—Palm leaf. Size—12½" × 2". Leaves—104. 14 lines per page and 60 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—4500.
Incomplete.

Subject—Same as No. 551.

Beginning:

.....न्त्यं न मिध्यति । तथापि कालतस्तावत्सि-
ध्यति जनिमत एव पू.....ददर्शनादित्युक्तम् ।
इदानीमितरदपि मिध्यतीत्याह—अत एवेति । अनुभूतिनिर्देशतो....
.....न यदेवं न तदेवं यथा घटादीत्यर्थः ।
विषये बाधका.... योजकत्वमित्याशङ्क्याहा-
न्ययेति । ननु प्रशिथिलमूलत्वात्तर्काभासोऽयमित्याशङ्क्याह—
मूलभूतां व्याप्ति.....ह्यजमिति ।

End:

- यच्चोक्तं तर्हि निवृत्तिनिश्चयो न स्यादिति, तत्राह—निवृत्ति-
गिति । प्रवृत्तिनिवृत्त्योर्वास्तवत्वाभावे बन्धमोक्षौ न स्यातामि-
त्युक्तम् । तत्राह—कल्पिताविति । स्वपक्षमुपसंहरति—तस्मादिति ।
द्वैतं पुंभेदश्च सप्तमाध्यायोक्तदोषस्त्वया नेप्यते चेत्तर्हि कथं
तव व्यवस्थालाभ इत्याशङ्क्याह....

Colophon :

इति इष्टसिद्धिविवरणे सप्तमोऽध्यायः ।

Author :

Remarks—This Ms. is wanting in its beginning.
Most of the leaves in the middle are damaged.

॥ इष्टसिद्धिविवरणम् ॥

558 B. IṢṬASIDDHIVIVARANAM.

Substance—Palm leaf Size—12½ ~ 2". Leaves—
161. 10—15 lines per page and 50 letters
per line. Script—Malayālam. No. of Granthas
—4500. Incomplete.

Subject—Same as No. 551 A.

Beginning.

.... ,...ततश्च यस्तु-
परिच्छेदिनोऽज्जत्वाभावात् सिद्धा व्याप्तिमित्यर्थः । ननु तर्हि परमा-
णुषु व्यभिचार इत्याशङ्क्याह—नाणूनां चेति । श्रुत्यव्यपेक्षः-

परमाणवो नाजाः रूपवत्त्वाद् घटादिवत् । वायवीयाः परमाणवो
नाजाः । स्पर्शवत्त्वात् घटवत् । अन्यथा चात्मवदरूपादिमत्त्व-
प्रमंगो बाधक इति भावः ।

End :

... .. पूर्व जाग्रत्स्वप्नेऽपि जडमत्वमभ्युप-
गम्योक्तमिदानीं तदभ्युपगमं त्यजति-न च जडम्येति । ननु यदि
भुक्त्यादि जटं नास्ति तर्हि... .. क्व भुक्त्या-
द्यवस्थावन्नात्मज्ञानजन्यत्वादित्याह प्रमिद्वोऽन्यथात्वे मिद्वान्त-
कदेऽभिमतमुदाहरणमाह—मृदवस्थेति । न्वेन
श्लोकं योजयति श्रुतिवत्त्वादिना । ननु दीर्घप्रभान्यायेन शुक्तीद-
मंशपर्यन्तमात्माविद्याप्रम.... ..
.... ..

Colophon :

Author:

Remarks—Some leaves in the beginning are
missing. The Ms. is very much decayed.

॥ इष्टसिद्धिविवरणम् ॥

559. ISTASIDDHIVIVARANAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½" × 2". Leaves—
122. 11 lines per page and 52 letters per line
Script—Malayālam. No. of Granthas—1500.
Incomplete.

The succeeding lines

“ चोलेषु मङ्गलमिति प्रथितार्थनाम्नि
 ग्रामे वसन् पितृगुणैर्गमिवां दधानः ।
 जानोत्तमः मङ्गलदर्शनपादद्वया
 व्याख्यामिमां प्रितनुते स्फुटमिष्टमिद्वेः ॥ ”

from the explanatory portion disclose the
 commentator's name

॥ उपनिषद्ः ॥

560. UPANISADS

Substance—Palm leaf Size—14 x 2 Leaves—
 100 9 lines per page and 46 letters per line
 Script—Grantha No of Grantha—2400
 Remarks—This work contains the following ten
 Upanisads—

ईश-केन-कठ-प्रश्न-मुण्डक-माण्डूक्य -
 तैत्तिरीय-छान्दोग्य-ऐतरेय-बृहदारण्यकानि ।

The following verses occur at the end

“ ईशकेनकठप्रश्नमुण्डकमाण्डूक्यतैत्तिरीयः ।

छान्दोग्यमैतरेयं च बृहदारण्यकं दश ॥

ब्रह्मजावालकमल्यथेताश्चा हंस आरुणिः ।

गमो नारायणो हंसा विन्दुर्नादशिरः शिखा ॥

कालामिरुद्रे मैत्रेयी सुवालाक्षुरिकामहः ।

कौषीतकी मैत्रायणी बृहज्जावालताषिनी ॥ ”

॥ उपनिषदः ॥

561. UPANIṢADS.

Substance—Palm leaf. Size—8 $\frac{1}{2}$ " \times 1 $\frac{1}{2}$ ". Leaves—

50. 8 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—650.

Remarks—The following Upaniṣads are included in this Ms. (1) Katha (2) Eśāṃsya (3) Rāmottaraśāpālī (4) Muṇḍakā (5) Praśna (6) Māṇḍūkya (7) Nārāyaṇa (8) Kena. The Ms. begins only from the middle of the Katho-paniṣad.

॥ उपनिषदः ॥

562 A. UPANIṢADS.

Substance—Palm leaf. Size—13" \times 2". Leaves—37.

10 lines per page and 38 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—1000.

Beginning :

चित्रो ह वै गार्ग्यायणिर्यक्ष्यमाण आरुणिं ववे । म ह
पुत्रं देवतकेतुं प्रजिघास याजयेति । तं हामीनं पप्रच्छ ।
गौतमस्य पुत्रोज्झित मुञ्चतं लोके यस्मिन् मा याभ्यम्यन्यमहो
वा तस्य मा लोके यास्यमीति । म होवाच नाहमेतद्
वेद । हन्ताचार्यं पृच्छानीति । म ह पितरमामाद्य पप्र-
च्छेदिति मा प्रार्क्षत् । कथं प्रतिव्रजामीति ।

End :

महदहङ्कारपृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशात्मकेन ' बृहद्रूपेणाण्डको-
शेन कर्षज्ञानार्थरूपतया भागमानमद्वितीयमखिलोपाधिविनिर्मुक्तं
सर्वगत्युपपद्यितम् अनाद्यन्तं शुद्धं जितं शान्तं निर्गुणमि-
त्यादि । वाच्यमनिर्वाच्यं चैतन्यं ब्रह्म ईश्वर इति च । एत-
द्वक्षणं ब्रह्मैव स्वशक्तिं प्रत्यभिधेयामाधित्य लोकान् सृष्ट्वा
प्रविश्यान्तर्यामित्वेन ब्रह्मादीनां बुद्धीन्द्रियनियन्तृत्वादीश्वरः
जीव इति च । ईश्वर एव ब्रह्मविष्ण्वीशानेन्द्रादिनामरू-
पद्वारा स्थूलोऽहमित्याद्यध्यासवशादेव मोऽयमेकोऽपि देह-
हं... ..

Colophon :

इति पर्यङ्कविद्या समाप्ता ।

पिण्डोपनिषत् समाप्ता ।

आत्मोपनिषत् समाप्ता ।

कठश्रुतिः समाप्ता ।

संन्यासोपनिषत् समाप्ता ।

Author :

Remarks—This Ms. covers Paryāṅkavidyā, Pinḍa, Ātma, Katha, Sannyāsa, Paiṅgala, Brahma-vidyā, Nāḍabindu, Bhikṣuka, Rahasya, Vajra, Sūci, Bhāva, Tripura, and Śivatattvopaniṣads.

॥ गायत्रीहृदयम् ॥

562 B. GĀYATRĪHRDAYAM.

Substance—Palm leaf. Size—13" x 2". Leaves—13. 9 lines per page and 38 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—300.

Subject—Exposition of Gāyatrīdevatā.

Beginning :

अस्य श्रीगायत्रीहृदयमहामन्त्रस्य वसिष्ठ ऋषिः । अनुष्टुप् छन्दः । ब्रह्मविद्यास्वरूपिणी गायत्री देवता । ओं बीजम् । उं शक्तिः । मं कीलकम् । यं ज्ञानात्मने अद्विष्टाभ्यां नमः । यं तर्जनीभ्यां स्वाहा । गायत्री मध्यमाभ्यां नमः । वाँषद् हृदयम् । अनामिकाभ्यां नमः । वाँषद् ब्राह्मणः । कनिष्ठिकाभ्यां नमः । वाँषद् प्रयतः पठेत् । करतलकण्ठभ्यां फट् । एवं हृदयादिन्यासपङ्क्त्यामः । भूर्भुवःस्वरोमिति दिग्बन्धः ।

ध्यानम्—

हंसासीनाधराङ्गामुपमि मुनिवरश्चामरैः सेव्यमानां

स्निग्धैर्भक्तैरनेकैः श्रुतिवचनपरैश्चादुपाठैः सुपूर्णम् ।

अक्षस्रक्कुण्ठिताङ्गामभयवरदयुक्ताङ्गयज्ञोपवीतां

हारं काञ्चीं दधानां कनकयुतनिभां रक्तवासां नमामि ॥

End :

अभोज्यभोजनात् पूतो भवति । अगम्यागमनात् पूतो भवति । सुरापानात् पूतो भवति । सुवर्णस्तेयात् पूता भवति । पतितमम्मापणात् पूता भवति । गुरुतल्प-गमनात् पूतो भवति । अब्रह्मचारी सुब्रह्मचारी भवति । अनेन गायत्रीहृदयेनार्धितेन क्रतुशतेनेष्टं भवति । पष्टिर्गा-यत्र्याः शतमहसाणि जप्तानि फलानि भवन्ति । अष्टौ ब्राह्मणान् सम्यग् ग्राहयेत् । अथ विडिर्भवति ।

य इदं गायत्रीहृदयं ब्राह्मणः प्रयतः पठेत् ।

सर्वपापैः प्रमुच्येत ब्रह्मलोके महीयते ।

ब्रह्मलोके महीयते इत्याह भगवान् ब्रह्मा ।

हरिः । ॐ तत् सत् ।

Colophon :

गायत्रीहृदयं सम्पूर्णम् ।

Author :

Remarks—The Ms. opens with the explanation of Sāvitrī and Gāyatrī and then Brahma-gāyatrī is introduced.

॥ उपनिषदः ॥

563. UPANIṢADS.

Substance—Palm leaf. Size—16" × 1". Leaves—11.

5 lines per page and 48 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—150.

Subject—The absolutism of the Supreme Spirit.

Author:

Remarks—The Māṇḍūkyaopaniṣad, Garbhopaniṣad, R̥gvedakaivalyopaniṣad and Kālāgnirudhīopaniṣad are embodied in this Ms. The work is printed in N. S. Press, Bombay.

॥ उपनिषद्भाष्यम् ॥

564. UPANIṢADBHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size—17" × 1½". Leaves—108.

10—11 lines per page and 58 letters per line.

Script—Grantha No. of Granthas—3200.

Complete.

Subject—Same as No 563.

Colophon

इति श्रीगोविन्दभगवत्पादपूज्यशिष्यश्रीशंकरभगवत्पादकृतौ छान्दोग्योपनिषद्विवरणे षष्ठप्रपाठकः समाप्तः ।

हविः ॐ ।

Author.—Śaṅkara Bhagavatpāda.

Remarks.—The Ms. contains commentaries on
Kena, Muṇḍaka, Taittirīya, and Chāndogya.
It has been printed in S G S at Śrīraṅgam.

॥ ऋजुविवरणम् (पञ्चपादिकाविवरणव्याख्या) ॥

565. RĀJUVIVARANAM.

(A commentary on Pañcapādikāvivaranam).

Substance—Palm leaf. Size—21½" x 2". Leaves—
42. 10 lines per page and 88 letters per line.
Script—Malayāḷam. No. of Granthas—2310.
Incomplete.

Subject—A disquisition on Vedāntic maxims.

Colophon :

इति स्वामीन्द्रपूर्णपूज्यपादशिष्यजनार्दननात्मजगुरुकुमारि-
लनयपारावाग्यायग(म)र्वज्रविष्णुभट्टोपाध्यायकृता ऋजुविवरणे
लक्षणाभाष्यं समप्तम् ॥

Author: Text—Prakāśātmayati.

Com: Visnu Bhattorādhyāya.

Remarks—The work is printed by E. T. Lazarus &
Co., Benares. Another commentary on the
original, Tattvadīpana by Akhaṇḍānandamuni
has been noticed in MTC. Vide p. 1080 Vol. II,
part 1 Skt. A.

॥ किञ्ज्योतिःश्लोकः (सव्याख्यः) ॥

566. KINJYOTIŚŚLOKA

with commentary.

Substance—Palm leaf. Size— $11\frac{1}{4}'' \times 2''$. Leaves—
3. 11 lines per page and 56 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—77.
Complete.

Subject—Exposition of the greatness and supremacy of Brahma.

Beginning :

श्रीः ब्रह्मणे नमः ॥

वेदा निःश्वसितं यस्य पञ्चभूतानि वीक्षिका ।

स्मितं चराचरं यस्य तं रामं शरणं भजे ॥

ब्रह्मा मङ्गलदेवतापतिरयं चन्द्रार्धचूडोऽथवा

व्यासः श्रीशुक एव नूतनतरो लोकैः सदालोच्यते ।

कारुण्यामृतवारिधिं त्रिजगतां कल्याणमूर्तिं गुहं

सेवे तारिताशिष्यवर्गमनिशं गोपालयोगीश्वरम् ॥

श्रीमद्गोपालयोगीन्द्रप्रसादादेव केवलम् ।

व्याख्यानमेकश्लोकस्य क्रियते स्वात्मदीपनम् ॥

इह खलु भगवान् सर्वज्ञः ,

“अष्टवर्षे चतुर्वेदा द्वादशे सर्वशास्त्रवित् ।

षोडशे कृतवान् भाष्यं द्वाविंशे मुनिरत्यगान् ॥”

इत्यादिगुणविशिष्टो भगवन्पादाभिधानः दूर्वादिदूर्वा

करमन्त्रराजः शङ्कराचार्यस्तीर्थंगिव त्रिभुवनं पावयन्

पठेद्यैरिव संरक्षयन् चान्द्रैरिवाप्यायन् कल्याणचर्चिन् रत्नैरिव
रत्नैर्कुर्वन् शश्वद् विश्वं विचचार ।

End :

तस्मादहं ब्रह्मास्मीति नित्यशुद्धबुद्धमुक्तस्य भावपरमानन्दब्रह्म-
वाहमस्मीति भूत्वा कृतकृत्यो भवेत् ।

श्रवणमननशीलान्नित्यमेकान्तवासाद्

गुरुवरमपि देव त्वन्मयं त्वत्प्रमादात् ।

निजमुखजलरशो गाढमग्नो न जांन

किमिह वचनजालैस्त्वां च मीताममेतम् ॥

Colophon :

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमद्गोपालयोगीन्द्रजिप्य-
श्रीमत्स्वयंप्रकाशमुनिना विरचितकल्लोकव्याख्या समाप्ता ।

Author—Text : Śaṅkarācārya.

Com : Svayamprakāśamuni.

Remarks—The idea of the realism of Brahma is
compressed in the śloka beginning with किं ज्योति
एव भातुमानहमि — '.

॥ कौपीतकोपनिषत् ॥

567. KAUṢĪTAKOPANIṢAD.

Substance—Palm leaf Size—14½' × 1". Leaves—

13. 8 lines per page and 14 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—286.

Subject—An inquiry into the knowledge of the
Supreme Spirit

Colophon

इति कौपीतकोपनिषदि चतुर्थोऽध्यायः । समाप्ता चोपनिषदियम् ।

हरिः ॐ ।

Author

Remarks—This work is available in print. A commentary entitled "Dīpikā" by Śāṅkarānanda may be read with advantage in this connection. The Upaniṣad pertains to the Sūkhāyanīyanyaka. The great Vedic commentator Sāyana has written a commentary on this Upaniṣad.

॥ कौपीतकोपनिषत् ॥

568 KAUSĪTAKOPANISAD

Substance—Palm leaf Size—7½" x 1½" Leaves—
24 8 lines per page and 24 letters per line
Script—Grantha No. of Granthas—286

Subject etc Same as No. 567

॥ कौपीतकोपनिषद्दीपिका ॥

569. KAUSĪTAKOPANIṢADDĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size— $7\frac{1}{2}'' \times 1\frac{1}{2}''$. Leaves—
117. 8 lines per page and 32 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—1800.
Subject—Same as No. 567.

Beginning:

आनन्द आत्मा म्थिजज्ञमाना-

मस्त्यत्र चित्रस्तमहं प्रणम्य ।

कौपीतकीब्राह्मणमात्मविद्या-

पदावल्लोकात् प्रकटीकरामि ॥

मगधिगतमेतन्निघर्षणादीनां कर्मणां तैजसस्य द्रव्यस्यादशादिः
शुद्धिहेतुत्वम् । तथा चाग्निहोत्रादीन्यश्वमेधान्तानि कर्माणि तैजस-
स्यान्तःकरणस्य शुद्धिहेतवः । त्रिविदिषामाधनत्वस्य श्रुतितोऽप्यव-
गमाच्च ॥

End:

सर्वं न सर्वस्य हितं प्रियं वा

व्यवस्थितं येन लभामहेदम् ।

प्रिया हितास्तेन विमुक्तिभाजां

पदावल्लोका विहितास्ततोऽमी ॥

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यनिन्दात्मपूज्यपादाशि-
ष्यस्य श्रीशङ्करानन्दभगवतः कृता कौपीतकीब्राह्मणोपनि-

Subject—An inquiry into the knowledge of the
Supreme Spirit.

Colophon :

इति कौपीनकोपनिषदि चतुर्थोऽध्यायः । समाप्ता चोपनिषदियम् ।

हरिः ॐ ।

Author:

Remarks—This work is available in print. A commentary entitled "Dīpikā" by Śaṅkarānanda may be read with advantage in this connection. The Upaniṣad pertains to the Śaṅkhāyanāraṇyaka. The great Vedic commentator Sāyana has written a commentary on this Upaniṣad.

॥ कौपीनकोपनिषत् ॥

568. KAUSĪTAKOPANIṢAD.

- Substance—Palm leaf. Size—7½" x 1½". Leaves—24. 8 lines per page and 24 letters per line.
- Script—Grantha. No. of Granthas—286.

Subject etc. Same as No. 567.

॥ कौपीतकोपनिषद्दीपिका ॥

569. KAUSĪTAKOPANIṢADDĪPIKĀ.

Substance—Palm leaf. Size—7½" x 1½". Leaves—

117. 8 lines per page and 32 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—1800.

Subject—Same as No. 567.

Beginning:

आनन्द आत्मा स्थिरजङ्गमाना-

मस्यत्र चित्रस्तमहं प्रणम्य ।

कौपीतकीत्रात्प्रणमात्मविद्या-

पदावलोक्य प्रकटीकरोमि ॥

ममधिगतमेतन्निर्घर्षणादीनां कर्मणां तैजसस्य द्रव्यस्यादशदिः
शुद्धिहेतुत्वम् । तथा चाग्निहोत्रादीन्यश्वमेधान्तानि कर्माणि तैजस-
स्यान्तःकरणस्य शुद्धिहेतवः । विविदिषामाधनत्वस्य श्रुतितोऽप्यव-
गमाच्च ॥

End :

मवं न सर्वस्य हित प्रियं वा

व्यवस्थितं येन लभामहेदम् ।

प्रिया हितास्तेन विमुक्तिभाजां

पदावलोक्य विहितास्ततोऽसी ॥

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यानन्दात्मपूज्यपादशि-
ष्यस्य श्रीशङ्करानन्दभगवतः कृता कौपीतकीत्रात्प्रणोपनि-

पद्मपिकायां चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः । श्रीपद्मनाभोऽवतु नः ।

சுருதி அப்பிகி மர் ௨௦௨ ௨

Author—Śaṅkarānanda.

Remarks—The author is a commentator on almost all the Upaniṣads and the Ms. in question is one among them. His elucidation of Gītā is specially noteworthy. Vidyāranya himself observes that the former was his preceptor.

॥ छान्दोग्योपनिषद्भुविवरणम् ॥

570. CHĀNDOGYOPANIṢADṚJUVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—18½" × 13". Leaves—104. 10—11 lines per page and 60 letters per line. Script—Malayālam (5 prakaraṇas) and Grantha (3). No. of Granthas—4000.

Subject—Explanation of the Chāndogyopaniṣad from Advaita point of view.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविज्ञमस्तु ।

“ओमित्येतदक्षरमि”त्याद्यष्टाध्यायी छान्दोग्योपनिषत् । तस्याः संक्षेपतोऽर्थजिज्ञासुभ्यः ऋजुचिवरणमल्पग्रन्थं चेदमारभ्यते । तत्र मन्त्रग्रन्थः गमस्त्वं कर्माधिगतं प्राणादिदेवताविज्ञानमहितमार्चरादि-

गिणं ब्रह्मप्रतिपत्तिकारणं, केवलं च धूमादिमागेण चन्द्रलोक-
तिपत्तिकारणं, स्वभावप्रवृत्तानां च मार्गद्वयपरिभ्रष्टानां कष्टाधो-
तिरुक्ता ।

End :

कुडुम्ब एतन् मयं कुर्वन् यावदायुषं यावज्जीवं यथोक्तेन प्रकारेण
यं वर्तयन् ब्रह्मलोकमभिमम्पद्यते देहान्ते । न च पुनरारर्तते इति
निरावृत्तेः प्राप्तायाः प्रतिषेधात् कार्यब्रह्मलोकमभिमम्पद्य यावद्ब्रह्म-
लोकस्थितिस्तावत् तत्रैव तिष्ठति । प्राक् ततो नारर्तते इति । द्विरभ्यास
पनिषद्विद्यापरिममात्यर्थः ।

Colophon:

इति श्रीगोविन्दभगवत्पादपूज्यशिष्यशङ्करस्य कृता छा-
न्दोग्योपनिषद्विवरणे अष्टमः प्रपाठकः समाप्तः । हविः ॐ ।
भूमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

ശംഗനാഥൻ സാമന്തസ്ഥിതിതം ഏവം സപുരം അസ്തമം
അസ്തമയതം ഗുണം ദൃഷ്ട്വ

Author—Śaṅkarācārya

Remarks—The Ms. is in good condition. The first
44 leaves are numbered consecutively. The
concluding portion of the fourth *Prapāṭhaka* on
Fol. 36 contains the following colophon :

“इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकश्रीशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यश्रीभगव-
दानन्दज्ञानकृता छान्दोग्योपनिषद्विवरणे चतुर्थः प्रपाठकः समाप्तः ।”

revealing another appellation of the author.
A few lines in the beginning of the 3rd *Prapa-
thaka* are missing

॥ तत्त्वकौस्तुभः ॥

571. TATTVAKAUSTUBHA.

Substance—Palm leaf. Size— $14\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—
6. 10 lines per page and 48 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—200.
Incomplete.

Subject—Refutation of Dvaita philosophy and substantiation of Advaita.

Beginning :

हरिः ओम् ।

नमः कैवल्यगुरवे मम विज्ञानदायिने ।

नमः शिवाय साम्बाय माक्षिणे प्रत्यगात्मने ॥

फणिभाषितभाष्याब्धेः शब्दकौस्तुभ उद्धृतः ।

भगवत्पादभाष्याब्धेस्तत्त्वकौस्तुभमुद्धरे ॥

इह केचित् पाश्चरात्राद्यागमांस्तदनुगारिपुराणभागांश्चोपजीव्य
तदधिकारितस्वमनालोचयन्तः श्रौतस्मार्तमार्गं त्यजन्ति, त्याजय-
न्ति च । तान् मम्यक् शिक्षयितुं तन्त्राधिकारी तावन्निरूप्यन्ते ।
तत्रायं सिद्धान्तः—

शापाद्वा गौतमादीनां पापाद्वा महतो नराः ।

ये गता वेदत्राद्यत्वं ये तु सङ्कीर्णयोगिजाः ॥

तेऽधिक्रियन्ते तन्त्रादां स्त्रीशूद्राद्या यथायथम् ।

End:

अहृदयवाचामहृदयवाच इति न्यायेन पिशाचभाषया पिशाचं

बोधयितुं दिव्यात्रमुक्तम्; न तु वास्तवाभिप्रायेणेति ध्वन्तव्यमिदं
माहसिकृतं गुणमर्थः (?) सुरभिः ।

Colophon:

इति भट्टोजिदीक्षितकृता तत्त्वार्कस्तुभे प्रथमः परिच्छेदः ।

Author—Bhattoji Dikṣita

Remarks—Only the first *Pariccheda* is extant here
The following quotation on p 3417, Vol IX,
M T C:

“केरलीविद्वदेन्द्रस्य निर्देशाद् विदुषां मुदे ।

ध्वान्तोच्छिद्यं पदुतस्तन्यते तत्त्वार्कस्तुभः ॥”

proves that this work was composed at the
behest of Venkatandra of Kerala The Ms
noticed in M T C Vol I, also contains the
1st *Pariccheda* only, Vide p 2546, Part I,
Skt C

॥ तत्त्वप्रदीपिका ॥

772 TATTVAPRADĪPIKĀ

Substance—Palm leaf Size—11½ x 1½ Leaves—
236 9 lines per page and 30 letters per line
Script—Malayālam No of Granthas—4000
Incomplete

Subject—Same as No 563

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नमः ।

स्तम्भाभ्यन्तरगर्भभावनिगदव्याख्याततद्वैभवो

यः पञ्चाननपाञ्चजन्यवपुषा व्यादिष्टविश्वात्मकः ।

प्रह्लादाभिहितार्थतरक्षणम्....णिः

....सिंहाद्रिचूडामणिः ॥

ज्योतिर्यमाश्विनामूर्तं व्यामशङ्करशब्दितम् ।

ज्ञानोत्तमाख्यं त... ..सत्यानन्दपदोदितम् ॥

विप्रातिपत्तिव्रातध्वान्तध्वंसप्रगल्भवाचाला ।

(क्रि)यते चित्सुखमुनिना प्रत्यक्तत्त्वप्रदीपिका विदुषाम् ।

प्रमाणनखनिभिण्णमहामोहामरारये ।

नम(स्कु)मौ नृसिंहाय स्वप्रकाशचिदात्मने ॥

अथ कोऽयं स्वप्रकाशशब्दार्थः । किं स्वशामौ प्रकाशश्च
स्वप्रकाशः ।

End :

भेदाभेदपक्षेषु कार्यकारणभावस्थानिरूपत्वात् स्वरूपवतोऽपि
विचारागोचरत्वाद्नाद्यविद्याविध्वंसितः मकेलाऽप्ययं प्रपञ्च इति
तद्ग्राहिप्रत्यक्षादिप्रमाणविरोधामाधात् वेदान्तवाक्यं निरपवाद-
मेवाद्वितीये ब्रह्मण्यप(न ?)रोक्षज्ञानं जनयतीति निरवद्यम् ।

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यज्ञानोत्तमपूज्यपादशिष्य-
श्रीचित्सुखमुनिविरचितायां तत्त्वप्रदीपिकायां द्वितीयपरिच्छेदः ।

ശ്രീപದ್ಮನಾಭಸಾಧು ಸಂಪಾದಿತಃ ೧೯೩೩.

Author—Citsukhamuni.

Remarks—This Ms. includes only two *Paricchedas*.

The complete work in 4 *Paricchedas* is printed in

the N. S. Press, Bombay. Inspite of its recent origin the script is not discernible in different places. *Citsukhā* and *Pratyakṣatattvapradīpa* are its other titles. An incomplete Ms of the work has been noticed in M. T. C. also, Vide p. 5783, Vol. 4, Part I.

॥ तत्त्वबोधिनी (संक्षेपशारीरकव्याख्या) ॥

573. TATTVABHODHINĪ

Commentary on Samkṣepasāriraka.

Substance—Palm leaf. Size— $17\frac{1}{2} \times 2$ Leaves—
115 13 lines per page and 80 letters per line
Script—Gīantha. No of Gīanthas—8200 In-
complete

Subject—Same as No. 563.

Beginning:

अनृतजडविरोधि रूपमन्त-

त्रयमलबन्धनदुःखताविरुद्धम् ।

अतिनिकटमविक्रियं मुरारेः

परमपदं प्रणयादभिष्टवीमि ॥

स्वाज्ञानकल्पितलमत्परमेश्वरत्व-

जीवेश्वरत्वकलुपीकृतभृमभावा ।

स्वाभाधिकस्यमहिमस्थितिर्गन्तमोहा

प्रत्यक्षनितिविजयते भुवनैकयोनिः ॥

प्रत्यक्षप्रमाणकमसत्यपरात् प्रभेदं

प्रक्षीणकारणविकारविभागमेकम् ।

चैतन्यमात्रपरमार्थनिजस्वभावं

प्रत्यक्षमच्युतमहं प्रणतोऽस्मि नित्यम् ॥

औत्पातिकी शक्तिरशेषवस्तु-

प्रकाशने कार्यवशेन यस्याः ।

विज्ञायते विश्वविवर्तहेतो-

नमामि तां वाचमचिन्त्यशक्तिम् ॥

प्रारम्भाः फलिनः प्रसक्तहृदयो यथेत् तिरश्चामपि

नो चेद् विश्वसृजोऽप्यलं विफलतामायान्त्युपायोद्यमाः ।

विश्वैश्वर्यमतो निरङ्कुशमभूद् यस्यैव विश्वं प्रभोः

सोऽयं विश्वहिते रतो विजयते विघ्नेश्वरो विश्वकृन् ॥

वाग्बिस्तरा यस्य बृहत्तरङ्गा

वेलातटं वस्तुनि तत्त्वबोधः ।

रक्तानि तर्कप्रसरप्रकारात्

पुनात्वसौ व्यासपयोनिधिर्नः ॥

वक्तारमासाद्य यमेव नित्या

मरस्वती स्वार्थममन्वितासीत् ।

निरस्तदुस्तर्ककलङ्ककानां-

नमामि तं अंकरमचिन्ताङ्घ्रिम् ।

यस्य ज्ञानविभूतिमस्वरमन्दहृद्यम्बुभृद्भृङ्गं

स्वाभाभामितभास्वदादिवपुषा येनेदमाविष्कृतम् ।

यस्मिन् पूर्णगुणानुभूतिमभिमन्यारोपितो वादिभि-

र्षिष्णुः शङ्कर आत्मभूतिमिदा नन् गन्निधत्तां महः ॥

यस्य ज्योतिरभूतैर्भगमिदं व्योमाद्यनादिप्रभं
 दृश्यामङ्गतमावृतं च तमसा विद्योतयत्यात्मना ।
 यस्यानन्दशतांशजीविन इमे ब्रह्मादयश्चेतनाः
 सोऽय विभविर्तभृर्विजयते श्रीमान् नृकण्ठीश्वरः ॥

अज्यामुरव्याजकृपा नृमिहपदरेणवः ।
 यन्नामनिगमाधीतिरधितार्यममधिनी ॥
 भूमानन्दसमुद्रतृप्तमनिशं सुगन्धं जन मोहतो
 दृष्ट्यैव क्षपितास्त्रिलायतममा ममोचयन्तं शिरम् ।
 साम्प्रं मेन्दुमहं परापरगुरुं व्याग्यागने सुस्थितं
 वन्दे दक्षिणदिग्मुखं मिततरं ज्ञानाब्धिचन्द्रादयम् ॥

यस्याः प्रमादं समवाप्य लोक-
 स्रष्टाभनद्धिश्चपितामहोऽपि ।

उपासते यां मुनयोऽपि नित्यं
 तां वाचमाद्यामहमद्य वन्दे ॥

महागणेश निनिडान्तराय-
 तमोनिरामैकमहस्रभातुम् ।

वन्दारुन्दारकवृन्दग्रन्थं
 वन्दामहे तुन्दिलमिष्टमिदं च ॥

प्रेदान्तार्थमरोजपण्डितिलमद्भास्वत्सहस्रोपमः
 स्त्रीयायत्तनिमारिमञ्जुलपदा विद्योतिराग्निस्तरैः ।
 निर्भन्सेव बुतर्ककर्कशधियः स्त्रीये महिम्नि स्थितो
 दीनप्राणपरायणो विजयते नारायणो वादरिः ॥

नमः श्रीशङ्कराचार्यगुर्वं शङ्करात्मने ।
 शरीरिणां शङ्कराय शङ्करज्ञानहेतवे ॥

वेदान्तार्थं स्फुटयितुमभूत् पूर्वमीशश्चतुर्भिः

शिष्यैः सार्धं सकलहितकृच्छङ्कराचार्यसंज्ञः ।

सोऽयं द्वैतागमपथमलं शोधयन् सन्निधत्तां

वेदान्ताब्जस्फुटरविजगन्नाथयोगीन्द्रमीडे ॥

गीर्वाणेन्द्रसरस्वत्याश्चरणं शरणं भजे ।

यो भवक्लेशखिन्नानां मूर्तं ब्रह्मापरं वसौ ॥

वाचो नैव हि यद् व्रजन्ति मनसा साकं वरं तत्पदं

सर्वेषां प्रकटीकरोम्यहमिति प्रेक्षावता शम्भुना ।

ज्ञानेन्द्रत्वमिदं गृहीतममुना नो चेत् कथं सद्गुरो-

रस्येक्षादिभिरेव सर्वजगतां पूर्णप्रबोधोदयः ॥

शारीरकार्थान् सकलान् गर्भिरान्

समुद्दिधीर्षुः कृपया चकार ।

संक्षेपशारीरकनामकं यः

सर्वज्ञमात्मोत्तममाश्रयेऽहम् ॥

संक्षेपशारीरकसंज्ञितेऽस्मि-

न्नशेषवेदार्थनिधानकोशे ।

कर्तुं यथार्हं विवृतिं कृपातः

श्रीमज्जगन्नाथगुरोर्यतेऽहम् ॥

संक्षेपशारीरकगां व्याख्यामृजुमिताक्षराम् ।

कुर्वन्तु हृदतामेतां विद्वांसस्तत्त्वबोधिनीम् ॥

विद्वत्ताया वृथार्थं न सलु विरचये व्याकृतिं वेदनिष्ठां

प्रज्ञावन्तः प्रवीणाः प्रथितगुणगणा वाग्मिनः शोधयेयुः ।

इत्येवात्र प्रवृत्तो नृहृदिदधुगे भक्तिमात्रप्रयुक्ता

व्याख्येया पुष्पमाला भवतु शिवमुदं वाक्प्रग्नप्रधत्ता ॥

श्रीदक्षिणामूर्तये नमः ।

श्रीमच्छरीरकर्मामार्थमनुभवप्रधानमाविष्कृतं किञ्चित् प्रक-
रमारभमाणः सर्वज्ञात्माचार्यस्तस्य ग्रन्थस्याविष्मपरिममाप्त्यादिप्र-
योजनकमविगीतशिष्टाचारानुमितश्रुतिप्रमितकर्तव्यताकं तत्त्वानुकी-
र्तनलक्षणीयन्तुतिरूपं मङ्गलं मुख्यतः प्रेक्षावत्प्रवृत्त्यङ्गभूताविषयप्रयो-
जने चार्थिके विवक्षन् तदर्थं स्वकृतं मङ्गलं ग्रन्थतो निवृत्ताति—
नृत्तजडेति ॥

End :

तथा चात्मजानादेव परमपुरुषार्थो नान्यस्मादिति समन्वयानि-
रूपणमेतत् । अग्निन्नेवं बुद्धिस्थतामुपगते भति अन्यगतं वाक्यजन्यं
जानाभिर्विज्ञानम् । अतोऽन्यत् पुंमोऽपराधकृतमिति प्रतीतिरुदिया-
दित्यन्वयः ।

Colophon :

इति श्रीमत्परिव्राजकाचार्यश्रीजगन्नाथश्रमश्रीचरणविचरण-
प्राप्तविद्यनिखिलमनोहरश्रीमन्नुसिंहश्रमश्रीचरणविचितायां सं-
क्षेपशारीरकन्याख्यायां लखव्योधिनीममाख्यायां समन्वया-
ख्यः प्रथमोऽध्यायः समाप्तः ।

हरिः ओम् । शुभमस्तु ।

രംഗനാഥൻ സ്വരസൂചിപ്പിതം

अविघ्नमस्तु ।

Author--Nāsinhāśrama.

Remarks—The author was a disciple of Jagan-
nāthāśrama. Only one chapter is commented
upon here.

॥ तत्त्वबोधिनी (संक्षेपशारीरकव्याख्या) ॥

574. TATTVABODHINĪ.

Commentary on Samkṣepaśāriraka.

Substance—Palm leaf. Size—19" × 2". Leaves—

344. 9 lines per page and 36 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—8200.

Subject—Same as No. 563.

Beginning etc. Same as No. 573.

॥ तत्त्वोपदेशः ॥

575. TATTVOPADEŚA.

Substance—Palm leaf. Size—9½" × 1½". Leaves—

23. 7—9 lines per page and 28 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—300.

Complete.

Subject—Exposition of Brahmatattva according to Śaivaism.

Beginning:

अथ—

वेदान्तैः सच्चिदानन्दस्वरूपमिति कीर्तितम् ।

व्याप्तमाकाशवत् सूक्ष्मं प्रत्यग्ज्योतिः प्रकाशताम् ॥

मायाश्रयलितब्रह्म परमात्मेति कीर्त्यते ।

गुणत्रयात्मिका माया गुणाः सत्त्वं रजस्तमः ॥

मायाप्रधानमव्यक्तमविद्याज्ञानमक्षरम् ।

अव्याकृतश्च प्रकृतिस्तम इत्यभिधीयते ॥

रजां रक्तं चलं प्राहुः सत्त्वं शुक्लं प्रकाशकम् ।
कृष्णं वरणक... ..सृष्टिस्थित्यन्तहेतवः ॥

End.

प्रलयेऽप्यनुमन्धाने प्रपञ्चोपमः शिवः ।
विद्याधिको रुद्र इति व्याचष्टे स्पष्टमात्मनम् ॥
प्रत्याभिज्ञामहाम्भोधेर्ज्ञानामृतमुपाहृतम् ।
पिवन्तः परमां मिद्वि लभन्ते शिवयोगिनः ॥
तत्त्वोपदेशं शुक्रवज्रवृत्तितोऽपि यः पठेत् ।
मतां ममां प्रपिष्टोऽमो सर्वज्ञ इति भाष्यते ॥

Colophon.

इति तत्त्वोपदेशे पष्ठोऽध्यायः । शुभमस्तु ।

Author

Remark.—The Ms opens with Fol 141 (असुन) and finishes with 163 (अ त म्भ) Another work is also inserted here though not fully discernible The remark “प्रत्यभिज्ञामहाम्भाधे at the close of the work discloses that the adjoining leaves relate to Saivadvait. The work is identical with that noticed in M T C Vide page 4442 Vol IV Part I, Skt A

॥ दृग्दृश्यविवेकः (वाक्यसुधोपेतः) ॥

576 DRKDRŚYAVIVEKA
with Vākyaśudhā

Substance—Palm leaf Size—14½' × 2 Leaves—

19, 12 lines per page and 60 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—855.
Incomplete.

Subject—Differentiation of the Supreme Spirit
from sensual objects.

Beginning :

ज्योतिः शान्तमनन्तमेकमजरं मायातिगं शश्वतं
नित्यं निर्विषयं निरन्तरसुखं यत्तत् पदं धीमहि ।
यन्मायागुणमंबुनं त्रिविधतामामाद्य जीवत्रयं
लोके भाति विचारतस्तु सकलं रामान्न किञ्चित् परम् ॥

इह लोके मांसारिकतापत्रयोपतापितान्तःकरणः कश्चिदा
ब्रह्मलोकात् सर्वं कर्मनिर्मितं ज्ञात्वा तेभ्योऽत्यन्तोद्विग्नमना
निर्दुःखमुत्तमसुखं ब्रह्मज्ञानं विज्ञातुमिच्छुः परमकारुणिकं श्रो-
त्रियं ब्रह्मनिष्ठं त्यक्ताशेषक्रियं मद्गुरुं प्राप्य उपहारपाणिः
प्रमन्नः पृच्छति—

End :

अत एव मोक्षशास्त्रस्य महातात्पर्यस्यापि साफल्यं स्यादि-
त्ययमेवाम्य प्रकरणस्य समस्तवेदान्तशास्त्रस्य च महातात्पर्यविष-
यत्वेन पिण्डितोऽर्थः । तस्मात् सर्वमनवद्यम् ।

Colophon :

इति परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमदानन्दतीर्थमुनिवर्य-
शिष्यब्रह्मानन्दभारुतीनीर्थविरचिता वाक्यमुधाटीका
ममाप्ता ।

म्याज्ञानकल्पितजगच्चमहेश्वरन्व-
जीवत्वमेदकलुपीकृतभूमभावा ।

स्वाभाविकस्य महिमयित्विस्तमोऽहं

प्रत्यक्षचित्तिविजयते जगदेकयोनिः ॥

शुभमस्तु ।

Author—Com Brahmanandabhāratuṭṭhī, disciple
of Ānandatīrthamuni

Remarks—The doctrines of Advaita system are
explained lucidly here. The Ms opens with
the concluding portion of Vakyavṛttī Prakāśa.
The work is ascribed to Saṅkarācārya in
M T C (p 5979, Vol IV, Part I, Skt C)
whereas in C C (p 258) it is attributed to
Tiyambikā Śāstri.

॥ द्वादशमञ्जरी (सव्याख्या) ॥

577 DVĀDASAMĀÑJARĪ

with commentary

Substance—Palm leaf Size—14½ × 2. Leaves—

12 11 lines per page and 56 letters per line

Script—Malayalam No of Granthas—462

Subject—Instructions relating to abnegation

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अग्निमस्तु ।

सार्धधारमनाधारं मर्गस्थित्यन्तकारणम् ।

सर्वज्ञं करुणामूर्तिं श्रीरामं शरणं भजे ॥
 यत्प्रसादादहं साक्षादीश्वराणामधीश्वरः ।
 श्रीमद्गोपालयोगीन्द्रांस्तान् वन्दे करुणानिधीन् ॥
 आचार्यकृतिसम्बन्धान्महाकथं श्लाघ्यमेव हि ।
 रथ्योदकं यथा गङ्गाप्रवाहपतनाच्छुभम् ॥
 “परित्राणाय माधवनां विनाशाय च दुष्कृताम् ।
 धर्मसंस्थापनार्थाय मम्भवामि युगे युगे” ॥

इति प्रतिज्ञापालनाय भगवान् सर्वज्ञः शङ्कराचार्यरूपेणावतीर्य
 प्रथमं ज्ञानसाधनं वैराग्यसुषुप्तिदिशन् परमकारुणिकत्वेन पितृव
 स्वतनयं बहिःश्रवणचित्तं शिष्यं बोधयति—

मूढ जहीहि धनागमतृष्णां
 कुरु सद्बुद्धिं मनामि वितृष्णाम् ।
 यल्लभसे निजकर्मोपात्तं
 वित्तं तेन विनोदय चित्तम् ॥

End

एतद् बुद्ध्वा बुद्धिमान् स्यान् कृतकृत्यश्च भारतेति, तद्वयग्रचं
 मर्मविद्यानाम्, आत्मलाभाय परं विद्यते इति च ॥
 यस्त्वान्मरतिरेव स्यादात्मतृप्तश्च मानवः ।
 आत्मन्येव च मन्तुष्टन्तस्य कार्यं न विद्यते ॥
 इति सर्वमुपपन्नमेव ।
 श्रवणमननकालं ध्यानमेकान्तध्यामं
 विमलसुखमहाध्यामं . . . न जाने ।
 मुनिगण इव दृष्टं दृष्टकाण्यन्तरे
 तथैव कश्चिन्नापि जानकीप्राणनाथे ॥

Colophon :

इति श्रीपरमहंसपरित्राजकाचार्यश्रीगोपालयोगीन्द्रशिष्यश्री-
मत्स्वयम्प्रकाशमुनिना विरचिता द्वादशमञ्जरीव्याख्या स-
माप्ता ।

शुभमस्तु । ब्रह्मणे नमः ।

वेदा निःश्वसितं यस्य पञ्चभूतानि वीक्षितम् ।

स्मितं चराचरं यस्य तं रामं दर्शनं भजे ॥

Author—Text, Sankarācārya

Com Svayamprakāśamuni

Remarks—The commentator attempts to make
himself clear by profuse but appropriate cit-
ations from *Smṛti*, *Sūtra* etc

॥ नयमणिमाला ॥

578 NAYAMANIMĀLĀ

Substance—Palm leaf Size—7 × 1½ Leaves—57
8 lines per page and 26 letters per line Script
—Malayalam No of Granthas—600 Com-
plete

Subject—A compendium of Śūkanthabhaṣya

Beginning

मोपानपङ्क्तिरूपा गोमाभरणपदमारुरुक्षणाम् ।

क्रियते नयमणिमाला श्रीकण्ठाचार्यदृष्टमागेण ॥

अथातो ब्रह्मजिज्ञासा ।

आत्मा ब्रह्मेत्यधीतः स्फुरति (स्तु?हृदि) सदा निर्विशेषः स चेत् स्यात्
तस्या बुद्धेः सरणिमिह नयैः का परिच्छेदवार्ता ।

तज्ज्ञानात् स(व्य?र्व)जीवावरणनिरवधिद्रव्यपाशानिवृत्तेः

को वा मुक्तेः प्रसङ्गस्तदविषयफलं ग्राह्यमेतन्न शास्त्रम् ॥

ब्रह्मण्यर्थानुगत्या निरतिशयगुणं तत् कथं जीव एव-

त्युक्तं श्रुत्या तदन्तं मन इति च कथं चोक्तमित्यादि चिन्त्यम् ।

ध्यातस्यास्य प्रसादात् प्रातिपशु नियतानन्तशक्तैर्बलस्य

क्षीयेतैकैकशक्तिस्तदिह न विषये नैव साध्येऽप्ययुक्तिः ॥

जन्माद्यस्य यतः ।

End:

लीला पित्रादिसृष्टिनिखिलविरचिता शङ्करस्यैव तेषां

यावत् स्वेच्छैव लीला स्वरसविसृमरोदेति तल्लोकसिद्धम् ।

न ह्येतस्यामुदीर्णग्रमदजहसितोद्गतिहस्ताङ्घ्रिमाली

व्यापाराद्यात्मिकायां कचिदपि कलिता शक्तिमुल्लङ्घ्य लिप्सा ॥

तन्निर्धूतध्वान्तमध्वान्तमाद्यं

ये सम्प्राप्ताः स्थानमानन्दरूपम् ।

सम्भुञ्जानाः शम्भुवत् सर्वकामान्

नावर्तन्ते नाकसन्यायतस्ते ॥

Colophon :

इति चतुर्मतसारसंग्रहे नयमणिमालिकाख्ये तृतीय-
परिच्छेदे चतुर्थस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः ।

ओं पद्मनाभो रक्षतु ।

Author :

Remarks—The aphorisms are explained here in
verse.

॥ न्यायरक्षामणिः ॥

579. NYĀYARAKṢĀMAṆI.

Substance—Palm leaf. Size—18" × 1½". Leaves—
263. 9 lines per page and 64 letters per line.
Script—Grantha. No. of Granthas—9500. Com-
plete.

Subject—Substantiation of Advaita philosophy
refuting all other schools.

Beginning :

उद्धाट्य योगकलया हृदयाब्जकोशं

धन्यैश्विरादपि यथारुचि गृह्यमाणः ।

यः प्रस्फुरत्यग्निरतं परिपूर्णरूपः

श्रेयः म मे दिशतु शाश्वतिक मुकुन्दः ॥

यस्याद्दुरागमाविदः परिपूर्णशक्ते-

रंशे कियत्यपि निविष्टमष्टं प्रपञ्चम् ।

तस्मै तमालरुचिभासुरकन्धराय

नारायणीमहचराय नमश्शिवाय ॥

Enl :

मायिकविकाराणां तात्त्विकनिर्विकारत्वाप्रतिक्षेपकत्वस्य गाधि-
वृत्तान्तलक्षणोपाख्यानादिषु लोके च प्रसिद्धतरत्वात् । तस्मात्
मिदं ब्रह्म जगतो निमित्तमुपादानं चेति युक्ते ब्रह्मणो लक्षणम् ।

Colophon:

इति श्रीमद्भरद्वाजकुलजलधिकौस्तुभश्रीमदद्वैतविद्याचार्यश्री-
विश्वजिद्याजिथीरङ्गराजध्वरीन्द्रवरसूनोः अप्पय्यदीक्षितस्य
कृतौ नारीरकन्यायरक्षामणौ प्रथमस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः ।
अध्यायश्च समाप्तः । श्रीगुरुभ्यो नमः । हरिः ॐ ।

विद्वच्चकोरचन्द्रस्य रामवर्ममहीभृतः ।

निदेशं शिरसा धृत्वा सुव्वरायस्त्वलिखत् स्वयम् ॥

Author—Appayyadīksita.

Remarks—This work has been printed at Kum-
bhakonam.

॥ न्यायरक्षामणिः ॥

580. NYĀYARAKṢĀMANI.

Substance—Palm leaf. Size—18" × 2". Leaves—180.

10 lines per page and 73—74 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—2500.

Subject etc.—Same as No. 579.

॥ न्यायरत्नावली (सिद्धान्तविन्दुटीका) ॥

581 A. NYĀYARATNĀVALĪ.

Commentary on Siddhāntabindu.

Substance—Palm leaf. Size—18' × 2'. Leaves—78.

14 lines per page and 58 letters per line.

Script—Grantha. No. of Granthas—3958.
Incomplete.

Subject—Exposition of the tenets of Advaita philosophy.

Beginning :

ॐ ।

नमो नवचनश्यामकामकामितदेहिने ।

कमलाकाममादामकणकामुकमेहिने ॥

अद्वैतमिच्छेष्टीकायास्तदीयायाश्च संग्रहात् ।

विचित्रगचना काचिद ब्रह्मानन्देन रच्यते ॥

शङ्करोक्तिसुधाम्भोधेर्गुरुणामुपदेशतः ।

उद्धृतां प्रकटीकुर्ये न्यायरत्नावलीमिह ॥

तत्राद्वितीयप्रकाशनिगतिशयानन्दरूपयोः जीवब्रह्मस्वरूपयोरेक्यमुक्तानन्दरूपं बोधयदहंब्रह्मास्मीत्यादिवेदान्तमहाराक्यं द्वितीयाविषयकप्रत्यक्षादिप्रमाणवाचकम् । अतोऽनात्मभूतं सर्वं (मेत्येत्या ? मिथ्येत्या) द्यर्धविवेचनवचनरोचमानं श्रीमद्वादरायणशङ्कर-मुरेश्वराचार्यवर्यकृतमर्यादं वेदान्तदर्शनं दर्शनेषु मर्षेषु दर्शनीयतमं दर्शनीयम् । तस्य च त्रिनागशास्त्रस्य विचार्यवेदान्तवाक्यद्वारा परमं तात्पर्यमुक्तैक्ये अवान्तरशुद्धजीवब्रह्मस्वरूपयोः तदेक्यमाक्षात्कारहेतुश्रवणादौ च प्रत्यक्षादिप्रमाणमिद्वद्गृह्यमाणनेकविभागभागिन्यां प्रक्रियायाम् अनुवादकत्वम् । तत्र चानुवादप्रक्रियायां पदार्थो द्विविधः । दृक् दृश्यं च । दृगपि चिद्रूपा उपहितानुपहितभेदेन द्विविधा । अनुपहिता निर्वाणदशायां केवलैव भाति । संसारदशायां तु भाममानसर्वानुस्यूतरूपेणापि । तथाच श्रुतिः—

End :

प्रत्यक्षानुमानशब्दानामिव उपमानार्थापत्यनुपलब्धीनामपि पृथगेव प्रमाणत्वं गोसादृश्यविशिष्टगवयादिप्रत्यक्षोत्तरं स गौरे-
तद्गवयमदृशः इति ज्ञानस्य मानान्तगनप्रतारकालीनस्य
उपमानमात्राधीनत्वात् । व्यतिरेकव्याप्तिज्ञानजन्यज्ञानस्यानुमि-
तित्वे मानाभावात् अर्थापत्तित्वस्यैवान्वयव्याप्तिज्ञानजन्यज्ञान-
स्वीकारेण अनुमितित्वलोपापत्तेश्च । अर्थापत्तिप्रमाणस्याप्यस्या-
वश्यकत्वात् । प्रतियोग्यनुपलब्धिजन्याया अभावप्रमाया इन्द्रि-
यमन्निकर्षादिजन्यत्वे मानाभावेनानुपलब्धिश्च जात्याश्रय

Author—Brahmānanda.

Remarks—Śaṅkarācārya has condensed the whole of Advaita in 10 ślokas and Siddhāntabindu is a commentary on them. A complete Ms. of the work has been noticed in M T C. Vide p. 2648, Vol. II, Part I, Skt C.

॥ सुभाषितपद्धतिः ॥

581 B. SUBHĀṢITAPADDHATI.

Substance—Palm leaf. Size—18" × 2". Leaves—27.
14 lines per page and 70 letters per line. Script
—Grantha. No. of Granthas—1600.

Subject—A cento of verses appertaining to Ved-
āntic subjects.

... ..
 वैलोक्यमुन्मीलति ।
 यत्तच्च विदुषां निमीलति पुनः स्वभोगिभोगोपमं
 गान्द्रानन्दमुपास्य... ..

End :

नैष्कर्म्यमिद्धं—

नामादिभ्यः परे भृञ्चि म्या... ..

.... .. ज्ञो न कार्यं कर्मणा तदा ।

विपरीतिमिदं सर्वं लोकबुद्धयनुसारतः ॥

अविवेकधियामस्ति नास्ति सर्वं विवेकिनाम् ।

न ज्ञानी नैव चाज्ञानी ह्यात्मत्रिचित्परो मतः ॥

एव ज्ञानीहि मत... ..

Colophon :

इति अतिवर्णाश्रमप्रतिपादनपद्धतिः समाप्ता ।

Author :

Remarks—The MS embodies 30 *paddhatis* pertaining to Vedānta. It is partly damaged and the script is illegible.

॥ पञ्चदशी (सव्याख्या) ॥

582. PAÑCADASĪ

with commentary.

Substance—Palm leaf. Size—18' × 2". Leaves—

122 12 lines per page and 64 letters per line

Script—Grantha No. of Granthas—5856

Subject—Exposition of the principal doctrines of
Advaita

Beginning

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अपिब्रमस्तु ।

अगजाननपद्मार्कं गजाननमहनिशम् ।

अनेकदत्तं भक्तानामेकदन्तष्टुपाम्महे ॥

व्या—नमः शिवाय साखाय सगणाय समुनेवे ।

मनन्दिने सगङ्गाय सवृषाय सचक्रिणे ॥

नत्वा श्रीभारतीतिर्यन्त्रिचारण्यसुनीश्वरौ ।

क्रियते चिनदीपस्य व्याख्या तात्पर्यबोधिनी ॥

चिकीपितस्य ग्रन्थस्य निष्प्रत्यूहपरिपूरणाय परमात्मनीति प-
देन दृष्टदेयतात्त्विकानुमन्वानलक्षणं मङ्गलमाचरन् अस्य ग्रन्थस्य
वेदान्तप्रकरणव्यात् तदीयैरेव विषयादिभिः तद्वत्तामिद्वि मनमि
निधाय...

End

ब्रह्मानन्दान्तर्गते ग्रन्थे पञ्चमोऽध्याय इति ।

विषयानन्द एतेन द्वावेकान्तः प्रविश्यताम् ॥

मूलम्—

श्रीयादृशिहरोऽनेन ब्रह्मानन्देन मर्त्तदा ।

पायान्न प्राणिनः सर्वान् स्थावितान् शुद्धमानमान् ॥

Colophon

इति ब्रह्मानन्दे विषयानन्दो नाम पञ्चमोऽध्यायः । इति श्रीमत्-

परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीगार्गीनीर्थविद्यारण्यमुनिवर्यकिंकरेण
 श्रीरामकृष्णस्यविदुषा विरचितम् उपदेशग्रन्थविवरणं
 सम्पूर्णम् । നന്ദനവർമ്മം ആചാരിമാസം 4-നു ശുഭയോഗ
 ശുഭകാണാതിഥിയിൽ പാഞ്ചദശപ്രകരണം സമാപ്തം.

Author: Text—Vidyaranya.

Com: Rāmakṛṣṇa.

Remarks—The subject-matter of this versified treatise on Advaita is based largely upon Śruti. This work has been printed. The *prakaraṇas* embodied in this Ms. are arranged promiscuously. There are several commentaries on Pañcadaśī a few of which are noticed in MTC, pp. 1108, 1129 &c. Vol. I, part I, Skt A. Vidyāraṇya is one of the commentators.

— ॐ —

॥ पञ्चदशी (सव्याख्या) ॥

583 PAÑCADAŚĪ
 with commentary.

Substance—Palm leaf. Size— $11\frac{1}{4}' \times 2'$. Leaves—
 224 11—13 lines per page and 40 letters per
 line Script—Malayālam No. of Granthas—
 6700.

Subject etc. Same as No. 582.

— — — — —

॥ पञ्चपादिकाविवरणम् ॥

584. PAÑCAPĀDIKĀVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size—21" x 2". Leaves—

120. 9 lines per page and 90 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—6075.

Subject—A compendium of Śārirakabhāṣya of Śaṅkarācārya.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः ।

पालने विमलसत्त्ववृत्तये जन्मकर्मणि रजोजुषे लये ।

तामसाय जगतः पगकृतद्वैतजालवपुषे नमः मते ॥

यस्याः प्रसादमवलम्ब्य जगद्गुरुणा-

मप्यस्खलद्बहुगुणाः प्रसरन्ति वाचः ।

मा वेदशास्त्रपरिनिर्मितबन्धदेहा

भूयात् समग्रवरदैव सरस्वती वः ॥

... ..

... ..

उद्धृत्य वेदपयमः कमलामिवाब्धेगलिङ्गितासिलजगत्प्रभवकमृतिम् ।

विद्यामशेषजगतां सुखदामदायस्तं शङ्करं विमलभाष्यकृतं नमामि ॥

प्रकाशात्मयतिः सम्पक् प्राप्तविद्याशुश्रुत्सया ।

यथाधृतं यथाशक्ति व्याप्योत्प्रे पञ्चपादिकाम् ॥

विदितमवलयेर्धने प्रशंसन्ति लोके

प्रथितमपि महाद्भिः किं पुनर्मद्विजेन ।

इति विफलममस्मिन् वाग्वप्येऽहं प्रवृत्तः

स्वमतिविमलतायै धुन्तुमर्हन्ति मन्तः ॥

प्रारिप्सितस्याविमेन परिममाप्तिप्रचयाभ्यां शिष्टाचारपरिपाल-
नाय चाभिलषितदेवतापूजानमस्कारः कर्तव्यः । शास्त्रार्थश्च तत्त्व-
पदार्थविवेकोपायलभ्यः ।

End :

तृतीयश्लोकं व्याचष्टे । अद्वितीयनिर्गतिशयानन्दैव तत्त्वैकतान-
मर्वजसर्वेश्वरमर्वशक्तिनिर्गवयवम्बच्छामङ्गप्रत्यग्भूतब्रह्मात्मन्यपरो-
धानुभवान् प्राग् देहात्मप्रत्ययवन् सर्वो व्यवहारो यथादर्शनमुपप-
द्यते । तस्मिन्वापरोक्षेऽवभासमाने प्रमात्रादिबाधात् सर्वो व्यवहारो
निवर्तत इति श्लोकार्थः ।

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्रजकानन्यानुभवपूज्यपादशिष्य-
स्य प्रकाशात्मभगवतः कृता पञ्चपादिकाविवरणे नमन्वय-
सुत्रं समाप्तम्

Author—Prakāśātmayati.

Remarks—The Ms. is in good condition. It embo-
dies a commentary on *Pañcapādika*. Both
at the beginning and end the name of the
author is mentioned. Several commentaries on
this text are extant. One of them, *Tattvadi-
pana* by Akhandānandamuni, has been referred

to in MTC. Vide page 1080, Vol. II, part I, Skt. A.

॥ पञ्चपादिकाविवरणम् ॥

585. PAÑCAPĀDIKĀVIVARAṆAM.

Substance—Palm leaf. Size— $21\frac{3}{4}'' \times 2''$. Leaves—135. 9—11 lines per page and 88 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—8000.

Subject &c. Same as No. 584.

॥ पञ्चीकरणभाष्यम् ॥

586. PAÑCĪKARANABHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size— $14'' \times 2''$. Leaves—13. 9 lines per page and 32 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—112. Incomplete.

Subject—Definition of the subtle elements used for the creation of the universe.

Beginning :

यद्वेधादिदं भाति यद्वेधाद्विनिवर्तते ।

नमस्तस्मै परानन्दवपुषे परमात्मने ॥

End:

परिषेपात् प्रत्यगात्मा मयिदानन्दात्मकः सत्यज्ञानस्वरूपं ब्रह्म-
वेति सिद्धम् ।

पञ्चविधं लिङ्गमाश्रित्य वेदान्ता यत्र निश्चिताः ।

विधानप्रतिषेधाभ्यां तं वन्दे पुरुषोत्तमम् ॥

Colophon:

इति गोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यश्रीशंकरभगवत्पूज्य-
पादविरचितं पञ्चीकरणभाष्यं समाप्तम् ।

प्रज्ञानांशुप्रदानः स्थित्चरनिकर्मव्यापिभिर्व्याप्य लोकं

भुङ्क्ते भोगान् आविष्टान् पुनरपि विषणोद्भाषितान्...

पीन्वा मवान् मित्रेयान् म्रपिति मधुरभुङ् मायया मोहयन् यो

मायामन्वयातुरीयं परममृतमर्जं ब्रह्म यत्तन्नतोऽस्मि ॥

यो विश्वात्मा त्रिविधविषयान् प्राश्य भोगान्

...

.

...

Author—Text: Gauḍapādācārya.

Com: Śaṅkarācārya.

Remarks—This work aims at showing the condition of Jīva in wakeful, unwakeful and subconscious stages during one's concentration or Pranava and the significance of Mahā Vākyas (memorable sentences) like "तत्त्वमसि" etc. It opens only on Fol 81.

॥ पञ्चीकरणभाष्यम् ॥

587. PAÑCĪKARANABHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size—14½" × 2". Leaves—7.

10 lines per page and 50 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—219.
Complete.

Subject—Beginning—End—Same as No. 586.

Colophon :

इत्यानन्दगिरिविरचितं पञ्चीकरणं समाप्तम् ।

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यशुद्धानन्दपूज्यपादशिष्यश्री-
मदानन्दगिरिवर्याचार्यकृतपञ्चीकरणाविवरणं समाप्तम् ।

ब्रह्मणे नमः ।

Author—Com : Saṅkarācārya.

Remarks—Nos. 586 & 587 are identical works. The
difference in the respective colophons is prob-
ably due to scribal error.

॥ पञ्चीकरणविवेचनम् ॥

588. PAÑCĪKARAṆAVIVECANAM.

Substance—Palm leaf. Size— $11\frac{1}{4}'' \times 1\frac{1}{4}''$. Leaves—
12. 8 lines per page and 44 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—264.
Complete.

Subject—Same as No. 586.

Beginning:

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अविममस्तु ।

आनन्दमानन्दकं प्रमत्तं ज्ञानम्वरूपं निजयोधयुक्तम् ।

योगीन्द्रवन्द्यं भवगोपवैद्यं श्रीमद्गुरुं नित्यमहं नमामि ॥

ब्रह्मविद्या मया लब्धा ब्रह्मणेयं सरस्वती ।

यस्य तच्छोषदेशेन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

आत्मानात्मविवेकेन पुंमः संसारनिहनुनिः ।

तद् विना जन्मकोट्यापि बन्धच्छेदो न मिष्यति ॥

स्थूलसूक्ष्मादिदेहानामात्मन्यागेप एव च ।

अपवादस्ततोऽप्येषां सम्यग्गत्र प्रदर्शितः ॥

सच्चिदानन्दस्वरूपं यच्छुद्धचैतन्यं, तस्मिन् प्रकृतिरारोपिता भवत् । या तस्मिन् आरोपिता, सा केत्यपेक्षायां सा निरूप्यते । तस्याः निरूपकं सत्यं गजः तमश्चेति ॥

End:

कर्मभिर्मुक्तिर्न जायते । अत्र सम्मतिः—

कर्मणा जन्मिनो जन्म यान्ति मुक्तिं न यान्ति ते ।

तेषां कोऽपि चिराद्देवात् मत्कर्मपरिणामतः ॥

सद्गुरोरुपदेशेन तत्त्वमस्यादिना क्रमात् ।

पञ्चकोशविवेकाच्च परब्रह्मैव जायते ।

एवं विविच्य यो विद्यात् सच्चिदानन्दरूपताम् ॥

स्वस्यैव वेत्ति सो (?) विद्वान् समुक्तः स च यण्डितः ।

एवमात्मानात्मविवेकं विविच्य आत्मानं यस्तु जानाति स जीवन्मुक्तो भवति । तथाच श्रुतिः—“तदति शोकमात्मवित् । ब्रह्म वेद ब्रह्मैव भवति”—इति ॥

Colophon :

इति पञ्चकिरणविवेचनं सम्पूर्णम् ।

Author :

Remarks—Same as No. 586.

॥ पञ्चीकरणसंग्रहः ॥

589. PAÑCĪKARAṆASAṆGRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—3½" ~ 1¼". Leaves—8.
8 lines per page and 12 letters per line. Script—
Malayālam. No. of Granthas—48. Incomplete.

Subject—Same as No. 586.

Beginning :

अथात्मजिज्ञासोस्त्वंपदार्थविवेकाय चतुर्विंशतितत्त्वानामुत्पत्ति-
क्रमाः प्रदर्शयन्ते । ब्रह्माश्रये त्रिगुणात्मकमज्ञानम् । तस्मात् त्रिगुणात्म-
कान्याकाशादीनि सूक्ष्मभूतान्युत्पद्यन्ते । तेभ्यः श्रोत्रादीन्येकोनविं-
शतितत्त्वान्युत्पन्नानि । पञ्चीकृतस्थूलभूतेभ्यः शब्दादिविषया उत्प-
न्नाः । कथम् । आकाशमात्वकांशात् श्रोत्रेन्द्रियमुत्पन्नम् । वायोः
मात्वकांशात् चक्षुरिन्द्रियमुत्पन्नम् । अपां मात्वकांशात् घ्राणेन्द्रि-
यमुत्पन्नम् ॥

End :

एवं चतुर्विंशतितत्त्वादीनि । तेभ्यः परं कूटस्थमात्मतत्त्वं च
विविच्य यो जानाति, सोऽमृतन्वाय कल्पते । “नरति शोकमात्म-
विदि”ति श्रुतेः । तथाचात्तम्—

पञ्चविंशतितत्त्वघ्नो यत्र कूटस्थमे वसेत् ।

“जटी मुण्डी शिखी वापि मुच्यते नात्र संशयः ॥”

“क्षेत्रक्षेत्रजयोर्ज्ञानमेतज्ज्ञानं मतं मम ॥” इति भगवद्वचनाच्च ।

Colophon :

पञ्चीकरणमङ्ग्रहः समाप्तः ।

Author—Ānandagiri.

Remarks—The work furnishes a detailed account of the component elements such as *Sattva*, *Rajas* and *Tamas* used for the creation of the universe.

—

॥ परमार्थसारः (सव्याख्यः) ॥

590 PARAMĀRTHASĀRA
with commentary.

Substance—Palm leaf. Size—13" x 1½". Leaves—39, 8 lines per page and 40 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—800. Subject—The quintessence of Vedāntic philosophy.

Author : Text . Ād.śeṣa.

Com : Raghavānandamuni.

Remarks—The work is printed as No. 12 in TSS. It is also called Śeṣāryā in honour of its author, as evinced by the colophon : “इति शेषार्यो सव्याख्या समाप्तः” of the Ms available at Madras. Vide p. 1114, part I, Skt. A, Vol. II, MTC.

॥ परमार्थसारसंग्रहः ॥

591. PARAMĀRTHASĀRASANĠRAHA.

Substance—Palm leaf. Size—14" x 2". Leaves—

7. 8 lines per page and 40 letters per line.

Script—Malayālam. No. of Granthas—150

Subject—Same as No. 590.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः ।

नमः शिवाय पूर्णाय स्वात्मारामविहारिणे ।

विश्वाधिकाय विश्वात्मस्वात्मने शाश्वताय ते ॥

परं पश्यं गगनादनादिमेकं निविष्टं बहुधा गुह्यसु ।

सर्वाल्यं सर्वचराचरस्थं त्वामेव जम्भुं शरणं प्रपद्ये ॥

इति द्वयमपि इष्टदेवतावन्दनश्लोकम् । पुनः परमार्थसारशतकं
लिख्यते ।

गर्भाधिवासपूर्वमरणान्तिकदुःखचक्रविभ्रान्तः ।

आधारं भगवन्तं शिष्यः पश्यच्छ परमार्थम् ॥

End :

विषयेषु सार्वभौमः सर्वजनैः पूज्यते यथा राजा ।

भुवनेषु सर्वदेवैर्योगाग्रस्तथा पूज्यः ॥

महता कालेन पुमान् मानुष्यं प्राप्य योगमभ्यस्य ।

प्राप्नोति दिव्यममृतं यस्मादावर्तते न पुनः ॥

Colophon :

इदमभिनवगुप्तेदितसंक्षेपं ध्यायतः परं ब्रह्म ।

अचिरादेव शिवत्वं निजहृदयावेशमभ्येति ॥
 आर्याशतेन तादिदं संक्षिप्तं शास्त्रमार्गमतिगूढम् ।
 अभिनवगुप्तेन मया शिवचरणस्मरणदीप्तेन ॥
 परमार्थस्मार्गशास्त्रे लब्धी वृत्तिं यथाशक्ति ।
 अवधूतदेवदामो भक्तिशालीव्यमभ्यभात् ॥
 शेषं विचारणीयम् ।
 इति परमार्थस्मारजनकं नाम शास्त्रं समाप्तम् ॥

Author—Abhinavaguptācārya.

Remarks—The gist of Vedānta is compressed here in 100 verses of Āryā metre. The Ms. is much damaged. The colophon furnishes the commentator's name as Avadhūtadevadāsa.

॥ परमार्थसारसंग्रहः ॥

592. PARAMĀRTHASĀRASANGRAHA.

Substance—Palm leaf Size— $2\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—8
 7 lines per page and 36 letters per line. Script
 —Malayālam. No. of Granthas—150.

Subject—Same as No. 591.

Beginning :

“सर्वत्रावस्थितं शान्तं स्वस्वरूपाधिकं शिवम् ।

अनुभूय वपुस्त्यक्त्वा ज्ञप्तिमात्रपरो भव ॥”

End—Colophon—Author—Same as No. 591.

Remarks—The opening portion of an altogether different work is seen at the end:

“एवं श्रमदमादिसम्पन्नस्य मुमुक्षावृत्तिरुपदिश्यते” ।

॥ परिमलः (वेदान्तकल्पतरुव्याख्या) ॥

593. PARIMALA.

Commentary on Vedāntakalpataru.

Substance—Palm leaf. Size— $17\frac{1}{2}'' \times 1\frac{3}{4}''$. Leaves—359. 11 lines per page and 64 letters per line. Script—Grantha. No. of Granthas—15750. Complete.

Subject—Exposition of the Brahmasūtras of Vyāsa.

Beginning :

हरिः ओम् । हरिः श्रीगणपतये नमः ॥ अविघ्नमस्तु ।

गुरुभिरुपदिष्टमर्थं विस्तृतमपि तत्र बोधितं प्राज्ञैः ।

अवलम्ब्य शिवमधीयन् यथामतिं व्याकरोमि कल्पतरुम् ॥

कल्पकतरुमुपकृष्यां कमधिकमाकाङ्क्षितार्थमुपदत्त्य ।

तद्वृत्तेरवार्थमममतिमीहि परिष्कर्तुम् ॥

यावन्तो निविशन्ते विदुषां व्याख्यानचातुर्गमेदाः ।

सर्वेषामपि नेपामयमवकाशं ददाति पुष्पकवत् ॥

इत्यभिधातिगभीरे कियदाशयवर्जनं नया क्रियते ।

तुष्यन्ति ततोऽपि वृधाः कतिपयरत्नग्रहादिबान्धुनिधेः ॥

यदिति—अथ प्रत्यगिति प्रेक्षाविशेषणेन शास्त्रस्य विषयं प्रदर्श्ये

अत्र तेषां वेदान्तानां समन्वयः प्रथमाध्यायार्थः श्रुतिश्रुतेत्यादिविशेषणेन दर्शितः ।

End :

अयमर्थो भाष्यकाराणामिमां श्रुतिं भोगसाम्यार्थत्वेनोदाहृतवतामाश्रयस्थो न भवतीति स्वयमन्यथा व्याचष्टे—तं ब्रह्मलोकगतमित्यादिना ।

Colophon :

इति श्रीमद्भारद्वाजकुलजलधिकौस्तुभश्रीमदद्वैतविद्याचार्यश्रीविश्व-
जिद्याजि श्रीरङ्गर, जगध्वग्विरमूनोरप्पय्यदीक्षितस्य कृतौ श्री-
वेदान्तकल्पतरुपरिमले चतुर्थस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः ।
समाप्तश्चायं चतुर्थोऽध्यायः ।

Author—Appayyaçikṣita.

Remarks—There are four complete chapters in this work. The Ms. is in good condition and printed in N. S. Press, Bombay.

॥ प्रत्यभिज्ञाशास्त्रम् ॥

594. PRATYABHIJÑĀŚĀSTRAM.

Substance—Palm leaf. Size—9½" 1½". Leaves—
14. 8—9 lines per page and 28 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—200.
Complete.

Subject—Realisation of the Almighty according to *Pratyabhijñā* view.

Beginning :

हरिः । श्रीगणपतये नमः । अग्निमस्तु ।
 कथञ्चिदासाद्य महेश्वरस्य दास्यं जनस्याप्युपेदशमिच्छन् ।
 समस्तसम्पत्समवाप्तिहेतुं तत्प्रत्यभिज्ञामुपपादयामि ॥
 कर्तरि जातरि स्वात्मन्यादिमिद्वे महेश्वरे ।
 अजडात्मा निषेधं वा सिद्धिं वा विदधीत कः ॥
 किन्तु मोहवशादासिन् दृष्टेऽप्यनुपलक्षिते ।
 शक्त्याविष्करणेनेयं प्रत्यभिज्ञोपदर्श्यते ॥

End :

एवमात्मानमेवास्य सम्यग् ज्ञानक्रिये तथा ।
 पश्यन् यथेप्सितानर्थान् जानाति च करोति च ॥
 इति प्रघटितो मया सुघट एष मार्गो नवो
 महागुरुभिरुच्यते स्वशिवदृष्टिशास्त्रे यथा ।
 तदत्र निदधत् पदं भुवनकर्तृतामात्मनो
 विभाव्य शिवतामयीमनिशमाविशन् सिध्यति ॥
 तैस्तैरप्युपयाचितैरुपनतस्तस्य स्थितोऽप्यन्तिके
 कान्तो लोकसमान एवमपरिज्ञातो नरं तं यथा ।
 लोकस्यैष तथानपेक्षितगुणस्वात्मापि विश्वेश्वरौ
 नैवालं निजवैभवाय तदियं तत्प्रत्यभिज्ञादिका ॥
 जनस्यास्य हेतुस्ततो
 हृद्धाम्नि ग्रथितश्च भीरवरुचामीशोऽन्तकस्यान्तकः ।
 भेरं वापति यासु योगिनिबहस्तस्य प्रभुर्भैरवो
 विश्वस्मिन् भग्नादिकृद् विजयते विज्ञानरूपः परः ॥

Colophon :

इति प्रत्यभिज्ञा ममाप्ता ।

Author :

Remarks—The Ms. is much decayed.

॥ बृहदारण्यकभाष्यम् ॥

595. BRHADĀRANYAKABHĀṢYAM.

Substance—Palm leaf. Size—11"×2". Leaves—169. 9—13 lines per page and 56 letters per line. Script—Malayālam. No. of Granthas—7000.

Subject—Exposition of the Brhadāranyaka Upaniṣad from the Advaita point of view.

Beginning :

श्रीगणपतये नमः । ॐ नमो ब्रह्मादिभ्यो ब्रह्मविद्यासम्प्रदाय-
कर्तृभ्यो
... .. द्या वाजसनेयिब्राह्मणोपनिषत् । तस्या इयमल्पग्र-
न्था वृत्तिरारभ्यते । संसारनिवृत्तुभ्यः संमारेहेतुनिवृत्तिसाधन-
विद्याप्रतिपत्तये सेयं ब्रह्मविद्योपनिषच्छब्दवाच्या । तत्पराणां सहेतोः
संसारस्यात्यन्तावसादनाद् उपनिष्वस्य सदेस्तदर्थत्वात् तादर्थ्यात्
ग्रन्थोऽप्युपनिषदुच्यते ।

End :

अथेदानीं समस्तप्रवचनवंशः । स्त्रीप्राधान्याद् गुणवान् पुत्रो भव-
तीति प्रस्तुतम् । अतः स्त्रीविशेषणेन पुत्रविशेषणेन चाचार्यपरम्परा
कीर्त्यते । तानीमानि शुक्लानीन्यन्यामिश्राणि ब्राह्मणेन अधवा
यानीमानि यजुषि तानि शुक्लानि शुद्धानीत्येतत् प्रजाप-
तिमारभ्य यावत् पौतिमापीपुत्रस्तावद्धोमुखो नियताचार्यप-

वैक्रमो वंशः ब्राह्मणः प्रपचनाख्यस्य । तच्चैतद्ब्रह्म प्रजापतिच-
न्धुपरम्परया गत्यास्मास्वनेकधा विप्रसृतमनाद्यन्तं स्वयम्भु-
ब्रह्म नित्यम् । तस्मै ब्रह्मणे नमः । नमो वंशर्षिभ्यो वेदाचार्येभ्यो
नमः । नमस्तदनुवर्तिभ्यो गुरुभ्यो नमो गुरुभ्य ओमिति ।

Colophon .

इति गोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यस्य परमहंसपरिव्राजका-
चार्यस्य शङ्करभगवतः कृतौ बृहदारण्यकभाष्ये अष्टमोऽध्यायः
समाप्तः । ॐ ।

Author—Śaṅkarācārya.

Remarks—The script is legible.

॥ बृहदारण्यकभाष्यवार्तिकम् (सव्याख्यम्) ॥

596. BRHADĀRANYAKABHĀṢYAVĀRTIKAM
with commentary

Substance—Palm leaf. Size— $18\frac{1}{2}'' \times 2\frac{1}{4}''$. Leaves—720.
9—12 lines per page and 64 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—32000.
Complete

Subject—Same as No 595.

Beginning :

हरिः । ॐ श्रीमहागणपतये नमः ।

पृथिव्यादिजगदन्तं जगद्यस्मात् समुद्रतम् ।

तस्मै नमोऽस्तु रामाय चित्ततट्टितसाक्षिणे ॥
 यैरिदं मोक्षदं ज्ञानं मुमुक्षुभ्यः प्रकाशितम् ।
 कृपया वार्त्तिकालोकैः सुरेशाख्यान् नमामि तान् ॥
 प्रत्यग्गीर्णपूर्वको बोधध्वनिर्वत्र यथार्थकः ।
 तानहं सर्वदा वन्दे गुरुं मन्मोहभेदिनम् ॥
 आण्यवृत्तिश्लोकानां मन्मन्धोक्तिमवित्तराम् ।
 करोमि श्रद्धया शक्त्या नतः (?) स्वल्पज्ञेहेतुतः ॥
 वार्त्तिक—

स्वाविद्याविभवप्रसूतविपुलद्वैतप्रपञ्चाहित-
 स्पष्टआन्तित्तिरोहितात्ममतयो यं भागशो मन्यन्ते ।
 निर्भागं मकलामिधानमननव्यापारदूरस्थितं
 वन्दे नन्दितविश्वमव्ययमजं भक्त्या तमेकं विशुम् ॥

व्या— नमस्कारव्याजेन श्रोतॄणां सुखप्रबोधनार्थं मंक्षेपतो वृत्त्य-
 र्थं दर्शयत्यनेन श्लोकेन । वृत्त्यर्थः क इत्युच्यते ।

End :

यत्प्रज्ञोदधिपुक्तिशब्दनखच ? श्रद्धैकमेवत्रकं
 स्थैर्यस्तम्भमुमुक्षुदुःखितकृपापत्नोत्थबोधाभृतम् ।
 पीत्वा जन्ममृतिप्रवाहविधुरं मोक्षं ययुर्गोक्षिण-
 स्तं वन्देऽत्रिकुलप्रसूतममलं बोधाभिधं सद्गुरुम् ॥

इति । अयं वार्त्तिकमन्दर्भो मया विरचितः शकरभाष्यस्य तत्र श्र-
 द्धया न तु मामध्यादित्येतदाह—

यामस्मद्गुरुवै वेदशिरमामैकान्म्यतात्पर्यतो वृत्तिं मज्जनशंकरं ।
 उत्तरश्लोकेनापि गुरुनमस्कार एव क्रियते । कोऽभिप्रायः । उच्यते ।

गुरुभक्तिमतो ब्रह्मज्ञानं नान्यस्येति प्रतिपादनाय ।

आ गैलादुदया(त् तथा)स्तगिरितो भस्वद्यशोरग्निभि-
र्व्याप्तं विश्वमनन्धकारमभवद्यस्य स्म शिष्यैरिदम् ।

आराद्(जतानेन ? ज्ञान)गभस्तिभिः प्रतिहृतश्चन्द्रायते भास्कर-
स्तस्मै शङ्करमानवे तनुमनोवाग्भिर्नमः स्तात् सदा ॥

Colophon :

इति श्रीमत्प्रत्यग्बोधपूज्यपादशिष्येण भगवता विश्वानु-
भवारख्येन विरचितायां सुरेश्वरवार्त्तिकसम्बन्धोक्तावष्टमो-
ऽध्यायः समाप्तः । समाप्ता चेयं सम्बन्धोक्तिः । रघुकुलतिलक-
श्रीगमभक्तविशेषेणादरणीयेति । श्रीमद्वाराणस्यास्थितेन भगवता
परमहंसाचार्यश्रीविश्वानुभवारख्येन सुरेश्वरवार्त्तिकटीका कृतेति ।

लेखायत्ताख्यकुसुमैर्धूपचन्दनमंयुतैः ।

टीकाख्यदिव्यमालेयं ग्रथिता यतिना मया ॥

परमेश्वरपादाब्जपादपांसुजिघृक्षुणा ।

ममर्पितेयमधुना परमेश्वरवक्षामि ॥

प्रमादाद् दृष्टिदोषाद्वा यदवद्रे मया कृतम् ।

लेखास्थानं सु ? तत् सर्वं बोधनीयं प्रयत्नतः ॥

क्षन्तव्यं चैव तैः सर्वं तद्वि(दं ? द्विः) करुणार्कः ।

म्यशिष्यपुत्रार्मकवत् कर्तव्योऽस्माम्बनुग्रहः ॥

श्रीगमचन्द्राय नमः । पद्मनाभो रक्षतु । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो
नमः ।

Author—Text : Sureśvarācārya.

Com : Viśvanubhava.

Remarks—The first 281 leaves are of a different size. The work is printed as No. 16 in the Ānandāśrama Series. But the commentaries found in this Ms. and the printed text are quite different. Another title of the work is Sureśvaravārtikasambandhokti.

॥ ब्रह्मविद्याभरणम् (शाङ्करभाष्यव्याख्यानम्) ॥

597. BRAHMAVIDYĀBHARAṆAM.

Commentary on Śaṅkarabhāṣya.

Substance—Palm leaf. Size—18" × 2". Leaves—125
10 lines per page and 56 letters per line.
Script—Malayālam. No. of Granthas—4400
Incomplete.

Subject—Same as No. 536

Beginning:

रेतस्सिग्भावानन्तरम् अवन्ध्यासु ऋतुमतीषु मम्पकेण शरीरप्रा-
प्तिर्गर्भयातनानुभवानन्तरमेव कर्मणो वक्तव्येति कष्टा कर्मगतिरिति
सूचन द्वारा ह्यपर्यवसायिता ।

Colophon :

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमद्भूमानन्दसरस्व-
तीचरणानुग्रहलब्धमारस्यतपदस्य निरतिशयौदामीन्यादिगुणग्ल-
खचितयतिकुलोत्तंसश्रीमद्रामानन्दतीर्थमुखारविन्दानिर्गतशारी-
कखत्रभाष्यार्थस्वर्धुनिप्रवाहनिमज्जनमाहितस्य श्रीमद्वैतानन्दस्य
कृतौ शारीरकभाष्यव्याख्यायां ब्रह्मविद्याभरणाख्यायां तृती-
यस्याध्यायस्य प्रथमः पादः ।

Author—Advaitānanda.

Remarks—The Ms. ranges from the 1st *Pāda* of the
2nd chapter to the end of the 1st *Pāda* of the
3rd chapter. The opening 15 leaves and the
st 7 are left blank. The script is legible.

(To be continued)